

PIIPILI ISO TOM
TAKELAYA

Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin

PIIPILI ISO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377

Contents

Matiyee	1
Maləki	62
Luku	101
Yohaani	165
Tillaa Təmlə	188
Lom	207
Kələntı I	222
Kələntı II	246
Kalati	262
Ifeesu	272
Filipv	281
Kolosi	288
Təsalonikı I	294
Təsalonikı II	300
Timotee I	304
Timotee II	310
Titv	315
Filemən	319
Hepəla	321
Saaki	341
Piyee I	348
Piyee II	356
Yohaani I	361
Yohaani II	368
Yohaani III	370
Yuti	372
Kukulutu	375

LAAPAAI KUPANJ WEI MATIYEE ŊMAAWA TŌ Kutuluṭu

Matiyee takəlaya nté Laapaalənaa taa kancaalaya takəlaya. Ka taa ké tə naaki si Yesu ké Mesii pəcs̄ ɪnəxəle wulav səsə tətə. Isə ləsəna-ɪ hatuu kancaalaya taa. Yuta nyəma ka tənna ké si Isə ká kpa pa taa ké wulav səsə nəxəlɔ na í fiti-weyɛ Lom nyəma ŋmakəluɔ taa. Ama Matiyee húləyí si kawulaya ŋka ka təm Isə ka yəxətəa tə ka ta ke antulinya ɪnɛ ɪ nyəŋka. Matiyee kɛsəyɪ Yesu lɔluɔ təm na ɪ Isə lɔm səw na ɪ təmle na ɪ konyəntəxəle na ɪ səm na ɪ fem na ɪ kpaɪv kɛ ɪsətəa.

Isəna pa faya Matiyee takəlaya tə:

Lɔluɔ loosi na Yesu lɔluɔ, titite 1:1–2:23

Lɔm səlɔ Yohaani təmle na Yesu maɣasɔyɔ, titite 3:1–4:11

Yesu təmle kɛ Kalilee tətɔ taa, titite 4:12–18:35

Yesu pote kɛ Yosalem, titite 19–27

Yesu səm na ɪ fem, titite 28

*Yesu caanaa caanaa
(Luku 3:23-38)*

¹ Apələham lɔluɔ tɔ nté Tafiiti, Tafiiti lɔluɔ tɔ Yesu Kilisiti lɔluɔ loonja nté cəne.

² Apələham lɔla Isaaka, na Isaaka náá lɔli Yakəpu, na Yakəpu náá lɔli Yuta na ɪ newaa. ³ Yuta ná lɔla Falesɪ na Sela. Pɛle pa too kele Tamaa. Falesɪ ná lɔla Həsələn, na Həsələn náá lɔli Alam, ⁴ na Alam náá lɔli Aminatari, na Aminatari náá lɔli Naasən, na Naasən náá lɔli Saləma. ⁵ Saləma ná lɔla Poosi, Poosi too kele Lahari. Poosi ná lɔla Opɛti, Opɛti too kele Luuti. Opɛti ná lɔla Sese, ⁶ na Sese ná lɔləna wulav səsə Tafiiti.

Tafiiti ná lɔla Salumən, Salumən too kele Yulii alv. ⁷ Salumən ná lɔla Lɔpɔwam, na Lɔpɔwam náá lɔli Apiya, na Apiya náá lɔli Asafi, ⁸ na Asafi náá lɔli Yosafati, na Yosafati náá lɔli Yolam, na Yolam náá lɔli Osiyasi. ⁹ Osiyasi ná lɔla Yowatam, na Yowatam náá lɔli Akasi, na Akasi náá lɔli Isekiyasi, ¹⁰ na Isekiyasi náá lɔli Manasee, na Manasee náá lɔli Amon, na Amon náá lɔli Yosiyasi. ¹¹ Yosiyasi ná lɔləna Cekoniyasi na ɪ newaa kɛ waatv wei pa kuu Isɛyɛli nyəma na pá pona Papiloni tə.

¹² Pa pona Isɛyɛli nyəma kɛ Papiloni təna, ɪlena Cekoniyasi náá lɔli Selatəyɛli, na Selatəyɛli náá lɔli Solopapɛɛli, ¹³ na Solopapɛɛli náá lɔli Apiyuti, na Apiyuti náá lɔli Iliyakim, na Iliyakim náá lɔli Asə. ¹⁴ Asə ná lɔla Satəki, na Satəki náá lɔli Akim, na Akim náá lɔli Iliyuti, ¹⁵ na Iliyuti náá lɔli Ulasaa, na

Ulasaa náá lóli Matan, na Matan náá lóli Yakəpu. ¹⁶ Yakəpu ná lóla Yosεεfu wei i ké Mali paalu tó, na Mali inu i lóləna Yesu wei pa yaa si Mesii tó.

¹⁷ Ye mpv, isu pa keesvuy si inε i lóla inε na inε ílé i lóli inε tó, pə krayav hatoo Apələham haləna pə tala Tafiiti tó, lólvuy loosi krenta naanowa na liyiti. Na pə krayav Tafiiti haləna pə tala waatu wei pa kuu Iseyeli nyóma na pa pona Papiloni tó, lólvuy loosi wε naanowa na liyiti tótó. Na lólvuy loosi naanowa na liyiti tótəχə pə krayav hatoo pa ponav Iseyeli nyóma ke Papiloni tó, haləna pə suna Mesii lólvuy.

Yesu Kilisiti lólvuy təm
(Luku 2:1-7)

¹⁸ Isəna pa lóla Yesu Kilisiti təχəlo. I too Mali wei i ké Yosεεfu amvsaγa tó, i haya həχə na Feesuyu Nanηtu toma na pəcó í saa. ¹⁹ I paalu Yosεεfu ka ké yulv kupaη ké, íe i taa tisiyi si í kuli Mali waali ké yəlaa samaa taa. Ilena í huv si i ká kisi-i mukaya tee. ²⁰ I huvkaya i taa ké mpv, ílena Tacaa isətaa tillu kəo i kin ke toosee taa, na í heeli-i si: Tafiiti lólvuy tu Yosεεfu, taa nyana nyá amvsaγa Mali krayav. Pə taya pulv, həχə ηka i haya tó, Feesuyu Nanηtu kin ke ka linaa. ²¹ I ká lóli apalv pəyaya, na í yaa-ke si Yesu. Pə taya pulv, pəyaya ηke kaa waasəna ka yəlaa ke pa isayatu taa.

²² Pə tənaya mpv pə lapa na pəcó təm nti Tacaa ka yəχətəna Isə kuyəχətutu teləsulv nəχə tó tó lá tampana si:

²³ I nyəni, pεelə wei i ta nyənta apalv tó i ká haya həχə, na í lóli apalv pəyaya, na paa yaa-ke si Imaniyeli.
(Həte tənε tə yəχətəyi si Isə wε tá kin.)

²⁴ Yosεεfu fema, ílena í lá nti Tacaa isətaa tillu ka heela-i tó. I kraya i amvsaγa Mali. ²⁵ Ama i ta nyəmi-i haləna í te pəyaya lólvuy. Na Yosεεfu yaa-ke si Yesu.

2

Ilim təlule nyəntaa kəma Yesu nav

¹ Pa lóla Yesu ké Yuta Petələhem taa ké wulav səsə Heləti pəole taa. Mpyú isətulvηasi təm nyəntaa napəli pa luna ilim təlule na pá tala Yosalem. ² Na pá pəosi si: Leye pəyaya ηka pa lóla nənəo na káa la Yuta nyóma wulav səsə tó ka wεε? Tə na ka isətulvηa lu ilim təlule ké na tó kəo si tə sεε-ke.

³ Wulav Heləti nu mpv, ílena pə pəkəli-i səsəm. Pə pəkəla Yosalem nyóma tənaya mpv tótó. ⁴ Ilena í koti kətəlaa səsaa təna, na Isə Təm seγesəlaa na í pəosi-wεγε timpri pə wεε si paa lóli Mesii tó. ⁵ Mpyú pa cə-i si, Yuta Petələhem ké. Mpi tó, Isə kuyəχətutu teləsəlaa ηmaawa si:

⁶ Yuta taa Petələhem nyá,

tampana n ta ke Yuta acalee səsəəna taa səkpete paa pəcə.
Mpi tə, nyá taa ké wulav ká luna,
wei ı ká təkı ma İseyeli nyəma ke teu tə.

⁷ Tənaɣa Heləti yaa nyəntaa mpeɣe kpeenɣa na í pəəsi-wɣe pə təna sı ı nyəɣ waatu wei mayamaɣa isətulɣa luwa tə. ⁸ Ḿpúyú ı hula-wɣe Petəlehəem mpaav na í heeli-wɣe sı: ı polo na í pɛeki pəyaya ɣkeɣe teu. Waatu wei í na-ke í heeli-m na ma mayamaɣa má polo na má sɛɛ-ke.

⁹ Nyəntaa tɛma wulav təm ntəɣı nuw ɟena pá tɛɛ. Na isətulɣa ɣka kaa luwa ilim təlule na pá na-keɣe mpv tə ka təɣaɣa pa nəɣ tə, haləna ká tala timpi pəyaya ɣke ka wɛɛ tə, ɟena ká səɣ.
¹⁰ Nyəntaa loosa isətulɣa ɣke, ɟena pa laɣa hulumı pə tu fɛi.
¹¹ Ḿpúyú pa suv təyaya taa na pá ná pəyaya na ka too Malı. ɟena pá həntı aɛ na pá sɛɛ-ke. Na pá hɛti pa wontu na pá ha-keɣe wula na tulaalv kufəɣətv na tulaalv miili. ¹² Pə waalı ké İso heela nyəntaa mpeɣe toosee taa sı pá taa məli Heləti cələ. ɟena pá cələ mpaav na pá kpe.

Yesu seenav

¹³ Nyəntaa tɛɛwa ɟena Tacaa isətaa tillu nəɣəlv í kəw Yosɛɛfv kiɣ ke toosee taa na í heeli-ı sı: Kuli na ń kpaɣa pəyaya na ka too, na ń se na ń polo Icipiti, na ń caya təna. Haləna waatu wei maa heeli-ɣ sı ń məli tə. Pə taya pulv, Heləti ká pɛeki pəyaya ɣke sı ı kuyv-ke.

¹⁴ Tənaɣa Yosɛɛfv kulaa na í kpaɣa pəyaya na ka too, na pá tɛɛ Icipiti ke ahoov anı. ¹⁵ Ḿpúyú ı caya təna haləna Heləti sı. ɟena pá la nti Tacaa ka yəɣətəna İso kuyəɣətvtv tələsulv nəɣ tə sı: Ma ləsa ma pəyaya ke Icipiti.

Piya sakasaka lapv

¹⁶ Heləti nawa sı nyəntaa puɣusa-ı, ɟena pá salı-ı səsəm. Ḿpúyú ı tilaa sı pá kv Petəlehəem ıcate na acalee nna a cəəna-tɛ tə pə apalvpiya təna. Haləna nsi sı pusı tala naale naale tə, na í keesəna saa wei nyəntaa heela-ı sı isətulɣa luwa tə. ¹⁷ Ḿpúyú pə lapa isı İso kuyəɣətvtv tələsulv Selemii ka kpaalaa tə sı:

¹⁸ Pa nuwa kapuka ke Lama.

Wula na laɣwakəlle səsəəle məla.

Lasɛɛli wiina ḿpúyú ı piya.

ı ta tisi sı pá puɣusi-ı ké sı fɛi tə pə tə.

Yosɛɛfv pa luw ke Icipiti

¹⁹ Heləti səm waalı Tacaa isətaa tillu nəɣəlv kəma Yosɛɛfv kiɣ ke toosee taa ke Icipiti, ²⁰ na í heeli-ı sı: Kuli na ń kpaɣa pəyaya ɣke na ka too na í məli İseyeli tetv taa. Mpa pa pɛekaya sı pá kv pəyaya ɣke tə pa səpa.

²¹ Tənaɣa Yosεεfu kulaa na í kpaɣa pəɣaya na ka too na pá məli lseɣeli tetu taa. ²² Ama Yosεεfu nuwa si Aaselayusi tɔɔ kawulaya ke Yuta ke ɪ caa Heloti lonte. Uena sɔɣontu kpa-ɪ na tetu nti tɔ taa pote. Iso tasa-ɪ m̄pɔ́yɔ hɔlvɔy ke ɪ toosee taa, uena í lɔɔɔ ɪ tɔyi Kalilee tetu taa, ²³ na í caya ɪcate nte pa yaa si Nasaleti tɔ tɔ taa. M̄pɔ́yɔ pə lapa ɪsu Iso kuyɔɣɔtutu teləsəlaa ka yɔɣɔtaa tɔ si: Paa yaa-ɪ si Nasaleti tv.

3

Iso Lum Solv Yohaani waasu

(Malaki 1:1-8; Luku 3:1-18; Yohaani 1:19-28)

¹ Pə kɔma na pə keesi ɪe, Iso lum solv Yohaani kɔma Yuta wulaya tetu taa keke na í niki waasu lapu. ² Na í tɔɣ si: ɪ layasi tɔnte, ɪsɔtaa Kawulaya wusa kɔnte ké.

³ Yohaani tɔm ke Iso kuyɔɣɔtutu teləsolv Isayii ka yɔɣɔtaa saa wei ɪ yɔɣɔtaa si:

Nɔɣɔlv yɔɣɔtəɣəna nɔɣɔ sɔsɔɣa ke wulaya tetu taa si:

ɪ tayanɪ Tacaa mpaav.

ɪ hee-ɪ-kv na kv siyisi.

⁴ Yohaani taka yooɣoonaa huntv kunti, na í ləla tɔnvɔv tampala ke ɪ tənaya taa. ɪ tɔɣənaya nté cəlɔɣ na taale tuɣ nim.

⁵ M̄pɔ́yɔ Yosalem nyəma na Yuta tetu tənə nyəma na Yaatanɪ nɔɣɔ tetu tənə nyəma suv pote ke ɪ kin. ⁶ Na pá kuliyi pa ɪsɔɣatv tɔɔ ké yəlaa taa, na Yohaani sɔɔki-weyε Iso lum ke Yaatanɪ pɔɣɔ taa.

⁷ Yohaani nawə Falisanaa paɣale na Satusee nyəma paɣale na pá puki ɪ cɔlv si í sɔ-weyε Iso lum. Uena í tɔ-we si: Akala piya me, awe kpaala-me na í seeki Iso pááná nna a kɔɣ tɔ? ⁸ ɪ la mpa pa yela ɪsɔɣatv tɔ pa kvlapəle. ⁹ ɪ taa teləsəɣi lɔlv si mə caa keke Apələham. Ma heeliɣi-me si ye pəle pə tɔɔ ɪe, Iso pəsəɣi na í lá na pεe ane á pəsi Apələham piya. ¹⁰ Pa tɔma laale tɔɣv ke tuɣ si pa huɣu-ɪ na ɪ tεε ké te. Tɔɣv ŋku kv lɔlvɔyi pee kvpana tɔ, paa hu-kv na pá tv kɔkɔ. ¹¹ Ma ɪe, lum ke ma sɔɔna-meyε Iso lum si pə hólí si í layasa tɔnte. Ama ma waali wei ɪ kɔɣ tɔ, pɔntv kəla-m tɔɣ təcayacaya. Ma ta tala má husi ɪ nɔɔheε taa ntaɣkpala mvsɔvɔv mayamaya. Ué ɪ ká sɔ-me na Feesuɣv Naɣɣtv na kɔkɔ. ¹² ɪ tɔka ɪ kvfalvɔv ke ɪ nin taa. ɪ ká fala pə tənə təcayacaya, na í suu pee ke ɪ kprou taa. Ama ɪ ká tv lɔɔtv ke kɔkɔ ŋka kaa ten tɔ ka taa.

Yesu Iso lum sɔv

(Malaki 1:9-11; Luku 3:21-22)

¹³ M̄pɔ́yɔ Yesu luna Kalilee na í kɔɔ Yaatanɪ ke Yohaani cɔlv si Yohaani í sɔ-ɪ Iso lum. ¹⁴ Ama Yohaani ta tisi. Haləna í tɔ si: Pə nɔɣəsəna ɪsu náá sɔna ma, na n̄ məli na n̄ kɔɣ ma kin na?

¹⁵ Tənaɣa Yesu cɔ Yohaani si: Yele na pə lá mpv. Pə weε si tɔ yoosi pə tənə mpi Iso yɔɣɔtaa si tɔ la tɔɔ.

Μπόγύ Yohaani tisaa. ¹⁶ Pa tema Yesu ké Iso lum sɔu ilena í lu lum taa. Tənaɣa isətənyu heta kpakpaa, na Yesu ná Iso Feesuyu isu alukuku na ku tiiki í tɔɔ. ¹⁷ Ilena pá nu pə yəɣətəna isətəa si: Ineyele ma luyu tee Pəɣaya, ma lanje heena-i səsəm.

4

Satanu mayasuyv ke Yesu
(Maləki 1:12-13; Luku 4:1-13)

¹ Pə waali ké Feesuyu pona Yesu ké wulaya tetv taa si Iləɣu í mayasi-i. ² Yesu tema nəɣo həkuyv ke ilim na ahoɔ ke kuyeyɛɛ nule. Ilena nyəɣəsi kra-i. ³ Μπόγύ Iləɣu kprəntəna-i na í təm-i si: Ye n ké Iso Pəɣaya yəɣəti na pɛɛ ane á pəsi təɣonaya.

⁴ Yesu cə-i si: Pa ηmaawa Iso Təm taa si pə taɣa təɣonaya tike ke yulv ká hikina weesuyu. Ama təm təna nti tə lukəna Iso nəɣo taa tɔ tə kin tətəɣo.

⁵ Pəle pə waali, Iləɣu pona Yesu ké icate nanɛ nyənte taa na í kraasi-i Iso təsele comcom nəɣo taa, ⁶ na í təm-i si:

Ye n ké Iso Pəɣaya,
lu cəne na n ηmaa atɛ.

Pə taɣa polo, pa ηmaawa Iso Təm taa si:

Iso ká heeli í isətəa tillaa ke nyá təm si pá paasəna-η teu.

Na paa teeli-η pa nin taa si pá taa kəɔ na pəle natəli tə co-η.

⁷ Ama Yesu cə-i si: Pa ηmaawa Iso Təm taa tətə si, n kaa mayasi nyá Caa Iso si n naa í waali.

⁸ Ilena Iləɣu tasa Yesu ké ponav ke puyv ηku ku kula səsəm tɔ ku tɔɔ na í huli-i antulinya kawulası təna na si teeli, ⁹ na í təm-i si: Ye n ka hənti-m atɛ na n sɛɛ-m, maa ha-η mpv unı pə təna.

¹⁰ Μπόγύ Yesu cə-i si: Satanı, tɛɛ. Pa ηmaawa Iso Təm taa si, n ká sɛɛ nyá Caa Iso, na í tike í təmle ke n ká la.

¹¹ Tənaɣa Iləɣu yela Yesu. Ilena isətəa tillaa kəɔ na pá paasəna-i.

Yesu caaləɣi í təmle ke Kalilee
(Maləki 1:14-15; Luku 4:14-15)

¹² Yesu nuwa si pa tv Yohaani ke saləka, ilena í tɛɛna Kalilee.

¹³ I yela Nasaleti, ilena í polo na í caɣa Kapənahum. Icate nte tə wɛ Kalilee lum nəɣo ke Sapuləɛ na Nefətali pa tetv taa tɔ.

¹⁴ Μπόγύ pə lapa isu Iso kuyəɣətətə teləsulv Isayii ka yəɣətəa tɔ si:

¹⁵ Sapuləɛ tetv na Nefətali tetv,
na tenku tɔɔ tɔɔ, na Yaatanı waali,
na mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔ pa Kalilee.

¹⁶ Pə yəlaa mpa pa caɣa səkrɛtuyv taa tɔ,
pu na-wɛ tənyau isu kəkə.
Na mpa pa caɣa səm səkrɛtuyv icate taa tɔ,
pu ná pa tɔ tənyau.

17 Pə kpaγau waatv unı tō Yesu svv waasv lapv na í tñj sı: ı layası tñtε, ı sətaa Kawulaya wvsa kñntε.

Yesu yaav ke tiina kpalaa liyiti
(Maləki 1:16-20; Luku 5:1-11)

18 Yesu tñγaya Kalilee tenku nəγə nəγə, ı lena í ná tiina kpalaa ke naale. Siməñ wei pa yaa sı Piyee tō na ı neu Antəlu, na pá tvyı puluyv ke tenku taa. 19 Təγaya Yesu təma-we sı: ı kəw na má la-me na í puuki yəlaa ısu í puukuyv tiina tō.

20 Mprúγú pele pa yela pa pulvñ na pá tñj-ı kpaκpa.

21 ı tasa pote ke pəcə, ı lena í ná Sepetee pəyalv Saaki na ı neu Yohaani na pa caa Sepetee pa we kpuvlyv taa na pá tayəñγı pa pulvñ. Təγaya Yesu yaa-we, 22 na pá yelev pa caa na kpuvlyv na pá tñj-ı kpaκpa.

23 Yesu cəwa Kalilee tetv təna na í seγesı Yuta nyəma təkotilenaa taa, na í kpaalı İso Kawulaya Laapaalı Kupañ. Na í waasəγı yəlaa taa kvtəntvnaa na acamaa təna. 24 Mprúγú yəlaa nu Yesu tñj ke Silii tetv təna taa. Na pá kəna-ı yəlaa təna mpa kvtəməñ na wvsası payale tñna konyəñ tvyv tō. Aləγəhilaa na timle nyəma na kvtəñ kvtvlyvnyəma, na í waası-we. 25 Samaa səsə təγaya-ı ké. Pa luna Kalilee na Acalεε Naanvwa tetv, na Yosalem na Yuta na acalεε nna a we Yaatanı waalı tō.

5

Yesu waasv ke pvyv təw (titite 5 na 6 na 7)

1 Yesu nawa samaa, ı lena í kpa pvyv təw na í caγa. Təγaya ı falaa krətəna-ı. 2 Mprúγú ı svv-weγe seγesvγv sı:

Lelen nulaa təm
(Luku 6:20-23)

3 Mpa pa feina kalampaani tō pa nu lelenj ké.

Mpi tō, mpe pa təna ı sətaa Kawulaya.

4 Mpa pa we lañwakəlle taa tō pa nu lelenj ké.

Mpi tō, İso ká heesi pa lañ.

5 Mpa pa wena yvltv tō pa nu lelenj ké.

Mpi tō, mpe pa təγəna tetv təna,

ısu İso ka heeluyv-we tō.

6 Mpa pa nyvlyv səsəm sı

pá tñj ısu İso caa tō pa nu lelenj ké.

Mpi tō, İso ká səna-weγe teu na pá tō mpv.

7 Mpa pa wena ləlaa pətətəle tō

pa nu lelenj ké.

Mpi tō, İso ká nyəni mpe pa pətətəle.

8 Mpa pa lotv taa hvvεε tewa tō pa nu lelenj ké.

Mpi tō, paa na İso.

9 Mpa pa təγəñγı yovv ke ləlaa hekv tō

pa nu lelenj ké.

Mpi tɔ, ɪsɔ́ ká yaa-weye ɪ piya.

¹⁰ Mpa pa laki ɪsɔ́ kɔ́cacaam na pá naasəyi-weye

pə tɔɔ tɔ pa nu lelenj ké.

Mpi tɔ, mpe pa tənna ɪsɔ́taa Kawulaya.

¹¹ Paa yəlaa ka tɔvki-me, yaa pa naasəyi-me, yaa paa looli ɪsayatu na pá suu-me, si í ké ma ifalaa tɔ pə tɔɔ. ɪ nu lelenj ké. ¹² Waatu ɪni mə lanja í hee səsəm, í nu lelenj ké. Pə taya pulv tɔɔ, mə kasəyaya ká tɔɔ səsəm ke ɪsɔ́taa ké. Mpu ɪni pə mayamaya ke paa naasa ɪsɔ́ kɔ́yɔɔtutu teləsəlaa kɔ́pəma.

Antulinya tɔm na ɪ kəkɔ́ kɔ́panka tɔm
(Maləki 9:50; Luku 14:34-35)

¹³ Meyele antulinya tɔm. Ama ye tɔm mpi pə lənj kɔ́ma na í sí, pepeye paa la na pəcɔ́ pə tasa lənj lapu? Pə kaa waasi pulv tɔtɔ ye pə taya lɔv na yəlaa fei nɔ́ɔhe.

¹⁴ Meyele antulinya kəkɔ́. ɪcate nte pa ηmawa puyv tɔɔ tɔ tɔ fei ηmesuyv. ¹⁵ Paa mɔsəyi fətəla na pá pam-ɪ tɔku tee. Ama pa pusiyi-ɪ timpi taa í wee pu naa yəlaa tənaya təyaya taa tɔɔ. ¹⁶ Mpu ɪnəyi mə kəkɔ́ ká naaki teu ke yəlaa na pəcɔ́ pá ná mə təma kɔ́pana, na pá sá mə Caa wei ɪ we ɪsɔ́taa tɔ.

ɪsɔ́ kɔ́səsutu fei kɔ́yɔ

¹⁷ ɪ taa huv si ma kɔ́ma si ma kuyi Moisi kɔ́səsutu na ɪsɔ́ kɔ́yɔɔtutu teləsəlaa takəlasɪ. Ma ta kɔ́ɔ kuyv. Ama ma kɔ́ma pə tampana huvuyv ké. ¹⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, ye ɪsɔ́taa na ate pə wee, kɔ́səsutu taa pəle kɔ́lɔmtəle titiliya yaa tə suka we ηpúyó pə kaa saali. Haləna pə təna pə kɔ́ɔ na pə yoosi na pəcɔ́. ¹⁹ Pə tɔɔ ké wei í ta tɔki kɔ́səsutu taa səkpetu na í seyesɪ lelaa si pele pá taa tɔki-ti tɔ, paa yaa-ɪ ɪsɔ́taa kawulaya taa səkpelu. Ama ye wei í tɔka tɔ təna na í heeliyi lelaa si pá la mpu, pɔntu nté səsɔ́ ke ɪsɔ́taa Kawulaya taa. ²⁰ Ma heeliyi-me si ye ɪ ta təy ɪsəna ɪsɔ́ caa tɔ na pə kəli ɪsu ɪsɔ́ Tɔm seyesəlaa na Falisanaa pa tənyuyv tɔ, í kaa svv ɪsɔ́taa Kawulaya taa.

Páána mɔyɔ tɔm

²¹ ɪ nuwa nti pa heela mə ləntaa nyəma tɔ si: N kaa kv yulv. Ye wei í kɔ́wa, paa pona-ɪ huvle. ²² Ama ma, ma heeliyi-me si, wei í tɔka ɪ tɔyɔntəle na ɪ taa, paa pona-ɪ huvle. Na ye wei í tɔvwa ɪ tɔyɔntəle si: Kɔ́melenj, paa pona-ɪ Kotuyv səsəv taa. Na ye wei í tɔma ɪ tɔyɔntəle si: Pə laki-η ké. ɪ nəyəsəna kəkɔ́ ηka ka we tənəsəle səsəle taa tɔ ka taa svv. ²³ Ye n pona nyá kvhaham ke kətaya təlate, na n tɔəsɪ si nyá tɔyɔntəle wena-η natəli, ²⁴ si nyá kvhaham ke təkətəle tənɛ, na n polo na nyá na nyá tɔyɔntəle í tayanɪ-ti. ɪlena n məli na n ha nyá kvhaham mpi.

²⁵ Ye n wakəla nəyɔlv na í yaa-η nənəyɔ, la kookali na nyá na-ɪ í tayanɪ mə tɔm ke mpaav taa na í ta tata huvlv kinj. Pə taa kɔ́ɔ na

huvlu náá tv-η τοητωνάα nin taa na pele pá tæki-η. ²⁶ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maã cesæyi, n ka tem pæ tæna mpi pa pela-η tæyo feloyu paasi n ka luw tæna.

Wasanjalætv tæm

²⁷ I nuwa isæna pa yæyætaã si: N kaa la wasanjalætv tæ. ²⁸ Ama má heeliyi-meγe tampana si, ye wei í nyæna lelv alv na í nyuli-i, i tema wasanjalætv lapv ke i nyamle taa ké. ²⁹ Ye nyá ntæyæη isæle ká hu-η, læsi-te na n læ-teγe pooluη. Sana n lan nyá tænyuv tæo ké pulv kulvmæm na mpi paa peti nyá tænyuv tænaγa tænaasæle sæsæle taa tæ. ³⁰ Ye nyá nin η ntæyæη ká hu-η, seti-i na n læ pooluη. Sana n lan nyá tænyuv tæo ké pulv kulvmæm na mpi paa peti nyá tænyuv tænaγa tænaasæle sæsæle taa tæ.

Alv na apalv pa yav tæm

(Matiyee 19:9; Malæki 10:11-12; Luku 16:18)

³¹ Pa tu yæyæta mpv tæto si: Ye yvlu tæyænæyi i alv, i ηmaa-i kisuyu takælaya. ³² Ama má kpaalæyi-me si, ye yvlu tæyæna i alv na pæ ta ké wasanjalætv tæo, i pona alv inæyi wasanjalætv taa ké. Ye isu ilé i tasa saav. Na ye pa kisa alv na næyælv náá tæη na í kpaγa-i, puvtu lapa wasanjalætv ké.

Tuunav tæm

³³ I nu isæna pa yæyæta ta caanaã caanaã tæ si: N tuuwa si n ká la mpi, n kaa yele-wi. Ama n ka la pæ tæna mpi n yæyætæna tuunav ke Tacaa isentaa tæyo. ³⁴ Ama má heeliyi-me si, i taa tu tuuna pulvuv paa pæcæ. Paa isætaã. Pæ taya pulv, Isæ kumte nté. ³⁵ Paa atæ. Pæ taya pulv, i næhæe tæsule nté. Paa Yosalem, pæ taya pulv, Wulav sæsæ icate ké. ³⁶ Taa tu tuuna nyá nyuvv tæto. Mpi tæ, n kaa pæsi na n la na nyá nyuvv taa nyælaya kulvmaya hulvmi yaa ká pili. ³⁷ Ye n ká tisi si nn, n tisi nn. Ye aai ké, n tisi si aai. Nti yvlu sæsæyi tæ tæ tæ lukæna llæyov kinj ké.

Læetvuv tæm

(Luku 6:29-30)

³⁸ I nuwa isæna paa yæyætaã si: Ye wei í yæka lelv isæle, paa yæki i nyænte, na wei í hola lelv kete, paa holi i nyænte tæ. ³⁹ Ama ma heeliyi-me si, í taa felv isayatu ke isayatu. Ye næyælv mapa nyá ntæyæη lækpaγasaya, keesi-i læjka. ⁴⁰ Ye næyælv pona-η tæm huvv si i læekæyi nyá capa, teesi-i nyá kpa ke cælvuv. ⁴¹ Ye ton tv svka-η sæyæla na tælasv si n tæ isu kilomæetæli kulvm, læ n tæ kilomæetælnaa naale. ⁴² Ha wei i sælæmæyi-η tæ. Taa pæ wei i caa n kænti-i tæ.

Kolontu sælvuvv tæm

(Luku 6:27-28,32-36)

⁴³ I nuwa isæna paa yæyætaã si: N ká sælvv nyá taapalv na nyá taa kpana nyá kolontu tæ. ⁴⁴ Ama ma heeliyi-me si í sælvv mæ

kolontunaa na í sələmi İso ké mpa pa tuxi-meçe konyəŋ tə pa tə. ⁴⁵ İle í kpaça mə Caa wei i we isətaa tə i weetu nté. Pə taya pulv, ilé i lakəna na ilim luki asayaa na kupaana pa təna pa tə, na í krentəyi mpa pa keesaa na mpa pa ta keesi tə na í haaki tev. ⁴⁶ Ye í səla mpa pa səla-me tə pa tike, pepeyele mə teewa ile? Lampuu mola maçamaya u laki mpu? ⁴⁷ Ye í seeki mə taapalaa tike, ile í tee lelaa ke we? Ma ta nyi isənaa maçamaya u laki mpu? ⁴⁸ İ té təkpaataa ile, isu mə isətaa Caa teu təkpaataa tə.

6

Nyá ti hvlvv si pa na-ŋ təm

¹ İ la laakali, í taa laki yəlaa isəntaa ké mə İsosele kulaputu si pá na na pá sa-me. Ye í laki mpu si yəlaa í na, mə Caa wei i we isətaa tə i kaa tasa-meçe hav.

² Pə təo ké waatu wei n haaki liyitee ke konyəntunaa tə n kaa kpaali si yəlaa í kena-ŋ. Pə maçamaya ke cesəlaa laki Yuta nyəma təkotilenaa taa na haree təo si pá sa-we. Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi. Pa kasəyaya ke pa hikiyi rúpúyú kpaçaa. ³ Ama nyá, ye n haaki konyəntunaa ke liyitee, taa yele na nyá taapalu wei i we nyá kəŋkəŋ taa maçamaya tə í ná. ⁴ Saa inı nyá kucəw kaa wee mpi yəlaa təna nawa tə, na nyá Caa wei i naaki mukaya tee tə i ká feli-ŋ.

İso sələmvv hvlvv (Luku 11:2-4)

⁵ Waatu wei í sələməyi İso tə, í taa la isu cesəlaa mpa pa səla isə sənyv ke Yuta nyəma təkotilenaa taa na haree nəəsi na pá sələməyi si yəlaa təna í na-we tə. Ma heeliyi-meçe tampana si pa kasəyaya ke pa hikiyi rúpúyú kpaçaa. ⁶ Ama nyá, ye n caa İso sələmvv, suv nyá nan taa na n təki nyá təo, na n sələmi nyá Caa wei i we tənaya iŋmelav tə. Na nyá Caa wei inı i naaki mpi n laki iŋmelav tə i ká ha-ŋ nyá kasəyaya.

⁷ Ye í sələməyi, í taa lələsəyi təm payale ke yem isu ma ta nyi isənaa lakuyv tə. Pa huv si pa təm tayaləŋ təo ké paa hiki. ⁸ İ taa keena-we. Pə taya pulv təo, mə Caa tema nyəm ke mpi pə təm caala-me tə na pəcə í sələməyi. ⁹ İsəna í ká sələmi təyole si:

Ta Caa wei nyá n we isətaa tə,
nyá hətə í wee katə.

¹⁰ Təyə nyá Kawulaya.

Yele na nyá luyv nyəntv la
atə cəne isu tə lapv isətaa tə.

¹¹ Haa-tuyv saŋa təyənaya.

¹² Hólí-tuyv suulu ke timpi tə pəntəna-ŋ tə.

İsu ta hóləyí mpa pa pəntəyənə-tv təyə suulu tə.

¹³ Taa yele na té suv maçasuyv isəçav taa.

Ama læsi-tuyv Isayav niŋ taa.
[Mpi tɔ, nyaɣale kawulaya tɔɣɔlv,
na pəsulv na teeli tv ke tam tɔɔ. Ami.]

¹⁴ Μπρύχv pə wεε, ye mə tɔɣɔntələnaa wakələna-me na í hólí-weɣe suulu, mə Caa wei ɪ wε isɔtaa tɔ ɪ ká hólí-meɣe suulu tɔtɔ.
¹⁵ Ama ye ɪ hóləɣɪ mə tɔɣɔntələnaa ke suulu ke timpɪ timpɪ pa wakələɣəna-me tɔ, mə Caa kaa hólí-meɣe suulu tɔtɔ.

Nəhəkvtv kɔpantv təm

¹⁶ Ye í həkə nəɔsi, í taa wakəli mə isentaa isu cesəlaa lakuyv tɔ. Pa sɔŋəɣɪ pa isentaa si yəlaa tənə í ná si pa həkə nəɔsi. Tampana ke ma heeliɣi-me maɔ cesəɣɪ. Pa kasəɣaya ke pa hikiɣi mprɔɣv kprakpaɔ. ¹⁷ Ama nyá, ye n həkə nəɣɔ, saŋ nyá ise təcəiɣei, na ŋ seɣeli nyá nyɔɔsi. ¹⁸ Yəlaa í taa nyɪ si n həkə nəɣɔ. Ama nyá Caa wei ɪ wε ɪŋmelav tɔ ɪ tike ɪ ka nyəna. Nyá Caa wei ɪ naa mpi n laki ɪŋmelav tɔ ɪ ká ha-ŋ nyá kasəɣaya.

Kpaŋtv ləmayasεε wε timpɪ tɔ tənaya ɪ akaluyv wεε
(Luku 12:33-34)

¹⁹ ɪ taa kaaki mə wɛnav ke atɛ cənɛ timpɪ pukasi na kəkətaya wakələɣɪ na ŋmulaa ká wakəli nənɔɔsi na pá ŋmulɪ tɔ. ²⁰ Ama í kaaki mə wɛnav ke isɔtaa timpɪ pukasi na kəkətaya fɛɪ si pə wakəli pulv, na ŋmulaa kaa tvli na pá ŋmulɪ tɔ. ²¹ Pə taya pulv tɔɔ, kpaŋtv ləmayasεε í wε timpɪ, tənaya ɪ akaluyv wεε.

Tənyv kɔnananam təm
(Luku 11:34-36)

²² Yulv tənyv pilimile fətəla kele ise. Ye nyá ise í naaki teu, pə waasəɣɪ nyá tənyv tənaya. ²³ Ama ye nyá ise í yulumaa, nyá tənyv pilimile tənə wε səkrɛtuyv tɛε ké. Ye isəna n naaki mpv tɔ pə pəsə səkrɛtuyv ɪɛ, pɔwɛ, nyá səkrɛtuyv təm fɛɪ yɔɣɔtuyv tɔtɔɣɔɛ.

Isə na liyitee pə təm
(Luku 16:13)

²⁴ Yulv kulvm kaa pəsɪ na í kpɪ yəlaa naale na í laki pa təma. Ye ɪ kpəpa mpv, ɪ ləmayasεε kəŋ a wεε lɛlv tɔɔ na í yele lɛlv. Yaa ntanyi, ɪ paasəna lɛlv na í kisi lɛlv. Mɛ ɪ kaa pəsɪ na í kpɪ Isə na liyitee na í təŋ mpv.

Naani tuyv ke Isə
(Luku 12:22-31)

²⁵ ɪ tá ná mpi pə tɔɔ ma heela-me si í taa nəɣəsəɣɪ mə tɔɣɔnaya na mə konyənyɔɔm mpi pə wεε si í ká təkɪ na í nyɔɔkɪ na í hiki weesiŋ na mə tənəɣ tɔɔ kvatakəm tɔ. Pə taya pulv tɔɔ, í ta na taa si weesuyv kəla tɔɣɔnaya na yulvtənyv kəla wontu kususuutu. ²⁶ ɪ nyəna sumasi na í na. Su haləɣɪ, pəyele su kɔŋ. Su nyəkəɣɪ tɔɣɔnaya ke kpeɛŋ taa. Paa na mpv mə Caa wei ɪ wε isɔtaa tɔ ɪŋ

ı caləχəna-sı. Na mə tá kəli suması ke təm napəle? ²⁷ Paa mə taa yulu ká ku ı təyi isəna pəntu pəsəyi na í tuusi ı təyi wule kuləmtəle mayamaya?

²⁸ Na pepe təə ké í nəχəsəyi mə təə kutakəm? ı nyəna tawa nyutu təkuyv hetv nti tə na í ná. Nyutu nti tu lakı təmlə təli. Pəcə tu luvki pəə. ²⁹ Paa na mpv ma heeliyi-me sı wulav Saləmən na ı toj təna ı ta suu wontu na í tala paa tə taa kuləmvuyv ke kacəka. ³⁰ Ye İso lakı kacəka ke tawa taa nyutu nti tə we saŋa na cele isəntə pa tika-tı tə, ı kaa la-meχe kacəka na pə kəli mpv? ı polo í tē, ı tē İso na mə taa təçayacaya tə se. ³¹ İle í taa pəkəli mə ti sı: Tu təχə-we? Yaa, tu nyəə-we? Yaa, tu takı-we? ³² Ma ta nyi isənaa pəkəχəna təleχe tam. Mə Caa wei ı we isətaa tə ı nyəmə mpi í nyuləyi tə. ³³ ı sə nyuyv na İso Kawulaya na təntə nte İso caa tə tə pəkuyv, na İso ká ha-me tətəχə pə təna mpi pə kaasaa tə. ³⁴ İle í taa nəχəsəyi cele nyəntv. Cele nyəntv təleχe cele ké. Nti tə mayana-ıj saŋa tə, paasəna təle tə tike.

7

Təma footuyv təm

(Luku 6:37-38,41-42)

¹ ı taa footi ləlaa, pə taa kəə na İso huuna-me. ² Pə taya pulv təə, isəna í footiyi mə təχəntələnaa təχə İso ká huuna-me. Na isəna í mayasəyi mə təχəntələnaa təχə İso ká mayası-me. ³ İsəna pə lapa na ń naaki nyuliim wei ı we nyá təχəntəle isəpəle taa tə, na ń kaa na kpatóyú ŋku ku we nyá nyəntə taa tə? ⁴ Na isəna pə nyá pəsəyi na ń tə nyá təχəntəle sı: Səj təkpi na má ləsi nyá isəle taa nyuliim, na pəyele kpatóyú kaya nyá nyəntə taa? ⁵ Cesulv nyá, ləsi kpatóyú ŋku ku we nyá mayamaya nyá isəpəle taa tə, ləna pəcə ń ná teu təcəici na ń ləsi nyá təχəntəle isəle taa nyuliim ını.

⁶ ı taa kraya mpi pə ké İso nyəm tə na í peti hası, sı taa kəə na sí kulı mə təə na sı cəli-me. ı taa peti mpi pə tewa təχə afanaa kiŋ, paa fəli.

Pəəsvuyv na pəkuyv na nənəχə mapv təm

(Luku 11:9-13)

⁷ ı sələməyi, paa ha-meχe. ı pəkəyi, í hikiyi ké. ı makı, pa tuləyi-meχe. ⁸ Sələmləv ke pa haaki. Pəkəlv hikiyina. Matv ke pa tuləyi. ⁹ Wulee mə taa awe pəyaya sələma-ı kakalaya na í kraya pəle na í cəle-ke? ¹⁰ Yaa wulee mə taa awe pəyaya sələma-ı tinte na pəntv cəle-keχe cimte ye? ¹¹ Ye asayaa me mu pəsa mə piya ke kəpəntv lapv, mə Caa wei ı we isətaa tə ı kaa la kəpəntv ke mpa pa sələməyi-ı tə?

¹² İsəna mə caaki sı ləlaa í la-me tə, mu la-weχe mpv tətə. Ye í lapa mpv, í təŋa kusəsutv təna na İso kuyəχətətə tələsəlaa təm təna nté.

Nənəyɔ kvkpulaya təm
(Luku 13:24)

¹³ Ի սսոնա nənəyɔ դկա կա ւե təfəku tə. Asaala tete nənəyɔ walaa kέ, na pə mpaav ke payale təhəyɔ. ¹⁴ Ama nənəyɔ դկա կա ւե təfəku tə կա ւե wahala kέ, pəcə weesuɣu nyəhka nté. Yəlaa pəcə tike təhəyənə pə mpaav.

Tuyv nyəm na kv pəle kin
(Luku 6:43-44)

¹⁵ Ի la laakali na Լsə kvɣəyətətə teləsəlaa pəpətvnaa. Pa kəh mə kin na pə cəsəyɔ Իսu pa kέ heen, səsə Լe sunsuməh kpitikpitiinaa nté. ¹⁶ Pa kulapətvnaa kin ke í ká nyənə-wə. Yulə kaa kooli tuyv դku pa yaa sɪ ləsəh tə kv pee ke səsəv təv se. Pəcə paa kooliyɔ tuyv դku pa yaa sɪ fiki tə kv pee ke kəlvəh təv. ¹⁷ Tuyv kvpaդkv ləlvəyɔ pee kvpana kέ, na tuyv Իsəyav náa ləli pee asayəe. ¹⁸ Tuyv kvpaդkv u ləlvəyɔ kvai pəle se. Pəcə kvai tuyv naa ləlvəyɔ pəle kvpante tətə. ¹⁹ Tuyv դku kv ləlvəyɔ pee kvpana tə, pa setəyɔ-kuyv na pə tv kəkə. ²⁰ Pə təv kέ í ká nyɪ Լsə kvɣəyətətə teləsəlaa kvcesaa mpe na pa kulapətvnaa kin.

Yesu nyəm ke mpa pa nyəma-ɪ tə
(Luku 13:25-27)

²¹ Pə taya pa tənə mpa pa yaa-m Tacaa Tacaa tə pa tənə paa sսոնա Իsətəa Kawulaya taa. Ama mpa pa lakɪ ma Caa wei ɪ wə Իsətəa tə ɪ luyv nyəntə tə pa tike paa sսոնա. ²² Kvayakv դkv kv wule payale ká tə-m sɪ: Tacaa Tacaa, nyá toh taa kέ tə kvpaaləna Լsə kvheelitu. Nyá toh taa kέ tə təyənna aləyaa. Na nyá toh ke tə lapənə piti təma payale. ²³ Tənyaya maa cə-wə təfoo sɪ: Ma ta nyɪ-məyɔ paa pəcə. Ի tɛɛ í fɛɛ-m, Իsəyalataa mə.

Layətv na kvmeleđ pa kutuluđ ηmav
(Luku 6:47-49)

²⁴ Wei ɪ nukɪ təm nti ma yəyətə Իsəntə na í təkəyɔ-tɪ tə, pəntv nəyəsənə layətv wei ɪ ηma ɪ kutuluɣu ke pətəlaya taa tə. ²⁵ Məpəyú tɛv nuna heelim səsəvm na pə casəyɔ kutuluɣu դkv, na pusi su na sɪ lu. Kutuluɣu ta hoti. Mpi tə, pa sɪ kv kite ke pətəlaya taa kέ. ²⁶ Ama wei ɪ nukɪ təm nti ma yəyətə Իsəntə na u təkəyɔ-tɪ tə, pəntv nəyəsənə Իsu kvmeleđ դkv kv ηma kutuluɣu ke kanyəhə taa təyɔ. ²⁷ Məpəyú tɛv nuna heelim səsəvm na pə casəyɔ kutuluɣu, na pusi su na sɪ lu. Tənyaya kutuluɣu hotaa na pə tənə pə pəsɪ ncaale təkpataa.

Yesu toh təm

²⁸ Yesu tɛma sɛyɛsuyv, Լɛna pə cə samaa laηa ke teu. ²⁹ Mpi tə, ɪ sɛyɛsəyə-wɛyɛ na toh ɪ ta nyá. Ի fɛɪ Իsu pa Լsə Təm sɛyɛsəlaa Լɛlaa.

8

*Yesu waasvuvu ke asilima kutəŋ tu
(Maləki 1:40-45; Luku 5:12-16)*

¹ Yesu luna puɣu təɔ na í tii, ɪlena samaa səsə tu ɪ waali. ² Tənaɣa tənɣu təɔ asilima kutəŋ tu nəɣəlv ɪ kɾətəna-ɪ na í sopi ɪ tɛɛ na í təmɪ-ɪ sɪ: Tacaa, ye n ka tisaya n taa waasi-m?

³ Mɾóɣú Yesu kusa niŋ na í tokina asilima kutəŋ tu ɪnɪ na í cə-ɪ sɪ: Teu ma tisaa, alaafəya í la.

Təne ɪnəɣi pə waa apalv ɪnəɣi kɾakɾaa. ⁴ ɪlena Yesu kɾaali-ɪ teu sɪ: Taa heeli nəɣəlv. Ama tɛɛ kɾakɾaa na kətəlv na-ŋ. ɪlena ŋ yiɣisi ɪsu Moisi ka keesvuvu tə na pá ná sɪ pə waa-ŋ.

*Yesu waasvuvu ke Lom yoolaa nyuvu tu yom
(Luku 7:1-10; Yohaani 4:43-54)*

⁵ Yesu svukaya Kəpənahum, ɪlena Lom yoolaa nyuvu tu nəɣəlv kɾətəna-ɪ na í wiina-ɪ ⁶ sɪ: Tacaa, ma yom nəɣəlv hənta təyaya. Kutəŋ kutəlvuvu təkəna-ɪ na í saləməɣi teu. ⁷ Yesu cə-ɪ sɪ: Maa polo na má waasi-ɪ.

⁸ Tənaɣa yoolaa nyuvu tu ɪnɪ ɪ pəsənaa sɪ: Tacaa, ma ta tala sɪ ɪ sɪv ma təyaya. Ama yəɣətɪ kuyəɣətɪ ke təm kulvm na ma yom hiki alaafəya. ⁹ Má ɪsəntə ma see ma səsaa ké. Pəcə ma wena ma səkpema na pɛle pá laki ma luyv nyəntv. Má heela pa taa wei sɪ í polo cəne, ɪlé ɪ puki ké. Má heela wei sɪ í kəɔ, ɪlé ɪ kəɔ tətə. Pəcə ye ma heela ma yom sɪ í la pəne, ɪ laki ké.

¹⁰ Yesu nu təm təne, ɪlena í pəsəna mpa pa tənaɣa-ɪ tə pa təɔ na í tə sɪ: Tampana ke ma heeliɣi-me yoo, maa cəsəɣi. Ma ta nata yəlv ke ɪsɛɣeli nyəma taa na í tɛma ɪ taa na ɪsə ké ɪsəntə. ¹¹ Ma heeliɣi-me tətə sɪ, payale ká luna ilim təlule na ilim tətule, na pá na Apələham na ɪsaaka na Yakərv paa caya təɣəv ke ɪsətəa Kawulaya taa. ¹² Ama mpa paa ké Kawulaya nyəma tə paa lə-wɛɣe awali ké səkpətvuvu taa, timpi paa casəɣi kapusi na pá nysəɣi pa təɣi kela tə.

¹³ Mɾóɣú Yesu heela yoolaa nyuvu tu sɪ: Kpe, ɪsəna mpi n tɛma nyá taa na ɪsə tə pu la mɾóɣú teitei.

Waatu ɪnɪ ɪ maɣamaya ke pə waa yoolaa nyuvu tu yom.

*Yesu waasvuvu ke kutəntənaa payale
(Maləki 1:29-34; Luku 4:38-41)*

¹⁴ Mɾóɣú Yesu pola Piyɛɛ təyaya, na í maɣana watv wena Piyɛɛ yəsə na í həntaa. ¹⁵ Mɾóɣú Yesu tokina kutəntv niŋ na ɪ watv ya kɾakɾaa. ɪlena í kvli na í caləsi-wɛ.

¹⁶ Taanaya taanaa ɪlena pá kəna Yesu ke aləɣhilaa payale. Na í yəɣətɪ kuyəɣətɪ na aləɣaa se, na í waa kutəntənaa təna tətə. ¹⁷ ɪ lapa mpv sɪ pə la nti ɪsə kuyəɣətɪtə teləsvlv ɪsayii ka yəɣətəa tə sɪ: ɪ ləsa tá ɪcantv na í lə, na í mv ta kutəməŋ.

Yesu təhnyv nyullaa
(Luku 9:57-62)

¹⁸ Yesu ná samaa kotina-i, ilena í tə-we si pá tesí tenku na waali.
¹⁹ Ḿpóyú Isə Təm seɣesəlv nəɣəlv í kprətəna Yesu na í tə si: Taca, ma təhəyi-ŋ nyá təpote təna taa.

²⁰ Yesu cə Isə Təm seɣesəlv iní si: Səəŋ wena í lona na sumasi wena si tana. Ama Yulv Pəyaya má, ma feina nyovv tətəle mayamaya.

²¹ Tənaɣa Yesu ifalaa taa nəɣəlv ná təma-i si: Taca, yele na má polo na má pi ma caa na pécó.

²² Ilena Yesu cə-i si: Təŋi-m na í yele na sətəa pi pa sətəa.

Yesu heesvɣv ke kacuculaya
(Maləki 4:35-41; Luku 8:22-25)

²³ Ḿpóyú Yesu na í ifalaa pa svv kpuvovv taa. ²⁴ Tənaɣa heelim səsəəm kula tenku təə na lvm hola waasəyi kpuvovv. Ama pə pamna Yesu tooki. ²⁵ Ḿpóyú í ifalaa polaa na pá feesi-i na pá təm-i si: Taca, ya-tv, tə lepaya.

²⁶ Ilena Yesu cə í ifalaa si: Pepe təə ké səɣəntv kpa-mə? Í tá te Isə na mə taa na pə təə suwe? Ḿpóyú í kulaa na í kaləna heelim na lvm, na pə təna pə hee təli. ²⁷ Ilena piti kpa pa təna na pá pəsəyi si: Aweye inə iní na pá kpeŋna heelim na tenku lvm na pá nukəna-i?

Aləɣhilaa naale na afanaa pa təm
(Maləki 5:1-20; Luku 8:26-39)

²⁸ Yesu tesa tenku kətəŋ ləŋkə təə ké Katalee nyəma tetv taa. Ilena apalaa naale lina pəlaaŋ taa na pá səhəyi-i. Apalaa mpe paa hii aləɣaa ké, na pa nyaŋ we səɣəntv. Yəlaa cəlaya pa mpaav ŋkuvv. ²⁹ Tənaɣa pa svv kiisuyv si: Isə Pəyalv, ta na-ŋ suwe? N kəma si n tvyi-tvyv wahala na pə waatv mayamaya ta tata?

³⁰ Pə pamna afanaa kaləkv səsəəv nakvli kv we pə cəlv təna na kv tuliyi. ³¹ Ḿpóyú aləɣaa wiina Yesu si: Ye n ká təɣəni-tv, yele na t́ svv afanaa kaləkv kvne kv taa.

³² Yesu cə-we si: Í polo. Ilena pá se apalaa naale iní í waali na pá tēna afanaa taa. Ilena afanaa tv casəle ke yem ke kprakpa, na pá tii kalakala na pá tv lvm na pá si.

³³ Ḿpóyú afanaa tiikilaa ná loma kprakpa na pá polo icate taa, na pá keesi pə təna mpi pə lapa tə, na isəna aləɣaa mpe pa təm lapa tə. ³⁴ Tənaɣa icate nyəma təna liwa si pa səhəyi Yesu. Pa na-i, ilena pá tēki-i si í lu pa tetv taa.

9

Yesu waasvɣv ke kvətəŋ kvtvvlvɣv tv
(Maləki 2:1-12; Luku 5:17-26)

¹ Yesu suu kpulɔyɔ na í tɛsi tenku na í polo ɪ maɣamaya ɪ ɪcate taa. ² Ḿpúyó pa kóna-ɪ kutɔŋ kutɔvɔyɔ tu na í hanta ɪ kpatɔle tɔɔ. Yesu nawa apalaa mpe pa naani, ɪlena í heeli kutɔntu si: Ma pəyalɔ, tɔki nyá ti, nyá ɪsayatɔ husaa.

³ Tənaɣa ɪsɔ Təm seɣesəlaa napəli pa huɔ pa taa si: Apalɔ ɪne ɪ kprakəyi ɪ ti na í keesəyənə ɪsɔ.

⁴ Yesu nyəmá nti pa huɔki tɔ, ɪlena í pɔɔsi-we si: Pepe tɔɔ ké í huɔki huwɛɛ asayɛɛ ke mpɔ? ⁵ Na nti tə yəɣɔtɔyɔ kəla tɔlev: Nyá ɪsayatɔ husaa, yaa Kuli na ń tɔ? ⁶ Tɔv, maa hólí-me si Yulɔ Pəyaya má, ma pəsəyi na má huɔi ɪsayatɔ ke ate cəne.

Tənaɣa Yesu təma kutɔntu si: Kuli na ń kpaɣa nyá kpatɔle na ń kpe.

⁷ Ḿpúyó apalɔ ɪni ɪ kulaa na í kpe. ⁸ Samaa ná mpɔ, ɪlena sɔɣɔntɔ kra-we. Na pá saŋ ɪsɔ ké mpi pə tɔɔ ɪ ha yəlaa ke pəsuyɔ ŋku kv taka ke mpɔ tɔ.

Yesu yaav ke Matiyee

(Maləki 2:13-17; Luku 5:27-32)

⁹ Yesu lu tənə na í tɛeki, ɪlena í na apalɔ wei pa yaa si Matiyee tɔ, na í caya lampuu təmɔle. ɪlena í yaa-ɪ si: Kuli na ń təŋi-m.

Tənaɣa Matiyee kulaa na í hu Yesu waali.

¹⁰ Yesu na ɪ ifalaa na lampuu mɔlaa na asayaa paɣale pa krenta Matiyee tɛ na pá tɔki. ¹¹ Falisanaa na mpɔ, ɪlena pá pɔɔsi ɪ ifalaa si: Pepe tɔɔ ké mə caa na lampuu mɔlaa na yəlaa asayaa pa krentəyi na pá tɔki?

¹² Yesu nu pa kɔpɔɔsɔtɔ, ɪlena í cɔ si: Pə taya alaafəya nyéma nyuləyənə fetaa. Ama kutɔntunaa ké. ¹³ Pa ŋmaawa si: Kɔpantɔ ke ma sɔɔlaa, pə taya kətasi. ɪ polo na í pɛeki ŋmaatɔ təm tənə tɔ huwɛɛ. Mpi tɔ, ma kəmaɣa si ma yaaki asayaa, pə taya kɔpama.

Yesu keesuyɔ ke nəhəkɔtv təm

(Maləki 2:18-22; Luku 5:33-39)

¹⁴ Ḿpúyó ɪsɔ Lum Səlv Yohaani ifalaa kpatənə Yesu na pá pɔɔsi-ɪ si: Pepe tɔɔ ké ta na Falisanaa tə həkəyi nɔɔsi na nyá ifalaa u laki mpɔ?

¹⁵ ɪlena Yesu cə-we si: ɪ ká pəsi na í la na akpaɣalɔ taapalaa wɛɛ laŋwakəlle taa na í na-we pá wɛɛ? Aai, pəle pə fɛi lapɔ ke paa pəcɔ. Pu kɔɔ na pə keesi kuyaku nakuli, ɪlena pá ləsi-ɪ pa hekɔ. Pələyɛ paa həkɔ nɔɔsi.

¹⁶ Nəɣəlv fɛi wei ɪ ka tɔ ɪ wontuyɔ kɔpənuyɔ na saaliya kɔfalaya tɔ, pə taya pɔlv tɔɔ, saaliya ŋke kaa hɔ-kv na púyó kəli ɪsu ku wɛɛ tɔ. ¹⁷ Pəcɔ nəɣəlv kaa suu sɔlvɔm kɔfam ke sɔlvɔm hulɔŋ kɔpəŋ taa, tɔfɔ hulɔŋ ká ya na sɔlvɔm ti na hulɔŋ náá wakəli yem. Ama hulɔŋ kɔfaŋ taa ké pa suuki sɔlvɔm kɔfam, ɪlena pə tənə pə caya teu.

ı ifalaa si: Kũmtv tãwa sãsam. Ama kũntaa fei payale. ³⁸ İle í wiina kũmtv tv si í sãasi kũntaa ke ı kũmtv taa.

10

Yesu ifalaa hãla

(Malãki 3:13-19; Luku 6:12-16)

¹ Mprũyũ Yesu yaa ı ifalaa naanũwa na naale ke í kin, na í ha-weyẽ pãsvũv si pá tãvũni alãyaa na pá waa kutãmẽj tãna na acamaa tãna. ² Tillaa mpẽ pa naanũwa na naale hãla ntã. Kancaalaya nyẽj ntẽ Simõj wei pa yaa si Piyee tã, na ı neu Antãli, na Sepetee pãyalv Saaki na ı neu Yohaani, ³ na Filipv na Paatelemii, na Tomaa na lampuu mulv Matiyee, na Alãfe pãyalv Saaki na Tatee, ⁴ na Selotv tv Simõj, na Yutaasi Isãkaleeu wei ı tv Yesu ke ı kolontunaa ninj taa tã.

Yesu tillaa naanũwa na naale tiluyũ

(Malãki 6:7-13; Luku 9:1-6)

⁵ Yesu tila yãlaa naanũwa na naale unı na í sevẽsi-wẽ si: İ taa polo tetv nti tã ta ke Yuta nyõma nyãntv tã tã taa, í taa svũ Samalii acalẽẽ taa. ⁶ Ama í polo İsevẽli nyõma mpa pa lepa isu heej tã pa cãã. ⁷ İ kã lakı waasv na í heeliyi mã mpaav taa si: İstãaa Kawulaya wusa kãnte. ⁸ İ waa kutãntũnaa, na í feesi sãtaa, na í waasi asilima kutãj nyõma, na í tãvũni alãyaa. Mã hika faalaa kẽ, ı ha tãtãyã faalaa. ⁹ İ taa tv mã sipanaa taa kẽ liyitee, paa nna. ¹⁰ İ yelee mã mpaav huluj. İ taa tãni tokonaa, í taa lãẽ ntañkpara, í taa tãki kpãtãyũ. Mpi tã, tãmlẽ latv na ı calãsvũv kẽ.

¹¹ Ye í svũ icate yaa ıcaliya nakãli ka taa, í pãeki wei ı luyũ wẽẽ si ı kã mv-mẽ tã, na í caya tãna halãna mã tãẽv. ¹² Ye í svũ tãyãya nakãli ka taa ile í tã si: İso í ha-meyẽ alaafãya. ¹³ Ye tãyãya ñkẽ ka nyõma í mv-mẽ, pu la-wẽ isu í kooluyũ tã. Ama ye pa kisa-mẽ, mã koolee í mãli mã tãã. ¹⁴ Ye pa kisa-meyẽ mvũyũ yaa mã tãm nuw ke tãyãya nakãli yaa icate natãli tã taa, í lu na í kpiisi-weyẽ mã nõhẽẽ mvsvũv na í tãẽ. ¹⁵ Tampana ke mã heeliyi-mẽ yoo maa cẽsvũ, Sãtãm na Kãmãã tetv kaa na wahala ke Hvũle wule na pá kãli icate ñtẽ.

Wahalanaa mpa paa kãã tã

(Malãki 13:9-13; Luku 21:12-17)

¹⁶ İ nyãni, mã tiliyi-mẽ isu heej ke svũsvũmãj hevũ. İ la layatv isu tomãã, na tãpamm isu alukukunãã. ¹⁷ İ la laakali, yãlaa kã yaa-meyẽ puloonãã taa. Paa mã-meyẽ akpateẽ ke Yuta nyõma tãkotilenãã taa. ¹⁸ Paa yaa-meyẽ nõnããsi ke tetv tãkãlaa na avũlaa sãsãã pa kinããã ke mã tãã. İlena pãcã í hũli mã tãm tampana ke pa na mpa pa ta ke Yuta nyõma tã pa ısentãã. ¹⁹ Waatv wei paa pona-meyẽ puloonãã taa kẽ mpv tã, í taa nãvãsi nti í kã yãvãti na ıããna í kã yãvãti-ti tã. Pã waatv í talaa, pu tv mã luuj tãẽ kẽ

kpakpaa ke nti í ká yótótí tó. ²⁰ Mpi tó, pə taɣa mə kin ke mə kuyəɣótutu ka luna. Ama mə Caa Feesuɣu ká yəɣətəna na mə nɔɔsi.

²¹ Yəlaa ká kuli na pá hólí pa taalɔnaa yaa pa newaa si pá ku-we. Cɛcɛnaa ká la pa piya ke mpv tótó. Piya sǎle su kuli si nyóma tó si pá ku-we. ²² Yəlaa təna taa ká kpana-mɛɣe ma tó. Ama wei í nyaya apalutu na í tala tənaya, pɔntv nyuɣv ke pu ya. ²³ Ye pə kɔma na pá tv-mɛɣe konyɔŋ ke icate natəli tə taa, í se na í polo lɛntɛ taa. Tampana ke ma heeliɣi-me yoo maa cɛsəɣi, í kaa tɛ lɛɣeli acalɛ ke cɔɔv na pécó Yulv Pəyaya má ma kó.

²⁴ Təmle kpeləməlv ta kəli ɪ hullv. Pécó ifalv nəɣəlv ɪ fei wei ɪ kəla ɪ caa tó. ²⁵ Ye pə lapa təmle kpeləməlv isu wei ɪ hólóɣi tó, pə mayanaa ké. Na ye pə lapa ifalv isu ɪ caa pə mayanaa tótəɣo. Pa ta kisi təyaya Caa ke tuuv si Pesepule, kacəŋfana təyaya nyóma na?

*Isə seu təm
(Luku 12:2-7)*

²⁶ Ye mpv ilɛ, í taa nyana yəlaa. Pə təna mpi pə ŋmelaa tó, isu pə tɛma na pé kuli pə tó. Pə təna mpi pə lapa mukaya tɛ tó, isu pa tɛma na pá nyi-wi. ²⁷ Pə tó ké təm nti ma ŋmɛsəɣi na má heeliɣi-mɛɣe ahoó tó, í kpaali-təɣi ilim taa. Na nti pa weləta mə ŋkraŋŋ taa tó, í kpaali-ti na nəɣo səsəɣa. ²⁸ ɪ taa nyana mpa pa pəsəɣi na pá ləsi yulv weesuɣu tike, na pə waali paa pəsəɣi pulv tó. Ama í se Isə, inɪ ɪ pəsəɣəna na í kv yulv. Pəyele ɪ pəsəɣi na í tv-ɪ tənaaasəle səsəle taa. ²⁹ Pə taɣa sumpwɔwɔnaa naalɛɣe pa pɛtəɣi santii kulɔm taa? Pəyele kulɔm nyuɣv u leki na pé tá luna mə Caa kin. ³⁰ Mpv inɪ tótəɣo na mə nyuɣv taa nyɔɔsi, Isə nyəmə si təna si nyuɣv ké. ³¹ Ye mpv í taa nəɣəsi. ɪ kəla sumpwɔwɔnaa təcayacaya.

*Yesu Kilisiti mvyv yaa ɪ kisuyu
(Luku 12:8-9)*

³² Ye yulv ta ŋmɛsi si ɪ ké ma nyəŋ, ma mayamaya maa tisi ma Caa wei ɪ we isəttaa tó ɪ isəntaa si pɔntv ké ma nyəŋ tótó. ³³ Ama wei í kpɛɛsa yəlaa isəntaa si ɪ ta nyi-m, ma mayamaya maa tó ma Caa wei ɪ we isəttaa tó ɪ isəntaa si ma ta nyəmi-ɪ tótó.

*Yəlaa fayav ke Yesu tó
(Luku 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ ɪ huv si hɛɛsuɣv ke ma kəna antulinya taa? Aai, yoo ke ma kənaa. ³⁵ Ma kəmaya si ma yoosiɣi cɛcɛ na ɪ pəyaya, na pɛlə na ɪ too, na poolu na paŋ alv nyəŋ. ³⁶ Yulv təyaya nyóma mayamaya ká pəsəna ɪ kolontunaa.

³⁷ Ye wei ɪ sələɣi ɪ caa yaa ɪ too na pé kəli ma, ɪ ta tala í la ma ifalv. Na ye wei ɪ sələɣi ɪ pəyalv yaa ɪ pɛlə na pé kəli ma, ɪ ta tala í la ma ifalv. ³⁸ Ye wei ɪ ta səɣəli ɪ səm tesika na í təŋi-m, pɔntv kaa pəsi na í la ma ifalv. ³⁹ Wei í nyəna ɪ weesuɣu təcutu, ɪ tɛŋna

səpυ. Ama wei í lapa ι təγι awusa ke ma təə, pɔntυ ká hikina wéesuyυ.

*Cele kasεεsi
(Maləki 9:41)*

⁴⁰Ye wei í mu-mε, maya ι muwa. Na ye wei ι mu-ma, pɔntυ mu wei ι tila-m təγə. ⁴¹Ye wei ι mu Isə kuyəγətutu teləsυlυ nəγəlυ sι ι ké Isə nyəη tə pə təə, pɔntυ ká hiki kasəyaya ηka Isə kuyəγətutu teləsυlυ ká mu tə. Na ye wei í mu yυlυ wei Isə nyənəγι kupaη tə sι ι ké kupaη tə pə təə, pɔntυ ká hiki kasəyaya ηka paa ha yυlυ kupaη tə. ⁴²Tampana ke má, ma heeliγi-mε, wei í ha lυm sasala anε a mayamaya ke piya sənε sι taa nakəli ke ka ké ma ifalυ tə pə təə, pɔntυ kaa laη pə kasəyaya.

11

*Isə Lυm Səlv Yohaani tiluyυ ke Yesu kinj
(Luku 7:18-35)*

¹Yesu tεma ι ifalaa naanυwa na naale ke pə tənaya kεεsuyυ ke mpυ, ilena í kulι təna na í tεε sι ι sεγεsəγι na í lakι waasυ ke acalεε taa.

²Lυm Səlv Yohaani we saləka taa na í nu pa yəγətəγι nti nti Kilisiti lakι tə pə təm. Uena í tili ι mayamaya ι ifalaa taa napəli, ³sι pá pəəsι-ι sι: Nyayale wei ι təm paa təma sι ι ká kəə tə, yaa nəγəlυ wεε ι kəη tə taη ilε?

⁴Mpóγυ Yesu cə-we sι: I polo na í kεεsι Yohaani ke nti í nukι na nti í naaki tə sι, ⁵yυlυmaa naaki, kaakalasι təη, na tənuyυ təə asilima kutəη nyəma naaki nyuyυ, ntamaa nukι, sətaa ná feη. Pəcə kuyəγəntυnaa ná təηna Laapaali Kupaη ke nuw. ⁶Wei ι naani kaa lu ma təə tə pɔntυ nu leleη ké.

⁷Yohaani ifalaa mpε pa kəma na pá kpe, ilena Yesu sυυ samaa ke Yohaani təm pəəsuyυ sι: Pepeγe í ka pola wulaya tetυ taa ké nav ye? Heelim makι na pé ciγitiγi səsəncəηa ηka tə? Anι pə taya təle. ⁸Uε pepe nav ke í polaa? Yaa yυlυ wei ι suu kacəka wontu tə? Təυ mpa pa suki kacəka wontu tə awulaa tεεsι taa ké pele pa wεε. ⁹Uε pepe mayamaya ke í ka tu pola nav? Yaa Isə kuyəγətutu teləsυlυ nəγəlυ? Tampam, Isə kuyəγətutu teləsυlυ ké. Halι ma heeliγi-mε sι ι tu kəla mpυ. ¹⁰I təm ke pa tu ηmaawa Isə Təm taa sι: Nyəni, ma tillu ntə ma teləsəγι nyá nəγə təə, sι í tayani nyá mpaav na í kəη. ¹¹Ma heeliγi-mεγe tampana sι, yυlυpiya təna taa nəγəlυ fei wei ι kəla Isə Lυm Səlv Yohaani tə. Uε paa na mpυ isəttaa Kawulaya taa səkpele mayamaya tεε-ι. ¹²Hatoo pə kpayav waatυ wei Isə Lυm Səlv Yohaani lakaya waasυ na pə tana saηa tə, isəttaa Kawulaya hikuyυ ké isəle kusεεmlε təm ké. Na mpa pa sεesa isε tə mpε pa hikiyina-ke. ¹³Isə kuyəγətutu teləsəlaa təna na Moisi kusəsutυ kpaala Kawulaya ηke ka təm, haləna pə

tala Yohaani kante. ¹⁴ I caa ma tam myy tayo, tafa ma heeliyi-me si Yohaani inayele Ilii wei paa tama si i ka mali to. ¹⁵ Ye i ke nulaa i nu.

¹⁶ Pepeye maa keesana kufalan yelaa pane? Pa nayasana ke isu piya cakoyu kataasi taa na si taji tama si: ¹⁷ Ani ta mara-meye soo si i paa, na i kisi. Peco ta wii sam wula, pa ta ce ma lanja na i wii. ¹⁸ To, Yohaani na koma, u taki, u nyoki sulom, na pa yayotayi ile si i ke idyohilu. ¹⁹ Yulu Poyaya ma, ma koma na ma taki na ma nyoki, lena pa tayanayi maya tam tato si ma ke hilitu na sulonyolu. Aaiyee si lampuu moola na asayaa pa ceu ke. Ama Iso layatu hula pa teu.

Yesu kalənav ke acaləe
(Luku 10:13-15)

²⁰ Mpyo Yesu suv acaləe nna a taa i wiisa piti tama payale lapu to a nyoma ke kalənav na toji. Mpi to, pa ta layasi tante. I tama-weye si: ²¹ Hai, Colaseji nyoma me, ma tam we waiyo. Hai Petesaita nyoma me, ma tam we waiyo ke. Piti tama nna pa lapa-ye me ma heku taa to, ye isu isanto Tiii na Sitaji pa acaləe taa ke paa lapa-ye, isanto paa tema suuu ke layaya wontu isu folatanaa taka na pa pali pa to ke toloma si po holi si pa caa pa layasi tante. ²² Pa to ke ma heeliyi-me si paa holi suulu ke Tiii na Sitaji acaləe nyoma ke Hule koyaku wule na po keli-me. ²³ Pa kaasoyu Kapənahum nya to, n huvi si n ka pu na n kaləsana hatoo isotonoyu na? Ama paa tisi-ji ke tafe ke tuu tənəsəle səsəle taa. Pa taya pulv piti tama nna pa lapa nya taa to. Ye Sotam ke paa lapa-ye, isanto i ka tapəna sanja. ²⁴ Pa to ke ma heeliyi-me si paa holi Sotam ke suulu ke Hule wule na po keli-me.

Yesu kinj heesuyv tam
(Luku 10:21-22)

²⁵ Waatu inayi Yesu yayotaa si: Hai, ma Caa, isotaa na ate pa tu, ma see-ji. N njesa tam teneye layatunaa, lena n kuli-tayi piya. ²⁶ Ma Caa, pəpəto fei ma see-ji. Nyā inu nya luytu tu lapəna mpv.

²⁷ Ama ma Caa cela-m pa tənaya. Ye pa taya ma Caa tike nayolu ta nyi Pəyalv. Na po taya Pəyalv tike, nayolu ta nyi Cee tato. Anha, ye Pəyalv nəkəna si i holiyaji wei pa paasi.

²⁸ Me mpa i kawa na ma səyela nu-me to, ma tənə i koo ma colə na ma yele na i heesi. ²⁹ I yele na ma taki-meye teu na ma seyesi-meye ma layatu. Pa taya pulv to, ma wena suulu na ma we təpamm, na ma mayamaya i ka heesi. ³⁰ Mpi pa to to, ye ma toka-me i nukile lelej ke, na səyela nna maa suk-me to a fei yuj.

12

Yesu kele koyaku vheesuyv tv
(Malaki 2:23-28; Luku 6:1-5)

¹ Pə waalı ké Yesu teekayana təyonaya pee taale natəli tə kin ke kuyaku kuhéesuyu nakoli ku wule. Mprúyú nyəyəsı kpa ı ifalaa, ılena pá ssv təyonaya pee pelyu na pá təki. ² Falisanaa ná mpv, ılena pá yəyətı-ı sı: Nyəni, nyá ifalaa lakuyv mpi pə feı lapv ke kuyaku kuhéesuyv wule tə yee?

³ Təyaya Yesu cə-we sı: Ye mpv í tá kala mpi Tafiiti lapa waatu wei nyəyəsı pu í na mpa paa we ı cəlı tə? ⁴ I ssv Isə təyaya taa na í kpaaya potopotonaa mpa paa sı Isə tə na í na ı yəlaa pá təy. Pəyele potopotonaa ısu mpv tá ké mpa yəlaa təna ka təy tə. Ama kətəlaa tike ka wenna mpaa sı pá təy-w. ⁵ Yaa í ta kala Moisi Kusəsutu taa sı kətəlaa ta nyı kuyaku kuhéesuyv ke waatu wei pa təyna təmle lapv ke Isə təsəele taa tə. Pəyele nəyəl v u nyənəyı-we ısu pa wakələyı-ku. ⁶ Ma heeliyi-me sı pulvpu we cəne na pá kəla Isə təsəele. ⁷ Pa yəyətə Isə Təm taa sı: Kvpantv ke ma səlaa, pə taya kətasi. Ye í ka cekəna təm tənə tə hıwwe í taa tv yəlaa paneyə kvəntvuyv ke yem ké mpv. ⁸ Yvlu Pəyaya mağale kuyaku kuhéesuyv Səsə.

Nkpaləkpekaya tv

(Maləki 3:1-6; Luku 6:6-11)

⁹ Yesu lu təna, ılena í ssv Yuta nyəma təkotile natəli tə taa. ¹⁰ Pə pamna nkpaləkpekaya tv nəyəl v ka we təna. Mprúyú mpa paa we təna tə pa caakaya pa hiki timpi paa waana Yesu tə. ılena pá pəsı-ı sı: Ta mpaav taa, paa waası yvlu ke kuyaku kuhéesuyv wule yaa ısəna?

¹¹ Təyaya Yesu pəsəa-we sı: Mə taa awe wena heu kvlm təkoy na heu ıni í hoti púyú səsəv nakoli ku taa ké kuyaku kuhéesuyv wule, na í yele-ı ləsvy sı pə ké kuyaku kuhéesuyv? ¹² Na yvlu na heu ke we? Təv, ye mpv pa pəsəyı na pá waası yvlu ke kuyaku kuhéesuyv wule məe.

¹³ ılena Yesu tə nkpaləkpekaya tv ıni sı: Təv, loosi nyá niy.

Nkpaləkpekaya tv loosa ı niy, ılena ı niy məli teu təmmam ısu lələy. ¹⁴ Təyaya Falisanaa polaa na pá caya na pá mağası ısəna paa la na pá kv Yesu tə.

Isə təmle tv ləsvy təm

¹⁵ Yesu nu mpv, ılena í se təna na yəlaa pağale təyı-ı. Ntəna í la na pa təna mpa paa ké kvətətvnaa tə pá hiki alaafəya. ¹⁶ Ama ı kpaala-weyε teu sı: I taa yele na pá nyı ma tə. ¹⁷ Pə lapa mpv sı pá la nti Isə kvəyətətv teləsvlu Isayii ka yəyətuyv tə sı:

¹⁸ Isə yəyətə sı,

ma təmle tv wei ma ləsa təyəl v.

Wei ma səlaa na ma lanle heena səsəm tə.

Maa tv ma Feesuyv ke ı taa.

I ka heeli hvnəv təm ke piitimnaa.

¹⁹ I na nəyəl v pa kaa yoo.

Pəyele pa kaa nu i taŋ.

Pa kaa na-i na í laki faaci ke
samaa taa ke ıcate patəma taa.

²⁰ I kaa teesi ısakpuluɣu tu ısale ke nanɣtuɣu.

I kaa teesi teesuyu ke fətəla

wei i kəkə təŋna fiɣinuɣu tə.

Haləna í te siɣisuyu təm nyuɣu ke kusuɣu.

²¹ Katenə təna yəlaa ká tekiyi-i.

Yesu cəw ke i təm tulaa

(Maləki 3:22-30; Luku 11:14-23)

²² Mpróɣu pa kəna Yesu ke ıləɣəhilu wei u naaki pəyele u
yɔɣətəɣi tə. ɪlena Yesu la na í suv yɔɣətɣu na nav. ²³ Mpróɣu piti
kpa yəlaa təna na pá tə si: Yaa Tafiiti Pəyalv ıneɣəle?

²⁴ Ama Falisanaa ná kəma na pá nu mpu, ılena pá tə si: Aləɣaa
səsə wei pa yaa si Pesepule toŋ ke apalu ıne i təɣəneɣəna aləɣaa
lempa.

²⁵ Yesu ná cekəna pa taa huwee, ılena í tə-we si: Ye kawulaya
í wee na ka taa yəlaa fei nəɣə kulumaya, nəənəw ka yawaya. Na
ıcate í wee na tə taa yəlaa yaa ye təyaya wenna na ka taa nyəma
fei nəɣə kulumaya, nəənəw ka yawa. ²⁶ Ye Satanı təɣəneɣi i ti, ıle
pə we ısu i kawulaya nyəma yooki pa taa pa tike nté. Na saa ıni
i kawulaya nyuɣu nté ka ısəna? ²⁷ Ye ıləɣəv Pesepule toŋ ke ma
lookina aləɣaa ısu mə huukɣu tə, ıle awe toŋ ke mə pəyalaa ná
lookina pa nyəma? Tənaɣa mə pəyalaa mpe pa maɣamaya paa
kəna mə təm. ²⁸ Ama ye ıso toŋ taa ké ma lookina aləɣaa, ıle ıso
Kawulaya we mə tee mə tee ké.

²⁹ Nəɣəlv kaa pəsi na í suv yulv toŋtu təyaya si i kuuki i wontu
na í ta temi-i ɣmusi ke həkɣu. Ama i kpa-i ké na í həkə təkənken
na pəcó í suv wontu kuuu ke təyaya taa.

³⁰ Wei i fei ma təw tə, pəntu ké ma kolontu ké. Na wei u səŋna-m
təwsuɣu tə i yaasəɣi ké. ³¹ Pə təw ké ma heeliyi-me təfoo si paa yəlaa
kəwakələm ka təw ısəna, yaa paa yɔɣəti ısayatu ısu we, ıso pəsəɣi
na í hólí-weɣe suulu. Ama wei i ka yɔɣəti ısayatu ke Feesuɣu
Nanɣtu təw tə, pa kaa hólí pəntu ke suulu. ³² Ye wei i yɔɣəta Yulv
Pəyaya má, ma təw ké ısayatu, paa hólí pəntu ke suulu. Ama wei
í yɔɣəta Feesuɣu Nanɣtu təw ké ısayatu, pəntu kaa na suulu, paa
saŋa, paa cele.

Tuɣv nyəm na kv pəle kin

(Luku 6:43-45)

³³ Tuɣv í luləɣi pee kupaana ke pa təŋ si kv ké tuɣv kupaŋkv. Na
tuɣv í luləɣi pee asayee ke pa təŋ si kv ke tuɣv ısayav. Pə taɣa pulv
təw, tuɣv luləɣv kin ke pa nyəŋna-kv. ³⁴ Akala piya me, ısənaɣa me
mpa í ké asayaa tə í ká pəsi na í yɔɣəti təm kupaŋtu? Pə taɣa pulv,
ısəna yulv lotu taa təwəw tə mpróɣu i yɔɣətaɣa hóləɣi. ³⁵ Yulvpaŋ

kupantv lukəna tuu i lotu taa kupantv kin ké. Uena isayav unu ílé i isayatu luna tuu i lotu taa isayatu kin. ³⁶ Ma heeliyi-me si Hvule wule paa pəəsi yəlaa na paa heelina pa mayamaɣa pa nəəsi ke paa təmaɣa kpai nyəŋka ŋka pa yəɣota yem tə. ³⁷ Pə taɣa pulv, nyá yəɣotaya taa ké paa nyəna si nyá təm tewa yaa tə səpa.

Piti təmlə nyulvɣv

(Maləki 8:11-12; Luku 11:29-32)

³⁸ M̄p̄óyú Iə Təm seɣesəlaa napəli na Falisanaa napəli pa təma Yesu si: Taca, tə caa si ŋ la-tvɣv piti təmlə natəli na tə ná.

³⁹ Tənaɣa Yesu təma-we si: Kufalan yəlaa asayaa mpa paa tɛŋ Iə na pa taa tə pa caa pá ná piti təmlə natəli. Ue pa kaa na natəli, ye pə taɣa Iə kuyəɣotv teləsulv Yonaasi nyənte. ⁴⁰ Pə taɣa pulv, isu Yonaasi caɣav tinte səsəle lotu taa ké kuyeyɛŋ tooso ké ilim na aho tə, mpv tətəɣə Yulv Pəyaya má maa caɣa tətə tɛ ké kuyeyɛŋ tooso ke ilim na aho. ⁴¹ Ye pə tala Hvule wule Ninifi nyəma ká kv kufalan yəlaa pane pa təm. Pə taɣa pulv, kuyan̄ku pɛle pa nu Yonaasi waasv tə pa yela pa isayatu ke kpakpaa ké. Pəyele pulvpu we cəne na pə tɛ Yonaasi unu. ⁴² Na ye pə tala Hvule wule tətə, ilim mpətəŋ tə wulav alv nyəŋ ká kv kufalan yəlaa pane pa təm ke mpi pə tə ílé i ka luna tuu tətə pooluŋ taa na í kəw si i nuku isəna Salvməŋ yəɣotayana nyəm tə. Pəcə pulvpu we cəne na pə tɛ Salvməŋ təcaɣaɣa.

Iləɣv wei pa loowa tə i məlvɣv

(Luku 11:24-26)

⁴³ Waatv wei pá loowa iləɣv, wulaya taa ké i cəki si í heesi. I lanəɣi ⁴⁴ uena í taɣanv i taa si: Maa məli təyaya ŋka ka taa ma luwa təɣə. I takv kele ka taa, ilə i ká maɣana pa hasa-ke na pá taɣanv pə tənaya teu, na nəɣəlv fɛi ka taa. ⁴⁵ Pələ tə i puki ké na í caa aləɣaa ləlaa mpa pa kəla inəɣi isayatu təɣə təm naatosompəɣəlaya, na pá kəw na pá caɣa təyaya ŋke ka taa. Uena ləŋ nyəntv náá məli na tə lá sana na nəwəwə nyəntv. M̄p̄óyú pə wee na kufalan yəlaa asayaa pane.

Yesu too na i newaa pa təm

(Maləki 3:31-35; Luku 8:19-21)

⁴⁶ Yesu təŋna samaa ke yəɣətənav ke mpv, ilə i too na i newaa apalaa nyəma pa tala kele, na pá səŋa awalv na pá caa pa yəɣətəna-i. ⁴⁷ M̄p̄óyú nəɣəlv teləsa Yesu si: Nyá too na nyá newaa pa səŋna nteɣe awalv na pá caa pa yəɣətəna-ŋ.

⁴⁸ Tənaɣa Yesu nəɣə təkpaɣv si: Aweɣe ma too, na mpaɣa ma newaa ye?

⁴⁹ Uena Yesu hólí i ifalaa ke niŋ na i tə si: U naa ma too na ma newaa ntə. ⁵⁰ Pə taɣa pulv təw, mpa pa lakv mpi ma Caa wei i we isətaa tə i caaki tə, mpeɣele ma newaa na ma toonaa.

13

Mətutuuna təm
(*Maləki 4:1-9; Luku 8:4-8*)

¹ Mpróyó kuyaku ŋku Yesu kula təyaga na í polo lum nəyó na í caya na í seyesəyi. ² Təyaga yəlaa kota ı kin ke səsəm pə fei keesuyó. Haləna í kuli na í kpa kpułuyó taa na í caya. Na yəlaa náá səŋa lum nəyó. ³ İlena í la-weye faaci ke teu na í seeki-weye isənaa sı pá cekəna. İlena í tó sı: Tuulu poləna tuutu. ⁴ İ tuukaya ı mətutuuna İlena, lenna hoti mpaav nəyó nəyó na suması tii na sı təəsi-ye. ⁵ Mpróyó lenna hota kəwaw təə timpı tetu ta lim tə. İlena a təŋna nyəu ke tetu we tətayasam tə pə təə. ⁶ İlim kəma na pə han na pə nyaga məhoo, İlena a wuli, ke a ta hiki tetu sı a ka hoosi kupaŋı tə pə təə. ⁷ Pee lenna náá hoti səwa taa na ale a nyə isı a ka kuli teu, İlena səwa fete-ye na a kpisi luluyó. ⁸ Ama pee lenna ná hota tetu mvsəŋ nyəntu taa na ale á lá teu, lenna náá luli səsəm səsəm, lenna ke mayana, lenna ke pəcə.

⁹ Yesu tema mpróyó yəyətuyó İlena í cuyusi sı: Ye í ké təm nılaa í nu.

Yesu seyesuyó na atuwa nyuyó
(*Maləki 4:10-12; Luku 8:9-10*)

¹⁰ Təyaga Yesu ifalaa pola ı kin na pá pəəsi-ı sı: Pepe təə ké n tukiyi-weye atuwa ke kutuku?

¹¹ Mpróyó ı cə-we sı: Me pə ha-meye sı í nyı isətaa Kawulaya təm kəŋmesətv. Ama pə kaasa ləlaa tə, pele pa ta hiki tə nyəm. ¹² Pə taya pulv təə, wei ı wena tə paa səəsi-ı na pə tələna-ı təhə. Ama wei ı feina tə paa ləeki pəciimaya wei ı wena tə. ¹³ Pə təə ké ma tukiyi-weye atuwa ke kutuku. Mpi tə, pa nyənəyi paa naa, pa keŋ ŋkraŋŋ pəyele paa nuki, paa cekəyəna. ¹⁴ Tə mayamaya ke İsayii ka ná ləŋ na í yəyətı sı:

İ ka nu teu yaa, ama í kaa cekəna.

İ ká nyəni teu yaa, ama í kaa na.

¹⁵ Pə taya pulv təə,

yəlaa pane pa ləmayasəe səpa.

Pa təka pa ŋkraŋŋ,

pa wiisa pa ıse sı pa ıse í taa na,

pa ŋkraŋŋ í taa nu.

Sı pá taa cekəna pə yaasi.

Pə taa kəə pá pəsəna ma təə.

Na má lá na pə waa-we.

İsə yəyətəna mpu yoo.

¹⁶ Ye me İle, mə nu leleŋ ké. Pə taya pulv təə, mə ıse naaki na mə ŋkraŋŋ nuki. ¹⁷ Ma heeliyi-meye tampana təfoo sı İsə kuyəyətvtu teləsəlaa payale na İsə yəlaa taa payale nyula teu sı pá ná mpi í naaki isəntə tə, pa ta na. Pa nyulaa sı pá nu nti í nuki isəntə tə, pa ta nu.

Yesu kilisuγu ke mätutuuna hōwεε
(*Maləki 4:13-20; Luku 8:11-15*)

¹⁸ Təv, pənentε í yele na má kilisi-mεyε isə wei ma sεε-mεyε mpu tə í hōwεε ilε. ¹⁹ Mpa pa nukí Isə Təm na pá ta cekəna-ti tə pa wεε ké isu mpaav kpeenja tetv nti tə təv mätutuuna hotaa tə. Isayatu tv tənəγi kpakpaa ké na í ləsi təm nti pa nu mpu təγə pa taa. ²⁰ Lelaa ná wε isu kōwaw təv timpi pee lenna hotaa tə. Peleyele mpa pa nukí Isə Təm na pá mu-təγi kpakpaa na lahholumlε. ²¹ Paa yeki si tə sūna-wεyε teu. Pa təkəγi-təγi tətantaa. Saa wei wahala nəγəlv í ká tala, yaa Isə Təm təv konyəη tγv ka kəv, ilena pá lu Isə sεεv taa ké kpakpaa. ²² Lelaa ná nəγəsəna wena a hota sōwa taa tə. Mpi tə, pa tēη Isə Təm nuw ilena atε cəne kulaputv nəγəsεε na wεnav konyulvγv puγusi-wε na pə kv təm ntəγi pa taa, na tə caη tə kpisi ləlvγv. ²³ Pə kaasa pee lenna ná hota tetv mūsəη nyəntv taa. Aηhaa, ale a wenna nté isu yəlaa mpa pa nukí Isə Təm na pá cekəna-təγi teu na pá ləlvəyi pee tə. Lelaa ke səsəm səsəm, lelaa ke maγana, na lelaa ke pəcə.

Nyutu isayatu

²⁴ Mprúγú Yesu tasa-wεyε isə sεεv tətə si: Isətaa Kawulaya nəγəsəna isəna təγəlv. Apalv nəγəlv í tuuna í haləm na í tεε. ²⁵ Mprúγú í kolontu keesa ahoο heka ke waatu wei yəlaa təna tookaya tə, ilena í tuu nyutu isayatu ke kutəγəv hekv na í tεε. ²⁶ Pə kəma na kutəγəv kəli na kv pu, ilena pá tuti nyutu isayatu təle tətə. ²⁷ Tənaya taale nté tə tv pəyalaa pəəs-a si: Tacaa pə taya kutəγəv ke n ka tuu nyá taale taa? Pə lapa isəna na nyutu isayatu siti pə hekv taa? ²⁸ Tənaya pa caa cə-wε si: Ma kolontu nəγəlv í lapəna mpu. Mprúγú apalv iní í pəyalaa mpe pa pəəs-a si: Tə polo na tə kpesi nyutu isayatu nti? ²⁹ Ilena apalv iní í cə-wε si: Aai, í taa kpesi. Ye í təma si í kpesəγi-ti, ntanyi pu kpeηna kutəγəv na pə kpesi. ³⁰ Í yele na pə təna pə krenti puw ke mpu, haləna pə tala kv̄m. Pə tala kv̄m ilε maa heeli kv̄ntaa si pá caaləna nyutu isayatu ke setvγv na pá həkə-ti təcari təcari, na pá tv kəkə. Ilena pəcə paa kpaγa kutəγəv na pá tv ma kprou taa.

Səəγa pile təm

(*Maləki 4:30-32; Luku 13:18-19*)

³¹ Mprúγú Yesu tasa-wεyε keesvγv si: Isə Kawulaya wεε ké isu yəlv tuukuγv səəγa pile ke í haləm taa tə. ³² Wontu pee təna taa nté tə kələna wεεv təminimini. Ama tə tēη nyəv tə tə pukí tγvγv ké na tə kəli tuusi lensi. Haləna sumasi kəη na sí tγγi tana ke kv piliηasi təv.

Potopoto taa kv̄kvsəm təm

(*Luku 13:20-21*)

³³ Μήρύγύ Yesu tasa-wεγε heeluyu si: Isōtaa Kawulaya nαγāsēna kέ isu alu maγasuyu mulum ke cemse tēpam, na í kpaγa kókusum ke pəcō na í tu na í huγuti, na pə tēna pə kpa təfuu təγō.

*Yesu tukuγu ke atuwa
(Malaki 4:33-34)*

³⁴ Tōmnaa pane, Yesu γəγōtaγa-wεγε samaa taa tō na atuwa kέ. I ta seγesi-wεγε natələyi yem na í ta keesēna pulv. ³⁵ I lakaya mēpōyō si pə la nti Isō kuyəγōtutu teləsulv ka γəγōtaa tō si:

Atuwa ke maa γəγōtēna-wε.

Maa heeli-wεγε tōmnaa mpa paa we

uγmesav ke hatoo antulinya lapv waatu tō.

Yesu kilisuyu ke nyutu isayatu tōm huwεε

³⁶ Μήρύγύ Yesu yela samaa na inu í polo təyaya. Uena i ifalaa polo i kin na pá tōm-i si: Kilisi-tuyv haləm taa nyutu isayatu nti tō tōm na tē nu.

³⁷ Tēnaya Yesu cō-we si: Kutəγōv tuulu nté Yulv Pəyaya ma. ³⁸ Na antulinya ineyele taale nté. Na mpi pa tuuwa təγōle mpa pa kέ Isō Kawulaya nyōma tō. Nyutu isayatu nté mpa pa kέ Isayatu tv nyōma tō. ³⁹ Kolontu wei i tuu nyutu nti təγōle Uəγōv. Na kumtv waatu kele antulinya tem. Isōtaa tillaa nté kōntaa. ⁴⁰ Isu pa tōssuyv nyutu na pá tv kəkō tō, mēpōyō pu la antulinya tem waatu. ⁴¹ Yulv Pəyaya má maa tili ma isōtaa tillaa, na paa ləsi ma Kawulaya taa kέ mpa pa tusiγi lelāa ke isayatu lapv taa na mpe pa maγamaya pa laki mpi pə fei teu tō. ⁴² Na pá tv-wεγε kəkō sōsōηka taa timpi paa casəyi kapusi na pá nyasəyi pa təyi kela tō. ⁴³ Na saa inu mpa pa nukēna Isō tō, pele paa tee kəkō ke pa Caa Kawulaya taa isu ilim. Ye í kέ nulaa í nu.

Kvpam mpi pə ηmelaa tō

⁴⁴ Isōtaa Kawulaya weε kέ isu pa ηmesuyv liγitihutaya puluyv tetv tee, na nəγōlv kōō na í hii-wi, na í tayani-wəyi ηmesuyv ke teu. Uena í teena lanhulōmlē na í polo í pēeti pə tēna mpi i wēna tō na í kōō í yana tetv nti tō.

Luluyv kupaηkv tōm

⁴⁵ Isōtaa Kawulaya weε kέ isu payatvlv wei i pēekəyi lutv kvpantv tō. ⁴⁶ Waatu wei i suliyina nakvlv uena í pēeti pə tēna mpi i wēna tō na í yana-kv.

Kvpama na asayaa pa fayav

⁴⁷ Isōtaa Kawulaya weε kέ isu pa petuyv tiina puluyv ke lule taa na pə kpa tiina ke yem yem tō. ⁴⁸ Puluyv suyi uena tiina kpala hō-kv na pá luna kpeenə, na pá caya na pá tōssu mpi mpi pə we teu tō na pá tv tōkv taa. Pə kaasəyi mpi pə fei teu tō, uena pá mēlēna na pá pēti lōm taa. ⁴⁹ Mpv tətəγō pu la antulinya tem

wule. Isətaa tillaa ka kəə na pá təəsɪ kʊpama. ⁵⁰ Pə kaasəyi asayaa ilena pá tu kəkə səsəŋka taa. Tənaɣa paa casəyi kapusi na pá nyasəyi pa təyi kela.

Kvpantv kvpəntv na kvfatv

⁵¹ Mpróyó Yesu pəssa-wε sɪ: ɪ cekəna təm nti tə təna na? Ilena pεle pa cə sɪ: Eε, tə cekənaa.

⁵² Tənaɣa ɪ təma-wε sɪ: Ye Isə Təm seɣesəlv nəɣəlv ɪ pəsa isətaa Kawulaya taa ifəlv, ɪ wεε ké ɪsu təyaya tu kʊpaŋ wεɪ ɪ ləsəyi ɪ wontu təsule ke kvfatv na nti tə taanɣaa təɣə waatv waatv təɣə.

Nasaletɪ nyəma kisuyɔ ke Yesu
(*Maləki 6:1-6; Luku 4:16-30*)

⁵³ Yesu təma-wεɣe ɪsənaa panεɣe sεεv, ilena í kʊli təna ⁵⁴ na í polo ɪcate nte tə taa ɪ ka puwa tə, na í sʊv təna Yuta nyəma təkotile taa na í seɣesəyi. Tənaɣa ɪ nyəm lapa mpa paa wε təna təɣə piti, na pá təŋ sɪ: Leye ɪnε ɪ hika nyəm pənε ɪnɪ pə taka? Leye ɪ hikina piti təma lapv toma? ⁵⁵ Pə taya kaafənta pəyalv ílé taa? Pə taya Malɪ lələna-i? Pə taya ɪ newaa nté Saaki na Yosεεfv na Siməŋ na Yuti? ⁵⁶ Pəyele ta na ɪ newaa alaa nyəma tə wenna. Leye ɪ hikina toma anε ɪnɪ?

⁵⁷ Pə tənaɣa mpv pə lapa pa laŋa ke kpʊsəŋ, na pá kpisi Yesu təm mʊɣv. Tənaɣa Yesu təma-wε sɪ: Isə kʊyɔɣətʊtv tələsʊlv ta laŋ sam ke tiili ye pə taya ɪ mayamaɣa ɪ ɪcate taa, na ɪ təyaya nyəma hεkʊ.

⁵⁸ Yesu tá pəsɪ na í lá piti təma ke mawaa nəɣəlvɣv tənaɣa pa ta tu Isə ké naani tə pə təə.

14

Lvm Səlv Yohaani kʊɣv
(*Maləki 6:14-29; Luku 9:7-9*)

¹ Waatv ɪnɪ ɪ taa ké Kalilee kvfənεε Heləti nu Yesu taŋ. ² Ilena í yɔɣətɪ ɪ təmle nyəma kiŋ sɪ: Lvm Səlv Yohaani ílé ɪ taɣanna fem. Pə təə ké ɪ pəsəyi na í lakɪ piti təma.

³ Kʊpam Heləti ɪnɪ ɪ ka təmna sɪ pá kpa Yohaani na pá həkə-i na pá tu-ɪ saləka taa. Pə taya pulv təə ké Heləti lapa mpv, ɪ ka kpaɣa ɪ taalv Filipv əlv Helətiyatɪ ké, ⁴ na Yohaani yɔɣətɪ-i sɪ: Pə ta mʊna sɪ ń la Helətiyatɪ ke əlv.

⁵ Tənaɣa Heləti nyulaa sɪ ɪ kʊɣɪ Yohaani. Ama ɪ nyanɣayana Yuta nyəma. Mpi tə, pεle pa mayamaɣa pa nyənaya-i Isə kʊyɔɣətʊtv tələsʊlv ké.

⁶ Mpróyó Heləti ləlvɣv acima wule Helətiyatɪ pεlə polaa na í paaki mpa pa yaa təɣəv tə pa ɪsentaa. Tənaɣa pə lapa Heləti ke leleŋ. ⁷ Haləna í yətətɪ na í tuu sɪ: Paa mpiyi n sələma-m maa ha-ŋ-wɪ. ⁸ Ilena ɪ too seɣesɪ-i sɪ: Polo sɪ í ha-ŋ Lvm Səlv Yohaani nyʊɣv ke nyənaya taa.

⁹ Μρύγυ wulav lanje wakelaa. Ama isu i ka tema tuunav ke i moulaa isentaa ile, pə fei si i ká kisi. ¹⁰ Tənaγa i kusa yolv na i polo í seti lum solv Yohaani nyovv ke saləka taa. ¹¹ Na pá tukovv nyənaya taa na pá cela pəeliya ηke, na ká polo ká cela ka too. ¹² Μρύγυ Yohaani ifalaa kəma na pá kpaγa-i na pá polo pa pi. Ilena pá polo pá keesi Yesu ké isəna pə lapa tə.

Yəlaa iyisi kakpası caləsvyv

(Maləki 6:30-44; Luku 9:10-17; Yohaani 6:1-14)

¹³ Yesu nu təm tənə, ilena í svv kpulovv na í tee i tike ke kpeenə. Samaa nu mpv, ilena pá luna acaləe taa na pá maləγi lum na pá təηəγi Yesu waali. ¹⁴ Yesu luna kpulovv taa na í ná yəlaa ke səsəm ke mpv, ilena pa təm lapı-i pətətəle na í waa pa kətəntvnaa.

¹⁵ Pə kəma taanaya, ilena Yesu ifalaa polo na pá təmı-i si: Cəne ké nyutv taa ké na ilim tema. Təγəni yəlaa pane na pá polo acaləe taa na pá ya kətəγəv na pá təγə.

¹⁶ Tənaγa Yesu cəwa i ifalaa si: Yəlaa í taa nəki teeν, mi hana-weγe təγənaγa ke mə mayamaγa.

¹⁷ Tənaγa Yesu ifalaa cəwa si: Ntəη potopotonaa kakpası na tiina naaleγe tə wəna yaa. ¹⁸ Μρύγυ Yesu təma ifalaa si: I kəna potopotonaa kakpası na tiina naale inı.

¹⁹ Ilena Yesu heeli yəlaa si: I caya atəγe nyutv təə. Tənaγa i kpaγa potopotonaa kakpası na tiina naale inı, na í teki isə na í sēe Isə ké í na təmlə. Ilena í faya-we na í cela i ifalaa si pá tala samaa inı. ²⁰ Μρύγυ pa təna pa təγaa na pá haya na pə kpisi həγəlası, haləna i ifalaa koti-sı na sı su təkəη naanəwa na naale. ²¹ Pəyele mpa pa təγə mpv tə pa nyəəη tala isu iyisi kakpası. Alaa na piya pa paasi.

Yesu təntə ke lum təə

(Maləki 6:45-52; Yohaani 6:15-21)

²² Μρύγυ Yesu təma i ifalaa ke pə waali ké kpaκpa a si: I svv kpulovv na í tee-m nəγə na í tesı kətəη ləηkv. Ilena inı í saali təna na í paasəna samaa yasovv. ²³ Yesu tema samaa ke yasovv, ilena í kpa pəγv nakvı kv təə ké i tike sı i sələməγi, haləna ahoο caη na a yu-i tənaγa i tike. ²⁴ Saa inəγi mpv tə na kpulovv náá tema pote ke poolvη ke lum həkv taa na lum hola tan-kv. Mpi tə, heelim makı tulvηa ké na pə mələγəna-we na waali waali. ²⁵ Μρύγυ Yesu təma lum təə na í puki i ifalaa kiη. Waatv inı tə pə wəsəna kampaanη koou ke mpv. ²⁶ Pa ná i təη lum təə, ilena səγəntv kpa-weγe səsəm sı asənaalu ké, na pá svv kapusi mapv. ²⁷ Ama i təma-weγe kpaκpa a si: I təki tənəη, maγa, í taa nyá.

²⁸ Tənaγa Piyee təma Yesu si: Taca a, ye nyaya tampana, tə sı má tə lum təə na má kəə nyá kiη. ²⁹ Μρύγυ Yesu təma-i si: Ee, kəə.

Tənaɣa Piyee lu kpuɓɓu taa na í sɔv lɔm tɔɔ ké tɔntɛ na í puki Yesu kin. ³⁰ Ama Piyee kɔma na í ləmaɣasɛɛ polo heelim kin, ilena sɔɣɔntu kra-i. Tənaɣa pə sɔv-i tisuɣu ke lɔm tɛɛ na í kiisi si: Hai, Taca, ya-m.

³¹ Ilena Yesu siisi kpaakraa na í kra í nin taa na í pɔɔsi-i si: Pepe tɔɔ ké n lapa sika. Ama n ta tɛ nyá taa na Isɔ na pə tɔɔ yoo.

³² Mɔrɔ́yú pa naale pa kra kpuɓɓu taa, ilena heelim hɛɛ tɔli. ³³ Tənaɣa Yesu ifalaa mpa paa wɛ kpuɓɓu taa tɔ pa lunɗa akula ke í tɛɛ na pá tɔm-i si: Tampana n ké Isɔ Pəyaya.

Yesu waasɔɣu ke kɔtɔntɔnaa ke Kenesaleti
(Maləki 6:53-56)

³⁴ Yesu na í ifalaa pa tɛsa tɛsɔɣu ke lɔm, ilena pá tala Kenesaleti tetu taa. ³⁵ Təna nyəma nyəma si Yesu, ilena pá heeli na pə teləsi təmaya pa tetu təna taa si Yesu kɔma. Ilena pá kɔna-i kɔtɔntɔnaa mpe pa təna. ³⁶ Na pa wiikayana-i si í yele na pá tokina í kpaí ntɔmpee maɣamaya. Na pa təna mpa pa tokina í kpaí iní tɔ pə waa-wɛ.

15

Falisanaa kuɣɛsətu ke kɔtasi tɔɔ
(Maləki 7:1-13)

¹ Mɔrɔ́yú Falisanaa na Isɔ Təm sɛɣɛsəlaa luna Yosalem na pá kɔɔ pá maɣana Yesu, na pá pɔɔsi-i si: ² Pepe tɔɔ ké nyá ifalaa naa təɣayi isəna ta caanaa suwa si pá laki tɔ? Pə taya pɔlv, paa saɣayi isu Isɔ sɛɛtu taa pə wɛɛ si yulv ká la na pəcɔ́ í tɔɣɔ tɔ.

³ Mɔrɔ́yú Yesu ná pɔɔsa-wɛ tɔtɔ si: Pepe tɔɔ ké me mə yeki Isɔ kuyɔɣɔtutu ke təɣɔv na í təɣayi mə maɣamaya mə kuɣɛsətu?

⁴ Isɔ ka yɔɣɔta si: Se nyá caa na nyá too, na tɔtɔ si: Ye wei í tɔv í caa yaa í too, isu pa kv-i. ⁵ Ama me mə sɛɣɛsəɣi si yulv pəsəɣi na í heeli í caa yaa í too si: Mpi ma ləsa ma wɛnav taa na má tena-me tɔ pə pəsa kvhaham mpi pə ké Isɔ nyəm tɔ. ⁶ Saa iní pə fɛi si í tej í caa tɔtɔ. I tá ná timpi í wakələɣi Isɔ Təm na í təɣayi mə maɣamaya mə kuɣɛsətu tɔ. ⁷ Cɛsəlaa me, Isɔ kuyɔɣɔtutu teləsɔlv Isayii ka nawa mə təm ké təkɛlekele na pəcɔ́ í ŋmaa-təɣi í takəlaya taa si:

⁸ Nɔɣɔ taa ké yəlaa panɛ pa saɣi-m yem.

Paa caa-m paa pəcɔɣɔ hatoo pa taa.

Isɔ yɔɣɔtəna mpv.

⁹ Pa sɛɛki-m yem ké.

Pa kraɣa yəlaa kuyɔɣɔtutu na

pá sɛɣɛsəɣi isu Isɔ nyəntu.

Mpi pə laki yulv ke isayav tɔ
(Maləki 7:14-23)

¹⁰ Pəle pə waalı Yesu yaa samaa na í tə-wə si: ǀ nu təm təne na í nyi si ¹¹ mpi pə sʉʉki yulv nəɣə taa tə pu laki-i isayav. Ama mpi pə lukəna yulv nəɣə tə mpi pə lakəna-i isayav.

¹² Ḿpóyú Yesu ifalaa pola i kin na pá təm-i si: Ntəŋ n yəɣəta mpv tə n nawa si pə ta la teu ke Falisanaa?

¹³ Ḿpóyú Yesu cə-wə si: Ma Caa wei i wə isətaa tə ye i ta sə tɣv ŋku, paa kpeɣi-kɣv na pá peti. ¹⁴ ǀ yele pəle, pa ké mpa pa húláyi ləlaa ke mpaav na pəcɔ́ mpe pa mayamaɣa pa ise u naa təɣə. Ye yulvm həŋ yulvm ləlv, pa təna paa kpeɣti na pá hoti púyú taa ké.

¹⁵ Tənaɣa Piyee təma Yesu si: Kilisi-tɣv ituule təne tə hʉwɛɛ.

¹⁶ Tənaɣa Yesu təma si: Pə kpeŋna-mə mə ta cekəna-təɣəle? ¹⁷ ǀ ta nyi si pə təna mpi pə sʉʉki yulv nəɣə taa tə, pə tiiki i hiluyv taa na pə te tə pə lukəna i tapɣv? ¹⁸ Ama mpi yulv nəɣə ná yəɣətəyi tə hatoo i lotu taa ké pə lukəna, na mpv pə lakəna yulv ke isayav. ¹⁹ Pə taya pulv təɔ, yulv lotu taa ké isayav hʉwɛɛ caaləyi na a pukina-i yulvkule na wasaŋkalətv na asilima lapv taa, na ŋmuləm na kaloolaya na yəlaa cayanav taa. ²⁰ Mpi pə laki yulv ke isayav təɣəle. Ama si ń təɣə na ń tá saŋ nyá niŋ isu yulv ká la Iso seev taa na pəcɔ́ í təɣə tə, pəle pu laki yulv ke isayav.

Kanaaŋ alv təm

(Maləki 7:24-30)

²¹ Yesu lu təna, ǀena í polo tetv nti tə wə Tiii na Sitəŋ pə cəlv tə tə taa. ²² Pə pamna Kanaaŋ alv nəɣəlv i ka wə tetv nti tə taa. Ḿpóyú alv inu i kəma Yesu kin na í wiina-i na nəɣə səsəɣa si: Tafiiti Pəyalv Tacaa, nyəni ma pətəətəle. Ma pəelə hiina aləɣaa na pə təkə-i teu.

²³ Ama Yesu ta cə alv inu si pulv. Tənaɣa Yesu ifalaa polaa na pá tə Yesu si: Təɣəni-i, i kələyi ta ŋkraŋŋ təkɣv na í təŋəyi-tv.

²⁴ Tənaɣa Yesu heela-i si: Iseɣeli yəlaa mpa pa lepa isu heen tə pa waalı ké ma kəma. ²⁵ Ama alv inu i kulaa na í kəɔ í sopi Yesu tɛɛ na í tə si: Hai, Tacaa, waasi-m. ²⁶ ǀena Yesu náa cə alv inu si: Pə ta mvna si pá kpaɣa piya təɣənaɣa na pá tv hasi. ²⁷ Ḿpóyú alv inu i təma si: Hai, ma ce, paa na mpv hasi təŋəyi na si təəsəyi mpi si nyəma təkɔ́ na pə putətəyi ate tə mɛɛ.

²⁸ Ḿpóyú Yesu təma-i si: Pʉwɛ, alv nyá, nyá naani təwa yoo. Mpi n caa tə n ka na-wi. Tənaɣa i pəyaya hika alaafəya ke kpaɣaa.

Yesu waasvɣv ke kʉtəntvnaa pəɣale

²⁹ Ḿpóyú Yesu kula təna na í polo Kalilee tenku nəɣə, na í kpa pɣv nakulɔ́ kv təɔ na í caya. ³⁰ Na yəlaa samaa samaa kəɔ i kin na pá kpeŋna kʉtəntvnaa ke pəɣale mpa pa təŋ tala tə na yulvmaa na acamaa na kamumusi na kʉtəməŋ lələŋ nyəma tətə. Pa pona kʉtəntvnaa mpe na pá su-wəɣe Yesu kin, ǀena Yesu la na pá

hiki alaafəya. ³¹ M̄p̄r̄ȳȳ p̄ə lapa yəlaa ke piti ké isəna kamumusi s̄u ȳəȳətu ȳu na acamaa hiki toma na tala t̄ntaa n̄áa t̄əȳ teu na yuluma n̄áa s̄u nau t̄ə. T̄ənaɣa pa s̄u l̄seyeli l̄s̄ə ké sam.

Yəlaa iyisi liyiti caləsvȳu
(*Maləki 8:1-10*)

³² M̄p̄r̄ȳȳ Yesu yaa ı ifalaa na í t̄ə si: Yəlaa pan̄e pa t̄əm w̄e-m p̄ət̄ət̄əle. ı nȳəni, k̄uȳeȳə tooso k̄ələ pa w̄e ma kin̄ c̄əne na pa k̄ut̄əȳu t̄ema. P̄əȳele ma luȳu f̄ei si má ȳele na pá k̄p̄ena nȳəȳəsi, pá taa k̄ə na pá k̄p̄isi t̄ənȳə ke m̄p̄aav̄ taa.

³³ T̄ənaɣa ı ifalaa p̄əw̄əsa-ı si: Nyut̄u taa c̄əne, leȳe tu hiki t̄əȳənaɣa na t̄ə c̄ela samaa ıne ı taka?

³⁴ ılena Yesu p̄əw̄əsi-w̄e si: Potopotona³⁴ isənaɣa í w̄ena? ılena p̄ele si: Potopotonaa naatosomp̄əȳəlaya na tiinisi ke p̄əc̄ə.

³⁵ M̄p̄r̄ȳȳ Yesu heela samaa si: ı c̄aya at̄e. ³⁶ T̄ənaɣa Yesu k̄p̄aya potopotonaa naatosomp̄əȳəlaya ıni na tiina ani, na í s̄e l̄s̄ə ké í na t̄əml̄e na í c̄əli, na í c̄ela ı ifalaa na p̄ele pá tala samaa. ³⁷ M̄p̄r̄ȳȳ pa t̄əna pa t̄əȳaa na pá haya. ılena ı ifalaa koti h̄əȳəlas̄ı n̄si si k̄p̄isaa t̄ə na p̄ə su t̄ək̄ȳ naatosomp̄əȳəlaya. ³⁸ P̄əȳele m̄pa pa t̄əȳaa t̄ə pa w̄e yəlaa iyisi liyiti ké, alaa na piya pa paasi. ³⁹ Yesu t̄ema samaa ınȳəȳı yas̄ȳu ılena í k̄pa k̄p̄ılȳȳu taa na í t̄e Makatan̄ t̄et̄u taa.

16

Waatvnaa c̄ek̄ənav
(*Maləki 8:11-13; Luku 12:54-56*)

¹ M̄p̄r̄ȳȳ Falisanaa na Satusee nȳəma pa k̄əma Yesu kin̄ na pá t̄əmi-ı si: La piti t̄əml̄e nat̄əli na p̄ə h̄ılı si nȳá t̄əȳ luna l̄s̄ə kin̄. Pa kuukaya Yesu n̄əȳə ke k̄okuu ké. ² T̄ənaɣa Yesu c̄ə-w̄e si: ılim í k̄əma t̄əȳu na is̄ət̄ul̄nȳas̄ı s̄eewa, í t̄əȳ si: Cele is̄ət̄aa k̄á c̄e t̄ənan̄ȳ. ³ Na ye tan̄əȳ t̄əhulu ké p̄ə s̄eewa na p̄ə w̄e t̄əs̄ut̄ii, ı t̄əȳ si: T̄eɣ k̄á k̄ə saɳa. M̄pi t̄ə, is̄ət̄ənȳȳ s̄eewa na p̄ə w̄e s̄əkr̄et̄ȳȳ. P̄ə lapa isəna na í nȳəȳ m̄pi m̄pi p̄ə lak̄ı is̄ət̄ənȳȳ taa t̄ə, na ı nȳəȳ m̄pi p̄ə lak̄ı k̄uȳeȳə ıne ı taa t̄ə. ⁴ K̄ufalan̄ yəlaa asayaa m̄pa paa t̄əȳ l̄s̄ə na pa taa t̄ə pa p̄eek̄əȳı si pá la-w̄eȳe piti t̄əml̄e. Ama pa kaa na piti t̄əml̄e nat̄əli se. Ye p̄ə t̄əȳə Yonaasi nȳənt̄e.

ı ȳəȳət̄ə m̄p̄u, ılena í ȳele-w̄e na í t̄e.

Falisanaa na Satusee nȳəma pa k̄ok̄us̄um
(*Maləki 8:14-21*)

⁵ Yesu ifalaa k̄əma na pá t̄eı l̄um k̄ot̄əȳ l̄əȳk̄u t̄əə, ılena pá s̄əə potopotonaa k̄p̄aȳav̄. ⁶ M̄p̄r̄ȳȳ Yesu t̄əma-w̄e si: ı la laakali na Falisanaa na Satusee nȳəma pa k̄ok̄us̄um.

⁷ ılena Yesu ifalaa s̄u t̄əmaȳə t̄əm si: T̄ə ta k̄p̄aya potopotonaa t̄əȳə ı ȳəȳət̄əȳı m̄p̄u.

⁸ Yesu nu nti pa tɔŋna yɔɔtɔyɔ ke mpu tɔ, ɔlena í pɔɔsi-we si: Pepe tɔɔ kɛ í tɔŋ si í feina potopotonaa tɔ pɔ tɔɔ? Ama í ta te Iso na mɔ taa na pɔ tɔɔ yoo. ⁹ Halɛna saŋa í tá cekɛna kɛle? I tá tɔɔsi potopotonaa kakpasí wei ma faɣaa na apalɔnyɔɔŋ iyisi kakpasí tɔɔ tɔ í tɔɔ? Na tɔkɔŋ isɛna pɔ kpisaa na í kpaɣa tɔ, í sɔɔ ɔlé í nyɔyɔ na? ¹⁰ Na í ta tɔɔsi tɔtɔɔ potopotonaa naatosompɔɔɔlaya wei ma faɣaa na apalɔnyɔɔŋ iyisi liyiti tɔɔ tɔ ɔlé í tɔɔ? Na tɔkɔŋ isɛna pɔ kpisaa na í kpaɣa tɔ, í sɔɔ ɔlé í nyɔyɔ na? ¹¹ Isɛnaya pɔ lapa na í ta cekɛna si pɔ taya potopotonaa tɔm ke ma yɔɔtɔyɔ? I taa ye le na Falisanaa na Satusee nyɔma kɔkɔsum sɔv-mɛ.

¹² Waatu inayi Yesu ifalaa cekɛnaa si pɔ taya kɔkɔsum mayamaya tɔm ke Yesu yɔɔtaya. Ama Falisanaa na Satusee nyɔma pa kɔsɛɛsɔtɔ ke í tɔŋ.

Piyee hɔlvɔyɔ si Yesu kɛ Mesii
(Malaki 8:27-30; Luku 9:18-21)

¹³ Mpuɔyɔ Yesu pola Sesalee Filipu tetu taa kɛ tiili. ɔlena í pɔɔsi í ifalaa si: Yɔlaa tɔŋ si Yɔlv Pɔyaya má ma kɛ awe?

¹⁴ Mpuɔyɔ pɛle si: Pa tɔŋ si n kɛ Lɔm Sɔlv Yohaani. Lɛlaa si Ilii kɛ, na lɛlaa si n kɛ Selemii yaa Iso kɔyɔtɔtɔ telɛsɛlaa taa nɔɔlv. ¹⁵ Tɛnaya Yesu pɔɔsa-we si: Na mɛ se, mɔ hɔvki si ma kɛ awe?

¹⁶ Mpuɔyɔ Simɔŋ nɔɔ tɔkpaɔv si: N kɛ Iso weesuɔu tɔ Pɔyalu Mesii.

¹⁷ Tɛnaya Yesu tɔma-í si: Yohaani pɔyaya Simɔŋ, n nu leleŋ kɛ. Mpi tɔ, pɔ taya yɔlv cɛpɛna-ŋ tampana anɛ. Ama ma Caa wei í we isɔtaa tɔɔ. ¹⁸ Na má, má heeliyi-ŋ tɛfoo si nyá hɛte yɔɔtɔyɔ si, Pɔle, na pɔle nyá nyá tɔɔ kɛ maa si ma yɔlaa kpekɛle. Na sɛm kaa pɛsi na pɔ la-weyɛ pulv cɛcɛka. ¹⁹ Maa cɛle-ŋ isɔtaa Kawulaya saafɔnaa. Na mpi n kaa ha mpaav ke ate cɛne tɔ, pɔ kaa na mpaav ke isɔtaa. Na mpi n ká ha mpaav ke ate cɛne tɔ, pu hiki mpaav ke isɔtaa.

²⁰ ɔlena Yesu kpaali í ifalaa si: I taa heeli nɔɔlv si ma kɛ Mesii.

Yesu sɛm na í fem pɔ tɔm
(Malaki 8:31-9:1; Luku 9:22-27)

²¹ Pɔ kpaɣav waatu iní tɔɔ Yesu sɔv í ifalaa ke heeluɔu tɛfoo si: Pɔ weɛ si má polo Yosalem na nyɔyɔ nyɔma na kɔtɛlaa sɔsaa na Iso Tɔm sɛyɛsɛlaa pá tɔ-m kɔnyɔŋ ke tɛnaya sɔsɛm. Paa kɔ-m, na maa fe pɔ kɔyɛɛŋ tooso wule.

²² Mpuɔyɔ Piyee yaa Yesu na í luna kpeɛŋa na í tɛki-í-ti, si: Aai Taca, Iso í taa ye le na tɛle tɔ kɔɔ.

²³ Tɛnaya Yesu pɛsaa tɔkpeɛv na í tɔ Piyee si: Sataní tɛɛ ma tɔɔ. Isayatu taa kɛ n caa n tusi-m. Nyá huweɛ ta ke Iso nyɛna, yɔlaa nyɛna kɛ.

²⁴ Pəle pə waali, ilena Yesu pəsəna i ifalaa təə si: Ye wei i caa si i tərj-m pəntu i la i tərj awusa na i səxəli i səm tesika na i tərjəxəna-m. ²⁵ Pə taya pəlv, ye wei i pəkəxi i weesuyu təcūtutu i tərjəna sərv. Ama wei i lapa i tərj awusa ke ma təə, pəntu ká hikina weesuyu. ²⁶ Ye yəlv pəsaa na i hiki antulinya nyəm təna ilena inu i si, i kawaaya nté we? Pəlvəv wée mpi yəlv ká kraya na i layasəna i weesuyu tə? ²⁷ Mpi tə Yəlv Pəyaya má, maa kraya ma Caa teeli na má na ma isətaa tillaa tə kəə na má feli paa wei ké isəna i kulapətv wée tə. ²⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəxi, mpa pa we cəne tə pa taa lelāa ká ná Yəlv Pəyaya má na má kəŋ isu wulav səsə na pécó pá si.

17

Yesu isentaa layasvɣv

(Maləki 9:2-13; Luku 9:28-36)

¹ Kuyeeŋ naatoso tēewa, ilena Yesu kraya Piyee na Saaki na ilé i neu Yohaani na pá polo puyv kəkəlvəv nakəli kv təə ké pa tike. ² Tənaɣa i layasa pa isentaa ké kprakpa, na i isentaa tee kəkə. ³ Mpróyú i ifalaa tooso inu i na Moisi na Ilii, na pá na Yesu pá yəxətəxi. ⁴ Tənaɣa Piyee təma Yesu si: Taca, isu tə wəv cəne isəntə tə pə wə teu napələxi te. Ie ye n caaki maa siki coka tooso. Nyaya lente, Moisi ke lente, na Ilii ke lente.

⁵ Piyee tərjəna mpróyú yəxətəvɣv ilə isəŋmuntəvɣv kuhəlvəlvəv laula nəxəlv i kəmayale na i takı-wə. Na pá nu pə yəxətəxi ŋmuntəvɣv ŋkv kv tēe si: Ma luyv tēe Pəyaya ŋka ma lanje həlvəməna səsəm təxəlv. I nuna-ke.

⁶ Yesu ifalaa nu təm təne, ilena səxəntəv kpa-wəxə səsəm na pá hoti pa nəəsı təə. ⁷ Mpróyú Yesu polaa na i tokina-wə na i tə si: I kvli, i taa nyá.

⁸ Tənaɣa pa kusa isə na pá nyəni, ilena pá mayana Yesu tike təkəŋ.

⁹ Yesu na i ifalaa pa tiikayana puyv təə ilena Yesu kpaali-wə si: I taa heeli nəxəlvəv mpi i nawa mpv tə. Haləna kuyəŋku Yəlv Pəyaya má maa si na má fe tə.

¹⁰ Mpróyú Yesu ifalaa pəəsə-i si: Pepe təə ké Isə Təm səxəsəlaa ná tərj si Ilii ká caaləna kəntə?

¹¹ Tənaɣa i cə-wə si: Tampana pə wée si Ilii ká kəə na i tayanı pə tənaya teitei na pécó. ¹² Ama ma heeliyi-me si Ilii tēma kəntə. Ama yəlaa ta nyəmi-i, ilena pá lana-i isu pa səlaa tə. Na mpv tətəxə paa la Yəlv Pəyaya má ma mayamaya ke nyəŋ.

¹³ Tənaɣa i ifalaa nyəmə kprakpa si Isə Lum Səlv Yohaani təm ke i yəxətəxi.

Pu nəxəlv i aləyaa loou

(Maləki 9:14-29; Luku 9:37-43)

14 Yesu na i ifalaa pa tala timpi samaa ka kotaa tɔ, ilena apalu nɔɔɔlu i polo i lun Yesu tɛɛ, ¹⁵ na i tɔm-i si: Hai, Tɔɔaa, nyɛni ma pɔyaya pɔtɔtɔlɛ. Timle wɛnna-ke. Tɔm paɔale pɔ pɛtɔɔi-keɔɔ kɔkɔsi taa na lum taa. ¹⁶ Ma kɔna-keɔɔ nyɔ ifalaa ntɔ, na pɔ kpisi ka waasuyɔ.

17 M'pɔyɔ Yesu tɔma i ifalaa si: Ii tɛɛ Iɔ na mɔ taa, pɔcɔ i kɛ kutakeɛsɔɔn kɛ. Wɛɛ isɛnaya mɔ na-me tu caya na mɔ tɔki mɔ kɔnyɔɔn? I kɔna-m pɔyaya nkeɔɔ cɛnɛ.

18 Ilena Yesu kalɛna ilɔɔɔu wei i ka wɛ pɔyaya nke ka waali tɔ na ton na i tɔɔɔni-i. Ilena pɔyaya hiki alaafɔya kɛ kprakpaa kɛ tɛnɛ in.

19 M'pɔyɔ Yesu ifalaa pɔɔsa-i pa tike si: Pepe tɔɔ kɛ tɔ ta pɔsi na tɔ loo ilɔɔɔu in?

20 M'pɔyɔ Yesu cɔwa i ifalaa si: I ta tɛ Iɔ na mɔ taa na pɔ tɔɔ tɔɔɔ. Tampana kɛ ma heeliɔi-me yoo maa cɛsɔɔi. Ye mɔ taa tɛmnav kɛ Iɔ ka tu tala isɛ sɔɔya pile kɛ yasɔlaya, i pɔsɔɔi na i tɔ pulaya kanɛ si kɔ kpɛsi na kɔ layasi, kaa kpɛsi kɛ. Pulɔ kaa wɛɛ mpi i kɔ kpisi tɔ. [²¹ Ilɔɔɔu isɛ mpɔ, ye pɔ taya Iɔ sɔlɛmuyɔ na Iɔ sɔlɛmuyɔ, na nɔhɔkutɔ na nɔhɔkutɔ, pulɔ u tɔɔɔnɔɔi-i.]

Yesu sɛm na i fem pɔ tɔm tɔtɔ
(Malɔki 9:30-32; Luku 9:43-45)

22 M'pɔyɔ kuyaku nakuli pɔ pamna Yesu ifalaa kota tɛntɛmle kɛ Kalilee tɛtu taa. Tɛnaya Yesu heela-wɛ si: Paa tɔ Yulu Pɔyaya maya yɔlaa ninj taa, ²³ na pɛlɛ pɔ kv-m. Ama wɛɛ tooso wule maa fe.

M'pɔyɔ tɔm tɛnɛ tɔ wakɔla i ifalaa lanja kɛ sɔsɔm.

Iɔ tɔsɛɛlɛ lampuu fɛlvɔ

24 Yesu na i ifalaa pa tala Kapɔnahum, ilena Iɔ tɔsɛɛlɛ sɔsɔɔlɛ lampuu mɔlaa polo pa pɔɔsi Piyɛɛ si: Mɔ Caa naa fɛlɔɔi Iɔ tɔsɛɛlɛ sɔsɔɔlɛ lampuu yɛɛ? ²⁵ Ilena Piyɛɛ si: I fɛlɔɔi.

Saa wei Piyɛɛ suvakaya tɔyaya ilena Yesu caali-i pɔɔsuyɔ si: Simɔn, n huɔ suwe? Le nyɔma fɛlɔɔɔna antulinya inɛ i awulaa kɛ lampuunaa na patantɛnaa ye? Tɛtu piya yaa mɔlaa?

26 M'pɔyɔ Piyɛɛ cɔwa si: Mɔlaa fɛlɔɔɔna. M'pɔyɔ Yesu tɔma si: Tampana kɛ te, pɔ fɛi si tɛtu piya i fɛli lampuu se. ²⁷ Paa na mpɔ tu caa si pɔ la yɔlaa panɛ pa taa kɛ pulɔ, ilɛ polo pɔɔɔ taa na n tɔ kulaya. Kancaalaya tinte nte n kɔ kpa tɔ, wiili tɔ nɔɔ taa, n kɔ mayana liyitee nyɔɔɔlvɔ. Lɛsi-kv na n kɔɔ na n fɛli ma na-n tɔ lampuu.

18

Sɔsɔɔntɔ tɔɔ hɔm
(Malɔki 9:33-37; Luku 9:46-48)

¹ Waatu inəxi Yesu ifalaa pola i kin na pá pəəsi-i si: Aweyele səsə ke isətaa Kawulaya taa?

² Tənağa Yesu yaa peiya na í su-keye pa isentaa, ³ na í tə-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, ye í tá layasi na í pəsi isu peisi, í kaa sʉv isətaa Kawulaya. ⁴ Wei i pasəxi i ti na í pəsi isu peiya kanə tə, inəxəle isətaa Kawulaya taa səsə. ⁵ Na wei i ká mu peiya isu kaneye ma nyuxu tə tə, maya puntu mowa.

Lelaa tusuyu ke isayatu taa
(Maləki 9:42-48; Luku 17:1-2)

⁶ Ye wei í lapa na piya nsi si mu ma təm ke isəntə tə si taa nakəli pənti, pə nəxəsəna pá tu puntu luyu tee ké namle səsəəle na pá tʉsi-i tenju taa. ⁷ Ama antulinya inə i təm we wayo ké. Mpi tə, mpi pu la na yəlaa hoti isayatu taa tə pə wee ké. Mpi pu tusi yəlaa ke isayatu taa tə pə kaa lan. Ama wei í lapa na i təxəntəle la isayatu, puntu ká ná.

⁸ Ye nyá nin yaa nyá nəhəle tusiğina-η isayatu lapu taa, seti-te na n lə pooluη. Sana kele si n sʉv weesuyu kupaηku taa na nin kuləməη yaa nəhəle kuləmtəle, na mpi n ká weena nyá nin naale yaa nəhəe naale na pá peti-η kəkə tam nyəηka taa tə. ⁹ Ye nyá isəle tusiğina-η isayatu lapu taa, həxəsi-te na n lə pooluη. Sana n hiki weesuyu kupaηku na isəle kuləmtəle, na mpi n ká weena isə naale na pá peti-η kəkə ηka ka we tənəsəle səsəəle taa tə.

Heu kulepu təm
(Luku 15:3-7)

¹⁰ I la laakali na piya sənə si taa nakələxi nyənuxu ke yem. Pə taya pulu tə, ma heeliyi-me si tampana tə si isətaa tillaa səηa tam ké ma Caa wei i we isətaa tə i isentaa ké. [¹¹ Mpi pə lepa tə pə mayamaya pə nyuxu yapu tə ké Yulu Pəyaya má ma kəma.]

¹² Awe weena heeη nunuwa (100) na i taa kuləm le, na í kaa yele pəxəlayafəi nunuwa ineye pulaya tə na í tee na í sʉv kulepu ineye pəekəxu? ¹³ Ye i kəma na í hii-i, pəpətu fei, i lanle huləməxəna-i ké na pə kəli pəxəlayafəi nunuwa wei i ta le tə. ¹⁴ Mpu tətəxə mə Caa wei i we isətaa tə u caa si piya sənə si taa nakəli í le.

Təxəntəle pəntənav təm

¹⁵ Ye nyá təxəntəle pəntəna-η, polo na n yaa-i mə naale na n huli-i timpi i pəntəna-η tə. Ye i nuna-η, pə lapa n waasa-i kele. ¹⁶ Ama ye i kisaa, n yaa nəxəlu yaa napələxi naale na í na-i na pəcə pə lá isu pa ηmaav Isə Təm taa tə si: Paa təm nti tu weena seliya nyəma ke naale yaa tooso. ¹⁷ Ye saa inu i tasa kisuyu, ile n heeli Yesu seelaa kpekəle. Na í kisa Yesu seelaa kpekəle ke nunav tətə, ile n nyəni-i isu ma ta nyi Isə yaa isu lampuu məlu.

Yəlaa í we timpiyi naale maa wee pa hekə

18 Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, pə təna mpi í kaa ha mpa ke ate cəne tə, pə kaa na mpa ke isətaa. Na pə təna mpi í ká ha mpa ke ate cəne tə, pu ná mpa ke isətaa.

19 Ma tasəyi-me ye heeluyu si: Ye mə taa naale lapa nəɣ kulumaya na pá səlami pulu, ma Caa wei i we isətaa tə i ká ha-weye-wi. 20 Pə taya pulu tə, yəlaa naale yaa tooso í kota timpiyi ma pulu lapu tə, ma we pa heku ké.

Təmle tu wei i fei i təɣəntəle pətətəle tə

21 Mpróyó Piyee pola Yesu kin na í pəəsi si: Tacaa, ye ma təɣəntəle pəntəyənə-m tam na má suma, təm isənaya pə talaa ma kaa su? Təm naatosompəɣəlaya na? 22 Tənaya Yesu cə-i si: Ma heeliyi-ŋ si pə taya təm naatosompəɣəlaya se. Ama təm nutoso na naanwa naanwa ke təm naatosompəɣəlaya ké. 23 Pə tə ké isətaa Kawulaya nəɣəsəna isu wulav səsə nəɣəlu wei i caakaya si í mu i kəma ke i təmle nyəma kin tə. 24 I cayaa na í təna i kəma ke mapu, ilena pá kəna-i apalu nəɣəlu. Apalu inu i wəna-i kəmle ke liyitee nyəɣətu iyisi iyisi. 25 I ta nyi isəna i ká la na í hiki liyitee anu na í feli tə. Ilena wulav tə si: I kpa kəmle tu inu na i alv na i piya na i wontu təna na í pəeti, na má hiki ma liyitee. 26 Tənaya apalu inu i hota wulav tē na í wiina-i si: Hai, tacaa, la-m suulu, ye ma hikaa maa feli-ŋ pə təna təcwəw. 27 Mpróyó wulav inu i nyəna təmle tu pətətəle na í cəpi-i, na í yele-i na í tē.

28 Təmle tu inu i tē mpv, ilena í sulina i təmle taa taapalu nəɣəlu, ílé i ka wəna inəyi kəmle ke liyitee nyəɣətu ŋmuvu. Tənaya təmle tu inu í ləla i taapalu luyu tē təkem, si í feli-i i kəmle ke í feli-i. 29 Mpróyó i taapalu inu i hota inu i tē na i wiina-i si: Hai, la-m suulu, ye ma hikaa maa feli-ŋ. 30 Ama təmle tu inu i kisaa na í kpa i taapalu inu na í pona na í təkí saləka taa, si í feli inəyi i kəmle. 31 Wulav səsə inu i təmle nyəma ləlaa ná mpv, ilena pa lanja wakəli səsəm, haləna pá polo pá heeli-təyi pa caa. 32 Tənaya pa caa inu i yaa təmle tu inu na í təmi-i si: Təmle tu isayav nyá, nyá wiina-m na má cə-ŋ təkpatakpata. 33 Pə nəɣəsəna isu nyá tətə nyaa nyəni nyá taapalu pətətəle isu má nyənvu nyá nyənte tə. 34 Tənaya pááná kpa pa caa inəyi səsəm na í kpa təmle tu inu na í tu-i naasəlaa nin taa si í feli i kəmle təna təcwəw na pəcó i lu.

35 Tənaya Yesu təma-we si: Mpróyó ma Caa wei i we isətaa tə i ká la-mē. Ye u huləyi mə təɣəntələnaa ke suulu na lotu kulvmtv.

19

*Apalu na alv pa yav təm
(Maləki 10:1-12)*

1 Waatv wei Yesu tēma mpróyó seyeəvuv, ilena í kulhi Kalilee tetv na í tē Yuta tetv nti tə we Yaatanu waali tə tə taa. 2 Tənaya samaa ke səsəm təna-i na í waa pa kutəməŋ.

³ Μήρύγύ Falisanaa napəli pa polaa si pa kuuki Yesu nəγə, ɪlena pά pəəsi-ı si: Tά mpaav taa yulv pəsəyi na í təγəni ı alv ke natəli tə təə?

⁴ Tənaγa Yesu pəəsə-wε si: ı ta kala nti pa ηmaa ıso Təm taa tə? Pa ηmaawaya si: Hatoo kancaalaya, antulinya ıne ı latu lapə-wεγe apalv na alv kέ. ⁵ ɪlena í tə si: Mpu pə təə kέ apalv ká yele ı caa na ı too na í na ı alv pά caya na pa naale pά pəsi yulv kulvm. ⁶ Saa ıni apalv na alv pa ta ke yəlaa naale tətə. Ama pa pəsa yulv kulvm kέ təkəj. Ye mpu ıle, yulv í taa yası mpi ıso kpentaa tə.

⁷ Μήρύγύ Falisanaa pəəsə-ı si: Pepe təə kέ Moisi naa ha mpaav si apalv pəsəyi na í la ı alv ke kisuyu takəlaya na í təγəni-ı?

⁸ Tənaγa Yesu cə-wε si: Mə lanjkrusəj təə kέ Moisi ka ha-mεγe mpaav si í təγəni mə alaa. Ama hatoo kancaalaya pə taa wεε mpu. ⁹ Ma heeliyi-mε təfoo si, ye yulv təγəna ı alv na pά tά kέ si alv ıni í lapa wasanjalətv tə pə təə, ɪlena apalv tεe na í kpaγa alv ılelv, pəntv lapa wasanjalətv kέ.

¹⁰ Tənaγa Yesu ifalaa təma si: Ye μήρύγύ pə wε apalv na alv pa hekv, ıle pə kəla teu si yulv í caya itante ıle.

¹¹ Μήρύγύ Yesu cə-wε si: Yəlaa təna ı pəsəyi na pά mv seγesuyv kune. Ama mpa ıso ná ha pə toma tə pεle pa pəsəyi. ¹² Mpi pə kaγatəyi yəlaa ke alaa kpaγav tə pə wε ηkanjka kέ. Ləlaa kin ıle, pa ılvəyi-wεγe mpu na pά feina pa ti. Ləlaa ıle, yəlaa lapəna-wεγe kataasi. Pə kaasi ləlaa ná kisa alaa kpaγav ke kəkisu ke ısoṭaa Kawulaya təə. Ye wei ı ká pəsi na í mv seγesuyv kune, í mv-kv.

Piya səkpesi kupantv kooluyv təm
(Maləki 10:13-16; Luku 18:15-17)

¹³ Yəlaa pukayana piya kέ si Yesu í təni si təə kέ nin na í sələməna-səyi ıso. Tənaγa ı ifalaa kaləna si kəntaa. ¹⁴ ɪlena Yesu tə ı ifalaa si: ı yele na piya kəə ma kin, í taa kaγatı-sı. Pə taγa pulv təə, mpa pa wε ısu piya tə mpe pa tənna ısoṭaa Kawulaya.

¹⁵ Μήρύγύ ı təna nin ke si təə. ɪlena í kulı təna na í tεe.

Yulv toj tv təm
(Maləki 10:17-31; Luku 18:18-30)

¹⁶ Μήρύγύ apalv nəγəlv pola Yesu kin na í pəəsi-ı si: Taca, kupantv ntiyi pə wεε si maa la na má hiki weesuyv ηku ku tεj tə?

¹⁷ Μήρύγύ Yesu cə-ı si: Pepe təə kέ n pəəsəyi-m kupantv təə? Yulv kulvm təkəj kəna kupaη. Ye n caa si ń hiki weesuyv, təj mpi pa kεesa kusəsıtv taa tə. ¹⁸ Tənaγale apalv ıni ı pəəsə Yesu si: Kası ntiyi pa kεesaa ye?

ɪlena Yesu cə apalv ıni si: Taa kv yulv, taa la wasanjalətv, taa ηmulı, taa suu ılelv ke təm. ¹⁹ Se nyá caa na nyá too. Səəli nyá təγəntəle ısu nyá ti.

²⁰ Tənaɣa ifepu inı ı təma sı: Ma təkə kəsəsutv ntı tə tənaɣa. İle pepeye pə kaasa má la tətə? ²¹ Tənaɣa Yesu təma-ı sı: Ye n caa n te təkpataa, polo na n pəeti pə təna mpi n wəna tə na n tala konyəntvnaa ke pə liyitee, na cele n ssv ton ke isətaa. N təma mpv pə lapv ile n kəə na n təŋi-m.

²² Ama ifepu inı ı nu mpv, ılena ı lanle wakəli tətəɣətəɣə. Pə taya pulv təə, ı ka wəna ké pə tu fei.

²³ Tənaɣa Yesu təma ı ifalaa sı: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesıɣı, liyitee tv isətaa Kawulaya ssvv we kate ké pə tu fei.

²⁴ Ma tasəɣı-meɣe heeluyı sı: Isəna mpi pə we yooyoo ké kate sı ı svvna pənyalaya púúú na ı lu tə, mpv tətəɣə pə we liyitee tv ke kate sı ı svv Isə Kawulaya taa, hali pə tu tee mpv.

²⁵ İ ifalaa nu təm ntı ılena pə la-weye piti na pá tə sı: İle awe ka töləna nteye-tı ile?

²⁶ Tənaɣa Yesu nyəna-we, ılena ı tə sı: Yəlaa kin ke pə fei pəsuyv. Ama Isə ilé, pə təna təlev ké.

²⁷ Mıpúú Piyee nəɣə təkpaıv sı: Pepeye taa hiki ile?

²⁸ Mıpúú Yesu cə-we sı: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəɣı, waatv wei Yulv Pəyaya ma maa caya ma teeli kumte təə ké aləsanna taa tə, me mpa ı təŋa-m mə naanvwa na naale tə, ı ká caya mə kumlee təə tətə, na ı hvvna İseyeli kpeka naanvwa na naaleɣe təm. ²⁹ Na pa təna mpa paa yele pa teesi, yaa pa taalvnaa, na pa kəɣvnaa, na pa newaa, yaa pa caanaa, yaa pa toonaa, yaa pa piya, yaa pa tawa ke ma təə tə, paa hiki mpi mpi pa yela mpv tə pə təm nunvwa (100). Pəyele paa hiki pa paa nyəm ke weesyıv nku ku tən tə kv taa. ³⁰ Mpa pa we ləlv ké kayana tə pa taa payale ká məli waalı. Na waalı nyəma taa payale náá məli ləlv.

20

Apa nyəma təm

¹ İ naa isəna isətaa Kawulaya nəɣəsənaa təɣəlv. Səsv nəɣəlv ı kvləna tanan ahula tee təpam sı ı caa apaa nyəma na ı tv ı lesen taale taa. ² Mıpúú ı tisaa sı: İlim ı təma maa feli-meɣe liyitee nyəɣəlvuyv kvlmuyv kvlmuyv. İlena ı heeli-we sı: İ tee na ı lun ma taale taa. ³ İlim kəma na pə kpa pəcə ılena ı tasa luv na ı mayana napəli, pele pa caya yem ké nənəɣə tee. ⁴ Tənaɣa ı heela pele sı: İ tee ma lesen taa, maa feli-meɣe isəna pə nəɣəsənaa tə.

⁵ İlena pele pá tee. Mıpúú səsv inı ı kəma na ı tasa luv ke ilim sikuyı na ı hiki napələɣı mpv tətə. Pə kəma na pə tala ilim hvv ılena ı tasa ləlaa ke hikuyı na ı pona ı taale taa tətə. ⁶ Pə kəma taanaɣa ilim ılena ı lu na ı mayana napəli, pele pa caya nənəɣə tee. İlena ı pəəsi-we sı: Pepe təə ké ı caya yem ke mpv? ⁷ Mıpúú

pele pa cɔ-ɪ si: Tə ta hiki wei ɪ ká kpaɣa-tuɣu təmle tɔɣɔ. Tənaɣa ɪ tɔma si: Ye mpɔ, ɪ polo ma lesɛŋ taale taa yaa.

⁸ Ilim kɔma na pə te ɪlena sɔsɔ ɪni ɪ yaa ɪ təmle tɔɔ nyənllɔ na ɪ tɔmɪ-ɪ si: Tɔɔ, yaa apaa nyɔma mpe na ɪ felɪ-wɛɣe pa liɣitee. Caaləna mpa pa təkəna kpaɣav tɔ na ɪ tɛsəna mpa pa caala kpaɣav tɔ. ⁹ Ḿpɔ́ɣú mpa ɪ ka hika taanaɣa ilim tɔ pele pa kɔma na pá hiki liɣitee nyəɣəlɔɣu nyəɣəlɔɣu. ¹⁰ Ḿpɔ́ɣú mpa pa caala təmle taa ké sɔɔv tɔ pa huɔwa si mpe pa nyəna ká kəli pane pa nyəna. Ama liɣitee nyəɣəlɔɣu nyəɣəlɔɣu ké pa cɛla-wɛ. ¹¹ Sɔsɔ ɪni ɪ felɔɣu-wɛɣe mpɔ tɔ pə ta maya-wɛ. ¹² ɪlena pá tɔ si: Mpa pa kɔma nɔɔnɔ tɔ kalifu kulɔm ke pele pa lapa təmle, ɪlena ɪ məli na ɪ kpeɪti-tuɣu kufelɔɣu kulɔmɔɣu na? Pəyele tá kana na ilim nyaga-tuɣu hatoo tanaŋ tɛɛ. ¹³ Tənaɣa sɔsɔ ɪni ɪ cɔ pa taa lɛlv si: Ma taapalɔ, ma ta muɣuli-ŋ se. Ma na-ŋ tu su ḿpɔ́ɣú si ɪ lapa ilim na pə tɛm maa felɪ-ŋ liɣitee nyəɣəlɔɣu, yaa pə taya mpɔ? ¹⁴ Mɔ nyá liɣitee na ɪ tɛɛ ɪ fɛɛ-m. Má nəkəna si má cɛla wei pə təkənaa tɔtɔɣɔ teitei ɪsu ma cɛla nyá tɔ. ¹⁵ Ma fɛina mpaav si má lana ma liɣitee ke ɪsəna ma sɔɔlaa tɔ? Ma lapa kɔpantv tɔɣɔ pə wɪki-ŋ yaa? ¹⁶ Tənaɣa Yesu tasaa si: Waali nyɔma ká məli lɔlɔ, na lɔlɔ nyɔma náa məli waali.

Yesu sɛm na ɪ fem pə tɔm tɔtɔ
(Maləki 10:32-34; Luku 18:31-34)

¹⁷ Ḿpɔ́ɣú Yesu pukaya Yosalem, ɪlena ɪ yaa ɪ ifalaa ke kpeɪŋa ke waatv wei pa wɛ mpaav taa tɔ na ɪ tɔ-wɛ si: ¹⁸ Tɔɔ, tɔ kpaɣa Yosalem ɪsəntɔ tɔ, paa kpaɣa Yulɔ Pəyaya má na pá tv kətəlaa sɔsaa na ɪsɔ Tɔm seɣesəlaa pa niŋ taa. Paa tɔ si pá kv-m. ¹⁹ Paa tv-m ma ta nyi ɪsənaa niŋ taa, na pele pá paana-m na pá casa-m akpatɛɛ na pá ka-m sɛm tesika tɔɔ. Na kɔyɛɛŋ tooso wule maa fe.

Saaki na Yohaani pa sələma mpi tɔ
(Maləki 10:35-45)

²⁰ Tənaɣa Sepetee pəyalaa na pa too pa pola Yesu kiŋ, ɪlena pa too luŋ Yesu tɛɛ na ɪ wiina-ɪ si: La-m kɔpantv natəli. ²¹ Tənaɣa Yesu pɔɔsa-ɪ si: Pepeɣe n caa má la-ŋ?

ɪlena alv cɔ-ɪ si: Ma caa si ɪ tɔ si ma pəyalaa pane pa naale paa caya nyá kiŋ ke waatv wei n ká tɔɣɔ nyá Kawulaya tɔ. Lɛlv ke nyá ntɔɣɔŋ tɔɔ, lɛlv ke nyá mpətəŋ tɔɔ. ²² Ḿpɔ́ɣú Yesu cɔ-wɛ si: ɪ tá nyi mpi ɪ sələməɣi tɔ yɛɛ? ɪ pəsəɣi na ɪ tɔɣɔ wahala sɔsɔ wei maa tɔɣɔ tɔ? Tənaɣa pa tɔma si: Tu pəsi. ²³ ɪlena Yesu cɔ-wɛ si: Tampana ɪ ká tɔɣɔ wahala sɔsɔ wei maa tɔɣɔ tɔ. Ama pə taya má ləsəɣəna mpa paa caya ma ntɔɣɔŋ tɔɔ, na mpa paa caya ma mpətəŋ tɔɔ tɔ. Mpa pa tɔɔ ma Caa tayana lona ani tɔ pele pa kɛna a nyɔma.

²⁴ Yesu ifalaa naanɔwa wei pə kaasaa tɔ pele pa ná mpɔ, ɪlena pa taa wuna Sepetee pəyalaa mpe pa naale. ²⁵ Tənaɣa Yesu yaa

pa tēna na í tō-we si: Í nyēmá si mpa pa ké yēlaa awulaa tō, pele pa tōki kawulaya ke lelāa tōō. Na mpa pele pa ké kōfeelāa tō, pele pa ŋmakēlēyi sākpema. ²⁶ Ama pē fei si pu wēē rīpūyō mē kin. Nti tōyale si, ye mē taa wei í caa í la sōsō ke mē hēku, pūntu í pēsi mē pāyalv. ²⁷ Na ye mē taa nōyōlv í caa í la mē nōyō tv, pūntu í pēsi mē yom. ²⁸ Mpu tōtōyō Yūlv Pēyaya mā, ma ta kōō si mā tōyō cēcēēē. Ama ma kōmāya si mā pēsi yēlaa tēna tēmle tv, na mā ha ma weesuyu na pē cē yēlaa pāyalē ke pa yōmle taa.

Yesu kuluḡu ke yūlvmaa naale ise
(*Malaki 10:46-52; Luku 18:35-43*)

²⁹ Waatu wei Yesu lūna Yeliko ícate taa tō samaa tuutuuma tēna í waali. ³⁰ Pē pamna yūlvmaa naale ka cāya mpaav nōyō. Pa nuwa si Yesu tēna nté, ilēna pá svv koou si: Tafiiti Pēyalv, Tācaa, nyēni tá pētōtōlē.

³¹ Tēnāya samaa kalēna-we na pá heeli-we si pa su. Ama pele pa sōsa koou ke sōsōm si: Tafiiti Pēyalv, Tācaa, nyēni tá pētōtōlē.

³² M̄pūyō Yesu sēḡaa na í yaa-we na í pōōsi-we si: Í caa ma lamēyē-we?

³³ Ilēna pele pa cō-í si: Tācaa, tē caa ké si í kuli tá ise.

³⁴ M̄pūyō pa tōm lapa Yesu ké pētōtōlē na í takí pa ise na pá svv nav ke tēne inēyi kpaakraa na pá tēḡ í waali.

21

Yesu cāya kpaḡaya
(*Malaki 11:1-11; Luku 19:28-40; Yohaani 12:12-19*)

¹ M̄pūyō pa tala Petafasi ke Olifinaa puyv tōō. Waatu uní tō pa fei pooluḡ na Yosalem. Tēnāya Yesu tila í ifalāa naale si: ² Í polo ícate nte tē we mē nōyō tōō tō tē taa. Ye í tala tē taa ké kpaakraa í ká ná pa tv kpaḡaya toto nōyōlv na í pile ke í kin, í hetí-si na í kōna-m. ³ Ye nōyōlv í pōōsa-mē si pulv, í cō pūntu si Tācaa caakēna. Ye í cō mpu paa yele-mē na í tēna.

⁴ Pē lapa m̄pūyō si pē la nti Isō kuyōyōtōtv telēsolv ka yōyōtaa tō si:

⁵ Í heeli Siyōḡ ícate nyōma si,
í nyēni, mē wulav kōḡ mē kin,
na í cāya kpaḡaya toto tōō, na í we tēpamm.
Nn na í cāya kpaḡaya pēyaya tōō.

⁶ M̄pūyō Yesu ifalāa mpa í tilaa tō pa tēēwa na pá lá ísu í kēesa-we tō. ⁷ M̄pūyō pa kōna kpaḡaya toto uní na í pile, na pá kpaḡa pa wontu na pá pō si tōō, na Yesu kpa na í cāya pē tōō. ⁸ Na yēlaa pāyalē ke sōsōm nāá pō pa wontu ke mpaav taa. Lēlaa nāá cē akōō na pá pō mpaav taa. ⁹ Samaa wei í ka wē Yesu nōyō tōō na wei í ka wē Yesu waali tō pele pa tēḡna yōyōtuyv na nōōsi sōsōōnsi si:

Paa wei í tu Tafiiti Pəyalu ke teeli. Iso í wee wei i kəhna Tacaa ton tɔ i waali. Paa wei í tu Iso ké teeli ke isətaa.

¹⁰ Yesu kəma na í suv Yosalem taa, ilena icate la yun təkemm, na yəlaa pəəsəyi si: Aweye ye? ¹¹ Uena samaa cə si: Kalilee Nasaleti Iso kuyəətutu teləsulv Yesu ké.

Yesu ke Iso təsele taa

(Maləki 11:15-19; Luku 19:45-48; Yohaani 2:13-22)

¹² Mprúyú Yesu suv Iso təsele taa na í təxonu pa təna mpa pa pəetaɣaa na mpa pa yakaya tɔ. Na í pəsi liyitee yəkəlaa taarpələnaa ke alele na alukukunaa pəetəlaa kpelası tətɔ. ¹³ Uena í tɔ-we si: Pa ηmaawa Iso Təm taa ké si: Paa yaa ma təyaya si Iso təsələməle. Ama mə pəsəna-keye ηmulaa təyaya.

¹⁴ Mprúyú yulvmaa na sekəllaa pa pola Yesu kin ke Iso təsele taa na í lá na pá hiki alaafəya. ¹⁵ Isu Yesu lapa piti təma ke mpv, na pəkaası na piya náa yəətəyəna nəəsi səsənsı ke Iso təsele taa si: Paa wei í tu Tafiiti Pəyalu ké teeli tɔ, pə ta maɣa kətəlaa səsaa na Iso Təm seɣesəlaa nté. ¹⁶ Tənaɣa pa pəsa Yesu si: N nukı nti pa yəətəyi tɔ? Uena Yesu náa cə-we si: Ee, ma nukı. Mprúyú í pəəsawe si: İ ta kaləta Iso Təm taa ké timpı pa ηmaawa si: Piya səkpesi na əhəlvmnəa nəəsi taa ké n yelaa na nyá sam luna tɔ yee?

¹⁷ Pə waali ké i yela-we na í lu na í se pa icate, na í polo í suv kuyankuyu Petanii.

Fiki tıyvu mpusi təhsıyvu

(Maləki 11:12-14,20-24)

¹⁸ Kv fema ilena Yesu kulı na í mələyi icate taa, ilena nyəəsı kpa-i mpaav. ¹⁹ Mprúyú i loosa fiki tıyvu ke mpaav nəyɔ. Uena í polo na í maɣana hatv tike. Tənaɣa i təma fiki tıyvu si: N kaa tasa pile ləlvıv ke paa pəcə.

Uena tıyvu ηkv kv wulı tənaɣa kpakpaa təwəhəwəh. ²⁰ Yesu ifalaa ná mpv, ilena pə la-weye səxəntv ke səsəm. Uena pá pəəsi Yesu si: Isənaɣa pə lapa na fiki tıyvu ηkv kv wulı kpakpaa ke mpv?

²¹ Tənaɣa Yesu cəwa si: Təmpəna ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, ye í tu Iso ké naani na í tá lá sika, pə taya mpi ma lapa fiki tıyvu kvne tɔ pə tike ké í ká la. İ pəsəyi na paa pulaya kané i tɔ-ke si ká kpesı na ká hotı tenku taa, pə lakı ké. ²² Ye í wəna naani pə təna mpi í sələməyi si Iso í la-me tɔ, i lakı-meɣe-wəyi.

Yesu pəsıyvu təm

(Maləki 11:27-33; Luku 20:1-8)

²³ Mprúyú Yesu suv Iso təsele taa na í niki seɣesıyvu. Uena kətəlaa səsaa na Yuta nyəma taa səsaa polo na pá pəəsi-i si: Kanəante nteye n makı nyá taa na í lakı isəntə? Yaa awe tu ha-η pə mpaav?

²⁴ Tənaɣa Yesu cəwa Yuta səsaa mpe si: Təv, ma maɣamaya maa pəəsi-meɣe təm kulvmtv təkəh. Ye í cə-m ilə, maa heeli-meɣe

kan̄kante nte ma mak̄i ma taa na má lak̄i isəntə tə. ²⁵ Isə yaa yəlaa tilina Yohaani si í səəki yəlaa ke Isə lum? M̄p̄yú pa mayasa-təyi pa taa pa tike.

Uena Yuta səsaa mpe pá tə si: Ye tə təma si Isə tilina-i, í ká pəəsi-tu si na pepe təə k̄é tə ta mu í təm ilé? ²⁶ Pəyele ye tə təma si yulu tilina-i kələ, tə wena samaa səyəntu. Pə taɣa pulu təə, pa təna pa nyemá si Yohaani k̄é Isə kuyəyətutu teləsolu k̄é.

²⁷ M̄p̄yú Yuta səsaa mpe pa pəsəna Yesu si: Tə ta nyi. Tənaɣa Yesu ná cə-we si: Añhaa, má kaa heeli-meyə kan̄kante nte ma mak̄i na má lak̄i isəntə tə.

Apalu na í pəyalaa naale pa təm

²⁸ M̄p̄yú Yesu tasa Yuta səsaa mpe si: I na-weye tənə tə taa? Apalu nəyol̄u ka wenna pəyalaa ke naale. Uena í heeli ləlu si: Akele polo na ḡ hala ma ləseñ taale taa k̄é sañə. ²⁹ Tənaɣa pəyalu cə-i si: Ma kaa polo. Pəle pə waali ulena pəyalu kəə í layasi huwəe na í polo. ³⁰ M̄p̄yú pa caa in̄i í polaa na í heeli ləlu ke mpu tətə. Ulé si: Təu yaa, paapa. Ama í ta polo. ³¹ Pa naale pa taa awe lapəna nteye í caa luyu tee nyəntu? M̄p̄yú Yuta səsaa cə-i si: Kancalaya nyəñ. Tənaɣa Yesu təma-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, lampuu mɔlaa na wasan̄kalənaa ká tee-meyə nəyə ke Isə Kawulaya taa. ³² Pə taɣa pulu təə, Yohaani ná kəma si í húləyi-meyə mpaav̄ kupañku na í kisi í təm mnyu. Ama lampuu mɔlaa na wasan̄kalənaa ná mu í təm. Paa na mə kəma na í ná m̄p̄yú waali waali tə, í tá tə si í layasəyi mə taa huwəe na í mu í təm.

Təmle nyəma asayaa təm

(Maləki 12:1-12; Luku 20:9-19)

³³ M̄p̄yú Yesu tasa Yuta səsaa mpeye yəyətuyu si: I nu, ma seeki-meyə isə ləlu. Səə nəyol̄u í ka səna ləseñ ke taale təcu na í ḡma kolun̄a na í cəəna. Na í lá timpi í ká nyaasəyi pə lum tə. Na í ḡma akele tan̄kav̄ wei í təə pa səñəyi na pá fen̄yi tə. I təma mpu ulena í caa yəlaa na í su tə taa, ulena í tee yela. ³⁴ Pə kəma na pá tala tui in̄i í kooluyu waatu, ulena í kus̄i tillaa napəli si: I polo ma təmle nyəma kin̄ na pá cəle-m ma tete. ³⁵ Tənaɣa təmle nyəma mpe pa kra í tillaa mpe na pá má ləlu ke teu, na pá ku ləlu, na pá yoo ləlu ke pəe. ³⁶ M̄p̄yú səsə in̄i í taɣana tillaa ləlaa ke kusuyu ke paɣale na pá kəli kancalaya nyəma. Uena təmle nyəma tasa pələye lapu ke teitei isu paa lapu kancalaya nyəma tə. ³⁷ Tənaɣa í teesa í pəyalu ke tiluyu, na í huuki si paa nyá í pəyalu isələ. ³⁸ Ama təmle nyəma ná kəma na pá loosi í pəyalu, ulena pá heeli təma si: I loosiyi kpancoou tu kəñna nte? I kəə na t̄ə ku-i na í taale pəsi tá nyənte. ³⁹ Tənaɣa pá kra-i, na pá ləsi-i taale na waali na pá ku-i.

⁴⁰ Tənaɣa Yesu pəəsa Yuta səsaa mpe si: Taale tu í kəma na í kəə, isənaɣa í ká la təmle nyəma pane?

⁴¹ Μρύγύ Yuta s̄s̄saa c̄o Yesu si: I kaa nȳani ȳelaa asayaa pane pa p̄at̄at̄el̄e. Ama i kȳyi-w̄eȳe, na í k̄p̄aya taale na í c̄ela l̄elaa m̄pa p̄á tala p̄a waatu paa c̄el̄e-i i tete t̄o.

⁴² T̄anaya Yesu p̄ōssa Yuta s̄s̄saa si: I t̄á kal̄eta nti pa η̄maa Īso T̄om taa t̄o ȳe? Pa η̄maawaya si:

P̄ale nte tetu η̄malaa η̄maakaya na p̄á l̄o t̄o,

ńt̄e t̄o t̄o k̄ol̄o η̄matu t̄ona m̄elaa na t̄é s̄eh̄.

M̄pi Tacaa lapa na t̄é nȳan̄ayi na p̄á w̄e-t̄uȳu piti t̄ȳole.

⁴³ Μρύγύ Yesu tasa-w̄e si: P̄a t̄o k̄é ma heeliyi-me si paa l̄eeki-mēye Īso Kawulaya na p̄á c̄ela-kēye ȳelaa m̄pa pa m̄una ka t̄emle t̄o. [⁴⁴ Ye p̄a c̄ep̄a wei na í hoti p̄ale nt̄e t̄o t̄o, t̄a p̄ut̄at̄ayi-i k̄é, i kaa w̄ee h̄iiu. Yaa p̄a c̄ep̄a yul̄u n̄ȳol̄u na p̄ale ńt̄e t̄o nȳaki-i, t̄a taal̄ayi-i na at̄eȳe.]

⁴⁵ K̄ot̄elaa s̄s̄saa na Falisanaa pa nu m̄pu, il̄ena p̄á nyi si m̄p̄eȳe Yesu s̄eena īso in̄i. ⁴⁶ T̄anaya pa suv m̄paav p̄eek̄uȳu si p̄á k̄p̄a-i. Ama pa nyamna samaa. P̄a t̄aya pul̄u t̄o, p̄ele p̄á nȳan̄aya Yesu k̄é Īso kȳȳot̄utu tel̄osul̄o k̄é.

22

*M̄pa pa yaa t̄ȳov̄u na p̄á kisi t̄o
(Luku 14:15-24)*

¹ Μρύγύ Yesu tasa īs̄n̄aa s̄ēev̄ ke m̄pa pa nukaya i t̄om t̄o si: ² Ii naa īs̄na īs̄ot̄aa Kawulaya n̄ȳas̄n̄aa t̄ȳol̄o. Wulav̄ n̄ȳol̄u i lap̄ena t̄ȳon̄aya ke i p̄yal̄u al̄u k̄p̄ayav̄ t̄o. ³ Μρύγύ i t̄ila i t̄emle nȳoma si: I polo í yaa m̄pa ma lapa t̄ȳon̄aya t̄o. T̄anaya p̄ele pa kisa k̄ant̄e. ⁴ Il̄ena í t̄ayan̄i k̄ofama ke tiluȳu si p̄á heeli m̄pa i yaa t̄ȳov̄u t̄o si: Ma kv̄ naan̄ kataasi na wontu nim nȳont̄u, na p̄a t̄ona p̄a tema piw̄ na p̄á cayaa. P̄á k̄o na p̄á t̄ȳo ma ak̄p̄ayale t̄ȳon̄aya. ⁵ Ama m̄pa pa yaa m̄pu t̄o pa taa n̄ȳol̄u ta ke. Paa wei i tee i nȳeh̄ku k̄é. In̄eȳe íl̄e i taale, in̄eȳe íl̄e i kȳyaku. ⁶ P̄á kaasi l̄elaa na p̄ele p̄á k̄p̄a tillaa m̄pe na p̄á h̄olí-w̄eȳe kan̄kan̄si na p̄á kv̄-w̄e. ⁷ T̄anaya p̄a lapa wulav̄ ke p̄án̄á na í t̄ili i yoolaa si p̄á kv̄ yul̄ok̄olaa m̄pe, na í s̄o pa icate. ⁸ I tema m̄pu il̄ena, í heeli i t̄emle nȳoma si: T̄o, ak̄p̄ayale t̄ȳon̄aya piw̄a. P̄ayele m̄pa ma yaawa t̄o pa lan̄aa. ⁹ M̄pu t̄o í polo n̄on̄ōsi s̄os̄ōnsi tee na pa t̄ona m̄pa i k̄á ná t̄o í yaa-w̄e si p̄á k̄o na p̄á t̄ȳo. ¹⁰ Μρύγύ p̄ele pa t̄ewa n̄on̄ōsi tee na p̄á koti pa t̄ona m̄pa pa nawa t̄o, asayaa na p̄a kv̄pama ke m̄pu, na ȳelaa su acima kutuluȳu.

¹¹ Μρύγύ wulav̄ suw̄a si i naa m̄pa pa pola t̄ȳov̄u t̄o. Il̄ena í mayana n̄ȳol̄u, i ta suu ak̄p̄ayale wontu. ¹² Il̄ena í p̄ōsi-i si: Ma taap̄al̄u, īs̄n̄aya ń̄ suv c̄ane na ń̄ t̄á suu ak̄p̄ayale wontu? Apal̄u in̄i i ta c̄o si pul̄u. ¹³ T̄anaya wulav̄ heela i t̄emle nȳoma si: I h̄ako i niñ na i n̄ōh̄ee na í polo í p̄eti-i s̄ak̄p̄etuȳu taa. T̄anaya i k̄á casa

kapusi na í nyasəyi ı təyi kela. ¹⁴ İlena Yesu tə sı: Pa yaa payale, ama pəcəɣə pa ləsa.

Lom wulav səsə lampuu təm
(*Maləki 12:13-17; Luku 20:20-26*)

¹⁵ M̄p̄ȳȳ Falisanaa caya na pá seyeşi isəna paa nyi Yesu ké kataka na təm kypəəsutv na pá hiki-ı tə. ¹⁶ M̄p̄ȳȳ pa tila pa ifalaa taa napəli na Heləti kpekəle nyəma napəli tətə sı pá polo na pá tə Yesu sı: Taca, tə nawa sı tampana ke n yəɣətəyi na í seyeşəyi teu, na isəna mpi pə mayamaɣa İso caa sı yəlaa í la tə pə tampana ke n heeliyi. Nn nyaŋna nti yəlaa huɔ tə, na nn paasəyəna tə, pəcə nn faɣasəyi yəlaa. ¹⁷ Pə we mpv tə, ta mpaav taa pə muna pá felı lampuu ke Lom wulav səsə na? Heeli-tuyv nti n huɔki tə.

¹⁸ Ama Yesu ná tema nyəm ke pa huwee asaye. İlena í pəəsı-we sı: Cəsəlaa me, pepe təw ké í nyəki-m kataka. ¹⁹ İ huɔli-m liyitee wena í feləyi lampuu tə na má ná.

M̄p̄ȳȳ pa ləsa liyitee nyəɣəluɣv na pá cəle-ı. ²⁰ İlena í pəəsı-we sı: Awe nyuyv fotoo na ı hətə ke pa ŋmaa pə təw cəne? ²¹ M̄p̄ȳȳ pa cə-ı sı: Lom wulav səsə ké.

M̄p̄ȳȳ Yesu ná cə-we sı: Ye mpv í cəla Lom wulav səsə ke mpi ı ti tə, na í cəla İso ıleye mpi ílé ı ti tə.

²² Pa nu təm təne ılena pə la-weye piti ke səsəm. Na pá yele-ı na pá tē.

Tu sı na tə fe na tə wee isəna tə
(*Maləki 12:18-27; Luku 20:27-40*)

²³ M̄p̄ȳȳ kuyaku ŋkv kv mayamaɣa Satusee nyəma napəli pa kəma Yesu kiŋ. Satusee nyəma mpe pa təŋayana sı paa pə la isəna sətəa kaa te na pá fe. M̄p̄ȳȳ pa pəəsə Yesu ²⁴ sı: Taca, Moisi ka təma sı ye yulv í səpa na í feina pəyaya, ı neu həŋ ı alv ke lelu na í hikina ı taalv səlv ke piya. ²⁵ Təw, yəlaa naatosompəɣəlaya ka we tá hekv, yulv na ı newaa. M̄p̄ȳȳ taalv kpaɣa alv ılena í sı, ı feina pəyaya. İlena ílé ı neu hə lelu. ²⁶ M̄p̄ȳȳ naale nyəŋ səpa, pəyaya fei, na tooso nyəŋ tətəɣə mpv. Haləna pə polo pə sıyili pa naatosompəɣəlaya ŋke ka tənaya mpv təpai, nəɣəlv ta hikina-ı pəyaya. ²⁷ Pə waalı ké alv ıni ílé ı teesa səpv. ²⁸ Təw, sətəa fem wule pa taa aweyele alv tv? Mpi tə, pa naatosompəɣəlaya ıni pa təna pa kpaɣana-ı alv.

²⁹ M̄p̄ȳȳ Yesu cə Satusee nyəma mpe sı: İ ta nyi İso Təm na ı ton təɣə pə liyitiyi-me. ³⁰ Mpi tə, waatv wei sətəa ká fe tə, akpaɣale təm kaa wee. Ama apalaa na alaa paa wee ké ısu ısətəa tillaa wev tə. ³¹ Ye sətəa fem təm ıle, í ta kala nti İso heela-me tə yee? İ təmayə sı: ³² Ma ké Apələham na İsaaka na Yakəpv pa İso ké. İso ké weesuyv nyəma nyəŋ ké, ı ta ke sətəa İso.

³³ Yəlaa samaa wei ı nu Yesu seyeşuyv ŋkv tə, pə lapa-weye piti.

Isə kvsəsutv taa səsəəntv
(*Maləki 12:28-34; Luku 10:25-28*)

³⁴ Waatv wei Falisanaa nuwa sɪ Yesu lapa na Satusee nyóma ta hiki kvcəcətv ɪlena pá koti. ³⁵ ɪlena pa taa Isə Təm seɣesəlv nɔɣəlv í kəə sɪ í kuuki Yesu nɔɣə. ɪlena í pɔəsi Yesu sɪ: ³⁶ Tacaa, Isə kvsəsutv taa təm ntiɣile səsəəntv? ³⁷ Tənaɣa Yesu cə-ɪ sɪ: N ká səəli Tacaa nyá Isə na luɣu kvlmɔvɣu na nyá ləsaya svv-ɪ təmammam. ³⁸ Kvsəsutv taa səsəəntv nté, na nti təkələna tətəna. ³⁹ Na kəkələtv lentɪ tətəɣəle, sɪ n ká səəli nyá təɣəntəle ke ɪsu nyá tv. ⁴⁰ Təm naale ɪne ɪ təə ké Moisi kvsəsutv təna na Isə kvyəɣətv tɔləsəlaa təm təna səɣaa.

Tafiiti pəyaya nté Mesii
(*Maləki 12:35-37; Luku 20:41-44*)

⁴¹ Falisanaa kota mpv, ɪlena Yesu pɔəsi-we sɪ: ⁴² ɪ hvv suweɣe Mesii təə? Awe lɔlvɣv tv ke-ɪ? Mprúɣv pɛle pa cə-ɪ sɪ: Tafiiti lɔlvɣv tv ké.

⁴³ Tənaɣa Yesu pɔəsa-we sɪ: Ye pə we mpv, ɪe ɪsənaɣa pə lapa na Feesuɣv Naɣntv náá lá na Tafiiti yaa-ɪ sɪ Tacaa? Pə taya pulv təə, Tafiiti yəɣəttaa sɪ:

⁴⁴ Tacaa Isə heela ma Səsə sɪ,
caya ma kəɣkəɣ taa,

haləna má kəna nyá kolontunaa ke nyá nəəhe tɛɛ.

⁴⁵ Ye Tafiiti ná yaa-ɪ ɪ Səsə, ɪe ɪsənaɣa Mesii ná məlaa na í ké Tafiiti lɔlvɣv tv tətə?

⁴⁶ Pa taa nɔɣəlv ta pəsi na í cə. Pə kpaɣav kvyaku ŋkv tə nɔɣəlv ɪ nyuləɣv sɪ ɪ pɔəsiɣv-ɪ təm.

23

Falisanaa na Isə Təm seɣesəlaa tooluɣv
(*Maləki 12:38-39; Luku 11:43,46; 20:45-46*)

¹ Mprúɣv Yesu heela samaa na ɪ ifalaa sɪ: ² Isə Təm seɣesəlaa na Falisanaa təmle nté sɪ pá kéesí yəlaa ke Moisi kvsəsutv. ³ ɪ ká nuna-weɣe teu na í la pə təna mpi pa heeliɣi-me sɪ í la tə. Ama í taa la ɪsu mpe pa mayamaɣa pa laki tə. Pə taya pulv təə, nti pa seɣesəɣi tə, pə taya ntəɣi pa laki. ⁴ Pa kpaɣəɣi səɣəla yvɣ nyəna na pá svkəɣi lelaa. Pəyele mpe paa caa sɪ pá tv taa-weɣe taav mayamaɣa. ⁵ Pa laki pə tənaya sɪ yəlaa í na-we. Pə təə ké pa ŋmaaki Isə Təm loosi na pá tvɣi, na pá kəəki pa kpaɣnaa təcɛɣɛɣ. ⁶ Acima taa səsaa səsaa təcayale ke pa pɛekəɣi na pá cakɪ. Na Yuta nyóma təkotilenaa taa teeli teeli təcayale ke pa pɛekəɣi. ⁷ Pa səəla pá sɛeki-weɣe samaa taa ké na pá luɣiɣi na pá yaaki-we sɪ ta caa ta caa. ⁸ Ama me, í taa yele na pá yaa-me sɪ ta caa ta caa. Pə taya pulv təə, mə təna ɪ we teitei ké, na mə Səsə nté kvlm. ⁹ ɪ taa yaa atɛ cəneɣe nɔɣəlv sɪ mə caa. Pə taya pulv təə, mə Caa we kvlm ké təkəɣ, na ɪnəɣəle wei ɪ we ɪsəttaa tə. ¹⁰ ɪ taa yele sɪ pá yaa-meɣe

səsə səsə. Pə taya pulv təə, mə Səsə we kulum ke təkəŋ, inəyələ Mesii. ¹¹ Mə taa səsə í pəsi mə təmle tv. ¹² Wei í kpaasa í ti paa tisi-i, na wei í tisiyi í ti paa kusi í nyoyu.

Falisanaa waalı kuluyu

(Maləki 12:40; Luku 11:39-52; 20:45-47)

¹³ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. I təkəyi yəlaa ke isətəa Kawulaya. Mə mayamaya u svvki, pəyele u yeki si mpa pəle pa luyu wee tə pá svv.

[¹⁴ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. I ləkəyi leelaa ke pə təna mpi pa wəna tə, na í sələməyi Iso na pə taɣələyi si pə hólí si meye kupaama. Pə təə ké í ká te na í ná katatəlaya nav napələyi teu.]

¹⁵ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. I cəkki katenə təna, na pə kpeŋna tenku təə si í hiki Iso seelv kulum mayamaya təkəŋ. Na í tu hika-i kəlv, í lapı-i isayav. Haləna ilé í nəyəsəna tənaasəle səsəəle taa svv na pə kəli isu meye təm naale.

¹⁶ Mpa me í həŋ lelaa pəyele mə ise naa naa tə, mə təm we waiyo. I təŋ si ye yvlv tuuna Iso təseele səsəəle pə we isu í ta tuu kəle. Ama ye í tuuna Iso təseele səsəəle taa wula ile í tuuwayale.

¹⁷ Ama mə kumeləntv na mə yvlvmlə təəwa yoo. Pepe kəlaa? Wula yaa Iso təseele səsəəle nte tə lapa wula inəyi katə pulv tə? ¹⁸ I yəɣətəyi tətə si ye yvlv í tuuna kətaya təlate pə we isu í ta tuuna kəle. Ama ye í tuuna mpi pə mayamaya pa lapa kətaya na pə we kətaya təlate ile í tuunaa kəle. ¹⁹ Yvlvmaa me, pepe kəlaa? Kətaya təlate yaa kətaya nyəm mpi kətaya təlate lakı na pə pəsi katə pulv tə? ²⁰ Ye yvlv tuuna kətaya təlate, í kpeŋna pə təna mpi pə we kətaya təlate taa təɣə na í tuuna. ²¹ Yvlv í tuuna Iso təseele səsəəle, í kpeŋna Iso wei í cakı Iso təseele nte tə taa təɣə na í tuuna. ²² Yvlv í tuuna isətənyv, í kpeŋna Iso kumte na Iso wei í caya tə təə təɣə na í tuuna.

²³ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. Ye í hika nyutv nti pa yaa səmantı na fenuwili na kuməŋ, í ləsəyi pə həɣələŋ naanvwa taa kulum na í celəyi Iso. Pə kaasi na í ləkəna mə lumasi waalı ké kusəsutv taa səsəəntv. Tələyele siyisuyu na kupaantv na tampana tənyv. Pəcə təleye pə mvna í seesəna isəle. İle í taa səə həɣələŋ naanvwa taa kulum inı í təə.

²⁴ Mpa me í həŋ lelaa, pəyele mə ise naa naa tə, ye í na mə lvm taa ké kacəka í ləsəyi ké. Ama ye yooyoo ile, í kpəntəna na í li.

²⁵ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. İyisi na nyənası waalı ké í nyaaləyi təlailai, na si taa suna mə kvŋmuləm na mə isayətv hvwəe. ²⁶ Falisanaa yvlvmaa me, pə wee si iyaya taa ké í ká nyaalı na í kpənna waalı, na pə təna pə la tənəŋŋ.

²⁷ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. I wee kē isu pəlaaŋ wei pa hüləsaa na i nyənuyu we teu, na i taa suna mōwa na kusəyətü nti tə təna tō. ²⁸ Mpu tətəyō í wee, yulb í nyəna-mege isentō, i təŋ kē si í kē kupama. Ama mə taa ile, cesuyu na isayatu pə mayaləna.

*Yesu kpaalvyu ke Falisanaa na Iso Təm seyesəlaa
(Luku 11:47-51)*

²⁹ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. I taŋanəyi Iso kuyəyətutu teləsəlaa pəlaaŋ ke teu təmammam, na í laki kacəka ke mpa pa təŋa tampana tō pa pəlaaŋ. ³⁰ Na í təŋ si: Ye tu we waatu wei ta caanaa kukaŋa Iso kuyəyətutu teləsəlaa mpe tō, tə taa təŋ-we na tō ku-we. ³¹ Na mpyōyō í hüləŋəna si í kē mpa paa kuwa Iso kuyəyətutu teləsəlaa mpe tō pa piya. ³² Mpu tō, pa akpaa ke í təŋəyi, na mpi pəle paa caalaa na pá su tō mpəyi í teesəyi. ³³ Tumaa piya me, akalanaa me. I təŋ tō, í tá kē tənaasəle səsəole taa sula nte? ³⁴ Pə tō kē ma heeliyi-me si í nu yoo. Maa tili Iso kuyəyətutu teləsəlaa na layatənaa na isekullaa ke mə kiŋ. I ká ku lelāa ke kəkuyu, na í ká lelāa ke səm tesikası tō. I ká ma lelāa ke akpatee ke mə təkotilēnaa taa na í təŋ na í pəkı-wəge acalē taa. ³⁵ Mpa paa kuwa yem ke tulum tō, mə nyəŋ taa kē pa kulaa isayatu ká məli. Pə kpaŋav yulvpaŋ Apəeli kuyu na pə polo Palasii pəyalv Sakalı wei í kv kate taa kate na kətaya təlate pə heku tō i nyəm tō. ³⁶ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, kaŋana nyəma nyəŋ taa kē pu tēna.

*Yosalem yəkvuy təm
(Luku 13:34-35)*

³⁷ Hei Yosalem, Yosalem, nyá taa kē pa kuyi Iso kuyəyətutu teləsəlaa, na nyá taa tətəyō pa yooki Iso tillaa ke pəe na pá kuyi. Təm payale ke ma səlaa si ma kpeyeliyi nyá taa yəlaa təna təkotokoto isu kantuyu papuyu kv piya tō tō. Ama pa kisaa. ³⁸ Tō, mə təyaya ká təkı kaav təkpaataa, nəyolv kaa paasəna-ke. ³⁹ Pə tō kē ma heeliyi-me təfoo si, pə kpaŋav saŋa tō í kaa tasa-m keesuyu. Haləna pə tala wölē nte í ká tō si: Iso í səna Tacaa tillu tō.

24

*Iso təseele wakəlvuy təm
(Maləki 13:1-2; Luku 21:5-6)*

¹ Yesu luna Iso təseele taa na í təŋna teev, ilēna i ifalaa kpətəna- i na pá huli-i Iso təseele ŋmatv. ² Tənaŋa Yesu tōma-we si: Ntəŋ í nawa pə təna isəntō? Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesiyi, pə kaa kaasi pəle lentē na tō təna lentē tō, paa tusi pə təna.

Mpi pə lapv ká hvli antulinya tɛm tɔ
(*Maləki 13:3-13; Luku 21:7-19*)

³ Yesu kəma na í caɣa Olifinaa puyv tɔɔ, ilɛna ı ifalaa fayası na pá pəəsi-ı sı: Heeli-tuyv kuyanku mpv unı pu la tɔ. Nmaatəle nteye pu hólí na tə nyəna nyá kəntɛ na antulinya tɛm.

⁴ Ḿpúyú Yesu cɔ ı ifalaa sı: ı la laakalı, í taa ye le na nəyɔlv kəɔ na í tolisi-mɛ. ⁵ Mpi tɔ, payale ká kəɔ na pá ha pa təyi ma hətɛ sı mpeyele Mesii. Halı paa tolisi payale. ⁶ ı ká nu yooŋ taŋ ke mə cɔlv mə cɔlv. Paa heeliyi-meyɛ pooluŋ yooŋ təmnaa. Ama í taa ye le na mpv unı pə cɛ mə laŋa. Pə wɛɛ sı mpv unı pəle pu la ké. Ama waalı waalı ké antulinya náá kəɔ na í tɛŋ. ⁷ Tɛtv kateŋa leŋka ká yooŋa leŋka nyəma, kawulaya leŋka ká kuli leŋka tɔɔ. Nyəɣası ká la tiiliwɛ tiiliwɛ, tɛtv ka sele tiiliwɛ tiiliwɛ tɔtɔ. ⁸ Pəne unı pə təna pə wɛna ısu alv lɔlvuyv na pə caalı-ı wıw ke səŋŋsəŋŋ tɔ.

⁹ Yəlaa ká kuli na pá hólí sı pá tv-meyɛ konyəŋ, na paa kv-mɛ. Kateŋa təna yəlaa taa ká kpana-meyɛ ma tɔɔ. ¹⁰ Yəlaa payale ká lɔ lɔ səɛv təm ke waatu unı, na paa lu təma waalı, na pa taa kpana təma. ¹¹ lɔ kuyəɣətvtv teləsəlaa pəpətvnaa ká lu payale na pá tolisi yəlaa ke səsəm. ¹² lɔyatu ká tɔɔ səsəm səsəm, haləna yəlaa payale səlvuyv ká pasa. ¹³ Ama ye wei ı nyaya apalvtv na í tala tənaya, pntv nyuyv ke pu ya. ¹⁴ Pə wɛɛ sı paa kpaalı lɔ Kawulaya Laapaalı Kəpaŋ ke antulinya təna taa ké na paa piitim mpi pə nu. Ye pə tɛma ḿpúyú lapv ke antulinya ka tɛ.

Acaalətv təm
(*Maləki 13:14-23; Luku 21:20-24*)

¹⁵ Ḿpúyú Yesu təma sı í ká kəɔ na í ná acaalətv taa acaalətv nti tə təm lɔ kuyəɣətvtv teləsulv Taniyeehi ka yəɣətta təyɔ kate taa. Wei ı kaləyi tɔ í cəkəna-təyi teu. ¹⁶ Mpv unı tɔ, mpa paa wɛ Yuta tɔ pá se na pá kpa pɔ́ŋ. ¹⁷ Ye pə mayana wei na í wɛ kutuluyv tɔɔ na í tiıwa, ı taa tɔ sı ı svvki təyaya na í kpaɣa ı pulv. ¹⁸ Na wei pu mayana ı wɛ taale tɔ í taa tɔ sı ı kpeŋ ı tɛ na í kelı ı kpaı. ¹⁹ Ahusitonaa na asəŋ təm ká la wayo ké waatu unı. ²⁰ ı sələmi lɔ na mə kuseu kəne kv taa pamsəna watv waatu yaa kuyaku kvhɛsuyv wule. ²¹ Pə taya pulv, waatu unı wahala ká la səɣəntv ke səsəm pə tu fɛı. Pa ta nata wahala unı ı taka ke hatoo antulinya kancaalaya na pə kəɔ saŋa, na pa kaa tasa ı taka ké nav. ²² Na ye pə taya ısu lɔ hıvwa sı ı ká pasa kuyɛɛŋ unı tɔɔ, nəyɔlv kaa tvlı-tı. Ama ı pasa pə kuyɛɛŋ inəyi yəlaa mpa ı ləsaa tɔ pa tɔɔ.

²³ Na ye yulv təma-mɛ sı: ı nyəni, Mesii wɛ cəne yaa cəne, í taa nu. ²⁴ Pə taya pulv tɔɔ, Mesiinaa na lɔ kuyəɣətvtv teləsəlaa pəpətvnaa ká lu na pá lá kəkəlv nyəmnaa na piti təma. Halı ye paa pəsaya pa puyusiyi mpa pa mayamaya lɔ ləsaa təyɔ. ²⁵ Tɔv, ma laalaa na má kpaalı-meyɛle.

²⁶ Mpu tɔ ye pa kɔma na pɔ heeli-me si: I nyɛni, i wenna nteye wulaya tetu taa, i taa polo. Yaa si, inɔ i ηmelɛna nteye cɛne, i taa nu. ²⁷ Yulɔ Pɛyaya ma ma kɔnte kɔ la kɛ isɔ teɔ nyɛyɛsɔyɔ hatoo teɔ kite tɛe na pɔ kalɛsɛna ku nɔyɔ tɔ. ²⁸ Timpi pulɔ sɛpa na pɔ hɛntaa tɔ tɛnaya yepelekunaa kotiyi.

Yulɔ Pɛyaya kɔnte

(Malaki 13:24-27; Luku 21:25-28)

²⁹ Wahala kuyɛɛɛ inɔ i tɛeki kpakpaa tɔ, ilim kɔ si tɛkpitii, isɔtu kaa tasa hulɔmɔyɔ. Isɔtulɔnasɔ kɔ luna isɔtaa na si hoti. Pu ciyiti isɔtaa kɔkɔlɛnaa. ³⁰ Waatu inɔyɔ paa nu Yulɔ Pɛyaya mɔ ma tan ke isɔtɔntɔyɔ taa. Katenɔ tɛna taa yɛlaa kɔ kpa pa lanɔ na pɔ wii sɔsɔm. Paa na Yulɔ Pɛyaya mɔ ma sɛna isɔηmɔntɔyɔ tɔɔ na mɔ tiiki na ma toma ke sɔsɔm na ma teeli. ³¹ Akantɛle sɔsɔle kɔ wii, ilɛna mɔ tili ma isɔtaa tillaa ke antulinya hɔyɔlɔɛn tɛna taa. Pɔ krayaɔv ilim tɛlule na pɔ tɛtɔle tɔ, na pɔ polo pɔ ntɔyɔɛn na pɔ mpɛtɛn tɔɔ, si pɔ cɔɔ pɔ koti mpa ma lɛsaa tɔyɔ antulinya tɛna taa.

Fiki tɔyɔ tɔm

(Malaki 13:28-31; Luku 21:29-33)

³² I nyɛnna fiki tɔyɔ na i cɛkɛna. Saa wei ku nɛyɛtɛyi na ku hatu yeɛlɛyi tɔ, i nyɛmɔ kpakpaa si hɛesɔyɔ talaa keɛ. ³³ Mpu tɔtɔyɔ waatu wei i kɔ nɔ pɔ tɛnaya mpu pɔ laki tɔ, i nyi si pɔ wɔsaa keɛ, pɔ caa lapu ntɛ. ³⁴ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cɛsɛyi, yɛlaa mpa pa we isɛntɔ tɔ pa kaa si pa tɛna na pɔcɔ pɔ tɛnaya mpu pɔ la. ³⁵ Isɔtɔntɔyɔ na atɛ kɔ mukɔ yem. Ama ma kuyɔyɔtɔtu kaa saali paa pɛcɔ.

Isɔ tike nyɛmna antulinya tɛm

(Malaki 13:32-37; Luku 17:26-30,34-36)

³⁶ Nɔyɔlɔ fɛi wei i nyɛmɔ pɔ waatu yaa pɔ wɔle tɔ, paa isɔtaa tillaa na Pɛyaya mɔ ma mayamaɔa. Ama Tacaɔ tike tɛkɔɛ nyɛmna. ³⁷ Isɛna pu lapa Nowee pɔɔle taa tɔ, mpu inɔ pɔ mayamaɔa pu lana kuyɛnku Yulɔ Pɛyaya mɔ maa kɔɔ tɔ. ³⁸ Kɔpam, kuyɛɛɛ wei i taa lum taa waasɛta tetu tɔɔ tɔ, pɔ tɔkaya kɛ na pɔ nyɔki, na pɔ haa tɛmaya alaa, na pɔ kpakɛyi mpu yoo, halɛna kuyɛnku Nowee sɔv kpuɔlɔyɔ taa tɔ. ³⁹ Pa caya nɔpɔyɔ yem kɛ nɔpɔyɔ, pa ta huɔ pulɔ tɔɔ. Halɛna lum sɔsɔm kɔɔ na pɔ tɔyɔ pa tɛna tɛpai. Nɔpɔyɔ pu la kuyɛnku Yulɔ Pɛyaya mɔ maa kɔɔ tɔ. ⁴⁰ Pu pana apalaa naale kɔ weɛ taale. Pu kraya lɛlu na pɔ ye lɛlu. ⁴¹ Pu pana alaa naale weɛ nama tɔɔ na pɔ nanɔyɔ. Pu kraya lɛlu na pɔ ye lɛlu. ⁴² I fɛn, pɔ taya pulɔ tɔɔ, i ta nyi kuyɛnku mɔ sɔsɔ ka kɔɔ tɔ. ⁴³ I nyi teɔ si ye nyɛm ka nyɛnaya na tɔyaya caa nyi waatu wei ηmulɔ kɔ kɔɔ ahoɔ tɔ, i ka cayaɔa i isɛ kɛ. I kaa yeɛ-i na i sɔv i tɔyaya. ⁴⁴ Pɔ tɔɔ kɛ me tɔtɔ mu tayanɔ mɔ tɔyɔ mpu. Yulɔ Pɛyaya mɔ ma kɔn kɔnte ke waatu wei i kaa huɔ tɔyɔ.

Təmle tu isayav na kupaŋ pa təm
(Luku 12:41-48)

⁴⁵ Aweye təmlə tu kupaŋ na layatv? Ye pə taɣa wei ɪ caa yelina-ɪ təmlə nyəma ləlaa sɪ ɪ nyənəxi-wɛ, na pə tala ɪ cɛlɛ-wɛɣɛ pa kutəɣov tɔ? ⁴⁶ Cɛcɛ ɪnɪ ɪ kəma na ɪ məli na ɪ maɣana təmlə tu ɪnɪ ɪ ɪsələ sɛɛna təmlə n̄tɛ tə lapv, ɪ nyvɣv lapa leleŋ kɛ. ⁴⁷ Tampana kɛ ma heeliyi-mɛ yoo ma ɛsəxi, təɣaɣa caa ka tɔ təmlə tu ɪnəxi ɪ kupaŋ təna tɔɔ fɛŋɣv kɛ. ⁴⁸ Ama pə cəpa təmlə tu ɪnɪ na ɪ tɔ ɪ taa sɪ: Ma caa kaa kəɔ ləŋ se. ⁴⁹ ɪlɛna ɪ svv ɪ taapalaa kɛ mapv, na ɪ təkɪ, na ɪ na svlvnyəɔlaa ləlaa pə svv svlvn nyəɔv na pə kuxɪ-wɛ. ⁵⁰ Pɪ kəɔ na kuyakv ŋku na ɪsəma waatv ɪ taa tɔ ɪ taa sɪ təɣaɣa tɔ ka tala tɔ, ɪlɛ ɪ ká svv təkruv. ⁵¹ Na ɪ la təmlə tu ɪnɪ təkəŋkəŋ, na ɪ mələna-ɪ na ɪ pɛtɪ-ɪ ɛsələa tɔɔ. Tənaɣa ɪ ka ɛsəxi kapusi na ɪ nyasəxi ɪ təyi kɛla.

25

Pɛɛlaa naanvwa təm

¹ M̄p̄yó Yesu tɔma sɪ: M̄p̄yó pə wɛɛ, ɪsɔtaa Kawulaya ká nəɣəsəna kɛ ɪsu pɛɛlaa naanvwa wei ɪ kpaɣa fətəlanaa na ɪ tɛɛ akpaɣalv səŋɣv tɔ. ² Pa taa kakpasɪ kɛ kumɛɛməŋ na kakpasɪ kɛ layatvnaa. ³ Kumɛɛməŋ ná kpaɣa fətəlanaa, ɪlɛna pə yeɛ nim cosuɣv sɪ pa təkəxi pa tɔɔ. ⁴ Ama layatvnaa ná kpaɣa pa fətəlanaa, ɪlɛna pə cosɪ nim kɛ kpaɣəpanaa taa na pə təkɪ pa tɔɔ tɔɔ. ⁵ Akpaɣalv fɛɪ ɪ kəɔ ləŋ, ɪlɛna tom caŋ na pə kɛɪ-wɛ na pə tɔo pa naanvwa ɪnɪ.

⁶ M̄p̄yó pə kɛɛsa ahoɔ hɛka, ɪlɛna pə nu pə kiisaa sɪ: Akpaɣalv n̄tɛ, ɪ kuli na ɪ səŋɪ-ɪ. ⁷ Tənaɣa pɛɛlaa mɛpɛ pa fema na pə nyəɔsəxi pa fətəlanaa. ⁸ M̄p̄yó kumɛɛməŋ tɔma layatvnaa sɪ: ɪ pasa-tvɣv mə nim, ta fətəlanaa caa tem. ⁹ ɪlɛna layatvnaa ná ɛ-wɛ sɪ: Ye tə pasa-mɛ pə kaa tala tá. ɪ polo pɛɛtəlaa ɛɔɔ na ɪ ya. ¹⁰ Waatv wei kumɛɛməŋ tɛɛ m̄p̄yó nim yapv tɔ, ɪlɛna akpaɣalv tala. Na ɪ na mpa pa sɔɔlv ka pɪwa mpv tɔ pə svv akpaɣalɛ kutəɣov tətəɣələ taa, na pə təkɪ nənəɣv na pə kaləsɪ təkem. ¹¹ Pə lapa laasaya ɪlɛ kumɛɛməŋ ɪnɪ ɪ məlaa kɛɛ, na ɪ təŋ sɪ: Taca Taca, tɔɪ-tɔ. ¹² M̄p̄yó akpaɣalv ná ɛ-wɛ sɪ: Tampana kɛ ma heeliyi-mɛ yoo ma ɛsəxi, ma ta nyɪ-mɛ.

¹³ Tənaɣa Yesu tasa-wɛɣɛ kpaalvɣv sɪ ye mpv ɪ fɛŋɣɪ. Mpi tɔ, ɪ ta nyɪ kuyaŋku na ɪsəna waatv pɪ la tɔ.

Timpi pə wɛɛ tɔ tənaɣa pə sɔɔsəxi
(Luku 19:11-27)

¹⁴ Pɪ nəɣəsəna kɛ ɪsu yɔlv kɔlvɣv sɪ ɪ tɛɛ yɛla, na ɪ yaa ɪ təmlə nyəma na ɪ tɔ pa niŋ taa kɛ ɪ wɛnəv tɔ. ¹⁵ ɪ yaa kancalaya nyəŋ na ɪ cɛɛ ɪlɛɣɛ wɔla nyəɣətv nasələ na nunvwa (500). Na ɪ yaa lɛlv ɪlɛna ɪ cɛɛ ɪlɛɣɛ wɔla nyəɣətv ŋmɔnvɣv (200). Pə tala tooso nyəŋ,

ilena í cela ɔɛɣe wɔla nyəɣətu nunɔwa (100). I keesəna paa wei ɪ pəsuyu ké na í cele-ɪ. Ilena í kulɪ na í tee. ¹⁶ Tənaɣa wei ɪ ka cela nyəɣətu nasəle na nunɔwa (500) tɔ ɪ tee kpaakraa na í suv taatuyu, na pə sɛɛ-ɪ nyəɣətu nasəle na nunɔwa (500) tɔtɔ. ¹⁷ Wei paa cela nyəɣətu ŋmɔnuyu (200) tɔ, ílé ɪ taata mpɔ tɔtɔ, na pə sɛɛ-ɪ nyəɣətu ŋmɔnuyu (200) tɔtɔ. ¹⁸ Ama wei paa cela nyəɣətu nunɔwa tɔ, ílé ɪ polaa ké na í huli púyú ke aɛe na í ŋmesɪ pa caa liyitee anɪ.

¹⁹ Pə leelaa, ilena pa caa inɪ í kɔɔ. I tala mpɔ, ilena í yaa-we sɪ pá huli-ɪ isəna pa lapa pa liyitee na pə lu mpi tɔ. ²⁰ Ḿpɔyú wei cɛɛe ka cela nyəɣətu nasəle na nunɔwa (500) tɔ ílé ɪ kɔma na í huli-ɪ nyəɣətu nasəle na nunɔwa (500) wei pə sɛɛ-ɪ tɔ. Na í tɔ sɪ: Tacaɔ, n ka cela-m nyəɣətu nasəle na nunɔwa (500), na pə sɛɛ-m nyəɣətu nasəle na nunɔwa tɔtɔ. ²¹ Ḿpɔyú ɪ tɔma-ɪ sɪ: Pə we teu, n ké tɔmlɛ tu kupampɔŋ. Isəna mpi n lapəna pəcɔ nyəm ke teu ke isəntɔ tɔ, maa cele-ŋ sɔsɔm. Kɔɔ na má na-ŋ tɔ yɔɔɪ. ²² Pəle pə waali ké tɔmlɛ tu wei pa cela nyəɣətu ŋmɔnuyu (200) tɔ, ílé ɪ kɔma na í tɔ sɪ: Tacaɔ, n ka cela-m nyəɣətu ŋmɔnuyu (200), na pə sɛɛ-m ŋmɔnuyu (200) tɔtɔ. ²³ Ḿpɔyú pa caa inɪ ɪ tɔma ílé tɔtɔ sɪ: Pə we teu, n ké tɔmlɛ tu kupampɔŋ. Isəna mpi n lapəna pəcɔ nyəm ke teu ke isəntɔ tɔ, maa cele-ŋ sɔsɔm. Kɔɔ na ma na-ŋ tɔ yɔɔɪ. ²⁴ Pə tala wei paa cela nyəɣətu nunɔwa (100) tɔ, ilena í tɔ sɪ: Tacaɔ, ma nyəmə nyá tɔɔ sɪ n ké yulɔ kate tu. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, timpi n ta tuu tɔɣɔ n kɔŋ, na timpi n ta ŋmusɪ tɔɣɔ n cɛki. ²⁵ Sɔɣɔntɔ lapa-m, ilena má polo na má pi nyá liyitee ke aɛe ke teu təkulakula. Mɔ nyá cɛɛ. ²⁶ Tənaɣa ɪ caa tɔma-ɪ sɪ: Ama n ké tɔmlɛ tu isayav na felentu ké. N ka nyəmə mpɔ sɪ timpi ma ta tuu tɔɣɔ ma kɔŋ, na timpi ma ta ŋmusɪ tɔɣɔ ma cɛki ɔɛ, ²⁷ pepe tɔɔ ké n taa tu ma liyitee anɔɣɪ panci taa? Ma kɔma isəntɔ tɔ maa mayana pə sɛɛ a tɔɔ na má kpenti na má mɔ. ²⁸ Tɔɔ, í lɛeki nyəɣətu nunɔwa (100) inɔɣɪ ɪ ninɔ taa, na í sɔɔsɪ nyəɣətu nasəle na nunɔwa (500) tɔ. ²⁹ Pə taɣa pulɔ, timpi pə weɛ tɔɣɔ pə sɔɔsɔɣɪ teu sɪ pə tɔɔlɔna pɛɛ. Ama wei ɪ feina pulɔ tɔ, paa pəciuu mayamaya ke ɪ wɛna, paa lɛeki ké. ³⁰ I kpaɣa tɔmlɛ tu yem inɪ na í pɛɪ-ɪ awalɪ ké səkpetuyu taa. Tənaɣa ɪ ká casɔɣɪ kapusi na í nyasɔɣɪ ɪ tɔyɪ kela.

Tənaɣa hvule wule tɔm

³¹ Ḿpɔyú Yesu yɔɣɔtaa sɪ: Waatu wei Yulɔ Pəyaya má, maa kɔɔ isɪ wulav sɔsɔ na isɔtaa tillaa təna tɔ, maa caɣa ma teeli kumte tɔɔ. ³² Na aɛe putimnaa təna ká koti ma isentaa. Maa fayasɪ yəlaa isɪ tiikilu fayasuyu heenɔ na pəŋ tɔ. ³³ Maa su heenɔ ke ma ntɔɣɔŋ tɔɔ na pəŋ ke ma mpətəŋ tɔɔ. ³⁴ Wulav Sɔsɔ má, maa heeli mpa pa we ma ntɔɣɔŋ tɔɔ tɔ sɪ: Mɛ mpa ma Caa yelaa na í nu lelenɔ tɔ, í kɔɔ na í tɔɣɔ Kawulaya ŋka paa su-mɛɣe hatoo antulinya lapɔ waatu tɔ. ³⁵ Pə taɣa pulɔ, nyɔɣɔsɪ ka kpa-m tɔ mə hana-m tɔɣɔnaɣa. Lɔkətu kpa-m tɔ mə hana-m lum na má nyɔɔ. Maa

ké mʊʊlv tɔ mə kpaɣana-m na í pona mə tɛ. ³⁶ Maa wɛ kpetɛ tɔ mə hana-m wontu. Pə wukaya-m tɔ mə fɛpəna-m. Paa təkam saləka taa tɔ mə kəŋaɣana na í naa-m. ³⁷ Kɔpama ká cɔ-m sɪ: Taca, leye tɔ na-ŋ na nyɔɔsɪ wu-ŋ na tɔ ha-ŋ tɔɔnaɣa, na lukɔtu wɛna-ŋ na tɔ ha-ŋ lɔm? ³⁸ Leye tɔ na-ŋ na n̄ ké mʊʊlv na tɔ kpaɣa-ŋ na tɔ pona ta tɛ? Yaa n wɛ kpetɛ na tɔ suu-ŋ wontu? ³⁹ Leye tɔ na-ŋ na pɔ wuki-ŋ, yaa pa təkam saləka taa na tɔ polo nyá wiiluyɔ? ⁴⁰ Wulav ma maa cɔ-wɛ sɪ: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cɛsəyi, timpi í lapa ma taapalaa pane pa səkɛpema taa nɔɔlvɔv kɔpantv tɔ, maya í lapa.

⁴¹ Pəle pə waali ké Wulav má, maa heeli mpa pa wɛna ma mpətəŋ tɔ tɔ sɪ: Mpusi nyɔma me í tɛɛ na í fɛɛ-m. I polo kəkəŋka pa taɣana llɔɔv na í isɔtaa tillaa pa tɔ na kaa tɛŋ tɔ ka taa. ⁴² Pə taɣa pulv tɔ, nyɔɔsɪ ka kpa-m tɔ í ta ha-m na má tɔɔ. Lukɔtu kpa-m tɔ í tá ha-m lɔm sɪ má nyɔ. ⁴³ Maa ké mʊʊlv, í ta kpaɣa-m na í pona mə tɛ. Maa wɛ kpetɛ tɔ í ta ha-m wontu sɪ ma suu. Pu wukaya-m tɔ í ta fɛ-m. Waatu wei ma wɛ saləka taa tɔ í ta wiili-m. ⁴⁴ Na pɛle paa cɔ-m sɪ: Taca, leye tɔ na-ŋ na nyɔɔsɪ yaa lukɔtu pə wɛna-ŋ, yaa n ké mʊʊlv, yaa n wɛ kpetɛ, yaa pə wuki-ŋ, yaa n wɛ saləka taa, na tɔ ta paasəna-ŋ? ⁴⁵ Iɛ maa cɔ-wɛ sɪ: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cɛsəyi, timpi í tá la səkɛpema pane pa taa nɔɔlvɔv kɔpantv tɔ, maya í tá la. ⁴⁶ Pane inɪ paa polo saləka tam nyəŋ taa, na kɔpama náá polo weesuyɔ ŋku ku tɛŋ tɔ kv taa.

26

Sɔsaa sɔsaa cayav ke Yesu acaya

(Maləki 14:1-2; Luku 22:1-2; Yohaani 11:45-53)

¹ Yesu tɛma tɔm tɔnɛ tɔ tənaya yɔɔtɔvɔv, ilɛna í heeli í ifalaa sɪ: ² Ntəŋ í nyəma teu sɪ pə kaasa kuyɛɛŋ naale na pá tɔɔ Tɛɛv acima na? Tɛɛv acima anɪ a tɔ ké paa tv Yulv Pəyaya maya yɔlaa niŋ taa na pá ka-m sɛm tesika tɔ.

³ M̄pɔyɔ kətəlaa sɔsaa na Yuta nyɔvɔv nyɔma nyɔvɔv nyɔma pa kota kətəlaa wulav wei pa yaa sɪ Kayifi tɔ í tɔyaya. ⁴ Na pá caya na pá mayasɪ na pá su isəna paa kpa Yesu tɔhɛɛ na nɔɔlv ta na tɔ, na pá kv-ɪ. ⁵ Pa yɔɔtɔyaya pa taa sɪ: Tə taa kpa-ɪ acima waatu, tɔfɔ pu la yoo ke yɔlaa taa.

Alv tulaalv pəlvɔv ke Yesu tɔ

(Maləki 14:3-9; Yohaani 12:1-8)

⁶ Yesu ka wɛ Petanii ke tɔnɔvɔv tɔ asilima kɔtəŋ tv Siməŋ tɔyaya taa. ⁷ Tənaya alv nɔɔlv í kɔma í kin na í təkam tulaalv kɔpampəŋ na pá lapa í akpələpiya ke liyitee pəle kɔhɔlvɔmɛle taa tɔ. Yesu caya na í tɔŋna tɔɔv, ilɛna alv inɪ í pəli tulaalv inəyi Yesu nyɔvɔv taa. ⁸ Yesu ifalaa ná mpv tɔ pə ta maya-wɛ, na pá tɔ

si: Pa wakəlvuy tulaalv ineyε isəntə tə suweyelε? ⁹ Ye paa pεeta-i pə taa la liyitee ke səsəm na pá ha konyəntvnaa?

¹⁰ Yesu cekənaa si pa yəγətəyi mpv, ilena í pəəsı-wε si: Pepe təw kέ í pəsəyi alv inε ι lanje ke mpv? Mpi ι lapa-m mpv tə pə tewaya halı. ¹¹ Mə na konyəntvnaa í wenna tam. Ama má na-me tə kaa wεε təma kin ke tam. ¹² Ma pim təw kέ ι pəla tulaalv ke ma tənuyv təw kέ mpv. ¹³ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, paa timpiyi paa heeli Laapaalı Kupaη ineyε antulinya təna taa, paa keesi alv inε ι lapa mpi tə pə təm na pá təsəyi ι təw.

Yutaasi kəlmətə təm
(*Maləki 14:10-11; Luku 22:3-6*)

¹⁴ Mpróyú Yesu ifalaa naanvwa na naale taa lelv wei pa yaa si Yutaasi Isəkaleeu tə, ι kvlaa na í polo na í mayana kətəlaa səsaa, ¹⁵ na í pəəsı-wε si: Ye ma tv Yesu kέ mə niη taa pepeye í ka ha-m?

Mpróyú pεle pa kala liyitee nyəγətv ke hiu na naanvwa na pá cele-i. ¹⁶ Pə kpaγa kupaηku təγə Yutaasi svv kuyaku kupaηku ke pεekuyv si í tv Yesu kέ pa niη taa.

Tεεν acima kvətəγəv taγanuyv
(*Maləki 14:12-21; Luku 22:7-14,21-23; Yoħaanı 13:21-30*)

¹⁷ Pə tala potopotonaa mpa pa taa kvksəm fei tə pə acima kuyaku kancaalaya nyəηku wule. Ilena Yesu ifalaa polo na pá pəəsı-i si: Leye n caa si tə polo na tə la-η Tεεν acima kvətəγəv?

¹⁸ Tənaγa Yesu təma-wε si: İ polo icate taa kέ akele te na í heeli-ι si: Ma wule talaa, nyá teye má na ma ifalaa tu təγə Tεεν acima.

¹⁹ Mpróyú Yesu ifalaa lapa nti ι keesa-wε tə. Pa polaa na pá lá Tεεν acima kvətəγəv.

²⁰ Pə kəma isu taanaya ile, í na pa naanvwa na naale pa caya təγəv nté. ²¹ Pa təηna təγəv ke mpv, ilena Yesu yəγəti si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, mə taa nəγəlv ká la-m kəlmətə.

²² Tənaγa ι ifalaa isentaa nyəηa səsəm na təm təne. Ilena pá svv-i pəəsuyv ke kvlvv kvlvv. Inε si: Matəη pə taγa má, Tacaa? Inε si: Matəη pə taγa má, Tacaa?

²³ Mpróyú Yesu cə-wε si: Ma na wei ta niη kpenta svsvyv ke nyənaya taa tə pəntv ká lana-m kəlmətə. ²⁴ Yvlv Pəyaya má, ma səki teitei kέ isu pa keesa ma təm ke Isə Təm taa tə. Ama wei ι ká la Yvlv Pəyaya maya kəlmətə ke mpv tə ι təm ká la waiyo kέ səsəm. Pəntv inı, ye pa taa lvlı-i, pəle pu lapa sana.

²⁵ Pə kpəηna Yutaasi wei ι laki-i kəlmətə tə na í pəəsı Yesu si: Matəη pə taγa má, Tacaa?

Ilena Yesu cə-i si: Ntəγəle mpv.

Tacaa səm təsvyv
(*Maləki 14:22-26; Luku 22:14-20; Kələntı I 11:23-25*)

²⁶ Μρύγύ waatu wei pa təkaya tō Yesu kpaɣa potopoto na í see Iso ké í na tǝmlɛ, na í faɣa-ı na í cɛla ı ifalaa, na í heeli-we si: ı mu na í tǝɣɔ, ma tǝnuɣu nté.

²⁷ Pǝle pǝ waali ké Yesu kpaɣa kǝpu na í see Iso ké ı na tǝmlɛ. ılena í cɛle-we na í tǝ si: ı nyɔɔ-wǝɣı mǝ tǝna. ²⁸ Ma calǝm nté mpi pǝ húlǝɣı Iso nǝɣɔ pɛɛlɣu tampana tǝ. Mpi pǝ kɛmna yǝlaa paɣale tǝɔ si pǝ husı ısayatǝnaa. ²⁹ Tampana ke ma heeliɣı-me yoo, saɲa waali ma kaa tasa sǝlǝm pǝneyɛ nyɔɔv. Halǝna kɣyaŋku má na-me tu nyɔɔ sǝlǝm kɣfam ke ma Caa Kawulaya taa tǝ.

³⁰ Pa tɛma mpv ılena pá yoo acıma yontu, ılena pá tɛɛ Olifinaa puɣu tǝɔ.

Piyee kɛɛsvuɣu tǝm kpaalɣu

(Malaki 14:27-31; Luku 22:31-34; Yohaani 13:36-38)

³¹ Μρύγύ Yesu tǝma ı ifalaa si: Saɲa ahoɔ anɛ a maɣamaya í ká yele-m mǝ tǝna na í se. Pa ɲmaa ımρύγύ Iso Tǝm taa si: Maa ku tiikilu na heeɲ ká ya yem yem. ³² Ama waatu wei maa fe ılena, má tɛɛ-meɣɛ nǝɣɔ ke Kalilee.

³³ Tǝnaya Piyee nǝɣɔ tǝkpav si: Paa pa tǝna paa yele-ɲ na pá se, má, ma kaa la mpv.

³⁴ Ama Yesu tǝma-ı si: Tampana ke ma heeliɣı-ɲ yoo maa cɛsǝɣı, n ka kɛɛsi tǝm tooso ké ahoɔ anɛ si n ta nyı-m ké n ta nyı-m na pǝcǝ kampaav koo.

³⁵ Tǝnaya Piyee tǝma-ı si: Paa ma na-ɲ tu si tu si ké, ma kaa kɛɛsi si ma ta nyı-ɲ.

Μρύγύ pa tǝna pa yǝɣɔta mpv.

Yesu sǝlǝmɣu ke Ketǝsemanee

(Malaki 14:32-42; Luku 22:39-46)

³⁶ Μρύγύ Yesu na ı ifalaa pa tala timpi pa yaa si Ketǝsemanee tǝ. ılena í tǝ-we si: ı caɣa cǝne na má polo Iso sǝlǝmɣu ke hatoo cǝne.

³⁷ ılena í kpaɣa Piyee na Sepetee pǝɣalaa naale. Tǝnaya ısǝnyǝɲle na laɲwakǝlle sǝsǝle svu-ı kpav. ³⁸ ılena í tǝ-we si: Ma laɲle wakǝlaa ké tǝtǝɣɔtǝɣɔ pǝ feı kɛsvuɣu. ı caɣa cǝne na má na-me tǝ feɲiɣı.

³⁹ ı tuusa ı nǝɣɔ tǝɔ ké pǝcǝ, ılena í luɲ na í sǝlǝmı si: Ma Caa, ye pǝ we pǝsvuɣu keeli wahala sǝsǝ ıneyɛ ma nyuɣu tǝɔ. Paa na mpv mpi n nǝkaa tǝ pǝle pǝ la, pǝ taa la ma luɣu nyǝntu.

⁴⁰ ı tɛma mpv, ılena í mǝlı ı ifalaa tooso ıni ı kiɲ na í maɣana pa tǝɲna tom. ılena í tǝ Piyee si: ı kpısa caɣav nté si má na-me tǝ feɲ paa pǝcǝ maɣamaya. ⁴¹ ı feɲ na í sǝlǝmı, tǝfǝ í ká hotı waatu wei maɣasvɣu kǝɲ-me tǝ. Páána weɛ, ama tǝnuɣu ı pǝsǝɣǝna.

⁴² ı tasa tuusuɣu, ılena í tasa Iso ké sǝlǝmɣu si: Ma Caa, ye pǝ feı pǝsvuɣu si wahala sǝsǝ ıne í hatǝlǝna-m, nyá luɣu nyǝntu í la.

⁴³ I tasa i ifalaa kinj ke mælvu, ðena í mayana pa tǝhna tom tǝtǝ, pa kpisa pá cayana pa ise. ⁴⁴ Mǝróyú i tasa-weye yeluyu na í tuusi na í tasa Iso sǝlǝmvu ke tǝm tooso nyǝm ke tǝm kulǝmtu nti. ⁴⁵ Tǝnaya i mǝla i ifalaa kinj na í pǝǝsi-we si: I tǝhna tom na í heesǝyi yaa? I naa, pǝ talaa kele. Paa tu Yulu Pǝyaya maya asayaa ninj taa. ⁴⁶ I kulǝ na tǝ tǝe. I nyǝni kǝlǝmǝtǝ tu tala cǝne.

Yesu Kpav

(Malǝki 14:43-50; Luku 22:47-53; Yohaani 18:3-12)

⁴⁷ Yesu tǝhna yǝǝtaya ke mpv ðe, i ifalaa naanvwa na naale taa lelv Yutaasi talaa kele. Na i waali ké yǝlaa samaa tuutuuma, na pá tǝka layalee na kpatǝj. Kǝtǝlaa sǝsaa na Yuta nyvu nyǝma nyvu nyǝma pa tilina yǝlaa mpe. ⁴⁸ Yutaasi wei inu i laki Yesu ké kǝlǝmǝtǝ ke mpv tǝ i ka keesa samaa inǝyi isǝna i ka la tǝ. I heela-weye si: Ye ma polaa na má wayala wei ðe, inǝǝle, í kpa-i. ⁴⁹ Tǝnaya Yutaasi kǝtǝna Yesu ke kǝkǝpaa na í sǝe-i si: Fǝ Taa.

Þena í wayali-i. ⁵⁰ Mǝróyú Yesu tǝma-i si: Ma taaralu, la nti n kǝma lapv tǝ.

Tǝnaya í na mpa tǝ, pele pa tu ninj ke Yesu tǝǝ na pá kpa-i. ⁵¹ Þena Yesu na mpa paa wee tǝ pa taa nǝǝlv kǝe i layate na í lo kǝtv sǝǝ tǝmle tu njkǝnvu na í kǝlv tǝfǝj. ⁵² Mǝróyú Yesu tǝma-i si: Suu nyá layate ke tǝ suyute taa. Pǝ taya pulv tǝǝ, ye wei í kǝya layate, pǝntv ká sǝna layate. ⁵³ N ta nyi si, má sǝlaa, maa yaa ma Caa na í ha-m isǝtaa tillaa ke iyisi naatoso (6000) ke loosi naanvwa na naaleye cǝneye kǝkǝpaa yee? ⁵⁴ Ama ye ma lapa mpv nti paa keesa Iso Tǝm taa si tu la tǝ, isǝnaya pu la na tǝle tǝ lá ðe?

⁵⁵ Tǝnaya Yesu pǝǝsa samaa inu si: I kǝni-m kpav na í nǝki na í kǝkǝyi layalee na kpatǝj tǝ, maya njmvlv isayav ke? Kuyeej tǝna Iso tǝsele taa ké ma cayaa na má seyesǝyi, í tá kpa-m. ⁵⁶ Ama pǝ tǝna isǝntǝ pǝ lapaya si pǝ la nti Iso kuyǝǝtv telǝsǝlaa ka yǝǝtaa na tǝ we Iso Tǝm taa tǝ.

Tǝnaya i ifalaa tǝna yela-i na pá se na pá tǝe.

Yesu pona ke Kotuyu sǝsǝv taa

(Malǝki 14:53-65; Luku 22:54-55,63-71; Yohaani 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Mpa pa kpa Yesu tǝ pa pona-i kǝtǝlaa wulav Kayifi te na pá mayana Iso Tǝm seyesǝlaa na nyvu nyǝma nyvu nyǝma pa kotaa. ⁵⁸ Piyee tǝnaya Yesu ké táálǝm tǝǝ, halǝna í tala kǝtǝlaa wulav taya tǝǝ. Þena í svv na í caya tǝmle nyǝma kinj si i naa si pu tǝna-we.

⁵⁹ Mǝróyú kǝtǝlaa sǝsaa na Kotuyu sǝsǝjku nyǝma pa pekaa si paa tǝm suu pa suu Yesu na pá hiki mpaav na pá ku-i. ⁶⁰ Paa na yǝlaa payale kulaa na pá suuki-i pǝpǝtv tǝmnaa tǝ, pa ta hiki nti paa waana-i tǝ. Waali waali ké yǝlaa napǝli pa kulaa naale ⁶¹ na pá

tə si: Apalv inɛ ɪ ka tɔma si inɪ ɪ pəsəɣɪ na ɪ yɔki Isə təsɛɛlɛ sɔsɔɔlɛ na ɪ taɣanɪ-tɛɣɛ ɲmaɪv kɛ kuyɛɛɲ tooso taa.

⁶² Ḳpɔyɔ kətələa wulav kulaa na ɪ tɔ Yesu si: N kaa yɔɣɔti? Suweɣe yələa panɛ pa yɔɣɔtəɣəna-ɲ ye?

⁶³ Ama Yesu suma. Tənaɣa kətələa wulav tɔma-ɪ si: Na Isə wei ɪ wɛna weesuɣu tɔ, ye n kɛ Isə Pəyalv Mesii heeli-tv təfoo.

⁶⁴ Ḳpɔyɔ Yesu cɔ-ɪ si: Ntəɣɪ n yɔɣɔtaa. Ma heeliyi-me təfoo si pə kpaɣav pənɛntɛ tɔ ɪ ká ná Yulv Pəyaya má na má caya Isə Tɔɲ təna tv kəɲkəɲ taa. Na ɪ ká na-m ɪsɔtaa ɲmɔntvɣv tɔɔ na má tiiki.

⁶⁵ Tənaɣa kətələa wulav cɛla ɪ wontu na ɪ tɔ si: ɪ kpa Isə tɔɔ. Tə tasəɣɪ aseeta nyəma kɛ pɛɛkuvv si tə lepe? Mə mayamaɣa ɪ ná ɪsəna ɪ kpa Isə tɔɔ tɔɣalɛ. ⁶⁶ Tɔv, ɪ na-we?

Ḳpɔyɔ pa tɔma si ɪ tɔm sɔpa, paa kv-ɪ kɛ.

⁶⁷ Tənaɣa pa svv ntaɣama tɔv kɛ ɪ ɪsɛntaa, na pá makɪ-ɪ ɲkuma, na lɛlaa náá marɪ-ɪ kataasi. ⁶⁸ Na pá tɔɲ si: Mesii kpeɣe, heeli-tvɣv wei ɪ mara-ɲ tɔ.

Piyee kpeesvɣv

(Maləki 14:66-72; Luku 22:56-62; Yohaani 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Piyee ka caya awalɪ kɛ taya tɔɔ. Tənaɣa kətələa wulav təmlɛ tv alv nyəɲ nɔɣɔlv kpətəna-ɪ na ɪ tɔmɪ-ɪ si: Nyá tɔtɔ n ka wɛ Kalilee tv Yesu inɪ ɪ kiɲ.

⁷⁰ Ḳpɔyɔ Piyee kpeesaa yələa təna ɪsɛntaa si: Ma ta nyɪ nti n yɔɣɔtəɣɪ mpv tɔ. ⁷¹ Pələ pə waalɪ kɛ Piyee kulaa na ɪ polo nɔnɔkeelasɪ. ɪlɛna təmlɛ tv alv nyəɲ lɛlv náá na-ɪ na ɪ heeli mpa paa wɛ təna tɔ si: ɪnɛ inɪ ɪ ka wɛ Nasalɛti Yesu inɪ ɪ kiɲ kɛ.

⁷² Ḳpɔyɔ Piyee taɣana kpeesvɣv si: Na Isə, ma ta nyɪ apalv inɪ.

⁷³ Pə lapa laasaya ɪlɛna mpa paa wɛ təna tɔ pá kpətəna Piyee na pá tɔmɪ-ɪ si: Nyá n ta laɲ yələa mpe pa taa nɔɣɔlv. Nyá yɔɣɔtaya ɲuləɣəna timpɪ n lunaa tɔ.

⁷⁴ Ḳpɔyɔ Piyee kpeesaa təlalala na ɪ tuu na ɪ tɔ si: Na Isə, ma ta nyɪ apalv inɪ.

Tənaɣa kampaav koo kpaakraa. ⁷⁵ ɪlɛna Piyee tɔɔsi nti Yesu ka yɔɣɔta-ɪ tɔ tɔ tɔ si: Mpi pɪ takɪ kampaav koo tɔ n tɛma tɔm toosoɣo kpeesvɣv si n ta nyɪ-m kɛ n ta nyɪ-m. Ḳpɔyɔ ɪ tukaa na ɪ li, ɪlɛna ɪ wii ɪsu ɪ səkɪ ɪ səkɪ.

27

Yesu ponav kɛ Pilati

(Maləki 15:1; Luku 23:1-2; Yohaani 18:28-32)

¹ Ḳpɔyɔ tanaɲ kvpaɲkv tɛɛ kətələa sɔsaa təna na Yuta nyvɣv nyəma nyvɣv nyəma caya na pá mayasi na pá su si pá kv Yesu. ² Tənaɣa pa ɲəka-ɪ na pá kpaɣa-ɪ na pá polo na pá cɛla Kvɔnɛɛ Pilati.

*Yutaasi kv i ti
(Tillaa Təmlə 1:18-19)*

³ Yutaasi wei i lapa-i kələmətə tə, i nawa si pa suwa si paa kv Yesu ké tampana ilena i lanje pəsi səsəm. Tənağa i kpağa liyitee nyəğətə hiu na naanowa inu na í polo í cəla kətəlaa səsə na nyuğv nyəma. ⁴ Na í heeli-we si: Ma lapa isayatu, ma cəla-meçe yulv si í kv-i tulum ke yem.

Ímpúğv nyuğv nyəma cə Yutaasi si: Tá paaye, pə ké nyá təm ké.

⁵ Tənağa Yutaasi məhna liyitee anu na í peti Iso təsele səsəle taa, na í tē na í polo na í tv ηmənağa ke i luğv tē na í si.

⁶ Ímpúğv kətəlaa səsaa ná təsa-ye na pá tə si: Ta mpaav taa pə fei pəsuyv si tə kpağa liyitee ane na tə tasa tuyv ke Iso təsele səsəle atakaa taa. Pə tağa pulv tə, yulvke liyitee ké.

⁷ Tənağa pa cağa na pá mağasi, ilena pá kpağa liyitee anu na pá yana tetv natəli nti pa yaa si cuyv təhulle tə, si pa piñ muvlaa ke təna. ⁸ Ímpúğv haləna saña pa məhna tetv ntəyi hətə si: Caləm tetv.

⁹ Ímpúğv pə lapa nti Iso kuyğətətv teləsvl Selemii ka kpaalaa tə si: Pa kpağa liyitee nyəğətə hiu na naanowa. Liyitee anəyi Iseyeli yəlaa tisaa si pá fei i tə. ¹⁰ Pa kpağa-ye na pá yana tetv nti pa yaa si cuyv təhulle tə, na pə mağamağa ke Taca ka heela-m.

*Pilati pəsəyi Yesu ke təm
(Maləki 15:2-5; Luku 23:3-5; Yohaani 18:33-38)*

¹¹ Ímpúğv pa pona Yesu ke Kufəneē isentaa, na ílé i pəsə-i si: Nyəğəle Yuta nyəma wulav səsə inəyi? İlena Yesu cə-i si: Ntəğəle n yəğətə mpv.

¹² Pəle pə waalı waatv wei kətəlaa səsaa na nyuğv nyəma tənağa si i lapa pəne na pəne tə, i ta cə si pulv. ¹³ Tənağa Pilati təma-i si: Nn nuiki isəna pa tənyv si n lapa pəne na pəne tə?

¹⁴ Ama tə tənağa mpv Yesu tá cə-i tə tə si pulv. İlena pá lá Kufəneē ke piti ké səsəm pə tu fei.

*Si pá kv Yesu ké pá kv-i
(Maləki 15:6-15; Luku 23:13-25; Yohaani 18:39-19:16)*

¹⁵ Paa Tēv acima wena Kufəneē tūləyi saləka tv nəğəlv wei samaa caa si pá tvli təğə. ¹⁶ Pə pamna saləka tv kpitikpiti nəğəlv wei pa yaa si Palapaasi*fa* tə i we saləka taa. ^a ¹⁷ Samaa kota ímpúğv təna, ilena Pilati pəsə-i-we si: Aweye í caa má tvli-me, Yesu wei pa yaa si Kilisiti tə?

¹⁸ Pə tağa pulv tə ké i pəsə-weçe mpv, i nyəma təkelekele si isesemle tə ké pa pona-i Yesu.

¹⁹ Waatv wei Pilati cağa təhvle tə i alv tilaa si pá heeli-i si: Taa səsə nyá nəğə ke tampana təhvl inu i təm taa. Pə hvla-m i təm ke tom taa ké ahoə ane, na pá pekəli-m səsəm.

^a **27:16** Palapaasi: Piipilinaa ləlaa na səsəyi si Yesu Palapaasi.

²⁰ Μρύγυ κῶτῆλα σασα na nyvvy nyθma pa pyyusa samaa si pά sḗlami-ι na ί tḗli-weyε Palapaasi, na pḗ kaasi na ί kv Yesu. ²¹ Tḗnaya Kufḗnee tayana-weyε pḗssvvy si: Pa naale pa taa aweyε ί caa si má tḗli-me yee? Μρύγυ pa cḗ-ι si: Palapaasi ke tḗ caa si ḗ tḗli. ²² Ilena Pilati pḗssi-we si: Na isḗnaya má la Yesu wei pa yaa si Kilisiti tḗ? Tḗnaye pa tḗna si: Kam-ι sḗm tesika tḗ. ²³ Μρύγυ Pilati pḗssa-we si: Ile isayatu ntiyi ι lapa?

Tḗnaya pa tasa kapusi mapv na toj si: Kam-ι sḗm tesika tḗ.

²⁴ Pilati kḗma na ί ná si ι kaa pḗsi-ti, pḗyele yoou caa tiluyv. Ilena ί caa lvm na ί san ι niη ke samaa isentaa na ί tḗ si: Apalv iηe, pḗ taa wee si má kvvna-ι yo. Pḗ kḗ mḗ tḗm kḗ.

²⁵ Μρύγυ samaa tḗna cḗ-ι si: Nnn, ι sḗm tḗm ί mḗli tá na tá piya tá nyḗj taa.

²⁶ Tḗnaya Pilati tḗla-weyε Palapaasi. Pḗ kaasa Yesu Ilena, ί yele na pά casa-ι akpatee, na ί kpayα-ι na ί cele-we si pά polo na pά kam-ι sḗm tesika tḗ.

Yoolaa paanav ke Yesu

(Malaki 15:16-20; Yohaani 19:2-3)

²⁷ Pilati yoolaa pona Yesu kḗ Kufḗnee tḗyaya taa, Ilena pa samaa tḗna kotina-ι. ²⁸ Μρύγυ pa wḗyssa ι wontu, Ilena pά suu-ι capa kvseem tḗkrai. ²⁹ Na pά luv sḗwa ke ntenuyv na pά te ι nyvvy, na pά tv ι niη ntḗyḗj taa kḗ kḗrḗtyḗ, na pά paakḗna-ι na pά lunyi ι tεe kḗ akula, na pά see-ι si: Yuta nyθma wulav sḗsḗ fḗ.

³⁰ Na pά tḗaki ι tḗ kḗ ntayama, na pά mvyi kḗrḗtyḗ na pά tayanḗyi ι nyvvy taa kḗ mapv. ³¹ Pa tema-ι paanav ke mpv, Ilena pά wḗyssi capa iηi na pά mḗhna-ι ι wontu na pά tḗena-ι kam ke sḗm tesika tḗ.

Yesu kam

(Malaki 15:21-32; Luku 23:26-43; Yohaani 19:17-27)

³² Pa lukaya icate Ilena, pά tḗ sulina Silēni tv nḗyḗlv, pa yaa-ι si Simḗj. Tḗnaya yoolaa kpipa íle na toj si ί sḗyḗli Yesu tesika ηke. ³³ Μρύγυ pa tala timpi pa yaa si Kḗlḗkḗta tḗ, nti tḗ yḗyḗtḗyi si nyvmpḗyḗlaya te tḗ. ³⁴ Tḗnaya pa cela-ι sulvm mpi pḗ taa pa sita tḗy nakvl kv cḗlḗm*fa* tḗ. Ama ι tḗhḗa Ilena ί kisi-wḗyi nyḗḗ. ^a

³⁵ Μρύγυ pa kama-ι sḗm tesika tḗ, na pά tḗ tete kḗ ι wontu tḗ na pά tala-ti. ³⁶ Pa tema ḗrḗtyḗ Ilena pά caya tḗna na pά tan-ι. ³⁷ Pa ḗmaawa na pά pusi ι nyvvy tḗ si: Yuta nyθma wulav sḗsḗ Yesu kḗlḗ. Pa ḗmaa ḗrḗtyḗ si pḗ hḗli mpi pḗ tḗ pa kv-ι tḗ. ³⁸ Pa kḗhḗna ί na ḗmulaa ke naale na pά ka-weyε sḗm tesikasι tḗ, Ilev ke ι ntḗyḗj tḗ, Ilev ke ι mpḗtḗj tḗ.

³⁹ Yḗlaa mpa pa tḗekayana tḗna tḗ pεle pa kḗetḗyi nyḗḗj na pά tvvki-ι si: ⁴⁰ Matḗj nyá tḗmna si n yḗkḗyi Isv tḗsele sḗsḗle na ḗ

^a 27:34 tḗy nakvl kv cḗlḗm: Pḗ kḗ kḗle nte tḗ laki na yvlv too na pḗ kv ι wḗsasι tḗy. Ama Yesu na sḗlḗa si ί weena ι ise ke mpv halḗna ι sḗm.

tayani kofate nman ke koyeeh tooso taa. Waasi nya ti de. Ye n ke Iso Pəyaya lu tesika tɔɔ na n̄ tii.

⁴¹ M̄p̄ɔ́ȳ na kətəlaa səsaa na Iso Təm seyesəlaa na nyuyv nyéma tətɔ. Pɛle pa tɔɔna-i paanav na pá yɔyɔtəxi si: ⁴² I yapa lɛlaa nyɔɔh isənaya na í kaa pəsi na í ya i mayamaya i nyəhku. Isu si inəxəle Iseyeli wulav səsɔ na? Pənente í lu tesika tɔɔ na í tii. Uena tɔ na na tɔ tisi. ⁴³ I tɔ Iso ké naani na í tɔ si inəxəle Iso Pəyaya. Tɔv, tɔ ná si Iso ká sɔɔli si í waasi-i yaa isəna.

⁴⁴ Na pə kpeɔhna nmulaa mpa paa kama m̄p̄ɔ́ȳ i cɔɔ tɔ na pɛle pá tɔv-i mpv tɔtɔ.

Yesu hɛɛv

(Maləki 15:33-41; Luku 23:44-49; Yohaani 19:28-30)

⁴⁵ Pə kɔma na pé tala ilim sikuɔv, uena səkpeɔvɔv nyala icate tɔɔ haləna ilim kpili. ⁴⁶ Ilim kpila mpv, uena Yesu kiisina nɔxɔ sɔsɔya si: Eli Eli, lema sapatani? Na tɛle tɔ yɔyɔtəxi si: Ma Iso ma Iso, pɛpe tɔɔ ké n lɔ-m?

⁴⁷ Mpa paa sɔhə təna tɔ pa taa lɛlaa nu mpv, uena pá tɔ si: I yaana nteye Ilii.

⁴⁸ Uena pa taa nɔxɔlv kpaɔa asewa na í polo na í lii kpaləkpam saɔ ke lvm konyəhəm napəli pə taa, na í tɔv kɔp̄ɔ́ȳ nɔxɔ taa na í hvl̄ Yesu si í nyɔɔ. ⁴⁹ Ama lɛlaa ná tɔma si: I yele na tɔ ná Ilii ká kɔɔ na í waasi-i yaa isəna.

⁵⁰ Tənaya Yesu tasa kiisuyv ke səsəm, uena í hɛɛ.

⁵¹ M̄p̄ɔ́ȳ waatv inəxi kɔakpaa, puyv səsɔɔv nku ku kaya Iso təsɛle səsɔle taa tɔ, kv faɔa yem ké hatoo isɔtaa na pá kaləsəna kv atɛ. Na tɛtv sele na kvkɔaməh ya pəxələɛ, ⁵² na pəlaaɔ tɔli na Iso yəlaa mpa pa səpa tɔ pa taa paɔale fe. ⁵³ M̄p̄ɔ́ȳ pa lu pəlaaɔ taa, na waatv wei Yesu kɔma na í fe tɔ pá sɔv Iso icate nanh nyənte taa, na yəlaa paɔale na-wɛ.

⁵⁴ M̄p̄ɔ́ȳ Lom yoolaa səsɔ na yoolaa mpa i na-wɛ paa taɔh Yesu tɔ, pa nawa tɛtv seluyv na pə təna mpi pə lapa tɔ, uena pá nyá səsəm na pá tɔ si: Tampana, yulv inɛ i ké Iso Pəyalv ké. ⁵⁵ Alaa paɔale ka wɛ təna na pá sɔhə poolvɔ na pá nyənəxi. Mpe inɛ pa təhayaɔa Yesu ké hatoo Kalilee na pá caləsəxi-i. ⁵⁶ Makətala Malɛ na Saaki na Yosɛfv pa too Malɛ na Sepetee pəyalaa too, paa wɛ alaa mpe pa taa.

Yesu pim

(Maləki 15:42-47; Luku 23:50-56; Yohaani 19:38-42)

⁵⁷ Waatv wei taanaya taanaa tɔ, Alimatee apalv tɔh tɔ nɔxɔlv wei pa yaa si Yosɛfv tɔ i kɔma. I mayamaya i ka təhaya Yesu ké. ⁵⁸ M̄p̄ɔ́ȳ i pola Pilatɛ kin na í sələmi-i si i kɔakəxi sətɔ Yesu. Tənaya Pilatɛ tɔma si pá cɛɛ-i. ⁵⁹ Uena í kpaɔa sətɔ na í takɛ-i kɔnkpontu tɔh nyəntv nti pa yaa si lɛh tɔ tɔ pɔhkahulvɔhə kvfalaya. ⁶⁰ Na í polo na í pimi-i i mayamaya i pəlaav nku pa hula

kuƙpamnyu taa tɔ ku taa. Na í pilimi piw sɔsɔɔ nakuli na í suli pɔlaav nɔɔɔ. Ilena í tee í kpe. ⁶¹ Na Makɛtala Mali na Mali lelv pɔ caya tɛnaya pɔlaav isɛntaa.

Pɔlaav tanvyu

⁶² Kuyaku kuhɛɛnyu tɔɔ sɔɔlv lapu tema na tevu fe, ilena kɛtɛlaa sɔsaa na Falisanaa kɛnti na pɔ polo Pilati kin, ⁶³ na pa heeli-i si: Taaɔ, tɔ tɔsaa si pɔpɔtu unu i ka yɔɔɔtaa si ye pɔ lapa wee tooso unu i ká fe. ⁶⁴ Tɔɔ, mpɔ tɔ, yelev na pɔ tan pɔlaav halɛna pɛ tala kuyɛɛn tooso wule. I ifalaa í taa kɔɔ na pɔ nmulu-i na pɔ looli samaa si í fema sɛtaa taa. Ye pɔ lapa mpɔ, tɛle tɔ pɔpɔtu ká kɛli kancaalaya nyɛntu.

⁶⁵ Ḿpɔyú Pilati tɔma-we si: Yoolaa mpa paa tan tɔɔɔlv, í polo í tan-kuyɔ teu teu.

⁶⁶ Tɛnaya kɛtɛlaa polaa na pɔ tayanu pɔlaav tɔɔ piw nkyu teu, na pɔ tu pa kuyusum si nɔɔɔlv í taa tokina. Ilena pɔ su yoolaa si pɔ tan.

28

Yesu fem

(Malaki 16:1-10; Luku 24:1-12; Yohaani 20:1-10)

¹ Kuyaku kuhɛɛnyu teeɔa na pɔ fe cimaasi, ilena Makɛtala Mali na Mali lelv pɔ kuli tanan tɔpam si pa puki pɔlaav tɔɔ.

² Ḿpɔyú tetu sela sɔsɔm ke kpakpaa. Mpi tɔ, Taaɔ isɔtaa tillu lunna isɔ na í tii, na í polo í kuli piw nkyu pɔlaav nɔɔɔ na í su kpeɛɛ, na í kpa tɔ tɔɔ na í caya. ³ I teu nɔɔɔsɛna isu tevu nyɔɔnyɔ tɔ, na i wontu hulɔmaa isu kponkɔpomolum. ⁴ Ḿpɔyú pɔ lapa tanlaa ke sɔɔntu ke sɔsɔm na pɔ seliyi, na pɔ sɛpa pa tan tɔ kɛ yem tɛkɛti. ⁵ Tɛnaya isɔtaa tillu tɔma alaa si: Mu taa nyá, ma nyɛmá si Yesu wei pa kama sɛm tesika tɔ tɔɔ í kɔma pɛkɔyɔ. ⁶ I fei cɛnɛ, i fema isu i ka yɔɔɔtaa tɔ. I kɔɔ na í ná timpɔ paa husa-i tɔ. ⁷ I polo lɔn na í heeli i ifalaa si, i fema na í tee-meɔ nɔɔɔ ke Kalilee. Tɛnaya í ká na-i. Nti ma wɛna si ma heeliyi-me tɔɔɔ.

⁸ Tɛnaya alaa mpe pa kula pɔlaav tɔɔ kɛ kpakpaa na pɔ tee, na sɔɔntu na lanhulɔmle pɔ kuyi-we. Ilena pɔ polo na pɔ kaasi Yesu ifalaa ke laapaali unu. ⁹ Pa tan tɛɔ ke mpɔ, ilena Yesu suli-weɔ kpakpaa na í tɔ-we si: Ma sɛɛ-me.

Ḿpɔyú pa kɛtɛna-i na pɔ tɔki i nɔɔhɛɛ, na pɔ hɛnti-i atɛ na pɔ sɛɛ-i. ¹⁰ Ilena Yesu heeli-we si: I taa nyá. I polo í heeli ma taapalaa si pɔ polo Kalilee, tɛnaya paa na-m.

Nti tanlaa keɛsaa tɔ

¹¹ Alaa mpe pa we mpaav taa na pɔ kpeɛn mpɔ, ile sɛsɛ yoolaa mpa paa tan pɔlaav tɔ, pa taa lelaa ná tema mɔlvu ke icatɛ taa

κελε na pá κeesi kətəlaa səsaa ke pə təna mpi pə lapa tə. ¹² Μπόγύ kətəlaa səsaa na nyuyv nyóma pa kotaa na pá lá nəγə kvlómaya na pá ha yoolaa ke liyitee tuutuuma, ¹³ na pá heeli-we si: I tə si tom kpaγa-meγe ahoο na ι ifalaa kəw na pá ηmulι-ι. ¹⁴ Na ye Kvfənee í nu mpv, taa heesi ι lahje, ι kaa la-meγe pulv.

¹⁵ Tənaγa tanjlaa mv liyitee anι na pá lá isu pa heela-we tə. Na təm təne tə yeκi Yuta nyóma hekv, haləna sanja.

Yesu ifalaa təw lw

(Maləki 16:14-18; Luku 24:36-49; Yohaani 20:19-23; Tillaa Təmlə 1:6-8)

¹⁶ Μπόγύ Yesu ifalaa naanvwa na kvlvm ιni pá kvlaa na pá polo Kalilee pulaya ηka Yesu ka keesa-we tə ka təw. ¹⁷ Pa na Yesu ilena, pá həntι-ι atə na pá see-ι. Ama pa taa lelaa ka wena sika. ¹⁸ Tənaγa Yesu kpətəna-we na í heeli-we si: Ma niη taa ké pa tv isətaa na atə. ¹⁹ Mpv tə, í polo na í la na katenasi təna taa yəlaa pəsi ma ifalaa. I səkι-weγe Isə lvm na í yaakəna Caa na Pəyaya na Feesuyu Nanηtv pa hətə. ²⁰ I seγesi-we si pá təkι pə təna mpi ma seγesa-me tə. I nyι teu si má, maa wee mə waalι ké paa kvyankvuy, haləna antulinya polo na í kvlι.

LAAPAALI KUPANJ WEI MALƏKI ŊMAAWA TŊ Kutuluṭu

Maləki wei ɪ ŋmaa takələya kanɛ tɔ ɪ ta kɛ Yuta tv. ɪ yɔɔɔta ɪ takələya taa sɪ Yesu kɛ tɛmlɛ tv kɛ (10:45). ɪ seɣesəɣɪ na ɪ waaki na ɪ looki alɔɣaa. Ama Maləki ta yɔɔɔti Yesu luluɣv tɛm, ɪ hulaa kɛ sɪ Yesu kɛ ɪsɔ Pəɣaɣa na Yulu Pəɣaɣa.

ɪsɔna pa faɣa Maləki takələya tɔ:

Yesu tɛmlɛ taɣanuyv, titite 1:1-13

Yesu tɛmlɛ kɛ Kalilee, titite 1:14–8:26

Yesu na ɪ falaa, titite 8:27–9:50

Yesu tɛmlɛ kɛ Yuta na Yosalem, titite 10–13

Yesu sɛm na ɪ fem, titite 14–16

ɪsɔ lvm sɔlv Yohaani waasv

(Matiyee 3:1-12; Luku 3:1-18; Yohaani 1:19-28)

¹ ɪsɔ pəɣalv Yesu Kilisiti Laapaali Kupanj tɛcaalle ntɔ. ² Pa ŋmaawa ɪsɔ kuyɔɔɔtɔtv teləsulv ɪsayii takələya taa sɪ: Nyəni, ma tillu ntɔ,

ma teləsəɣɪ nyá nɔɔ tɔ sɪ

ɪ taɣani nyá mpaav na ń kɔŋ.

³ Nɔɔlv yɔɔɔtəɣəna nɔɔ sɔsɔɣa kɛ wulaya tetv taa sɪ:

ɪ taɣani Taca mpaav,

ɪ siɣisi ɪ mpaasi.

⁴ Mɔɔyɔ pə lapa na ɪsɔ lvm sɔlv Yohaani kɔw wulaya tetv taa na ɪ sɔɔki yɔlaa kɛ ɪsɔ lvm. Na ɪ kraaləɣɪ sɪ: ɪ laɣasɪ tɔntɛ na pá sɔ-mɛɣɛ lvm na ɪsɔ husi mɔ ɪsayatv.

⁵ ɪlena Yuta tetv yɔlaa tɛna, na Yosalem nyɔma tɛna puki ɪ kin, na paa wei ɪ kuliyi ɪ ɪsayatv tɔ kɛ yɔlaa taa, na Yohaani sɔɔki-wɛɣɛ ɪsɔ lvm kɛ Yaatanɪ pɔɔ taa.

⁶ Yooyoo huntu kunti kɛ Yohaani takaa, na ɪ lɔla tɔnuyv tampala kɛ ɪ tɛnaya taa. ɪ tɔɣɔnaya ntɛ cɔlɔŋ na taalɛ tun nim.

⁷ Na ɪ kraaləɣɪ samaa taa sɪ: Ma waali wei ɪ kɔŋ tɔ pɔntv kɔla-m tɔŋ. Halɪ ma ta tu tala sɪ má sopi na má wɔɔsɪ ɪ nɔɔhɛɛ taa ntanɣpala maɣamaɣa. ⁸ Ma ɪlɛ, lvm kɛ ma sɔ-mɛ. Ama Feesuyv Nanɣtv kɛ ɪlɛ ɪ ká sɔ-mɛ.

Yesu ɪsɔ lvm sɔv na ɪ mayaɔvɣv

(Matiyee 3:13–4:11; Luku 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Saa ɪni ɪ taa Yesu luna Nasaletɪ kɛ Kalilee tetv taa, na ɪ polo na Yohaani sɔ-ɪ ɪsɔ lvm kɛ Yaatanɪ pɔɔ taa. ¹⁰ Yesu lukayana lvm taa, ɪlena ɪ ná ɪsɔtɔnuyv tulaa na Feesuyv Nanɣtv tii ɪ tɔv ɪsu

alukuku. ¹¹ ʔena pá nu pə yəɣətəɣəna ɪsətəa sɪ: Nyayale ma luyu tɛɛ Pəyaya, ma luyu sʊv-ŋ səsəm.

¹² Pə tɛma mpróɣú kɾakɾaa, ʔena ʔso Feesuyu pona Yesu ké wulaya tɛtu taa. ¹³ Na í caya tənaya wɛɛ nule, na Sataní kəw na í mayasɣi-ɪ. Na í wɛ taale wontu hɛkʊ na ɪsətəa tillaa paasəna-ɪ.

Yesu yaav kɛ tiina kɾalaa liɣiti

(Matiyee 4:12-22; Luku 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Mpróɣú pa tu ʔso lum səlɪ Yohaani kɛ saləka, ʔena Yesu náá polo Kalilee na í sʊv ʔso Laapaali Kʊpaŋ kɛ kɾaaluyv. ¹⁵ Na í təŋ sɪ: Pənɛntɛ pə tala mpv, ʔso Kawulaya kɾɛɣɛtaa. ʔlayasi na í mv Laapaali Kʊpaŋ.

¹⁶ Yesu malaya Kalilee tɛŋku kutɛŋ, ʔena í ná tiina kɾalaa kɛ naale. Siməŋ na ɪ neu Antəlu, na pá tʊɣi puluyu kɛ lum taa.

¹⁷ Mpróɣú ɪ təma-wɛ sɪ: ʔkəw na í təŋi-m na má la-mɛ na í puuki yəlaa ɪsu í puukuyu tiina tə.

¹⁸ Tənaya pɛɛ pa yela pa puluŋ na pá təŋi-ɪ kɾakɾaa.

¹⁹ ʔ tasa pote kɛ pəcə, ʔena í ná Sepetee pəyalv Saaki na ílé ɪ neu Yohaani, na pá caya kɾuluyv taa na pá tayanəŋi pa puluŋ.

²⁰ Tənaya ɪ yaa pɛɛɣɛ kɾakɾaa, ʔena pá yele pa caa Sepetee na ɪ paa nyəma kɛ kɾuluyv taa na pá təŋi-ɪ.

ʔləɣəhɪlu nəɣəlv ɪ təm

(Luku 4:31-37)

²¹ Mpróɣú Yesu pa pola Karənahum ɪcətɛ taa na í sʊv Yuta nyəma təkotile taa ké kʊyakv kʊhɛsuyv wule na í niki sɛɣɛsuyv.

²² Mpróɣú ɪ sɛɣɛsuyv cɛpa yəlaa laŋa. Pə taya pulv, ɪ sɛɣɛsaya-wɛɣɛ na toŋ ɪ ta nyá. ʔ fɛi ɪsu pa ʔso Təm sɛɣɛsəlaa.

²³ Mpróɣú pa tuta Yuta nyəma təkotile taa ké apalv nəɣəlv na í hii ɪləɣv nəɣəlv. Tənaya apalv ɪni ɪ koowa sɪ: ²⁴ Nasaletɪ Yesu, n caa-wɛɣɛ tá kiŋ? N kəma-tuyv wakəlvuyv kɛ? Ma nyəma-ŋ teu, n ké ʔso Yvlu Naŋŋtu wei ɪ tilaa tə.

²⁵ Tənaya Yesu holina-ɪ sɪ: Hei, nyá, su na ń se apalv ɪnɛ ɪ waali.

²⁶ Mpróɣú ɪləɣv ɪni ɪ selisa apalv ɪnəŋi teu. ʔena í má kapuka na í se ɪ waali. ²⁷ Mpróɣú pə cɛpa yəlaa təna laŋa kɛ səsəm, na pá toŋ təma sɪ: Maamaaci wei kɛɛ mpv? Toŋ sɛɣɛsuyv kʊfaluyv nté yaa. Pʊwɛ. Pə kɾɛŋna aləɣaa, ɪ yəɣətəŋi pɛɛɣɛ na apalv tu na pá nukəna-ɪ.

²⁸ Mpróɣú Yesu hətɛ yaa kɾakɾaa ɪnəŋi Kalilee tɛtu təna taa.

Yesu waasuyv kɛ kʊtəntənaa payale

(Matiyee 8:14-17; Luku 4:38-41)

²⁹ Pa lu Yuta nyəma təkotile taa, ʔena pa na Saaki na Yohaani pá polo Siməŋ na Antəlu pa təyaya kɛ kɾakɾaa. ³⁰ Na pá mayana watv wɛna Siməŋ yəsə na í həntaa. Yesu talaa, ʔena pá heeli-ɪ alv

inı ı wusaı təm. ³¹ Tənağa Yesu pola ı kinj na í təkı ı ninj taa na í kusı, na ı watu ya na í kulı na í caləsi-wə.

³² Mpróyú pa kəna-ı kutəntənaa təna na aləyəhilaa tənaya taanaya təw kə waatu wei ilim tūwa tə. ³³ Na ıcatə təna kotı təcəyəcəyi kə təyaya ŋkə ka nənəyə tē. ³⁴ İlena Yesu la na mpa kutəməŋ cəsağa tə pá hiki alaafəya. Na í təyənı aləyaa payalə. İ ta tisi sı aləyaa í yəyətı. Pə tağa pulə, pələ pa nyəmə ı kə mpi tə.

Yesu waasv kə Kalilee tetv taa
(Luku 4:42-44)

³⁵ Mpróyú waatu wei pə wusa fem na səkrətuyv wəe tə, Yesu luwa na í polo timpı yəlaa fəi tə na í sələmı İso. ³⁶ İlena Siməŋ pá suv-ı pəekuyv. ³⁷ Pa kəma na pá na-ı, ılena pá heeli-ı sı: Yəlaa təna caaki-ŋ.

³⁸ Tənaya Yesu cə-wə sı: Tə polo pəcəwə pəcəwə acaləe lenna taa na má lá pələyə waasv tətə. Pə mayamaya pə təw kə ma kəma.

³⁹ Mpróyú ı suv Kalilee tetv təna taa kə cəw, na í lakı waasvnaa kə Yuta nyəma təkotilənaa mpa pa wəna təna təw tə pa taa, na í təyənəyi aləyaa.

Yesu waasuyv kə tənuyv təw asilima kutəŋ tv nəyəlv
(Matiyee 8:1-4; Luku 5:12-16)

⁴⁰ Tənaya tənuyv təw asilima kutəŋ tv nəyəlv ı kəma Yesu kinj, na í sopı ı tē na í tēyē-ı ninj na í tə sı: Ye n ka tisaya n taa waası-m?

⁴¹ Mpróyú tənuyv təw kutəŋ tv inı ı təm lapa Yesu kə pətəwtələ kə səsəm, na í kusı ı ninj na í tokina-ı na í cə-ı sı: Teu, ma tisaa, alaafəya í la.

⁴² Mpróyú apalv inı ı kutəŋ tēma tənə inəyi kprakpaa na í məli tēmammam. ⁴³ İlena Yesu təyənı-ı kprakpaa, na í kpraalı-ı na təŋ sı: ⁴⁴ Taa heeli nəyəlv. Ama tēe kprakpaa na kətvlə na-ŋ. İlena ŋ yiyisi isu Moisi ka keesuyv tə, na pá ná sı pə waa-ŋ.

⁴⁵ Ama apalv inı ı tēwa, ılena í suv pə təm kpraaluyv kə paa timpı. Haləna ı kpraaluyv mpi pə təw Yesu tá pəsi na í suv ıcatə natəli tə taa təkaa. Ama kpreŋa təw kə ı cakaya kpraı taa, na yəlaa lukəna paa timpı na pá makəna-ı.

2

Yesu waasuyv kə kutəŋ kutvvluyv tv
(Matiyee 9:1-8; Luku 5:17-26)

¹ Wəe lapa naale, ılena Yesu məli Kapənahum na yəlaa nu sı ı wə təyaya taa. ² Mpruyələ pa kota səsəm pə tu fəi. Pə nyəkaa kə təkəŋŋ na pə kpreŋa nənəyə na pə təkı, na Yesu təŋna-wəyē seyəsuyv. ³ Mpróyú yəlaa napəli pa kəma ı kinj na pa taa liyiti səyələ kutəŋ kutvvluyv tv nəyəlv. ⁴ Ama yəlaa samaa təw pa kpısa isəna paa la na pá tana-ı Yesu kinj tə. İlena pá kpa na pá wəsi kutuluyv

ηku kv taa Yesu ka wεε tɔ kv lɔpɔtv, na pά tisi kpatəle nte tɔ taa kv tɔntv inɪ ɪ ka wεε tɔ na púyó ηku. ⁵ Yesu nawa yəlaa mpe pa naani, ilena í tɔ kv tɔn kv tɔv tɔv tɔv inɪ si: Ma pəyalv, nyá isayətv husaa.

⁶ Pə pamna Iso Təm seyesəlaa napəli paa caya təna na pά hvvki pa taa si: ⁷ Pepe tɔɔ ké apalv inɪ ɪ makɪ kan kante na í kpakəyi ɪ ti na í kεesəyəna Iso? Awe pəsəyi na í husɪ isayətv ye pə taya Iso paasi? ⁸ Ama Yesu ná cəkəna nti pa hvvka pa taa tɔyɔ kpakpaa. Ilena í pɔɔsi-wε si: Pepe tɔɔ ké í hvvki mpyó mə taa? ⁹ Nti tɔ yɔyɔv kv kəla təlv. Má heeli kv tɔntv si Nyá isayətv husaa, yaa Kvli na n keli nyá kpatəle na n tɔ? ¹⁰ Tɔv, maa hvli-mε si Yvli Pəyaya má, ma pəsəyi na má husɪ isayətv kε atε cəne.

Tənaya Yesu tɔma kv tɔntv si: ¹¹ Ma heeliyi-η si n kvli na n kraja nyá kpatəle na n kpe.

¹² Tənaya kv tɔntv kula kpakpaa na í kraja ɪ kpatəle na yəlaa nyənəyi-ɪ mpv, na í tεε. Mpyó pə lapa pa tənaya piti kε sɔsəm, na pά san Iso na pά tɔn si: Tuu tɔ, tɔ ta nata isəntɔ inɪ ɪ nyəsəle.

Yesu yaav kε Lefii

(Matiyee 9:9-13; Luku 5:27-32)

¹³ Mpyó Yesu tasa Kalilee tenku nɔyɔ kε pote na yəlaa puki ɪ kin kε sɔsəm na í seyesəyi-wε. ¹⁴ Yesu tεekaya, ilena í ná Aləfe pəyalv Lefii na í caya lampuu təmvlε. Ilena Yesu tɔmɪ-ɪ si: Kvli na n tɔnɪ-m.

Mpyó Lefii kvlaa na í tɔnɪ-ɪ.

¹⁵ Pəle pə waali Yesu caya na í tɔki kv tɔyɔv kε Lefii tε. ɪ na lampuu mvlaa payale, na asayaa payale, na ɪ ifalaa pa təkayana. Yəlaa asayaa isv mpv ka tənaya-ɪ payale tɔtɔyɔ. ¹⁶ Mpyó Iso Təm seyesəlaa mpa pa ké Falisanaa kpekəle nyəma tɔ, pa nawa Yesu na asayaa, na lampuu mvlaa pa caya na pά tɔki mpv. Ilena pά pɔɔsi ɪ ifalaa si: Pepe tɔɔ ké Yesu na lampuu mvlaa na yəlaa asayaa pa krentəyi na pά tɔki?

¹⁷ Yesu nu mpv, ilena í tɔ-wε si: Pə taya alaafəya nyəma nyuləyəna fetaa. Ama kv tɔntvnaa ké. Ma kɔmaya si ma yaaki asayaa, pə taya kvpama.

Yesu kεsvyv kε nɔhəkv təm

(Matiyee 9:14-17; Luku 5:33-39)

¹⁸ Kvyaku nakvli Lvm Səlv Yohaani ifalaa na Falisanaa pa həkə nɔɔsi. Tənaya yəlaa kɔma na pά pɔɔsi Yesu si: Pə lapa isəna na Lvm Səlv Yohaani ifalaa na Falisanaa nyəma ná həkəyi nɔɔsi na nyá ifalaa naa toosiyi pə təm. ¹⁹ Mpyó Yesu cɔ-wε si: ɪ hvv si akpayalv taapalaa ká həkə nɔyɔ na í na-wε pά wεε? Aai, pəle pə fei lapv kε paa pəcɔ. Ye ɪ wε pa həkə, paa tɔki tam ké. ²⁰ Ama pu kɔɔ na pά kεesi kvvaku nakvli, ilena pά ləsi-ɪ pa həkə. Ilε pəleyεle paa həkə nɔɔsi.

²¹ Nəxəlv kaa kpaɣa saaliya kofalaya na í tə wontuɣu kəpənvu. Təfə, saaliya nke kaa hə wontuɣu nku na púyú téesi waluvu. ²² Nəxəlv kaa suu solum kofam ke solum hulun kəpəñ taa. Təfə solum kofam yasəxi hulun kəpəñ inəxi, na solum mpi na hulun pə wakəli yem. Ama hulun kofañ taa ké pa suuki solum kofam.

Yesu kele kuyaku kuhéesvuvu tu
(*Matiyee 12:1-8; Luku 6:1-5*)

²³ Ḿpóyú Yesu na í ifalaa pa fayana təxənaɣa pee taale natəli tə taa ké kuyaku kuhéesvuvu kuli ku wule. Ilena í ifalaa suu təxənaɣa pee pəlvu na mpaav. ²⁴ Tənaɣa Falisanaa təma Yesu si: Nyəni nyá ifalaa lakuvu mpi pə fei lapu ke kuyaku kuhéesvuvu wule tə yee.

²⁵ Ilena Yesu cə-we si: Ye mpv í ta kaləta paa pəcəɣə mpi Tafiiti lapa waatu wei pə caala-í na nyəɣəsi pu í na mpa pa we í cəlv tə? ²⁶ Isəna í suu Isə təyaya taa na í təɣə potopotonaa mpa paa su Isə tə. Apiyataa ka kəna kətulv səsə ke saa iní. Pəyele pə fei si nəxəlv í təɣə potopotonaa mpeɣe yem na pə tá ké kətəlaa. Ama Tafiiti ná təɣə-we. Haləna í ha í taapalaa.

²⁷ Ḿpóyú Yesu tasa-we tətə si: Yulu təə ké pa su kuyaku kuhéesvuvu. Ama pa ta la yulu ke kuyaku kuhéesvuvu təə. ²⁸ Pə təə ké Yulu Pəyaya má, ma ké kuyaku kuhéesvuvu səsə təsiyisiyi.

3

Nkpaləkpekaya tu təm
(*Matiyee 12:9-14; Luku 6:6-11*)

¹ Pəle pə waali Yesu tayana Yuta nyəma təkotile taa ké məlvuv. Pə pamna nkpaləkpekaya tu nəxəlv í ka we təna. ² Na yəlaa mpa paa we təna tə pá caɣaa na pá keñna Yesu ké teu si pa naa si í ká waasi apalv inəxi kuyaku kuhéesvuvu wule yaa isəna? Pa lakaya ḿpóyú si pá hiki nti paa waana-í tə. ³ Ḿpóyú Yesu təma nkpaləkpekaya tu si: Kuli na n səñ hekv taa.

⁴ Ilena Yesu pəəsi mpa pa caɣa mpv tə si: Ta mpaav taa, kəpantv ke pə muna pá la kuyaku kuhéesvuvu wule yaa isayatu? Paa waasi yaa paa kv?

Ama pa ta cə si pulv. ⁵ Tənaɣa í nyəna pa təna pa isentaa na pa təm lapv-í pááná, na pa taa huwee asayee wakəli í lanje ke səsəm tətə. Ilena í tə nkpaləkpekaya tu iní si: Təv, loosi nyá niñ.

Ḿpóyú nkpaləkpekaya tu loosa í niñ, ilena í niñ hetí. ⁶ Tənaɣa Falisanaa luna Yuta nyəma təkotile taa ké kpaakraa, ilena pa na Heləti nyəma pá caɣa na pá maɣasi isəna paa la na pá kv Yesu tə.

Samaa kəntə ke Yesu kiñ

⁷ Ḿpóyú Yesu lu təna təfav, na í na í ifalaa pá polo Kalilee tenku nəxə, na samaa tuutuuma hu í waali. Samaa iní í ka luna

Kalilee, na Yuta, ⁸ na Yosalem, na Itumee tetu taa, na Yaatanu pəɣo waali, na Tii na Sitəŋ pə acalee cəlo həyəluyv. Yəlaa pane pa nu mpi mpi Yesu təŋna lapu təɣo pa kotaya i kin ke səsəm ke mpv. ⁹ Mpróyó Yesu təma i ifalaa si pá taŋi-i na kpuluyv, təfo samaa yuŋ ka nyəki-i. ¹⁰ Pə taya pulv təo, yəlaa nawa si Yesu təŋna lapu na kvtəntunaa hikiyi alaafəya. Ilena pa təna mpa pə wukaya tə, pá huliyi si pá hiki-i na pá tokina-i. ¹¹ Ye aləɣaa loosa Yesu, pa suuki kiisuyv ké na pá luŋi-i na pá təŋ si i ké Iso Pəyalv ké. ¹² Ama Yesu ná kaləna-we si pá taa yəɣətəyi mpv.

Tillaa naanwa na naale kpa
(Matiyee 10:1-4; Luku 6:12-16)

¹³ Mpróyó Yesu kpa puɣv təo na í yaa mpa i caa təɣo i kin, na pele pá polo. ¹⁴ Tənaɣa i ləsa pa taa yəlaa naanwa na naale na í ha-weyɛ hətə si tillaa. Uləsa peleyɛ si pá wee i kin ke tam na í tiliyi-weyɛ waasv lapu. ¹⁵ Na í ha-weyɛ aləɣaa təɣonuyv pəsuyv. ¹⁶ Yəlaa naanwa na naale wei i ləsa tə pa həla ntə. Siməŋ wei Yesu ha hətə si Piyee tə, ¹⁷ na Sepetee pəyalv Saaki na i neu Yohaani. Pele pa naaleyɛ Yesu ka ha hətə si Pwaneesi, na təle tə hūwee nté si tɛv holuyv piya. ¹⁸ Na pá kaasi Antəlu, na Filipv, na Paatelemii, na Matiyee, na Tomaa, na Aləfe pəyalv Saaki, na Tatee, na Siməŋ wei i ka lukaya tetv təkuyv təm taa tə, ¹⁹ na Yutaasi Isəkaleeu wei i hulaa si Yesu kolontunaa í kpa-i tə.

Yesu nyəma kənte ke i kpaɣav

²⁰ Pəle pə waali Yesu mələ təyaya, na yəlaa tuutuuma tasa kotuyv pə tu fei. Haləna Yesu na i ifalaa pa ta hiki tapacayale si pá təɣo təɣov maɣamaya. ²¹ I nyəma nu mpv, ilena pá kuli si pá puki na pá kpa-i. Pə taya pulv təo, pa təŋaya ké si pə laki-i ké.

Yesu cəv ke i təm tvlaa
(Matiyee 12:22-32; Luku 11:14-23; 12:10)

²² Iso Təm seyesəlaa mpa pa luna Yosalem na pá kəo tə pele pa təŋaya si: Yesu nyəna Pesepule^a ké.

Ilena ləlaa náá təŋ si: Aləɣaa wulav toŋ ke Yesu təɣonəɣəna aləɣaa lempra.

²³ Mpróyó Yesu yaa-we na í see-weyɛ isənaa si: Isənaɣa Satanu ká təɣoni i ti? ²⁴ Ye kawulaya wee na ká fei nəɣo kuləmaɣa, nəɣnəo ka saaləyi yem ké. ²⁵ Na yəlaa í we təyaya taa na pá fei nəɣo kuləmaɣa, nəɣnəo təyaya ŋke ka saaləyi yem ké. ²⁶ Mpv tətəɣo ye Satanu wakəlayi i ti na i kawulaya nyəma yooki pa taa pa tike, i kawulaya yaa ké na i toŋ saali yem təkpataa.

²⁷ Nəɣəlv kaa pəsi na í suv yulv toŋ tv təyaya si i kuuki i wontu na í tá tɛ toŋ tv inəyi həkuyv ke ŋmusi. Ama i kpa-i ké na í həkə-i təkəŋkeŋ na pəcə í suv i wontu kuuu ke təyaya taa.

^a 3:22 Pesepule: Aləɣaa wulav ke Yuta nyəma yaaki si Pesepule.

28 Tampana ke ma heeliyi-me yoo maas cesəyi, paa yəlaa kəwakələm ká təw isəna, yaa paa pa yəgəta isayatu isu we, Isə pəsəyi na í hólí-weyə suulu. 29 Ama wei í ká yəgəti isayatu ke Feesuyu Nanjtu təw tə pa kaa hui pəntu isayatu ke paa pəcə. Pə taya pəw təw, pəntu səgəla isayatu tam nyəntu ké.

30 Mpi pə təw Yesu yəgəta mpw tə, pa tənəya-í ké si í nyəna iləyov.

*Yesu too na í newaa
(Matiyee 12:46-50; Luku 8:19-21)*

31 Mprógú Yesu too na í newaa apalaa nyəma pa kəma na pá sənj awali na pá tili si pá yaa-í. 32 Pə pamna yəlaa samaa cəyaa na pá cəəna Yesu. Tənəya pa heela Yesu si: Tə taa ce nyá nəyə təw, nyá too na nyá newaa pa wenna ntəyē awali na pá caa-ŋ.

33 Mprógú Yesu nəyə təkpaav si: Aweyē ma too na mpaaya ma newaa ye? 34 Yesu nyəna mpa pa təna pa cəyaa na pá cəəna-í kotaya tə, ilena í tə si: Í naa ma toonaa na ma newaa ntə. 35 Pə taya pəw təw, mpa pa lakí mpi Isə caaki tə pəntənaa nté ma newaa na ma toonaa.

4

*Mətutuuna təm
(Matiyee 13:1-9; Luku 8:4-8)*

1 Mprógú Yesu tasa səyəsuyv ke Kalilee tenku nəyə. Tənəya yəlaa kota í kin ke səsəm pə fei keesuyv. Haləna í kuli na í kra kpułuyv taa na í cəya. Na yəlaa náá cəya ateyē lum nəyə na iní í we kpułuyv taa ké lum taa. 2 Mprógú Yesu səyəsə-weyē təmnaa payalē na isənaa sēv taa. Haləna í keesi-we si: 3 Í nu teu, tuulu poləna tuutu. 4 Í tuukaya í mətutuuna, ilena lenna hoti mpaav nəyə nəyə na sumasi tii na si təyə-yē. 5 Mprógú lenna hota kəwaw təw timpí tetu ta lim tə, na ale á tənəna nyəw ke tetu we tətayasam tə pə təw. 6 Ílim kəma na pé haŋ na pé nyaya məhoo, ilena a wuli. Mpi tə, a ta hiki tetu si á ka hoosi kəpaŋsi. 7 Pee lenna náá hoti səwa taa na ale a nyə isu a ká kuli teu, ilena səwa fete-yē na á kpisi ləlyəv. 8 Ama pee lenna ná hota tetu mvsəŋ nyəntu taa. Mprógú ale a nyəwa na á kuli na á pu tui na á ləli pee. Lenna ke pəcə, lenna ke mayana, lenna ke səsəm səsəm.

9 Mprógú Yesu təma si: Ye wei í ké təm nulv pəntu í nu.

*Yesu səyəsuyv na isənaa sēv nyuyv
(Matiyee 13:10-17; Luku 8:9-10)*

10 Pa kəma na pá luna kpeenə, ilena mpa paa we Yesu cəw tə na í ifalaa naanəwa na naale pá pəəsí-í si: Keesi-tuyv isənaa mpa n sēv-tuyv mpw tə pa həwē. 11 Mprógú Yesu cə-we si: Mē, pə ha-meyē si í nyí Isə Kawulaya təm kəŋmēsətv. Ama isənaa sēv taa ké kraí nyəma ná nyəŋna pə tampana.

12 Pəcə pə tisi na paa pa nyəna teu, pá taa ná.

Na paa pa nu teu, pá taa cekəna.
Təfə təə paa kəə na pá pəsəna Iso təə
na í husi-weyə pa isayatu.

Yesu kilisuyu ke mətutuuna təm
(Matiyee 13:18-23; Luku 8:11-15)

¹³ Mpróyó Yesu pəəsa-we si: Í tá cekəna iso wei ma sɛɛ-mɛyɛ mpu tə yaa? Na isənaɣale í ká cekəna isənaa lɛlaa mpa paa sɛɛ-me tə? ¹⁴ Pə we isu Iso Təm ke tuulu inu i tuuki. ¹⁵ Yəlaa wɛɛ, na ye pa nu Iso Təm Satani təy na í həyəsɪ-təyɪ pa taa ké kpaɣpaa. Pɛɛ pa wenna nté isu pee nna a hota mpaav nəyɔ nəyɔ tə. ¹⁶ Pee wena ale a hota kɔwaw təə tə, aɛyɛɛ mpa pa nu Iso Təm na pá mu-təyɪ kpaɣpaa na laɲhulɔmɛ tə. ¹⁷ Ama paa yeki si tə sɔvna-weyɛ teu. Pa təkəyɪ-təyɪ tətanta. Saa wei wahala nəyɔɔb i ká tala, yaa Iso Təm təə kɔnyɔɲ tɔyɔ ká kəə, ɪɛna pá lu Iso sɛɛv taa ké kpaɣpaa. ¹⁸ Lɛlaa ná nəyəsəna wena a hota sɔwa taa tə. Mpi tə pa tɛy Iso Təm nuu, ¹⁹ ɪɛna aɛɛ cəne kɔlapɔvɔ nəyəsɛɛ na wɛnav kətəɪ puɣusi-wɛ. Na kɔnyɔɔɲ lɛlɔy kɔ təm ntəyɪ pa taa, na halɪ tə caɲ na təkɪsi lɔɔyɔ. ²⁰ Pə kaasa pee lɛnna ná hota tɛvɔ mɔsvɔy nyəntv taa. Aɲhaa, ale a wenna nté isu yəlaa mpa pa nu ki Iso Təm na pá mu-təyɪ teu na pá lɔɔlɔyɪ pee tə. Lɛlaa ke pəcə, lɛlaa ke mayana, na lɛlaa ke səsəm səsəm.

Fətəla mɔsvɔy təm
(Luku 8:16-18)

²¹ Mpróyó Yesu pəəsa-we tətə si: Yɔɔɔ ká kpaɣa fətəla na í pamu-nyənaya tɛɛ yaa í sɔsɪ-i kato tɛɛ? Pə taya ye i we timpi taa, pu na yəlaa təna təyɔ paa su-i? ²² Kɔɲmɛləm napəli pə fɛɪ si pə kaa kuli pə təə, pəcə mukaya tɛɛ pɔɔɔ fɛɪ mpi pa kaa ləsi na paa wei í ná tə. ²³ Ye wei i ké təm nuɔ pɔntv í nu.

²⁴ Mpróyó Yesu tasa-weyɛ heeluyɔ si: Ú la laakali na nti nti í nuki tə. Mayasəlaya ɲka mə mayamaya í mayasəyəna tə, ɲkɛyɛ Iso ká mayasəna i kɔcəɔɲ na í ha-me. ²⁵ Wei i wena təyɔ paa ha. Paa lɛɛki wei i fɛɪna təyɔ pəciimaya wei i wena tə.

Kututuum nyəv təm

²⁶ Mpróyó Yesu tasaa tətə si: Iso Kawulaya wɛɛ ké isu yɔɔɔ tuukuyɔ pee ke i taale taa tə. ²⁷ Paa i tooki yaa i wena i isɛ, paa ilim paa ahoo, i kaa nyɪ isəna pee anɪ a nyəɔki na á lakɪ məhoo tə. ²⁸ Tɛvɔ mayamaya lakəna na pə pɪki. Pə caaləyəna məhoo ké, waali ké pə tɔyɪ nyəɔɲ. Pəɛ pə waali ké pee ná pɪki təcəsəlaa. ²⁹ Pə pɪki mpu, ɪɛna pá cɛ na pá husi na pá niki kum.

Səyɔ pəle təm
(Matiyee 13:31-32,34; Luku 13:18-19)

³⁰ Yesu tasa yəyətɔyɔv tətə si: Pepeye tu kɛəsəna Iso Kawulaya ɪɛ yee? Na iso wei ké tu sɛɛ na pə kɛɛsi ka təm ɪɛ yee? ³¹ Ka

nəxəsəna ké isu səɣa pile. Pee nna pa tuuki tə a təna a taa nté tə kələna wɛɛv təminimini. ³² Ama ye pa tuu-tɛ, tə puki ké na tə kpa səsəm na tə kəli tuusi lɛɲsi. Na tə hɛli piliɲasi kɛ səsəm, haləna sumasi kəɲ na si tɔyi tana kɛ si hətɔ taa.

³³ Yaasinaa payalɛ isu mpv pə taka ké Yesu kpaɣaa na í seɣəsəna-wɛ. I mayasa isəna yəlaa mpa pa kotina-i mpv tə paa pəsi na pá cəkəna tə. ³⁴ I ta seɣəsi-wɛɣɛ natələɣi yem na í ta kɛəsəna pɔlv. I na í falaa pa kəma na pá caya pa tike, ilena í kilisi-wɛɣɛ pə təna.

Kacuculaya heesvɔv təm
(Matiyee 8:23-27; Luku 8:22-25)

³⁵ Kɔvaku kɔnɛ inɪ kv taanaya təɔ Yesu təma í falaa si: Tə tɛsi na tə polo kɔtɛɲ lɛɲkv təɔ.

³⁶ Pa tɛma yəlaa kɛ yasvɔv, ilena Yesu í falaa kɛli-i kpulɔvɔv ŋku kv taa í ka caya tə, na kpuləɲ lɛləɲ ka wɛ í kiɲ təna.

³⁷ Tənaɣa heelimuyɔ svv mapv na lɔm huuki na pə watəɣi pa kpulɔvɔv taa, haləna kɔlɛ kv caa svɣu. ³⁸ Pə pamna Yesu ná tv í nyvɣv kɛ lefeli na í təɲna tom na waali təɔ. Ḿpóyú í falaa feesa-i si: Taca, n suma yaa? Tə lepaya.

³⁹ I fema ilena í kaləna heelim. Na í heeli lɔm si: Su, hɛɛ təna.

Tənaɣa heelim suma, na pə təna pə hɛɛ təli. ⁴⁰ Ilena í pɔɔsi-wɛ si: Pepe təɔ ké í wɛna səɣəntv kɛ mpv? I ta tɛ mə taa na Isə kɛlɛ?

⁴¹ Səɣəntv pu-wɛɣɛ səsəm na pá təɲ təma si: Aweyɛlɛ inɛ inɪ na pə kɔɛɲna heelim na tɛɲku lɔm na pə nukəna-i?

5

Iləɣəhilu na afanaa pa təm
(Matiyee 8:28-34; Luku 8:26-39)

¹ Ḿpóyú pa tala Kalilee tɛɲku kɔtɛɲ lɛɲkv kɛ Selasini nyəma tɛtv taa. ² Yesu luna kpulɔvɔv taa ké kpakpaa, ilena yɔlv nəɣəlv í luna pələaɲ taa na í səɲi-i. ³ Apalv inɪ í ka hii iləɣəv ké, na í wɛ pələaɲ taa. Paa alukpala mayamaya kɛ paa həkə-i pu cakɪ. ⁴ Təm payalɛ kɛ pa kama-i ŋkpasɪ na í pɛli, na pá həkə í niɲ kɛ alukpala na í pɔtəti pə təna. Nəɣəlv fɛi wei í pəsəɣi na í ŋmakəli-tə. ⁵ Pulasi taa na pələaɲ taa ké í wɛ ilim na ahoo kɛ tam, na í makɪ kapusi na í hɛɛtəɣi í təɣi pɛɛ.

⁶ Apalv inɪ í loosa Yesu ké poolɔv, ilena í kpaɣa asewa na í polo í lunɪ í tɛɛ ⁷ na í kooki si: Isətaa Isə Səɔə Pəyalv Yesu, ma na-ŋ suwe? Ma wiina-ŋ, hai, nyəni Isə, taa tɔ-m wahala.

⁸ Pə taya pɔlv təɔ ké apalv inɪ í yəɣəta mpv, Yesu ka təma í iləɣəv kɛ si í se apalv inɪ í waali.

⁹ Ḿpóyú Yesu pɔɔsa apalv inɪ si: Pa yaa-ŋ suwe?

Ilena ílɛ í cə-i si: Pa yaa-m si Kɔvɪɲ kɛ tə wɛ payalɛ tə pə təɔ.

¹⁰ İlena apalv inı í wiina Yesu ké teu sı í taa təyənı-weyə tetv ntı tə taa.

¹¹ Afanaa kaləkv səsəv nakvli ku we tənaya puyv cəlv na kv tuliyi. ¹² Mprúyú ələyaa mpe pa wiina Yesu sı í yelev na pá svv afanaa mpe pa taa.

¹³ Mprúyú Yesu tisaa. Tənaya ələyaa mpe pa yela apalv inı na pá svv afanaa mpe pa taa. İlena pelev pá tv casəlev ke yem na pá tii kalakala na pá tv lvm na pá sı. Afanaa mpe pa nyuyv tala isv iyisi naalev (2000) mpv.

¹⁴ Mprúyú afanaa mpe pá tiikilaa ná loma kpakpaa na pá polo na pá tayası tvm ntı, na tə yekı kpakpaa ke acaləv taa na cacakəv tēv, na yəlaa lv sı pa naakı mpi pə lapa tə. ¹⁵ Yəlaa kəma Yesu kın, İlena pá mayana apalv wei ı kın ələyaa kvpin ɲkv ku wev tə na í cəyaa na í suu wontu na pə cəpa ı təv. İlena səyəntv kra-we. ¹⁶ Mpa pa na tvm ntı na pa isəpəlev tə pá keesa-weyev isəna pə lapa na ələyhilu ələyaa se tə. Na mpi pə lapa afanaa tə. ¹⁷ İlena yəlaa svv Yesu ké teekuyv sı í lv pa tetv taa.

¹⁸ Yesu kəma sı ı kpaa kvpuluyv taa, İlena ələyhilu inı sı: Ma təyəv-ɲ. ¹⁹ Ama Yesu kisaa na í tvmı-ı sı: Məli nyá təyaya taa ké nyá nyəma kın, na ɲ keesı-weyev isəna Tacaa nyəna nyá pətətəlev na í la-ɲ tə.

²⁰ Mprúyú apalv inı ı tēwa na í niki mpi Yesu lapa-ı təyə heeluyv ke timpı pa yaa sı acaləv naanvwa tə pə tetv taa, na pa təna mpa pa nuwa tə pa lanja cəpa.

*Yailu pēvlə na alv təyəllv pa tvm
(Matiyee 9:18-26; Luku 8:40-56)*

²¹ Yesu tayana tesuyv ke kvten ɲkv kv təv ı ka wev tə na kvpuluyv. İlena yəlaa kotı səsəm, na inı ı we lvm nəyə. ²² Mprúyú Yuta nyəma təkotile səsə nəyəlv ı kəma ı kın, pa yaa-ı sı Yailu. İ ná Yesu, İlena í hotı ı nəvhev tēv, ²³ na í wiina-ı təkpev sı: Ma pēliya caana nteyev səm. La suulu na ɲ polo ɲ təmı nyá nın ke ka təv, na pə waa-ke na ká hiki weesuyv. ²⁴ Mprúyú Yesu təna-ı na pá tēv, na samaa səsə təyaya-ı na pə nyəka teu.

²⁵ Pə pamna alv nəyəlv ı ka we təna, hatoo pısv naanvwa na naale taa ké ı təyana təyəlvuyv na pə we-ı ton. ²⁶ İ ná wahalanaa ke fətaa tēv, na halı í can na í təyə ı liyitev təna, pə ta tu lapv sooci mayamaya. Pə məlaa ké na pə səsəyı kvsvsv. ²⁷ Alv inı ı nu Yesu tan, İlena í tə na í svv yəlaa samaa taa, na í polo na í tokina Yesu cəpa na ilé ı waalı təv. ²⁸ Pə taya pulv təv, ı hvvwa ı taa ké teu ké sı: Ye ma pəsaa na má tu hiki ı təv wontu na má tokina te, pı waa-m. ²⁹ Tənaya pə tēma-ı kpakpaa inı, na í nu ı tənuyv taa sı ı hika alaafəya. ³⁰ Mprúyú Yesu nu ı taa sı toma lenna luwa. İlena í pəsəna ı waalı ké samaa taa təna na í pəsı sı: Awe tokina ma wontu?

³¹ ʔlena Yesu ifalaa cə-ı sı: A a, n naa yəlaa paɣale nyəkəyi-ŋ isəntə na ń taɣanəyi pəəsuyv sı awe tokina-ŋ?

³² ʔpəyó Yesu nyəna ı taa na ı waalı sı ı naa wei ı tokina-ı mpv tə. ³³ Alv ını ı nyəmə mpi pə lapa-ı tə, ʔlena í svv seluyv na í polo ı hoti Yesu nəəhe tée na í heeli-ı ı tampana. ³⁴ Tənaɣa Yesu təma-ı sı: Ma pu n təma Isə na nyá taa təyə pə waasa-ŋ. Təena lanholvmlə, nyá kvətŋ í təŋ təkpataa.

³⁵ Yesu təŋna yəyətuyv ke mpv, ʔle tillaa luna Yuta nyəma təkotile səsə Yailu ını ı təyaya nté na pá heeli-ı sı: Nyá pəelə fei. Taa tv Taca ke kvnyəŋ ke yem.

³⁶ Ama Yesu ta nyəni pa kvəyətvtv sı tə ke pvlv. ʔlena í tə Yailu sı: Taa nyá. Ama nyaa tē Isə na nyá taa te.

³⁷ ʔpəyó Yesu təyəna pa təna na pə kaası Piyee na Saaki, na ílé ı neu Yohaani pa tike. ³⁸ Pa tala Yuta nyəma təkotile səsə ını ı tē, ʔlena Yesu ná yəlaa wiliyi na pá makı kapusi ke səsəm na pə haŋa yem. ³⁹ ʔpəyó ı svv təyaya taa na í pəəsi-we sı: Pepe təə ké í wiiki na pə haŋa mpv? Pəyaya kanə ka too kutoo ké, ka ta sı se.

⁴⁰ Tənaɣa təyaya nyəma wəŋa-ı. ʔpəyó ı təyəna pa təna na pá luna awalı. ʔlena í kraɣa pəyaya caa na ka too na ı ifalaa tooso ını na pá svv timpi paa husa pəyaya ŋke tə. ⁴¹ Tənaɣa Yesu təka ka niŋ taa na í tə sı: Talita kum. Təm tənə tə hŋwəe nté sı: Ma heeliyi-ŋ sı ń kvli pəeliya nyá.

⁴² Tənaɣa pəeliya kvla kvakpaa na ká svv təntə. Ka pısi ka wə naanvwa na naale. Pa ná mpv, ʔlena pə la-wəyē piti ke səsəm. ⁴³ Ama Yesu kpaala-we sı pá taa yelev na nəyəlv nu-ti. ʔlena í tə sı: ı cəla-keyə kvətəyov na ká təyə.

6

Nasaletı nyəma kisuyv ke Yesu (Matiyee 13:53-58; Luku 4:16-30)

¹ ʔpəyó Yesu lu təna na í polo ıcate nte tə taa ı pıwa tə, na ı ifalaa ke ı waalı. ² Kvayakv kvhəesuyv talaa, ʔlena í niki seyəsuyv ke Yuta nyəma təkotile taa. Yəlaa paɣale nu ı təm, ʔlena pə la-wəyē piti ké səsəm, na pá təŋ sı: Leyə ı hika pənə ını pə təna isəntə? Na nyəm mpiyile pə ha-ı mpv? Na isənaya ı lakı piti təma anə a taka ké mpv? ³ Pə taya Malı pəyalv kaafənta? Pə taya Saaki na Yosee na Yuti na Siməŋ pa taalv? Pə taya tá na ı newaa alaa nyəma ntə cənə?

Pə tənaɣa mpv pə lapa pa lanə ke kvusəŋ na pá kvısi ı təm mŋyv. ⁴ ʔpəyó Yesu təma-we sı: Isə kvəyətvtv teləsolv ta lan sam ke tiili, ye pə taya ı maɣamaya ı ıcate taa, na ı ləlvuyv nyəma na ı təyaya nyəma hekv.

⁵ I ta pəsi na í la piti təmlə natələyi təna. Ye pə taɣa kutəntvnaa pəɔ wei i təɔ i təna niŋ na pə waa tə. ⁶ Mpróyú i lanjle ɔepəna isəna pa feina Iso ké naani tə.

*Yesu ifalaa naale naale tiluyu
(Matiyee 10:5-15; Luku 9:1-6)*

Pəle pə waali Yesu ɔɔ acaləe nna a we pəɔlɔ təna tə a təɔ na í seyeɔsi. ⁷ Uena í yaa i ifalaa naanvwa na naale na í tili-weye naale naale. Na í tv-weye ton si pá təɣni alɔɣaa. ⁸ Na í heeli-we si: Kpátúyú paasi, í taa təkɪ pulv tətə. I taa kpaɣa təɣnaya, í taa təkɪ huluyu, na í taa təkɪ liyitee ke mə sipanaa taa. ⁹ I lee ntaŋkpala. I taa suu wontu na í təni.

¹⁰ Mpróyú i tasa-we tətə si: Ye í tala icate taa na í suv təyaya ŋka ka taa, í ɔaya təna haləna mə koluyu. ¹¹ Na ye pa ta mu-meye tiili yaa pa ta nuna-me, í lu təna na í kpiisi-weye mə nɔɔheɔ musuyu, na pə huli-we si í kpaala-we.

¹² Mpróyú Yesu ifalaa tɛewa na pá lakɪ yəlaa ke waasu si pá layasi təntɛ. ¹³ Na pá təɣni alɔɣaa paɣale, na pá taa kutəntvnaa paɣale ke nim na pə waa-we.

*Lvm Səlv Yohaani kuyv
(Matiyee 14:1-12; Luku 9:7-9)*

¹⁴ Yesu hətə təŋna yaav ke paa timpi. Mpróyú wulav Heləti nu Yesu taŋ. Na yəlaa leləa náá təŋ si: Iso Lvm Səlv Yohaani ílé i femna. Pə təɔ ké i wena piti təma lapv pəsuyv.

¹⁵ Uena leləa si Ilii luna.

Pə kaasi leləa ná təŋ si ləŋtaa Iso kuyɔɔtutv teləsəlaa taka nɔɔluyv.

¹⁶ Heləti nu mpv, uena í tə si: Lvm Səlv Yohaani wei i nyuyv ma yeləa na pá seti tə inɪ i femna.

¹⁷ Nn kɔpam, wulav Heləti inɪ i ka təmnə si pá kpa Yohaani na pá həkə-i na pá tv-i saləka taa. Pə taɣa pulv təɔ ké Heləti lapv mpv. I ka kpaɣa i taalv Filipv alv Helətiyatɪ ké. ¹⁸ Uena Yohaani yɔɔɔti-i si: Pə ta mɔna si n̄ leeki nyá taalv alv na n̄ suna nyá ti. ¹⁹ Mpróyú Helətiyatɪ taa wɪna Yohaani ke səsəm, na í pɛekəyi si i kv-i. Ama Heləti təɔ i ta pəsi na í la pulv. ²⁰ Pə taɣa pulv təɔ, wulav Heləti nyəma si Yohaani ké yulv kupaŋ, i ké Iso yulv. Pəyele i nyaŋayana-i ké, na í kentiyi i təɔ. Ye i nu Yohaani təm pə pɛkələyi-i i taa ké. Paa na mpv i nyulaya si í nukɪ-ti.

²¹ Mpróyú wulav Heləti luluyv kuyaku acima talaa. Na í la acima na í yaa i kawulaya taa səsaa səsaa na yoolaa səsaa, na Kalilee tetv taa nyuyv nyəma nyuyv nyəma. Sese pə weɔ si kuyaku ŋkuyv Helətiyatɪ ká hiki mpi i pɛekaya tə. ²² Mpróyú Helətiyatɪ inɪ i pɛelə suv timpi yəlaa seɔ mpv tə na í paa. Ntəna pə la Heləti na i mɔlāa mpeye leleŋ. Tənaɣa Heləti təma pɛelə inɪ si: Sələmi-m mpi n caa tə, maa ha-ŋ.

²³ Haləna Heləti tuu sɪ paa mpiyɪ ɪ sələma-ɪ, ɪnɪ ɪ ká ha-ɪ. Paa ɪnɪ ɪ kawulaya maɣamaya həɣəlvɪ.

²⁴ Pɛɛlɔ ɪnɪ ɪ luwa, ɪlɛna ɪ polo ɪ pɔɔsɪ ɪ too sɪ: Pɛpɛyɛ ma sələmi-ɪ?

ɪlɛna toto cə-ɪ sɪ: Tə sɪ ɪ ha-ŋ ɪsə Lɔm Səlv Yohaani nyuvɪ.
²⁵ Tənaɣa ɪ mələ wulav kiŋ kɛ kpakpaa na ɪ tɔ sɪ: Ma caa sɪ ɪ ha-m ɪsə Lɔm Səlv Yohaani nyuvɪ kɛ nyənaya taa kɛ cənɛyɛ nəɔnəɔ.

²⁶ Ḿpɔ́yú wulav Heləti lanɲɛ wakəla səsəm. Ama ɪ tɛma tuuu kɛ ɪ mɔvɫaa mpɛ pa təna pa ɪsɛntaa, ɪlɛ pə fɛɪ sɪ ɪ ká kisi. ²⁷ Tənaɣa ɪ tila tanɲaa taa nəɣəlvɪvɪ kpakpaa sɪ ɪ polo ɪ kəna ɪsə Lɔm Səlv Yohaani nyuvɪ. ɪlɛna tanɲɪ náá tɛɛ saləka nanɲ taa na ɪ sɛtɪ Yohaani nyuvɪ. ²⁸ Na ɪ tɔ-kuvɪvɪ nyənaya taa na ɪ kəɔ ɪ cɛla pɛɛlɔ ɪnɪ, na ɪlɛ ɪ polo ɪ cɛla ɪ too. ²⁹ Yohaani ɪfalaa nu mpɔ, ɪlɛna pá polo pá kɔɣa Yohaani na pá pi.

Yəlaa iyisi kakpasɪ caləsvyv

(Matiyee 14:13-21; Luku 9:10-17; Yohaani 6:1-14)

³⁰ Ḿpɔ́yú Yesu tillaa mələa, ɪlɛna pá kɛɛsɪ-ɪ pə təna mpi pa lapa na pa sɛyɛsaa tɔ. ³¹ Mpa pa pukaya Yesu kiŋ, na mpa pa kulayaa sɪ pa kɔɔŋ tɔ pa paɣalɛ fɛɪ kɛɛsvyv. Haləna Yesu na ɪ ɪfalaa pa ta na ɪsɛ sɪ pá təɣə təɣəvɪ maɣamaya. ɪlɛna Yesu tɔ ɪ ɪfalaa sɪ: ɪ kəɔ na tɔ luna kɔɔŋ kɛ timpi nəɣəlvɪ fɛɪ tɔ na ɪ hɛɛsɪ pəcə maɣamaya.

³² Ḿpɔ́yú Yesu na ɪ ɪfalaa pa svv kɔvɫvɪvɪ kɛ pa tike na pá tɛɛna kɔɔŋ tɔ. ³³ Ama yəlaa paɣalɛ loosa-wɛ na pá nyɪ-wɛyɛ kpakpaa. ɪlɛna yəlaa lu acalɛɛ acalɛɛ na pá kɔɣa asewa na pá laali-wɛyɛ tənaya tate.

³⁴ Yesu luna kɔvɫvɪvɪvɪ taa na ɪ na yəlaa samaa, ɪlɛna pa təm lapɪ-ɪ pətəɔtɛ kɛ səsəm. Pə taya pulv tɔ, pa nəɣəsəna kɛ ɪsu heen wei ɪ fɛɪna tiikilu tɔ. Ḿpɔ́yú ɪ sɛyɛsa-wɛyɛ səsəm. ³⁵ Pə kəma taanaya ɪlɛna ɪ ɪfalaa polo na pá təmɪ-ɪ sɪ: Cənɛ kɛ nyutv taa kɛ, na ɪlim tɛma. ³⁶ Təɣəni-wɛ na pá yɛli kutəɣəvɪ yavv kɛ pəcəlv pəcəlv cacakəŋ tɛɛ na pə acalɛɛ taa.

³⁷ Tənaɣa Yesu təma-wɛ sɪ: Mu hana-wɛyɛ təɣənaɣa kɛ mə maɣamaya.

Ḿpɔ́yú Yesu ɪfalaa pɔɔsa-ɪ sɪ: Paa tu polo na tɔ ya kutəɣəvɪ kɛ Liyitee nyəɣətv ɲmɔnvɪvɪ (200), pu tala yəlaa panɛyɛ wɛ?

³⁸ Tənaɣa Yesu təma-wɛ sɪ: ɪ polo na ɪ wiili na má ná, potopotonaa ɪsənaya ɪ wɛna?

Yesu ɪfalaa wiilaa, ɪlɛna pá heeli-ɪ sɪ: Potopotonaa kakpasɪ na pə kaasɪ tiina kɛ naale.

³⁹ Ḿpɔ́yú Yesu təma ɪ ɪfalaa sɪ: ɪ cayasɪ samaa tənaya tintika tintika kɛ nyələwee tɔ. ⁴⁰ Tənaɣa pa caya loosi, lɛlaa kɛ nunɔwa (100) nunɔwa (100), lɛlaa kɛ nule na naanɔwa naanɔwa. ⁴¹ Tənaɣa Yesu kɔɣa potopotonaa kakpasɪ na tiina naale ɪnɪ, na ɪ teki ɪsɛ na ɪ sɛɛ ɪsə kɛ ɪ na təmlɛ, na ɪ fayə-wɛ na ɪ cɛla ɪ ɪfalaa

si pá tala yəlaa. Na í téesi tiina naale ke mpv tətə, na pá tala pa təna təpai. ⁴² Mpróyú pa təna pa təyaa na pá haɣa. ⁴³ Na í ifalaa koti həyolası nsi si kpisaa tə, na pé su təkəŋ naanəwa na naale. ⁴⁴ Mpa pa təyə mpv tə pa taa apalaa nyəŋ tala isu iyisi kakpasi (5000).

Yesu təntɛ ke lvm təə
(Matiyee 14:22-33; Yohaani 6:15-21)

⁴⁵ Mpróyú Yesu təma í ifalaa ke pə waali ké kprakpa si: Í suv kpuləyɔ na í tɛɛ-m nəyɔ na í tɛsəna Petesaita icate təə. Uena Yesu náá saali təna na í paasəna samaa yasuyv. ⁴⁶ Pa ya təma, uena Yesu polo í kpa puyv nakvli kv təə ké Iso sələmyuyv. ⁴⁷ Pə kəma yuyv, ule kpuləyɔ tala tenku hekv taa kele, na Yesu we í tike ke tetv təə. ⁴⁸ Mpróyú í loosa-we na pá saaki kpuləyɔ pə fei pə polo. Heelim makı tulunɣa ké na pé mələyənə-we na waali waali. Mpróyú Yesu təma lvm təə na í puki pa kinɣ. Saa unı pə wəsəna kampaan koou ke mpv. ⁴⁹ Pa na-ı na í təŋ lvm təə, uena pá huɔ si asənaali, na pá suv kapusi mapv. ⁵⁰ Pə taya pulv təə, pa təna pa naakaya-ı mpv tə pə lapa-weyɛ səyəntv ke səsəm ké. Ama í təma-we si: Í təkı tənəŋ, maya, í taa nyá.

⁵¹ Í yəyətə mpv, uena í kpa pa kinɣ ke kpuləyɔ taa na í caya na heelim həɛ, na piti kpa í ifalaa ke səsəm. ⁵² Pə taya pulv təə, pa ta cəkəna potopotona mpe pa piti təmle ke pa lanɣkpusəŋ təə.

Kvtəntvnaa waasuyv ke Kenesaletı
(Matiyee 14:34-36)

⁵³ Yesu na í ifalaa pa téesa tɛsuyv ke lvm na pá tala Kenesaletı tetv taa, uena pá tv pa kpuləyɔ na kotenɣ. ⁵⁴ Yesu luna kpuləyɔ taa ké kprakpa, uena yəlaa nyəmi-ı. ⁵⁵ Tənaya yəlaa suv cəw ke tetv təna taa, na pá keli kvəntvnaa na pa kvhəntəŋ na pá pukina-weyɛ timpi timpi pa nukı si í weɛ tə. ⁵⁶ Paa timpiyi Yesu polaa te, paa isu acalisi taa, paa acalɛɛ səsəna taa, paa cacakəŋ tɛɛ, yəlaa kəŋayana pa kvəntvnaa ké na pá husəyi-weyɛ icate patəma taa, na pá wiikina-ı si í yele na pá tokina í kpai ntumpee mayamaya. Na pa təna mpa pa tokina í kpai unı tə pə waa-we.

7

Falisanaa kvseyəsətv ke kətasi təə
(Matiyee 15:1-9)

¹ Mpróyú Falisanaa na Iso Təm seyəsəlaa napəli pa luna Yosalem na pá kəə na pá kotina Yesu. ² Pa nawa si í ifalaa lɛlaa təkəna nin asilima, paa sanəyi isu Iso sɛɛtv taa yulv ká la na pécə í təyɔ tə.

³ Tampana mpróyú pə weɛ, Falisanaa na Yuta nyəma lɛlaa təna təkə pa caanaa kvlapvtv ke teu ké. Ye pa ta sanɣ pa nin təcəiɛi paa təkı. ⁴ Ye pa kəmna kvyakv na pá ta sə lvm, paa təkı kvəyɔv. Na pé kaasi pa təŋəyi ləŋtaa kvlapvtv lentənaa isu

kəpənaa nyaaluyə, na nyənasi, na taanusənaa, na kuhəntəj pə nyaaluyə, na yaasinaa paɣale ke mpv.

⁵ Pə təw kə Falisanaa na Iso Təm seɣesəlaa pa pəssa Yesu si: Pepe təw kə nyá ifalaa ləwa ta caanaa kulaputv na pá təkəna niŋ asilima ke mpv?

⁶ Mpróyó Yesu cə-we si: Pə we isu Isayii ka nawa cesəlaa mɛɣe təkəlekele na pəcɔ́ í ŋmaa mə təm ke í takəlaya taa si:

Nəɣə taa kə yəlaa panɛ pa sanj-m yem.

Paa caa-m paa pəcəɣə hatoo pa taa.

Iso yəɣətəna mpv.

⁷ Pa seeki-m yem kə.

Pa kraɣa yəlaa kuyəɣətutv

na pá seɣesəɣi isu Iso nyəntv.

⁸ Mpróyó Yesu təma-we si: I yeki Iso kuhelitu kə na í paasəɣəna yəlaa kuvseɣesətv.

⁹ Mpróyó Yesu tasa-weɣe yəɣətuyə si: I kraɣa Iso kuhelitu na í fiɣitina waali, na í paasəna mə maɣamaya mə kuvseɣesətv.

¹⁰ Moisi ka yəɣətəa si: Se nyá caa na nyá too. Na tətə si: Ye wei í

tuv í caa yaa í too, isu pa kv-í. ¹¹ Ama mɛ mə seɣesəɣi si yulv pəsəɣi

na í heeli í caa yaa í too si: Mpi ma ləsa ma wɛnav taa si ma tena-

ŋ tə pə pəsa kəpəŋ. (Iso kuhaham ke pa yaa mpv). ¹² Mu tasəɣi

yeluyə si yulv í səna í caa yaa í too tətə. ¹³ Təne inɪ maɣamaya ke í

wakələɣəna Iso Təm na mə kuvseɣesətv nti í teləsəɣi təma na í wɛɛ

tə. Na í laki lentənaa ke paɣale ke mpv tətə.

Mpi pə laki yulv ke isayav tə

(Matiyee 15:10-20)

¹⁴ Pələ pə waali Yesu tasa samaa ke yaav ke í kiŋ na í tə si: Mə

təna təpai í nu ma təm na í nyi si ¹⁵ pulv fɛi mpi pə suvki yulv nəɣə

taa na pə tii í hiluyə taa na pə lapɪ-í isayav tə. Ama mpi pə lukəna

hatoo yulv lotu taa tə mpi pə lakəna-í isayav. [¹⁶ Ye wei í ke təm

nulv pəntv í nu.]

¹⁷ Yesu kəma na í yele samaa na í svv təɣaya, ilena í ifalaa pəssi-

í ituule nité tə yaasi. ¹⁸ Mpróyó í pəssa-we si: Pə kreŋna-mɛ mə ta

cekəna-təɣələ? I ta nyi si pulv fɛi mpi pə suvki yulv nəɣə taa na pə

tii í hiluyə taa na pə lapɪ-í isayav tə? ¹⁹ Pə taɣa pulv təw, mpi pə

suvki yulv nəɣə tə í hiluyə taa kə pə tiiki. Ilena pə polo pə luna í

tapuyv tɛɛ, pu cakɪ í ləmayasɛɛ kiŋ.

(Yesu yəɣətə mpróyó si pə hólí si yulv pəsəɣi na í təɣə pə təna).

²⁰ Ilena Yesu tasa-weɣe heeluyə si: Mpi pə lukəna yulv taa tə

mpi pə lakəna-í isayav. ²¹ Pə taɣa pulv təw, hatoo yulv taa kə í lotu

taa maɣamaya ke í caaləɣəna isayavtə ke hɪsvv na pəcɔ́ í la-ti. Paa

asilima kulaputv, paa ŋmuləm, paa yulvkuɛ, ²² paa wasəŋkalətv,

paa lələa nyəm nyiluyə, na nyəməŋ na puɣususyə na yem yem

lapu, na iseseemle na yəlaa caɣanaɗ, na təhəm na kumələntu.
 23 Pə tənaya mpu yulu taa ké pə lukəna na pə laki-ı isayau.

Kanaaŋ alv təm

(Matiyee 15:21-28)

24 Yesu lu təna, ɗena í polo tetu nti tə wɛ Tiiɗi cəɓ tə tə taa, na í caya təyaya nakəli ka taa. I ta sɔɓli sɪ yəlaa í nyi ı tɔɔ. Paa na mpu tete isu saŋa tə pa tɛma ı tɔɔ ké kulusuyu. 25 Alv nəɣɓɓ ı pɛɛliya ka hiina ɗɔɣu. Ḿpóyú pa heela alv inəɣi Yesu təm, ɗena í polo kɔakɔaa ke Yesu kin na í hoti ı tɛɛ. 26 Alv inı ı ké piitim lɛmpı tɔ ké. Pa lula-ı Fenisii ke Silii tetu taa. Ḿpóyú alv inı ı tɔma Yesu sɪ í tɔɣonı ı pɛɛliya ŋke ka ɗɔɣu. 27 ɗena Yesu náá cə-ı sɪ: Yele na piya haɣa na pə́cɔ́. Pə ta muna sɪ pá kɔaya piya tɔɣonaya na pá tɔ hası.

28 Tənaya alv inı ı cə-ı sɪ: Hai, ma cɛ, ye piya təkı na pə pɔtɔta atɛ, hası tənəɣi na sɪ tɔɔsəɣi mɛɛ.

29 Mpuɣɔle Yesu sɪ: Nyá kucɔcɔtu tənɛ tə tɔɔ kɔpɛ. Nyá pɛɛɓ ɗɔɣu sewa.

30 Tənaya alv inı ı ha lumaya na í kɔpɛ ı tɛ. I talaa ɗena í mayana ı pəyaya hənta kato tɔɔ, na ɗɔɣu tɛma seu.

Ntam kaayɔɣɔtaya waav

31 Pəle pə waali Yesu lu Tiiɗi tetu na í tənna Sitəŋ na í faɣana timpi pa yaa sɪ Acalɛɛ Naanɔwa tɔ, na í məli Kalilee tenku kin.

32 Ḿpóyú pa kəna-ı ntam nəɣɓɓ, ı matəɣi kumatɔ ké, ı pəsəɣi yɔɣɔtaya. Na pá wiina Yesu sɪ í tənı niŋ ke ı tɔɔ. 33 Yesu ləsa-ı kɔpɛŋa, ɗena í sɔsı ı mpee ke ı ŋkɔpɛŋ taa na í la ntayama ke ı mpəle tɔɔ na í taa ı nsəmle. 34 Na í teki ı isɛ na í tisi feesuyu na í tɔ sɪ: Ifəfata. (Təm nti tə hɔwɛɛ ntɛ sɪ: Tuli na pa tɛ taa).

35 Tənaya ntam ŋkɔpɛŋ tula kɔakɔaa, na ı nsəmle hɛti na í sɔs yɔɣɔtaya ke teu. 36 ɗena Yesu kɔpɛli pa tənna sɪ pá taa heeli-təɣi nəɣɓɓ. Ama waatu inəɣi pɛle pa sɔs-təɣi kɔpɛɗɔɣu. 37 Ḿpóyú pə lapa yəlaa ke piti ke sɔsəm pə tu fɛi, na pá tən sɪ: Waasɔɣu ntɛ ı waasəɣi yaa. ɗlaku na ntamaa mayamaya náá nukı na kamumusi náá yɔɣɔtəɣi.

8

Yəlaa iyisi liyiti (4000) caləsvyɔ

(Matiyee 15:32-39)

1 Kuyɛɛŋ inı ı taa, samaa tasa kotuyu ke sɔsəm, pa fɛina kutɔɣu. Tənaya Yesu yaa ı ifalaa na í tɔ-wɛ sɪ: 2 Yəlaa paŋɛ pa təm wɛ-m pətɔtəle. I nyənı kuyɛɛŋ tooso kəɓ pa wɛ ma kin cənɛ na pa kutɔɣu tɛma. 3 Ye ma yɛlaa sɪ pá kɔpɛna nyɔɣɔsɪ, lɛlaa ká kɔpisi tənəŋ ke mpaav taa. Pə taya pɔɓɓ, pa paɣalɛ lu pooluŋ ké.

4 Tənayaɛ ı ifalaa sɪ: Leyɛ yulu ná hikiyi tɔɣonaya ke nyutu taa cənɛ na í cɛla kɔpiŋ kɔnɛ kɔ tənna?

⁵ ʔlena Yesu pəəsı-wε sı: Potopotonaa isənaya í wena? ʔlena pá cə-ı sı: Naatosompəɣɔlaya ké.

⁶ ʔpəyú Yesu heela samaa sı: ʔ caya ate. Tənya ı kpaɣa potopotonaa mpe pa naatosompəɣɔlaya na í see ʔsə ké í na təmlε, na í faya-wε na í cεla ı ifalaa sı: ʔ cəə na í tala-wε. Na pεle pá la mpv. ⁷ Paə wena tiina səkpεna ke pəcə tətə. ʔpəyú Yesu see ʔsə ké í na təmlε ke pə təə, ʔlena í tə ı ifalaa sı pá tala-wεɣε-yε tətə. ⁸ ʔpəyú pa təna pa təɣaa na pá haya. ʔlena ı ifalaa koti həɣɔlası nsi sı kpisaa tə na pə su təkɔŋ naatosompəɣɔlaya. ⁹ Pəyele yəlaa mpa pa təɣaa tə pa nyəəŋ ka tala ısu iyisi liyiti (4000). Pə tema mpv, ʔlena Yesu tə-wε sı pá kpe. ¹⁰ ʔlena ıni na ı ifalaa pá kpa kpulɔɣv taa ké kpaakraa na pá polo timpı pa yaə sı Taləmanuta tə.

Falisanaa sələmɔɣv ke Yesu piti təma
(Matiyee 16:1-4)

¹¹ ʔpəyú Falisanaa kəma na pá svv Yesu ke kpeəsənav. Na pá kuuki ı nəɣə sı í la piti təmlε natəli na pə hólı sı ı tɔŋ luna ʔsə kiŋ. ¹² Tənya Yesu məla ı taa ké teu na í tə sı: Kufalaŋ yəlaa mε, í pεəkəɣı piti təmlε suwe? Tampana ke ma heeliyi-mε, í kaa na piti təmlε natəli se.

¹³ ʔpəyú ı yela-wε na í tayanı kpulɔɣv taa ké kraav na í təsəna kvteŋ lɛŋkv təə.

Falisanaa na Heləti pa kvkvsvm
(Matiyee 16:5-12)

¹⁴ Yesu ifalaa ka səə kvətəɣv kpaɣav. Potopoto kulvm ka wenna pa kiŋ ke kpulɔɣv taa. ¹⁵ ʔlena Yesu kpaalı-wε sı: ʔ la laakalı na Falisanaa na Heləti pa kvkvsvm.

¹⁶ ʔlena ı ifalaa svv təmaya təm sı: Tə feina potopotonaa təɣə ı yəɣətəyi mpv.

¹⁷ Yesu nu nti pa təŋna yəɣətɔɣv ke mpv tə, ʔlena í pəəsı-wε sı: Pepe təə ké í təŋ sı í feina potopotonaa tə pə təə? Haləna saŋa í ta cəkəna kele? ʔ ta nyənta kele? Pə kv mə layatv ke? ¹⁸ ʔ wena ıse pəyele u naaki? ʔ wena ŋkraŋŋ pəyele u nukı? ʔ səwaya? ¹⁹ Saa wei ma faya potopotonaa kakpası na yəlaa iyisi kakpası (5000) təɣə tə, təkɔŋ isənaya kvkpisası suwa na í kpaɣa? ʔpəyú pa cəwa sı: Naanvwa na naale. ²⁰ Pəle pə paasi waatv wei ma faya potopotonaa naatosompəɣɔlaya na yəlaa iyisi liyiti (4000) təɣə tə, təkɔŋ isənaya í tv həɣɔlası kvkpisası? ʔlena pá tə sı: Təkɔŋ naatosompəɣɔlaya.

²¹ ʔlena Yesu pəəsı-wε sı: Pə na pə mpv na ı ta cəkənta?

Yvlvm ıse kuluyv ke Petesaita

²² Pa tala Petesaita, ʔlena pá kəna-ı yvlvm nəɣɔlv, na pá wiina-ı sı í tokina-l. ²³ ʔpəyú Yesu həma ı niŋ taa na í luna ıcate waalı,

na í la ntaɣama na í taa yolum inɪ ɪ ɪse, na í tənɪ ɪ ninj ke ɪ tɔɔ. Ulena í pɔɔsɪ-ɪ sɪ: N naaki pulv?

²⁴ M'pɔ́yú yolum kusa ɪse na í tɔ sɪ: Ma loosiyi yəlaa təcantəlaa na pá we ɪsu tɪj na pá tɔj.

²⁵ Ulena Yesu tasa ɪ ninj tənuyv ke yolum ɪse tɔɔ na pá waa-ɪ. Ulena í nyənɪ pooluɲ na í na pə tənə təcɛɪcɛɪ. ²⁶ Ulena Yesu heeli-ɪ sɪ í kpe. ɪ taa məli ɪcəte taa.

Piyee hɔlvɔv sɪ Yesu ké Mesii

(Matiyee 16:13-20; Luku 9:18-21)

²⁷ Yesu na ɪ falaa pa kula tənə ulena pá tɛe Sesalee Filipu acalɛɛ taa. Pa we mpaav taa ulena í pɔɔsɪ ɪ falaa sɪ: Yəlaa tɔj sɪ ma ké awe?

²⁸ M'pɔ́yú pɛle sɪ: Pa tɔj sɪ n ké Lum Səlv Yohaani. Lɛlaa sɪ Ilii, na lɛlaa sɪ n ké Iso kuyɔɔtɔtu tɛləsəlaa taa nəɣəlvɔv. ²⁹ Tənaya ɪ pɔɔsa-we sɪ: Na mɛ se, mə hɔvki sɪ ma ké awe?

M'pɔ́yú Piyee nəɣɔ təkpaɪv sɪ: N ké Mesii.

³⁰ Ulena í kpaali-we sɪ pá taa heeli-təɣɪ nəɣəlv.

Yesu səm na ɪ fem pə təm

(Matiyee 16:21-28; Luku 9:22-27)

³¹ Pəle pə waali ké ɪ svv ɪ falaa ke heeluyv sɪ: Pə weɛ sɪ Yulv Pəyaya má maa tɔɣɔ kɔnyɔɲ ke səsəm. Na nyvɣv nyóma na kətəlaa səsaa na Iso Təm seɣesəlaa ká lə-m, halɪ pá kv-m. Uɛ maa fe pə kuyɛɛɲ tooso wule.

³² ɪ heela-weɣe-təɣɪ təfoo ké yəlaa taa. M'pɔ́yú Piyee yaa-ɪ kpeɛɲa na í təkɪ-ɪ-tɪ. ³³ Tənaya Yesu pəsəna ɪ falaa tɔɔ na í kaləna Piyee ke teu sɪ: Satanɪ tɛɛ ma tɔɔ, nyá hɔwɛɛ ta ke Iso nyəna, yəlaa nyəna ké.

³⁴ Pəle pə waali ɪ yaa samaa na ɪ falaa, ulena í tɔ-we sɪ: Ye wei ɪ caa sɪ í tɔɲɪ-m, pɔntv í la ɪ tɔɣɪ awusa, na í səɣələɣɪ ɪ səm tesika na í tɔɲəɣəna-m. ³⁵ Pə taya pulv, ye wei ɪ pɛkəɣɪ ɪ weesuyv təcɔtutu ɪ tɛɲna sərv. Ama wei í lapa ɪ tɔɣɪ awusa ke ma tɔɔ, na ma Laapaali Kupaɲ tɔɔ, pɔntv ka hikina weesuyv. ³⁶ Ye yulv pəsaa na í hiki antulinya nyəm tənə na inɪ ɪ maɣamaya í sɪ ɪ kawaaya nté we?

³⁷ Pulvɔv weɛ mpi yulv ká kpaɣa na í laɣasəna ɪ weesuyv tɔ?

³⁸ Ye wei ɪ səpa ma fɛɛle yaa ma kvseɣesətv fɛɛle ke kvfaləɲ yəlaa paɛ mpa pa kisa Iso ké tɛɲuyv na pá lakɪ ɪsəɣatv tɔ pa hekv, Yulv Pəyaya má maa sɪ pɔntv fɛɛle tətɔɣɔ ma məlvɔv wule ke waatv wei maa kɔɔ na ma Caa teeli na ɪsətəa tillaa naɲɲ nyóma tɔ.

9

¹ Yesu tasa-weɣe heeluyv sɪ: Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo maa cəsəɣɪ, mpa pa we cəne tɔ pa taa lɛlaa ká na Iso Kawulaya kəmna toma na pəcó pá sɪ.

Yesu isentaa layasvuy
(*Matiyee 17:1-13; Luku 9:28-36*)

² Κυυεη naatoso teewa, ilena Yesu kpaɣa Piyee na Saaki na Yohaani na pá polo puyɔ kukɔlvuy nakɔli ku tɔɔ ké pa tike. Tənaɣa i layasa pa isentaa ke kpakpaɔ. ³ Na i wontu paasi na tɔ hulɔmi təlalai isu kponkpomulɔm na tə teeki kəkə. Nəɣɔlv fei ate cəne si i ká la na pulɔpɔ hulɔmi mpɔ pə taka. ⁴ Ḿpóyó i ifalaa tooso in, pa nawa Ilii na Moisi na pá na Yesu pá yəɣətəyi. ⁵ Tənaɣa Piyee təma Yesu si: Tacaɔ, isu tə wev cəne isəntə in, tə pə we teu napələyi te. Ie pə muna isu tə siki coka toosoɣo. Nyaya lentɛ, Moisi ke lentɛ, na Ilii ke lentɛ.

⁶ Səɣəntɔ kra Piyee na i taapalaa lɛlaa na í lan kyəɣətɔtɔ təɣə i yəɣətə mpɔ. ⁷ Ilena isənmuntɔyɔ nakɔli ku kɔɔ na ku takɔ-we na pá nu pə yəɣətə n̄muntɔyɔ n̄ku ku tee si: Ma luɣu tee Pəyaya ntə, í nuna-ke.

⁸ Tənaɣa Yesu ifalaa caa pa taa na pa waali pa ta na nəɣɔlv. Ye pə taɣa Yesu tike ke pa ná pa kin.

⁹ Yesu na i ifalaa pa tiikayana puyɔ tɔɔ, ilena Yesu kraali-we si: I taa heeli nəɣɔlv ke nti í nawa tɔ. Haləna kuyan̄ku Yulv Pəyaya má maa si na má fe tɔ.

¹⁰ Ḿpóyó Yesu ifalaa təkə təm ntəyi pa taa na pá pəəsəyi təma si: Pepeye səm na fem ilɛ?

¹¹ Pəle pə waali Yesu ifalaa pəəsə-i si: Pepe tɔɔ ké Iɔ Təm seɣesəlaa ná tən̄ si Ilii ká caaləna kəntɛ?

¹² Tənaɣa Yesu cə-we si: Tampana, pə wee si Ilii ká kəna kancaalaya na í tayan̄i pə tənaɣa teitei na pəcɔ. Ye mpɔ n̄tiyi pa n̄maawa Yulv Pəyaya tɔɔ si kaa na konyɔn̄ ke səsəm na pá la-keɣe nyan̄? ¹³ Ama ma heeliyi-me si Ilii təma kəntɛ na pá lana-i isu pa sɔlaa təɣə teitei isu paa n̄maav i təm tɔ.

Pu nəɣɔlv i aləɣaa loou
(*Matiyee 17:14-21; Luku 9:37-43*)

¹⁴ Yesu na Piyee we pa tala ifalaa lɛlaa kin, ilena pá mayana samaa kotina-we, na pá na Iɔ Təm seɣesəlaa pá hən̄ təm. ¹⁵ Tuu isu yəlaa nav Yesu tɔ pə yeɣeta-weɣe səsəm nte, na pá seeki na pá puki i seɣv. ¹⁶ Ilena í pəəsɔ i ifalaa si: Nti tə tɔɔ ké mə na-we í hən̄?

¹⁷ Ḿpóyó samaa taa nəɣɔlv i cə Yesu si: Tacaɔ, ma kəna ma pəyaya ké. Ka hii uləɣəv ké na í la-keɣe kamumuka. ¹⁸ Paa timpiyi pə kuləna uləɣəv in, i pətəyi-keɣe atɛɣe. Na ka nəɣə taa lu kuhulan̄, na ká saləyi ka kela na ka tənɔyɔ kii təkəkilee. Ma wiina nyá ifalaa si pá loo-i, pa ta pəsi.

¹⁹ Tənaɣa Yesu təma si: Yəlaa lan̄kpusəy nyəma me, wee isənaɣa má na-me tii caya na má təkɔ mə konyɔn̄? I kəna-m pəyaya n̄keɣe cəne.

20 *Μ*ρϋγϋ pəyaya nyəma pona-keye Yesu. Tuu isu uləyov tu keesuγu Yesu tə, i svu pəyaya ηkeyele selisuγu ke teu. Haləna ká hoti atə na ká pilimi na kuhulaη lukəna ka nəyov taa. 21 Ulena Yesu pəosi ka caa si: Waatu wei kə pə caala-keye lapu ke mpv?

*Μ*ρϋγϋ pəyaya caa cə-i si: Hatoo ka pəcaatu petepete taa kə. 22 Təm paγale ke uləyov pəta-keye kəkə taa na lom taa si ká si. Mpv tə, hai, ye n ka pəsi nyəni ta pətəotəle na n waasi-tu.

23 Tənyaya Yesu təma-i si: Pepe təv kə n təη si ye ma pəsəyi? Ye yulv təma i taa na Isə, pulv fei mpi i kpisiyi tə.

24 *Μ*ρϋγϋ pəyaya ηke ka caa mapa kapuka si: Ma təma Isə na ma taa. Ile səna-m na pə səosi.

25 Yesu nawa samaa kotiyina-we, uləna í kaləna uləyov inu, na í təmi-i si: Uləyov nyá wei n pəsəyi yəlaa ke kamumusi na ntamaa tə, ma heeliyi-η kulvmaya si n se pəyaya kanə ka waali. Taa tasa-keye təηyov.

26 Tənyaya uləyov inu i kiisaa na í paasi na í selisi-keye teu, uləna í se ka waali. *Μ*ρϋγϋ pəyaya fiyinaa. Haləna yəlaa tə si ka səpaya təkpe. 27 *Μ*ρϋγϋ Yesu kpa ka niη taa na í kusv-ke na ká səη isə.

28 Yesu kəma na í svu təyaya na í na i ifalaa pá caya, nəyolv ta siti pa taa. Ulena i ifalaa pəosi-i si: Pepe təv kə tə ta pəsi na tə loo uləyov inu?

29 *Μ*ρϋγϋ Yesu cə-we si: Uləyov isu mpv, ye pə taya Isə sələmuyv na sələmuyv, pulv u təyənəyi-i.

*Yesu səm na i fem pə təm tətə
(Matiyee 17:22-23; Luku 9:43-45)*

30 Yesu na i ifalaa pa lu təna, uləna pá tesv Kalilee tənku. Yesu luyv fei si pá nu i tən. 31 Pə taya pulv, i seγesaya na í heeliyi i ifalaa si: Paa tv Yulv Pəyaya maya yəlaa niη taa na pəle pá kv-m. Ama maa fe pə kvyeηη tooso wule.

32 Ile i ifalaa ta cəkəna təm tənə. Pəyele pa nyamna tə pəosuyv.

*Sə səəntv təv həm
(Matiyee 18:1-5; Luku 9:46-48)*

33 Yesu na i ifalaa pa tala Kapənahum, na Yesu svu təyaya taa, uləna í pəosi i ifalaa si: Ntiyi í kpəesayana təmaya mpaav taa?

34 *Μ*ρϋγϋ i ifalaa suma. Pə taya pulv təv, pa həηaya sə səəntv təv kə mpaav taa kə. 35 Tənyaya Yesu caya na í yaa pa naanvwa na naale ke i kiη na í heeli-we si: Ye wei i caa i la mə nəyov təv tv, pəntv ká pəsi i təyi mə taa səkpəlu kə, na mə təna mə təmlə tv.

36 *Μ*ρϋγϋ i kpaγa peiya na í svu-keye pa isəntaa na í wayali-ke. Ulena í tə-we si: 37 Ye wei i mōwa peiya kanə ka taka kə ma nyuyv təv, maya pəntv mōwa. Na wei i tu mō-m pə taya ma tike ke i mōwa. Ama pəntv kpəηna wei i tila-m təyov na í mō.

Wei i fei ta təə i ké ta kolontu
(Luku 9:49-50)

³⁸ M'póyó Yohaani heela Yesu si: Tacaə tə nawa nəyólə na í looki ələyaa na nyá hətə. Pécó u tənyəyi-tv. Uena taa kisina-i.

³⁹ Ama Yesu cəwa Yohaani si: I taa tan-i si í taa la. Pə taɣa pulv təə, nəyólə fei wei i pəsəyi na í la piti təmle na ma hətə ton na í te na í yəyətə isayətv ke ma təə ké k'p'ak'paa tə. ⁴⁰ Ye yulv ta ke ta kolontu, ta nyəh ké te. ⁴¹ Na ye wei i ha-meyə lvm sasala ane si í ké Kilisiti nyéma, puntv kaa lan pə kasəyaya.

Lelv tusuyu səyəntv
(Matiyee 18:6-9; Luku 17:1-2)

⁴² M'póyó Yesu təma si: Ye wei i lapa na piya nsi si mv ma təm ke isəntə tə si taa nakəli pənti, pə nəyəsəna pá paa puntv luyv tēe ké puv na pá tsvi-i tenku taa. ⁴³ Ye nyá niŋ tusiɣina-ŋ isayətv lapv taa, seti-i. Sana í svv weesuyv kupaŋkv taa na niŋ kulvməh, na mpi n ka wəena nyá niŋ təna na pá pəti-ŋ tənaasəle səsəle taa ké kəkə ŋka kaa ten təkə taa tə. [⁴⁴ Təna sonsompee nna a təkə yəlaa nantv tə aa səki. Pəyele kəkə u ten paa pəcə.] ⁴⁵ Ye nyá nəhəle tusiɣina-ŋ isayətv lapv taa, seti-tē. Sana í svv weesuyv kupaŋkv taa na nəhəle kulvmtəle, na mpi n ká wəena nəhēe naale na pá pəti-ŋ tənaasəle səsəle taa tə. [⁴⁶ Təna sonsompee nna a təkə yəlaa nantv tə aa səki. Pəyele kəkə u ten paa pəcə.] ⁴⁷ Ye nyá isəle tusiɣina-ŋ isayətv lapv taa, həyəs-i-tē. Sana í svv Isə Kawulaya taa na isəle kulvmtəle na mpi n ká wəena isē naale na pá pəti-ŋ tənaasəle səsəle taa tə. ⁴⁸ Təna sonsompee nna a təkə yəlaa nantv tə aa səki. Pəyele kəkə u ten. ⁴⁹ Pə taɣa pulv təə, paa piti yəlaa təna təə ké kəkə isv pa təkəyv təm ke təyənaya təə tə.

⁵⁰ Təm ké pulvpu mpi pə waasəyi təyə. Ama ye təm ləh səpa, pepeye paa la na pə ləh in i tasa məlvəy? I wəena təm ke mə taa na í wəena təma na lelen.

10

Alv na apalv pa yav təm
(Matiyee 19:1-12; Luku 16:18)

¹ Yesu lu təna, uena í polo Yuta tetv taa na Yaatanı pəyə waalı. Uena samaa tasa kotuyv ke i kin ke səsəm, na í niki-weyə seyeşuyv isv i tu lakı tə.

² M'póyó Falisanaa napəli pa polaa si pa kuuki i nəyə. Uena pá pəəs-i si: Ta mpaav taa yulv pəsəyi na í təyənı i əlv na?

³ Tənaɣa i pəəsə-wē si: Ntiyi Moisi ka heela-mē si í la?

⁴ Uena pələ pá cə-i si: Moisi ná ha mpaav si yulv pəsəyi na í ŋmaa i əlv ke kisuyv takəlaya na í təyənı-i.

⁵ M'póyó Yesu cə-wē si: Mə lan'kpusəh təə ké Moisi ŋmaa-meyə kvsəsutv nti. ⁶ Ama hatoo antulinya ŋmav kancaalaya taa Isə

ημα apalv na alv ké. ⁷ Pə təw ké apalv ká yele ι caa na ι too, na í na ι alv pá caγa. ⁸ Na pa naale pá pəsi yulv kulvm. Saa inu pa ta ke yəlaa naale tətə. Ama pa pəsa yulv kulvm ké təkəŋ. ⁹ Ye mpv ile, yulv í taa yası mpi İso krentaa tə.

¹⁰ Pa kəma na pá svv təyaya, ilena ι ifalaa tayanı-ι təm pəsvyυ ke nti inu tə taa. ¹¹ Ulena í cə-wε sı: Ye yulv təyona ι alv na í kpaγa ləlv, ι wakələna kancaalaya nyəŋ, pəcó ι lapa wasaŋkalətv. ¹² Na mpv tətəyə na alv, ye í kisa ι paalv na í saa kvfalv, ι lapa wasaŋkalətv.

Piya səkpəsi kvpantv kooluyu
(Matiyee 19:13-15; Luku 18:15-17)

¹³ Yəlaa pukayana piya ke Yesu sı í təni sı təw ké niŋ. Ama ι ifalaa kaləna sı kəntaa. ¹⁴ Yesu ná mpv, ile pə ta maγa-ι. Ulena í tə ι ifalaa sı: I yele na piya kəw ma kiŋ, í taa kayatı-sı. Pə taya pulv təw, mpa pa wε isu piya tə, mpe pa tənna İso Kawulaya. ¹⁵ Ma heeliyi-meyε tampana sı ye wei ι ta pəsi isu pəyaya na İso təyə ι təw ké kawulaya, pəntv kaa la ka tv ke paa pəcə.

¹⁶ Ulena Yesu kpaγa-səyi ι niŋ taa na í təni niŋ ke sı təw, na í kooli-səyi kvpantv.

Yulv toŋ tv təm
(Matiyee 19:16-30; Luku 18:18-30)

¹⁷ Yesu təkaya mpaav, ilena apalv nəyəlv í kpaγa asewa na í kəw í luŋ ι tεε na í pəsvı-ι sı: Taca a kvpaŋ, pepeye pə wεε sı maa la na má hiki weesuyυ ηku ku tēŋ tə?

¹⁸ Tənaγa Yesu pəsva-ι sı: Pə lapa isəna na nı yaa-m sı kvpaŋ? Nəyəlv ta ke kvpaŋ ye pə taya İso tike. ¹⁹ Ntəŋ n nyəmə nti pa suwa sı: Taa kv yulv, taa la wasaŋkalətv, taa ηmulı, taa suu ləlv ke təm, taa puγusi ləlaa. Se nyá caa na nyá too tə?

²⁰ Mıpúyú apalv inu ι cə-ι sı: Taca a, ma təkə kusəsıtv nti tə tənaγa hatoo ma pəcaatv ké.

²¹ Mıpúyú Yesu nyəna-ι təpiŋŋ, ilena ι luγυ lapı-ι, na í təmı-ι sı: Kulvmtv tike təkəŋ kaasəna-ŋ lapv. Polo na nı pεεti pə təna mpi n wena tə, na nı tala kvnyəntvnaa ke pə liyitee, na cele nı svv toŋ ke isətaa. Ye n tēma mıpúyú lapv, ile n kəw na nı tēŋı-m.

²² Ama apalv inu ι nu mpv, ilena ι isentaa nyəŋ na ι lanje wakəli tətəyətəyə na ι tεε. Pə taya pulv təw, ι ka wena ké pə tu feı.

²³ Yesu caa ι ifalaa isentaa, ilena í heeli-wε sı: Ama liyitee nyəma İso Kawulaya svsv wε kate ké pə tu feı.

²⁴ Təm nti ι yəyətə mpv tə tə lapa ι ifalaa ke piti. Ulena Yesu tasa-wεyε heeluyυ sı: Nnn, ma piya, sı yulv í svv İso Kawulaya taa tə pə wε kate ké fa. ²⁵ Isəna mpi pə wε yooyoo ké kate sı í svvna pənyalaya puvyυ na í lu tə, mpv tətəyə pə wε liyitee tv ke kate sı í svv İso Kawulaya taa. Halı pə tu tεε mpv.

²⁶ Tənaɣa pə tasa-wεye piti lapu ke səsəm, na pá təŋ təma si: Ue awe ka tvləna nteye-ti ue?

²⁷ Ḿpóyú Yesu nyəna-wε, ulena í tə-wε si: Yəlaa kin ke pə fei pəsuyv. Ama Iso kin pə fei mpv. Pə taɣa pulv tə, Iso u kpisiyi pulv.

²⁸ Tənaɣa Piyee təma-i si: Təv, ta yela pə təna təkpataa ké na taa hu nyá waali.

²⁹ Ulena Yesu cə-i si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, ye nəɣəlv yela í təyaya, yaa í taalvnaa na í kəɣənaa, yaa í newaa, yaa í too, yaa í caa, yaa í piya, yaa í haləmnaa ke ma tə, na Laapaali Kupaŋ tə, ³⁰ pu ha pəntv ke pə təm nunəwa (100) ké ate cəne na pəcə. Paa teesi, paa taalvnaa, paa kəɣənaa, paa newaa, paa toona, paa piya, paa haləmnaa, na pə tənaya ḿpóyú wahalaŋaa taa. Pəyele í səm waali í ká wεena weesuyv ŋku ku tēŋ tə. ³¹ Mpa pa we ləlv ké kaɣana tə, pa taa paɣale ká məli waali. Na waali nyəma paɣale náá məli ləlv.

Yesu səm na í fem təm tətə

(Matiye 20:17-19; Luku 18:31-34)

³² Pa we mpaav taa na pá puki Yosalem, ulena Yesu tee í ifalaa ke nəɣə, na pele pá təŋna piti. Na mpa pele pa tənaya-wε tə pele pa caɣana səɣəntv. Ḿpóyú Yesu taɣana yaav ke pa naanəwa na naaleɣe í kin, na í heeli-wεye mpi pu maɣana-i nəɣə tə. ³³ Nti í heela-wε təɣəle si: Təv, tə puki Yosalem isəntə tə, paa kraɣa Yulv Pəyaya má na pá tv-m kətəlaa səsaa na Iso Təm seɣesəlaa pa niŋ taa. Paa tə si pá kv-m. Paa kraɣa-m na pá tv-m mpa pa ta nyi Iso tə pa niŋ taa. ³⁴ Pəle paa paana-m na pa tə-m ntayama, na pa casa-m akpatee. Pəle pə waali ulena pá kv-m. Ama maa fe pə kuyeyēŋ tooso wule.

Mpi Saaki na Yohaani pa sələmaa tə

(Matiye 20:20-28)

³⁵ Pəle pə waali, Sepetee pəyalaa Saaki, na Yohaani, pa pola Yesu kin na pá təm-i si: Taca, tə caa si í la-təɣv mpi tu sələmi-ŋ tə. ³⁶ Tənaɣa Yesu pəsa-wε si: Pepeye í caa si má la-me?

³⁷ Ḿpóyú pa cəwa si: Saa wei n ka wεe nyá teeli kawulaya taa tə tə caa si í yele na té caɣa nyá cəlv. Ləlv ke nyá ntəɣəŋ tə, na ləlv ke nyá mpətəŋ tə.

³⁸ Tənaɣa Yesu pəsa-wε si: I ta nyi mpi í sələməyi tə ye? I pəsəyi na í təɣə wahala səsə wei maa təɣə tə? Paa sə-m Iso lvm mpi tə, í pəsəyi na í sə-wi?

³⁹ Ḿpóyú pa cəwa si: Tu pəsi.

Ulena Yesu cə-wε si: Tampana, í ká təɣə wahala səsə wei maa təɣə tə, na í sə Iso lvm mpi paa sə-m tə yaa. ⁴⁰ Ama pə taɣa ma ləsəɣəna mpa paa caɣa ma ntəɣəŋ tə yaa mpa paa caɣa ma

mpətəŋ təw tə. Mpa pa təw Iso tayana lona ane tə pele pa kena a nyəma.

41 Yesu ifalaa naanowa wei i kaasaa tə ilé i na mpw, ilena i taa wuna Saaki na Yohaani. 42 Tənaŋa Yesu yaa pa təna na í tə-we si: I nyəma si mpa pa nyənəŋi isu yəlaa awulaa tə pele pa təki kawuləŋa ke ləlaa təw. Na mpa pele pa ké kufeelaa tə pele pa ŋmakələŋi səkrəma. 43 Pə fei mpyəŋ mə kin se. Nti təŋəle si, ye mə taa wei í caa i la səsə ke mə hekw, pəntu í pəsı mə təmle tu. 44 Na ye mə taa nəŋəlv í caa i la mə nəŋə tu, pəntu í pəsı mə təna mə yom. 45 Pə taya pulv təw, Yəlv Pəyaya ma tətə ma ta kəw si má təŋə cəcəele. Ama ma kəmaŋa si ma pəsəŋi yəlaa təna təmle tu, na má ha ma weesuyu na pə cə yəlaa pəŋəle ke pa yomle taa.

Yəlvə Paatimee təm

(Matiyee 20:29-34; Luku 18:35-43)

46 Mpyəŋ pa tala Yeliko. Yesu na i ifalaa, na yəlaa samaa pa kəma si pa lukı icate nte tə nəŋə ilena pá maŋana yəlvə nəŋəlv, Timee pəŋəlv Paatimee, na í cəŋa mpaav nəŋə təw na í laki pala.

47 Mpyəŋ pa heela-i si: Nasaleti Yesu təkəna. Tənaŋa i koo səsəm si: Tafiiti Pəyaya Yesu, nyəni ma pətətəle.

48 Tənaŋa pəŋəle kaləna-i na pá heeli-i si í su. Ama i səsə kouu ke səsəm si: Tafiiti Pəŋəlv, nyəni ma pətətəle.

49 Mpyəŋ Yesu səŋaa, na í tə si pá yaa-i.

Tənaŋa pa heela yəlvə si: Nyaya apalətu na n kəlv, i yaa-ŋ.

50 Ilena í lə i kraı na í kəlv təwaka na í polo Yesu kin. 51 Mpyəŋ Yesu pəsə-i si: N caa ma la-ŋ we?

Ilena yəlvə cə-i si: Tacaa, ma caa ké si n la na má naaki.

52 Tənaŋa Yesu təma-i si: Polo, nyá taa təmnav ke Iso waasa-ŋ ké.

Mpyəŋ i səv nav ke təna inəŋi kraakraa na í təŋəŋi Yesu ke mpaav taa.

11

Yesu cəŋəv ke kraŋaya

(Matiyee 21:1-11; Luku 19:28-40; Yohaani 12:12-19)

1 Mpyəŋ na i ifalaa pa tala Olifinaa puyv. Waatu inı tə pa kraŋətəna Yosalem. Pa fei pooluŋ na Petafası na Petanii. Tənaŋa Yesu tila i ifalaa taa naale 2 si: I polo icate nte tə we mə nəŋə təw tə tə taa. I takı kraakraa tə í ká maŋana pa tu kraŋaya pile natələŋi ŋmənaŋa. Nəŋəlv ta cəŋata tə təw. I hetı-te na í kəna. 3 Ye nəŋəlv pəsə-me si: Pepe təw ké í laki mpw? Ilé í cə pəntu si: Ta Səsə caakəna, ye i təma i ká mələna-keŋe nəŋəw ké cəne.

4 I ifalaa təewa, ilena pá maŋana kraŋaya pile nteŋe mpaav taa, na pá tu-keŋe ŋmənaŋa ke təŋaya nakəli ka nəŋə, ilena pá hetı-te.

⁵ M̄p̄óyó mpa paa we təna tə pa taa napəli pa p̄əssa-we si: Pepeye í lakí təna? I hetəyi kpanjaya pile n̄té suwe?

⁶ M̄p̄óyó Yesu ifalaa c̄əwa isu Yesu ka heela-we tə, ɔlena pá yelee-we na pá tɛna. ⁷ Na pá pona-tɛye Yesu, na pá pə tə t̄ə k̄e pa wontu, na Yesu caya pə t̄ə. ⁸ M̄p̄óyó yəlaa paɣale pə pa wontu ke mpaav taa, na lɛlaa n̄á ce hatu na pá pə. ⁹ ɔlena mpa paa we Yesu n̄əȳə t̄ə na mpa paa we ɪ waali tə pá kooki si: Paa wei í t̄u ɪs̄ə k̄e teeli. ɪs̄ə í wee wei ɪ k̄əɲna Tacaa tonj t̄ə ɪ waali. ¹⁰ ɪs̄ə í het̄i kawulaya ŋka ka t̄əɲna k̄ənt̄e t̄ə, ŋka ka k̄e Tacaa Tafiiti nyəɲka t̄ə. Paa wei í t̄u ɪs̄ə k̄e teeli ke hatoo ɪs̄ətaa.

¹¹ Yesu tala Yosalem, ɔlena í s̄uv ɪs̄ə t̄əs̄eɛɛ taa. I nyəna ɪ taa na ɪ waali k̄e teu, ɔlena í na ɪ ifalaa naan̄əwa na naale pá t̄e Petanii ke ilim t̄ema t̄em t̄ə pə t̄ə.

*Yesu t̄əɲsa fiki t̄ȳv ke mpusi
(Matiyee 21:18-19)*

¹² K̄v fema na pá lukí Petanii, ɔle nyəȳəsi kpa Yesu keɛ. ¹³ M̄p̄óyó ɪ loosa fiki t̄ȳv ke pooluɲ na k̄ó l̄əpa t̄əkpimm. ɔlena í polo si ntanyí ɪs̄ənt̄ə k̄v l̄əla pee. I k̄əma na í tala k̄v t̄eɛ, ɔlena í mayana hatu tike. Mpi t̄ə, pə ta ke fiki t̄uɲ l̄əluɲv waat̄v. ¹⁴ T̄əɲaya Yesu t̄əma fiki t̄ȳv ŋku si: N̄əȳəlv kaa tasa nyá pile ke t̄əɲȳv.

Na ɪ ifalaa nu mpv.

*P̄eɛt̄əlaa t̄əȳənȳv ke ɪs̄ə t̄əs̄eɛɛ taa
(Matiyee 21:12-17; Luku 19:45-48; Yohaani 2:13-22)*

¹⁵ M̄p̄óyó Yesu na ɪ ifalaa pa tala Yosalem. ɔlena Yesu s̄uv ɪs̄ə t̄əs̄eɛɛ taa na í niki t̄əȳənȳv ke mpa pa p̄eɛt̄ayaa na mpa pa yakaya t̄ə. Na í p̄əsi liyitee ȳək̄əlaa taap̄ələn̄aa ke alele, na alukukunaa p̄eɛt̄əlaa kpelasí t̄ət̄ə. ¹⁶ I ta tisi si n̄əȳəlv í s̄əȳəli pulv na í t̄əɲna ɪs̄ə t̄əs̄eɛɛ taa. ¹⁷ P̄əle pə waali ɪ s̄eɣesa-we si: Pa ŋmaawa ɪs̄ə T̄əm taa si, paa yaa ma t̄əȳaya si ȳəlaa t̄əna ɪs̄ə t̄əs̄əl̄əml̄e. Ama mə p̄əsa-k̄eɣe ŋmulaa t̄əȳaya.

¹⁸ K̄ət̄əlaa s̄əsa na ɪs̄ə T̄əm s̄eɣes̄əlaa nu mpv, ɔlena pá p̄eɛk̄əyi ɪs̄əna paa la na pá k̄v Yesu t̄ə. Ama paa w̄əna ɪ s̄əȳənt̄v. Pə t̄aya pulv t̄ə, ɪ k̄v s̄eɣes̄ət̄v s̄uv ȳəlaa samaa ke teu k̄e pə t̄u f̄eɪ.

¹⁹ Ilim k̄əma na pə t̄e ɔlena Yesu na ɪ ifalaa pá k̄vli ɪc̄at̄e taa na pá lu.

*Fiki t̄ȳv ŋku k̄v w̄əlaa t̄ə k̄v t̄əm
(Matiyee 21:20-22)*

²⁰ T̄ev fema na pá k̄vli tan̄əɲ ke l̄əɲ na pá t̄eɛki, ɔlena ɪ ifalaa na fiki t̄ȳv ŋku na k̄v w̄əlaa t̄əw̄əɲw̄əɲ na p̄ə k̄p̄eɲna k̄v kite. ²¹ Piyee t̄əssa nti tu lapa t̄ə ɔlena í t̄ə si: Nyəni Tacaa, fiki t̄ȳv ŋku n ka t̄əɲsa mpusi t̄ə k̄v w̄əlaa t̄əw̄əɲw̄əɲ.

²² M̄p̄óyó Yesu t̄əma ɪ ifalaa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa c̄es̄əyi, ye í t̄u ɪs̄ə k̄e naani, ²³ í p̄əs̄əyi na í t̄ə pulaya kan̄e si

ká kpesi na ká hoti tenku taa. Ye í tema mə taa təkpataa si pu la na sika fei, pə lakı kė. ²⁴ Pə tō kė ma heeliyi-me si pə tēna mpi í sələməyi İso tō í huş si í tema-wəyi hikuyu, de paa ha-meşewi. ²⁵ Saa wei í kuləyi sələmuyv tō, ye í nawa si mə na nəyolv í wēna natəli, de í kv-təyi mə taa. Waatv inəyi mə Caa wei i we isətaa tō, i ká huş-meşə mə isayatu tōtō. [²⁶ Ye mə təyontələnaa wakələyəna-me na u hvləyi-wəşə suulu na í tayanı, mə Caa wei i we isətaa tō, i kaa huş-meşə mə isayatu tōtō.]

Yesu pəşuyv təm

(Matiyee 21:23-27; Luku 20:1-8)

²⁷ Mpróyú Yesu na i ifalaa pa tasa Yosalem ke pote, na Yesu polo na í cəki İso təşeele taa. Tənaya kətəlaa səsaa, na İso Təm seşəsəlaa, na səsaa pa kəma i kin, ²⁸ na pá pəşsi-i si: Kanjante nteye n makı nyá taa na n lakı isəntō? Yaa awe tu hana-ŋ pə mpaav?

²⁹ Tənaya Yesu cə-we si: Maa pəşsi-meşə təm kuləmtv. Ye í cə-m-ti, de maa heeli-meşə kanjante nte ma makı ma taa na má lakı isəntō tō. ³⁰ İso yaa yəlaa tilina Yohaani si í cəki yəlaa ke İso ləm? İ cə-m.

³¹ Mpróyú pa mayasa-təyi pa taa pa tike. İlena pá tō si: Ye tō tōma si İso tilina-i, i ká pəşsi-tv si: Na pepe tō kė í tá mv i təm? ³² Pəyele ye tō tōma si yəlaa tilina-i...

(Pa nyanəyana samaa. Pə taya pulv tō, yəlaa nyənaya Yohaani ke İso kuyəyətutv teləşlv kupaŋ kė).

³³ Mpróyú kətəlaa səsaa pəşəna Yesu si: Tə ta nyi. Tənaya Yesu ná cə-we si: Anhaa, ma kaa heeli-meşə kanjante nte ma makı na má lakı isəntō tō.

12

Təmle nyəma asayaa təm

(Matiyee 21:33-46; Luku 20:9-19)

¹ Mpróyú Yesu şv kətəlaa səsaa kė iso seşv si: Yvlv nəyolv i ka şona leşej tuŋ ke taale təcu. Na í ŋma kolunə na í cəşna, na í la timpı i ká nyaasəyi pə ləm tō. Na í ŋma akele tanjav nəyolv, wei i tō pa sənəyi na pá fenjiyi tō. İ tema mpv, İlena í caa yəlaa na í su tə taa, İlena í tē yela. ² Pə kəma na pá tala tuŋ inı i kooluyu waatv, İlena í kvsı i tillu nəyolv si í polo təmle nyəma kin na pá cele-i inı i tete. ³ Tənaya təmle nyəma mpe pa kpa tillu inı na pá má. İlena pá təyənı-i i niŋ naaşnəwa təyələyəli. ⁴ Mpróyú taale tv inı i tasa tillu lelv ke kvsuyv na í tili. İlena pá kpa ilé na pá má i nyuyv ke teu na pá tvv-i. ⁵ Mpróyú taale tv tasa lelv ke tiluyu, İlena pá kpa ilé na pá kv. Pa lapa mpróyú təm payale tōtō. Pa mapa lelaa na pá kv lelaa. ⁶ Yvlv wei pu kaasa taale tv inı i kin təyole i mayamaya i kuləlv wei i luyv şv teu tō. İleşv i tēşə tiluyu ke pa kin, na í

huvki si paa nya i pəyaya isəle. ⁷ Ama təmlə nyəma mpe pa heela təma si: İ loosiyi kpancoou tu kəna nté. İ kəə na tə kv-i na taale pəsi tá nyənte. ⁸ Tənağa pa kra taale tu pəyalv inı na pá kv-i, na pá lə taale na waalı.

⁹ M'p'ógú Yesu p'əssa-we si: Isənağa taale tu inı i ka la? İ ká kəə ké na í kv təmlə nyəma mpe, ilena í caa yəlaa kofama na í su taale taa. ¹⁰ Matəŋ í tema kaluyv ke İso təm taa si:

Pəle nte tetv ηmalaa ηmaakaya na pá lə tə,
nté tə təə kəlv ηmatv təna məlaa na tə səŋ.

¹¹ Mpi Tacaa lapa na tə nyənəyi
na pə we-tuyv piti təyələ.

¹² Tənağa Yuta nyəma taa səsaa p'ekka isəna paa la na pá kra Yesu tə. Pə tağa pulv təə, pa nyəmə teu si mpeye i s'eeena isə inı. Ama pa nyamna samaa. İlena pá yelev na í t'ee.

Lom wulav səsə lampuu təm
(Matiyee 22:15-22; Luku 20:20-26)

¹³ M'p'ógú Yuta nyəma taa səsaa tila Falisanaa napəli na Heləti kpekəle taa nyəma napəli tətə si pá polo na pá má Yesu nəyə təə na pá ná. ¹⁴ P'ele pa talaa, ilena pá tə Yesu si: Tacaa, tə nyəmə si tampana ke n yəyətəyi. Nn səyəməyənə mpi yəlaa huvki pa taa tə. Pə tağa pulv təə, nn paasəyənə təə, nn fayasəyi yəlaa. Ama isəna mpi mayamağa İso caa si yəlaa í la tə pə tampana ke n heeliyi. Təv, pə we mpu tə, tá mpaav taa pə w'ee si ye lampuu t'ə feli Lom wulav səsə na? T'ə feli yaa t'ə taa feli? Tə caa si n heeli-tv.

¹⁵ Ama Yesu ná nyəmə pa taa layatv, ilena í p'əssi-we si: Pepe təə ké í nyək-i-m katəka ke konyəpv? İ kəna-m liyitee nyəyəluyv na má na.

¹⁶ Tənağa yəlaa kəna-i-kv, ilena í p'əssi Yuta nyəma taa səsaa si: Awe nyuyv fotoo na i hətə ke pa ηmaa liyitee nyəyəluyv təə cənə? M'p'ógú pa cə-i si: Lom wulav səsə ké.

¹⁷ Tənağa Yesu təma-we si: Aŋhaa, í c'ela Lom wulav səsə ke mpi i ti tə, na í c'ela İso iləye mpi i ti tə.

M'p'ógú Yesu kuvəcətv ntı tə məla-w'eyə təmsuyv ke səsəm.

Isəna tu w'ee ta fem waalı tə
(Matiyee 22:23-33; Luku 20:27-40)

¹⁸ M'p'ógú Satusee nyəma napəli pa kəma Yesu kin. Satusee nyəma mpe pa tənayana si paa pə la isəna sətəa kaa te na pá fe. M'p'ógú pa p'əssa Yesu si: ¹⁹ Tacaa, Moisi su-tuyv kusəsutv ke takəlası taa si: Yulv í w'ena neu, na yulv inı í si na í yelev alv, na alv inı í f'ei-na-i na pəyaya, neu ká hə leelu inı na í hikina-i piya. İlena pa yaakı-sı na i taalv səlv hətə. ²⁰ Təv, yulv nəyəl v na i newaa paa kəna yulvnyəyənə naatosompəyələya. M'p'ógú taalv krağa alv, ilena í si, i f'ei pəyaya. ²¹ Tənağa i waalı nyəyənə həma leelu, na ilé i canı i

sı tətə, ı fei pəyaya. M̄p̄yú ílé ı waalı nyəŋ ná kpaɣa alu ını na ílé ı sı mp̄u tətə. ²² Haləna pə polo pə siyili pa naatosomp̄ɔɣalaya ŋke ka tənaya mp̄u təpai na pá səki mp̄u, nəɣəlb ta hiki pəyaya. Pəle pə waalı ké alu ını ı tessa səpu. ²³ Təu, pa təna pa kpaɣa-ı mp̄u tə, sətəa fem wule pa naatosomp̄ɔɣalaya ını ı taa aweyele alu tu?

²⁴ M̄p̄yú Yesu cə-we sı: ı nyəmə mpi pə təə pə liyitiyi-me tə? ı ta nyi Isə Təm na Isə toma tə pə təə ké. ²⁵ Waatu wei sətəa ká fe tə akpaɣale təm kaa wee. Ama apalaa na alaa paa wee ké isu isətəa tillaa weu tə. ²⁶ Ye sətəa fem təm ıle, ı ta kaləta Moisi takəlaya taa ké timp̄i pa yəɣəta səwa hotiya təm tə yee? Pa ŋmaa təna sı Isə toma Moisi sı: Ma ké Apələham na Isaaka na Yakəpu pa Isə ké. ²⁷ Isə ké weesuyu nyəma nyəŋ ké, ı ta ke sətəa Isə. Pə liyita-meyə yem ké.

*Isə kusəsutu taa səsəəntu
(Matiyee 22:34-40; Luku 10:25-28)*

²⁸ Isə Təm seɣesəlb nəɣəlb ı ka we təna na í naaki isəna pá na Yesu pa laki tə. ı nawa sı Yesu cəwa Satusee nyəma ke teu. ılena í polo na í pəəsi-ı sı: Isə kusəsutu təna taa ntiyile səsəəntu təkpeɔ?

²⁹ Tənaya Yesu cə-ı sı: Kusəsutu taa səsəəntu nté sı, ıseɣeli nyəma í nu, Tacaa Isə tike kena Səsə təkəŋ. ³⁰ N ka səəli Tacaa nyá Isə na luyu kuləmuyə, na nyá ləsayə suu-ı təmammam ke paa mpi pə taa. ³¹ Təle tə waalı nti tə wee təɣəlb. N ká səəli nyá təɣəntəle isu nyá ti. Kusəsutu natəli tə fei tətə na tə kəla tənə tə naale ıne.

³² M̄p̄yú Isə Təm seɣesəlb təma Yesu sı: Tacaa n cə teu pə tu fei. Timp̄i n yəɣətaa sı Tacaa tike kena Isə na ı paasi Isə nəɣəlb ı fei tə tampana ke n yəɣətaa. ³³ Mp̄u tə yulb ká səəli Isə na luyu kuləmuyə na ı ləsayə suu-ı paa mpi pə taa. Na pəle pə waalı í səəli ı təɣəntəle isu ı ti. Mp̄u ını pə kəla isu pa lakuyə Isə ké kətaya ŋka kəkə nyaya ka təna tə, na kətasi nsi sı təna təpai tətə.

³⁴ Yesu nawa sı ı cəna ləmayasəe ılena í təmı-ı sı: Nyá na Isə Kawulaya suu í fei pooluŋ.

Pəle pə waalı nəɣəlb ı nyuləyi sı í tasa-ı təm pəəsuyə.

*Tafiiti pəyaya nté Kilisiti
(Matiyee 22:41-46; Luku 20:41-44)*

³⁵ Yesu təŋna seɣesuyə ke Isə təsəe le taa, ılena í pəəsi sı: Isənaya Isə Təm seɣesəlaa təŋ mp̄u sı Mesii ke Tafiiti pəyaya ye? ³⁶ Pəyele Feesuyə Nəŋŋtu ná tənə Tafiiti taa ké təm na ílé ı mayamaya í yəɣəti sı:

Tacaa heela ma Səsə sı,
caya ma kəŋkəŋ taa,
haləna má kəə na má su nyá
kolontunaa ke nyá nəəhəe tēe.

³⁷ Tafiiti mayamaya ná yaa-ı sı Səsə nté, ıle isənaya Mesii ná məlaa na í ké Tafiiti ını ı pəyaya tətə ıle?

Isə Təm seyesəlaa waali kuluyu
(Matiyee 23:1-36; Luku 20:45-47)

Մրօյօ samaa tuutuuma nu Yesu təm na laŋhulümle. ³⁸ Ի կրաալա յալա mpa i seyesaya tə si: Ի ləna Isə Təm seyesəlaa mpe na laakali. Pa səəla tokonaa səsaa suuu ké na pá cəəki, na pá caaki pa seeki-weyə samaa taa na pá luŋiyi. ³⁹ Na Yuta nyəma təkotilenaa taa teeli teeli təcəyalenaa ke pa pəekəyi, na acimanaa taa səsaa səsaa təcəyale ke pa pəekəyi na pá cakı. ⁴⁰ Mpe pa ləkəyənə leelaa ke pə tənə mpi pələ pa wənə tə. İlena pá suu Isə sələmuyə na pə taɣalı si pə hólí si mpeyē kəpama. Pə təə ké paa te na pá ná katatəlaya nav napələyi teu.

Alv wei i tv santiinaa naale tə
(Luku 21:1-4)

⁴¹ Մրօյօ Yesu caya Isə təsēle səsəəle taa ké kəhaan atakaanaa isentaa, na yəlaa samaa kəŋ na pá tɣyi liyitee na í nyənəyi. Մրօյօ toŋtənaa paɣale kəna liyitee ke səsəm na pá tv. ⁴² Tənaɣa leelu konyəntu nəɣəlv i kəna santiinaa ke naale na í pətı. ⁴³ Մրօյօ Yesu yaa i ifalaa na i heeli-wə si: Tampana ke ma heeliyi-mə yoo maa cesəyi, leelu konyəntu inə i tv mpiyi kəhaan atakaa taa tə pə kəla pa tənə pa nyəm. ⁴⁴ Pə taɣa pulv, yəlaa ləlaa ná kpaɣa pa liyitee nna a kpisa yem təɣə na pá tv. Ama alv inə de paa na i ké konyəntu tə pə tənə mpi i ka wənə təɣə i kpaɣaa na i tv. Pə ta kaasi-i pulv si í yana təɣənaɣa maɣamaya.

13

Isə təsēle wakəlvuy təm
(Matiyee 24:1-2; Luku 21:5-6)

¹ Yesu kəma si í lukəna Isə təsēle taa, iləna i ifalaa taa nəɣəlv təmı-i si: Tacaa, nyənı ŋmatv tənə tə təəv, na tə pəe kəpama teu yee?

² Tənaɣa Yesu cə-i si: Matəŋ n na ŋmatv səsəəntv tənə? Pə kaa kaasi pələ lentə na tə tənə lentə təə, paa tusi pə tənə.

Mpi mpi pu hvli si antulinya caa təm tə
(Matiyee 24:3-14; Luku 21:7-19)

³ Մրօյօ Yesu caya Olifinaa puyv təə ké Isə təsēle isentaa. Pə pamna Piyē na Saaki na Yoħaanı na Antəlu pa liyiti pa wənna i kin. Tənaɣa pa pəəsa Yesu si: ⁴ Pəlee ké mpv inı pu la? Na ŋmaatəle nteyē pu hólí na tə nyənə si pə wəsa?

⁵ Tənaɣa Yesu suv-weyə kpaaluyv si: Ի la laakali, í taa yelev na nəɣəlv kəə na í tolisi-mə. ⁶ Mpi tə paɣale ká kəə na pá ha pa təyi ma hətə si mpeyēle Mesii, na paa tolisi paɣale. ⁷ Ye í kəma na í nu yooŋ taŋ ke mə cəlv mə cəlv, na pá heeliyi-meyē pooluŋ nyənə təmnaa, səɣəntv í taa la-mə. Pə wēe si mpv inı pələ pu la ké. Ama waali waali ké antulinya náá kəŋ na i tēŋ. ⁸ Tətə kateŋa ləŋka ká

yoona leŋka nyóma. Kawulaya leŋka ká kuli leŋka tóo, na tetu ká sele tiiliwe tiiliwe, na nyóosənaa ká la. Na mpv unɪ pəle pu wee isu alv kuluyuu lɔlvu na pə caali-ɪ wuu ke səŋsəŋ tɔyole.

⁹ Mə maɣamaɣa í la laakali. Pə taya pulv tóo, paa yaa-meɣe puloonaa taa. Paa ma-meɣe kpatəŋ ke Yuta nyóma təkotilenaa taa. Paa yaa-meɣe nənəəsi ke tetu təkəlaa na awulaa səsaa pa kiŋnaa ke ma tóo, na í ká hólí ma təm tampana. ¹⁰ Ama pə wee si paa heeli Laapaali Kupaŋ ke katerjasɪ təna taa yəlaa ké na pəcə. ¹¹ Saa wei paa kra-me na pá pona-meɣe puloonaa taa ke mpv tó, í taa nəɣəsi nti í ká yəɣəti tə na pə ta tata. Ama ye pə tala, í yəɣəti nti tu kəo mə luuŋ tɛ tə. Pə taya pulv tóo, Iso Feesuyu Nanŋtu ka tona-təyi mə luuŋ tɛɛ, pə taya mə cəɔyɔ tu luna. ¹² Halɪ yəlaa ká kuli na pá hólí pa taalvnaa yaa pa newaa maɣamaɣa si pá ku-we. Na cəcənaa ká la pa piya ke mpv tətə. Piya səle su kuli si nyóma tóo na si la na pá ku-we. ¹³ Yəlaa təna taa ká kraana-meɣe ma tóo. Ama ye wei í nyaya apalvɔ na í tala tənaya, pɔntv nyuyv ke pu ya.

Acaalətv təm

(Matiyee 24:15-28; Luku 21:20-24)

¹⁴ M̀p̀r̀ỳỳ Yesu təma si: ɪ ká kəo na í na acaalətv taa acaalətv ke timpɪ pə ta nəɣəsəna tə wee tə. Wei ɪ kaləyi tə í cəkəna-təyi teu. Mpv unɪ tə, mpa paa wee Yuta tə pá se na pá kra póŋ. ¹⁵ Ye pə maɣana wei na í we kutuluɣu tóo na í tiiwa, í taa tə si ɪ sɔvki təyaya na í kraɣa pulv. ¹⁶ Na wei pu maɣana ɪ we taale tə, í taa tə si ɪ kpeŋ ɪ tɛ na í kelɪ ɪ kraɪ. ¹⁷ Ahusitonaa na asəŋ təm ká la waiyo ke waatu unɪ. ¹⁸ ɪ sələmɪ Iso na kuyeeŋ unɪ í taa pamsəna watv waatu. ¹⁹ Pə taya pulv tóo, wahala ká la kuyeeŋ unɪ ɪ taa ké səsəm ké pə tu feɪ. Wahala wei ɪ taka hatoo Iso lapv antulinya tə pa ta nata, pəyele pa kaa tasa ɪ taka ké nav tə. ²⁰ Na ye pə taya isu Taca hɔvwa si ɪ ká pasa kuyeeŋ unɪ ɪ tóo nəyɔlv kaa tɔli-tɪ. Ama ɪ pasa pə kuyeeŋ inəyi yəlaa mpa ɪ ləsaa si pá pəsɪ ɪ nyóma tə pa tóo. ²¹ Na ye yɔlv təma-me si: ɪ nyəni, Mesii we cəne yaa cəne, í taa nu. ²² Pə taya pulv tóo, Mesiinaa na Iso kuyəɣətv tɔ teləsəlaa pəpətvnaa ká lu na pá la kəkəlv nyəm na piti təma. Halɪ paa pəsaya pa puɣusiɣi mpa pa maɣamaɣa Iso ləsaa təyɔ. ²³ Mpv tə í la laakali, ma tɛma-meɣe kraalvɔ.

Yulv Pəyaya kəntɛ

(Matiyee 24:29-31; Luku 21:25-28)

²⁴ Wahala unɪ ɪ waali ké kuyeeŋ unɪ ɪ taa, ilim ká si təkpitii, isətv kaa tasa hɔlvɔyɔ. ²⁵ Isətvɔlvjasɪ ká luna isətaa na si hoti, pu ciyiti isətaa kəkəlvnaa. ²⁶ Waatu inəyi paa na Yulv Pəyaya má ma səŋa isəŋmɔntv tóo na má tiiki na ma toma ke səsəm na ma teeli. ²⁷ Maa tili ma isətaa tillaa si pá koti ma ləsəlaa ke antulinya

həxələŋ təna taa. Pə kpaɣav ilim təlule na pə tətule na pə polo pə ntəxəŋ na pə mpətəŋ təə tə.

Fiki tɔyɔ təm

(Matiyee 24:32-35; Luku 21:29-33)

²⁸ I nyəmna fiki tɔyɔ na í cekəna, saa wei ku neɣetəyi na hatu yeɣeləyi tə í nyəmá kprakpaa si heesuyɔ talaa kele. ²⁹ Mpu tətəxə waatu wei í ká ná təmnaa pane pa lakɪ tə í nyɪ si pə wɔsaa kele, pə caa lapu nté. ³⁰ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, yəlaa mpa pa we isəntə tə pa kaa si pa təna na pécó pə tənaya mpu pə la. ³¹ Isətənyɔ na ate ká mukɪ yem. Ama ma kuyəxtətu kaa saali paa pəcə.

Isə tike nyəmna kuyəŋku antulinya ká te tə

(Matiyee 24:36-44)

³² Nəxələ fei wei i nyəmá pə waatu yaa pə wule tə, paa isətəa tillaa, na Pəyaya má ma mayamaya. Ama Tacaə tike kon nyəmna. ³³ Mpu tə, í la laakali na í feŋ. Pə taya pulv təə, í ta nyɪ wule nte mpu inɪ pu tii təkpiɪ tə. ³⁴ Pu wee isɪ yulv səsə kulvɔyɔ i təyaya si i puki mpa na í yaa i pəyalaa mpa pa lakɪ i kin ke təmle tə, na í tɔ pə tənaya pa niŋ taa, na í hólí paa wei ké nte i ká la tə, na í heeli təyaya təə nyənlv si í feŋ teu. ³⁵ Ye i ta nyɪ waatu wei təyaya caa ká kəə tə ilɛ í feŋ teu. Taanaya ke i ká kəə, ahoo heka ke, kampaaŋ koou na, yaa tanaŋ ké, nəxələ ta nyɪ. ³⁶ Ye i ká kəə təm kulvm təə tənyəsə, ilɛ í taa yeɛle na í mayana í təŋna tom. ³⁷ Nti ma heeliyi-me isəntə tə ntəyi ma heeliyi paa wei si í feŋ yoo.

14

Səsaa səsaa cayav ke Yesu acaya

(Matiyee 26:1-5; Luku 22:1-2; Yohaani 11:45-53)

¹ Pə kaasa kuyeyɛŋ naale si pá təxə Tɛɛv acima na potopotonaə mpa pa taa fei kəkvsəm tə. Ḿpóyó kətəlaa səsaa na Isə Təm seɣesəlaa pa pɛeka isəna paa la na pá kpa Yesu təheɛ na nəxələ ta na tə na pá kv-i. ² Pa yəxtəyaya pa taa si: Ye tə təma si t́ kpa-i acima waatu taa, pu la yoo ke yəlaa taa.

Yesu təə tulaalv pəlvɔy

(Matiyee 26:6-13; Yohaani 12:1-8)

³ Kuyaku nakvli Yesu we Petanii ke tənuyɔ təə asilima kutəŋ tɔ Siməŋ təyaya taa, na í cayaa na í təŋna təxəv. Tənaya alv nəxələ i sɔvwa na í təkə tulaalv kupaŋ wei pa yaa si naati na pá lapa i akpaləpiya ke liyitee pələ kuhvlvməle taa tə na tulaalv inɪ i we liyitee ke səsəm tə. Ḿpóyó alv inɪ i pəla akpaləpiya ŋke na í pəli tulaalv inəyi Yesu nyuyɔ taa. ⁴ Tənaya mpu inɪ pə ta maya mpa pa caya təna tə pa taa ləlaa na pá tə si: I ləv tulaalv inɪ isəntə tə pə teu nte we? ⁵ Ye paa pɛeta-i i liyitee taa kəli liyitee nyəxtəv

ημῶν na nunῶa (300) na pá ha konyántwnaa? Μῦθός πα kala alv inu i təm ke səsəm. ⁶ Ama Yesu təma-we si: I yele alv inu təkpi yoo. Pepe təw kέ í pəsəyi i lanje ke mpv? Mpi i lapam mpv tə pə tewaya halı. ⁷ Mə na konyántwnaa í wenna tam. Paa waatu wei kέ í nəkaa í ká la-weye kəpantu. Ama má na-me təkaa wee təma kin ke tam. ⁸ Mpi i pəsaa təw i lapa. I laalaa na í sayalı-m tulaalv ke kprakpaa si pá pina-m. ⁹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, paa timpixi paa heeli Laapaalı Kəpan ke antulinya inu i təna i taa, paa keesi alv ine i lapa mpi tə pə təm na pá təsəyi i təw.

Yutaasi kəlmətə

(Matiyee 26:14-16; Luku 22:3-6)

¹⁰ Μῦθός Yesu ifalaa naanῶa na naale taa nəwəlv wei pa yaa si Yutaasi Isəkaleeu tə i kulaa, na í polo í mayana kətəlaa səsaa, si inu i ka tv Yesu kέ pa nin taa. ¹¹ Pele pa nu mpv ilena pa lanja hee səsəm na pá tə si paa ha-i liyitee. Ilena Yutaasi sūv kuyaku kəpankə ke pəkəyυv si í tv Yesu kέ pa nin taa.

Teev acima kətəyυv təyυv

(Matiyee 26:17-25; Luku 22:7-14,21-23; Yohaani 13:21-30)

¹² Pə tala potopotonaa mpa pa taa kəkəsum fei tə pə acima kuyaku kancalaya nyənkə wule, ilena Yesu ifalaa pəsəsi-si: Leye n caa si tə polo na tə la-η Teev acima kətəyυv? Pə wule ntəye pa kuyi iweesi nsi pa lakəna Teev acima kətəyυv tə.

¹³ Μῦθός Yesu tila i ifalaa taa naale si: I polo icate taa, í ka sulina apalv nəwəlv na í səyəla lum na həyaya, í təni-i. ¹⁴ Pəntv inu í sūv timpı, de mu pəsəsi təyaya tv si: Taca si kutuluyu nkə ku taa í na i ifalaa paa caya na pá təw Teev acima kətəyυv tə kv we le? ¹⁵ Apalv inu i ká hılı-meye ate na isətəa kutuluyu taa kέ nan səsənkə nakvləyi isətəa, na pá təma-kuyυv tayanuyυv na kv taa we wontu nti í ká lana tə. Kv taa tənaya í ká təsi-tuyυv pə təna.

¹⁶ Tənaya Yesu ifalaa kulaa na pá tee icate taa na pá mayana teitei isu Yesu ka heela-we tə. Ilena pá təsi Teev acima kətəyυv ke təna.

¹⁷ Pə kəma isu taanaya de Yesu na i ifalaa naanῶa na naale pa talaa kele. ¹⁸ Pa caya na pa tənə təyυv, ilena Yesu yəyətı si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, má na mpa me təkayaa na təkı isəntə tə mə taa nəwəlv ká la-m kəlmətə.

¹⁹ Tənaya Yesu ifalaa isəntəa nyəna səsəm, na pá sūv-i pəsəyυv ke kəlv m kəlv m. Ine si: Matəη pə taya ma? Ine si: Matəη pə taya ma?

²⁰ Tənaya Yesu cə-we si: Mə naanῶa na naale taa nəwəlvuyυv. Má na wei tá nin ká krentı sūsvuyυv ke nyənaya taa tə. ²¹ Yəlv Pəyaya má, ma səki teitei kέ isu paa keesa ma təm ke Isə Təm taa tə. Ama wei i ká la Yəlv Pəyaya maya kəlmətə ke mpv tə i təm ká la waiyo kέ səsəm. Pəntv inu ye pa taa lıli-i pəle pu lapa sana.

Tacaa səm təəsvy

(Matiyee 26:26-30; Luku 22:14-20; Kələnti I 11:23-25)

22 M̄p̄óyó waatu wei Yesu na ı ifalaa pa təkaya tə, Yesu kraya potopoto na í see Isə ké í na təmle, na í faya-ı na í cəla ı ifalaa, na í heeli-we si: ı mv, ma tənvyv nté.

23 Pələ pə waalı ké ı kraya kəpv na í see Isə ké í na təmle na í cele-we, na pələ pá nyəə pa təna. 24 ılena í heeli-we si: Ma caləm nté mpi pə hólóyí Isə nəyə pələvyv tampana tə. Mpi pə kpremna yəlaa pəyalə təə. 25 Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, ma kaa tasa səlvm pənəye nyəəv haləna kəyanjku maa tasa pə nyəəv ke Isə Kawulaya taa tə.

26 Yesu na ı ifalaa pa təma mpv, ılena pá yoo acima yontu, ılena pá tēe Olifinaa pvyv təə.

Piyee kpeesvyv təm yəyətaya

(Matiyee 26:31-35; Luku 22:31-34; Yohaani 13:36-38)

27 M̄p̄óyó Yesu təma ı ifalaa si: Mə təna í ká yele-m na í se. Pa ŋmaa m̄p̄óyó Isə Təm taa si: Maa kv tiikilu na heej ká ya yem yem. 28 Ama waatu wei maa fe, ılena má tēe-meyə nəyə ke Kalilee.

29 Tənyaya Piyee təma-ı si: Paa pa təna paa yele-ŋ na pá se, má ma kaa la mpv.

30 Ama Yesu təma Piyee si: Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo maa cesəyi, n ká kpeesı təm tooso ké saŋa ahoə ane a mayamaya si n ta nyi-m ké n ta nyi-m na pəcə kampaav koo təm naale nyəm.

31 Ama Piyee tasa kpeesvyv na toŋ si: Paa má na-ŋ tu si tu si ké. Ma kaa kpeesı si ma ta nyi-ŋ.

M̄p̄óyó pa təna pa yəyətə mpv.

Yesu sələmvv ke Ketəsemanee

(Matiyee 26:36-46; Luku 22:39-46)

32 Pələ pə waalı pa tala timpı pa yaa si Ketəsemanee tə, ılena Yesu tə ı ifalaa si: ı caya cəne na má polo Isə sələmvv ke hatoo cəne.

33 M̄p̄óyó ı kraya Piyee na Saaki na Yohaani. Tənyaya səyontu na laŋwakəlle səsəəle svv-ı kpaav, 34 ılena í tə-we si: Ma laŋle wakəlaa ké tətəyətəyə pə fei keesvyv. ı caya cəne na í fenjiyi.

35 ı tuusa ı nəyə təə ké pəcə, ılena í luŋ na í sələmi si ye pə we pəsvyv wahala waatu iné í taa kəə unı ı təə. 36 ı sələmaa ké si: Hai, ma Caa, n pəsəyi pə təna, kəəli wahala səsə ineyə ma nyvyv təə. Paa na mpv mpi n nəkaa tə pələ pə la, pə taa wee ma luyv nyəntv.

37 Yesu təma mpv, ılena í məli ı ifalaa tooso unı ı kiŋ na í mayana pa təŋna tom. Tənyaya ı pəəsa Piyee si: Siməŋ, n too ke? N kpisa fenjuv ke pəcə mayamaya? 38 ı fen na í sələmi, təfə í ká hoti waatu wei mayasvyv kəŋ-me tə. Pááná wee, ama tənvyv ı pəsəyənə.

³⁹ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu tasa tuusuḡu, ɔlena í tasa kolumtu ntəyi sələmḡu. ⁴⁰ I tasa ı ifalaa cələḡ məluḡu, ɔlena í maḡana pa təḡna tom tət̄. Pa kpisa pá caḡana pa ıse. Ue pa ta nyi nti pá c̄-ı t̄.

⁴¹ Yesu məla tooso nyəm ɔlena í p̄əssi-we si: I təḡna tom na í heesəyi yaa? T̄əv, í yeke m̄p̄u, p̄ə talaa keke. I nyəni, paa tu Yulv Pəyaya maḡa asayaa niḡ taa. ⁴² I kuli na t̄ə t̄e. I nyəni, ma kələm̄ət̄ə t̄ə tala c̄əne.

Yesu k̄p̄av

(Matiyee 26:47-56; Luku 22:47-53; Yohaani 18:3-12)

⁴³ Yesu təḡna yḡḡət̄aȳa ke m̄p̄u, ɔle ı ifalaa naan̄əwa na naale taa l̄əlv wei pa yaa si Yutaasi t̄ə ı talaa keke. Na ı waalı k̄e ȳəlaa tuutuuma na pá t̄əka layal̄ee na k̄p̄at̄əḡ. K̄ət̄əlaa s̄əsa na Īs̄ə T̄əm seḡes̄əlaa na nyuḡu nȳəma pa tilina ȳəlaa m̄p̄e. ⁴⁴ Yutaasi wei inı ı lakı Yesu k̄e kələm̄ət̄ə ke m̄p̄u t̄ə ı ka keesa samaa in̄əyi ı səna ı k̄á la t̄əḡ. I heela-w̄eḡe si: Ye ma polaa na má wayala wei ɔle in̄əḡəle. I k̄p̄a-ı na í t̄əki-ı teu na í t̄eena. ⁴⁵ Yutaasi talaa ɔlena í k̄p̄ət̄əna Yesu na í t̄ə si: Taca.

ɔlena í wayalı-ı. ⁴⁶ M̄p̄r̄ȳḡ samaa inı ı tu niḡ ke Yesu t̄əə na pá k̄p̄a-ı. ⁴⁷ T̄əḡnaya m̄p̄a na Yesu paa w̄e t̄əna t̄ə pa taa nəḡəlv ı k̄p̄e ı layat̄e na í lo k̄ətv̄lv s̄əs̄ə t̄əml̄e t̄ə ḡk̄p̄aḡḡu na í k̄əlv̄ t̄əf̄eḡ. ⁴⁸ ɔlena Yesu p̄əssi samaa si: I k̄əḡi-m̄ k̄p̄av na í nəki na í k̄p̄ak̄əyi layal̄ee na k̄p̄at̄əḡ t̄ə, maḡa ḡmulv ısayav ke? ⁴⁹ Ma na-m̄eḡe Īs̄ə t̄əsele s̄əs̄əle taa k̄e k̄ȳeḡeḡ t̄əḡnaya na má seḡes̄əyi. P̄əyele í ta k̄p̄a-m̄. Ama p̄ə lapa ı sənt̄əḡə si p̄ə la ı səna paa ḡmaa Īs̄ə T̄əm taa t̄ə.

⁵⁰ T̄əḡnaya Yesu ifalaa t̄əna yela-ı na pá se na pá t̄e.

⁵¹ P̄ə pamna ifepu nəḡəlv ı ka taka k̄unti tike na í t̄əḡ Yesu waalı. Pa siisa si pa k̄p̄aa ifepu inı, ⁵² ɔlena k̄unti fiti na í yeke na í t̄e tapak̄p̄ete t̄əȳəlv̄əli.

Yesu ponav ke Kotuyu s̄əs̄əḡk̄v taa

(Matiyee 26:57-68; Luku 22:54-55,63-71; Yohaani 18:13-14,19-24)

⁵³ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu k̄p̄alaa pona Yesu k̄e k̄ət̄əlaa wulav t̄e, na pá maḡana k̄ət̄əlaa s̄əsa na nyuḡu nȳəma na Īs̄ə T̄əm seḡes̄əlaa pa kota t̄əna. ⁵⁴ Piyee t̄əḡnaya Yesu k̄e t̄áál̄əḡ t̄əə, hal̄əna í tala k̄ət̄əlaa wulav t̄aȳa t̄əə. ɔlena í caḡa t̄əna na í na t̄əml̄e nȳəma pá holiyi k̄əko.

⁵⁵ M̄p̄r̄ȳḡ k̄ət̄əlaa s̄əsa na Kotuyu s̄əs̄əḡk̄v nȳəma p̄eeka taalı wei paa tu Yesu na pá hiki m̄p̄aav na pá kv-ı t̄ə, na pá kpisi. ⁵⁶ ɔlena ȳəlaa payal̄e náá k̄uli na pá t̄əḡ si: Taalı in̄əḡe ı lapa, in̄əḡe ı lapa. L̄elaa si in̄əḡe, na pá t̄aȳan̄əyi pa taa pa tike ke k̄p̄ees̄əḡu. ⁵⁷ Na l̄elaa náá lu yem na pá looli t̄əm na pá suu-ı si:

⁵⁸ T̄ə nu Yesu yḡḡət̄aa si inı ı k̄á ȳəki Īs̄ə t̄əsele s̄əs̄əle t̄əne, nte ȳəlaa niḡ ḡmawa t̄ə. Inı ı k̄á l̄eeti k̄ufate nte yulv niḡ kaa ḡma t̄əḡ k̄ȳeḡeḡ tooso wule.

59 Paa na mpv pa təm ta kaa.

60 Mpróyú kətəlaa wulav kula pa təna pa isentaa na í pəəsi Yesu si: N kaa yəyoti? Suweye yəlaa pane pa yəyətəyəna-ŋ ye?

61 Ama Yesu suma, i ta cə si pulv. Ulena kətəlaa wulav tasa-i pəəsuyv si: Nyayale Iso wei pa puyuləxi tə i pəyalv Mesii?

62 Tənaɣa Yesu cə-i si: Nn, ma maɣamaɣa kele. Na mə təna tərpa í ká na Yulv Pəyaya má na má caya Iso toŋ təna tv kəŋkəŋ taa. Na í ká na-m isətta ηmɔntv taa na má tiiki.

63 Tənaɣa kətəlaa wulav cəla i wontu na í tə si: Seliya nyéma mpaɣa tə tasəxi pəekuyv tətə. 64 Mə maɣamaɣa í ná isəna i kpa Iso tətə təyale. Təv, í na-we? Mpróyú pa təna pa təma si i təm səpaɣa, paa kv-i ké.

65 Tənaɣa yəlaa mpe pa lelaa svv-i ntayama təv, na pá takı i isentəv na pá mapı-i ŋkuma, na pá pəəsi-i si: Kpeye wei i mapa-ŋ tə.

Pəle pə waalı yoolaa kpaɣa Yesu na pá mapı-i kataasi.

Piyee kpeesuyv

(Matiyee 26:69-75; Luku 22:56-62; Yohaani 18:15-18,25-27)

66 Piyee ka we taya tətə ké ateye mpv təyə kətəlaa wulav təmle tv alv nyəŋ nəyəlv i kəma 67 na í maɣana-i na í holiyi kəkə, na í nyəni-i tərpiŋ na í tə si: Nyá tətə, n ka we Nasaleti tv Yesu inı i kiŋ.

68 Mpróyú Piyee kpeesaa na í tə si: Ma ta nyi nti n yəyətəyi mpv tə. Ma ta cəkəna-ti.

Pəle pə waalı ké Piyee luwa na í polo kraaŋ taa. [Ulena kampaav koou.] 69 Tənaɣa təmle tv alv nyəŋ inı i taɣana-i nav, na í tasa í na mpa paa we təna təyə heeluyv si: Pa taa mpeyele na apalv inə tətə.

70 Mpróyú Piyee taɣana kpeesuyv. Pə lapa laasaya ulena mpa paa we təna tə pá tə Piyee si: Nyá, n ta laŋ yəlaa mpe pa taa nəyəlv. Pə taya pulv tətə, n ké Kalilee tv tə se.

71 Mpróyú Piyee kpeesaa təlalala na í tuu na í tə si: Na Iso, ma ta nyi apalv wei i təm í yəyətəyi tə.

72 Tənaɣa kampaav lela koou ke təm naale nyəm, ulena Piyee təəsi nti Yesu ka yəyətə-i tə tə tətə si: Mpi pu takı kampaav koou naale nyəm tə n təma təm toosoɣo kpeesuyv si n ta nyi-m ké n ta nyi-m. Ulena Piyee wii isəlvəm.

15

Yesu ponav ke Pilati

(Matiyee 27:1-2,11-14; Luku 23:1-5; Yohaani 18:28-38)

1 Kətəlaa səsaa, na nyuyv nyéma, na Iso Təm seɣesəlaa, na Kotuyv səsəsv nyéma pa kota təmaɣa tanaŋ kupaŋkv tee si pa paasəyəna Yesu təm. Mpróyú pa həkə-i na pá kraɣa-i na pá polo

pá cəla Pilati. ² Tənaɣa Pilati pəssa-i si: Nyayale Yuta nyəma wulav səsə inəɣi?

Iləna Yesu cə-i si: Ntəɣələ n yəɣəta mpu.

³ Na kətəlaa səsaa náá təŋ si i lapa taalənaa ke səsəm ké. ⁴ Tənaɣa Pilati tasa-i pəssuyv si: N sumaya? Nyəni pa təŋuyv si n lapa pəne na pəne tə.

⁵ Ama Yesu tá cə si pulv. Iləna pə la Pilati ke piti ké səsəm.

Isələ seessuyv ke Yesu kuyv təə

(Matiyee 27:15-26; Luku 23:13-25; Yohaani 18:39–19:16)

⁶ Paa Təev acima wena Pilati tuləɣi saləka tu nəɣəlv wei samaa caa si pá tvi təɣə. ⁷ Pə pamna apalv nəɣəlv wei pa yaa si Palapaasi tə, í na ləlaa paa kowa yulv ke tetv təm yoou ŋku ku kulaa tə kv taa na pá təkə-weyə saləka. ⁸ Ḿpúyú samaa kulaa na pá kpa na pá mayana Pilati si í la-we isu i tu lakı-we tə. ⁹ Tənaɣa Pilati pəssa-we si: I caa má tvi-meyə Yuta nyəma wulav səsə na?

¹⁰ Pə taɣa pulv təə ké i pəssa-weyə mpu, i ka nyəmaya təkəlekele si isəseemle təə ké kətəlaa səsaa ka pona-i Yesu. ¹¹ Ama kətəlaa səsaa mpe pa seɣəsəna yəlaa si pá tə si Palapaasi ke pá tvi-we. ¹² Ḿpúyú Pilati taɣana samaa ke pəssuyv si: Təv, isənaɣa í caa má lana mə Yuta nyəma wulav səsə inı?

¹³ Tənaɣa pa mapa kapusi si: Kamı-i səm tesika təə.

¹⁴ Iləna Pilati pəssi-we si: Ilə isayətv ntiyi i lapa?

Ḿpúyú pa tasa kapusi mapv na təŋ si: Kamı-i səm tesika təə, kamı-i səm tesika təə.

¹⁵ Pilati səəlaa si samaa inı i laŋle í heəna-i, iləna í tvi Palapaasi, na í yele na pá casa Yesu ke akpatəe. Iləna í kpaɣa-i na í cələ-we si pá polo pá kamı-i səm tesika təə.

Yoolaa paanav ke Yesu

(Matiyee 27:27-31; Yohaani 19:2-3)

¹⁶ Ḿpúyú yoolaa pona Yesu ké kvfəneə təyaya taɣa təə, iləna pa yaa pa looŋa təna. ¹⁷ Ḿpúyú pa suu Yesu ké capa kvseem təkpaı, na pá lvv səwa ke ntenuyvu na pá te i nyuyv. ¹⁸ Iləna pá seə-i si: Yuta nyəma wulav səsə, fəə.

¹⁹ Na pá makı i nyuyv taa ké kpatúyú, na pá tə i təə ké ntayama, na pá luŋiyı i tēe ké akula ke teu təkulakula. ²⁰ Pa tēma-i paanav ke mpu, iləna pá wəɣəsi capa kvseem inı, na pá mələna-i i wontu. Iləna pá luna-i si pa kaŋı-i səm tesika təə.

Yesu kam

(Matiyee 27:32-44; Luku 23:26-43; Yohaani 19:17-27)

²¹ Pə pamna Siləni tu nəɣəlv ná luna taale, pa yaa-i si Siməŋ. I ké Aləkəsantəli na Lufusi pa caa. Tənaɣa pa kpipa ilə na təŋ si í səɣəli Yesu tesika ŋke. ²² Ḿpúyú pa pona Yesu ké timpi pa yaa si Kələkəta tə. (Pə huwəe nté si nyəmpəɣəlaya tē). ²³ Ḿpúyú pa

nyəmə sɪ pə cələyɪ-ɪ sɔləm mɪpi pə taa pə sita kəəle nte pə yaa sɪ miili tɔ sɪ í nyəə. Ama Yesu kisa nyəə. ²⁴ Pə waali ké pə kama-ɪ səm tesika təə, na pá tɔ tɛtɛ ké ɪ wontu təə sɪ pə nyəŋ ɪsəna paa wei ɪ ká hiki tɔ na pəcɔ pá tala-tɪ. ²⁵ Waatu wei pə kaŋaya-ɪ mpv tɔ pə wɛ tanaŋ ilim kaləfu pəyɔlayafɛi naanɔwa təə. ²⁶ Mɪpɔyɔ pə lapa lampa na pá ŋmaa ɪ təə sɪ: Yuta nyéma wulav səsə. Pə lapa mɪpɔyɔ sɪ pə huli mɪpi pə təə pə lapa-ɪ mpv tɔ. ²⁷ Pə kɛŋna í na ŋmɔlaa kɛ naale na pá ká səm tesikasɪ təə, lɛlv kɛ ɪ ntəyɔŋ təə, na lɛlv kɛ ɪ mpətəŋ təə, [²⁸ sɪ pə la ɪsu paa ŋmaawa ɪsə Təm taa tɔ sɪ: Asayaa taa ké pə tv-ɪ.]

²⁹ Yəlaa mpa paa tɛkayana təna tɔ pɛle pə kɛɛtəyɪ nyəəŋ na pá tɔvki-ɪ sɪ: Anyanka, matəŋ nyá təmna sɪ n yəkəyɪ ɪsə təsɛɛle səsəəle na ŋ tayanɪ kvfate kɛ ŋmav kɛ kuyɛɛŋ tooso taa. ³⁰ Waasi nyá tɪ ɪɛ. Lu tesika təə na ŋ tii ɪɛ.

³¹ Mɪpɔyɔ na kətəlaa səsaa na ɪsə Təm sɛyɛsəlaa tətə. Pɛle pə təŋna-ɪ paanav na pá yəyətəyɪ pə təma sɪ, ɪ yapa lɛlaa nyəəŋ ɪsənaɣa na í kaa pəsi na í ya ɪ maɣamaɣa ɪ nyəŋkv. ³² Pəŋɛntaa ɪsɛyɛli wulav səsə Mesii í lu tesika təə na í tii na tɔ ná na tɔ tisi.

Pə kɛŋna í na mpa paa kama tɔ na pɛle pá tɔvki-ɪ tətə.

Yesu hɛɛv

(*Matiyee 27:45-56; Luku 23:44-49; Yohaani 19:28-30*)

³³ Pə kəma na pə tala ilim sikuyɔ, ɪlena səkɛɛtɔyɔ nyala ɪcatɛ təə haləna ilim kpili. ³⁴ Ilim kpila mpv, ɪlena Yesu kiisina nəyɔ səsəyɔ sɪ: Eloɪ, Eloɪ, Lema sapatani. (Na təle tə hɔwɛɛ ntɛ sɪ: Ma ɪsə ma ɪsə, pɛpɛ təə kɛ n lə-m?)

³⁵ Mpa paa wɛ təna tɔ pə taa lɛlaa nu mpv, ɪlena pá tɔ sɪ: ɪ nu, ɪ yaana ntɛyɛ Ilii.

³⁶ ɪlena pə taa nəyɔlv kpaya asewa na í polo í lii kpələkpam san kɛ ləm kvnyəŋəm napəli pə taa na í tvv kpátúyɔ nəyɔ taa na í huli Yesu sɪ í nyəə. Na ɪ tɔ sɪ: ɪ yele na tɔ ná Ilii ká kəə na í tisi-ɪ yaa ɪsəna?

³⁷ Tənaɣa Yesu kiisa səsəm ɪlena í hɛɛ.

³⁸ Mɪpɔyɔ pɔyɔv səsəəv ŋku kv kaya ɪsə təsɛɛle taa tɔ kv faya kv hɛkv taa ké huŋ naale kɛ yem kɛ hatoo ɪsətəa na pə kaləsəna atɛ.

³⁹ Lom yoolaa səsə wei ɪ ka səŋa Yesu ɪsɛntaa tɔ ɪ na ɪsəna Yesu tɛma kiisuyɔ na í sɪ tɔ. ɪlena í tɔ sɪ: Tampana, yulv ɪnɛ ɪ ké ɪsə Pəyaya.

⁴⁰ Alaa napəli paa səŋa pooluŋ na pá nyənəyɪ. Makətala Malɪ ka wɛ pə hɛkv. ɪlena pə kaasi Saaki səkɛpɛlu na Yosee pə too Malɪ na Salomee tətə. ⁴¹ Alaa mpɛ pə təŋaya Yesu ké saa wei ɪ ka wɛ Kalilee tɔ na pá caləsəyɪ-ɪ. Na pə kaasa alaa lɛlaa payale mpa í na-wɛ paa kpawa Yosalem tɔ.

Yesu pim

(*Matiyee 27:57-61; Luku 23:50-55; Yohaani 19:38-42*)

⁴² Pə pamna kuyaku ηkuyv pa lakı acıma səəlv. Mpi tə pə fen kuyaku kuhεεsvyv ké. Mpyúy pə kəma na pə keesi taanaγa, ⁴³ ləna Alimatee Yoseefv kəə. Mpe pa kotayana kotuyv səsəəv ηkv, na yəlaa tukayana-ı ké. I mayamaγa ı ka keηayana lə Kawulaya təə. Yoseefv ını ı nyaya apalvtv ke teu na í polo í mayana Pilatı na í sələmı-ı sı ı kprakəγı sətv. ⁴⁴ Ama pə lapa Pilatı ke piti ke isəna ı səpa ləη ke mpv tə. ləna í yaa yoolu na í pəəsi-ı sı: Yesu səpa tə pə leelaa. ⁴⁵ Yoolu heela-ı pə tampana, ləna í ha Yoseefv ke mpaav sı í polo na í kraya sətv. ⁴⁶ Mpyúy Yoseefv yapa kponkponu ton nyəntv nti pa yaa sı ləη tə tərvηkahulvη, na í tisi sətv ke tesika təə na í takı-ı pvvηkahulvη ηke. ləna í polo í pimi-ı pəlaav ηkv pa hula kəkramvvyv taa tə kv taa. ləna í pilimi pıv səsəəv nakvlı na í suli pəlaav nəγə. ⁴⁷ Makətala Malı na Yosee too Malı paa wεe na pá naakı timpı pa pıma-ı tə.

16

Yesu fem

(Matiyee 28:1-8; Luku 24:1-12; Yohaani 20:1-10)

¹ Mpyúy kuyaku kuhεεsvyv tεεwa, ləna Makətala Malı na Saakı too Malı na Salomee pá ya nim səsəvη nyəm sı pa pukı na pá sayalı Yesu ké pəlaav taa. ² Mpyúy cimaası wule pa kula tanav təpam na pá polo pəlaav kıη ke ilim lıw waatv. ³ Pa pəəsaya təma sı: Awe ká tvlı-tvyv pıv ηkuyv pəlaav nəγə ıle?

⁴ Pa kusa pa ıse ləna pá na sı pa tεma pıv səsəəv ηkuyv pilımyv na pá sı kpeevη. Ku təə teu ké. ⁵ ləna pá svv pəlaav taa na pá mayana ifepu nəγəlv na í suu capa kəhvlvm na í çaya ntəçəη təə. Mpyúy səçəntv lapa-wε. ⁶ ləna ifepu ını í heeli-wε sı: Səçəntv í taa la-mε. Nasaleti Yesu wei pa kama səm tesika təə təçə í preekəγı. I fema, ı feı çəne. I nyəni, ı naa timpı paa husa-ı tə. ⁷ Təv, í polo í heeli ı ifalaa ləlaa na Pıyεε sı ı tεε-mεγε nəγə ke Kalılee, tənaya í ká mayana-ı ısu ı ka heela-mε tə.

⁸ Pa lu pəlaav taa na səçəntv pı-wε təkavkav na pá selıyı. Mpyúy pa sewa na pa səçəntv katatəlaya təə pa ta pəsi na pá heeli nəγəlv sı pvlv.

Makətala Malı na Yesu

(Matiyee 28:9-10; Yohaani 20:11-18)

[⁹ Yesu fem mpyúy cimaası tanav kvpankv tεε tə, Makətala Malı təə ké ı caala lıw. Alv ını ı waalı ké Yesu ka təçəna alçaa naatosompçəlaya. ¹⁰ Tənaya Malı ını ı kvlaa na í pona laapaalı ke í na mpa paa wεe na pá çaya ləyaya na pá wiiki tə. ¹¹ Alv ını ı heela-wεγε mpv sı Yesu wεna ı weesvyv na ını ı mayamaγa ı na-ı tə. Pa ta mv ı təm.

Yesu na tillaa naale pa təm

(Luku 24:13-35)

¹² Pəle pə waalı Yesu lu pa taa naale təə na wəetv lenti ke waatv wei pəle pa we mpaav taa na pá puki tawa taa tə. ¹³ M'póyó pəle pa məlaa na pá heeli lelaa, na pəle tətə pa ta mu-ti.

Yesu ifalaa təə luw

(Matiyee 28:16-20; Luku 24:36-49; Yohaani 20:19-23; Tillaa Təmlə 1:6-8)

¹⁴ Pə waalı ké Yesu lu i ifalaa naanvwa na kvlum təə ké waatv wei pa caya təyov tə, na í kaləna-we si: Pepe təə ké í lapa kate na mə laŋa la kpūsəŋ na pá heeli-me si ma fema na í ta tisi. ¹⁵ Pəle pə waalı i təma-we si: I ya antulinya təna taa na í heeli paa wei ké ma Laapaalı Kupaŋ. ¹⁶ Ye wei i mūwa na pá sə-i Isə lum, pu ya pūntv nyūyū. Ama ye wei i kisa tə mūyū, paa kv pūntv təm. ¹⁷ Ye mpa pa mūwa, piti təma nna paa la təyólə. Paa təyoni aləyaa na ma ton, na pá yəyətí nsəma lenna. ¹⁸ Paa kpa tvmāa na pa niŋ, yaa pá nyəə kəə wena a kvyi yəlaa tə, pə kaa la-weye pūlv. Paa təni kutəntvnaa təə ké niŋ na pə waa-we.

Yesu kpav ke isə

(Luku 24:50-53; Tillaa Təmlə 1:9-11)

¹⁹ Taca a Yesu təma i ifalaa ke yəyətənav ke mpv, ilena pə kraasi-i isətaa na í caya Isə kəŋkəŋ taa. ²⁰ M'póyó i ifalaa ná tēewa na pá heeliyi Laapaalı Kupaŋ ke paa timpi. Taca ka we pa waalı ké pa kvlapv taa na í kvəsəyi pa waasvnaa nyəəŋ na piti təma wena a təŋna lapv tə.]

LAAPAALI KUPANJ WEI LUKU ŊMAAWA TƆ Kɔtɔlɔtɔ

Takɔlaya kanɛ ka tɔ Luku ta kɛ Yuta tɔ, Kɔlɛɛki tɔ kɛ, ɪ tɛmlɛ ntɛ lokotulo tɛmlɛ. Luku caakaya si ɪ hɔlv si Yesu kɛ yɔlaa tɛna waasulɔ ulɛna ɪ kɛɛsi Yesu lɔlvɛ nyɔma kɛ pɛ kpayav Yosɛɛfɔ tɔ halɛna Atam. Mpi tɔ, yɔlaa tɛna cɔsɔ kɛlɛ.

Yesu ta kɛ Yuta nyɔma tike nyɛɛ, ɪ sɔla yɔlaa tɛnaya, kasayampiya na kɔnyɔntɔnaa. ɪ kɔmaya si ɪ pɛɛkɛɛi mpa pa lɛpa tɔ na ɪ waasi-wɛ (19:10).

Isɛna pa faɣa Luku takɔlaya tɔ:

Yesu lɔlvɔv na ɪ pɛcaatɔ, titite 1–2

Yesu tɛmlɛ tayavɔv, titite 3–4

Yesu tɛmlɛ kɛ Kalilee, titite 5–9

Yesu pote kɛ Yosalem, titite 10:1–19:27

Yesu tɛmlɛ kɛ Yosalem, titite 19:28–21:1–38

Yesu sɛm na ɪ fem, titite 22–24

Mpi pɛ tɔɔ Luku ŋmaa takɔlaya kanɛ tɔ

¹ Ma yulɔ Teufili, yɔlaa payalɛ mayasaa si pɛ kɛɛsi mpi pɛ lapa tɔ hekɔ taa tɔyɔ takɔlaya taa. ² Isɔ mpa pa nana pa ɪɛ kɛ pɛ kancaalaya na pɛ pɛsi Isɔ Tɔm tɛmlɛ nyɔma tɔ. ³ Ma mayamaya ma tɛma yasɔv kɛ pɛ kpayav tɔm ntɪ tɔ kancaalaya tɔ, na ma nawa pɛ tampana tɛna. Pɛ tɔɔ kɛ pɛ lapa-m teu si mɔ kɛɛsi-ŋ tɔm ntɪ tɔ tɛna tɛvɛɛɛ ma yulɔ kupanɛ. ⁴ Si ɪ cɛkɛna pɛ tɛna mpi pa sɛyɛsa-ŋ tɔ pɛ tampana kɛ teu.

Isɔtaa tillu si paa lɔlɔ Isɔ lɔm sɔlv Yohaani

⁵ Yuta wulav sɔsɔ Helɔtɔ waatɔ taa, kɔtɔlv nɔyɔlv ɪ ka wɛ Apiya kɔtɔlaa loɔɛna taa, pɛ yaa-ɪ si Sakali. ɪ alɔv ka kɛ kɔtɔlv Alɔɛ lɔlvɔv tɔ, pa yaa ɪlɛ si Ilisapɛtɪ. ⁶ Pa naalɛ ɪnɪ pa tɔntɛ ka kɛɛsa Isɔ kɛ. Pɛcɔ pa tɛnaya Tacaa kɔsɛsutɔ na ɪ kɔheelitɔ tɛnaya teitei. ⁷ Ilisapɛtɪ ka kɛ kaalɔlaya, ɪlɛ pa fɛina pɛyaya. Pɛyɛlɛ pa naalɛ ɪnɪ pa puwa.

⁸ Mɔpɔyɔ kuyaku nakɔlv pɛ tala Sakali loɔɛna tɛmlɛ waatɔ, ulɛna ɪ polo na ɪ tɛɛna kɔtɔv tɛmlɛ larɔv kɛ Isɔ tɛsɛɛlɛ taa. ⁹ Mɔpɔyɔ pa tɔ tɛtɛ ɪsu kɔtɔlaa lakɪ tɔ, ulɛna pɛ kpa Sakali si ɪ sɔv na ɪ wɔ tulaalɔnaa kɛ hatoo kɔtaya tɔlatɛ tɔɔ. ¹⁰ Na yɔlaa samaa tɛna wɛ awalɔ na pɛ tɛɛna Isɔ sɔlɔmɔv kɛ tulaalɔ wɔpɔv waatɔ. ¹¹ Tɛnaya Tacaa ɪsɔtaa tillu nɔyɔlv ɪ lu Sakali tɔɔ na ɪ sɛɛ tulaalɔ kɔtaya tɔwɔtɛ ntɔyɔɛ tɔɔ. ¹² Waatɔ wei Sakali nawa ɪsɔtaa tillu ulɛna sɔyɔntɔ kpa-ɪ na ɪ lanɛ cɛ. ¹³ Ama ɪsɔtaa tillu heela-ɪ si: Sakali taa nyɔ, Isɔ mɔ nyɔ sɔlɔmɔv. Nyɔ alɔv Ilisapɛtɪ kɔ lɔlɔ-ŋ apalɔpɛyaya,

na n ká ha-keye hæte si Yohaani. ¹⁴ Nyá lanje ká heena-ke pə tu fei, na paɣale lanja ká huləməna ka lulɔyɔ. ¹⁵ Pə taɣa pulɔ, kaa la sɔsɔ ke Tacaɔ isentaa. Ka kaa təŋ sulumaɣa yaa kunyɔnyɔɔm kɔkɔkɔm napəli. Feesuɣu Nanjɛtu toŋ ká wɛɛ ka taa ké sɔsɔm ke hatoo ka too lotu taa. ¹⁶ Kaa məŋna Iseyeli nyóma paɣale ke pa Caa Isɔ kin. ¹⁷ Kaa yoosi ka təmle ke Isɔ isentaa na Feesuɣu Nanjɛtu toŋ. Ka ləmayasəle na ka toŋ ká wɛɛ isu Ilii. Kaa kɛnti caana na pa piya. Kaa la na kaanutɔnaa təŋ tampana. Kaa la m̀p̀yóy si ká taɣani Tacaɔ ke yəlaa kɔpampama mpa pa muna i təmle lapu tɔ.

¹⁸ Tənaɣa Sakali cɔ isəttaa tillu si: Nyá təm təne tə wɛ muɣu nte? Pə taɣa pulɔ, ma wɛw isəntɔ tɔ, ma puwaya. Pécó ma alɔ mayamaɣa ná puwa.

¹⁹ M̀p̀yóy isəttaa tillu cɔ-i si: Maɣa Kapiyee ké, Isɔ cɔlɔɣɔ ma wɛɛ. Inu i tilina-m si má yəɣətəna-ŋ na má heeli-ŋ təm kɔpantu təne. ²⁰ Mpi pə tɔɔ n ta tɔna ma təm nti tu te na tɔ la tampana ke tɔ waatu tɔ pə tɔɔ n ká la kamumuka. Nyá nəɣɔ kaa kuli, haləna wule nte ma təm təne tu la isu ma yəɣətɔyɔ tɔ.

²¹ Waatu inu tɔ na yəlaa wɛ awalı ké na pá taŋa Sakali na piti ké mpi pə tɔɔ i taanɣa sɔsɔm ke hatoo pə taa təna tɔ. ²² Waatu wei i luwa tɔ i ta pəsi na í yəɣətəna-wɛ. Ilena pele pá cekəna si i ná pulɔyɔ pə taa təna. M̀p̀yóy i yəɣətəna-wɛ na niŋ, na i nəɣɔ sula mpɔ.

²³ Sakali təmle kuyeeŋ tema Isɔ təsɛele sɔsɔle taa, ilena í kpe. ²⁴ Pə lapa wɛɛ naale, ilena i alɔ Iisapeti la teu. M̀p̀yóy i ŋmela isətɔnaa kakpası na í tɔ si: ²⁵ Tacaɔ ləsɔyɔ ma feele tənɛye pənenteɣe yəlaa taa tɔ, kɔpantu ke i lapa-m sɔsɔm.

Isɔ tillu si paa lɔli Yesu

²⁶ Pə kɔma na Iisapeti isətɔnaa la naatoso, ilena Isɔ tili isəttaa tillu Kapiyee ke Kalilee icate nte pa yaa si Nasaleti tɔ tɔ taa ké peelɔ nəɣɔlɔ i kin. ²⁷ Peelɔ inəɣi Tafiiti lulɔyɔ taa tu Yosɛefu ka mɔsaa, na pá yaa-i si Mali. ²⁸ Isəttaa tillu pola i kin na í təm-i si: Ma sɛɛ-ŋ. Tacaɔ wɛ nyá waalı ké, i hulə-ŋ pelee pə tu fei.

²⁹ M̀p̀yóy Mali lanje cɛpəna isəttaa tillu təm ntəɣi sɔsɔm, na í mayası sɛɛtu nti tɔ hɔwɛɛ ke i taa i ta cekəna. ³⁰ M̀p̀yóy isəttaa tillu tɔma-i si: Mali taa nyá, kɔpantu ke Isɔ caana-ŋ. ³¹ Nyəni, n ká la teu, n ká lɔli apalɔpu na ŋ yaa-i si Yesu. ³² I ká la sɔsɔ na paa yaa-i si isəttaa Isɔ Sɔsɔ Pəyalɔ. Tacaɔ Isɔ ká cɛɛ-i i lɔŋce Tafiiti kawulaya. ³³ I ká la Yakɔpu piitim nyóma wulav sɔsɔ ke tam tɔɔ, i kawulaya kaa su tənaya.

³⁴ M̀p̀yóy Mali pəssa isəttaa tillu si: Isənayaɣe pu la mpɔ na má ta nyənta apalɔ?

³⁵ Ilena isəttaa tillu cɔ Mali si: Feesuɣu Nanjɛtu ká tiina nyá tɔɔ, na isəttaa Isɔ Sɔsɔ ká lana i toma ke nyá kin. Pə tɔɔ ké pəyaya ŋka

n ká luli tō paa yaa-ke si yulv nanjtu na Iso Pəyalv. ³⁶ Nyəni, nyá lulvyv tv Ilisapeti wei pa yaakaya kaalvlaya tō, i haɣa apalvɔpəyaya həɣo na i kpatəlaya, halı i isətvnaa naatoso kəlv. ³⁷ Pə taya pvlv, Iso tá kpisi pvlv se.

³⁸ M̄póyó Malı təma si: Ma tu ké Tacaa təmlə tv ké. Iso í mv nyá nəɣo. İlena isətaa tillu yelev na í tεε.

Malı puki Ilisapeti ke wiiluyv

³⁹ Wεε anı a taa ké Malı kvlaa na í ləɣo i təɣı Yuta ıcate natəli tō taa ké p̄óŋ taa. ⁴⁰ I talaalɛna í svv Sakalı təyaya na í sεε Ilisapeti. ⁴¹ Waatv wei Ilisapeti nu Malı sεstv ke kɔakɔaa tō, m̄póyó i taa pəyaya yəkaa na Feesuyv Nanjtu toŋ tii i tōv. ⁴² Na í yəɣətəna nəɣo səsaya si: Iso koola-ŋ kɔpantv ke alaa taa, na i koola pəyaya ŋka n ka luli təɣo kɔpantv tōtō. ⁴³ Halı ma taka ma tōv kelev wei i ka luli ma Caa tō i kəma cəv na? ⁴⁴ Ma nu nyá sεstv na ma taa pəyaya yəkəna lanjvlvmle ke kɔakɔaa. ⁴⁵ Ama n nu lelev yoo. Pə taya pvlv, n tēma nyá taa na təm nti Tacaa heela-ŋ si i ká la-ŋ tō.

Malı yoo yontv

⁴⁶ M̄póyó Malı təma si:
Ma sama Iso ké hatoo ma lotv taa ké i kəlvv tōv.
⁴⁷ Ma lanjle hvlvməna ma waasvlv Iso p̄ə tv fεı.
⁴⁸ Pə taya pvlv,
i nawa i təmlə tv kɔnyəntv má.
Sanja waalı yəlaa təna ká yaa-m si lelev nvlv.
⁴⁹ Pə taya pvlv, Toma təna tv lapa-m
kɔpantv səsəəntv ke səsəm.
Ama i hətε ké səsəəle ké.
⁵⁰ I wiiki mpa pa nyaŋna-ı
na pá see-ı tō pa pətəətəle ke paa pepe wule.
⁵¹ I hvlə i toma ke səsəm.
I yasa mpa pa lotv taa wε isəcav hɔwεε tō.
⁵² I kɔsa awulaa səsaa ke pa kumlee tōv,
na í təɣəni-wε.
I kɔsa kɔnyəntvnaa nyəəŋ.
⁵³ I haɣasa nyəɣətənaa ke təɣənaɣa kɔpanjka.
I təɣəna toŋtvnaa ke niŋ naanvwa.
⁵⁴ I sεεna i ifalaa İseyeli nyəma tōv.
I lapa nti i ka sv ta ləŋcənaa si i ká la tō.
⁵⁵ İsv i ka heeluyv ta caanaa Apələham
na i piitim nyəma ke tam tōv tō.

⁵⁶ Malı caya Ilisapeti kiŋ İsv isətvnaa tooso, İlena í kpe.

İsv lvm səlv Yohaani lulvyv

⁵⁷ Pə kəma na pə tala Ilisapeti lulvyv, İlena í luli apalvɔpəyaya.
⁵⁸ M̄póyó i cəlv nyəma na i lulvyv nyəma nuwa si Tacaa lapa-ı

kupantv ke səsəm. Uena pa na-i pá kpentv na pa lanja hee səsəm.
 59 Pəyaya kuvēn lapa pələfei naanwa uena pá kəə-keye pelyv,
 na pá tən si pa haa-keye ka caa hətē si Sakali. 60 Tənya ka too
 yəətāa si: Aai, Yohaani ke paa yaa-ke.

61 Mpyúy pēle pa tōma si: Nyá lulyv taa aweye paa yaawa hətē
 nté?

62 Tənya pa yəətəna ka caa na nin si pa naa nte i luyv wee si
 pá yaa-ke tō. 63 Mpyúy i hulaa si pá kəna-i kpaata. Pa kənaa, uena
 í ŋmaa si ka hətē nté Yohaani. Uena pə la pa tənaya piti. 64 Tənya
 Sakali nsəmle heta kprakpa na í suv yəətaya, na í san Iso na nəə
 səsəya. 65 Mpyúy səəntv kpa pa cəə nyəma təna, na Yuta pəə
 taa nyəma təna lakaya tə faaci. 66 Pa təna mpa pa nuwa təm tənē
 tō pa maɣasa-təyi pa taa na pá tən si: Pepeye pəyaya kanē kaa tē
 na ká la?

Pə taya pulv, Tacaā ka wē ka waali ké teu ké.

Sakali ná cele nyəntv na í keesəyi-təyi yontu taa

67 Mpyúy Feesuyv Nanjtv ton kuləna Sakali ke səsəm, na í ná
 təmnaa na í suv tə yəətvv si:

68 Tə sa Tacaā Iseyeli Iso.

I paasəna i yəlaa ke nəəəə.

I heta-tuyv tá yomle.

69 I ləsa-tuyv waasulv wei i wēna toma təə
 i təmle tv Tafiti lulyv taa.

70 Mpv inəyi i ka lapa na i kuvəətvv
 teləsəlaa kupama kpaali.

71 Halv i suv i nəəə si i ká ya-tuyv
 ta kolontunaa na mpa pa luyv fei-tv tō pa nin taa.

72 Na í wii ta caanaa caanaa pətətəle,
 na í təəsi nəəsi pelyv kupam mpi
 í na-wē paa pēlaa na tampana tō.

73 I ka tv yəətəna tuunav ke npyúy
 tá caanaa caanaa caa səsə Apəlaham kin ké,

74 si i ká ya-tuyv ta kolontunaa nin taa,
 na tē paasəna i luyv nyəntv na səəntv fei.

75 Na tē wee tənəŋ ké i isentaa.

Isaytv kaa wee haləna ta səm.

76 Pəyaya nyá, paa yaa nyá si isətāa
 Iso Səsə kuvəətvv teləsulv.

Pə taya pulv, n ká tē ta Səsə ke nəəə
 na n tayanv i mpaan.

77 N ká heeli i yəlaa ke isəna paa la
 na pa isaytv tayanv na pə ya pa nyəəŋ tō.

78 Ta Iso ké yulv pətətəle tv,
 na i hóləyí suulu.

Ilim luki tanaj na pə tewa səsəm ke isəna tə,
 m̄p̄ȳḡ i ka kəna tá nyuɣu yapu.

⁷⁹ Pu luna isətəa na pə waasi mpa pa we
 səkpɛtɔv tɛɛ na pá nukɪ səm səŋ tə.

Pu la na tə nyi alaafəya mpaav.

⁸⁰ Pəyaya təŋna puw na ká nyəŋ layatv na ká caya nyutv taa.
 Haləna kuyəŋku ka lu Iseyeli nyéma taa ké patəma tə.

2

Yesu Kilisiti lɔlvɔv *(Matiyee 1:18-25)*

¹ Waatv inɪ i taa ké Wulav səsə Akusi kpaalaa sɪ paə kala i tetv
 təna taa yəlaa. ² Kɔkalɔvɔv kancaalaya ŋyəŋkv kɔnɛ kv lapa Sili
 kɔfənɛɛ Kiliniyusi pəəle taa. ³ M̄p̄ȳḡ paə wei i pola i icatɛ taa sɪ
 pá kala-i.

⁴ Pə təə ké Yosɛfv luna Nasaletɪ icatɛ ke Kalilee na í polo Yuta
 ke wulav Tafiiti icatɛ Petəlehɛm taa, ⁵ sɪ pá kala í na i amɔsaya
 ahonto Malɪ. Pə taya pɔlv, i ké Tafiiti lɔlvɔv taa tv. ⁶ M̄p̄ȳḡ waatv
 wei pa we təna tə, Malɪ lɔlvɔv talaa. ⁷ Uɛna í lɔlɪ i kancaalaya
 pəyaya ke apalɔpəyaya. Na í husi-keɣe wontu kɔtəɣɔv tətɔle taa
 na í takɪ-keɣe saalasi. Pə taya pɔlv, təcayale taa tala-weɣe mɔvlaa
 təsɔle.

Isətəa tillu pola tiikilaa kin

⁸ Tiikilaa napəli paə we icatɛ n̄tɛ tə tawa taa na pá fenɪɣi pa
 kaləkəŋ ke ahoə ahoə. ⁹ Tənaɣa Tacaa isətəa tillu kəma pa kin na
 Tacaa teeli na pa təə isɪ kəkə səsəŋka nyaləməle. M̄p̄ȳḡ səɣəntv
 kpa-weɣe səsəm. ¹⁰ Ama isətəa tillu təma-we sɪ: Səɣəntv í taa kpa-
 mɛ. Pə taya pɔlv, ma kəmaɣa sɪ ma heeliɣi-mɛɣe təm kɔpəntv nti
 yəlaa təna laŋa ká heena teu tə. ¹¹ Təm ntəɣəle sɪ, pa lɔla-mɛɣe
 waasɔlv ke saŋa ahoə anɛɣe Tafiiti icatɛ taa wei i ké Tacaa Kilisiti
 tə. ¹² Iɪ naa isəna í ká nyəna-i tə. I ká mayana pa husa ahɔlvɔm
 nəɣəlv ke wontu kɔtəɣɔv tətɔle taa na pá taka-i saalasi.

¹³ M̄p̄ȳḡ isətəa tillaa samaa tuutuuma səsə isətəa tillu inɪ i təə
 ké kpaɣpa na pá saŋ Isə na yontv sɪ:

¹⁴ Isə kele teeli tv təkpaɣa ke hatoo isətəa te.

Ate yəlaa mpa i səəlaa tə pa laŋa í hɔlvɔmɪ.

Tiikilaa puki Petəlehɛm

¹⁵ Waatv wei isətəa tillaa yela tiikilaa na pá məli isətəa tə
 tiikilaa mpe pa təma pa təma sɪ: Tə kɔli na tə polo Petəlehɛm
 təna, na tə ná mpi pə lapa na Tacaa heeliɣi-tɔɣv pə təm tə.

¹⁶ M̄p̄ȳḡ tiikilaa ləɣə pa tɪ na pá mayana Malɪ na Yosɛfv na
 pá husa ahɔlvɔm inəɣi wontu kɔtəɣɔv tətɔle taa. ¹⁷ Tiikilaa tɛma-
 keɣe nav, uɛna pá keesɪ nti isətəa tillu ka tɛma-weɣe heeluɣv ke

ahulom inu i tom to. ¹⁸ Mporoyu piti kra pa tona mpa pa nu tiikilaa tom nti to. ¹⁹ Mporoyu Mali taka tom nti to tona ya i taa na i mayasayi to huwew. ²⁰ Tiikilaa mpe pa malya krente ilena, pa puyulyi Iso sowsontu na pa sanji-i pa tona mpi pa nuwa na mpi pa nawa to pa to. Pa taya pulu, pa tona pa lapa teitei ke isu isotaa tillu ka keesuyu-we to.

Yesu hate hav

²¹ Poyaya nke ka kuyeyen koma na pa tala polefei naanowa si pa pelayi-ke to, pa ha-keye hate nte isotaa tillu ka heela-we na poci ka too kra ya ka hoyo to si Yesu.

Pa kraana Yesu ke Iso taseele sowsale

²² Mporoyu waatu wei pa tapa si Yosefu na Mali pa kati pa ti tayanyu to isu paa keesuyu Moisi kusasutu taa to, pa pona poyaya ke Yosalem si pa holi-keye Taca. ²³ Pa taya pulu, paa nmaa mporoyu Taca kusasutu taa ke si: Paa apalupoyaya kancaalaya nyenka nka Taca tanna-ke. ²⁴ Na pa polaa si pa laki kotaya na ihokasi naale yaa alukukunaa naale isu paa keesuyu Taca kusasutu taa to.

²⁵ Apalu nyalu i ka we Yosalem na pa yaa-i si Simiyon. Apalu inu i tonyaga tampana, na i isole seena Iso tamle, na i tonyaa si i na wei i ka koo na i waasi lseyeli nyoma to. Na Feesuyu Nanjtu we i waali. ²⁶ Feesuyu Nanjtu inu i ka hulona-i si i ka na Taca tillu Mesii na poci i si. ²⁷ Mporoyu Feesuyu Nanjtu lapa na i polo Iso taseele taa ke waatu wei ahulom caa na i too pa pona-i si pa laki i to ke mpi paa suwa to. ²⁸ Mporoyu i mu-i i nin taa na i see Iso si:

²⁹ Pente Taca, nti n ka yoyota to n lapa-ti.

Ile yele nya tamle tu ma na ma tenna lanholuml.

³⁰ Ma nana ma isepole ke waasulu

³¹ wei n tayana yalaa tona isentaa to.

³² Fetela wei piitimnaa ka nana to.

Inayale lseyeli nyoma teeli.

Simiyon nawa cele nyantu na i kraali-ti

³³ Mporoyu piti kra ka caa na ka too na nti inu i yoyota ka to ke mpu to. ³⁴ Mporoyu Simiyon koola-weye kupantu na i to ka too Mali si: Poyaya kane ka nyente nte si ka hu payale na ka kusy payale ke lseyeli taa. Yalaa payale ka kpeesona mpi i ka holi-we to. ³⁵ Pu kuli pa payale taa tanna to takeele. Lanwakelle sowsale ka tulu toto nyaya poyoyu isu layate ke pa sapa-n.

Iso kuyoyotutu telosulu alonyon Ana

³⁶ Iso kuyoyotutu telosulu alonyon nyalu i ka we tona toto. Asee luluyu taa tu Fanuweli pelo Ana. Ikatela teu takunjunku. I saau i paalu to, pusi naatosompoyalaya ke pa cayaa ilena ile i si. ³⁷ Na inu i caya mpu halona pusi nunaasa na liyiti. Ile Iso taseele taa ke

ι ka we tam na í lakí Isə təmlə ke ilim na ahoο. Paa Isə sələmvuyt ι sələməyi, paa nəhəkvtu ι həkəyi. ³⁸ Simiyəη pa təηna m්රුyú lapu təyə unι ι kəma na í svu Isə ké sam, na í yəyətəyəna pa təna mpa pa taηaa sι Isə í waasi Yosalem təyə Yesu təm.

Pa mələyi kpente ke Nasaleti

³⁹ Waatu wei pa tema pə təna mpi pa keesa Tacaα kvsəsutu taa təyə lapu tə, Yosəefv na Malι pa məla pa te Nasaletι ke Kalilee. ⁴⁰ Mpu tə na pəyaya təηna puw na ka tənvuyt təkəyi na ká təηna layatu nyəm ke teu na Isə we ka waali.

Yesu ké Isə təsəele taa

⁴¹ Paa pənaya ηka Yesu nyəma pukaya Yosalem ke Teev acima təyəu ké. ⁴² Yesu ləlvuyt pənaya naanəwa na naale nyəηka taa pa pola acima tətə isu pa tu pukuuyu tə. ⁴³ Acima wee kəma na a te ilena ι nyəma tv mpaav na pá kpeη. Ama Yesu ná saala Yosalem, na ι nyəma ta nyι mpu. ⁴⁴ Pələ paa huəwa sι ntanyι ι we təntaa ləlaa taa, haləna pá tə ilim na pə tem ilena pá svu-ι preekuyt ke pa ləlvuyt nyəma na pa asəmaa kiη. ⁴⁵ Pa ta na-ι, ilena pá tayanu Yosalem ke məlvuyt sι pa preekəyi-ι. ⁴⁶ Pə lapa kuyeyη tooso ilena pá na-ι Isə təsəele taa na í caya Yuta nyəma seysesəlaa səsaa kiη na í nukι pa seysesuyt na í pəəsəyi-weye təmnaa. ⁴⁷ Na ι nyəm na nti ι cəkaya-we tə tə lapa pa təna mpa pa nukaya təyə piti ké səsəm. ⁴⁸ Waatu wei ι nyəma na-ι tə səyəntv kpa-we. Ilena ι too təmυ-ι sι: Ma pəyaya, n lapa-tuyt mpu suwe? Nyəni, má na nyá caa tə pəkə-η na laηwakəlle səsəle ké.

⁴⁹ M්රුyú Yesu cəwa sι: Pepe təə ké mə preekaya-m? I ta nyι taa sι pə wee ké sι má wee ma Caa təyaya taa?

⁵⁰ Ama pələ pa ta cəkəna nti ι yəyətə mpu tə. ⁵¹ Tənyaya ι təηa-we na pá məli Nasaletι, na í nukəna-weye pə təna pə taa. Ama ι too təkə təm təne unι tə tənyaya ι taa. ⁵² Yesu təηna puw na ι layatu nyəm təηna səsuyt, na Isə na yəlaa pa laηa təηna-ι heənav ke tam.

3

Isə lvm səlv Yohaani waasv

(Matiyee 3:1-12; Maləki 1:1-8; Yohaani 1:19-28)

¹ Waatu wei wulav səsə Tipəe kawulaya pusi lapa naanəwa na kakpasι tə, Pəηsι Pilatι ná ké Yuta kufəneε, na Helətι náá ké Kalilee wulav, na ílé ι neu Filipv náá təkι kawulaya ke Itulee na Təlakoniti pə tetv taa, na Lisaniya náá ké Apileni wulav. ² Ilena Ana na Kayifi pələ pa ké kətəlaa səsaa təyə Isə təm kəma Sakalι pəyalv Yohaani taa ké wulaya tetv taa. ³ Na í cəə Yaatanι tetekəle təna na í heeliyi yəlaa sι pá layasι təntε, na pá sə-weye Isə lvm na Isə husι pa isayatu.

⁴ Ilena pə lá isu paa ηmaav Isə kuyəyətvtv teləsvlv Isayii takəlaya taa tə sι:

Nəğəlv yəğətəyəna nəğə sədəya ke wulaya tetu taa si, í tayanı Tacaa mpaav, í hee-i mpaasi na si siyisi.

⁵ Paa suuli kutaalomij təna.

Paa yəsi pódj na pulasi təna.

Paa siyisi təkēelēnaa. Paa kuli pee təna.

⁶ Na yuləpiya təna ká ná isəna Isə waasəyi-tu tə.

⁷ Yohaani yəğətəya samaa wei í kəñaya í kinj si í sə-weyə Isə lum tə si: Akala piya me, awe kpaala-me na í seeki Isə pááná nna a kəñ tə? ⁸ I la mpa pa yela isayatu tə pa kulapəle. Ue í taa teləsəyi lələ si mə caa kēle Apələham. Ma heeliyi-me si ye təle tə təw ilē, Isə pəsəyi na í la na pee ane á pəsi Apələham piya. ⁹ Pa tema laale tuxu ke tuñ si pa huyu-i na í tee ké te. Tuxu ŋku ku lələyi pee kəpana tə, paa hu-ku na pá tu kəkə.

¹⁰ Tənağa samaa pəssa Yohaani si: Ye mpv nti na ntiyi tu la?

¹¹ Yohaani cə-we si: Ye wei í wena tokonaa ke naale í pasa wei í feina tə. Na ye wei í wena kutəğəv ilé í la mpv tətə.

¹² Ḿpúyú pə kpeñna lampuu mɔlaa na pá kəw í kinj si í sə-weyə Isə lum, na pá pəssi-i si: Tacaa, nti na ntiyi tu la?

¹³ Yohaani cə-we si: I taa mv na pə tee isəna paa suwa tə.

¹⁴ Yoolaa ná pəssa-i tətə si: Na tá se, nti na ntiyi táá la? Ḿpúyú Yohaani cə pele si: I taa muyuli nəğəlv. Pəcə í taa tu nəğəlvu təm. Mə laña í heena mə kufəlvu.

¹⁵ Yəlaa teelayaa teu si pulv ká la, haləna pá kəw pá svv mayasuvu ke pa taa si, yaa Yohaani kēle Mesii un. ¹⁶ Uena Yohaani heeli pa təna si: Ma ilē, lum ke ma səw-me. Ama nəğəlv wee í kəñ, ilé í kəla-m. Halı ma ta tala má wəğəsi í nəhēe taa ntəjkpala mayamağa. Feesuyu Nanjtu na kəkə ke ilé í ká səw-me. ¹⁷ I təkə í kufəlvu ke í niñ taa. I ká fala pə təna təcayacaya na í suu pee ke kprú taa. Ama í ká tu ləwtu ke kəkə ŋka kaa teñ tə ka taa.

¹⁸ Səyəsəñ waani waani ke ḿpúyú í kaakayana samaa na í heeliyina-weyə Laapaali Kupañ. ¹⁹ Yohaani ka kaləna wulav Heləti ke timpi í kpağa í taalv alv Helətiyati tə, na isayatu təna nti í ka lapa tə tə təw. ²⁰ Ḿpúyú í ləla isayatu lentı tətə, í kpa Yohaani na í təkı-i saləka.

*Yesu Isə lum səv
(Matiyee 3:13-17; Maləki 1:9-11)*

²¹ Yohaani təñna yəlaa tənaya Isə lum səv, uena Yesu náá polo tətə na pá sə-i. ²² Waatu wei Yesu təñna sələmvu tə, isətənvu tulaa na Feesuyu Nanjtu tii í təw, na pá naaki-i isv alukuku. Na pá nu nəğəlv nəğə ke isətəa si: Nyayale ma luyv tee Pəyaya, ma lañle heena-ñ səwəm.

*Yesu ləlvv looña nyəma
(Matiyee 1:1-17)*

23 Yesu caalvɔ ɪ tɛmlɛ kɛ waatv wei kɛ mpv tɔ, ɪ pusi we ɪsu hiu na naanɔwa, na yɛlaa nyɛnaɣa-ɪ ɪsu Yosɛɛfv pɛyaya. Yosɛɛfv nɔ kɛ Heli pɛyaya, 24 na Heli kɛ Matatɪ pɛyaya, na Matatɪ kɛ Lefii pɛyaya, na Lefii kɛ Meleci pɛyaya, na Meleci kɛ Yannayi pɛyaya, na Yannayi kɛ Yosɛɛfv pɛyaya, 25 na Yosɛɛfv kɛ Matatɪyasɪ pɛyaya, na Matatɪyasɪ kɛ Amɔɔsi pɛyaya, na Amɔɔsi kɛ Nahum pɛyaya, na Nahum kɛ Isali pɛyaya, na Isali kɛ Nakayi pɛyaya, 26 na Nakayi kɛ Maatɪ pɛyaya, na Maatɪ kɛ Matatɪyasɪ pɛyaya, na Matatɪyasɪ kɛ Semeyiŋ pɛyaya, na Semeyiŋ kɛ Yosɛci pɛyaya, na Yosɛci kɛ Yota pɛyaya, 27 na Yota kɛ Yowanɔŋ pɛyaya, na Yowanɔŋ kɛ Lesa pɛyaya, na Lesa kɛ Solopapɛɛli pɛyaya, na Solopapɛɛli kɛ Salatiyɛɛ pɛyaya, na Salatiyɛɛ kɛ Neli pɛyaya, 28 na Neli kɛ Meleci pɛyaya, na Meleci kɛ Atii pɛyaya, na Atii kɛ Kosam pɛyaya, na Kosam kɛ Ilimatam pɛyaya, na Ilimatam kɛ ɛɛli pɛyaya, 29 na ɛɛli kɛ Yosuwee pɛyaya, na Yosuwee kɛ Iliyesɛɛ pɛyaya, na Iliyesɛɛ kɛ Yolim pɛyaya, na Yolim kɛ Matatɪ pɛyaya, na Matatɪ kɛ Lefii pɛyaya, 30 na Lefii kɛ Simiyɔŋ pɛyaya, na Simiyɔŋ kɛ Yuta pɛyaya, na Yuta kɛ Yosɛɛfv pɛyaya, na Yosɛɛfv kɛ Yonam pɛyaya, na Yonam kɛ Iliyakim pɛyaya, 31 na Iliyakim kɛ Meleya pɛyaya, na Meleya kɛ Menna pɛyaya, na Menna kɛ Matata pɛyaya, na Matata kɛ Natanɔŋ pɛyaya, na Natanɔŋ kɛ Tafiiti pɛyaya, 32 na Tafiiti kɛ Seseɛ pɛyaya, na Seseɛ kɛ Opɛti pɛyaya, na Opɛti kɛ Powaasɪ pɛyaya, na Powaasɪ kɛ Sala pɛyaya, na Sala kɛ Naasɔŋ pɛyaya, 33 na Naasɔŋ kɛ Aminatari pɛyaya, na Aminatari kɛ Atamiŋ pɛyaya, na Atamiŋ kɛ Alini pɛyaya, na Alini kɛ ɪsɛlɔm pɛyaya, na ɪsɛlɔm kɛ Falesɪ pɛyaya, na Falesɪ kɛ Yuta pɛyaya, 34 na Yuta kɛ Yakɔrv pɛyaya, na Yakɔrv kɛ Isaaka pɛyaya, na Isaaka kɛ Apɛlaham pɛyaya, na Apɛlaham kɛ Tala pɛyaya, na Tala kɛ Nasoo pɛyaya, 35 na Nasoo kɛ Seluci pɛyaya, na Seluci kɛ Lakao pɛyaya, na Lakao kɛ Falɛki pɛyaya, na Falɛki kɛ ɪpɛɛ pɛyaya, na ɪpɛɛ kɛ Sala pɛyaya, 36 na Sala kɛ Kayinam pɛyaya, na Kayinam kɛ Alafasatɪ pɛyaya, na Alafasatɪ kɛ Sem pɛyaya, na Sem kɛ Nowee pɛyaya, na Nowee kɛ Lamɛki pɛyaya, 37 na Lamɛki kɛ Matusala pɛyaya, na Matusala kɛ Henɔki pɛyaya, na Henɔki kɛ Yaletɪ pɛyaya, na Yaletɪ kɛ Maleleyɛɛ pɛyaya, na Maleleyɛɛ kɛ Kayinanɔŋ pɛyaya, 38 na Kayinanɔŋ kɛ ɪnɔsi pɛyaya, na ɪnɔsi kɛ Setɪ pɛyaya, na Setɪ kɛ Atam pɛyaya, na Atam kɛ ɪsɔ pɛyaya.

4

Satanɪ mayasɔɣi Yesu

(Matiyee 4:1-11; Malɛki 1:12-13)

1 Yesu luna Yaatanɪ na ɪsɔ Feesuyɔ Nanɔŋtv toŋ tɔɔ ɪ kin kɛ sɔsɔm. ɪpɔɣɔ Feesuyɔ Nanɔŋtv tɛɛna-ɪ wolaya tetv taa. 2 ɪɛna ɪlɔɣɔv mayasɪ-ɪ wɛɛ nɪɛ. ɪ ta tɔɣɔ pulvɔv kuyɛɛŋ ɪnɪ ɪ taa. Pɛ yoosa

wεε nule ilena nyɔɔsi kra-i. ³ Tɔnaya lɔɔɔv tɔma-i si: Ye n kɛ Isɔ Pɔyaya, yɔɔti na pɛle tɔne tɔ pɛsi tɔɔnaya.

⁴ Ama Yesu cɔ-i si: Pa ηmaawa Isɔ Tɔm taa si, pɔ taya tɔɔnaya tike kɛ yɔlv ka hikina weesuɔ.

⁵ Mɔrɔyɔ lɔɔɔv pona-i timpi pɔ kulaa tɔ, na i kɔrenti antulinya kawulasɔ tɔnaya tɔm kulɔm na i hɔli-i. ⁶ Ulena i tɔmi-i si: Maa ha-η pɔ tɔη na pɔ teeli tɔna. Pɔ taya pɔlv, ma niη taa kɛ pa tv pɔ tɔna, na mɔ nɔkaa ma ha wei ma sɔɔlaa tɔ. ⁷ Ue ye n ka hɔnta-m atɛ, n kɔ kraɔa pɔ tɔna.

⁸ Ama Yesu cɔ-i si: Pa ηmaawa Isɔ Tɔm taa si, n kɔ sɛɛ nyɔ Caa Isɔ, na i tike i tɔmlɛ kɛ n kɔ la.

⁹ Mɔrɔyɔ lɔɔɔv pona-i Yosalem na i kraasi-i Isɔ tɔsɛɛɛ comcom nɔɔ taa, na i tɔmi-i si: Ye n kɛ Isɔ Pɔyaya ηmaa atɛ. ¹⁰ Pɔ taya pɔlv, pa ηmaawa Isɔ Tɔm taa si, i kɔ heeli i isɔtaa tillaa kɛ nyɔ tɔm si pɔ paasɔna-η teu. ¹¹ Pɔcɔ lentɔ wεε tɔtɔ si: Paa teeli-η pa niη taa kɛ teu tɔkra si pɔ taa kɔɔ na pɛle natɔli tɔ co-η.

¹² Ama Yesu cɔ-i si: Pa ηmaawa Isɔ Tɔm taa si, n kaa maɔasi nyɔ Caa Isɔ si n nɔ i waali.

¹³ Waatv wei lɔɔɔv tɔma-i maɔasvɔv kɛ pɔ tɔnaya mpv, ilena i tɛɛ na i tɔηa wɔlɛ kɔfate.

*Yesu caalɔyi i tɔmlɛ kɛ Kalilee
(Matiyee 4:12-17; Malɔki 1:14-15)*

¹⁴ Pɔle pɔ waali ilɛ Yesu mɔla Kalilee na Feesvɔv Naniηtv tɔη haɔa-i, na i tɔm yekɔyi hɔɔlvɔv ηkv kv tɔna kv taa. ¹⁵ I sɛɛsaya Yuta nyɔma tɔkotilɛnaa taa na yɔlaa tɔna pɔvɔlaya-i.

*Nasaletɔ nyɔma kisa Yesu
(Matiyee 13:53-58; Malɔki 6:1-6)*

¹⁶ Mɔrɔyɔ Yesu pɔla Nasaletɔ timpi i puwa tɔ, na i svv Yuta nyɔma tɔkotile taa kɛ kvyakv kɔhɛɛsvɔv wule, isv i tv lakɔ tam tɔ. Mɔrɔyɔ i kulaa si i kalɔyi Isɔ Tɔm. ¹⁷ Ulena pɔ cɛɛ-i Isɔ kvɔɔɔtɔtv telɔsvlv Isayii takɔlaya. Mɔrɔyɔ i hɛta timpi pa ηmaawa si:

¹⁸ Tacaɔ Feesvɔv wɛ ma kiη, na i lɔsa-m si mɔ heeli Laapaali Kvpaη kɛ kvnyɔntvnaa.

Na i tila-m si mɔ heeli salɔkatvnaa kɛ pa hɛtvɔv tɔm.

Na yɔlvmaa kɛ pa isɛ kulvɔv tɔm.

Si mɔ waasi mpa pa mvɔvuliyi tɔ.

¹⁹ Si mɔ heeli-wɛɛɛ pɔnaya ηka Tacaɔ kɔ waasi i yɔlaa tɔ ka kɔntɛ tɔm.

²⁰ Yesu tɔma ilena i kpili-kɛ na i cɛla paasɔnlv na i caya. Mɔrɔyɔ Yuta nyɔma tɔkotile taa nyɔma tɔna pama isɛ kɛ i tɔɔ. ²¹ Tɔnaya i svv-wɛɛɛ yɔɔtvɔv si: Tɔm nti paa ηmaawa na i tv nu-tɔyi nɔnɔ tɔ, saηa ntɛ tɔ lapa.

²² Μπόγύ πα τήνα πα τισα teu na pá samı-ı. Na ı kuyəğətütü tēna lapa-weyē lelen, halı pə la-weyē piti na pá tō sı: İsu Yosēefü pəyalü?

²³ Tənağa Yesu tōma-wē sı: Tampana tō, í ká te na í tuku-m ituule sı: Fətv, fə nyá ti. Halı í ká yəğəti-m sı má la ma ıcate taa cəneye mpi pə lapa Karənahum na í nu tō.

²⁴ Μπόγύ Yesu tasa-wē sı: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, paa nyənəği İso kuyəğətütü teləsulü nəğəluyü puluyü ı mayamağa ıcate taa. ²⁵ Ntəη ı nyəmə sı alaa leelaa ka wē payale ke İseyeli taa ké waatu wei wulaya lapa pıısi tooso na ıətünaa naatoso ke İlii waatu taa tō. Halı nyəğəsi səsəηsi lu tetü tēna. ²⁶ Paa na mpü İso tá tili İlii ke pa taa nəğəlü kiη. Ama alü leelu nəğəlü wei ı ka wē Sitəη tetü taa ké Salepəta tō, ı kiη ke ı tila-ı. ²⁷ Na İso kuyəğətütü teləsulü İlisee waatu taa tənuyü tō asilima kütəη nyəma ka wē səsəm tətəğə İseyeli. Paa na mpü pa ta waası pa taa nəğəluyü ı kütəη. Ama Siliü tu Naamaη tike ke pa waasaa.

²⁸ Waatu wei Yuta təkotile taa nyəma nu ı təm ntı tō, pə haηa-weyē səsəm. ²⁹ Μπόγύ pa kulaa na pá həmı-ı na pá luna ıcate waalı, na pa kpaana-ı hatoo puyü ηku kü tō pa ıcate wē tō kü nyuyü taa, timpi pə lapa tokuyü tō, sı pa tusiyi-ı. ³⁰ İlena Yesu fayana pa hekü taa na í tee ı nyəηku.

*İləğəhilü nəğəlü ı təm
(Maləki 1:21-28)*

³¹ Μπόγύ Yesu pola Karənahum, Kalilee tetü taa ıcate natəli, na í seğesi-weyē kuyaku küheesuyü wule. ³² Μπόγύ ı seğesuyü cəpa pa laηa ke teu. Pə taya pulü, ı seğesa-weyē na təη, ı ta nyá. ³³ Pə pamna apalü nəğəlü ka wē Yuta nyəma təkotile taa na í hii dəğəu ısağau nəğəlü. Μπόγύ apalü ını ı koo səsəm sı: ³⁴ Ee Nasaleti Yesu, n caa-weye tá kiη? Ta wakəluyü ke n kəma? Ma nyəma-η teu, n ké İso yulü naηηtu wei ı tilaa tō.

³⁵ Tənağa Yesu kaləna-ı sı: Hei nyá, su na ń se apalü ını ı waalı.

Μπόγύ dəğəu pəta-ı samaa hekü taa na í yele-ı na í se. Ama ı ta lapı-ı pulü. ³⁶ Μπόγύ pə lapa yəlaa ke səğəntü na pá təη təma sı: Hm, təm tənē. ı yəğətəğəna aləğaa na apalbtü na toma, na í təğənəği-wē.

³⁷ Μπόγύ ı həte yaa tetü tēna taa.

*Yesu waasa kütəntünaa payale
(Matiyee 8:14-17; Maləki 1:29-34)*

³⁸ Yesu luna Yuta nyəma təkotile taa ılena í polo Siməη təyaya. Watu süvkaya Siməη yəsə ke səsəm, ılena pá wiina Yesu sı í waası-ı. ³⁹ Μπόγύ Yesu luηa ı tō na í kaləna watu, na tə ya ı tō. Tənağa alü kula kprakpa na í caləsi-wē.

⁴⁰ Ilim tu kpaakraa, uena pa tona mpa paa wena kutontonaa ke waani waani to pa kana-we. Mpyog i tona i ninj ke paa wei i to pa hiki alaafaya. ⁴¹ Alagaa mayamaya na se yalaa payale waali na pa kooki si: N ke Iso Poyalu ke. Ama i kalana-we, i ta tisi si pa yagoti: Pa taya pulu, pa nyoma si i ke Mesii.

Yesu laki waasu ke Yuta tetu taa
(Malaki 1:35-39)

⁴² Waatu wei tu fema to, Yesu luwa na i polo timpi yalaa fei to. Mpyog yalaa samaa peka-i, halana pa tala i calo. Pa luyu lapa si pa taki-i, pa taa yeke na i tee. ⁴³ Ama Yesu co-we si: Aai, pa wee ke si ma heeli acalae lenna ke Iso Kawulaya Laapali Kupan. Pa taya pulu, pa mayamaya pa to ke Iso tila-m.

⁴⁴ Tanya Yesu teewa na i laki waasu ke Yuta tetu taa pa takotilena taa.

5

Yesu kpa i kancaalaya ifalaa
(Matiye 4:18-22; Malaki 1:16-20)

¹ Kuyaku nakuli yalaa nyakagaa Yesu ke Iso Tom nuw to, na i sanya Kenesaleti lom nayo. ² Mpyog i nawa kpuloh naale sanya kuten to, na tiina kpala lu i taa na pa polo pa puluh cotoyu. ³ Uena i kpa i taa lenku taa, na kpulohu nku ku ke Simoh nyehku. Mpyog i selama-i si i hatelana-i-kuhu kuten ke paco. Uena i caya ku taa na i suu i seyesuyu taa.

⁴ Waatu wei i tema-weye seyesuyu to i heela Simoh si: Tuusi na i polo lumah taa na i tu mah puluh na i puu tiina.

⁵ Simoh co-i si: Taca, ta tema wuu ke yem ke tu na ku fem, ta ta puu pulu. Paa na mpv n tama si ma tu to, maa tu.

⁶ Pa tu mpv uena pa puu tiina ke sasom pa tu fei, hali pa puluh caakaya calohu. ⁷ Mpyog pa hata pa taapalaa mpa paa we kpulohu lenku taa toyo ninj si pa ko pa sana-we. Pele pa koma uena pa lase tiina na pa suuli kpuloh unu i naale, halana pa hmilisiyi-we. ⁸ Simoh Piyee nawa mpv, uena i luh Yesu ke akula ke kpaakraa na i to si: Taca, taa kpatana-m, ma ke isayaw mayamaya ke.

⁹ Pa taya pulu to, tiina nna pa kpa mpv to, a toyo ka lapa i na mpa paa wee toyo sonyontu ke sasom. ¹⁰ Halana pa la mpv totoyo i taapalaa Sepetee poyalaa Saaki na Yohaani. Tanya Yesu heela Simoh si: Taa nya pante yalaa ke n ka puu.

¹¹ Pa lase kpuloh ke lom taa, uena pa yeke pa tona terei na pa hu i waali.

Yesu waasa tonvuv to asilima kuten tu
(Matiye 8:1-4; Malaki 1:40-45)

¹² Yesu ka we icate natəli tə taa, na yulu wei tənuyv tō asilima kutəŋ waasa i təna tō i ka we təna. I na Yesu ilena í polo na í hənti-ate na í wiina-i təkpeɛ si: Tacaa, ye n ka tisaya n taa waasi-m?

¹³ M̄p̄óȳ Yesu kusa i niŋ na í tokəna-i na í tōm-i si: Teu ma tisa, alaafəya í la. M̄p̄óȳ i kutəŋ tema kpakpaa. ¹⁴ Uena Yesu kpaali-i si: Taa heeli nəyolv. Ama tee kpakpaa na kətulv na-ŋ, ilena n̄ yiŋisi isu Moisi ka keesuyv tō, na p̄ la yəlaa ke aseeta.

¹⁵ Paa na mpv tō, i hətə təŋna yaav na pə puki, na samaa kotiŋi i kiŋ ke səsəm səsəm si pa nuk i seyesuyv, na í waasəyi-weye pa kutəməŋ. ¹⁶ Ama inu i pukaya waatu waatu ke timpi timpi yəlaa fei tō, na i sələməyi Iso.

*Yesu waasa kutəŋ kutvulyv tv
(Matiyee 9:1-8; Maləki 2:1-12)*

¹⁷ Kuyaku nakuli Yesu seyesaya. Pə pamna Falisanaa na Iso Təm seyesəlaa mpa pa luna Kalilee na Yuta pa acalɛ təna taa na Yosalem tō paa we təna na pa caya. Na Tacaa toma ka we Yesu kiŋ na i laki na kutəntunaa hikiŋi alaafəya. ¹⁸ M̄p̄óȳ yəlaa səyəla kutəŋ kutvulyv tv nəyolv na kpatəle, na pá p̄ekəyi si pá tana-i Yesu kiŋ ke kutuluŋu taa na pá su-i i isentaa. ¹⁹ Ama yəlaa samaa tō pa ta na timpi tō paa səsəna-i tō. Uena pá kpaana-i ləputv tō na pá wes-i-ti, na pá tisi í na i kpatəle ke samaa hək ke Yesu isentaa. ²⁰ Waatu wei Yesu ná pa naani tō i tōma si: Ma taapalv, nyá isayatu husaa.

²¹ Tənya Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa pa svv miituyv si: Aweyele inɛ inu na í kpakəyi i ti na í keesəyəna Iso? Awe pəsəyi na í husi isayatu, ye pə taya Iso paasi?

²² Ama Yesu ná cəkəna pa h̄wɛɛ, ilena í p̄əs-i-we si: Pepe tō ké í huuki m̄p̄óȳ mə taa? ²³ Nti tə yəŋtuyv kələna tələv? Nyá isayatu husaa, yaa kuli na n̄ tō? ²⁴ Tōv, maa huli-me si Yulv Pəyaya má, ma pəsəyi na má husi isayatu ke ate cəne.

Tənya i tōma kutəntv si: Kuli na n̄ kraya nyá kpatəle na n̄ kpe. ²⁵ Tənya i kula kpakpaa ke pa təna pa isentaa, na í kraya kpatəle nte tə tō paa husa-i tō na í saŋ Iso na í kpeŋ. ²⁶ M̄p̄óȳ pə lapa pa tənaya piti ké səsəm na pá saŋ Iso. Halí p̄ la-weye səŋəntv na pá caŋ pá yəŋəti si: Ama p̄wɛ, saŋa ke tá na kəkələ təm.

*Yesu yaaki Lefii
(Matiyee 9:9-13; Maləki 2:13-17)*

²⁷ M̄p̄óȳ Yesu luwa na í mayana lampuu mulv nəyolv wei pa yaa si Lefii tō, na í caya i lampuu təmule. Uena í tōm-i si: Kuli na n̄ təŋi-m.

²⁸ M̄p̄óȳ Lefii kulaa na í yele pə təna na í hu i waali.

²⁹ M̄p̄óȳ Lefii lapa-i muulle ke teu ke i təyaya taa, na pá na lampuu mulaa payale na yəlaa ləlaa pá caya təŋəv. ³⁰ M̄p̄óȳ

Falisanaa na pele pa Iso Tòm seyesəlaa pa kəma na pá pəəsi i ifalaa ke imiitav si: Pepe təə kə mə na lampuu mvlaa na asayaa í krenta tətəyole na tənyəole?

³¹ Ama Yesu cə-we si: Pə taɣa alaafəya nyéma nyuləyənə fetaa, ama kutəntənəa kə. ³² Ma kəmayə si ma heeliyi asayaa si pá layasi, pə taɣa kəpama.

Yesu keesəyi nəhəkvu təm
(*Matiyee 9:14-17; Maləki 2:18-22*)

³³ Mpróyó yəlaa napəli pa təma Yesu si: Yohaani ifalaa na Falisanaa nyéma pa həkəyi nəəsi ke tam na pa sələməyi pə waatvnaa, na nyá nyéma náá təki na pá nyəəki yem.

³⁴ Ilena í cə-we si: Í ká pəsi na í la na akpəyalv taapalaa həkə nəyɔ na í na-we pá wee? Aai. ³⁵ Ama pu kəə pə keesi kuyaku nakvli, ilena pá ləsi-i pa hekv, ilə waatv inəyi paa həkə nəyɔ.

³⁶ Mpróyó i tasa-weye ituule ke tukuɣu tətə si: Paa cələyi puuyv kufalvɣv təə na pá tə kəpənyv. Pá lapa mpv, pa wakəla kufalvɣv. Pəyele saaliya kaa mvna kəpənyv. ³⁷ Nəyɔlv kaa suu səlvm kufam ke səlvm hulvɣ kəpəɣ taa, təfə səlvm kufam yasəyi hulvɣ kəpəɣ inəyi na pə ti na hulvɣ wakəli yem. ³⁸ Ama hulvɣ kufan taa kə pa suuki səlvm kufam. ³⁹ Yvlv wei i təma səlvm kəpəpvm ke nyəəv tə, i luyv u lakv apila. Pə taɣa pvlv, kəpəpvm ke yəlaa saɣ.

6

Yesu kele kuyaku kvheesvɣv tv
(*Matiyee 12:1-8; Maləki 2:23-28*)

¹ Mpróyó Yesu na i ifalaa pa fayana təyənaya pee taale natəli tə taa kə kuyaku kvheesvɣv kvli kv wule. Tənaya i ifalaa svv təyənaya pee nyəɣka ke pəlvɣv, na pá nuɣutiyi pa niɣ taa na pá saləyi.

² Mpróyó Falisanaa napəli pa pəəsə-we si: Pepe təə kə í lakv mpi pə fəi lapv ke kuyaku kvheesvɣv wule tə?

³ Tənaya Yesu cə-we si: Ye mpv í ta kala mpi Tafiiti lapa waatv wei nyəyəsı pu í na mpa paa we i cəlv tə? ⁴ Isəna i svv Iso təyaya taa na í kpəya potopotona mpa paa su Iso tə na í təyɔ na í ha i taapalaa tə. Pəyele pə fəi si nəyɔlv í təyɔ-weye yem na pə ta kə kətəlaa.

⁵ Mpróyó Yesu tasa-weye heeluyv tətə si: Yvlv Pəyaya mayale kuyaku kvheesvɣv səsə tətə.

Nkpaləkpəkaya tv
(*Matiyee 12:9-14; Maləki 3:1-6*)

⁶ Mpróyó Yesu svv Yuta nyéma təkotile taa kə kuyaku kvheesvɣv kvli kv wule na í seyesəyi. Pə pamna apalv nəyɔlv i we təna na i nkpalaya ntəyɣɣ nyəɣka kəkəaa. ⁷ Na Iso Tòm seyesəlaa na Falisanaa cəyaa na pá kəɣna-i teu, si pa naa si i ká waasi

yulu ke kuyaku kuhéesyvu wule yaa isəna. Pa laki mpuvule si pá hiki nti paa waanna-i tɔ. ⁸ Ama i cekəna pa huwεε, ilena í tɔ ηkpaləkpəkaya tu unɪ si: Kuli na í səh hɛku taa cəne.

Ilena ηkpaləkpəkaya tu unɪ i kuli na í polo í səh təna. ⁹ Na Yesu tɔ-we si: Ma pɔɔsəyi-me si tá mpaav taa, kɔpantv ke pə mɔna pá la kuyaku kuhéesyvu wule yaa isayatu? Paa waasi yaa paa ku?

¹⁰ Tənaɣa Yesu nyəna pa təna pa isentaa, na í tɔ apalv unɪ si: Tɔv, loosi nyá niŋ.

Ípɔyó ηkpaləkpəkaya tu unɪ i lapa mpv, ilena i niŋ hetɪ.

¹¹ Ípɔyó pááná kra-weyε səsəm, na pá maɣasəyi isəna pá la Yesu tɔ.

Tillaa sɔsaa naanɔwa na naale krav
(Matiyee 10:1-4; Maləki 3:13-19)

¹² Waatu unɪ i taa ké Yesu kra puyv taa ké Isə sələmvuyv, na í sələmi ípɔyó tɔv na ku fem. ¹³ Pə kɔma pə fe ilena, í yaa i ifalaa na í ləsi pa taa ké yəlaa naanɔwa na naale, na í ha-weyε hətε si tillaa. ¹⁴ Mpe unɪ pa həla ntɔ. Siməŋ wei i cuyusaa si Piyεε tɔ, na ílé i neu Antəlu, na Saaki na Yohaani, na Filipv, na Paatelemii, ¹⁵ na Matiyee, na Tomaa, na Aləfe pəyalv Saaki, na Siməŋ wei pa cuyusaa si Selotɪ tɔ, ¹⁶ na Saaki pəyalv Yutaasi, na Yutaasi Isəkaleeu wei i lapa Yesu ke kələmtɔ tɔ.

Yesu seyesəyi samaa na í waaki kvətəntvnaa
(Matiyee 4:23-25)

¹⁷ Yesu na i ifalaa pa tiikayana puyv tɔv, ilena í səh timpɪ taa puyv fei ipilisav na pá walaa tɔ. Təna inəyi i ifalaa payale na Yuta təna samaa na Yosalem nyóma na Tiii na Sitəŋ lɔm nəɣɔ nyóma pa təna paa timsaa. ¹⁸ Paa kəmaɣa si pa nukɪ i seyesyvu, na í waasi-weyε pa kvətəməŋ tɔtɔ. Na i waasa mpa pεle aləɣaa tvkayə wahala tɔ tɔtɔ. ¹⁹ Samaa unɪ i təna i lvkayə ké si í tokiyina-i. Pə taya pulv, toma naali a ka wε i kin na pá nukɪ a tan, na a waasəyi pa tənaya pa kvətəməŋ.

Kɔpantv na isayatu
(Matiyee 5:1-12)

²⁰ Ípɔyó Yesu kusa ise na í nyəni i ifalaa na í tɔ si: Mpa me í ké konyəntvnaa tɔ, í nu leleŋ ké.

Mə tənna Isə Kawulaya.

²¹ Me mpa nyəɣɔsi wɛna kayana tɔ, í nu leleŋ ké.

Mu tɛna na í haɣa teu.

Me mpa í wiiki kayana tɔ,

í nu leleŋ ké.

I ká tɛ na í wəŋ teu.

²² Paa yəlaa taa huuna-me, yaa pa təχəna-me, yaa pa tuu-me, yaa pa ku mə nyəəŋ ke Yulu Pəyaya má ma təə, í nu lelenj ké.

²³ Waatu iní mə lanja í hee səsəm na í paa teu. Pə taχa pulu, mə kasəyaya ká təə səsəm ke isəttaa ké. Mpu iní pə mayamaya ke pa caanaa ka lapa Iso kuyəχətutu teləsəlaa.

²⁴ Toŋtənaa me mə təm we waiyo ké,

í tema mə lelenj təχəu tə se.

²⁵ Haχalaa me mə təm ná we waiyo ké mpu inəχi.

Í ká ná nyəχəsi ke teu tə se.

Mpa me mə woŋiχi kaχana tə,

mə təm we waiyo ké hípəyú.

Í teŋ í caχa ləyaya na isəlum pə taa ké.

²⁶ Yəlaa təna í kəma na pá saŋ-me, mə təm ká la waiyo ké. Mpu iní pə mayamaya ke mpe pa caanaa ka lapa Iso kuyəχətutu teləsəlaa pəpətənaa.

Səəli nyá kolontu

(Matiyee 5:38-48; 7:12)

²⁷ Ḿpəyú Yesu təma si: Ma heeliχi mpa me í nukí ma təm tə si: Í səəli mə kolontunaa, na í lá mpa paa caa-me təχə kəpantv.

²⁸ Í kooli kəpantv ke mpa pa kooliχi-meχe mpusi tə. Í sələməna mə isayalataa ke Iso. ²⁹ Wei í mapa nyá ləkpaχasaya, keesi-í leŋka. Nəχəlu í leeka nyá kraí, cele-í nyá caa tətə. ³⁰ Wei í sələma-ŋ, taa pəmi-í, wei í leeka nyá kəwenam, taa pəəsi-í pə təm. ³¹ Mpi mə caa si yəlaa í la-me tə, mu la pələχe-wi tətə.

³² Ye mpa pa səələχi-me tə pa tike ké mə səələχi, de pepeχe í teewa tətə? Asayaa mayamaya ná səələχi mpa pa səəla-we tə pa tike tətəχə. ³³ Ye mpa pa lakí-meχe kəpantv tə pa tike ke í ká təŋəχi na í lakí, de pepeχele í teewa? Ḿpəyú asayaa mayamaya ná lakí tətə mee.

³⁴ Ye mpa í teələχi si paa te na pá feli-me təχə í təŋəχi na í kəntəχi, de pepeχele mə teewa? Asayaa mayamaya ná teələχi si paa te na pá feli pele təχə pa kəntəχi pa təma mee. ³⁵ Aai, í səələχi mə kolontunaa na í lakí-weχe kəpantv. Í kəntəχi, í taa teləsi feləχv təm ke ləb. Pu yele na mə kasəyaya təə səsəm, na í ká pəsi isəttaa Iso Səəə pəyalaa. Paa fəəfeinaa na asayaa, íle í lakí kəpantv ké.

³⁶ Í lakí təmayə kəpantv ke teu isu mə Caa lakí-meχe kəpantv tə.

Təma footuχu fəi teu

(Matiyee 7:1-5)

³⁷ Í taa footi ləlaa, pə taa kəə na Iso footi-me. Í taa tv ləlaa ke tasəkəle, pə taa kəə na Iso tv-meχe tasəkəle. Í hólí təmayə suulu ke timpí í pəntəχəna təma tə, na Iso ká hólí-meχe suulu. ³⁸ Í haaki na Iso ká haaki-me. Pə taχa pulu, Iso ká mayasi ké na pá su na pá watí na í ciyiti na í nyəki na í pəli-me. Mayasəlaya ŋka mə mayasəχəna ləlaa tə, ŋkeχe Iso ná kəŋ na í mayasəna-me tətə.

³⁹ Μρύγυ Yesu tasa-weye lentu si: Ntəη ί nyəmə teu si yuləm kaa pəsi na ί hə ι lelv, təfə pa naale paa hoti púyú taa ké. ⁴⁰ Təmle kpeleməlv ta kəli ι hullv. Ama kpeleməlv ί kəma na ί nyi təkpeəkpeəsi, ί na ι hullv pa pəsa kolum ké.

⁴¹ Isənaya pə lapa na η naaki nyuliim wei ι we nyá təyəntəle isəpəle taa tə, na η kaa na kpatúyú ηku kv we nyá mayamaya nyá nyənte taa tə? ⁴² Isənayale nyá pəsəyi na η tə si: Apan nyá səη təkpi na má ləsi nyá isəle taa nyuliim, na kpatúyú we nyá nyənte taa? Cəsəlv nyá, ləsi kpatúyú ηku kv we nyá mayamaya nyá isəpəle taa tə, ləna pécó η ná teu təcειει na η ləsi nyá təyəntəle isəle taa nyuliim ιnι.

Pa nyəη tvyv na kv pile ké

(Matiyee 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Tvyv kupəηkv ι ləlvəyi kpai pile se, pécó kpai tvyv naa ləlvəyi pile kupante tətə. ⁴⁴ Pa nyəηna paa tvyv ηku na kv pile cəlvəy. Yulv kaa kooli tvyv ηku pa yaa si fiki tə kv pee ke səsəv tə se, pécó paa kooliyi tvyv ηku pa yaa si ləseη tə kv pee ke kəlvəη tə tətə. ⁴⁵ Yulvpaη kupantv lukəna tuu ι lotu taa kupantv kiη ké. ləna isayav ιnι ι isayavv luna tuu ι lotu taa isayavv kiη. Pə taya pulv, isəna yulv lotu taa təwə tə mρύyú ι yəyətaya húləyi.

Layavv na kvmeleη pa kutuluy ηmav

(Matiyee 7:24-27)

⁴⁶ Μρύyú Yesu təma si: Ι yaa-m Tacaa Tacaa suwe na ι təηəyi ma kyəyətutv? ⁴⁷ Maa hólí-meyə yulv ί kəma ma kiη na ί nu ma təm na ί təη-tι pəntv we isəna tə. ⁴⁸ Ι nəyəsəna ké isu yulv caakvyv kutuluyv ηmav na ί huli na ί tala atə kəkpaμvyv na pécó ί su kite təy. Pəy kəma na ká su ləna lvm watι, haləna pə hola ma-kv. Paa na mpv pə ta ciyiti-kyv kv ηmatv teu tə. ⁴⁹ Ama wei ι nuki ma təm na ι təηəyi-tι tə, ilé ι we ké isu wei ι ηma kutuluyv ke ateyə yem tə, kite kupante fei. Lvm hola mapə-kv, ləna kv ti kpakpaa na kv la asaala səsə ke yem.

7

Yesu waasa Lom yoolu yom

(Matiyee 8:5-13)

¹ Yesu kəma na ί tə yəlaa ke faaci lapv, ləna ί məli Kapənahum. ² Lom yoolu səsə nəyəlv ka wəna yom na ι luyv səv-ι səsəm. Yom ιnəyi pə wukaya na ί caaki səm. ³ Ι nu Yesu təη, ləna ί tili Yuta nyuyv nyəma napəli si pá wiina-ι na ί kəw ί waasι ι yom ιnι. ⁴ Pəle pa tala Yesu kiη, ləna pá wiina-ι təkpeε si: Apalv ιnι ι nəyəsəna η waasι-ι. ⁵ Pə taya pulv, ι səla ta piitim ke səsəm, halι ι ηma-tvyv təkotile.

⁶ Tənya Yesu təηə-wε. Ι kəma ί kpatəna təyaya, lə yoolu ιnι ι tila ι taapalaa nté si: Tacaa, taa kv nyá təyi yem, ma ta tala si

ń sũv ma tɔyaya. ⁷ Halɪ mpv inɔyi ma hũvwa si ma ta tala mǎ kɔɔ ma maɣamaɣa ke nyǎ kin. Pɔ tɔɔ ilɛ, yɔɔɔtɪ kuyɔɔtɪv ke tɔm kũlum na ma yom hiki alaafɔya. ⁸ Pɔ taya pulv, ma isɛntɔ ma see ma sɔsaa kɛ. Pǎcɔ ma wɛna ma sɛkrɛma na pɛlɛ pa lakɪ ma luyɪ nyɛntv. Na mǎ heela pa taa wei si í polo cɛnɛ, ɪ puki kɛ. Na mǎ heela wei si í kɔɔ, ílɛ ɪ kɔɔ tɔtɔ. Pǎcɔ ye ma heela ma yom si í la pɛnɛ, ɪ lakɪ kɛ.

⁹ Yesu nu mpv, ilɛna í sa yoolu sɔsɔ inɪ, na í pɛsɛna samaa wei ɪ tɔyaya-ɪ tɔ ɪ tɔɔ na í tɔ si: Pɔpɔtv fɛi lɛlɛɲ, paa lɛyɛli taa maɣamaɣa ma ta nata yulv na í tɛma ɪ taa na lɛɔ kɛ isɛntɔ.

¹⁰ Yoolu inɪ ɪ tillaa kɔma na pá mɛli tɔyaya, ilɛ pa maɣana yom inɔyɔlɛ na ɪ alaafɔya tɛmamam.

Yesu feesa alv leelu pɔyalv

¹¹ Pɔlɛ pɔ waali Yesu pola ɪcatɛ nte pa yaa si Nayin tɔ tɔ taa kɛ kpakpaa, na ɪ ifalaa na samaa paɣalɛ kɛ ɪ waali. ¹² Yesu kɔma isu ɪ sũvki ɪcatɛ, ilɛ alv leelu nɔɔɔlv ɪ pɔyaya sɔpaɣalɛ na pá pukina-keɣɛ pim, na ɪcatɛ nyɛma samaa tɔɲ leelu inɪ ɪ waali. Nkɛ inɪ ka tike kɛ leelu inɪ ɪ ka lulaa. ¹³ Taa na-ɪ, ilɛna ɪ tɔm lapɪ-ɪ pɔtɔtɔlɛ, na í tɔmɪ-ɪ si: Taa wii.

¹⁴ M̀pɔ́yú Yesu polaa na í tɔki sɛtv kpatɔlɛ, ilɛna sɔyɔllaa náá sɔɲ, na Yesu tɔ si: Ifɛpu nyǎ ma caa si ń kuli.

¹⁵ Tɔnaya sɛtv inɪ ɪ kulaa na í sũv yɔɔtaya, na Yesu cɛlɛ-ɪ ɪ too. ¹⁶ M̀pɔ́yú sɔyɔntv kpa pa tɔna na pá saɲ lɛɔ na pá tɔɲ si: lɛɔ kuyɔɔtɪtv telɔsɔlv sɔsɔ lu ta hekɔ taa. Na pá tasa tɔtɔ si: Pɔwɛ, lɛɔ kɔma si ɪ tɛɲ ɪ yɔlaa.

¹⁷ M̀pɔ́yú mpi Yesu lapa mpv tɔ pɔ tɔm ya Yuta tɛtv tɔna, na pɔ cɔlv tɛtvnaa tɔna taa.

Lvm sɔlv Yohaani tila Yesu kin si ɪ naa (Matiyee 11:2-19)

¹⁸ M̀pɔ́yú Yohaani ifalaa heela-ɪ tɔm ntɪ tɔ tɔna. Ilɛna í yaa pa taa naalɛ, ¹⁹ na í tili-wɛɣɛ Yesu kin si pá pɔɔsi-ɪ si inɔyɔlɛ wei ɪ tɔm paa tɔma si ɪ kǎ kɔɔ tɔ, yaa nɔɔɔlv wɛɛ ɪ kɔɲ, tɔ taɲ ilɛ? ²⁰ Pɛlɛ pa tala Yesu cɔlv, ilɛna pá tɔ si: lɛɔ Lvm sɔlv Yohaani kusɛna-tv si tɔ pɔɔsi-ɲ si: Nyɔɣalɛ wei ɪ tɔm paa tɔma si ɪ kǎ kɔɔ tɔ, yaa nɔɔɔlv wɛɛ ɪ kɔɲ, tɔ taɲ ilɛ?

²¹ Pɔ pamna waatv inɪ ɪ taa Yesu waasaya yɔlaa paɣalɛ ke pa kvtɔmɔɲ, na í lakɪ na acamaa hikiɣi alaafɔya, na í looki alɔyaa, na í kuliɣi yulɔmaa paɣalɛ isɛ. ²² Ilɛna í tɔ-wɛ si: ɪ polo na í heeli Yohaani kɛ mpi í nawa na nti í nuwa tɔ si: Yulɔmaa naaki, kaakalasi tɔɲ, tɔnuyv tɔɔ asilima kutɔɲ nyɛma naaki nyuyv, na ntamaa ná nuki, na sɛtaa ná fɛɲ. Pǎcɔ kɔnyɔntvnaa ná tɔɲa Laapaali Kupaɲ kɛ nuw. ²³ Wei ɪ naani kaa lu ma tɔɔ tɔ, pɔntv nu lɛlɛɲ kɛ.

24 Yohaani tillaa mpe pele pa koma na pa kpe, lena Yesu suv samaa ke Yohaani inu i tom ke pɔɔsuɔu si: Pepeye i ka pola wolaya tetu taa ke nav ye? Heelim makɪ na pɔ ciyitiyi sɛɛncanɔ ŋka tɔ? 25 Ile pepe nav ke i polaa? Yaa yulu wei i suu kacɔka wontu tɔ? Tɔv, mpa pele pa suuki kacɔka wontu na pa we lelen taa tɔ, awulaa teesi taa ke pele pa wee. 26 Ile pepe maɔamaya ke i ka tu pola nav? Yaa Iso kuyɔɔtutu telɔsulɔ nɔɔɔlɔ? Tampam, Iso kuyɔɔtutu telɔsulɔ ke, hali ma heeliyi-me si i tu kɔla mpv. 27 I tom ke pa tu ŋmaawa Iso Tom taa si:

Nyɛni ma tillu ntɔ,

ma telɔsɔyi nyɔ nɔɔ tɔɔ si

i tayanɪ nyɔ mpaav na n kɔŋ.

28 Tampama ke ma heeliyi-me yoo, tuu tɔ pa ta lɔlɔta nɔɔɔlɔ na pɔntv tee Yohaani fa. Ile paa na mpv tɔ, ye mpa pa tisaa na Iso tɔɔ pa tɔɔ ke kawulaya, pa taa sɔkpelu maɔamaya tee-i.

29 Pa tɔna mpa pa nu tom nti tɔ pa ha Iso ke tampama, hali pɔ kpeɔna lampuu mɔlaa maɔamaya. Pɔ taya pulɔ, paa tɔma tisuyu si Yohaani i sɔ-weye Iso lum. 30 Ama Falisanaa na Iso Tom seɔsɔlaa nɔ kisa tɔmle nte Iso ka huɔwa si i kɔ la-we tɔ, pa ta tisi si Yohaani i sɔ-weye Iso lum.

31 Mɔpɔyɔ Yesu tasaa si: Pepeyele mɔ keesɔna kufalanɔ yɔlaa panɛ? Isu pepe cav kele pa nɔɔsɔnaa tɔ? 32 Pa nɔɔsɔna ke isu piya cakuyv kataya taa na si tɔŋ tɔma si: Anɪ tɔ hɔla hɛsi i ta paa. Pɔcɔ tɔ wii lɔyaya wula, i tɔ wii. 33 Pɔ taya pulɔ, lum sɔlɔ Yohaani kɔma tɔ, u tɔki tɔɔnaya, pɔcɔ u nyɔɔki sulɔm. Ilena mu tɔŋ si ilɔɔhɪlu ke-i ke. 34 Yulu Pɔyaya mɔ, ma mɔlaa na mɔ kɔɔ na mɔ tɔki na mɔ nyɔɔki, lena i tayanɔyi maɔa yɔɔtuyv tɔtɔ si ma ke hilitu na sulɔnyɔlɔ. Aaiyee si lampuu mɔlaa na asaya pa ceu ke. 35 Ama Iso lɔmayasɛ tɔwaya, hali pɔ naaki mɔpɔyɔ mpa pa tɔŋyi-ye tɔ pa kinɔ.

Yesu suv Simɔŋ tɔyaya taa

36 Kuyaku nakvli Falisa nɔɔɔlɔ i yaa Yesu ke tɔɔv. Ilena Yesu suv i te na i caya na i tɔŋna tɔɔv. 37 Apalaa tɔna alɔ nɔɔɔlɔ i ka we icate nte tɔ taa. Mɔpɔyɔ alɔ inu i nuwa si Yesu caya tɔɔv ke Falisa tɔyaya taa, lena i kɔna tulaalɔ kupanɔ nɔɔɔlɔ na akpalaɔpiya. 38 Na i lunɔ Yesu nɔɔhɛ tee na i waali tɔɔ na i wiiki. Mɔpɔyɔ i taana Yesu nɔɔhɛ ke isɔlum, lena i huɔi-ye na i nyɔɔsi, na i wayali-ye na i sayali-yɛɔ tulaalɔ. 39 Falisa wei inu i yaa-i tɔɔv ke mpv tɔ i na mpv. Ilena i mɔli i taa si: Ye apalɔ inɛ i ka ke Iso kuyɔɔtutu telɔsulɔ i ka nyɔmɔ alɔ wei inu i tokiyina-i isɔntɔ tɔ i cakɔle na i yaasi we isɔna tɔ. I ka nyɔma-i si i fei teu. 40 Mɔpuyule Yesu tɔma-i si: Simɔŋ maa heeli-ŋ tom natɔli. Tɔnayale Simɔŋ cɔwa si: Tacaɔ yɔɔtɔ.

41 Ilena i tɔ si: Liyitee kɔntulɔ nɔɔɔlɔ i ka wenna kɔma nyɔma ke naale, lelɔ felɔyi-i liyitee nyɔɔtɔv nasɔle nunuwa (500), na lelɔ

ke nyəgətv nule na naanowa. ⁴² Pa ta hiki si pá feli-i, ilena í ce pa naale ini. Təv, pa taa awe lanje ká kələna-i heenav?

⁴³ Tənya Siməŋ cəwa si: Ma huv si, wei i nyənte kəla təv tə. Yesu si: Ama n huv teu.

⁴⁴ Ilena í pəsəna alv təv na í tə Siməŋ si: Siməŋ n ná alv iné? Ma suv nyá təyaga taa tə, n ta ha-m lom si má kə ma nəhəe. Ama ilé i taana-yeyə isəlvəm, na í husi-ye na i nyəəsi. ⁴⁵ Ma tala nyá te tə, n ta wayali-m. Ama tuu isu ma suvv tə, ilé i ta heesi ma nəhəe wayalvuv. ⁴⁶ N ta pəli ma nyuvv taa ké nim. Ama tulaalv kəpampanj ke ilé i pəla, halı ma nəhəe təv. ⁴⁷ Pə təv ké ma heeliyi-ŋ si, i səlvəy mǝpǝyú səsəm tə pə hólǝyí ké si paa i isayatu na tə təv ke mpv tə pa husa-ti. Pə təv inəyi wei i wena isayatu ke pəcə na pá husa-ti tə, pǝntv səlvəyi mayana ké.

⁴⁸ Tənya i heela alv ini si: Nyá isayatu husaa.

⁴⁹ Mǝpǝyú í na mpa pa cəya təvəv tə pele pa suv pa taa ké yəgətvv si: Aweyele iné ini na halı ini i taka i husəyi isayatu? ⁵⁰ Ama Yesu ná heela alv ini si: N tema nyá taa na Isə təvə i yapa nyá nyuvv. Təena lanhvələmle.

8

Alaa mpa pa səŋayana Yesu tə

¹ Pə waali ké Yesu suv cəv ke acaləe səsəvna na səkpena na í laki waasv, na í kraaləyi Isə Kawulaya Laapaali Kəpanj. Na i ifalaa naanowa na naale, ² na alaa mpa pa aləyaa i loowa, na i waasa mpa peleye pa kutəməŋ tə. Isu Mali wei pa yaakaya Makətala tv na paa loo-i aləyaa naatosompəyələya tə, ³ na Heləti pəyalv Cusa alv Saani, na Susaani, na ləlaa ke payale mpa pa səŋayana Yesu na i ifalaa na pa wənav tə.

Mətutuuna təm

(Matiyee 13:1-9; Maləki 4:1-9)

⁴ Yələa samaa lukayana acaləe acaləe na pá kəŋ i kin, ilena í sēe-weyə isə si:

⁵ Tuulu poləna tuutu. I tuukaya i mətutuuna, ilena lenna hoti mpaav nəvə nəvə. Na pá feləyi-yeyə nəhəe, na sumasi tii na si təvsi-ye. ⁶ Mǝpǝyú lenna hota kəwəv təv, ilena a nyə na a tayani wulvuv ke nikaya fei tə pə təv. ⁷ Lenna náa hoti səwa taa na a na səwa pá krenti nyəv, ilena səwa náa kv-ye. ⁸ Lenna náa hoti tetv mvsəŋ nyəntv taa, na a nyə na a ləli teu pə tu fei. I tema mǝpǝyú yəgətvv, ilena í cəyusina nəvə səsaya si: Ye wei i ké təm nulv pǝntv í nu.

Mpi pə təv Yesu seyesəna atuwa tə

(Matiyee 13:10-17; Maləki 4:10-12)

⁹ Μῦθος ἰ φάλαα πῶσα-ι ἰσῶ σευ μπῖ πῶ ἠωεε. ¹⁰ Ἰενα Yesu ἰσῶ σῖ: Πῶ ἠα-μεγε σῖ ἰ νυῖ ἰσῶ Kawulaya τῶμ κῆμεσῶτ. Ἀμα πῶ κααα λέλαα τῶ, ἰσῶναα κῆ πῶα σεε-ωε σῖ: Πῶα πῶ νυῶνῶγι ἰσῶντῶ, πῶ τῶα νῶ. Πῶα πῶ νυκῖ, πῶ τῶα ἰεῶνα πῶ ἠωεε.

*Yesu kilisiyi mätutuuna tῶm ἠωεε
(Matiyee 13:18-23; Malaki 4:13-20)*

¹¹ Μαα kilisi-μεγε ἰσῶ σευ μπῖ πῶ ἠωεε. ἰσῶ Τῶμ ντέ mätutuuna ἠνῖ. ¹² Wena wena ἠ ἠῶτα μπῶαυ νῶγῶ νῶγῶ τῶ, ἠε ἠ wenna ἰσῶ μπῶ πῶ νυκῖ ἰσῶ Τῶμ ἠα Ἰῶγῶ τῆῆ ἠα ἰ λέσι-τῶγι κῶκῶα κῆ πῶ lotu τῶα, σῖ πῶ τῶα κῶῶ ἠα πῶ μῦ-τῖ ἠα ἰσῶ γῶ πῶ νυῶῆ. ¹³ Nna ἠε ἠ ἠῶτα κῶωῶυ τῶῶ τῶ, ἠε ἠ wenna ἰσῶ μπῶ πῶ νυκῖ-τῖ ἠα πῶ μῦ-τῖ ἠα λῆῆῶμλε, ἠε τῶ τῶ ἰεῶνα πῶ τῶα. Πῶ μῶγι κῆ ἠα πῶ ἠε ἠαλε, μαγῶσῶγῶ κῶῆ κῶ κῶῶ, ἠεῶνα πῶ ἠε ἰσῶ σευ κῆ κῶκῶα. ¹⁴ Wena ἠ ἠῶτα ἰσῶωῶ τῶα τῶ, ἠε ἠ wenna ἰσῶ μπῶ πῶ τῆῆ τῶ νῦῶ, ἠεῶνα ἠε ἰεῶνε νῶγῶσεε ἠα πῶ wenna ἠα πῶ κῶνυῖῶῆ πῶ τῶμ κῶῶ ἠα πῶ κῶ-τῶγι πῶ τῶα, ἠα πῶ κῶσι πῆε κῶῶῶνα ἠῶῶῶ τῶ. ¹⁵ Wena ἠε ἠ ἠῶτα τῆτῶ μῶσῶῆ νυῶντῶ τῶα τῶ, ἠε ἠ wenna ἰσῶ μπῶ πῶ νῦ ἰσῶ Τῶμ ἠα πῶ μῦ-τῖ ἠα lotu κῶῶῶτῶ ἠα ἠωεε ἠα ἠε ἠ τῶα, ἠα πῶ τῶκα-τῖ τῶκῶῶῶκῶῶκῶ, ἠα πῶ ἠῶῶῶ πῆε κῶῶῶνα κῆ τῶα τῶ.

*Fətəla mvsuyv
(Malaki 4:21-25)*

¹⁶ Awe mvsəyi fətəla ἠα ἰ πῶμῖ-ι πῶῶῶ τῆε, γῶα ἰ σῶσι-ι κῶτῶ τῆε γῆ? Tesika τῶῶ κῆ πῶα πῶσι-ι σῖ πῶ ἠῶ μπῶ πῶ σῶκῖ τῶγῶα τῶα τῶ. ¹⁷ Κῶῆμεῶῶ ἠαῶῶῖ πῶ φῆι σῖ πῶ κῶα κῶῖ πῶ τῶῶ. Pécó mukaya τῆε πῶῶῶ φῆι μπῖ πῶ κῶα ἠῶσι ἠα πῶα ἠε ἠα τῶ.

¹⁸ Ἰ ἠα ἠακῶῖ ἠα ἰσῶῶ ἠ ἠυκῖ τῶ. Πῶ τῶα πῶῶ, wei ἠ wena τῶγῶ πῶα ἠα, ἠα πῶ ἠεῶκῖ wei ἠ φῆῖῶ τῶγῶ πῶῶῶῶ wei ἠ ἠῶ σῖ ἠ τῖ τῶ.

*Yesu too na ἠ newaa
(Matiyee 12:46-50; Malaki 3:31-35)*

¹⁹ Μῦθος Yesu too ἠα ἠ newaa πῶ κῶμα ἠ κῖῆ. Ἀμα ἠαῶα τῶῶ πῶ τῶ πῶσι πῶ τῶα ἠ κῖῆ. ²⁰ Μῦθος ἠῶγῶῶ ἠεῶῶ-ι σῖ: Nyá too ἠα nyá newaa πῶ ἠε ἠωῶῖ ἠα πῶ ἰεῶ ἠα ἠα-ῆ.

²¹ Μῦθος Yesu ἰσῶ-ωε σῖ: Μα too ἠα ἠα newaa ἠτέ μπῶ πῶ νυκῖ ἰσῶ Τῶμ ἠα πῶ τῶῆῶῖ-τῖ τῶ.

*Yesu lapa na kacuculaya ἠεε
(Matiyee 8:23-27; Malaki 4:35-41)*

²² Μῦθος κῶγῶκῶ ἠακῶῖ Yesu ἠα ἠ ἠφάλαα πῶ κῶα κῶῶῶῶ τῶα, ἠεῶνα ἰ τῶ-ωε σῖ ἠ ἠα-ωε πῶ τῆσι ἠῶμ.

Μῦθος Yesu ἠα ἠ ἠφάλαα πῶ τῆεωῶ. ²³ Πῶ τῶῆῶα πῶτε κῆ ἠῶμ τῶῶ κῆ μπῶ, ἠεῶνα Yesu too. Τῶῶγῶ ἠεῶῶῶῶ ἠῶκα ἠῶμ τῶῶ τῶῶ, ἠα

lwm faləxi kpułvɣv taa haləna kv caa suxu, na lwm caa pə təyɔ-wɛ. ²⁴ Tənaɣa pa pola Yesu kin na pá feesi-i si: Taca, Taca, tə lepaɣa.

Yesu fema, ɪlena í kaləna heelim na lwm hola na pə təna pə hee təli. ²⁵ Ḿpúyú ɪ pəɔsa-wɛ si: Mə taa tɛmnav ke Isə kele le ɪɛ?

Tənaɣa səyɔntv na piti kra Yesu ifalaa, na pá təŋ təma si: Aweyele ɪne ɪni na halí ɪ yɔyɔtəyəna heelim na lwm na pə nukəna-i?

Iləyɔhilu na afanaa pa təm
(*Matiyee 8:28-34; Maləki 5:1-20*)

²⁶ Ḿpúyú pa tapəna pa kpułvɣv ke Selasini nyəma tetv nti tə wɛ kvtesvɣv təɔ na tə nyənəyɪ Kalilee tə. ²⁷ Yesu tii tetv təɔ, ɪlena ɪcate nté tə yvɪv nəyɔlv wei ɪ hii aləɣaa tə í kəɔ ɪ kin. Hatoo tə yvɪv ɪni ɪ ta nyi wontuɣv ke ɪ təɔ. Pəcɔ́ ɪ təcəyale nté pələan taa, ɪ ta nyi təyaya. ²⁸ ɪ na Yesu, ɪlena í ma kapuka na í hoti ɪ nəɔheɛ tɛɛ na í kooki si: Isətaa Isə Səɔə Pəyalv Yesu, ma na-ŋ suwe? Hai, la suulu taa tv-m wahala.

²⁹ Pə taya pvlv, Yesu ka heela ɪləyɔv si í se ɪ waalı təyɔ ɪ yɔyɔta mpv. Pə keesəyɪ na pə kvləyəna-i tə, pa həkəyɪ-i alukpala na í ceki, na ɪləyɔv svsvɣi-i nyutu. ³⁰ Ḿpúyú Yesu pəɔsa ɪləyɔhilu si: Pa yaa-ŋ suwe? ɪlena í cə si: Pa yaa-m si Kvpriŋ.

Pə taya pvlv, aləɣaa paɣale ka wena ɪ waalı. ³¹ Na aləɣaa mpe pa wiikayana Yesu si í taa tə-wɛ si pá məli pa həɔv tɛɛ.

³² Afanaa kaləkv səsəɔv nakvli kv wɛ tənaya pəɔŋ taa na kv tuliyi. Ḿpúyú aləɣaa mpe pa wiina Yesu si í yele na mpe pá svv afanaa mpe pa taa, ɪlena Yesu tisi. ³³ Tənaɣa aləɣaa mpe pa yela apalv ɪni na pá svv afanaa taa. ɪlena afanaa tv casəle ke yem na pá tii kalakala na pá tv lwm na pá si.

³⁴ Afanaa tiikilaa ná mpv, ɪlena pele pá lo kprakpa na pá polo pá heeli təm nti, na təm yeke kprakpa ke acalɛɛ taa na cacakəŋ tɛɛ. ³⁵ Ḿpúyú yələa kvlaa si mpe pa puki na pá ná mpi pə lapa tə. Pa pola Yesu kin, ɪlena pá maɣana apalv wei ɪni ɪ aləɣaa pa loowa tə, na pá cɛpa ɪ təɔ, na í caya Yesu nəɔheɛ tɛɛ na í suu wontu. ɪlena səyɔntv kra-wɛ. ³⁶ Mpa pa ná təm nti na pa isəpəle tə, pa keesa-wɛyɛ isəna pə lapa na apalv ɪni í hiki alaafəya tə. ³⁷ Ḿpúyú pə lapa Selasini tetv nyəma ke səyɔntv ke səsəm, ɪlena pá tə Yesu si í la suulu na í tɛɛ. ɪlena Yesu kra kpułvɣv si ɪ tɛeki. ³⁸ Ḿpúyú apalv wei ɪni ɪ aləɣaa pa loo mpv tə, ɪ sələma Yesu si í yele na ɪni í təŋi-i. ɪlena Yesu náá kisi na í təm-i si: ³⁹ Məli nyá təyaya taa na ń heeli pə təna mpi Isə lapa-ŋ tə.

Ḿpúyú apalv ɪni ɪ tɛɛwa na í heeli ɪcate təna taa ké pə təna mpi Yesu lapa-i tə.

Yailu p̄eelō na alv t̄əȳollv
(*Matiyee 9:18-26; Mal̄aki 5:21-43*)

⁴⁰ Yesu m̄ela Kalilee taa, ilena samaa lan̄a hee teu. P̄ə taɣa pulv, pa t̄əna paa taŋa-i teu k̄e. ⁴¹ M̄p̄óȳó apalv n̄əȳolv wei pa yaa si Yailu na í k̄e pa t̄əkotile nȳuȳv tv t̄ə í k̄oma na í hoti Yesu n̄əh̄ee t̄ee, na í wiina-i si í polo in̄i í t̄e. ⁴² P̄ə taɣa pulv, í ka w̄ena p̄eelō na í caaki s̄əpv. P̄́c̄ó í tike k̄e í ka w̄ena, na í p̄usi w̄e naan̄wa na naale.

Yesu kulaa si í p̄uki t̄ə na samaa nȳəkaa k̄e teu. ⁴³ Alv n̄əȳolv náá w̄e t̄əna wei hatoo p̄usi naan̄wa na naale taa í t̄əŋna t̄əȳolvuȳv na p̄́ w̄e-i toŋ t̄ə. Alv in̄i í liyitee t̄əna temna fetaa. P̄́c̄ó n̄əȳolv ta p̄əsi na í waasi-i. ⁴⁴ M̄p̄óȳó í k̄r̄ət̄əna Yesu na í waali t̄ə, na í tokina í capa nt̄omp̄ile. Ilena p̄ə temi-i k̄rak̄paa in̄i. ⁴⁵ Nt̄ena Yesu p̄əəsi si: Awe tokina-m ye? M̄p̄uȳule ȳəlaa t̄əna k̄p̄eesaa. Ilena Piyee n̄əȳə t̄əkrav si: Taa, k̄e ȳəlaa timsina-ŋ na p̄á nȳək̄əyi-ŋ?

⁴⁶ Ama Yesu c̄əwa si: Aai, n̄əȳolv tokina-m k̄e. Ma nu ma toma lenna liwa.

⁴⁷ Alv k̄oma na í nyi si p̄ə nȳəmá í t̄ə, ilena í kul̄i na í polo í hoti Yesu n̄əh̄ee t̄ee na í seliyi. Na í ȳəȳəti samaa t̄əna isentaa k̄e m̄pi p̄ə t̄ə í tokina-i, na is̄əna p̄ə tu waasa-i k̄rak̄paa t̄ə. ⁴⁸ M̄p̄uȳule Yesu t̄əma-i si: N tem̄a Is̄ə na nȳá taa t̄əȳə p̄ə waasa-ŋ ma pu, t̄əena lan̄h̄ol̄uml̄e.

⁴⁹ Yesu t̄əŋa ȳəȳətvuȳv k̄e m̄pv, ilena Yuta nȳéma t̄əkotile nȳuȳv tv in̄i í t̄əȳaya tv n̄əȳolv k̄ə na í heeli-i si: Taa tv Taa k̄e k̄onȳəŋ k̄e yem, nȳá p̄eelō f̄ei.

⁵⁰ T̄əŋaȳale Yesu n̄əȳə t̄əkrav si: Taa nȳá, nyaa t̄e Is̄ə na nȳá taa t̄e, í k̄á hiki alaaf̄əya.

⁵¹ Yesu w̄e pa k̄oma p̄á tala t̄əȳaya t̄ə Yesu ta tisi si samaa í t̄əŋi-i na p̄á sv̄v. Ama Piyee na Yohaani na Saaki na p̄əȳaya caa na ka too pa tike pa sv̄vna. ⁵² Pa t̄əna paa k̄pa pa lan̄a k̄e na p̄á wiiki s̄əs̄əm. Ama Yesu heela-w̄e si: I taa wii, ka too k̄v̄too k̄e, ka ta si se.

⁵³ Ȳəlaa nȳəmá si ȳolv tem̄a t̄eev t̄əkrataa, ilena p̄á won̄i-i. ⁵⁴ Ama Yesu t̄əka p̄əȳaya niŋ taa na í ȳəȳət̄əna n̄əȳə s̄əsaɣa si: P̄əȳaya nȳá, kul̄i.

⁵⁵ T̄əŋaya ka m̄elaa na k̄á kul̄i k̄rak̄paa. Ilena Yesu si p̄á ha-keɣe t̄əȳənaɣa. ⁵⁶ Ilena piti k̄pa p̄eelō in̄i í nȳéma. M̄p̄óȳó Yesu heela-w̄e si p̄á taa yelee na n̄əȳolv nu nti in̄i t̄ə lapa m̄pv t̄ə.

9

Yesu ifalaa naan̄wa na naale tiluȳu
(*Matiyee 10:5-15; Mal̄aki 6:7-13*)

¹ M̄p̄óȳó Yesu kota pa naan̄wa na naale na í tv al̄əyaa k̄e pa niŋ taa, na í ha-w̄eɣe toma si p̄á looki-w̄e paa m̄pa, na p̄á waaki

kv̄təməŋ. ² Na í tili-wε sɪ pá polo pá kpaalı Is̄ Kawulaya t̄əm, na pá waasəyi kv̄təntv̄naa ke pa kv̄təməŋ. ³ Uena ɪ t̄ə-wε sɪ: Ye í t̄eeki í taa kpaɣa p̄lv, paa k̄pátúyú, paa hułuyu, paa t̄əɣənaɣa, paa liyitee, p̄c̄s̄ í taa kpaɣa caɾanaa ke naale naale. ⁴ Ye í tala timp̄i na í laalı na í sv̄v̄ t̄əyaya ŋka ka taa, í saalı t̄əna halı mə t̄ev̄. ⁵ Na ye í tala timp̄i na ȳəlaa í ta mv̄-mε, í lu na í k̄piisi-wεyε mə n̄əh̄ε mv̄sv̄ȳv̄, na p̄ h̄ólı sɪ í lapa-wεyε t̄əv̄, í yele.

⁶ M̄p̄óyú pa t̄ev̄wa na pá c̄əki ɪcate ɪcate na pá heeliyi Laapaalı Kupaŋ, na pá waasəyi kv̄təntv̄naa ke pa kv̄təməŋ.

Hel̄ətı piti ke Yesu t̄əv̄

(Matiyee 14:1-12; Mal̄əki 6:14-29)

⁷ Wulav̄ Hel̄ətı nu p̄ə t̄əna mpi p̄ə t̄əŋa lapv̄ ke mpv̄ t̄ə, uena p̄ə liyiti-ɪ s̄əsv̄m, ɪ ta nyi is̄əna í la t̄ə. P̄ə t̄əyaya p̄lv, lelaa ná t̄əŋaya ké sɪ Yohaani wei paa k̄v̄wa t̄ə ɪnı ɪ femna.

⁸ Lelaa sɪ Ilii luna.

Hal̄əna lelaa sɪ Is̄ə kv̄ȳəɣ̄ət̄v̄t̄v̄ tel̄əs̄əlaa kv̄p̄əma taa n̄əɣ̄əlv̄ luna.

⁹ Uena Hel̄ətı sɪ: Ma yelaa na pá s̄eti Yohaani nyv̄ȳv̄ uε, aweyele p̄v̄ntv̄ wei ɪnı ɪ t̄əm ma nu pa ȳəɣ̄ət̄əyi is̄ənt̄ə t̄ə?

Hal̄əna í p̄eek̄əyi sɪ í na-ɪ.

Ȳəlaa iyisi kakpası (5000) cal̄əsv̄ȳv̄

(Matiyee 14:13-21; Mal̄əki 6:30-44; Yohaani 6:1-14)

¹⁰ Yesu Tillaa k̄v̄ma pá məlı Yesu k̄iŋ, uena pá keesi-ɪ p̄ə t̄əna mpi pa lapa t̄ə. M̄p̄óyú ɪ kpaɣa-wε na í pona-wεyε k̄p̄eeŋa ke ɪcate nte pa yaa sɪ Petesaita t̄ə t̄ə k̄iŋ. ¹¹ Paa na mpv̄ t̄ə, samaa nuwa na pá hu ɪ waalı, na ɪ lan̄le hułvm̄əna pa k̄ənt̄e. Na í heela-wεyε Is̄ə Kawulaya t̄əm, na í waası pa t̄əna m̄pa pa feina alaaf̄əȳa t̄ə.

¹² P̄ə k̄v̄ma na ilim caa t̄əm, uε ɪ ifalaa naanv̄wa na naale k̄v̄ma ɪ k̄iŋ nt̄e, na pá t̄əmi-ɪ sɪ: T̄əɣ̄əni samaa ɪn̄e ɪnı na í polo acal̄eε taa na p̄ə c̄əlv̄ cacak̄əŋ t̄eε na pá hiki t̄əsv̄lenaa na t̄əɣ̄ənası. P̄ə t̄əyaya p̄lv, c̄əne ké nyutv̄ taa ké.

¹³ M̄p̄óyú Yesu c̄əwa sɪ: Mui hana samaa ɪn̄əyi t̄əɣ̄ənaɣa ke mə mayam̄aya.

T̄ənaɣale pa c̄ə-ɪ sɪ: Nt̄əŋ potopotonaa kakpası na tiina naaleɣe t̄ə wena yaa? Yaa n̄ caa sɪ t̄áá yana t̄əɣ̄ənaɣa na t̄ə c̄əla samaa tuutuuma ɪn̄e ɪ t̄əna?

¹⁴ Apalaa ka wε is̄u yulv̄pee iyisi kakpası (5000) ke mpv̄. M̄p̄óyú Yesu heela ɪ ifalaa sɪ: ɪ caɣası-wεyε tintika tintika is̄u yulv̄pee nule na naanv̄wa naanv̄wa.

¹⁵ Uena Yesu ifalaa nu ntı na pá caɣası pa t̄əna t̄əmam. ¹⁶ T̄ənaɣa Yesu kpaɣa potopotonaa kakpası na tiina naale ɪnı, na í teki ɪ is̄e na í s̄eε Is̄ə ké ɪ na t̄əmle. Uena í faɣa-wε na í c̄əla ɪ ifalaa sɪ pá tala samaa ɪnı. ¹⁷ M̄p̄óyú pa t̄əna pa t̄əyaa na pá haya. Hal̄əna pá t̄əsv̄i h̄əɣ̄əlası kv̄kp̄isası ke t̄ək̄əŋ naanv̄wa na naale.

Piyee hvlvgyv si Yesu ké Mesii
(*Matiyee 16:13-19; Malāki 8:27-29*)

¹⁸ Kuyaku nakuli Yesu sālōmāya Iso ké i tike ke kpeeha. Ilena i ifalaa polo i kin. Ḿpúyó i pòssa-we si: Yēlaa tōj si ma ké awe?

¹⁹ Ḿpúyó Yesu ifalaa cōwa si: Pa tōj si Iso lum sōlv Yohaani, na lēlaa si Ilii, na lēlaa si Iso kuyōgōtōtu tēlēsēlaa kupāma taa nōgōlv luna. ²⁰ Tēnāya Yesu pòssa i ifalaa si: Na me se, mē hūvki si ma ké awe?

Ḿpúyó Piyee nōgō tākpaav si: N ké Iso Mesii.

Yesu sām na i fem pə tōm
(*Matiyee 16:20-28; Malāki 8:30-9:1*)

²¹ Tēnāya Yesu kpaala-weye teu si pá taa heeli-tēgi nōgōlv. ²² Ḿpúyó i heela-we tōtō si: Yulv Pəyāya má maa tōgō kunyōj ke sōsōm. Nyūyū nyōma na kōtēlaa sōsaa na Iso Tōm seyesēlaa ká lō-m, hal i pá kv-m. Ama maa fe kuyeej tooso wule.

²³ Ḿpúyó Yesu tasa pa tēnāya heeluyū si: Wei i caa si í tēji-m pūntv í la i tēgi awusa, na í sēgōlēgi i sām tesika ke paa ifemle nte, na í tējōgōna-m. ²⁴ Pə taya pūlv, ye wei i pēekēgi i weesuyū tōcututu, i tējna sērv. Ama wei í lapa i tēgi awusa ke ma tō, pūntv ká hikina weesuyū. ²⁵ Ye yulv pāsaa na í hiki antulinya nyām tēna, na i māyamaā í wakēlaa, yaa i lapa yem, lēyēle pūntv kasēyāya ilē? ²⁶ Ye wei i sēpa ma fēele yaa ma kuseyesētv fēele, Yulv Pəyāya má maa si pūntv fēele tōtōgō waatv wei maa kōnna ma teeli na ma Caa nyōj na ma isōtaa tillaa nanj nyōma nyōj tō. ²⁷ Tampana ke ma heeliyi-me, mpa pa we cāne tō pa taa napēli ká ná Iso Kawulāya na pōcō pá si.

Yesu isēntaa layasvgyv
(*Matiyee 17:1-8; Malāki 9:2-8*)

²⁸ I tēma tōm ntēgi yōgōtōyū na kuyaku siki ké ilena í kpaāya Piyee na Yohaani na Saaki na pá kpa pūyū tō ké Iso sālōmūyū. ²⁹ I tējna sālōmūyū, ilena i isēntaa layasi, na i wontu hōlvmi, halēna tē tee kōkō ke sōsōm. ³⁰ Tēnāya pa tuta apalaa napōlēgi i kin ke naale na pá na-i pá yōgōtēgi. Apalaa mpe sēse Moisi na Ilii kēle. ³¹ Mpe pa kōmna na isōtaa teu sōsōm, na pá yōgōtōgōna-i i kpeente nte tē caa Yosalem ke lapv isū Iso ka siwa tō tē tōm. ³² Mpv tō na Piyee na i taapalaa pa tējna tom ke pə fēina. Paa na mpv pa fema, na pá ná Yesu teu sōsōm na apalaa mpa pa naale pa sēja i kin tō. ³³ Pə kōma isū apalaa mpe pa yeki Yesu, ilena Piyee tō si: Tācaa, isū tē wēv cāne inū isēntō tō, pə wē teu napōlēgi te. Ilē pə mōna isū tē siki cōka toosoōgō. Nyāya lēnte, Moisi ke lēnte, na Ilii ke lēnte. Nti inū i yōgōtōyū mpv tō tē lu yem ké, i ta na-ti.

³⁴ I tēja ḿpúyó yōgōtāya, ilena isō ŋmōntōyū nakuli kv kōō na kv tak i pa tō. Kv tēja pa tō ké tiu, ilena sōgōntv kpa Piyee-weye

sə́səm. ³⁵ Ḿpúyú pa nu pə yə́ɔ́ta isə ɲmuntuyɔ tɛɛ si: Inə́yǎle ma Pə́yaya kuləsaya, í nuna-ke.

³⁶ Pə yə́ɔ́tuyɔ mpv na pə tɛ tɔ, Yesu tike nté pa naaki. Ḿpúyú ɪ ifalaa tǎka pə tǎna mpi pa nu mpv tǎɔ pa taa, pa ta yele na nǔɔlv nu-ti.

Pu nǔɔlv ɪ alɔ́yaa loou

(Matiyee 17:14-18; Maləki 9:14-27)

³⁷ Pə kǔma pə fe na pá tiikina puyɔ tǔɔ, ɪlena samaa anaam nǔɔlv ɪ katɪ Yesu. ³⁸ Ḿpúyú yulv nǔɔlv ɪ yə́ɔ́tǎna nǔɔlv səsaya ke samaa ɪnɪ ɪ taa si: Taaɔa, ma wiina-ɲ nyəni ma pə́yaly yee. Anɪ ɪ tike ke ma lɔ́laa. ³⁹ Ye ɪlɔ́ɔv kula ɪ tǔɔ ɪ makɪ kapusi ké, na pə́ peti-ɪ atɛ na kuhulaɲ lukǎna ɪ nǔɔlv. Ye pə́ lapa-ɪ mpv, pə́ wɛɛ ké na pə́ tuyɔ-ɪ wahala, pu cekɪ ɪ tǔɔ ké lɔ́ɲ. ⁴⁰ Ma wiina nyá ifalaa si pá loo-ɪ, pa ta pəsi.

⁴¹ Ḿpúyú Yesu tǔma-wɛ si: Lanɲpusəɲ nyǎma na kutakeesəɲ me, wɛɛ isənaɲa má na-me tu caya na má tǎki mə konyəɲ? Kǎna nyá pə́yaly ɪnə́yɪ cəne.

⁴² Pə́yaya kpreɲetǎna-ɪ, ɪlena ɪlɔ́ɔv selisi-keɲɛ teu, na ɪ peti-keɲɛ atɛ. Ama Yesu ná kalǎna ɪlɔ́ɔv na toɲ, na ɪ la na pə́yaya hiki alaafə́yaa, na ɪ cɛla-keɲɛ ka caa. ⁴³ ɪlena Isə toma səsǔɔna anɛ a tǔm kra pa tǎnaɲa sǔɔntv.

Yesu sǔm na ɪ fem pə́ tǔm tǔtǔ

(Matiyee 17:22-23; Maləki 9:30-32)

Pa tǎna pa tǎɲna ɪ kulaputv tǎnaɲa sam, ɪlena Yesu heeli ɪ ifalaa si: ⁴⁴ Paa tɔ Yulv Pə́yaya maya yǎlaa niɲ taa, ɪ nu ḿpúyú teu yoo.

⁴⁵ Ama Yesu ifalaa ná tá cekǎna tǔm tǎne ɪnɪ. Tǔ huwɛɛ ka wɛ-wɛɲɛ ɪɲmesav ké, si pá taa cekǎna tǔ tapuyv. Paa na mpv pa nyámna tǔ pǔɔsvyɔ.

Səsǔɔntv tǔɔ hǔm

(Matiyee 18:1-5; Maləki 9:33-37)

⁴⁶ Ḿpúyú Yesu ifalaa hǔma səsǔɔntv tǔɔ si pa naa si pa taa aweɲɛle səsǔ. ⁴⁷ Yesu ná cekǎna pa lotu taa huwɛɛ, ɪlena ɪ kraɲa peiya na ɪ sǎɲsi-keɲɛ ɪ cǔlǔ, ⁴⁸ na ɪ tǔ si: Ye wei ɪ mv peiya kanɛɲɛ ma nyuyv tǔɔ, maya puntv mɔ́wa. Na wei ɪ tu mv-m, ɪ mv wei ɪ tila-m tǔɔ. Pə́ taya pulv, wei ɪ pǎsa isu mə taa sǎkpelu, puntv nté səsǔ.

Wei ɪ fɛi ta tǔɔ ɪ ké ta kolontu

(Maləki 9:38-40)

⁴⁹ Tǎnaɲale Yohaani nǔɔlv tǎkrav si: Taaɔa tǔ na nǔɔlv na ɪ looki alɔ́yaa na nyá hǎte, pǎcǔ u tǎɲə́yɪ-tv. ɪlena taa kisina-ɪ.

⁵⁰ Ḿpúyú Yesu cǔwa si: ɪ taa tǎɲɪ-ɪ si ɪ taa la. Pə́ taya pulv, yulv ɪ ta ke mə kolontu, mə nyəɲ ké te.

Samalii ɪcatɛ natǎli tǔ kisa Yesu

⁵¹ Pə kəma pə kpeɣetəna Yesu kuloɣo ke antulinya taa, ilena í su si í ká polo Yosalem. ⁵² M̀póyú í kusa yəlaa na í teləsi nəɣə si pá polo Samalii icaliya kalí ka taa, na pá caa-í təsulɛ. ⁵³ Ama pɛle pa kisa-í muɣu, si í pukina Yosalem təə tə pə təə. ⁵⁴ Í ifalaa Saaku na Yohaani pa ná mpv, ilena pá tə si: Taca, yaa tə yele na isəta kəkə tii na ká nyaya-wɛ?

⁵⁵ Ama Yesu pəsa pa təə na í kaləna-wɛ. ⁵⁶ Ilena pá tɛɛ icatɛ lɛntɛ taa.

Yesu tənyv nyullaa
(Matiyee 8:19-22)

⁵⁷ Yesu na í ifalaa pa wɛ mpaav taa na pá tɔɔa pote tə nəɣəlv təma Yesu si: Maa tənyv-ɔ nyá təpote təna taa.

⁵⁸ Mpuɣulɛ Yesu cə-í si: Taalɛ hasi wɛna si lona na sumasi ná wɛna si tana. Ama Yulv Pəyaya má, ma fɛina nyvɣv tətulɛ mayamaya.

⁵⁹ Ilena Yesu tə lɛlv si: Nyaa kəə na ń təɔi-m.

M̀póyú apalv iní í tə si: Taca, yelee má polo má pi ma caa na pəcə.

⁶⁰ Tənyalɛ Yesu təma-í si: Yelee na sətəa pi pa sətəa. Ama nyaa polo na ń kraali Isə Kawulaya təm.

⁶¹ Ilena lɛlv náá tə si: Taca maa təɔi-ɔ, ilɛ yelee na má polo má la ma nyéma ke pə lapa wulee na pəcə.

⁶² Ama Yesu cə ílé si: Ye yulv kraɣa akuɣu si í haləɣi na í nyənəɣəna kraí taa, puntv ta muna Isə Kawulaya.

10

Tillaa nutoso na naanwa na naale tiluyu

¹ Pəle pə waali Taca tasa apalaa nutoso na naanwa na naalɛɣɛ ləsvɣv, na í tili-wɛɣɛ naale naalɛɣɛ acalɛɛ na timpivɛ í wɛɛ si í puki tə. ² Na í heeli-wɛ si: Kuntv təwaya, ama kntaa fɛina. Í səlɛmí hatucɛ na í səsí kntaa kənav ke ləɔ ke í kumtv taa. ³ Təə, í polo, isu ma tiluyu-mɛ isəntə tə, í pəsaa ké isu heɛɔ ke taalɛ hasi hekɛ. ⁴ Í taa kraɣa liyitee yaa huluyu, í taa kpri ntəkpala, pəcə í taa paasəna yəlaa sɛɛv ke mpaav taa. ⁵ Ye í svv təyaya ɔka ka taa í kooliyi si: Alaafəya í təə təyaya kanɛ ka təə, na pəcə. ⁶ Ilɛ ye pə ké si təyaya tv səla alaafəya, mə koolɛ aní a ka təɔi-í. Təfə ye pə taya mpv, kulvmaa mə mə təə ké mə koolɛ aní a tayanəyi məlvɣv. ⁷ Í caɣa təyaya ɔka ka taa na pá cela-mɛɣɛ mpi, í təɣə na í nyəə. Pə taya pulv, təmlɛ tv muna pá fɛli-í ké. Í taa layasəyi tɛɛsi ke yem yem. ⁸ Paa icatɛ nte tə taa ké í svvwa na pá mv-mɛ na pá cela-mɛɣɛ pulv, í təɣə. ⁹ Í waasi pa kətəntvnaa, na í heeli-wɛ si: Isə Kawulaya svv mə tɛɛ ké. ¹⁰ Ye í svv icatɛ nte tə taa na tə yəlaa í ta mv-mɛ, í lu na í tə si: ¹¹ Tə kpiisiyi mə təə ké mə mayamaya mə icatɛ musvɣv ɔku kv taana ta nəɣɛ tə. Ilɛ paa na mpv, í nyi

teu k e si Iso Kawulaya suv m e t e m e na k a lu. ¹² Ma heeliyi-me si S ot m k a la sana na icate nteye t naya huvle wule ke suulu huvoyu t m taa.

Acal e lenna kisuyu ke Yesu
(Matiyee 11:20-24)

¹³ Hai, Colaseh ny ma me, m e t m we waiyo. Hai, Petesaita ny ma me, m e t m we waiyo k e. Piti t ma nna pa lapa-yege m e hekv taa t , ye isu is nt  Tiii na Sit h ke paa lapa-ye, paa tema pa isayatu lav ke lah, hali p a suu f l t naa na p a caya hula taa. ¹⁴ P e t o k e paa huli suulu ke Tiii na Sit h p e ny ma ke huvle kuvaku wule na p e k h -me. ¹⁵ P e kaasoyu Kap nahum ny  t , n huv si n k a pu na   kal s na hatoo is t nyuv na? Ama paa tisi-  k e t fe ke tuu t naas le s s le taa.

¹⁶ M p y  i tasa i ifalaa ke heeluyu si: Yulv i nuk na-me, maya p ntv nuk na. Wei i kisa-me, ma inu t t y  p ntv kisa. Na wei i kisa-m, i kisa wei i tila-m t y .

Tillaa nutoso na naanwa na naale inu i m lvuy

¹⁷ M p y  pa nutoso na naanwa na naale m la i kin na lah lvml e s s le, na p  t h si: Taca ny  t o al yaa mayamaya nuna-tv.

¹⁸ T naya Yesu t ma-we si: Ma nawa Satanu na i hotiyina is taa isu tev ny y suyv t . ¹⁹ Ue ma ha-mey  toma si i t  tumaa t o, na p cesu t o, na kolontu toma t na t o, pulv kaa la-me. ²⁰ Ue paa na mpv m  lah  i taa h l mi si al yaa se-me. Ama a h l mi k e si pa  maa m  h la ke is taa t  p  t o.

Yesu lah lvml e
(Matiyee 11:25-27; 13:16-17)

²¹ T naya Feesuyu Nanhtv lapa na Yesu lah le h l mi s s m. Uena i t  si: Ma Caa, is taa na ate p  tv, ma see- . N  mesa t m t neye l mayasee ny ma na ny ntaa, uena   kuli-t y  piya. Ma Caa, p p tv fei, ma see- , ny  inu ny  luyv tu lap na mpv.

²² Ama ma Caa cela-m p  t naya. Ye p  taya ma Caa tike, n y lv ta nyi si aweyele P yalv. Na ye p  taya P yalv tike, n y lv ta nyi si aweyele C ce. Anha, ye P yalv n k naa si i h l y  wei p  paasi.

²³ M p y  i p s na i ifalaa tike t o na i t -we si: Mpi mpi m  is pee naaki is nt  t , leleh ke i nuwa. ²⁴ Ma heeliyi-me si, Iso kuv y tvtv tel s laa payale na awulaa s saa payale nyulaa si p  n  mpi m  naaki is nt  t , na p  lah. P yele pa nyulaa t t  si p  nu nti m  nuk  t , na p  kpisi.

Samalii tv y lle

²⁵ M p y  Iso T m seyes lv n y lv i kulaa si i mayas y  Yesu. Uena i t  si: Taca, ntiyi m  la na m  hiki weesuyv  ku ku t h t ?

²⁶ Yesu cō-i si: Susuweye pa ηmaa Iso Tōm taa? Na n kaləyi tō, hūwεε nnaγa n nukı pə taa?

²⁷ Uena í cō-i si: Ma nukı si n ká sōli Tacaa nyá Iso na luyu kulomuyu na nyá ləsaγa suu-i tōmamam ke paa mpi pə taa, na n sōli nyá təγəntəle isu nyá ti.

²⁸ Mpróγó Yesu tōma-i si: Ama n cō teu. Anha, laki mpv, n ka hiki weesuγu.

²⁹ Inı i caakaya sı paa na mpv i tōm i te, rńpróγóle i tasa Yesu ké pəssuyv si: Na aweyele isu ma təγəntəle inı ilē?

³⁰ Mpróγó Yesu cō-i si: Tōv, yulv nəγəlv i lunna Yosalem na í pukina Yeliko, na í lu ηmulaa tōv na pá kra-i na pá wəγəsi i wontu na pá mapı-i isu isəna mpi pə wεε tō. Uena pá tεε pa yelev i na í kaasa weesuγu kulomuyv. ³¹ Pə pamna kətulv nəγəlv ná təγaya mpaav ηkv. Ué i na-i, ilena i cəlv na í tεε. ³² Mpróγó Lefi tv nəγəlv ná talaa na í maγana-i mpv. Uena ilé i cəlv tōtv na í tεε. ³³ Ama Samalii tv tōntv nəγəlv ná tala təna na í na apalv inı, ilena i tōm lapı-i pətəvtəle ke səsəm. ³⁴ Mpróγó i hela i kin, na í taa nim na kəle ke i hin taa. Uena í kpeeli-i saalasi, na í caγasi-i i kraηaya tōv, na í pona-i muvlaa təsυle na í paasəna-i teu. ³⁵ Kv fema ilena í ləsi liyitee nyəγətv naale na í cela muvlaa təsυle tv, na í heeli-i si: Paasəna-i teu, na n tu təγa i nyvγv tōv na pə tεε mpv, ma kōma, ma felı-η yoo.

³⁶ Tōv, pa tooso inı pa taa, aweye n hūv sı ηmulaa mapa wei inı tō i təγəntəle ilē?

³⁷ Uena Iso Tōm seγesulv inı i cō-i si: Wei inı i lapa-i kəpantv tō. Mpróγóle Yesu si: Tōv, polo na nyá maγamaγa n laki mpv.

Yesu pote ke Maləta na Malı pa te

³⁸ Yesu na i ifalaa pa təηna pote, ilena pá tala icate natəli na alv nəγəlv í lapı-i muvle. Pa yaa alv inı sı Maləta. ³⁹ I wena neu, pa yaa-i sı Malı. Ué i ka caya Tacaa nəvheε tεε ké na í nukı i seγesuyv. ⁴⁰ Taya tōv təma kpəpa Maləta, ilena pə pəkəli-i i taa. Mpróγó i kōma Tacaa kin na í tō si: Isu ma neu yeluyv-m ma tike na má cəvkəna taya ke isəntə inı tō pə wε-η teu nté ma cε? Pəle pə tōv tō, heeli-i sı í səna-m.

⁴¹ Mpróγóle Tacaa ná cō-i si: Hai, Maləta, n kvγı nyá təγı yem ké na n kpetiliγına təma paγale. ⁴² Pəyele mpi pə waasəγı tō pə ké kuloməm tike ké. Malı ləsəna təpante, í na nəγəlv pa kaa hō.

11

*Sələmuyv hūlvγv
(Matiyee 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Mpróγó kvγaku nakulı Yesu caya tiili na í sələməγı Iso. I kōma na í tε, ilena i ifalv nəγəlv i tōmı-i si: Tacaa, hólı-tuyv Iso sələmuyv isu Yohaani ná hólóγó i ifalaa tō.

² Mpuvule Yesu heela-we si: Ye i caa sələmuyu í sələmí si: Taca, nyá hətə í wēe katə. Təyə nyá kawulaya.

³ Haaki-tuyu paa ifemle nteye təyənaya.

⁴ Hólóyí-tuyu suulu ke timpi tə pəntəyəna-ŋ tə, isu tá tətə tá huluyu suulu ke mpa pa pəntəyəna ta tə. Taa yele na té suu mayasuyu isayav taa.

⁵ Mpuvú Yesu tasa-weyə heeluyu tətə si: Ye isu mə taa nəyólú wēna taapalu nté, na pəntu polo ahoo heka na í mayana-i si: Hai, ma taapalu, kənti-m potopotonaa tooso. ⁶ Ma taapalu nəyólú i lunna nteye mpa na í tala-m nənəə, pəcó ma feina mpi maa cēle-i tə. ⁷ Uena i təyəntəle náá cə-i hatoo pə taa si: Taa caali-m mpv. Má na ma piya tə tema suu na té təkí na té kaləsi. Maa pəsəyi má tasa kuluyu ke nyá təyənaya celuyu təə. ⁸ Ma heeliyi-me si, paa i kəma í kulí na í cēle-i i kuləŋəm təna, pə taya taapalle təə ké i lapu mpv, ama caaluyu ke i kisaa. ⁹ Ue ma heeliyi-me ye si í sələməyi, paa ha-me ye, í pəkəyi, í hikiyi ké, í maki, pa tuləyi-me ye. ¹⁰ Sələməlv ke pa haaki, na pəkəlv hikiyina, na matv ke pa tólóyí. ¹¹ Wulee mə taa awe pəyaya sələma-i potopoto na pəntu cēle-ke ye pəle ye? Yaa ye ka sələma-i tinte pəntu cēle-ke ye tvm. ¹² Yaa mə taa awe pəyaya sələməna-i yate, na pəntu cēle-ke ye pəceka? ¹³ Ye asayaa me mu pəsa mə piya ke kupantu lapu, Taca wei i we isətəa tə i kaa cēla i Feesuyu Nanjtu ke mpa pa sələməyi-i tə?

*Yesu cəəki i təm tɔlaa
(Matiye 12:22-30; Maləki 3:22-27)*

¹⁴ Yesu loo uləyəhílu kaayəyətaya, uena uləyəv se. I se mpvúyú uena kamumuka suu yəyətuyv na pə la samaa ke piti ké səsəm. ¹⁵ Mpuvule pa taa lēlaa pəsənaa si: Pesepule təy ke inu i təyənəyəna aləyaa ləmpa.

¹⁶ Uena Yesu təm tɔlaa taa lēlaa náá təm-i si: La piti təmlə na pə hólí si Isə təy ke n lakəna. Pa yəyətə mpvúyú si pa naa i wadi. ¹⁷ Yesu ná cəkəna pa taa hūwē, uena í tə-we si: Ye kawulaya wēe na ká fei nəyə kulumaya, nənəə ka yawaya. Təyaya í wē mpv, kele ka yəkəyi ké. ¹⁸ Ye Sataní kawulaya nyəma yooki pa taa pa tike, i kawulaya nyuyv nté ka isəna? Mpi tə, mə təy si Pesepule təy ke ma lookina aləyaa. ¹⁹ Ye Pesepule təy ke ma lookina aləyaa isu mə huukuyv tə, uə awe təy ke mə pəyalaa ná lookina pa nyəma? Təyaya pa mayamaya paa kəna mə təm. ²⁰ Ama ye Isə təy taa ké ma lookina aləyaa, uə Isə Kawulaya wē mə tē mə tē kele.

²¹ Yulv təy tv í tanja i təyaya ke teu na youu wontu, pulupv u tokiyina i wēnav. ²² Ama wei i kəla-i təy tə í kəma na í kulí i təə na í pəsi-i, uə i ləkəyi i youu wontu ntí inu i taakaya təyə, na í məjna i wēnav mpi, na í tala lēlaa.

²³ Wei ɪ fei ma tɔɔ, pɔntu kɛ ma kolontu kɛ. Wei u sɛhna-m tɔɔsɔyɔ tɔ, ɪ yaasɛyi kɛ.

Ilɔyɔu wei pa loowa tɔ ɪ mɔlvɔyɔ
(Matiyee 12:43-45)

²⁴ Mprɔyɔ Yesu tɔma si: Ye pa loowa ilɔyɔu, wɔlaya taa kɛ ɪ cɔɔki si ɪ heesi. ɪ lanɛyi, ilena ɪ tayani ɪ taa si: Maa mɛli tɛyaya nka ka taa maa luwa tɔyɔ. ²⁵ ɪ takɪ kɛkɛ ka taa, ilɛ ɪ kɔ mayana pa hasa-kɛ na pɔ tayani pɛ tɛnaya teu. ²⁶ Pɛlɛ tɔ, ɪ puki kɛ na ɪ caa alɔyaa lɛlaa mpa pa kɛla inɛyi isayatu tɔyɔ naatosompɔyɔlaya, na pɔ kɔɔ na pɔ caya tɛyaya nke ka taa. Ilena lɔh nyɛntu nɔɔ mɛli na tɛ la sana na nɔɔnɔɔ nyɛntu.

Kɔpantɔ mayamaya siyisiyi

²⁷ Yesu tɔhna mprɔyɔ yɔyɔtɔyɔ, ilena alɔ nɔyɔlv ɪ yɔyɔtɛna nɔyɔ sɔsaya kɛ samaa taa si: Pɔwɛ nyɔ too wei ɪ lɔla-n na n mɔsi-ɪ tɔ, ɪ nyɔlɛn wɛ sɔyɔntu.

²⁸ Mprɔyɔ Yesu cɔ alɔ inɪ si: Mpa pa nu Isɔ Tɔm na pɔ tɔki-tɪ, pɔntɔnaa ntɛ nyɔlɛn nyɛma te.

Piti tɛmlɛ nyɔlvɔyɔ
(Matiyee 12:38-42)

²⁹ Samaa tɔhna-ɪ nyɔkɔyɔ kɛ sɔsɔm, ilena ɪ sɔv ɪ faaci taa si: Kɔfalanɔ yɛlaa panɛ asayaa kɛ. Piti tɛmlɛ nte tɛ hɔlɔyɔ si Isɔ lakɛna tɔyɔ mpe pa caaki. Ilɛ pa kaa na natɛli, ye pɛ taya Yonaasi nyɛntɛ. ³⁰ Isɛna mpi pɛ lapa Yonaasi kin tɔ pɛ hɔla Ninifi nyɛma kɛ si Isɔ lakɛna. Na mpu inɪ tɔtɔyɔ Yɔlv Pɛyaya mɔ ma nyɛntu kɔ hɔli kɔfalanɔ yɛlaa tɔtɔ si Isɔ lakɛna. ³¹ Ye pɛ tala huɔlɛ wule, ilim mpɛtɛh tɔɔ wulav alɔ nyɛh kɔ kɔfalanɔ yɛlaa panɛ pa tɔm kɛ mpi pɛ tɔɔ ilɛ ɪ ka lu hatoo tɛtɔ poolɔnɔ taa na ɪ kɔɔ, si ɪ nukɪ isɛna Salɔmɔh yɔyɔtɛna lɔmayasɛɛ tɔ. Pɛcɔ pulɔpɔ wɛ cɛnɛ na pɔ tɛɛ Salɔmɔh tɛcayacaya. ³² Ye pɛ tala huɔlɛ wule Ninifi nyɛma kɔ kɔfalanɔ yɛlaa panɛ pa tɔm. Pɛ taya pulɔ, kɔyanɔku pɛlɛ pa nu Yonaasi waasɔ tɔ, pa yɛla pa isayatu kɛ kɔakɔpaa kɛ. Pɛcɔ pulɔpɔ wɛ cɛnɛ na pɛ tɛɛ Yonaasi inɪ.

Mpi tɔnvɔyɔ naana tɔ
(Matiyee 5:15; 6:22-23)

³³ Nɔyɔlv u mɔsɛyi fɛtɛla na ɪ nɛsi-ɪ, yaa ɪ pamɪ-ɪ nyanaya tɛɛ. Ama ɪ su-ɪ timpɪ taa ɪ wɛɛ pu naa yɛlaa tɛna tɔyɔ. Ilena mpa pa kɔh tɔ, fɛtɛla kɔkɔ na-wɛ. ³⁴ Mprɔyɔ pɛ wɛɛ na nyɔ isɛ. Anɪ a kɛna nyɔ tɔnvɔyɔ pɛlimilɛ fɛtɛla. Ye nyɔ isɛ ɪ naaki teu, pɛ waasɛyi nyɔ tɔnvɔyɔ tɛnaya. Ama ye nyɔ isɛ ɪ yɔlvmaa, nyɔ tɔnvɔyɔ tɛna pɛlimilɛ wɛ sɔkɔpɛtɔyɔ tɛɛ kɛ. ³⁵ La laakali, pɛ taa kɔɔ na isɛna n naaki tɔ pɛ mɛli sɔkɔpɛtɔyɔ. ³⁶ Pɛ wɛ mpu tɔ, ye n naa tɛcɛɛɛɛ, na pɛ fei-n tɛyɔyulee, n naa teu kɛ, isɔ fɛtɛla kɔkɔ naakɔyɔ yɔlv tɔ sɔkɔpɛtɔyɔ fei.

Falisanaa na Iso Təm seyesəlaa tooluyi
(*Matiyee 23:1-36; Maləki 12:38-40*)

³⁷ Yesu tēma yəχətuyu ke mpv, ilena Falisa nəχəlv í yaa-i si í suv i te na í nyəə lum. Ḿpóyó Yesu suvwa Falisa te na í niki təχəv. ³⁸ Falisa nawa i təkí na í nyəəkəna asilima, ilena pə lapı-i ha. ³⁹ Tənaγa Tacaa təma-i si: Anı Falisanaa mə nyəntv nté mpv. Iyisi na nyənasi waalənaa ke í nyaaləyi təlaıai. Ama pə kpaγav mə taanaa tə, ηmuləm na isayatu pə huwεε maγaləna. ⁴⁰ Ləmaγasεε feinaa mε, Iso wei i ηma yulv təə tə, ilé i wena i ti na wei i ηma yulv lotu taa tə yεε? ⁴¹ Pə kəla teu si í ha mpi i wena mə iyisi na mə nyənasi taa təχə konyəntvnaa, ilε pə təna pu wεε-mεγε teu.

⁴² Pəpətə fεi, Falisanaa mε, mə təm wε waiyo ké. I kpesəyi nyutv nti pa yaaki si manti na luu tə na tuusi hatv təna na í hiliyi na í ləsəyi Iso ké pə həχələη naanvwa taa kulvm. Pəyele mə paa feina tampana təηvγv na Iso səəlvγv təm. Ama tampana təηvγv na Iso səəlvγv təm ke pu mvna í seesəna isələ, ilε í taa səə həχələη naanvwa taa kulvm mı i təə.

⁴³ Falisanaa mε, mə təm wε waiyo ké. Yuta nyəma təkotilēnaa taa, teeli teeli təcəalēnaa ke í preekəyi. Na í səəla pa seeki-mεγε samaa taa ké na pá lunjiyi. ⁴⁴ Falisanaa mε, mə təm wε waiyo ké. I wε ké isu pəlaaη wei i salətāa na pá təη i təə ké yem, na pá ta nyi si pəlaaη tə.

⁴⁵ Tənaγa Iso Təm seyesəlv səəə nəχəlv i pəsəna-i si: Tacaa, n yəχətuyu mpv tə n krentəna tá tətəχə na í tvv.

⁴⁶ Ḿpóyó Yesu cəwa si: Iso Təm seyesəlaa səsa mε, mə təm ná wε waiyo tətəχə. I sukəyi yəlaa ke səχəla yun nyəna. Pəyele mu tu taa-wεγε taav maγamaγa. ⁴⁷ Waiyo na mə təm ké, mə caanaa ná kvna Iso kvyəχətvtv teləsəlaa, na mu hələyi pa pəlaaη na í taγanəyi tətetete. ⁴⁸ Isu í lakvγv mpv tə, pə húləyi ké si mə laηa hεena mə caanaa lapa mpi tə. Pεle pa kvna Iso kvyəχətvtv teləsəlaa, na mə hələχəna pa pəlaaη. ⁴⁹ Pə maγamaγa pə təə ké Iso ləmaγasεε ka hvla mpv si: Iso má, maa tili Iso kvyəχətvtv teləsəlaa na tillaa ke pa kin. Ama paa kv lēlaa, na paa tv lēlaa ke kvyəχə ke kvtvγv. ⁵⁰ Tuu pə ηmav antulinya na Iso kvyəχətvtv teləsəlaa mpa pá kv tə, kaγana nyəma nyəəη taa ké pa səm təm ká tēna. ⁵¹ Kpaγa Apεεli kvγv, haləna Sakalı wei pa kv kətaya təlate na Iso təsεεle səəəle pə hekv taa tə pa səm, ma heeliyi-mε təfoo ké si, isu pə tēma pa nyəəη taa.

⁵² Iso Təm seyesəlaa səsa mε, mə təm wε waiyo ké. I təkā saafv wei pa tvləχəna Iso Təm nyəm təə tə, na mə luyv fεi svvv. Pəyele u tisiyi si mpa pεle pa caa tə pá svv.

⁵³ Yesu kula təna, ilena Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa pá səη i təə ké nəəhεε naale na pááná, na pá makı i nəχə təə na kvpəəsvtv ke yem yem. ⁵⁴ Na pá kuuki i nəχə si í cotaa ilε pa kpa-i na təna.

12

Laakali na cɛsvyv tɔm
(Matiyee 10:26-27)

¹ Ḿpúyó samaa kota sɔsɔm ke waatu un, haləna pá tusiyi təma. Tənaɣa Yesu caaləna ɪ ifalaa ke kpaalɔyɔ si: ɪ la laakali na Falisanaa kəkɔsɔm, pa mənaafikitu ke ma yaa mpv. ² Pə təna mpi pə ɲmɛlaa tɔ, ɪsu pə tɛma na pə kuli pə tɔɔ. Na pə təna mpi pə lapa mukaya tɛ tɔ, ɪsu pa tɛma na pá nyi-wi. ³ Pə tɔɔ ké paa í ka ɲmɛsi tɔm na í yɔɣɔti-təyi ahoo, ɪsu tə yawa ilim taa. Na paa nan taa ké í wɛlɛta ɲkpaɲuyɔ taa, ɪsu pa kpaala-ti na nɔɣɔ sɔsɔya.

Yulv konyamnam
(Matiyee 10:28-31)

⁴ Mpa me í ké ma taapalaa tɔ, ma heeliyi-me si í taa nyana mpa pa pəsəyi na pá ləsi yulv weesuɣu tike, na pə waali paa pəsəyi pulv tɔ. ⁵ Maa hólí-mɛye wei pə muna si í se tɔ. ɪ se ɪsɔ, un ɪ pəsəyənə na í kv yulv. Pəyele ɪ pəsəyi na í tv-ti tənəsəle taa. Tampana tɔɔ ɪsəntɔ, unəyi pə muna í se.

⁶ Pə taɣa santiinaa naale ke pa pɛɛtəyi sumpuwɔwɔnaa kakpasɪ taa? Paa na mpv pa wɛv mpv tɔ, ɪsɔ tá sɔɔ pa taa kulɔm tɔɔ. ⁷ Mpv un tɔtɔɣɔ na mə nyuyɔ taa nyɔɔsi, ɪsɔ nyəmə si təna si nyuyɔ ké. Ye mpv í taa nəɣəsi, í kəla sumpuwɔwɔnaa tɛɔaɣaɣa.

Yesu Kilisiti mvyv yaa ɪ kisuyu
(Matiyee 10:19-20; 10:32-33; 12:32)

⁸ Ma heeliyi-me si, ye yulv ta ɲmɛsi si ɪ ké Yulv Pəyaya má ma nyəɲ, ma mayamaɣa maa tisi ɪsɔ ɪsɔtaa tillaa ɪsɛntaa si pɔntu ké ma nyəɲ. ⁹ Ama wei í kpɛɛsa yɛlaa ɪsɛntaa si ɪ ta nyi-m, ma mayamaɣa maa tɔ ɪsɔ ɪsɔtaa tillaa ɪsɛntaa si ma ta nyəmi-ti tɔtɔ.

¹⁰ Ye wei í yɔɣɔta Yulv Pəyaya má ma tɔɔ ké ɪsəyatu, paa hólí pɔntu ke suulu. Ama ye Feesuyɔ Nanɲtu ke ɪ yɔɣɔta ɪsəyatu, pa kaa hólí-ti suulu.

¹¹ Ye pə kɔma na pá yaa-mɛye nənɔɔsi ke Yuta nyəma təkotilɛnaa taa, yaa awulaa kpaaməɲ taa, yaa toɲtɔnaa kin, í taa nəɣəsi nti í ká huɔ na í lu na nti í ká yɔɣɔti tɔ tɔ tɔɔ. ¹² Feesuyɔ Nanɲtu ka sɛyɛsi-mɛye kpaɲpaa ke nti í ká yɔɣɔti tɔ.

Toɲ tv kɔmɛɛɲ tɔm

¹³ Ḿpúyó nəɣɔlv lu samaa taa na í tɔ Yesu si: Tacaɔ, heeli ma taalv si má na-ti tɔ tala tá caa yelina-tuyɔ mpi tɔ.

¹⁴ Tənaɣa Yesu pəsəna-ti si: Apaɲ nyá, awe kpa-m mə tɔm tayanlv na mə wontu tallu?

¹⁵ ɪɛna Yesu heeli pa təna si: ɪ la laakali na wɛnav luluɣu. Pə taɣa pulv tɔɔ, wɛnav hikuɣu u hɔlɔɣi si yulv tɔla-ti se. Paa pɔntu ká wɛna ɪsu cənɛ na le.

16 *M*róyó Yesu see-weye iso si: Apalu tonj tu nǎyolu ka wenna haləmnaa, na í kv kutǎyǎu ke pǎ taa pǎ tu fei. 17 *U*lena í caya na í mayasi i taa si: Isǎnayaale maa la de? Kpreej u taki-m si má nyǎki ma tǎyǎnaya. 18 *I* taa i taa lena í tǎ si: Ma nyǎmá isǎna maa la tǎyǎle. Ma yǎkǎyi ma kpreej ineye na má su sǎsǎoj. *U*lena má suu kutǎyǎu na ma kǎpam lempǎnaa tǎnaya i taa. 19 *U*e maa ma ma lanle taa na má tǎ si, yulu wena pusi payale taa kutǎyǎu de pǎ kaasa we, ye pǎ taya cayau na tǎyǎu na nyǎǎu na yǎǎlyu pǎ paasi? 20 *T*ǎnaya Iso tǎma-i si: Kǎmelenj nyá, n ká si ahoo ane a mayamaya. *U*lena má ná wei i ká kpaya pǎ tǎna mpi n tayana nyá ti tǎǎ ké mpv tǎ.

21 *U*lena Yesu tasa si: *M*róyó pǎ wee na mpa pa kaa wena ke pa mayamaya pa tike tǎǎ, na Iso isentaa pa ke kǎnyǎntǎnaa tǎ.

*Naani tǎyǎu ke Iso
(Matiyee 6:25-34)*

22 *P*ǎ waali ké Yesu tǎma i falaa si: *I* tá ná mpi pǎ tǎǎ ma heela-me si í taa nǎyǎsǎyi mǎ tǎyǎnaya njka pǎ wee si í ká tǎyǎ na í hiki weesinj, na mǎ tǎnǎj tǎǎ kutakǎm pǎ tǎm tǎ. 23 *P*ǎ taya pulu tǎǎ, weesyuu kǎla tǎyǎnaya, na yulu tǎnyu kǎla wontu kǎsusuutu. 24 *I* nyǎnna katǎkatǎj na í na. *I* tuuki, u kvj. *P*ǎyele i fei kutǎyǎu tǎsule, i feina kprou, Iso calǎyǎna-i. Na mǎ tá kǎli sumasi ke tǎm napǎle? 25 *P*aa mǎ taa yulu ká kv i tǎyi isǎna, pǎntu pǎsǎyi na í tuusi i tǎyi wole kulǎmtǎle mayamaya? 26 *Y*e u pǎsǎyi sǎkpetu sǎkpetu, pepe tǎǎ ké í kvyi mǎ ti na sǎsǎontu nti tǎ kaasaa tǎ? 27 *I* nyǎnna tawa nyutu tǎkǎyǎu hetu nti tǎ na í na. *N*yutu nti, tu laki tǎmle tǎli, tu lǎvki pǎoj. *P*aa na mpv ma heeliyi-me si wulau Salǎmǎj na i tonj tǎna i ta suu wontu na í tala paa tǎ taa kulǎmnyu ke kacǎka. 28 *Y*e Iso laki kacǎka ke tawa taa nyutu nti tǎ we sanja na cele isǎntǎ pa tika-ti tǎ, i kaa la-meye kacǎka na pǎ kǎli mpv? *I* polo í tee, u tej Iso na mǎ taa tǎcayacaya tǎ se. 29 *I* taa pekǎli mǎ ti na í nǎyǎsǎyi tam ké mǎ kutǎyǎm na mǎ kǎnyǎnyǎǎm pǎ tǎm. 30 *A*ntulinya taa cǎne ma ta nyi isǎnaa pǎekǎyǎna tǎleye tam. *A*ma me mǎ wena Caa, na mǎ Caa inu i nyǎmá mpi í nyulǎyi tǎ. 31 *I* sǎ nyuǎu na Iso Kawulaya pǎekǎyǎu, na Iso ká ha-me tǎtǎyǎ mpi pǎ kaasaa tǎ.

*Kpǎntu lǎmayasǎe í we timpi tǎnaya i akalǎyǎu wee
(Matiyee 6:19-21)*

32 *M*a kalakiya nyá, taa nyá, mǎ Caa sǎǎlǎna si i haa-meye i kawulaya. 33 *I* pǎeti mǎ kǎpamnaa na í mǎjna pǎ liyitee na í ha kǎnyǎntǎnaa. *I* pǎeki fatakanaa mpa paa sǎki tǎ, na í kaaki mǎ wena ke isǎtaa timpi pulu u leki tǎ. *N*mulu kaa tala tǎnaya njmulǎyǎu, pǎcǎ puka kaa tǎyǎ. 34 *P*ǎ taya pulu tǎǎ, kpǎntu lǎmayasǎe í we timpi, tǎnaya i akalǎyǎu wee.

Təmle lataa mpa pa feŋiyi tɔ

³⁵ I tantɪ na í taŋaa, í ləli mə həə taa, í muʒu mə fətəlanaa. ³⁶ I la ɪsu təmlə nyəma mpa pa taŋaa si pa caa í luna akpayaɛ taa na í tɔ si: Ma talaa, pa tɔli-i tɔ. ³⁷ Cɛɛ inɪ í talaa na í mayana ɪ təmlə nyəma mpe na pa taŋaa, pa nyɔɔ lapa lelenj ké. Ma heeliyi-meɣe tampana si ɪ kootiyi ɪ wontu ké na í həkəna ɪ ti, na í hólí-weɣe tɔcaɣale si pá caɣa na í tu-weɣe tɔɔnaya. ³⁸ Paa tapule yaa tefemle ke ɪ kɔma na í kɔɔ na í mayana-weɣe mpɔ na pá taŋaa, pa lapa nyɔlelenj ké. ³⁹ I nyi teu si, ye nyəm ka nyəŋaya kəɔ na tɔɣaya caa nyi ŋmulɔ kəntɛ waatu, ɪ kaa yeɛ-i na í suv tɔɣaya taa se. ⁴⁰ Mɛ tɔtɔ, pə tɔɔ ké mu taɣanu mə tɔɣi mpɔ. Yulɔ Pəyaya ma, ma kəŋ kəntɛ ke waatu wei í kaa huɔ tɔɔ.

Təmle tu ɪsayav na kupaŋ pa təm
(Matiyee 24:45-51)

⁴¹ Təŋaya Piyee pɔɔsa Yesu si: Tacaɔ, ta tike ke n seəkəna ɪsɔ inɪ, yaa yəlaa təŋaya n seəkəna-i? ⁴² M'pɔyóɔle Tacaɔ cɔwa si: Aweyele təmlə tu kupaŋ na layatu? Ye pə taɣa wei ɪ caa ká yelina tɔɣaya feŋyɔ, si nyɔɔsi í kpa təmlə nyəma lɛlaa, ɪɛ inɪ í cɛla-weɣe tɔɔnaya tɔ. ⁴³ Cɛɛ inɪ í kɔma na í məli na í mayana təmlə tu inɪ ɪ ɪsəle seɛna təmlə nté tɔ lapu, ɪ nyɔɔ lapa lelenj ké. ⁴⁴ Ma heeliyi-meɣe tampana tɔɔ si, tɔɣaya caa ká tu təmlə tu inəɣi ɪ kupaŋ təna tɔɔ feŋyɔ ké. ⁴⁵ Ama ye pə cəpa təmlə tu inɪ, na í tu ɪ taa si: Ma caa kaa kɔɔ ləŋ se, ɪɛna í suv təmlə nyəma apalɔnyəma na alɔnyəma ke mapu. Na í təkɪ, na í nyɔɔki na pə kuyi-i. ⁴⁶ Pu kɔɔ na kuyaku ŋku na ɪsəna taa ɪ taa tu ɪ taa si tɔɣaya tu ka tala tɔ, ílé ɪ ka suv təkpuv. Na ɪ ká la təmlə tu inəɣi təkəŋkəŋ, na í məŋna-i na í pɛti-i ma ta nyi ɪsənaa tɔɔ.

⁴⁷ Təmle tu wei ɪ nyəmá ɪ caa luɣu tɛɛ nyəm na í tá taɣanu ɪ ti, pəyele ɪ ta la mpi ɪ caa sɔɔlaa tɔ, paa həli-i teu. ⁴⁸ Ama təmlə tu wei ílé ɪ ta nyi ɪ caa luɣu tɛɛ nyəm, na í laki mpi pə muɔna pá mapɪ-i pə tɔɔ tɔ, pəciuu tike ke paa ma ílé. Wei pa ha sɔsəm tɔ, sɔsəm ke pa kəŋi-i pɔɔsɔɣu. Na wei pa paasaa na pá kaa sɔsəm tɔ, sɔsəm taa sɔsəm ke pa kəŋi-i pɔɔsɔɣu.

Yəlaa fayav ke Yesu tɔɔ
(Matiyee 10:34-36)

⁴⁹ Kəkɔ ke ma kɔma tetu tɔɔ ké muʒu, na pə caɣa-m ɪsu ɪsəntɔ tɔ kaa tɛma muɔ ɪɛ mhmm teu nté. ⁵⁰ Pə weɛ si pá sɔ-m ɪsɔ lɔm napəli, ɪɛ ye pa ta sɔ-m lɔm mpi ma nəɣɔsɛɛ kaa tɛ. ⁵¹ Mə huɔ si heesɔɣu ke ma kəna antulinya taa? Aai, ma heeliyi-me si kolonja ke ma kənaa. ⁵² Pə kpaɣa pənente tɔ, yəlaa í we kakpasɪ ke pa tɔɣaya taa, paa faya. Tooso ká lu naale ɪneɣe kolonja, na naale náá lu tooso ké kolonja. ⁵³ Cɛɛ ká kuɔ ɪ pəyalv tɔɔ, na pəyalv kuɔ cɛɛ tɔɔ. Toto ká kuɔ ɪ pɛɛɔ tɔɔ na pɛɛɔ náá kuɔ toto tɔɔ. Paŋ alv nyəŋ ká kuɔ poolu tɔɔ, na poolu ké paŋ tɔɔ.

*Waatvnaa cekānav
(Matiyee 16:2-3)*

⁵⁴ M̄p̄r̄ȳ Yesu tōma samaa tōtō si: Ye í ná tev pu ḡmaalaya na ilim tētule, í t̄ḡ kpakpaa si saḡa un̄i tev wee. Uena tampana tō kule kv nu. ⁵⁵ Na í kōma na í ná ilim nyaki sōsōm, í t̄ḡ si tahaḡle wōsaa. Uena tahaḡle náá haḡ. ⁵⁶ Mēnaafikinaa me, í lapa isēna na í nyḡḡ aḡe na iso p̄ kōkōlōnaa faḡasv̄ȳ, na u cekāḡəna nti t̄əle t̄ə lak̄i isəntō tō t̄ə h̄w̄wee.

*Kolontu na kolontu pa ciikuḡu
(Matiyee 5:25-26)*

⁵⁷ Isēnaya p̄ wee na m̄ə maḡamaḡa u tu maḡasəḡi si í nyi tampana na í t̄ḡ-ye ye? ⁵⁸ Ye n wak̄əla n̄ḡəlv̄ na í yaa-ḡ n̄ḡəḡ, la kookali na nyá na-í í tayan̄i m̄ə t̄əm ke m̄p̄aav̄ taa na í ta tata h̄v̄lv̄ kin̄. P̄ə taa k̄ō na h̄v̄lv̄ náá tv̄-ḡ tonḡtōnaa nin̄ taa, na pele pá t̄əki-ḡ. ⁵⁹ Ma heeliḡi-ḡ tampana si ye n ta te p̄ t̄əna mpi pa p̄ela-ḡ t̄ḡḡ f̄el̄v̄v̄ n kaal̄u t̄əna.

13

Ye í ta layasi t̄ənt̄e í ká si

¹ M̄p̄r̄ȳ yēlaa nap̄əli pa kōma t̄əne in̄ḡi kpakpaa na pá heeli Yesu si: Kalilee nyōma nap̄əli pa lakaya k̄ḡaya ke Iso, uena Pilatu yele na pá kv-we. ² T̄ənaḡale Yesu c̄ə-we si: I h̄v̄v̄ si Kalilee nyōma m̄p̄a pa kv m̄p̄v̄ t̄ə, pa t̄ee Kalilee nyōma l̄ela t̄ənaḡa kawalasi t̄ḡḡ pa kv-we? ³ Aai, ma heeliḡi-me si, p̄ə t̄aya m̄p̄v̄ se. Ama mu ta layasi t̄ənt̄e, í ká si m̄ə t̄ənaḡa is̄u pele pa s̄əp̄v̄ t̄ə. ⁴ Na yēlaa p̄ələf̄ei hiu wei Silowee kutuluḡu k̄p̄esaa na kv tak̄i na kv nan̄ḡi t̄ə, í h̄v̄v̄ si Yosalem nyōma t̄əna taa pele pa k̄əl̄əna isayav̄v̄ na? ⁵ Aai, ma heeliḡi-me si, p̄ə t̄aya m̄p̄v̄ se. Ama mu ta layasi, í ká si m̄ə t̄ənaḡa is̄u pele pa s̄əp̄v̄ t̄ə.

Fiki tv̄ȳv̄ ḡku ku l̄vl̄ḡi t̄ə kv t̄əm

⁶ M̄p̄r̄ȳ Yesu s̄ee-weḡe iso si: Apalv̄ n̄ḡəlv̄ i ka s̄əna i l̄es̄eḡ tun̄ taale taa k̄é fiki. M̄p̄r̄ȳ i pola pee kooluḡu. Ama i ta maḡana kv t̄ə k̄é paa pul̄v̄p̄v̄ c̄əc̄əka. ⁷ T̄ənaḡa i t̄əma taale t̄ək̄v̄lv̄ si: Nyəni, p̄usi tooso k̄əlv̄ ma tv̄ k̄ənt̄e si ma kooliḡi pee. Ama maa mak̄əna pul̄v̄ c̄əc̄əka ke kv t̄ə. Seti-kv. Pepe t̄ə k̄é kv s̄əḡ yem na kv l̄vl̄ḡi? ⁸ Uena taale t̄ək̄v̄lv̄ c̄ə-i si: Taca, tasa-kv̄ȳv̄ yel̄uḡu ke p̄v̄nt̄ə, na maa huli na má c̄əḡna kv kite na ma tv̄ hute na má ná. ⁹ Ntanȳi pá tal̄əna p̄ənt̄e kv l̄vl̄i pee. Kv ta l̄vl̄i il̄e n seti-kv.

Alv̄ icam waasv̄ȳv̄ ke kv̄h̄eesv̄ȳv̄ wule

¹⁰ M̄p̄r̄ȳ kv̄ȳakv̄ kv̄h̄eesv̄ȳv̄ nak̄v̄li kv wule Yesu s̄eḡesaya Yuta nyōma t̄əkotile nat̄əli t̄ə taa. ¹¹ P̄ə pamna alv̄ kut̄ənt̄v̄ n̄ḡəlv̄ i ka we t̄əna. I hii il̄ḡəv̄v̄ na p̄ə k̄ək̄əli-i p̄usi p̄ələf̄ei hiu t̄əcu, u p̄əs̄əḡi

na í siyisi i təyi paa pəcə maɣamaɣa. ¹² Yesu na-i, ilena í yaa-i na í təm-i si: Alu nyá, saɲa waali n hika alaafəya ké.

¹³ Ilena Yesu tən-i i təw ké i niŋ, na alu siyile siyisi tənə inəyi kprakpa, na í niki Isə ké sam. ¹⁴ Isu Yesu lapu na yulu hiki alaafəya ke kuyaku kuhesuyu wule ke mpv tə pə ta maya Yuta nyəma təkotile nyuyu tu nté. Tənaɣa i pəsəna samaa si: Kuyeyəŋ naatoso ke pa laki təmlə. Ye í caa í hiki alaafəya, í keesəna kuyeyəŋ in-i taa na í kəw. I taa kəŋ kuhesuyu wule si pá ha-meɣe alaafəya.

¹⁵ Tənaɣa Taca na cə Yuta nyəma təkotile nyuyu tu in-i si: Mənaafikinaa mɛ, ye pə tala kuyaku kuhesuyu wule mə taa awe yeki i nav yaa i kpaɲaɣa ke tólóyú si ká nyəw lum ye? ¹⁶ Yaa í nyəmə si Apələham luluyu taa alu ineyə pa kaa waasi kuyaku kuhesuyu wule? Pəcə Satan-i təkə-i na í cəwəy-i tə pu-si pələfei hii ntə.

¹⁷ Yesu cə Yuta nyəma təkotile nyuyu tu inəyi mpv, ilena fəele kra mpa paa caa-i tə. Ama samaa wei pə kaasaa tə ilé i tənə i lanje ná hənəna təma kəpampəna nna Yesu lakaya tə.

Səɣa pəle təm

(Matiyee 13:31-32; Maləki 4:30-32)

¹⁸ Mpróyú Yesu tasa yəɣotuyu si: Isu pepeyele Isə Kawulaya nəɣəsənaa, na pepeye maa keesəna-ke ilə yee? ¹⁹ Ka nəɣəsəna ké isu yulu tuukuyu səɣa pile ke i taale taa na tə nyə, na tə pu tuyu səsəw na sumasi kəŋ na sí tuyi tana ke ku pəlinasi təw təy.

Potopoto kəkəsəm təm

(Matiyee 13:33)

²⁰ Mpróyú Yesu tasaa si: Pepe cav ké maa keesəna Isə Kawulaya ilə yee? ²¹ Ka nəɣəsəna ké isu alu maɣasuyu muləm ke cəmse təpam na í kraɣa kəkəsəm ke pəcə na í tu, na í huɣuti na pə tənə pə kra təfu tə.

Nənəɣə kəkəpulaɣa

(Matiyee 7:13-14,21-23)

²² Yesu kula si i puki Yosalem, ilena í seɣesəɣəna mpa ke acalee səsəna na səkpəna nna a taa i təɲaɲana tə na í puki.

²³ Mpróyú nəɣəlu pəcə-i si: Taca, ntəŋ yəlaa pəciimaya tike nyəw ke pu ya na?

Iləna Yesu cə-we si: ²⁴ I la kookali na í sūna nənəɣə ŋka ka we təfəku tə. Təm faawu təw, yəlaa paɣalə ká lona teu si pá təŋna tənə na pá sū. Ama pa kaa hiki mpa.

²⁵ Mpróyú Yesu təma si: Pu kəw na təyaya caa tək-i na í kaləsi, na mu wəna awal-i təw, ilə í sū mapu nté nənəɣə si: Taca, tui-tu. Ilé i ká cə-mɛ si: Ma ta nyi timp-i í lunaa tə. ²⁶ Pələyele í ka sū yəɣotuyu si: Tá na-ŋ tə təkayana na tə nyəwki. Ta icate hapere təw ké n tu seɣesəy-i. ²⁷ Ilé i ká ləli-meɣe yəɣotuyu si: Ma ta nyi timp-i í

lunaa tō yoo. Mə tənā í tee í fēe-m, isayalataa mē. ²⁸ Í ká kōō na í na Apələham na Isaaka na Saaki na Iso kuyəgətutu teləsəlaa tənaya Iso Kawulaya taa, na pá fiyita-mē na awalí təgəle isu í ká tu casti kapusi na í nyasəyi mə təyi kela te. ²⁹ Yəlaa ká luna ilim təlule tō, na pə tətule tō, na lelāa luna pə ntəgəŋ na pə mpətəŋ tō na pá suli Iso Kawulaya taa ké təgəv. ³⁰ Waatu iní mpa pa wē lələ ké kayana tō pa taa lēmpa ká məli waali, na waali nyóma náá məli lələ.

Yesu lanwakəlle ke Yosalem tō
(Matiyee 23:37-39)

³¹ Waatu iní í mayamaya ke Falisanāa napəli pa kōma Yesu kin na pá heeli-í si: Wulav səsə Heləti preekəyi-ŋ kuyv. Pəle pə tō lu cəne na í layasi icate.

³² Ḿpúgú Yesu cə-wē si: Í polo í heeli mə taale haya ŋke si, saŋa na cele pə taa ma təgənəyi aləgaa, na má waasəyi kutəntvnāa, na pə kufemuyv ke maa te ma təmlē. ³³ Ama pə wēe ké si má tō ma mpaav ke saŋa na cele na pə kufemuyv. Pə taya pulv, paa kuyi Iso kuyəgətutu teləsəlv ke tiiliyi yem na pə ta kēna Yosalem taa.

³⁴ Hei Yosalem, Yosalem, nyá taa ké pa kuyi Iso kuyəgətutu teləsəlaa, na nyá taa tətəgə pa yooki Iso tillaa ke pēe na pá kuyi. Təm payale ke ma sələa si ma kpeyeliyi nyá taa yəlaa tənā təkotokoto isu kantuyv papuyv kv piya tō tō. Ama pa kisaa. ³⁵ Tōv, mə təyaya ka təkí kaav təkpatāa, nəgəlv kaa paasəna-ke. Ma heeliyi-mē təfoo si, í kaa tasa-m keesuyv, haləna pə tala wule nte í ka yəgəti si, Iso í səna Tacaā tillu tō.

14

Kutəntv nəgəlv í waasuyv

¹ Ḿpúgú kuyaku kuhēesuyv nakvli Yesu svv Falisanāa səsə nəgəlv í tēgə təgəv. Mpa paa wē tənā tō pa cayaa na pá keŋna-í teu. ² Yvlv nəgəlv í ka səŋa í isentaa, na tənuyv tō asilima kutəŋ wēna-í. ³ Ḿpúgú Yesu pəssa Iso Təm seyesələa na Falisanāa si: Ta mpaav taa, pə mōna pá waasi kutəntv ke kuyaku kuhēesuyv wule yaa pá taa waasi-í?

⁴ Ama Falisanāa mpe pa ta tisi cəv. Tənaya Yesu hōma kutəntv na í waasi-í, na í heeli-í si í tee. ⁵ Ḿpúgú Yesu pəssa Falisanāa si: Kuyaku kuhēesuyv wule, mə taa awe nawa í pəyaya yaa í nav hota ləkə taa, na í yelev ləsuyv ke kpaakpaā si kuyaku kuhēesuyv wule? ⁶ Uēna pá mayasi-təyi cəv na pá kpisi.

Təgəv yaav na təcayale kupante təm

⁷ Yesu nawa si mpa pa yaa təgəv ke mpv tō, pa huliŋina təmayā kpelee kupana tō cayav. Uēna í seyes-í-wē si: ⁸ Ye nəgəlv kpaaya alv na í yaa-ŋ təgəv, í talaa, taa hulina təcayale kupante na pəcó. Ntanyí isəntə pa yaa nəgəlv ílé na í kələ-ŋ. ⁹ Pə taa kōō na wei í

yaa-meɣe tɔɣɔv tɔ í heeli-ŋ si: Kuli na ń kaasi inɛɣe tɔcaɣale. Ue n kulɔna feele nté tɔnyɔɔmu, na ń caɣana waali tɔɔ. ¹⁰ Ama ye pa yaa-ŋ tɔɣɔv, ń talaa, caɣana waali tɔɔ. Ue wei ɪ yaa-meɣe tɔɣɔv tɔ ye ɪ kɔma ílé ɪ ká tɔna-ŋ si: Apaŋ nyá, tuusina cɔne tɔɔ na ń caɣa tɔcaɣale kɔpante. Saa inɪ pa tɔ-ŋ teeli ke nyá na pa tɔna mpa í caɣa m̀p̀yú tɔɣɔv tɔ pa ísentaa ké. ¹¹ Pə taɣa pulv tɔɔ, wei í hɔŋ ɪ ti paa tisi-ɪ, na wei í pasəɣi ɪ ti, paa kusɪ ɪ nyɔvɔ.

¹² M̀p̀yú Yesu heela wei ɪ yaa-ɪ tɔɣɔv tɔ si: Ye n lapa tɔɣɔnaya yaa acima, taa yaa nyá cewaa, yaa nyá tɛetɔnaa, yaa nyá lɔlvɔv nyéma, yaa nyá tɔŋtɔnaa lɛlaa. Pə taɣa pulv tɔɔ, pɛle pa pəsəɣi tɔtɔ na pá yaa-ŋ tɔɣɔv, na pá lɛeti-ŋ nyá kucɔɔv ke kɔakpaa. ¹³ Ama ye n lapa acima, koti kɔnyɔntɔnaa, na acamaa, na kaakalasi, na yulvmaa, na pá tɔɣɔ. ¹⁴ Waatv inəɣəle n hika kɔpantv. Pə taɣa pa taa nəɣəlv ká pəsəna na í lɛeti-ŋ-ti. Ama Iso ká felɔna-ŋ kɔyanɣku ɪ ká feesi sətaa mpa paa lapa kɔpantv tɔ.

*Mpa pa yaa tɔɣɔv na pá kisi tɔ
(Matiyee 22:1-10)*

¹⁵ Pa nu tɔm tɔne inɪ ulena Yesu na mpa pa caɣa tɔɣɔv tɔ pa taa lɛlv yəɣɔti-ɪ si: Wei ɪ ká caɣa tɔɣɔv ke Iso Kawulaya taa tɔɣəle isu lelenɪ nɔlv te.

¹⁶ Tɔnaya Yesu cɔ pɔntv inɪ si: Apalv nəɣəlv ɪ lapɔna tɔɣɔnaya təkɔetəkɔete. Ulena í yaa yɔlaa samaa si pá kɔɔ pá tɔɣɔ. ¹⁷ Pə kɔma na pə pi, ulena í tili ɪ pəɣalv si í polo na í heeli mpa ɪ yaa tɔɣɔv tɔ si pá kɔɔ mpv, pə talaa. ¹⁸ Ama pa tɔna pa svv-ɪ wiinav si pa kaa pəsi. Kancaalaya nyəŋ heela tillu si: Ma yapa taale, ye ma ta polo ma na-te pə kaa la-m teu. Mpv tɔ, ma səlɔməɣi-ŋ mpa, ma kaa pəsi na má kɔɔ. ¹⁹ Lɛlv náá tɔ si: Ma yapa naaŋ kɔhaləŋ ke naaŋwa, ma caa ma tamsi-ɪ naale naale na ma faləsi-ɪ. Mpv tɔ, ma səlɔməɣi-ŋ mpa, ma kaa pəsi na má kɔɔ. ²⁰ Na lɛlv tɔ tɔtɔ si: Nɔɔnɔ ké ma kɔɣa alv, ma kaa pəsi na má kɔɔ. ²¹ M̀p̀yú tillu mɛla ɪ caa kiŋ na í keesi-ɪ isəna pə luwa tɔ. Tɔnaya tɔyaya caa inɪ pááná lapa-ɪ, na í taɣanɪ tillu ke tiluyv si: Polo ləŋ ke kuyɛɛŋ taa na hapɛe nɔɔsi na ń kuu kɔnyɔntɔnaa, na acamaa, na yulvmaa, na kaakalasi, na ń kɔna. ²² Pə tasa pɛcɔ ulena tillu taɣanɪ mɔlvɔv na í heeli-ɪ si: Taca, ma lapa nti n keesaa tɔ, paa na mpv tɔcaɣale kɔpisa yem ké. ²³ Tɔnaya tɔyaya caa tasa-ɪ tɔm si: Cɛ mpaŋ taa na ń cɔɔ kutuluŋ kila kila, ye n hika mpa n kpa-wɛɣe yem yem na ń svvna na ma tɔyaya su. ²⁴ Ma heeliɣi-me si yɔlaa mpa pa hətɛ pa yaanaa tɔ, pa taa nəɣəlv kaa tɔɣɔ ma tɔɣɔnaya.

*Mpi yulv ka la na pácó ɪ pəsi Yesu ifalv tɔ
(Matiyee 10:37-38)*

²⁵ M̀p̀yú samaa tuutuuma hu Yesu waali. Tɔnaya Yesu pəsaa na í tɔ-wɛ si: ²⁶ Ye yulv í caa ɪ təŋi-m na í ta lu luyv ke ɪ caa na ɪ too, na ɪ alv na ɪ piya, na ɪ taalvnaa na ɪ kəɣɔnaa na ɪ newaa, haləna í

kpɛntəna ɪ maɣamaɣa ɪ ti, paa ɪ tɛŋa-m, ɪ kaa pəsi na í la ma ífalv.
 27 Ye wei ɪ ta səɣɛli ɪ sɛm tesika na í tɛŋi-m, pɔntv kaa pəsi na í
 la ma ífalv. 28 Ye mə taa nəɣɔlv caa kutuluɣu səsəŋkɔ ŋmaɔv, ɪ
 cakɪ kɛ na í maɣasi pə tɛna pə liyitee nyɔɣv, sɪ ɪ naa sɪ ɪ liyitee
 ká tala-ɪ yaa a kaa tala-ɪ. 29 Tɛfɛ ɪ kɔŋ í tɛ kite suɔ, ɪlɛna í kpisi kv
 kɔɣv, na tɛlɛaa kɔɔ na pá wɔŋi-ɪ, 30 sɪ halɪ yɔlv í su kutuluɣu na
 í kpisi kv kɔɣv na? 31 Mpɔ tətɔɣɔ pə wɛɛ, ye wulav nəɣɔlv ɪ caa ɪ
 yooŋa wulav lɛlv, ɪ cakɪ kɛ na í maɣasi teu na í ná sɪ yoolaa iyisi
 naanɔwa (10000) wei ɪ wɛna tɔ, ɪ pəsəɣɪ na í yooŋa ɪ kolontu wei
 ílɛ ɪ wɛna yoolaa iyisi hiu (20000) tɔ, yaa ɪ kaa pəsi. 32 Ye ɪ nawa sɪ
 ɪ kaa pəsi, ɪ kɔsəɣɪ yɛlɛaa kɛ kɔtatɔɣv kɛ na í tili sɪ pá heeli ɪ kolontu
 kɛ lɔŋ sɪ í yele tɔm ntɪ, na pá sulɪ tiili na pá tayani. 33 Tənaɣa Yesu
 tasa-wɛɣɛ yɔɣɔtɔɣv sɪ: Mpɔ tətɔɣɔ mə taa nəɣɔlv kaa pəsi na í la
 ma ífalv, ye pɔntv í ta ləsi ɪ kɔnyulɔɣv kɛ ɪ nyəm tɛna tɔɔ.

*Tɔm mpi pu waasəɣɪ pulv tɔ
 (Matiyee 5:13; Maləki 9:50)*

34 Tɔm kɛ pulɔpɔ mpi pə waasəɣɪ tɔɣɔ. Ama ye tɔm mpi pə
 lɔŋ kɔma na í sɪ, pepeɣɛ paa la na pə lɔŋ inɪ í məli? 35 Pələ tɔ pu
 waasəɣɪ pulv. Paa n ŋmusa haləm taa, paa n pɛta hute taa, ɪsu pa
 lɔ-wɪ paasi. Mpa pa wɛna ləmaɣasɛ tɔ pá kɛ ŋkpaŋŋ na tɔm tɛnɛ.

15

*Heu kvlepu tɔm
 (Matiyee 18:12-14)*

1 Lampuu mɔlɛaa na tɛtɛlataa lɛlɛaa pa pola Yesu kin kɛ pa
 tɛna sɪ pa nu ɪ tɔm. 2 Tənaɣa pə ta maɣa Falisanaa na ɪsɔ Tɔm
 səɣɛsɛlɛaa na pa tɔ sɪ, Yɔlv inɛ inɪ na tɛtɛlataa pa cakəna, na ɪ na-
 wɛ pa təkəna. 3 Tənaɣa Yesu pɔɔsa-wɛ sɪ: 4 Ye ɪsu mə taa nəɣɔlv
 wɛna heeŋ ntɛ nunɔwa (100), ɪlɛna ɪ taa kɔlvɔm tɔ le, ɪ kaa yele
 pɔɣɔlayafɛi nunɔwa inɛɣɛ nyutv tətɔɣɔlɛ na í tɛɛ na í sɔv kvlepu
 inəɣɪ pɛɛkɔɣv haləna ɪ na-ɪ? 5 ɪ naa-ɪ mpɔ, ɪlɛna ɪ lanɔlɛ hulɔmɪ teu,
 na í kraɣa-ɪ na í hɔɣɔli. 6 ɪ takɪ tɔɣaɣa, ɪlɛna í yaa ɪ cewaa na ɪ cɔlv ɪ
 cɔlv nyəma sɪ: ɪ kɔɔ na má na-mɛ tɔ yɔɔli. Pə tɔɣa pulv, ma ná ma
 heu wei ɪ ka lepɔ tɔ. 7 Ma heeliɣi-mɛ sɪ mɔpɔɣɔ pə wɛɛ, ye ɪsəɣav
 kɔlvɔm yelina ɪ ɪsəɣatv, lanɔlvɔmɛ tɔɔkɪ ɪsɔ tɔɣaɣa taa kɛ ɪ tɔ kɛ,
 na pə kəli kɔpama pɔɣɔlayafɛi nunɔwa mpa pa fɛina taalı nəɣɔlv
 tɔ.

Liyitee nyəɣətv naanɔwa taa lɛŋkv lepɔ

8 Na í tasa lɛntɪ tɔtɔ sɪ: Ye ɪsu alv nəɣɔlv ɪ ka wɛna liyitee
 nyəɣətv naanɔwa, ɪlɛna kɔlvɔmɔɣv le, ɪ mɔsəɣɪ fətəla kɛ, na í hasa
 ɪ tɔɣaɣa tɛna na í taasi tɛtɛtɛtɛ, haləna í kɔɔ na í na-kv. 9 ɪ naa-kɔɣv
 mpɔ, ɪlɛna í yaa ɪ cewaa na ɪ cɔlv ɪ cɔlv nyəma na í tɔ sɪ: ɪ kɔɔ na
 má na mɛ tɔ yɔɔli. Pə tɔɣa pulv, ma ná ma liyitee nyəɣəlvɔɣv ŋku

ku lepa tɔ. ¹⁰ Ma heeliyi-me si m̀p̀r̀ỳg̀ pə wɛɛ, ye isayau kulɔm yelina i isayatu, Iso isɔtaa tillaa lanja hulɔma teu kɛ.

Pəyaya ŋka ka wakəla ka caa wɛnav tɔ

¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Yesu tasa-wɛyɛ iso sɛɛv si: Apalɔ nɔyɔlv i ka wɛnna pəyalaa naale. ¹² M̀p̀r̀ỳg̀ səkpelu nyəŋ tɔma i caa si í cɛɛ-i pa wontu hɔyɔlvɔy ŋku inɔ i kaɣa i hiki pa caa inɔ i sɛm waali tɔyɔ kprakpa. M̀p̀r̀ỳg̀ pa caa tala-wɛyɛ i wɛnav. ¹³ Pə lapa wɛɛ naale, ilena səkpelu nyəŋ pɛɛti i nyəm tɔna, na í koti liyitee na í suv nyutu tɔyutulu. I tala tɔna ilena í suv təkpaalətv lapv, na í tɔyɔ i liyitee tɔna tɔpaipai. ¹⁴ I tɛma a tɔnaya tɔyɔv kɛ mpv, ilena nyɔyɔsi anaam nɔyɔlv í lu icate nté tɔ taa. M̀p̀r̀ỳg̀ i suv wahala taa. ¹⁵ Tɔnaya i pola icate tv nɔyɔlv i kin na í sɛləmɔ tɛmlɛ. Ilena ilé i pona-i taale si í nyənəyi afanaa. ¹⁶ I nyula teu isu paa afanaa tɔyɔnaya maɣamaya í tɔyɔ, ama i ta hiki. ¹⁷ Tɔnaya i caɣaa na í kraɣa hɔwɛɛ na í maɣasi i ti tɛm, na í tɔ si: Halɔ pá tɔ si ma caa tɔyaya taa kɛɛ tɛmlɛ nyéma tɔv sɔsɔm, na pá tɔki na pá kpisiyi, na nyɔyɔsi náá kuyi maɣa cənɛ. ¹⁸ Maa kuli kɛ na má mɛli ma caa tɛ. Ma talaa ma heeli-i si: Paapa, ma pəntəna Iso, na ma pəntəna nyá tɔtɔ. ¹⁹ Pənente ma ta nɔyɔsəna si n̄ yaa-m nyá pəyalv. Ama nyənəyi-m teitei isu n nyənɔyɔv nyá tɛmlɛ nyéma tɔ. ²⁰ Tɔnaya i kulaa na í kraɣa mpaav si i kpeŋ i caa tɛ.

I kɔma í wɔsəna tɔyaya, ilɛ i caa loosa-i kɛɛ, na i tɛm lapɔ-i pətɔtəle kɛ sɔsɔm. Tɔnaya ilé i se lɔŋ na í sɛŋi-i, na í kpipi-i na í wayali-i. ²¹ M̀p̀r̀ỳg̀ i pəyalv inɔ i tɔma-i si: Paapa, ma pəntəna Iso, na ma pəntəna nyá tɔtɔ. Ma ta nɔyɔsəna n̄ yaa-m nyá pəyaya tɔtɔ. ²² Tɔnaya i caa tɔma i pəyalaa si: I kɔna toko kɔpampan kɛ lɔŋ na í suu-i. I lɛɛ-i kukuule kɛ i mpəle tɔv, na ntan̄kpala kɛ i nɔɔhɛ taa. ²³ I kɔna ta nav wei inɔ i wɛna nim kɛ teu tɔ na í kv, na tɔ la tɔyɔnaya kɔpan̄ka. ²⁴ Ma pəyalv inɛ pə wɛ isu i sɔpaɣa na í fe. I ka lepaya na má hii-i. Tɔnaya pa nika acima tɔyɔv kɛ kprakpa.

²⁵ Pə lakaya mpv tɔ, pə pamna pəyalv sɔsɔ náá wɛna taale. Ilé i kɔma í luna taale na í wɔsəna tɔyaya, ilena í nu soo na paale pə han̄ja kau. ²⁶ Tɔnaya i yaa i tɛmlɛ nyéma taa nɔyɔlv, na í pɔɔsi-i si: Pepe lapa na pə han̄ja mpv? ²⁷ Ilena ilé i cɔ-i si: Nyá neu ilé i mɛləna, na mɛ caa kv ta nav wei inɔ i wɛ nim kɛ teu tɔ. Mpi tɔ i tasa-i nav na i alaafəya tɔ pə tɔv. ²⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ i pəyalv sɔsɔ inɔ i mv pááná na í kisi tɔyaya suv. Ilena i caa lu na í pɔɔli-i si í suv. ²⁹ Tɔnaya i tɔma i caa si: Nyənɔ, pusɔ paɣalɛ ntɔ ma haləyi nyá taale, na n yɔyɔta nti maa kpɛɛsəyi. Na paa kuyaku kulɔmuyv n ta tɔnta si, ooo ma pəyalv, kraɣa pinaya kanɛ, na nyá na nyá taapalaa í leyelina. ³⁰ Nyá pəyalv kɔma tɔ, n ka yelev ta nav wei inɔ i wɛ nim kɛ teu tɔyɔ kuyv na? Pəyelev inɔ i kraɣana nyá wɛnav tɔna tɔpai, na í polo na í wakələna acacaale. ³¹ Tɔnaya cɛcɛ cɔ-i

si: Ma pu, nyá we ma kinj ké tam ké, na pə təna mpi ma ti tə nyá tənna tətə. ³² Pə muna tə la acima ké na tə yəli. Nyá neu ine, pə we isu i səpaya na í fe. I ká lepaya na ma hu-i.

16

Təmle tu layatu təm

¹ Ḿpóyó Yesu see i ifalaa ke iso si: Apalu tonj tu nəyɔlv ka wenna təmle tu nəyɔlv wei i ninj taa tonj tu inu i mələna i wenaυ təna na í tu tə. Tənya yəlaa polaa na pá maɣana tonj tu inu na pá heeli-i si: Nyá təmle tu inu i wakələxi nyá wenaυ ké. ² Tənya tonj tu yaa i təmle tu na í pəəsi-i si: Nti nti ma nukɪ si n lakɪ tə, tə we tampana yaa pəpətv? Ama maa ləsi-η ma təmle taa. Mpu tə, keesi-m isəna nyá təmle yaasi lapa tə na pəcɔ́ n̄ tee nyá nyəŋku. ³ Ḿpóyó təmle tu inu i caya na í huυ i taa si: Taca ləsəxi-m təmle taa tə, nteyele maa la ile? Anɪ ma kaa pəsi haləm. Pəyele pala lapu ná we fəele. ⁴ Eheε, ma nyəmə nti maa la, na pá kəma na pá təɣəni-m, má taa lanj yəlaa mpa paa təkɪ-m tə. ⁵ Tənya i yaa mpa mpa paa wena i caa ke kəmle təɣə kulum kulum, na í pəəsi kancaalaya nyəŋ si: Isənya n wena ta caa ke kəmle? ⁶ Ílé si, Olifinaa nim tonoonaa nuuwa (100) ke ma wena-i kəmle. Tənya təmle tu inu i heela-i si: Nn naa pə takəlaya ntə, caya ləŋ na n̄ ηmaa si nim tonoonaa nule na naanwa. ⁷ I yela ílé na í ηmaa ləlv tə si: Na nyá se, isənya nyá nyənte weε? Ḿpóyó ílé i cə-i si: Təɣənya pee saakənaa nuuwa (100). Ílena í heeli ílé si: Nn naa pə takəlaya ntə, ηmaa si təɣənya pee saakənaa nuunaasa. ⁸ Ḿpóyó tonj tu inu i sama i təmle tu isayau inəxi i layatu tə. Pə taya pulu, antulinya ine i yəlaa wena nyəm ke isəna pa lakəna təma təɣə, na pə kəli mpa pa ta ke antulinya ine i nyóma tə.

⁹ Ḿpóyó Yesu tasa-weye heeluyu si: Má, ma heeliyi-me si í kraya wenaυ ηku í wena ate cəne tə na í lana na í hiki taapalaa, na pə kəma na í lan-wi pa mu-meye icate nte tə we tam tə tə tə taa. ¹⁰ Wei í te səkpetu taa, mpu inu tətəɣə i te səsəəntu taa. Na wei i ta te səkpetu taa, mpu inu tətəɣə i kaa te səsəəntu taa. ¹¹ Ye í lapa cakəli cakəli na ate cəne wenaυ, pa kaa nəki-meye isətaa nyəm ke celuyu. ¹² Ye í ta pəsi ləlv nyəm təkuyu ke teu na tampana, leye í ká hiki mə maɣamaya mə ninj nyəm.

¹³ Təmle tu kaa pəsi na í kpɪ yəlaa naale na í lakɪ pa təma. Ye i kpəpa mpu, i ləmaɣaseε kəŋ a weε ləlv tə ké, na í yele ləlv. Yaa ntanyi, i paasəna ləlv na í kisi ləlv. Me i kaa pəsi na í kpɪ Iso na liyitee na í təŋ mpu.

*Yesu kəheelitu ke Falisanaa
(Matiyeε 5:31-32; 11:12-13; Maləki 10:11-12)*

¹⁴ Falisanaa nu təm nti tə təna, ílena pá wonj Yesu. Pə taya pulu, mpe paa wena liyitee kətəi ké. ¹⁵ Tənya Yesu təma-we si: Ulakɪ si

yəlaa í nyəni-meɣe tampana nyéma. Ama Iso nyəma mə lotu taa hɔwɛɛ. Pə taya pulu, mpi yəlaa ná nyənəɣi səsəəm tə, Iso isentaa pəle pə ta ke pulu.

¹⁶ Moisi kəsəsutu na Iso kuyəɣətutu teləsəlaa kuɲmanmaatu lapa tə waatu haləna Iso lum səlv Yohaani náá kəɔ. Pə kpaɣav waatu inɪ təɣə pa sɔv Iso Kawulaya Laapaali Kupaɲ təm kpaalɔvɔ, na paa wei ɪ lukəna isəle kuseemle si í sɔv Kawulaya ŋke ka taa. ¹⁷ Isətənuɣu na atə pə tɛɛv ta tala katə ke Iso təm taa təmiya kulɔmaya saalɔvɔ.

¹⁸ Ye yulv təɣəna ɪ alv na í kpaɣa kufalv, ɪ lapa wasaɲkalətv ké. Ye pa kisa alv na nəɣəlv náá təɲ na í kpaɣa-ɪ, pɔntv lapa wasaɲkalətv ké.

Apalv tonɲ tv na Lasaa pa təm

¹⁹ Apalv tonɲ tv nəɣəlv ɪ ka wenna, na í suuki liyitee wontu tənəənənyəni ke teu. Paa ifemle nte leleɲ taa ké ɪ wɛɛ, na í təkɪ təɣənaɣa kupaɲka. ²⁰ Pə kaasi kuyəntv nəɣəlv ɪ ka wɛɛ tətə, na pá yaa-ɪ si Lasaa. ɪ təna isəntə tə hiɲ ké, na ɪ həntaya tonɲ tv inɪ ɪ təyaya nəɣə. ²¹ Na í taɲaa si, ye tonɲ tv inɪ ɪ kəma na ɪ təkɪ ɪ təɣənaɣa na cəɣəlasɪ hoti atə, ɪlɛ ɪ təɔsi na í təɣə. Haləna hasɪ mayamaɣa kəɲaya na si niisiyi kunyəntv inɪ ɪ hiɲ taa. ²² Tənaɣa kunyəntv inɪ ɪ kəma na í si, na isətəa tillaa kpaɣa-ɪ na pá pona-ɪ Apələham cəɣə aləsanna taa. Ḿpúyú tonɲ tv inɪ ɪ kəma na í si tətə, na pá pimi-ɪ. ²³ Na í sɔv wahala taa ké atətəle taa təna. Tənaɣa tonɲ tv teka ɪ isɛ na í loosi Apələham, na Lasaa caya ɪ kəɲkəɲ taa. ²⁴ ɪlena í wuli na í yaa si: Hai ta caa Apələham, nyəni ma pətəətəle na ń tili Lasaa na í lii ɪ mpəle nəɣə taa ké lum, na í tosi ma nsəmle təɔ na pə tu niyiti-m niyituyv mayamaɣa. Pə taya pulv təɔ, pə haɲa-m kəkə kanɛ ka taa ké pə tu fɛɪ. ²⁵ Tənaɣa Apələham cə-ɪ si: Ma pəyalv, təɔsi si, n ka wɛv atə tə, n təɣə nyá leleɲ ke teu, na Lasaa ílé ɪ təɣə nyan ké pə tu fɛɪ. Nəɔnəɔ kɛle pə tala ílé ɪ leleɲ si ɪ lanɲe í hɛɛ, na pə tala nyá wahala. ²⁶ Pəle pə paasi tá na-me tá hekv wɛ púyú ke yem təlemm, ŋku kv lumaɲ na kv walasi fɛɪ tənaya tə. Mpu tə, yulv kaa pəsi na í lu cəne na í polo mə kiɲ, na mə cəlv tv kaa pəsi na í lu na í kəɔ tá kiɲ cəne. ²⁷ Ḿpúyú tonɲ tv inɪ ɪ tasa-ɪ yəɣətuyv si: Taca la suulu na ń tili Lasaa ke ma caa təyaya taa. ²⁸ Ma wena newaa ke kakpasɪ ke təna. ɪ polo na í kpaali-wɛɣe teu, na pəle pá taa kəɔ pá tasa wahala inɛ ɪ taa ké sɔv tətə. ²⁹ Ḿpúyú Apələham cə-ɪ si: Ye kpaalɔv ke pa caa, Moisi na Iso kuyəɣətutu teləsəlaa pa wɛɛ ɪlɛ, pá nuna pɛle. ³⁰ Tənaɣa tonɲ tv təma si: Aai hai, ta caa Apələham. Ye isv atətənaa taa nəɣəlv ka mələna na í mayana-wɛ, paa layasa təntɛ. ³¹ Apələham tasa-ɪ heeluyv si: Ye pa kpeesaa Moisi na Iso kuyəɣətutu teləsəlaa pa təm, paa atətənaa taa nəɣəlv ka pona, pa kaa tɔna.

17

Lelv tusuyu səyəntv

(Matiyee 18:6-7,21-22; Maləki 9:42)

¹ Mpyóyó Yesu təma i ifalaa si: Mpi pu tusi yəlaa ke isayətv taa tə pə kaa laŋ. Ama ye pə cəpa wei na í la na i təyəntəle la isayətv, pəntv ká na. ² Ye yulv unv i ká la na piya səne si taa nakəli pənti, pə nəyəsəna pá tv pəntv luyv tēe ké namle na pá tvi-si tenjku taa. ³ I la laakali.

Ye nyá təyəntəle lapa-ŋ isayətv, yaa-i na n huli-i si i lapa mpi tə pə fei teu. Ye i tisaa na í layasi i kulaputv, n kv-təy nyá taa təkpataa. ⁴ Ye wule kuləmtəle taa i pəntəna-ŋ təm naatosompəyalaya, na í kəŋ tam na í wiiki si ma pəntaa ké, n ká huli-i suulu ké.

Taa temnav ke Isə

⁵ Mpyóyó tillaa təma Tacaa si: La na ta taa temnav ke Isə səsəsi.

⁶ Tənaŋa Tacaa cəwa si: Isəna í temna Isə ké mə taa tə ye pu tu tala isu səyə pile ke yasəlaya, paa tuxv ŋku kv səŋa isəntə təyə í təma si: Kpəsi təna na n polo n səŋ tenjku taa, pə laki mpyóyó.

Təmlə tv kulapəle

⁷ Mə taa awe wəna yom na í haləy i tawa na í tiikiyi i kalakəŋ, na í luna taale ke kpakpaa, na pəntv paatəna-i heeluyv si: Kə ləŋ na n cəya na n niki təyəv? ⁸ Aai, i təŋi-i ké si: Saa-m, ilena n layasi nyá wontu na n kəŋna-m təyənəya, na má təyə na má nyə. Maa haŋaa ilə, nyaa cəya na n təyə na n nyə. ⁹ I ká nəki-i sēv si i lapa mpi i təma-i si í la na í la tə? ¹⁰ Mpu unv tətəyə na mē, ye í kəma na í tē mpi Isə ka tv-mē tə pə lapv, í tə si: Tə ké təmlə nyəma ke yem ké, nti pu wēv si tə la tə, tə tike ke tə lapa.

Tənyyv tə asilima kvətəŋ nyəma waasuyv

¹¹ Yesu kulaa na í puki Yosalem, ilena i təŋna Samalii na Kalilee pə hekv taa. ¹² I suvakaya icate natəli tə taa, ilena tənyyv tə asilima kvətəŋ nyəma napəli pá tə na pá suli-i. Pa wē yəlaa naanəwa. Mpyóyó pa səŋa pooluŋ, ¹³ na pá kpēs-i si: Tacaa Yesu, wii tá pətəətəle.

¹⁴ Tənaŋa Yesu na-wē ilena í tə-wē si: I polo na kətəlaa wiili-mē.

Asilima kvətəŋ nyəma təŋna pote, ilena pə waa-wē. ¹⁵ Pa taa lel v nawa si pə waa-i mpv, ilena í mələna i waali ke kpakpaa, na í saŋ Isə na nəyə səsəya. ¹⁶ Mpyóyó i hota Yesu tēv na í sēv-i si í na təmlə. Apalv wei i mələ mpv na í sēv Yesu tə, i ké Samalii tv. ¹⁷ Tənaŋa Yesu təma si: Pə taya asilima kvətəŋ nyəma mpe pa naanəwa hikina alaafəya? Na pəyəlayafei naanəwa inē i wē lē? ¹⁸ Isu pa taa nəyəlv ta tu toosi kēle si i mələy i na í sēv Isə ké í na təmlə, ye pə taya kpai tv inē i paasi?

19 Ӏena Yesu heeli asilima kvtəŋ tv si: Kvh, n tema Iso na nyá taa tə i yelaa na ŋ hiki alaafəya.

Iso Kawulaya kəntə təm
(Matiyee 24:23-28,37-41)

20 M̄p̄ȳȳ Falisanaa p̄əsa Yesu si: Pəlee kəle pu tala Iso Kawulaya təȳv ɔle? Tənaɣa Yesu cə-we si: Pə taya si Iso tək̄i i Kawulaya na yəlaa naa tək̄eelee se. 21 Pə taya isu paa yəȳət̄i si ka we cəne yaa hatoo təna. Pə taya pulv t̄ə, i nyi teu si Iso təŋna i Kawulaya təȳv ke mə hekv taa.

22 Yesu tema m̄p̄ȳȳ yəȳət̄ȳv, ɔlena i heeli i ifalaa si: Pu k̄ə na me i nyuli si Yulv Pəyaya má ma kuyaku i k̄ə na i na-kv. Ama i kaa na. 23 Paa heeli-me si i paasəna hatoo təna, yaa i paasəna cəne. Ama mu taa polo si i p̄ek̄əȳ. 24 Yulv Pəyaya má ma kuyaku wule pu la k̄e isu tev nyəȳəsvȳv təŋmelev na pə ná na pə c̄ə antulinya təna təpai təȳ. 25 Ama maa təȳv konyəŋ ke s̄əsm, na tá kofalan yəlaa pane paa lə-m tək̄pataa. 26 Isəna pu lapa Nowee p̄əle taa t̄ə, mpv inu pə mayamaɣa pu lana Yulv Pəyaya má ma kuyeȳŋ taa. 27 Pə k̄eesa Nowee wee anu a taa t̄ə, pə tək̄aya k̄e na pə nȳək̄i, na p̄ haaki təmaȳa alaa na p̄ k̄rak̄əȳi mpv yoo, haləna kuyaȳŋku Nowee svv atakaa p̄ȳəlv̄ȳv s̄əsv̄v taa na pə yelev-we, na lvm k̄ə na p̄ təȳv pa təna təpai t̄ə. 28 Pu la teitei k̄e isu pu lapv L̄əti p̄əle taa t̄ə. Pə tək̄aya m̄p̄ȳȳ na p̄ nȳək̄i, na p̄ p̄et̄əȳi na p̄ yak̄i, na p̄ haləȳi tawa na p̄ ŋmaaki kutuluŋ. 29 Ama kuyaȳŋku L̄əti lu S̄ətm tək̄ev t̄ə, asimti na k̄ək̄ə pə luna is̄ətaa təyooo isu tev, na k̄a nyaya pa təna təpai t̄ə. 30 Kuyaȳŋku Yulv pəyaya má maa k̄ə t̄ə, mpv pə mayamaɣa pu lana.

31 Pə wule nt̄e ye pə mayana yulv we kutuluɣu pata t̄ə na i wontu we təyaya taa, p̄ntv i taa t̄ə si i tiiki na i svv təyaya na i k̄paya i wontu nti t̄ə wee t̄ə. Na ye pə pamma taale k̄e i wee, i taa t̄ə si i m̄əlȳi təyaya. 32 I t̄əsi L̄əti alv t̄əm. 33 Wei i p̄ek̄əȳi i weesuȳu t̄əcututu i t̄əŋna s̄əpv k̄e. Na wei i lapa i t̄əȳi awusa, inu i k̄a hikina weesuȳu. 34 Pə wule nt̄e pə ahoo, pu pana yəlaa naale h̄ənta nyáalvȳv kulvm̄ȳv t̄ə, na p̄ k̄paya l̄əlv, na p̄ yelev l̄əlv. 35 Pu pana alaa naale we nama t̄ə, na p̄ k̄paya l̄əlv na p̄ yelev l̄əlv. [36 Pu pana apalaa naale we taale taa, na p̄ k̄paya l̄əlv na p̄ yelev l̄əlv.]

37 M̄p̄ȳȳ i ifalaa p̄əsa-i si: Taca, leyelē mpv inu pu la ɔle?

Tənaɣa Yesu cə-we si: Timpi pulv s̄əpa na p̄ h̄əntaa t̄ə, tənaya yepelekunaa kotiɣi.

18

Alv lelu na wulav pa təm

1 Yesu caa i huli-we si p̄a s̄əlm̄əȳi Iso k̄e tam, pá taa t̄ə si p̄ nu-we, ɔlena i s̄ee-weȳe iso in̄e si: 2 Wulav n̄əȳəlv i ka wenna icate

natəli tə taa, i paa feina Iso. Pəyele u nyənəxi yulv si i ké pulv. ³ Pə pamma alv leelu nəɣəlv naa we icate n̄té tə taa, tam ké i pukaya i kinj na í sələməxi-i si í waasi-i. Si nəɣəlv təkəna i ise, na í caa si í waasi-i. ⁴ Paa alv in i puki tam ke mpv tə, wulav in i kisa-i nunav. Pə waali ké i mayasa i taa si: An i ma paa feina Iso, pəyele maa nyənəxi yulv si i ké pulv. ⁵ Ama isu leelu in e i kənyv tam na í pəkələxi-m tə pə tə, maa paasəna i təm na má waasi-i. Tefe i ka kəny isənəɣə tam ké na í cəəsəxi-m.

⁶ M̄p̄yú Taca tasaa si: I ta nu nti wulav isayav in e i yəɣətə tə taa? ⁷ Ie Iso ká yelina nteye waasvuv ke mpa i ləsa na pá wiikina-i ilim na aho tə? I ká la kaninika na pa sənau na? ⁸ Ma heeliyi-me si: Iso ká tayani pa təm ke ləh təlev. Ie waatv wei Yulv Pəyaya ma maa kə tə, maa mayana atə cənəye yəlaa mpa pa təmna Iso ké pa taa təɣəle yee?

Falisa na lampuu mvlv pa Iso sələmvv

⁹ Yəlaa ləlaa ka təma pa taa təkpataa si mpe pa kena kvpama ke Iso isentaa, haləna pá nyənəxi ləlaa ke yem. M̄p̄yú Yesu se-e-weye iso si: ¹⁰ Yəlaa naale kpana Iso təsele taa ké Iso sələmvv. Ləlv ke Falisa na ləlv ke lampuu mvlv. ¹¹ M̄p̄yú Falisa səhna i mpa na í sələmi Iso si: Iso nyana təmlə. Pə taya pulv tə, ma fei isu yəlaa ləlaa wəv tə. Pəle pa ké n̄mulaa na asayaa na wasan̄kalənaa ké. P̄c̄c̄ ma fei isu lampuu mvlv in e i wəv tə. ¹² Cimaasi na cimaasi, kvyey n̄aale naaleye ma həkəxi nəɣə. Na pə təna mpi ma hikiyi tə, ma ləsəxi pə həɣələh naanvwa taa kvlvmvuv ké na má ha-η. ¹³ M̄p̄yú lampuu mvlv ná cəəsə kreena na í kama nyvuv na kvsuvv fei, na í tekəxi ninj si: Hai Iso, ma ké isayav ké, wii ma pətətəle. ¹⁴ Ma heeliyi-me si Iso na apalv in e pa tayanaa, na í kvlv na í kpe. Ama í na Falisa pa ta tayani. Pə taya pulv tə, wei i həh i ti, paa tisi-i. Na wei i pasəxi i ti, paa kvsu i nyvuv.

Piya səkpesi kvpantv kooluyv

(Matiye 19:13-15; Maləki 10:13-16)

¹⁵ Yəlaa pukayana piya səkpesi tətəɣə Yesu si í tən i təwé ké ninj. Ama Yesu ifalaa na yəlaa mpe iləna pá kaləna-we. ¹⁶ Tənyaya Yesu yəlaa na pá kətəna piya ke i kinj, na í tə-we si: I yele na piya kə ma kinj, í taa kayati-si. Pə taya pulv tə, mpa pa we isu piya tə, mpe pa tənna Iso Kawulaya. ¹⁷ Ma heeliyi-meye tampana si, ye wei i ta pəsi isu pəyaya na Iso təɣə i təwé ké kawulaya, p̄ntv kaa la kawulaya n̄ke ka tv ke paa pəcə.

Yulv təh tv təm

(Matiye 19:16-30; Maləki 10:17-31)

¹⁸ Tənyaya Yuta nyəma nyvuv tv nəɣəlv i pəəsə Yesu si: Taca kvpan, pəpəye pə wee si maa la iləna má hiki weesuyv n̄ku ku tēh tə?

¹⁹ Μπόγύ Yesu cə-ı sı: Pə lapə isəna na ń yaa-m kupaŋ? Nəgəlv ta ke kupaŋ ye pə taɣa Isə tike təkəŋ. ²⁰ Ntəŋ n nyəma nti pa suwa sı: Taa la wasaŋkalətv, taa kv yəlv, taa ŋmulı, taa suu ləlv ke təm. Se nyá caa na nyá too.

²¹ Tənaɣa apəlv toŋ tv ı cəwa Yesu sı: Ma təkə kəsəsvtv nti tə tənaɣa hatoo ma pəcaatv ké.

²² Yesu nu mpv ılena í təmı-ı sı: Ama kuləmtv tike təkəŋ kaasəna-ŋ lapv. Polo ń pəeti pə təna mpi n wəna tə na ń tala kənyəntvnaa ke pə liyitee, na cele ń svv toŋ ke isətaa. ń təma mpv pə lapv ıle n kəə na ń təŋı-m.

²³ Apəlv ınu ı nu təm tənə, ılena ı laŋle wakəli tətəgətəgə. Pə taɣa pəlv təə, ı ka wəna ké pə tv feı. ²⁴ Yesu nawa sı apəlv ınu ı laŋle wakəlaa, ılena í tə sı: Ama liyitee nyəma Isə Kawuləɣa svv və kate pə tv feı. ²⁵ Isəna mpi pə və yoooyo ké kate sı í svvna pənyálaɣa púyú na í lu tə, mpv tətəgə pə və liyitee tv ke kate sı í svv Isə Kawuləɣa taa, halı pə tv tēē mpv.

²⁶ Tənaɣa mpa pa caɣaa na pá nukı ı təm tə, pa təma sı: ıle awe ká tvləna nteɣe-tı?

²⁷ Μπόγύ Yesu cəwa sı: Mpi yəlaa təŋ sı pə feı pəsvyv tə, Isə kın təlv ké.

²⁸ Μπόγύ Piyēē nəgə təkpaı sı: Təv, ta yela pə təna təkpaata ké na taa hu nyá waalı.

²⁹ Μπόγύ Yesu cə-wə sı: Ma heeliyi-meɣe tampana təə sı, ye nəgəlv yela ı təɣaɣa yaa ı alv, yaa ı taalvnaa yaa ı kəgənaa yaa ı newaa, yaa ı nyəma yaa ı piya ke Isə Kawuləɣa nyvyv təə, ³⁰ pu ha pvntv na pə kəli ńpóyú pə kpaɣav nəənvə tə. Pəyele ı səm waalı ı ká wəena weesuyv ŋku ku tēŋ tə.

Yesu səm na ı fem pə təm tətə

(Matiyee 20:17-19; Maləki 10:32-34)

³¹ Μπόγύ Yesu yaa ı ifalaa naanvwa na naaleɣe ı kın, na í heeli-wə sı: Təv, tə kpaə Yosalem kele. Pə təna mpi Isə kvvəgətvtv tələsəlaa ka ŋmaawa sı pu maɣana Yəlv Pəɣaɣa má tə, tənaɣa pu la. ³² Paa tv-m ma ta nyı isənaa nıŋ taa. Pəle paa paana-m, paa tv-m, paa tə-m ntayama. ³³ Paa casa-m hikası, paa kv-m. Ama kvvəeŋ tooso wule, ma fe.

³⁴ Ama Yesu ifalaa ta cəkəna təm nti. Təm nti tə hvwēē tēē pa təə ké, ıle pa ta tv nyəm mpi pə təm Yesu yəgətəa tə.

Yesu kuliyi yvlvm nəgəlv ı ıse

(Matiyee 20:29-34; Maləki 10:46-52)

³⁵ Yesu kəma na í kpeɣətəna Yeliko ıle, sēsē yvlvm nəgəlv ı ka caɣa mpaav nəgə nté na í laki pala. ³⁶ ı nu yəlaa samaa taŋ na pá tēeki, ılena í pəəsi sı: Pepe lapə ye? ³⁷ Μπόγύ pa heela-ı sı:

Nasaletí Yesu teekəna. ³⁸ Tənaɣa ɪ koo səsəm sɪ: Tafiiti Pəyaya Yesu, nyəni ma pətətəle.

³⁹ Mpa paa tɛ nɔɔ tɔ, pɛle pa kaləna yuləm na pá heeli-ɪ sɪ: Su. Ama ílé ɪ sɔɔsa koo ke səsəm sɪ: Tafiiti Pəyaya, nyəni ma pətətəle.

⁴⁰ Mpróyú Yesu səɣaa, na í tɔ sɪ: ɪ kəna-ɪ ma kiŋ. Yuləm tala Yesu kiŋ, ílena Yesu pɔɔsi-ɪ sɪ: ⁴¹ N caa má la-ŋ we? Yuləm cɔwa sɪ: Taca, ma caa ké sɪ n̄ la na má naaki ɪsu maa wɛu ma wule taa tɔ.

⁴² Tənaɣa Yesu tɔma-ɪ sɪ: Tɔv, naa íle, nyá taa temnav ke ɪsɔ waasa-ŋ ke. ⁴³ ɪ sɔv nav nté tənɛ inəɣɪ kɔakɔaa, na í təɣɣɪ Yesu na í saŋ ɪsɔ. Samaa təna ná mpv, ílena pá sɔv ɪsɔ ké sam tɔtɔ.

19

Yesu na Sakee pa tɔm

¹ Mpróyú Yesu sɔv Yeliko, ílena í fayana ɪcate taa na í teeki. ² Apalv nɔɔɔlv ɪ ka wɛ tɔ taa təna, na pá yaa-ɪ sɪ Sakee. Apalv inɪ ɪ kəna lampuu mɔlaa sɔsɔ, na ɪ ka pilaa ké. ³ ɪ caakaya sɪ í nyɪ wei pa yaa sɪ Yesu Yesu tɔ. Ama ɪ topulɔŋ tɔɔ ɪ taa pəsi na í na-ɪ. Mpi tɔ, samaa nyəkaa ké. ⁴ Mpróyú Sakee tɛ nɔɔ na í kɔaya asewa, na í polo na í kpa tɔyɔ nakuli kv tɔɔ, sɪ Yesu í teekəna kv tɛ íle ɪ na-ɪ. ⁵ Yesu kɔma na í tala təna, ílena í teki ɪ íse na í tɔmɪ-ɪ sɪ: Sakee tii tɔcav, saŋa nyá təyaya ke maa caya.

⁶ Mpróyú Sakee tii kɔakɔaa, na í mv Yesu na laŋhɔlvmlɛ. ⁷ Pa təna mpa pa ná mpv tɔ pə ta maya-wɛ, ílena pá təŋ sɪ: Halɪ yulv ɪsaɣav tɛyɛle ɪ kulaa í polo.

⁸ Pa tala təyaya taa, ílena Sakee kuli na í heeli Taca sɪ: Taca, ma seee, maa faya ma kɔpam ke calɪ na má ha kɔnyɔntɔnaa. Ye maa muɣula nɔɔɔlv na má tɔɔ ɪ liyitee, maa feli pɔntv ke pə tɔm liyiti.

⁹ Tənaɣa Yesu tɔma sɪ: Saŋa təyaya kanɛ keke ka nyóma ná nyɔyɔ nté. Pə taya pulv, Sakee mayamaya ná ké Apələham pəyaya tɔtɔɔ mɛɛ. ¹⁰ Yulv Pəyaya má ma kɔmaya sɪ ma pɛkəyɪ mpi pə lepa tɔ na má ya pə nyɔyɔ.

Timpi pə wɛɛ tɔ tənaya pə sɔsɔyɪ (*Matiyee 25:14-30*)

¹¹ Mpróyú Yesu tasa mpa pa nu tɔm nti ɪ yɔɔtɔaa tɔɔ ɪsɔ sɛɛv. Pə taya pulv, pa kɔpɛtəna Yɔsalem tɔ, yɔlaa huukaya sɪ ntanyɪ ɪsɔ ká sɔv Kawulaya tɔɔv ke tənɛ inəɣɪ kɔakɔaa na pá ná. ¹² ɪsɔ wei ɪ sɛɛ-wɛ tɔyɔle sɪ: Kawulaya təyaya taa awulumpu nɔɔɔlv ɪ kuləna na í polo tetv poolɔŋ nyəntv sɪ pá tv-ɪ kawulaya, na pə tɛma íle ɪ mɔli. ¹³ ɪ caakaya tɛɛv, ílena í yaa ɪ tɔmle nyóma naanɔwa, na ɪ tala-wɛyɛ liyitee nyəɣəlvɔyɔ nyəɣəlvɔyɔ ke pa nyɔɔŋ tɔɔ. Na í heeli-wɛ sɪ: ɪ taatəna liyitee anɛ, halɪ má polo má kɔɔ. ¹⁴ Ama ɪ ɪcate

nyóma luɣu ná fei-i, ɔlena pá kusɪ tillaa sɪ pá polo pá heeli-we sɪ: Tu caa sɪ apalu inɪ í la ta wulav.

¹⁵ Pa tu apalu inəɣi kawulaya ŋke, ɔlena í kuli na í məli i icate taa. Ḿpúyú i kota i təmle nyóma mpa i ka cela liyitee tɔ, sɪ i naa isəna isəna pə sɛɛ-wɛnaa tɔ. ¹⁶ Ḿpúyú kancaalaya nyəŋ kulaa na í tɔ sɪ: Taca, pə sɛɛ-m liyitee nyəɣətu naanɔwa ké nyəɣəluɣu ŋku n ka cela-m tɔ ku tɔɔ. ¹⁷ Tənaɣa wulav tɔma-i sɪ: Pə we teu, n ké təmle tu kupaŋ ké. Timpi isu n lapa teu ke pəcɔ nyəm taa isəntɔ tɔ, n ká tɔɣɔ acalɛɛ naanɔwa tɔɔ ké kawulaya. ¹⁸ ɔlena naale nyəŋ náá kuli na í tɔ sɪ: Taca, pə sɛɛ-m liyitee nyəɣətu kakpasɪ ke nyəɣəluɣu ŋku n ka cela-m tɔ ku tɔɔ. ¹⁹ Tənaɣa wulav tɔma ílé sɪ: Nyaa tɔɣɔ acalɛɛ kakpasɪ tɔɔ ké kawulaya. ²⁰ Təmle tu lɛlu ná kulaa, ɔlena í tɔ sɪ: Taca, nyá nyəɣəluɣu ŋku n ka cela-m tɔɣəlu. Ma hɔka-kuyɔ saalaya taa ké na má sɪ. ²¹ N wɛ-m sɔɣəntu ké. Pə taya pulɔ, n ké yulu kate tu ké. N ta su mpi tɔ mpəɣi n kpaɣəɣi, na timpi n ta tuu tɔ tənaya n kuŋ. ²² Tənaɣa wulav tɔma-i sɪ: N ké təmle tu isayav ké, nyá maɣamaya nyá kuyɔɣɔtutu ke ma kuyɔna nyá təm. N ka nyəmá teu sɪ ma ké yulu kate tu, na mpi ma ta su tɔɣɔ ma kpaɣəɣi, pəcɔ timpi ma ta tuu tɔɣɔ ma kuŋ. ²³ ɔle pepe tɔɔ ké n taa tu ma liyitee ke panci taa? Ma kɔma isəntɔ tɔ, ma maɣana pə sɛɛ a tɔɔ na má krentɪ na má mu. ²⁴ Ḿpúyú i heela i cɔlu nyóma sɪ: ɔlɛki liyitee nyəɣəluɣu ŋkuyɔ i niŋ taa, na í sɔɔsɪ nyəɣətu naanɔwa tu. ²⁵ Tənaɣa pele pa cɔ-i sɪ: Taca, ke ílé i wɛna naanɔwa? ²⁶ Ḿpúyú wulav cɔ-we sɪ: Ma heeliyi-me sɪ timpi pə wɛɛ tɔ tənaya pə sɔɔsəɣi. Ama wei i feina pulɔ tɔ, paa pəciimaya ké i wɛna, paa lɛki ké. ²⁷ Tɔu, í kəna ma kolontunaa mpa pa kisaa sɪ má taa tɔɣɔ pa tɔɔ ké kawulaya tɔɣɔ cəne, na í ku-wɛɣe ma isɛntaa.

Yesu cayav ke kpaŋaya

(Matiyee 21:1-11; Maləki 11:1-11; Yohaani 12:12-19)

²⁸ Yesu tema ḿpúyú yɔɣɔtuɣu, ɔlena í tee nɔɣɔ na í pukina Yosalem. ²⁹ Pa kɔma pa kpeɣetəna Petafasi na Petanii na Olifinaa puɣu, ɔlena í tili i ifalaa taa naale sɪ: ³⁰ ɔ polo icate nte tə we nɔɣɔ tɔɔ cəne tɔ. ɔ talaa, í ká maɣana pa tu kpaŋaya pile natələyi ŋmənaya. Nəɣəlu ta cayata tə tɔɔ. ɔ hetɪ-te na í kəna. ³¹ Nəɣəlu í pɔɔsa-me sɪ: ɔ hetəyi-te suwe? ɔ cɔ pɔntu sɪ: Taca caakəna.

³² Ḿpúyú mpa i tilaa tɔ pa tɛɛwa, na pá maɣana pə tənaya teitei isu Yesu ka tɛm-wɛɣe heeluɣu tɔ. ³³ Pa kɔma pa hetəyi kpaŋaya pile nte ɔlena tə nyóma sɪ: ɔ hetəyi kpaŋaya pile nte suwe?

³⁴ Ntɛna Yesu tillaa cɔ sɪ: Taca caakəna.

³⁵ ɔlena tillaa pona-tɛɣe Yesu. Ḿpúyú pa pə pa wontu ke kpaŋaya pile tɔɔ na pá kpaɣa Yesu na pá cayasi. ³⁶ Yesu təŋa tɛɛv, ɔlena yəlaa pɔɔki-i pa wontu na í təŋ pə tɔɔ. ³⁷ ɔ kɔma í tiikina Olifinaa puɣu na í kpeɣetəna Yosalem, ɔlena i təŋlaa samaa inɪ i

təna i lanja hvlomı teu, na pá saŋ Iso ké səsəm ke piti təma nna pa nawa tō a tōw si: ³⁸ Iso í wεε wulau səsə wei i kəŋna Tacaa toŋ tō i waali. Lanjhvlomle í wεε hatoo isətaa. Paa wei í tu Iso ké teeli.

³⁹ Falisanaa napəli paa wε samaa inı i hekı. Mıpúyú pele pa təma Yesu si: Tacaa, sumsi nyá ifalaa mpe.

⁴⁰ Kεle na Yesu si: Ma heeliyi-me təfoo si, paa pele pa suma, ate pεε mayamaya ká kulı na á yəyətı.

Yosalem təw wula

⁴¹ Yesu kəma na í kpətəna icate ke teu, ılena í nyəni-te, na í wiite si: ⁴² Aaa, kasa, Yosalem, nyá mayamaya, saŋa kuyaku kune, ye n ka tu cekəna cekənav mayamaya ke mpi pə pəsəyi na pá ha-ŋ lanjhvlomle tō. Ama pənente pə ŋmesa-ŋ-wı, n kaa ná. ⁴³ Wεε kəŋ nna a taa nyá kolontunaa ká cəna-ŋ na yoou wontu toŋ nyəntı, na paa ta-ŋ kotaya na pá nyala-ŋ təkpləkpləli. ⁴⁴ Paa nanı nyá na nyá taa yəlaa təna tənəŋnəŋ, halı pa kaa tu səsə pəle lentε ke lentε tō. Pə taya pulı, n taa cekəna waatu wei Iso kəma si i waasəyi-ŋ tō.

Pεətəlaa təyənıyı ke Iso təsεele taa

(Matiyee 21:12-17; Maləki 11:15-19; Yohaani 2:13-22)

⁴⁵ Mıpúyú Yesu suu Iso təsεele taa na í niki pεətəlaa ke təyənıyı. ⁴⁶ Na í tō-wε si: Pa ŋmaawa Iso Təm taa ké si, ma təyaya ká la Iso təsələmle ké. Ama mə pəsəna-keye ŋmulaa təyaya.

⁴⁷ Yesu seyesaya Iso təsεele taa ké paa ifemle nte. Mıpúyú kətəlaa taa səsaa səsaa na Iso təm seyesəlaa na samaa taa nyıyı nyəma pa pεekaya si pa kuyı-ı. ⁴⁸ Ama pa ta nyı nti pá pusina tō. Pə taya pulı tō, samaa təna tu ŋkranıyı ke teu ké na pá nukı i təm.

20

Yesu pəsıyı təm

(Matiyee 21:23-27; Maləki 11:27-33)

¹ Mıpúyú kuyaku nakulı Yesu seyesaya samaa ke Iso təsεele taa na í heeliyi Laapaalı Kupaŋ. ılena kətəlaa taa səsaa səsaa, na Iso Təm seyesəlaa, na səsaa pa polo ² pá pəsı-ı si: Heeli-tıyı kanıante nte n makı nyá taa na ŋ lakı isəntə tō. Yaa awe tu hana-ŋ pə mpaav?

³ Təyaya Yesu cəwa si: Tōw, ma mayamaya maa pəsı-mεye təm. ⁴ Iso yaa yəlaa tilina Yohaani si í səkı yəlaa ke Iso lım? I cə-m ma niı.

⁵ Mıpúyú Iso Təm seyesəlaa mayasa-təyi pa taa pa tike, ılena pá tō si: Ye tə təma si Iso tilina-ı i ká pəsı-tı si: Na pepe tōw ké í ta mı i təm? ⁶ Pəyele tē təma si: Yulı tilina-ı kələ, samaa təna ká ku-tı na pεε. Pə taya pulı tōw, pele pa tēma pa taa təkpataa ké si Yohaani ké Iso kuyəyətıtu teləsulı.

⁷ Μρύγυ Ισο Τῶμ σεγεςῶλαα πᾶσῆναα σι: Τῶ τα νυι wei ι tila-ι Ισο lum sῶv τῶ se. ⁸ Τῆναγα Yesu ná cῶ-we σι: Αἷηha, ma kaa heeli-mεγε kanjante nte ma makι na má lakι isῆntῶ tῶ.

Təmle nyóma asayaa təm

(Matiyee 21:33-46; Malaki 12:1-12)

⁹ Πῶ waali ké Yesu σεε samaa κε isῶ σι: Yυlv nῶγlv ka sῶna lesῆη tuη κε taale tῶcu. Μρύγυ ι caa yῶlaa na í su tῶ taa, ilena í kvli na í tee yela na pῶ taanη. ¹⁰ Πῶ kῶma na pῶ tala tuη inι ι kooluyυ waatu, ilena í kusι ι tillu nῶγlv, σι í polo təmle nyóma kin na pá cele-ι inι ι tete. Τῆναγα təmle nyóma mpe pa kra tillu inι na pá má, ilena pá tῶγnι-ι nin naanῶwa tῶyῶlῶyῶli. ¹¹ Μρύγυ taale tv inι ι tasa ι tillu nῶγlvγυ kusvγυ na í tili. Ilena təmle nyóma mpe pá má ílé, na pá tv-ι, na pá tῶγnι-ι nin naanῶwa tῶyῶlῶyῶli. ¹² Ι tasa tooso nyῶη κε tiluyυ, ilena təmle nyóma ma ílé, na pῶ kv ι tῶna, ilena pá petι-ι haləm na waali. ¹³ Τῆναγα haləm tv tῶma σι: Τῶv, isῆnayale ma la ilé? Ma mayamaγa ma kvlvv wei ma luyυ svv teu tῶγῶ ma tili. Ntanyι paa nya ι isῶle. ¹⁴ Ama təmle nyóma ná kῶma na pá loosi ι pῶyalv na í puki, ilena pá heeli tῶma σι: Ι loosiγι kpancoou tv kῶηna nté. Ι kῶv tῶ kv-ι, na taale pῶσι ta nyῶnte. ¹⁵ Μρύγυ pa kra-ι, na pá lῶσι-ι taale na waali na pá kv-ι.

Τῆναγα Yesu πῶσaa σι: Taale tv inι, isῆnaya ι ká la təmle nyóma mpe? ¹⁶ Ι kῶma na í kῶv, ι ká kv təmle nyóma mpeγe, ilena í caa yῶlaa kvfama na í su taale taa.

Samaa nu tῶm tῶne ilena pá tῶ σι: Ισο í pona tῶλεγε pooluη.

¹⁷ Τῆναγα Yesu caa pa isῆntaa, ilena í tῶ σι: Ισο Τῶm taa pa ηmaaWa σι:

Πῶle nte tetv ηmalaa ηmaakaya na pá lv tῶ,

ήté tῶ tῶv kvlv ηmatv tῶna mῶlaa na té sῶη.

Suweyele mpυ?

¹⁸ Ye pῶ cῶpa wei na í hoti pῶle ήté tῶ tῶv, pῶ pvtvῶγι-ι ké, ι kaa weε hiiu. Ye pῶ cῶpa yυlv nῶγlv na pῶle ήté tῶ hoti ι tῶv, tῶ taalῶγι-ι na tetv ké.

Lom wulav sῶsῶ lampuu təm

(Matiyee 22:15-22; Malaki 12:13-17)

¹⁹ Τῶne inῶγι kprakpa tῶ Ισο Τῶm σεγεςῶλαα na kvῶlaa taa sῶsaa sῶsaa caakaya Yesu ké kpaυ nté. Πῶ taya pvlv tῶv, pa nyῶmá teu σι mpeγe ι kvῶpῆnaa na í σεεna isῶ inι. Ama pa nyámna samaa.

²⁰ Μρύγυ pa svv Yesu κε cῶηvγυ, halῶna pá caη pá tili feηlaa σι pá feηγι-ι. Ilena feηlaa mpe pῶle pá cesι isυ pa ké kvpama napῶli pῶyele yem. Pa makaya Yesu nῶγῶ tῶv na pa tῶm kvῶῶsvtv σι pá ná. Pa caakaya ké σι pá hiki mpi pῶ tῶv paa kra-ι tῶ, na pá tv-ι kvfῶneε nin taa. ²¹ Τῆναγα pa tῶma-ι σι: Ταca, tῶ nyῶmá teu σι nyá kvγῶγῶtv na nyá kvσεγῶsῶtv pῶ tῶna kvpantv ké. Nη paasῶγῶna tῶv, nη fayasῶγι yῶlaa. Ama isῶna mpi mayamaγa Ισο caa σι yῶlaa

í la tō, pə tampana ke n heeliyi. ²² Pə we mpu tō, ta mpaav taa pə mōna tē felī lampuu ke Lom wulav sōsō na?

²³ Yesu tēma Iso Tōm seyesēlaa acilayatu tēnaya nyəm, ilēna í tō-we si: ²⁴ I hōh-m liyitee nyəghəlvu na má ná. Awe nyuvu fotoo na i hətē ke pa ŋmaa pə tō?

²⁵ Ḿpóyú Iso Tōm seyesēlaa cōwa si: Lom wulav sōsō. Tēnaya Yesu cō-we si: Anha, í cēla Lom wulav sōsō ke mpi i ti tō, na í cēla Iso ilēye mpi i ti tō.

²⁶ Tə tēna nti Yesu yōgōta samaa taa tō, feŋlaa ta na isayatu natələyi tə taa. Ama Yesu kuvōcōtu mələna-weye təmsuvu na pá su təkulum.

Səm waali tə fema isəna tu weē tō
(Matiyee 22:23-33; Maləki 12:18-27)

²⁷ Ḿpóyú Satusee nyəma napəli pa kōma Yesu kin. Satusee nyəma mpe pa tēnyana si, sətāa kaa te na pá fe. Ḿpóyú pa pōsa Yesu si: ²⁸ Tacaa, Moisi suna-tuvu kuvōsutu ke takəlasī taa si, yulv í wēna neu, na yulv inī í si na í yele i alv, na alv inī i feina-i na pəyaya, neu ká hō leelu inī na í hikina i taalv sōlv ke piya. ²⁹ Tōv, Yulv nəghəlv na i newaa, paa kēna yulv nyōŋ naatosompəghəlaya. Ḿpóyú taalv kraya alv, ilēna í si, i fei pəyaya. ³⁰ Tēnaya naale nyəŋ hōma leelu, haləna tooso nyəŋ náa hō tōtō. ³¹ Pa naatosompəghəlaya ŋke ka tēna ka səpaya, alv inī i ta hiki pa taa nəghəlv na pəyaya. ³² Pə waali kē alv inī i tēsa sərv. ³³ Tōv, pa tēna pa krayav-i mpu tō, sətāa fem wule pa taa aweyele alv tv?

³⁴ Ḿpóyú Yesu cō-we si: Antulinya inē i taa cəneye apalaa krapəyi alaa, na alaa náa saaki apalaa. ³⁵ Ama apalaa na alaa mpa pa kē si paa te na pá fe na pá caya cele antulinya wei i kəŋ tō i taa tō, akpayaale kaa weē tēna. ³⁶ Mpe inī paa tasəyi sərv tōtō, paa weē kē isu isətāa tillaa wēv tō. Pa fem mpu tō pa pəsa Iso piya kē. ³⁷ Moisi hulaa təkēlekele kē si sətāa ká te na pá fe. Pə tōv kē i yaa Tacaa si: Apələham na Isaaka na Yakərvu pa Iso, kē timpī pə yōgōta hotiya tōm tō. ³⁸ Iso kē weesu yu nyəma nyəŋ kē, i ta ke sətāa Iso. Iso inī i tōv kē pa tēna pa wēna weesin si pá lakī i təmle.

³⁹ Tēnaya Iso Tōm seyesēlaa taa napəli pa tōma si: Tacaa, n tu yōgōta teu kē.

⁴⁰ Pə taya pulv, pa taa nyi nti pá pōsi-i tō.

Isəna Mesii na Tafiti pa weē tō
(Matiyee 22:41-46; Maləki 12:35-37)

⁴¹ Ḿpóyú Yesu pōsa Iso Tōm seyesēlaa si: Isənaya pa tēŋ mpu si Mesii ke Tafiti pəyaya ye? ⁴² Pəyele Tafiti mayamaya ná ŋmaa i yontu takəlaya taa kē si:

Tacaa Iso heela ma Sōsō si,
caya ma kəŋkəŋ taa.

43 Haləna má kəna nyá kolontunaa
na í loosi nyá nəəhεε ke pa təə.

44 Təv, Tafiiti ná yaawa si Tacaa kεε, isənaɣa Mesii náá məli na í
ké Tafiiti pəyaya?

Isə Təm seɣesəlaa laakali lapənav
(*Matiyee 23:1-36; Maləki 12:38-40*)

45 Samaa təna təɣna Yesu təm nuu, ɫena Yesu tə ɫ ifalaa si: 46 ɫ
lana Isə Təm seɣesəlaa mpe na laakali. Pa səəla tokonaa səsaa
suuu ké na pá cəəki. Pa caaki si pá seeki-wεɣe kuyeeɣ taa ké. Yuta
nyəma təkotilena taa, teeli teeli təcəyalε ke pa pεekəɣi. Acima
taa, səsaa təcəyalε ke pa pεekəɣi na pá caki. 47 Mpe pa leekəɣəna
leelaa ke pə təna mpi pεle pa wena tə. ɫena pá suu Isə sələmuɣu
na pə tayali, si pə hólí si mpeɣe kupaama. Pə təə ké paa te na pá ná
katatəlaya.

21

Alv wei ɫ tv santiinaa naale tə
(*Maləki 12:41-44*)

1 Yesu kusa isε, ɫena í na tontunaa tuyi pa kəhav ke Isə təsεεle
səsəəle kəhaaɣ atakaanaa taa. 2 Na í ná tətəɣə alv leelu konyəntu
nəɣəlv, na í pətəɣi santiinaa naaleɣe pə taa təna. 3 Tənaɣa Yesu
təma si: Təm tampana təə ké ma heeliyi-mε. Mpi leelu konyəntu
ine ɫ tɔwa tə, pə kəla panε pa təna pa kututum. 4 Pə taya pulv,
yəlaa ləlaa təna ná kpaɣa pa liyitee nna a kpisa yem təɣə na pá
haaki. Ama alv ine, paa na ɫ ké konyəntiya tə ɫ kpaɣa ɫ liyitee təna
na í tv. Pə ta kaasi-ɫ pulv si í yana paa təɣənaɣa maɣamaya.

Isə təsεεle wakəlvu təm
(*Matiyee 24:1-2; Maləki 13:1-2*)

5 Mpyəy narpəli pa caɣaa na pá yəɣətəɣi Isə təsεεle təm si: Pεe
kupaana wena pa lapəna Isə təsεεle ke canəm tə na mpi mpi pa
haaki Isə ké tə taa tə, pə lapa na tə te teu ké. Tənaɣa Yesu heela
pəntunaa si: 6 Pə təna mpi í naa isəntə tə, kuyeeɣ ká kəə wei ɫ taa
pə kaa kaasi pəle lentε na tə təna lentε təə tə, paa tusi pə təna.

Mpi mpi pə lapv ká hólí si antulinya caa təm tə
(*Matiyee 24:3-14; Maləki 13:3-13*)

7 Mpyəy mpe inɫ pa pəəsa Yesu si: Pəlee ké mpu inɫ pu la? Na
ɣmaatəle nteɣe pu hólí na tə nyəna si pə wwsaa?

8 Tənaɣa Yesu si: ɫ la laakali, í taa yelee na nəɣəlv kəə na í tolisi-
mε. Mpi tə, pəyalε ká kəə na pá haa pa təɣi ma hətε, si mpeɣele
Mesii, na pá təɣ si, pə wwsaa ké. Ama í taa nuna-wε. 9 ɫ kəma na
í nu yoon na pə təna pə pəsuyv yem ké kpentəlasɫ tə pə təɣ, í taa
nyá. Təle tə tənaɣa mpu, pə wεε si tə la na pəcəɣə. Ama waali ké
antulinya náá kəə na í təɣ.

¹⁰ Μήρύγύ Yesu tasa-weyε heeluγy si: Tetu katenja leŋka ká yosona leŋka nyóma, na kawulaya leŋka ká kuli leŋka tóo. ¹¹ Tetu ká sele pə kaa la nyənyə, nyəyəsı na yulokusəku ká lu tiiliwe tiiliwe. Kəkələ təma səyəntu nyəna na atəma səsəona ká luna isətaa na pə tii.

¹² Ama na pəcə tənε inı tə təna tə laki ıle, paa kra-me, na pá tu-meyε wahala səsə. Paa cele-meyε Yuta nyóma təkotilenaa taa nyóma, na pele pá huuna-me. Paa tu-meyε saləkanaa, paa yaa-meyε nənyəsı ke awulaa səsaa na tetu təkəlaa pa kin ke ma tóo. ¹³ Ama təna weyε pu topili-meyε mpraan si í hólí ma təm tampana. ¹⁴ İ tayanı mə ti si, paa pu la isəna, í taa nəyəsı nti í ka huν na í lu tə na pə ta tata. ¹⁵ Pə taya pulu, ma mayamaya maa tasəna-meyε layatu ke təm nti í ká yəyətı na mə kolontunaa taa nəyəlν kaa na kucəcətu, pəyele pa kaa kee pa nyəntu tə. ¹⁶ Mə caanaa na mə toonaq na mə taalvnaa na mə newaa na mə nyóma na mə cewaa ka tu tona-meyε mə kolontunaa niŋ taa, hali paa kv mə taa payale. ¹⁷ Yəlaa təna taa ká kpana-meyε ma tóo. ¹⁸ Paa na mpv mə taa nəyəlν nyuyv kaa holi-i holuyu mayamaya. ¹⁹ İle mu nyaya apalətu, pu ya mə nyəəŋ.

Yosalem yəkyv təm

(Matiyee 24:15-21; Maləki 13:14-19)

²⁰ Ye í kəma na í ná yoolaa kviŋ tama Yosalem ke kotaya, í nyi si ı yəkyv wusaa kele waatu inı. ²¹ Mpυ inı tə, mpa pá we Yuta, pa se na pá kra pəşŋ. Na mpa pele pá we Yosalem taa, pá lu na pá hatəli. Na mpa pele pá we tawa taa, pá taa kpe. ²² Pə taya pulu, kyeyen inı ı taa ké pu naası Yosalem nyóma ılena pəcə pə təna pə lá isu paa ηmaav Iso Təm taa tə. ²³ Ahusitonaa na asəŋ pa təm ká la waiyo ké waatu inı. Wahala ká tóo ıcate nté tə taa, yəlaa pane paa ná Iso páaná. ²⁴ Paa kv-we na layate, paa kra-weyε yomle ke piitimnaa təna taa. Ma ta nyi isənaa ke pu yelina Yosalem na pá pááləyí ı taa, haləna pele pa waatu kəə na í su tənya.

Yulv Pəyaya kənte

(Matiyee 24:29-31; Maləki 13:24-27)

²⁵ Pu hólí ηmaatεε ke ilim na isətu na isətulvŋası pə tóo. Lanwakəlle səsəəle ká kra katenja təna, na nəyəsεε ká kv-weyε tenku na ı hola səsəəna pə kəkəte səsəəle tóo. ²⁶ Yəlaa ká huν mpi pu kəə antulinya təna taa tə pə təm, ılena səyəntu səsəəntu kra-we na pá si pa tuŋ tóo ké yem təkprətu. Pə taya pulu tóo, pu ciyiti isətənyv taa kəkələnaa. ²⁷ Waatu inəyi paa na Yulv Pəyaya má ma səŋa isəŋməntuyv tóo, na má tiiki na ma toma ke səsəm na ma teeli. ²⁸ İ kəma na í na mpv inı pə sv lapu ıle, í kusı mə nyəəŋ na isə na í feesi təfuvv. Pə taya pulu, mə waasuyv caana kənte.

Fiki tvyv təm

(Matiyee 24:32-35; Maləki 13:28-31)

²⁹ Μρύγυ Yesu tōma-we si: I nyænna tūyυ ηku pa yaa si fiki tō na tuη lelēη na í na. ³⁰ Ye ι kōma na í suυ neγeτυyυ í nyēmá kpakpaa si heesuγυ talaa ké. ³¹ Mpu tōtōyō pə wee, í kōma na í na mpu inu pə laki, í nyi kpakpaa si Isə Kawulaya wōsaa. ³² Tampāna ke ma heeliyi-me, yēlaa mpa pa weυ isəntō tō pa kaa si pa tēna na pécó pə tēnaya mpu pə la. ³³ Isōtōnyυ na atē ká mōki yem. Ama ma kuyōyōtutu kaa saali paa pəcō.

I feη teu

³⁴ I la laakali, í taa yele na tōtōyōle na solunyōale pə pəsi-me, na kaγana antulinya inē ι nyəntυ nəγəsee ku-me. Ye í paasəna mpu kuyaku ηku ku tuti-meγe. ³⁵ Pə kəη kuuu ke antulinya tēna taa yēlaa tēna tēmaa ké isu pa petyυ puluyυ tō. ³⁶ Pə tō tō í feη na í səlēməyi Isə ké tam, na í hiki toma na í lu mpi pu kō tō pə taa, na í kōó í səη Yulu Pəyaya má ma isentaa.

³⁷ Yesu seγesaya Isə tēseele taa ké ilim ilim na í mələyi Olifinaa puγυ tō ké taanaya taanaya na í suuki. ³⁸ Yēlaa tēna pukaya Isə tēseele taa ké tanəη tanəη tēhuluhulu na pá nukι ι waasu.

22

Yutaasi kəlēmōtō tām

(Matiyee 26:1-5; Maləki 14:1-2; Yohaani 11:45-53)

¹ Potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tō pa acima wena pa yaa si Teeυ acima tō a wōsaa. ² Μρύγυ kətēlaa səsaa na Isə Təm seγesēlaa pa tēηna maγasuyυ ke isəna paa la na pá ku Yesu tō. Ama pa səyōmāyaaana samaa ké.

Yutaasi sōəlv puwa si ι tūyi Yesu ké nyuyυ nyəma niη taa

(Matiyee 26:14-16; Maləki 14:10-11)

³ Μρύγυ Satanι suυ Yutaasi Isəkaleeu pa naanūwa na naale taa lelv taa. ⁴ Ilena í polo na í na kətēlaa səsaa, na Isə tēseele səsōle tanlaa taa səsaa pá seγesi isəna ι ká la na í tυ Yesu ké pa niη taa tō na pá su. ⁵ Tēnaya pele pa lanη heewa səsəm. Ilena pá tō si paa ha-ι liyitee. ⁶ Ilena Yutaasi tisi, na í suυ peekuyυ ke kuyaku ku paηku ηku ku taa ι ká tυ Yesu ké pa niη taa na samaa ta nyi tō.

Teeυ acima kutōyōn tayanuyυ

(Matiyee 26:17-25; Maləki 14:12-21; Yohaani 13:21-30)

⁷ Potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tō pa acima kuyaku ηku ku wule pa kuyi Teeυ acima iwēesi tō ku talaa. ⁸ Μρύγυ Yesu kusa Piyee na Yohaani si: I polo í tēsəyi-tuyυ Teeυ acima tōyōnaya.

⁹ Tēnaya Piyee pa pōōsa-ι si: Leye n caa si tē təsi-ke?

¹⁰ Ilena Yesu cō-we si: Iι naa, í ká kōó isu í suυ icate tō, í ká sulina apalv nəyōlv na í səyēla lum na hēyaya. I tēη-ι na í suυ tēyaya ηka ka taa ι ká suυ tō. ¹¹ Ilena í pōōsi tēyaya tυ si: Tacaa si, kutuluyυ ηku ku taa ké í na ι ifalaa paa caya na pá tōyō Teeυ acima kutōyōyυ?

¹² Apalv inı ı ká hólı-meyge ate na ıso kutuluyı taa ké naı səsəu nakvləyi ısoıta, ıku kv taa we wontu nti í ká lana tə. Ku taa tənaya í ká təsi pə təna.

¹³ Mıpúy Piyee pa polaa na pá mayana teitei ısu Yesu ka heela-we tə. Na pá təsi Teev acima kvıtəyü ke təna.

Tacaa səm təsvuy

(Matiyee 26:26-30; Maləki 14:22-26; Kələntı I 11:23-25)

¹⁴ Teev acima waatv talaa, ılena Yesu na ı tillaa pá caya təyü.

¹⁵ ılena í heeli-we sı: ıšana ma nyula teu sı má na-me tə təyü Teev acima təyənaya na pécó má sıv ma konyəntəyüle taa tə pə we səyəntv. ¹⁶ Pə taya pılv tə, tampana ke ma heeliyi-me sı ma kaa tasa-yeyge təyü haləna pə kə pə hólı ı təyü tampana ke ıso Kawulaya taa na pécó.

¹⁷ Mıpúy Yesu kraya sılvım na kərv, na í see ıso ké í na təmle na í tə sı: ı mu-wı na í nyə mə təna. ¹⁸ Pə taya pılv, ma heeliyi-me sı pə krayav pənente tə ma kaa tasa sılvım nyəv haləna ıso kə na í təyü ı Kawulaya na pécó.

¹⁹ Pə waalı ké Yesu kraya potopoto na í see ıso ké í na təmle, ılena í faya-ı na í cele-we na í tə sı: Potopoto ıne ı kəna ma tənuyı ıku pə ha mə tə tə. Mıpúy í ká lakı na í təsəyi ma tə.

²⁰ Pa təma təyü ılena Yesu kraya kərv ke mpv tətə na í tə sı: Kərv ıne ı kəna ıso nəy pəelvyı kofam yoo, na ma caləm mpi pə kpema mə tə tə mpi pə hıləna pə tampana.

²¹ ı nyı teu sı wei ı təyü-m kolontunaa niı taa tə ı we cəne, na ma na-ı tə təkəna. ²² Tampana təyü Yılv Pəyaya má maa tee ké ısu ıso ká sıv tə. Ama wei ı təyü-m kolontunaa niı taa tə ı təm we waiyo.

²³ Tənaya Yesu ıfalaa sıv təmaya pəsvuy sı: ıle tá taa awe ká lana nteye mpv?

Səsəəntv tə həm

²⁴ Mıpúy Yesu ıfalaa sıv həm ke pa taa pa tike sı pa naa wei paa nyənəyi səsə tə. ²⁵ Tənayale Yesu sı: Piitimnaa awulaa səsaa ımakələyi pa yəlaa ké. Na mpa pa ké toııtunaa tə, pəle pa caa pá cuyusiı-ıweyge ta caa ta caa ké. ²⁶ Ama me ıle pə taa wee mıpúy mə kiı. Mə taa səsə í pəsi ı təyi mə səkpəlu, na wei ı ké wılav tə, í pəsi ı təyi təmle latv. ²⁷ Kvıtəyü latv na wei pa lakı-kv tə, awe kələna? Pə taya wei pa lakı-kv tə. Anıha, mpv ınəyi na má, ma we mə hekv ké ısu kvıtəyü latv. ²⁸ Me mə təkə mə təyi teu na í ta kisi-m ma wahalanaa taa. ²⁹ Pə təyü ké ma tıyı-meyge kawulaya ısu ma Caa ná tıyü ma tə. ³⁰ Má na-me tu təkəna na tə nyəkı ma kawulaya taa, na í ká caya kumlee tə na í hıvkəna ıseyeli kpeka naanıwa na naale.

Siməı kpeesvyı təm kpaalvyı

(Matiyee 26:31-35; Maləki 14:27-31; Yohaanı 13:36-38)

³¹ Μρύγύ Yesu tōma si: Simōη Simōη Simōη, ke ηκραηη. Satani sālēma nōγo na pē ha-i si i paγalēγi mē tēna isu pa paγalēγo tōγnaya pee na pā lēsēγi lōtō tō. ³² Ama ma sālēma Isō kē nyā tō si pē taa kōo na n̄ yele Isō kē nyā taa tēmmau. Nyaa kōma na n̄ layasi ile nyaa sōosi nyā taapalaa ke apalutv.

³³ Tēnaya Piyēe tōma Yesu si: Tacaā, ma tēma ma tēγi tōkuyō kē, paa salēka pā tēki ma na-η, na paa sēm ma na-η tu sēna.

³⁴ Μρύγύ Yesu cō Piyēe si: Piyēe, ma heeliγi-η tēfoo si mpi pu taku kampaaou kou ke saηa tō, n tēma tōm toosoγo kpeesuyō si n ta nyi-m kē n ta nyi-m.

Liyitee na layate pō tōkuyō tōm

³⁵ Pālē pō waali kē Yesu pōosa i ifalaa si: Maa tiluyō-me na i tēe mpv tēγalēγali, liγitee fēi, huluγu fēi, ηtankpate fēi tō, i lanη pulōv cēcaka na? Pa cō-i si: Aai tē ta la-η pulō.

³⁶ Μρύγύ Yesu tōma i ifalaa si: Tōv, pōnentē wei i wēna liyitee, pōntv i tōki i tōo, na wei i wēna huluγu i tōki-ku, na wei i fēina layate, pōntv i pēeti i toko na i yana. ³⁷ Ma heeliγi-me tēfoo si, nti pa ηmaa Isō Tōm taa si: Asayaa taa kē pa tu-i tō, pō wēe kē si pē la mryōγō ma nyōv taa. Na nti ηmaatv taa γōγota mryōγō ma tō tō tu la teitei kē.

³⁸ Tēnaya Yesu ifalaa tōma si: Tacaā, layalēe ntō cōneye naale. Ilena Yesu cō-we si: Aai, i yele tālē.

Yesu sālēmuyō ke Olifinaa puyō tōo
(Matiyee 26:36-46; Malēki 14:32-42)

³⁹ Μρύγύ Yesu kulaa na i lu, na i polo Olifinaa puyō tōo, isu i tu lakuyō tō, ilena i ifalaa tēη i waali. ⁴⁰ Pa talaa ilena Yesu tō-we si: I sālēmāγi Isō na pē taa kōo na i hoti mayasuyō taa.

⁴¹ Tēnaya Yesu yela-we na i hatēli pōcō isu yulō i lōγo pālē tu tala timpi tō, ilena i lunη akula, na i sālēmi Isō si: ⁴² Hai, ma Caa, ye n nōkaa, kōoli wahala sōsō inēγe ma nyōv taa. Ile paa na mpv la mpi n nōkaa tō, yele ma kōnōkēm.

[⁴³ Tēnaya isōtaa tillu nōγōlv i lu Yesu tōo, na i sōosi-i apalutv.

⁴⁴ Μρύγύ lanwakēlle sōsōale kra Yesu, ilena i seesi isōlē tēkanηkan na Isō sālēmuyō. Na hanaya lukaya isu calēm na ká tosiγi atē.]

⁴⁵ Yesu tēma Isō sālēmuyō, ilena i kulō na i mēli i ifalaa cōlv na i mayana isōnyēηlē kra pēle na halō pā caη pa too. ⁴⁶ Μρύγύ i pōosa-we si: Suwēγelē i tookuyō mpv tō? I kulō, i sālēmāγi Isō, pē taa kōo na i hoti mayasuyō taa.

Yesu kpav

(Matiyee 26:47-56; Malēki 14:43-50; Yohaani 18:3-11)

⁴⁷ Yesu tēηna mryōγō γōγōtuyō, ile yēlaa samaa tapayalē, na ifalaa naanōwa na naale taa lēlv Yutaasi tēna-weγe nōγo na i kōna-we. Μρύγύ i krētēna Yesu si i kpekēγōna-i. ⁴⁸ Tēnaya Yesu

ῥῶσα-ι si: Yutaasi, κρεκῆναν κε η̄ η̄λυῶνα kolontunaa si pá kra
 ὕλο Πῶγα μά na?

49 Μπα pa we Yesu τῶ τῶ, pa ná mpi pə caa lapu τῶ, ῑlena pá
 ῥῶσι-ι si: Tacaα tə yoona ta layalee ke?

50 Τῆναγa Yesu τῶ nyóma mpε pa taa lelu loma kətulu səsə
 təmlε tu ntəyōη η̄kraηyυ na í kəwli təfen. 51 Ῑlena Yesu τῶ-we si: Ῑ
 yele mpυ pə mayanaa.

Μῥόγυ Yesu tokina yulu ῑni ῑ η̄kraηyυ, ῑlena ku məli isu ku weu
 τῶ. 52 Πῶ waali ké Yesu ῥῶσα kətəlaα səsaa na Ῑsə təseεle tanjlaα
 taa səsaa na Yuta nyóma taa nyuyυ nyóma nyuyυ nyóma mpa pa
 kəma-ι kraυ τῶ si: Ῑ kəη na í nəki na í kraγa layalee na kratəη τῶ,
 maya η̄mulu isayau ke? 53 Μά na-me tu wenna Ῑsə təseεle taa ké
 kyεεη təna na í tá pεeki si í kra-m. Ama mə na ahoο səkpeuyυ
 tεε asayaa səsaa mə waatu tapəna saηa.

Piyee kpeeyuyυ

(Matiyee 26:57-58,69-75; Maləki 14:53-54,66-72; Yohaani
 18:12-18,25-27)

54 Μῥόγυ pa kra Yesu na pá pona kətulu səsə təyaya, na Piyee
 təyaya ῑ waali ké táalə́m τῶ. 55 Paa tayana kəkə ke taya heku taa.
 Τῆναγa Piyee polaa na í səti mpa pa pamna kəkə η̄ke τῶ pa heku
 taa. 56 Τῆmlε tu alunyəη nəyulu ῑ na-ι kəkə kpeεηa na í cayaa, ῑlena
 í nyəni-ι təpəηη na í τῶ si: Ῑ na apalu ῑνεγε.

57 Τῆναγa Piyee kpeεsaα si: Alu nyá, aai, ma ta nyəni-ι yoo.

58 Πῶ lapa layasaya ke pəcə, ῑlena nəyulu tətə náá na Piyee, na í
 τῶ si: Pa taa weγele na nyá tətə. Ama Piyee cə apalu ῑni si: Πῶ taya
 ma.

59 Πῶ tasa layasaya ke lapu, ῑlena nəyulu tətə náá seεsi isəle si:
 Tampana τῶ, apalu ῑne na Yesu ké. Πῶ taya pulu τῶ, ῑ ké Kalilee
 tu ké.

60 Τῆναγa Piyee cəwa si: Nti apalu nyá η̄ yəyətəyi τῶ ma ta nyi-ti.

Ῑ nəyō ta tu tiita aτε ῑle kampaav koο kraκpaα ῑnəyəle. 61 Τῆναγa
 Tacaα pəsaa na í yaya Piyee ke isəle. Ῑlena Piyee təssi nti Tacaα
 ka yəyətə-ι τῶ τῶ τῶ si: Mpi pu takι kampaav koou ke saηa τῶ η̄
 tema təm toosoγo kpeεeyuyυ si η̄ ta nyi-m ké η̄ ta nyi-m. 62 Μῥόγυ
 ῑ tukaa na í lu, ῑlena í wiī isu ῑ səki ῑ səki.

Yesu tnuυ na ῑ mapυ

(Matiyee 26:67-68; Maləki 14:65)

63 Yəlaα mpa pa tanjα Yesu τῶ, pa paakayana-ι, na pá maki-ι.

64 Pa taka ῑ isentəw ké na pá tanjι-ι si: Kpeγe, awe mapəna-η?

65 Pa yəyətə-ι təmnaa təmnaa kwəwutu ke payale tətə.

Yesu ponav ke kotuyυ səsəw

(Matiyee 26:59-66; Maləki 14:55-64; Yohaani 18:19-24)

66 Ku fema, ῑlena Yuta nyuyυ nyóma nyuyυ nyóma na kətəlaα
 səsaa na Ῑsə Təm seγesəlaα pá koti pa təma. Μῥόγυ pa pona Yesu

ké pa kotuyu səsəu taa. ⁶⁷ Na pá pəssi-ı sı: N ké Mesii? Cə-tu na tə ɲı.

Ḿpóyó Yesu cə Yuta nyuyv nyóma sı: Ma heeliyi-meɣe na u tisiyina-m. ⁶⁸ Ye ma pəssa-meɣe kypəssutu nti, u cə-m natəli. ⁶⁹ Ama pə kpaɣav pənente tə, Yulv Pəyaya má maɣa ɪsə toŋ təna tv kəŋkəŋ taa.

⁷⁰ Tənaɣa Yuta nyuyv nyóma təna pəsənaa sı: Ye mpv n ké ɪsə Pəyaya ntə?

Ḿpóyó Yesu cə-we sı: Tə maɣamaɣa tə lunna mə nəsı taa, ma ké ɪsə Pəyaya ké.

⁷¹ Tənaɣa Yuta nyuyv nyóma təma sı: Tə luna ı nəɣə na tá maɣamaɣa tə nu ɪle, tə tasəɣi aseeta nyóma ke pəkəyuv sı tə lepe?

23

Yesu ponav ke Pilati

(*Matiyee 27:1-2,11-14; Maləki 15:1-5; Yohaani 18:28-38*)

¹ Tənaɣa kotilaa təna kulaa na pá pona-ı Pilati ɪsentaa. ² Ḿpóyó pa suv-ı təm toyv ke təna sı: Tə maɣana apalv ɪne ı tusəɣi tá yəlaa sı pá taa feɪ Lom wulav səsə ke lampuunaa. Haləna í təŋ sı ɪnəɣəle wulav səsə Kilisiti.

³ Ḿpóyó Pilati pəssa Yesu sı: Nyayale Yuta nyóma wulav səsə ɪnəɣi?

ɪlena Yesu cə Pilati sı: Ntəɣəle n yəɣəta mpv.

⁴ Ḿpóyó Pilati heela kətəlaa səsaa na samaa sı: Maɣ naa apalv ɪne ı kwakələtv se.

⁵ Ama kətəlaa səsaa na seesa ɪsəle sı: ɪ seɣesəɣi yəlaa ké sı pá kisi tetv səsaa. Hatoo Kalilee ke ı caala-ti, na í cə Yuta tetv təna, halı nənəw kəle ı tala cəne.

Yesu ponav ke Heləti

⁶ Pilati nu kətəlaa səsaa təm nti, ɪlena í pəssi sı: Apalv ɪn Kalilee tv ke?

⁷ Pilati kəma na í cəkəna sı Yesu ké Heləti ɪfalv ɪlena í tə sı: ɪ pona-ı Heləti. Pə pamna ɪlé ı ka we Yosalem ke kuyeyɪ ɪnı ı taa tətə. ⁸ Heləti ná Yesu ɪlena ı lanle hulumı səsəm. Pə taɣa pəlv, ı ka nu ı təm, ɪlena í nyuli hatoo ləŋ sı í na-ı. Na ı teɪlayaa sı ı ká lapı-ı piti təmlə natəli na í ná. ⁹ Na í pəssa-ı təmnaa paɣale. Ama Yesu ta cə-ı paa kuləmvəv. ¹⁰ Kətəlaa səsaa na ɪsə Təm seɣesəlaa naa we təna na pəle pá suuki-ı ɪsəɣatv na ɪsəle kvsəmlə. ¹¹ Heləti na ı yoolaa pa wonaɣa Yesu ké na pá lakı-ı nyan ke səsəm. Ḿpóyó pa suu Yesu ke kacəka toko səsə nəɣəlv, ɪlena pá məŋna-ı Pilati kiŋ. ¹² Kuyaku ŋkv kv maɣamaɣa ke Heləti na Pilati pa ciikaa. Pəyele paa wəna təma na kolonja ké.

Sı pá kv Yesu ké pá kv-ı

(*Matiyee 27:15-26; Maləki 15:6-15; Yohaani 18:39–19:16*)

¹³ Μρύγυ Pilati kota kətəlaa səsaa na ıcate nyuyv nyəma na samaa, ¹⁴ na í tə-we si: ı kəna-m apalu inε si ı tolixi yəlaa. Təv, ıle ma pəəs-a təmnaa ke mə ısentaa. Ama ma ta na kawalası nsi í tu-ı tə si taa nakələyi ı kin. ¹⁵ Heləti mayamaya ná tá na ısayatv ke Yesu kin tətə, pə tətə ké ı tayana-tuyv-ı məhnav. Apalu inε ı ta wakəli pulv mpi pə nəğəsəna pá kv-ı pə tətə. ¹⁶ ıle ma yele na pá marı-ı akpatεε ılena í tεε.

[¹⁷ Paa Tεεv acima wena a tətə pə wεε si Pilati í tvi-wεyε saləka tv nəğəlvuyv.]

¹⁸ Μρύγυ pa təna pa krentaa na pá koo si: Yele pá kv inε inı, na ń tvi-tuyv Palapaasi.

¹⁹ Yvlkole təm na yoo nakvli kv lapəna ıcate taa na pá təkı Palapaasi. ²⁰ Pilati səla teu si ı yeki Yesu, ılena í tasəna- wεyε yəğətənav. ²¹ Ama pele pa mapa kapusi si: Kami-ı səm tesika tətə, kami-ı səm tesika tətə.

²² Μρύγυ Pilati tasa-wεyε yəğətənav ke təm tooso nyəm si: ıle ısayatv ntiyi ı lapa? Ma ta na nti tətə tətə paa kv-ı tə. ıle ma yele na pá marı-ı akpatεε ılena í tεε.

²³ Ama pa tasa kiisuyv na toη na ısəle kvseemle si paa kami-ı tesika tətə. Haləna pa kakiisasi nsi si nu Pilati. ²⁴ Tənaγa Pilati təma si: ıla ısəna í caa tətə. ²⁵ ılena í tvi-wεyε wei paa təkı yvlkole na yoo tətə na pa təηaya si pá yele-ı tə, na í cεε-wεyε Yesu si pá lana-ı nti pa səlaa tətə.

Yesu kam

(*Matiyee 27:32-44; Maləki 15:21-32; Yoħaanı 19:17-27*)

²⁶ Pa tεekayana Yesu ıle pə pamna Silεeni tv wei pa yaa si Siməη tə ı luna taale nté na pá suli-ı, na pá kpa-ı na pá svki-ı Yesu tesika si í təηna ı waalı.

²⁷ Yəlaa samaa tuutuuma təηaya ı waalı na alaa tətə, na pele pá kpa pa lanja na pá wiiki ı tətə. ²⁸ Μρύγυ Yesu pəsəna alaa mpe pa tətə na í tə-we si: Hai Yosalem alaa mε, í taa wii-m. Ama í wii mə na mə piya. ²⁹ Pə tayə pulv, kvyeη wεε ı ká kətə wei ı taa paa tətə si: Nyvleleη nyəma nté kaalvası, mpa pa ta tu məli məlvuyv mayamaya yaa, mpa pa həla pə ta mvsi tətə. ³⁰ Waatv ınəyi paa wiikina pəđη si: ı nyəkı-tv. Na paa tətə pulası si: ı takı-tv. ³¹ Pa ta kpisi talεε, kacəηfana tawvsi na?

³² Μρύγυ pa kpeηna yəlaa asayaa ke naale tətə si pa kvyi pá na Yesu. ³³ Pa kəma pa tala timpı pa yaa si Nyvmpəyəlaya tətə, ılena pá ká Yesu ké səm tesika tətə ké təna, na pá ká asayaa mpe tətəğə tesikası tətə, ləlv ke ı ntəğəη tətə, ləlv ke ı mpətəη tətə. ³⁴ Μρύγυ Yesu si: Taca, taa nyəmı pa ısayatv, pa ta nyı nti pa laki tətə.

ılena pá tətə tεtε ké ı wontu tətə na pá tala-tı. ³⁵ Yəlaa samaa səηa təna na pá nyənəyi. Yuta nyuyv nyəma wəηaya-ı na pá təη si: Ye

tampana i ké Mesii wei Iso lāsaa tō í ya i ti nyuḡu, isu i ka yapu lēlaa tō ilē.

³⁶ Yoolaa ná wonḡaga-i tōtō na pá pona-i lom konyəḡəm napəli, ³⁷ na pá tən-i si: Ye n ké Yuta nyéma Wulau səsə, waasɪ nyá təyi nyá maḡamaḡa.

³⁸ Paa ḡmaawa na pá pusi i nyuḡu tōo si: Yuta nyéma Wulau səsə ntō.

³⁹ Asayaa mpa pa kama tesika tōo tō pa taa lēlv ná tū-i si: Isu si Mesii kēle nyá yaa? Ya nyá ti nyuḡu na ḡ krentəna tá na ḡ ya tōtō.

⁴⁰ Ama lēlv ná kaləna ílé si: Saləka kuləm inəḡi pa tu nyá, ilē pepe tōo ké nn see Iso? ⁴¹ Pa tḡḡu taḡa saləka inē tō pə kēsaa ké. Ta kulaputu fēləḡəna-tu. Ama inē ílé, i ta la kawaləḡa nakəli.

⁴² Ilēna í tō Yesu si: Yesu n kəḡ ḡ kəo nyá kawuləḡa təḡu tō tōo si ma tōo.

⁴³ Mḡúḡ Yesu cə-i si: Təm tampana ke ma heeliḡi-ḡ, saḡa wole tənē tə maḡamaḡa má na-ḡ tu suv aləsanna.

Yesu hēev

(*Matiyee 27:45-56; Maləki 15:33-41; Yohaani 19:28-30*)

⁴⁴ Tənaḡa pə mēla yuḡu isu ahoō, pəyele pu we isu ilim sikuḡu taka ké. Mḡúḡ səkretuḡu nyala icate tōo, haləna pə tala ilim huḡu waatu. ⁴⁵ Puvuḡ ḡku ku kaḡa Iso təsēle səsəle taa tō kule ku kēsəna kv hēkv taa na kv faḡa huḡ naale ke yem. ⁴⁶ Ilēna Yesu kiisina nəḡə səsəḡa si: Ma Caa, kpaḡa-m. I tēma mḡúḡ yəḡətuḡu ilēna í hēe. ⁴⁷ Lom yoolaa nyuḡu tu ná pə təna mpi pə lapa mpu tō, ilēna í sa Iso na í tō si: Tampana tōo, yulv inē i ka ké yulvpaḡ ké.

⁴⁸ Samaa wei i təna i kəma nyənḡu tō i ná pə təna mpi pə lapa mpu tō, ilēna pá kpa pa laḡa na pá məli krente. ⁴⁹ Yesu cewaa təna, na alaa mpa pa təḡaḡa-i hatoo Kalilee tō pa səḡa tááləḡm tōo na pá nyənəḡi mpi pə laki tō.

Yesu pim

(*Matiyee 27:57-61; Maləki 15:42-47; Yohaani 19:38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Yuta icate Alimatee apalv nəḡəlvuḡu pa yaakəḡa Yosēfu. Apalv inē i ké yulvpaḡ na í təḡəḡi tampana na i kenḡaḡana Iso Kawuləḡa tōo. Mpe pa kotəḡana kotuḡu səsəəv ḡku. Ama i taapalaa kotuḡu nyéma lēlaa tu nti tə pəle na pá la tō tə ta maḡa-i.

⁵² Mḡúḡ i kulaa na í polo Pilati kiḡ na í sələmi-i si i kpaḡəḡi sətv.

⁵³ Ilēna í polo na í tisi sətv ke tesika tōo na í caa kponkponu ton nyəntv pḡḡkahulvḡa na í tak-i, na í pimi-i pələav ḡku paa hula kvkpaḡuḡu taa na pa ta pinta nəḡəlv tō kv taa. ⁵⁴ Aləsima wule nté pə təna pə hōla mpu, na kuyaku kuvhēsuvu caaki caalvuḡ.

⁵⁵ Alaa mpa pa təḡaḡa Yesu ké hatoo Kalilee tō pá na Yosēfu pa poləna. Pa wiila pələav taa na pá ná isəna pa husa sətv tō. ⁵⁶ Ilēna pá kpe na pá taḡani nimnaa na tulaalvnaa mpa paa saḡali sətv tō.

Ama pa hēesa kuvyaku kuvhēsuvu wule isu kusəsutv taa wēv tō.

24

*Yesu fem**(Matiyee 28:1-10; Maləki 16:1-8; Yohaani 20:1-10)*

¹ M̄p̄óyó alaa taa tev ke cimaasi tanan̄ tee na pá kul̄i na pá polo p̄elaav t̄o, na pá t̄oka pa nim s̄oos̄on̄ nȳəm mpi paa tayanaa t̄o. ² M̄p̄óyó pa mayana p̄ə kula p̄elaav p̄əle ke p̄elaav n̄əȳo na p̄ə pilimi-te na p̄ə pona poolun̄. ³ T̄ənaya pa s̄uv̄ p̄elaav taa, ama pa ta mayana Taca Yesu. ⁴ Pa wee na pa t̄əh̄na p̄ə t̄əm mayas̄uȳu, il̄e apalaa nap̄ələyi naale lu pa t̄o kele na pá suu wontu na t̄e tee k̄ək̄ə t̄ənȳən̄ənȳən̄i. ⁵ S̄əȳənt̄u kra alaa na pá ká pa nȳōon̄ na at̄e. Ilena ȳəlaa m̄p̄e pá t̄o-we si: Weesuȳu tv̄ ke m̄ə p̄eek̄əyi s̄ətaa h̄ek̄v̄ na? ⁶ I fei c̄əne, i fema. I t̄á t̄oosi nti i ka heela-m̄eȳe i ka wev̄ Kalilee t̄o si: ⁷ P̄ə wee k̄é si pá tv̄ Yul̄v̄ P̄əȳaya ke asayaa nin̄ taa, na pá ka-keye tesika t̄o, il̄e kaa fe p̄ə wee tooso wule.

⁸ T̄ənaya pa t̄oosa Yesu k̄uȳəȳətv̄tv̄ nti. ⁹ Alaa luna p̄elaav t̄o, il̄ena pá kp̄aya p̄ə t̄ənaya mp̄v̄ na pá keesi Yesu ifalaa naan̄v̄wa na kul̄vm̄ na lel̄aa t̄əna. ¹⁰ Alaa m̄p̄eȳele Mak̄ətala Mal̄i na Saani na Saaki too Mal̄i. Pa na lel̄aa k̄é, na t̄əm kul̄v̄mt̄v̄ nt̄əyi p̄ele pa tasa tillaa ke heeluȳu. ¹¹ Ama tillaa ná h̄v̄v̄k̄aya si t̄əm nti alaa heela-we t̄o t̄ə luna-weye yem k̄é, pa ta m̄v̄-we na-ti. ¹² Paa na mp̄v̄ Piyee kul̄aa na í kp̄aya asewa na í polo p̄elaav t̄o. I talaa il̄ena í lun̄ na í wiili na í mayana k̄ron̄k̄p̄ontu ton̄ nȳənt̄v̄ p̄v̄h̄kahul̄v̄na saalasi tike. P̄ə waali k̄é i kul̄aa na í m̄əli i t̄e na piti kra-i s̄əsm̄ ke nti t̄ə lap̄a mp̄v̄ t̄o t̄o.

*Yesu na tillaa naale pa t̄əm**(Maləki 16:12-13)*

¹³ Wul̄e nt̄é t̄ə mayamaya ke Yesu na tillaa taa naale nap̄əli ná kul̄aa na pá puki icate nte pa yaa si Imayusi t̄o. Icate nt̄é na Yosalem p̄ə poolun̄ n̄əȳəs̄əna kilom̄et̄əl̄ənaa naan̄v̄wa na kul̄vm̄. ¹⁴ Mpi p̄ə t̄əna p̄ə h̄əlaa t̄o p̄ə faaci ke pa lakaya. ¹⁵ Pa t̄əh̄na ȳəȳətv̄ȳv̄ na pá mayas̄əyi-ti il̄e Yesu mayamaya hika-weyele, na í na-we pá t̄əh̄. ¹⁶ Pa na-i, il̄e p̄ə ta c̄e pa isent̄ə k̄é si pá nȳəmi-i. ¹⁷ T̄ənaya Yesu p̄əosa-we si: I t̄əh̄ il̄e t̄əm ntiyi í mayas̄əyi mp̄v̄?

M̄p̄óyó pa s̄əh̄aa na pa lan̄a wak̄əla t̄ənan̄han̄. ¹⁸ T̄ənaya pa taa lel̄v̄ wei pa yaa si K̄əleupaasi t̄o i t̄əma-i si: P̄ə p̄əv̄ Yosalem in̄e i t̄əna t̄o, nȳá tike nȳá ta nuna nteye k̄ək̄əl̄ənaa m̄pa pa h̄əla k̄uȳeēn̄ in̄e i taa t̄o? ¹⁹ M̄p̄óyó i p̄əosa-we si: K̄ək̄əl̄ənaa m̄pa ye?

Ilena t̄əh̄laa naale c̄ə Yesu si: Mpi p̄ə mayana Nasaleti Yesu wei i k̄é Is̄ə k̄uȳəȳətv̄tv̄ tel̄əs̄ul̄v̄ s̄əso t̄o. P̄əc̄ó i ka p̄əsa t̄əma s̄əsoona lap̄v̄ na s̄eȳes̄uȳu ke p̄ə tu fei, hal̄əna Is̄ə mayamaya nȳəna-i s̄əso na ȳəlaa t̄əna t̄əto. ²⁰ Ta k̄ət̄əlaa s̄əsa, na t̄á nȳəȳv̄ nȳəma pa kp̄ana-i na pá kv̄-i, na s̄əm tesika t̄o k̄é pa kama-i. ²¹ T̄á t̄eelayaa si in̄i i ká yana nteye l̄seȳeli nȳəȳv̄. T̄əv̄ san̄a taa wee tooso k̄əl̄o, p̄ə t̄ənaya

mpu pə həlvu tə. ²² Pəle pə paasi tá taa alaa napəli pa tu-tuɣu piti taa. Pa taa tɛv na pá polo pəlaav tə. ²³ Ama pa ta mayana sətə. Pa məlaa ɫena pá heeli-tu si: Isətəa tillu lu tá tə, na ɪ heela-tu si ɪ fema. ²⁴ Tá taa ləlaa ná pola pəlaav tə na isəna mpi alaa keesaa tə, mǫpúy pa mayanaa tətɛɛɛɛɛ. Ama ɪ mayamaya ke pa ta ná.

²⁵ Tənya Yesu təma-wɛ si: ɪ ké layatu feinaa ké. Pepe tə ké ɪ muɣi ləɣ ke nti Isə kuyəɣətutu teləsəlaa ka kpaalaa tə ye? ²⁶ Pu wɛɛ si Mesii ká təɣə kɔnyəɣ ke mǫpúy na pəcə pá tu-ɪ teeli mɛɛ.

²⁷ Mǫpúy ɪ kpaɣa Isə Təm takəlaya taa təm na ɪ sɛɣɛsɪ-wɛɣɛ timpi pa yəɣətə ɪ təm tə. Moisi takəlasɪ ke ɪ caalənaa na ɪ kɛntɪ na ɪ tuɣətəna Isə kuyəɣətutu teləsəlaa təna nyəɣsɪ taa.

²⁸ Pa kəma na pá tala ɪcətɛ nte pa pukaya tə, ɫena Yesu la isu ɪ tɛɛkɪ təna tə. ²⁹ Ama pa kpa-ɪ si: Tá na-ɪ tə sɔv, nn naa taanaya taanaa, na pə caa yuɣu.

Mǫpúy Yesu cayaa na ɪ na-wɛ pá təɣ taanaya. ³⁰ ɪ na-wɛ pa cayaa na pá təkɪ, ɫena ɪ kpaɣa potopoto na ɪ sɛɛ Isə ké ɪ na təmle, ɫena ɪ fayə-ɪ na ɪ cɛɛ-wɛ. ³¹ Tənya pə cɛpa pa isɛntə na pá nyəmɪ-ɪ. Mǫpúy ɪ mɔka yem ké pa heku taa təna. ³² Tənya pa təma təma si: Anhaa, pəttooli, tə yəɣətaya na ɪ sɛɣɛsəɣɪ-tuɣu Isə Təm ke mpaav taa tə pə sɔv-tuɣu teu təkəɣkəɣ na?

³³ Tənya təɣlaa naale ɪnɪ ɪ kɔla kpaakpa na pá məli Yosalem. ɫena pá mayana pa naanɔwa na kulɔm ɪnɪ na pa taapalaa pa kotaa, ³⁴ na pá təɣ si: Tampana tə Tacaa fema. Siməɣ na-ɪ.

³⁵ Mǫpúy mpe pa mayamaya pa keesə-wɛɣɛ mpi pə lapə-wɛɣɛ mpaav taa tə, na isəna pa nyəmna Yesu ké potopoto təfayale tə.

Yesu ifalaa tə luv

(Matiyee 28:16-20; Maləki 16:14-18; Yohaani 20:19-23; Tillaa Təmle 1:6-8)

³⁶ Pa təɣna mǫpúy yəɣətɔɣu, ɫena Yesu mayamaya lu pa heku taa na ɪ tə-wɛ si: Isə ɪ heesɪ lanja.

³⁷ Tənya səɣəntu kpa-wɛ na pá tənəɣ paaki. Pə taya pulu, paa nyəmaya si asənaalu ké. ³⁸ Tənya Yesu təma-wɛ si: Pepe tə ké mə pɔntu kɛɛtəɣɪ mpu? Na pepe tə ké ɪ lakɪ sika ke mǫpúy mə taa? ³⁹ ɪ nyəmɪ ma niɣ na ma nəəhɛɛ na ɪ ná, maya te. ɪ takɪ-m na ɪ ná. Ma wɛna tənɔɣu na mɔwa, ma fei isu mpi pə naa yem tə.

⁴⁰ Yesu yəɣətə mpu, ɫena ɪ húlɪ-wɛɣɛ ɪ niɣ na ɪ nəəhɛɛ. ⁴¹ Lanɣhulɔmlɛ na piti wei ɪ kpa-wɛ tə pə katatəlaya tə pa ta pəsi na pá mu-ti. Tənya ɪ pəɔsa-wɛ si: ɪ wɛna təɣəɣaya nakəɫəɣɪ cəne?

⁴² Mǫpúy pa kəna-ɪ tinte kɔwəpəle tilimle, ⁴³ na ɪ mu na ɪ təɣ pa isɛntaa. ⁴⁴ Pə waalɪ ké ɪ təma si: Ntəɣɪ maa heela-mɛɣɛ waatu wei ma na-mɛ tu wɛɛ tə si, ma təm nti nti paa nma Moisi takəlasɪ taa na Isə kuyəɣətutu teləsəlaa nyəɣsɪ taa na Yontu taa tə tu la.

⁴⁵ Mǫpúy ɪ kula pa isɛ si pá cəkəna Isə Təm takəlasɪ. ⁴⁶ Na ɪ heela-wɛ si: Pa nmaawaya si pə wɛɛ si Mesii ká si ké na ɪ ká fe pə

kyeyeh tooso nyəhku wule. ⁴⁷ Pə wəe si pá təkɪ ɪ hətɛ na pá lakəna waasv ke piitimnaa təna, na pá hə yəlaa na pá layasi təntɛ na pá husɪ pa ɪsayatuna. Ue Yosalem ke paa caaləna na páćó. ⁴⁸ Meyele mpa pa nawa na paa hólí pə tampana tə pə seeta nyəma. ⁴⁹ Ma Caa təma si ɪ ká la-meye kvcəv ηku tə ma mayamaya maa yelina na kv kəv-mɛ. Ama í ká caya Yosalem taa ké haləna Iso toma kəv na a tii mə təv na páćó.

Yesu kpav ke ɪsɔtaa

(Maləki 16:19-20; Tillaa Təmlɛ 1:9-11)

⁵⁰ Pə waali ké Yesu kpaɣa-wɛ na pá lu ɪcate waali na pá wɔsəna Petanii. Tənaɣa ɪ kusa ɪ niŋ na ɪsə na í kooliyi-weye Iso kupantu. ⁵¹ ɪ təŋna-weye koolee ke kooluyɪ, ɪlena í yele-wɛ na pá kraasi-ɪ ɪsɔtaa. ⁵² Pɛle pa tɛma-ɪ seɛv ɪlena pá məli Yosalem na lanhulvmlɛ kyɪ-wɛ. ⁵³ Pa saasaya Iso təsele ke tam ké na pá san Iso.

LAAPAALI KUPANJ WEI YOHAAANI ŊMAAWA TŌ Kɔtɔlɔtɔ

Laapaali ine i ŋmaalɔ Yohaani sɔɔsa i takɔlaya taa kɛ tɔmnaa paɣale mpa Laapaalɔnaa lɛlaa ta yɔɔtɔ tɔ, isu akpaɣale ke Kana, na Nikotem pote ke Yesu kin, na Samalii alɔ na Yesu kɛ lɔkɔ nɔɔɔ, na apalɔ wei i hɛnta wɔsasi ke piisi pɔlefɛi nule tɔ, na apalɔ wei pa lɔlɔna yulɔmtɔ tɔ. Yohaani yaaki Yesu si: Iso Tɔm nti tɔ pɔsa yulɔ na tɔ kɔɔ na tɔ caya yɔlaa hɛku tɔ. Yesu kɛ Iso Pɔyaya kɛ, na i we Iso kin ke hatuu kancaalaya taa. Yohaani si Yesu kele weesuɣu na ye wei i tɛma-i na i taa pɔntɔ ka hiki weesuɣu tam tɔɔ nyɛŋku. Yohaani sɛɛwa isɔnaa paɣale kɛ i sɛɣesɔɣu taa ke. I tɔma si Yesu weɛ isu lɔm, inɔɣɔle tɔɣɔnaya, inɔɣɔle tiikulu kupan, inɔɣɔle nyaalɔm, i kɛ mpaav, inɔɣɔle nɔnɔɔɔ.

Isɔna pa faya Yohaani takɔlaya tɔ:

Tɔm pɔsa yulɔ, titite 1:1-18

Iso lɔm sɔlɔ Yohaani aseeta, titite 1:19-51

Yesu tɔmlɛ ke patɔma, titite 2:1-12:50

Yesu kusɔsutɔ kantɔkaya nyɛntɔ, titite 13-17

Yesu kɔnyɔntɔɣɔle na i sɔm na i fem, titite 18-21

Kɔkɔ ŋka ka naa yɔlaa tɔ na pa weesuɣu halɔ

¹ Hatoo kancaalaya Tɔm ka wɛnna. Na Iso cɔlɔɔ Tɔm ka weɛ, na Tɔm inɔ i ka tu kɛ Iso kɛ. ² Iso cɔlɔɔ i ka we hatoo kancaalaya. ³ I nin ke Iso lapɔna pɔ tɔna. Pulɔ cɔcɔka fɛi mpi pɔ lapa na i nin fɛi pɔ taa tɔ. ⁴ Inɔ i kin ke weesuɣu ka weɛ, na weesuɣu ŋku ku yelina na kɔkɔ kɔɔ yɔlaa kin na pɔ naa-wɛ. ⁵ Kɔkɔ naaki sɔkpetɔɣu na sɔkpetɔɣu, ta teesi-keɣe paa pɔcɔ maɣamaɣa.

⁶ Mɔpɔyɔ Iso tila i tillu nɔɣɔlɔ, pa yaa-i si Yohaani. ⁷ Ulɛ i kɔma si i hɔlɔyɔ kɔkɔ ŋka ka naa mpɔ tɔ ka yaasi. Na i kɔnte nyuɣu ntɛ si i yɔɔtɔ na yɔlaa tɔna mu, na pɔ tɔŋ-ti. ⁸ Pɔ taya inɔ i maɣamaɣa i kɛna kɔkɔ ŋke. Ama i kɔmaya si i keesɔyi kɔkɔ ŋke ka yaasi. ⁹ Kɔkɔ ŋke ka tike ka kɛna tampana nyɛŋka, na kɔ kɔɔ antulinya taa na kɔ yele na yɔlaa tɔna naaki.

¹⁰ Tɔm inɔ i ka kɔma antulinya taa, paa na mpɔ antulinya tɔ nyɛmi-i. Pɔyele i nin ke Iso ka lapɔna antulinya. ¹¹ I maɣamaɣa i tɛɣe i kɔma. Ama i tɛ nyɛma ta mu-i. ¹² Paa na mpɔ lɛlaa mu-i na pɔ tisi i tɔm, ilɛna i ha-wɛɣe tɔŋ si pɔ pɔsi Iso piya. ¹³ Pɔ taya isu pa lɔla-wɛɣe kululɔ ke Iso piya, yaa pɔ kɛ yulɔ sɔlɔɣu tɔm, yaa yulɔ nɔkɔɣu tɔm. Ama Iso lapɔna i maɣamaɣa si pɔ pɔsi i piya.

¹⁴ Təm inı ı pəsa yolv təkpaata na í kəə na í caya tá hekv, na ı pεεlee na ı tampana feina taka. Tə nawa ı teeli ke teu, teeli inəyi Tacaa ha Pəyaya ıkpamle. ¹⁵ Yohaani ka yəgəta ı təm na í kpaali si: ı təm ke maa yəgətaa, si ma waali nəgəlv ká te na í kəə, ıle ı kəla-m. Pə taya pulv, pa lula-m tə, ma mayana-ı kə.

¹⁶ ı kəpantv səsəəntv təə, tá təna tə nu ı lelen pə tu fei. ı lapa-tuyv kəpantv ke təma təə, tənε tə ten na tənε tə leetəyi. ¹⁷ Moisi kin ke tə hika kiin. ılena Yesu Kilisiti náa kəna pεεlee na tampana pə təm. ¹⁸ Too tə, nəgəlv ta nata Iso. Ama Iso Pəyaya ıkpamle nka ka kə Iso na ká we ka Caa Iso kin tə, nke ka lapəna na yəlaa nyı Iso.

Lvm səlv Yohaani waasv

(Matiye 3:1-12; Maləki 1:1-8; Luku 3:1-18)

¹⁹ Waatv wei Yuta nyuyv nyəma kusa kətəlaa na Lefii nyəma ke Yosalem na pá tili-we si pá polo pá pəəsı Yohaani si ı kə awe tə, nti Yohaani inı ı yəgətaa təgəlv:

²⁰ Yohaani ta kisi cəv, ı tisa tampana kə si: Ma ta ke Mesii.

²¹ ılena tillaa mpe pá pəəsı Yohaani si: ıle n kə awe? Ilii? Na í cə si: Ma ta ke Ilii. Pa tasa-ı si: Nyayale Iso kuyəgətutv teləsvlv wei tə? Na í cə si: Aai.

²² Tənaya pa tayana-ı təm si: ıle n ke awe? Heeli-tv na tə polo tə heeli mpa pa tila-tv tə. Nyá mayamaya n yaa nyá tı suwe?

²³ Mpyóy Yohaani təma si:

Má, ma kə nəgəlv wei ı yəgətəgəna nəgə səsəya ke wəlaya tetv taa si pá tayanı Tacaa ke mpaav na kó siyisi teu.

Iso kuyəgətutv teləsvlv ısayii ka yəgətəna-tı.

²⁴ Tillaa mpe paa kə Falisanaa. ²⁵ Na pεe pa pəəsəna-ı təcululu si: Ye n ta ke Mesii, n ta ke Ilii, pəyele n ta ke Iso kuyəgətutv teləsvlv wei tə ıle, pepe təə kə n səə yəlaa ke Iso lvm?

²⁶ Mpyóy Yohaani cə-we si: Ma ıle lvm ke ma səə-me. Ama nəgəlv we mə hekv taa wei í ta nyı tə. ²⁷ Ma waali ıle ı kəə, ma ta tala má wəgəsı ı nəəhe taa ntajkpala mayamaya.

²⁸ Pə tənaya mpv pə lapa Petanii ke Yaatanı pəgə waali kə timpi Yohaani səkaya yəlaa ke Iso lvm tə.

Iso ıwəyaya Yesu

²⁹ Tev fema na Yohaani na Yesu na í kəə ı kin, ılena í tə si: ı naa Iso ıwəyaya nka ka husəyi antulinya ısayatv təgəlv? ³⁰ ı təm ke maa heela-me si: Ma waali nəgəlv ká te na í kəə, ıle ı kəla-m. Pə taya pulv, pa lula má tə, ma mayana-ı kə. ³¹ Ma taa nyı si aweyele pəntv inı. Ama ma kəmayə si ma səə yəlaa ke Iso lvm na lvm si pə la na ıseyeli nyəma nyəmi-ı.

³² Yohaani tasa yəgətuyv tətə si: Ma nana ma ısəpəle ke Iso Feesuyv, na kv we ısu alukuku na kv tiina ıso na kv caya Yesu

τῶ. ³³ Μα τὰ νυῆντα Yesu. Αμα Ἰσὼ wei ἰ tila-m σὶ μά σο γῆλαα κε Ἰσὼ lum τὸ inἰ ἰ heelina-m σὶ: Ἰ κάμα ἡ νά Feesuyu tiiwa na kú caya yulb wei ἰ τῶ, puntv inἰ ἰ ká sōna γῆλαα κε Ἰσὼ lum na Feesuyu Nanhv. ³⁴ Τῶ, μα νά mpv τῶγῶ μα γῶγῶτῶγῶ tēcειει σὶ inἰ ἰ kēna Ἰσὼ Pəyalv.

Yesu ifalaa kancaalaya nyōma

³⁵ Τευ fema ἰlena Yohaani we tēna τῶτῶ, ἰ na ἰ ifalaa τὰ naale. ³⁶ Ἰ κάμα na ἰ νά Yesu τεε, ἰlena ἰ τὸ σὶ: Ἰ naa Ἰσὼ Ἰwəyaya nté.

³⁷ Yohaani ifalaa naale inἰ ἰ nu mpv, ἰlena pá təḡ Yesu waali. ³⁸ Yesu pəsəna ἰ waali təkpev na ἰ νά σὶ pa təḡəγῶ-ἰ, ἰlena ἰ pəəsi-we σὶ: Pepeye ἰ pəkəγῶ?

Ἰlena ifalaa naale inἰ ἰ pəəsi-ἰ σὶ: Lapi, (Tacaα κε pa yaa mpv na pa te taa.) Leye nyá təyaya?

³⁹ Yesu cə-we σὶ: Ἰ kəə na ἰ νά.

Ἰμπύγῶ Yohaani ifalaa polaa na pá nyἰ Yesu τε, na ἰ na-we pá la taanaya κε tēna. (Waatv inἰ τὸ ἰlim huəwaya.)

⁴⁰ Mpa pa naale pa nu Yohaani təm na pá təḡ Yesu τὸ pa taa lēlv nté Siməḡ Piyee neu Antəlu. ⁴¹ Na Antəlu inἰ ἰ sulina ἰ taalv Siməḡ κε kancaalaya na ἰ heeli Siməḡ σὶ: Tə hika Mesii. (Kilisiti κε pa yaa mpv na pa te taa.)

⁴² Ἰlena Antəlu kpaγa Siməḡ na ἰ pona Yesu kin. Ἰμπύγῶ Yesu nyəna-ἰ təpῆḡ na ἰ təmi-ἰ σὶ: N ké Yohaani pəyalv Siməḡ ké, ἰle kaγana paα cuyusi-ḡ σὶ Sefasi. (Piyee κε pa yaa mpv na pa te taa.)

Filipv na Natanayee pa yaav

⁴³ Τευ fema, ἰlena Yesu luyv la σὶ ἰ ləki ἰ təγῶ Kalilee. Ἰμπύγῶ ἰ sula Filipv, na ἰ təmi-ἰ σὶ: Kəə ἡ təḡi-m.

⁴⁴ Filipv ka ké Antəlu na Piyee pa icate Petesaita tv ké. ⁴⁵ Pə waali ké Filipv nawa Natanayee na ἰ heeli-ἰ σὶ: Wei ἰ təm Moisi ka ḡmaa kvsəsutv takəlaya taa na Ἰσὼ kuyəγῶtv teləsəlaa nāá yəγῶtῶ τῶτῶ τῶ, tə hika-ἰ pəne. Ἰnəγəle Nasaleti tv Yosēfv pəyalv Yesu.

⁴⁶ Tənaya Natanayee nəγῶ təkpaυ σὶ: Kupaυtv natəli tə wee σὶ tu luna Nasaleti? Ἰlena Filipv cə-ἰ σὶ: Kəə na ἡ nana nyá ἰsəle.

⁴⁷ Yesu nawa Natanayee na ἰ kəḡna ἰ τῶ, ἰlena ἰ yəγῶtῶ σὶ: Ἰseγeli tv maγamaγa ntə cəne. Pəpətiya tv fei ἰ kin κε paα pəcə.

⁴⁸ Ἰμπύγῶ Natanayee pəəsi-ἰ σὶ: Leye n nyəmma-m?

Ἰμπύγῶ Yesu cə-ἰ σὶ: Ma na-ḡ fiki tvγv τεε na pəcə Filipv yaa-ḡ.

⁴⁹ Tənaya Natanayee təma σὶ: Αμα Tacaα, ἡ ké Ἰσὼ Pəyalv, Ἰseγeli nyōma wulav səsə ké.

⁵⁰ Ἰμπύγῶ Yesu cə-ἰ σὶ: Ἰsu ma heeluyuu-ḡ σὶ ma na-ḡ fiki tvγv τεε təγəle n mv-ti yaa? N ká te na ἡ na mpi pə kəla təne inἰ təkpaταα τῶ.

⁵¹ Μρύγύ Yesu tōma si: Tamapana ke ma heeliyi-me yoo, ma cesaγi. I ká te na í ná isatōnyu tulaa na Isō isōtaa tillaa tēhōyi Yulu Pēyaya má na pá kraa na pá tiiki.

2

Kana akpayale

¹ Kuyaku tooso nyēhku wule pa kra pēle ke Kalilee Kana taa, na Yesu too polo. ² Na pá yaa Yesu na í falaa tōtōγō akpayale n̄té tē taa. ³ Tēnaya solum tēma, úena Yesu too heeli Yesu si: Pa solum tēma.

⁴ Μρύγύ Yesu cō í too si: Alu nyá, nyaa heelina-m na pécó má lá na? Ma waatu ta tata.

⁵ Tēnaya Yesu too heela tēmlē nyéma si: Ye í heela-mēγē nti í la nti.

⁶ Pēē ηkraan̄ naatoso wei í taa Yuta nyéma aluwala lum ka wēē tō í ka wē tēna, na paa í taa ηku kv tōki isu liitilinaa nunōwa (100) ké mpv. ⁷ Μρύγύ Yesu tōma tēmlē nyéma si: I suuli ηkraan̄ inōyi lum. Tēnaya pa suulina í nōōsi tōke tōke. ⁸ Úena í tō-wē si: Tōu, pānente í cosi lum mpi na í pona kv tōγōv tallu úē.

Μρύγύ tēmlē nyéma cosaa na pá pona kv tōγōv tallu. ⁹ Úena tallu tēh lum mpi pē pēsa solum ke mpv tō. Ama í ta nyi timpi solum mpi pē lunaa tō. Úē tēmlē nyéma mpa paa cosa lum tō pēle pa nyēmá. Μρύγύ tallu yaa akpayalu, ¹⁰ na í tōmi-í si: Solum kv pam ke yōlaa tēna caalōyēna lōsvy, na pē kōma na pa tēna pá haγa úē, pa tēkēna mpi pē ta tōli tō. Ama nyá, nyá solum kv pam ná wē halēna nōōnō.

¹¹ Piti tēmlē kancaalaya nyōnte nte Yesu lapa Kalilee Kana taa tōγōle. Na piti tēmlē nteγē í hulēna í teeli, na í falaa tēna-í na pa taa.

¹² Pāle pē waali úē, Yesu na í too na í newaa na í falaa pa pola Kapānahum na pá cāγa tēnaya wēē naale, úē pa ta taan̄i.

Payatōlaa tōγōnyu ke Isō tēsēle sōsōle taa

(*Matiyee 21:12-13; Malēki 11:15-17; Luku 19:45-46*)

¹³ Yuta nyéma Tēēv acima wōsaa, úena Yesu polo Yosalem.

¹⁴ Μρύγύ í maγana naan̄ na heen̄ na alukukunaa pēētōlaa cāγa Isō tēsēle taa, na liyitee yōkōlaa nāá cāγa pēle pa taapōlēnaa tēē.

¹⁵ Tēnaya Yesu kraγa ηmusi na í kuntili-si na í tōγōnna pa tēnaya Isō tēsēle taa, pa na pa heen̄ na pa naan̄ tōtō. Na í ηmusi liyitee yōkōlaa liyitee ke ate, na í pēsi pa taapōlēnaa ke alele. ¹⁶ Úena í holina alukukunaa pēētōlaa si: Úlōsi-wēγē cānē. I taa pēsi ma Caa tēyāγa ke kv yaku ke mpv.

¹⁷ Μρύγύ í falaa tōōsaa si pa ηmaōwa Isō Tōm taa si: Hai Isō, ma luyi svv nyá tēyāγa tēmlē ké isu yem na kvēte.

¹⁸ Tēnaya Yuta nyéma tēnā-í tēkpu si: Piti tēmlē nteγē n ka latu na pécó tē nyi si pē ha-η mpaav si n̄ la isētō in̄i?

19 Μρύγύ Yesu cə-we si: I yəki Iso təsele tənə, na maa tayani-
teye ημαν κε κυεση τοσο τaa. 20 Μρύγύ Yuta nyəma təma-i si:
Pusi nule na naatoso κε pa ημα Iso təsele tənə, na nyaa ημαa-
teye κυεση τοσο τaa?

21 Ama Yesu mayamaya i təyi i yaakaya mpv si Iso təsele. 22 Pə
təw kə waatu wei Yesu kəma na i si na i fe tə, i ifalaa təssa si i ka
yəyətə-ti. Haləna pá te pa τaa na Iso Təm na Yesu kyəyətətə tətə.

Yesu nyəmə yəlaa lotu τaa hvwεε

23 Yesu wεw Yosalem κε Tεεw acima təw kə mpv tə, yəlaa payale
nawa piti təma nna i lakaya tə na pá mu-i kprakpa təkpa si inəyi.

24 Ama Yesu ná tá te-we na i τaa. Pə τaya pulv, i nyəmə pa tənaya
teu kə. 25 Pə fei si nəyəlvi í seye-si pa təm na pəcə. I mayamaya i
nyəmə mpi pə wε yulv τaa tə.

3

Yesu na Nikotem pa faaci

1 Apalv nəyəlvi i ka wenna Falisanaa τaa na pá yaa-i si Nikotem.
I kə Yuta nyuyv nyəma τaa ləlv. 2 Μρύγύ i pola Yesu kin κε ahoo
naali na i yəyətə-i si: Tacaa, tə nyəmə si Iso kəmma-η si n seye-si-tu.
Pə τaya pulv, nəyəlvi fei wei i pəsəyi na i la piti təma isu n lakuyv
tə na pə tá kəna Iso təy.

3 Yesu cə-i si: Tampana κε ma heeliyi-η yoo, maa cesəyi, ye pə
ta ləli yulv κε ləlvuyv, i kaa na Iso Kawulaya.

4 Tənaya Nikotem pəssa-i si: Isənayale pu tayani yulv κε ləlvuyv
na í tēma səsə κε lapv? Ama i kaa pəsə na í ləli i too lotu τaa kə
sovv na pə tayani-i ləlvuyv?

5 Yesu cə-i si: Tampana κε ma heeliyi-η yoo, maa cesəyi, ye
pə ta ləli-η na ləm na Feesuyv, n kaa sovv Iso Kawulaya. 6 Yulv κε
yulv ləlyəyi. Ama Iso Feesuyv ləlvuyv wəna pə mpaa, na pəle pə wε
yulv τaa təm kə. 7 Taa la piti na nti ma heela-η si pə wεε si mə
təna pu ləli-məye ləlvuyv tə tə təw. 8 Nyəni, heelim makı timpı pə
luyv wεε təyə, na n nukı pə təy. Pəyele n ta nyı pə təlile yaa pə
təpote. Wei Iso Feesuyv ləlaa tə i wε mpv tətə.

9 Μρύγύ Nikotem təma si: Isənayale mpv?

10 Ulena Yesu cə-i si: Halı məyele lseyeli seyesəlaa səsaa na n ta
cekəna təm tənə? 11 Tampana κε ma heeliyi-η yoo, maa cesəyi,
tə nyəmə nti tə yəyətəyi tə na nti tə nawa tə ntəyi tə keesəyi-mε.
Pə na pə mpv tə mu caa tá təm muyv. 12 Isəna pə təyη lapv κε atε
cənε təyələ ma heeliyi-mε na u saη muyv. Uε ye ma keesa-məye
isəna pə wε isətəa tə, mə τaa aweyele mulv? 13 Nəyəlvi ta kpata
isətəa ye pə τaya Yulv Pəyaya má wei ma luna isətəa na má tii tə
ma paasi. 14 Isu Moisi ka tuyv nyəyəlvyv kuseemuyv təm κε tesika
nyuyv τaa na í siki wulaya tətə τaa tə, mpv inı tətəyə pə wεε si paa
kpaasi Yulv Pəyaya má. 15 Ulena yəlaa mpa pa təna paa mu ma

təm tə pá hiki weesuɣu ŋku ku tɛŋ tə. ¹⁶ Pə taɣa pɔlv, Iso sɔla yɛlaa tənaya səsəm, haləna í can í ha í Pəyaya ikpamle, si pa tənə mpa paa tɛŋ ka təm tə, pá taa si, ama pá hiki weesuɣu ŋku ku tɛŋ tə. ¹⁷ Pə taɣa isu yɛlaa təm kuyɔ tə kɛ Iso tila í Pəyaya. Ama pa nyuɣu yaru tə kɛ. ¹⁸ Paa kuyi wei í tɛŋa ka təm tə pɔntu təm. Ama wei u tɛŋɛyi ka təm tə, pɔntu təm tɛma sɛpu, í ta tɛŋ Iso Pəyaya ikpamle təm tə pə tə. ¹⁹ Pa təm sɛpa timpí tɔɣɔle si fətəla wei í naaki tə í kɔma antulinya taa, na yɛlaa sɔli səkpetuɣu na pá kisi-í pa lakasi isayasi tə. ²⁰ Ye wei í laki isayatu í taa kpaakəna fətəla inəyi. Í kɔtəyənə-í si pə taa kəɔ na í la na pə ná í isayatu tə. ²¹ Ama wei í tɛŋɛyi tampana tə í kɔtəyənə fətəla inəyi si í la na pə ná təcɛɛɛ si Iso nunav tə kɛ í laki mpu.

Yesu na Yohaani pa təm

²² Pəle pə waali kɛ Yesu na í ifalaa pa kɔla tənə na pá polo Yuta tɛtu taa, na í na-we pá caya tənaya wɛɛ naale, na í sɔki yɛlaa kɛ Iso lɔm. ²³ Yohaani ná sɔkaya yɛlaa kɛ Iso lɔm tətɔɣə Ayinɔŋ kɛ Salim kin. Lɔm ka wɛ tənaya səsəm kɛ. Yɛlaa kəŋaya Yohaani kin na í sɔki-wɛyɛ Iso lɔm. ²⁴ Waatu iní tə pa ta təkəta Yohaani kɛ saləka.

²⁵ Mɔpɔyó Yohaani ifalaa taa lɛlaa na Yuta tu nɔɣɔlv pa suv həm kɛ Iso sɛɛv kətasi nsi yɔlv taɣanəyənə í ti tə si tə. ²⁶ Mɔpɔyó pa pola Yohaani kin na pá pɔsɔ-í si: Taca, n tɔsa yɔlv wei í təm n ka heela-tu na nyá na-í í ka wɛ Yaataní waali tə í tə? Nyəni pənente iní í sɔkəna nteyɛ yɛlaa kɛ Iso lɔm, na pa tənə pá puki í kin.

²⁷ Ilɛna Yohaani cə-we si: Yɔlv u hikiyi pɔlvɣu yem na Iso tá ha-í-wi. ²⁸ Mə maɣamaya í pəsəyi na í ləsi ma aseeta si ma yɔɣɔta si ma ta kɛ Mesii. Ama ma tɛɛ í nɔɣə kɛ kɔtɛɛ. ²⁹ Akpayaɔlv tənna asasaɔlv. Ama akpayaɔlv taapalv səŋa tənə na í kema ŋkpaŋŋ. Pə kɔma na í nu akpayaɔlv nɔɣə, ilɛ í lanlɛ hɔlvɔm səsəm. Mpu iní tətɔɣə ma lanlɛ hɔlvɔmaa, na pənente pə maɣa-m teu. ³⁰ Pə wɛɛ si Yesu í pukəna na maa səki.

Wei í kəmna isɔtaa tə í təm

³¹ Wei í luna isɔtaa tə iní í kələna pə tənə. Na wei ilɛ í wɛ atɛ cənɛ tə, í kɛ atɛ nyəŋ kɛ, na atɛ nyəntu kɛ í yɔɣɔtəyi. Ama wei í luna isɔtaa tə iní í kələna pə tənə. ³² Na í yɔɣɔtəyi mpi í nawa na í nu tə pə təm, ama nɔɣɔlv u muɣi í təm. ³³ Ilɛ wei í tu mu í təm, pɔntu tisina ntɛ si Iso yɔɣɔtəyi tampana. ³⁴ Wei Iso tilaa tə pɔntu yɔɣɔtəyi Iso təm kɛ. Pə taɣa pɔlv, Iso cɛləyi-í í Feesuɣu tənaya. ³⁵ Taca sɔla í Pəyaya na í tu pə tənaya ka niŋ taa. ³⁶ Ye wei í nuna Pəyaya í tɛma weesuɣu ŋku ku tɛŋ tɔɣə hikuyu. Ama wei í kisa Iso Pəyaya kɛ nunav tə í lanɔa kɛ, na Iso muna-í na pááná kɛ tam kɛ mɔpɔyó.

4

Yesu na Samalii alv pa faaci

¹ Falisanaa nuwa si Yesu hikiyi tɛɲlaa na í sɔɔki-weyɛ Iɔ lɔm na pɛ kɛlɛyi Yohaani. ² Pɛ́cɔ́ pɛ taya Yesu maɣamaɣa sɔɔkayana-weyɛ Iɔ lɔm, ama ɪ ifalaa ké. ³ Yesu kɔma na í nu si Falisanaa nu mpu, ɪɛna í kuli Yuta tetu taa na í mɔnna Kalilee tetu taa. ⁴ Na pɛ weɛ si Samalii nyɛɲku kɛ í tɛɲ.

⁵ Ḿpɔ́yɔ́ Yesu wɔsɛna Samalii ɪcate natɛli nte pa yaa si Sikaa tɔ, na tɔ kpɛtɛna tetu nti Yakɔpu ka ha ɪ pɛyaya Yosɛɛfu tɔ. ⁶ Na Yakɔpu lɔkɔ ka we tɛna. Tɔnte nu Yesu ɪɛna í caya lɔkɔ nɔɔɔ, na waatɔ unɪ ilim sikaa.

⁷ Ḿpɔ́yɔ́ Samalii alv nɔɔɔlɔ kɔma lɔm luyɔ, na Yesu sɛlɛmɪ-ɪ si: Ha-m lɔm na má nyɔɔ.

⁸ Waatɔ unɪ Yesu ifalaa ka tɛma tɛɛv kɛ ɪcate taa ké kɔtɔɔv yapu. ⁹ Samalii alv cɔ-ɪ si: Pepe tɔɔ ké nyaya Yuta tu na ń sɛlɛmɛɣim lɔm si n nyɔɔ. Pɛ́cɔ́ maɣa Samalii tu? (Pɛ taya puɔv tɔɔ, Yuta nyɛ́ma na Samalii nyɛ́ma paa suliyi.) ¹⁰ Ḿpɔ́yɔ́ Yesu cɔ-ɪ si: Ye n ka cɛkɛna mpi Iɔ haaki tɔ, na ń ka nyɛmá wei má ma sɛlɛmɛɣi-ɲ lɔm kɔnyɔnyɔɔm kɛ ɪsɛntɔ tɔ, nyá maɣamaɣa n ka laalɛna-m sɛlɛmɔvɔv na maa ha-ɲ weesuyɔ lɔm.

¹¹ Ḿpɔ́yɔ́ alv cɔ Yesu si: Ma cɛ, n fɛina kɔlulunav ɲku n ká luna tɔ. Pɛ́cɔ́ lɔkɔ ná tu lumaa. ɪɛ leyɛ n ká hiki weesuyɔ lɔm mpi? ¹² Tá lɔɲcɛ Yakɔpu hulina lɔkɔ unɛ na táá maɣana-ɪ. Halɪ Yakɔpu na ɪ piya na ɪ kalɛkɛɲ pa nyɔɔ lɔkɔ unɪ ɪ lɔm. ɪɛ n huɔ si n kɛla ɪɛ?

¹³ Ḿpɔ́yɔ́ Yesu cɔ alv si: Wei í nyɔɔ lɔkɔ unɛ ɪ lɔm lɔkɔtv tasɛɣi-ɪ kpaɔv ké. ¹⁴ Ama wei í nyɔɔ lɔm mpi maa ha-ɪ tɔ, lɔkɔtv u lɛlɛɣi-ɪ kpaɔv paa pɛlee. Pɛ taya puɔv, lɔm mpi maa ha-ɪ tɔ pu la ɪ taa ké lɔm sɛɛlv wei ɪ cɛtɛɣi tɔ. Halɛna í hiki weesuyɔ ɲku ku tɛɲ tɔ na ɪ kiɲ.

¹⁵ Ḿpɔ́yɔ́ alv cɔ Yesu si: Ma cɛ ha-m lɔm mpi, ɪɛ lɔkɔtv kaa tasa-m kpaɔv, na má taa tasa cɛnɛɣɛ mɛlvɔv kɛ lɔm luyɔ.

¹⁶ Ḿpɔ́yɔ́ Yesu tɔma alv si: Polo ń yaa nyá paalv na nyá na-ɪ í kɔɔ cɛnɛ.

¹⁷ Ḿpɔ́yɔ́ alv cɔwa si: Ma fɛina apalv.

ɪɛna Yesu cɔ alv si: Tampana kɛ n yɔɔtɔaa si n fɛina apalv. ¹⁸ Pɛ taya puɔv, n tɛma apalaa kakpasɪ kɛ saav, na wei ɪ tɛ n tu we kayana ɪsɛntɔ tɔ n we yem, pɛ taya nyá paalv. Pɛ tɔɔ ké nyá tɔm wɛna tampana.

¹⁹ Ḿpɔ́yɔ́ alv cɔ Yesu si: Tacaɔ, ma naa si n ké Iɔ kuyɔɔtɔtv telɔsɔlv. ²⁰ Ta lɔɲcɛnaa sɛɛkaya Iɔ ké puɣv kɔnɛ kv tɔɔ. Ama Yuta nyɛ́ma mɛ mɛ tɛɲ si ye paa sɛɛ Iɔ Yosalem ké.

²¹ Ḿpɔ́yɔ́ Yesu cɔ alv si: Alv nyá nu ma tɔm, pu kɔɔ tɔ, Tacaɔ Iɔ sɛɛv kaa weɛ tɛntɛmlɛ tɔm, si puɣv kɔnɛ kv tɔɔ yaa Yosalem. ²² Samalii nyɛ́ma mɛ í ta nyɪ wei í sɛɛki tɔ. Ama Yuta nyɛ́ma ta

tá nyómá wei tá seeki tó. Pə taya pulv, Yuta nyóma kinj ke Iso seev mpi pə waasəyi tó pə wee. ²³ Ama pə wee pu koo, hali pə tu terna konte te, na mpa pa seeki Iso na tampana tó paa see-i hatoo pa taa ké na cesuyv fei. Iso seelaa isu mpv weye Caa Iso soolaa. ²⁴ Iso u naa isentoo, pə tóo ké mpa pa see-i tó, pə taya isentoo ke paa see. Ama pa taanaa ké na cesuyv fei.

²⁵ Mpróyú alv cə Yesu si: Ma nyómá si Mesii wei pa yaa si Kilisiti tó i ká koo te, ye ílé i koma, i ká kilisi-toyv pə tona.

²⁶ Mpróyú Yesu cə alv si: Ma wei ma yəgətəgəna-ŋ isəntə tó, mayale Mesii inu.

²⁷ Yesu na alv pa təŋna yəgətaya ke mpróyú ílena i ifalaa tala, na pá la-weye piti ké mpi pə tóo i na alv taka pa yəgətəyi tó. Paa na mpv pa taa nəgəlv ta pəosi si: Pepeye n caa i kinj? Yaa ntiyi nyá yəgətəgəna-i?

²⁸ Təŋaya alv məŋna i həyaya na í su. Ílena í məli icate taa na í yaa yəlaa si: ²⁹ I koo na í ná apəlv nəgəlv wei i kpaɣa pə tona mpi tuu ma lapa tó na í keesi. I ta ke Mesii yee?

³⁰ Mpróyú yəlaa lu icate taa na pá puki Yesu kinj.

³¹ Alv inu i tee mpv tó, na i ifalaa náá təŋna-i teekuyv ké si: Tacaan kaa təgə mpv?

³² Ama Yesu cə-we si: Təgəŋaya ŋka ma təkí tó i ta nyi-ke.

³³ Mpróyú Yesu ifalaa pəosa təma si: Nəgəlv kəna-i təgəŋaya ke yee?

³⁴ Təŋaya Yesu cə-we si: Ma təgəŋaya nté wei i tila-m tó i luyv nyəntv lapv, na i təmle nte i hola-m si má la tó tə yoosuyv. ³⁵ Mə mə təŋ si: Pə kaasa isətvnaa liyiti na kumtv tala. Ama má, ma heeliyi-me si, í kusi mə ise na í na isəna kutəgəv seena tawa na kv təŋa kuntaa tó. ³⁶ Kuntv wei i kvŋ tó, i təŋa i kufeləyv hikuyv ké, na í nyəkəyi pee tətəgə i weesuyv ŋku kv təŋ tó kv tóo. Mpv pə lakəna na tuulu na kumtv pá krentəyi yəəlvəv. ³⁷ Pə tóo ké təm nti pa yəgətəyi tó tə wəna tampana si: Ləlv tuuki ké na ləlv náá kv. ³⁸ Mpv tətəgə, ma tila-me si í kv haləm mpi í taa hala tó. Ləlaa ná halaa na kaɣana pə waasəyi-me.

³⁹ Icate nté tə taa Samalii nyóma payale mv Yesu təm ke təm nti alv ka yəgətəa təfoo si: I kpaɣa pə tona mpi tuu ma lapa tó na í keesi tó tə tóo. ⁴⁰ Waatv wei Samalii nyóma tala Yesu kinj na pá na-i tó, pa wiina-i si í la wee naaleye pa kinj. Ílena í caɣa təŋaya kuyeyŋ naale. ⁴¹ Pə koma na pá nu i mayamaya i kuyəgətətv, ílena yəlaa samaa ke səsəm tasa i təm ke mvəv. ⁴² Na pá təŋ alv si: Pənentə pə taya nti n heela-tv tó tə tóo tike ke tə mv i təm. Ama tá mayamaya tə nuna tá ŋkpaŋŋ na tə təma tá taa si, tampana i ké antulinyə Waasəlv.

Yesu waav ke akewe səsə pəyaya

⁴³ Yesu lapa kuyeeη naaleye tēna, ilena í kulí na í tēena Kalilee.
⁴⁴ Yesu maγamaγa ka tēma γoγotuyu si: Nōγoλu u tuyona Iso kuyōγotutu telōsulū ke í maγamaγa í icate taa. ⁴⁵ Waatu wei Yesu tala Kalilee tō, tēna nyōma mu-í teu ke niη naale. Mpi tō pa maγamaγa paa pola Tēev acima tōγōu ke Yosalem, na pa nawa pē tēna mpi í lapa Tēev acima aní a tōō tō.

⁴⁶ M̄pōγú Yesu mēla Kalilee Kana timpi í ka pēsa lum ke sulum tō. Akewe sōsō nōγoλu í ka we tēna, na í pēyaya we Kapēnahum na pē wukí-ke. ⁴⁷ Akewe nuwa si Yesu luna Yuta na í kōō Kalilee, ilena í polo na í sēlēmí-í si: Ma pēyaya we Kapēnahum na ká caa sēpu, polo h̄ waasi-ke. ⁴⁸ Yesu cō-í si: Aní tamm mu ta na piti tēma na kōkōlō nyōm, u tisiyi.

⁴⁹ M̄pōγú akewe iní í cō-í si: Hai ma ce, tē tēe pēcō ma pēyaya í taa kōō na ká si.

⁵⁰ M̄pōγú Yesu cō akewe si: Kpe, nyá pēyaya kaa si.

M̄pōγú apalu iní í mu Yesu kuyōγotutu na í tu mpaau. ⁵¹ Akewe kpeηaya, ilena í tēmle nyōma sēηí-í na pá heeli-í si: Nyá pēyaya hika alaafāya.

⁵² M̄pōγú akewe pōōsa-weye isēna waatu pē cēpa pēyaya tōō tō. Ilēna tēmle nyōma cō-í si: Tete ilim kpila pēcō tōγō watu cēpa ka tōō.

⁵³ M̄pōγú pēyaya caa tōōsa kprakpaa si, tete mpv iní pē taka teitei kē Yesu ka heela-í si: Nyá pēyaya kaa si. Ilēna í na í tēyaya tēna pá tē Yesu na pa taa.

⁵⁴ Yesu piti tēma kpenta naaleyele í luw Yuta na í kōō Kalilee tō.

5

Kutōntu waav ke lule nōγō

¹ Pēle pē waali Yuta nyōma Iso sēev acima naali a talaa, na Yesu polo Yosalem. ² Lule natēli tē we heeη nōnōγō cōlōγō Yosalem, na akelenaa sakasi taka kakpasi sēηa tēna. Tēne inōxi pa yaa si Petasata ke Alaamee nyōma tōm taa. ³ Na kutōntōnaa selēta laηasi nsi si tēe kē sōsōm. Yulōmaa na kaakalasi, na mpa kutōmēη tūlaa tō. [Pa taηa lum laηtuyu. ⁴ Pē taγa pulu, isōtaa tillu tiikaya waatu waatu ke lule taa, na í laki na lum laηtēyi. Na wei í laala tiu ke waatu wei lum laηtēyi kprakpaa tō pē waa-í, paa í kutōη ke ηku.] ⁵ Apalu nōγoλu í ka we tēna na í hēnta kutōη tō pusi pēlefei nule kōlō. ⁶ Yesu na-í na í hēnta mpv, na í nyōmá si í taηa tēnaya sōsōm, ilena í pōōsi-í si: N caa pē waa-η ke?

⁷ M̄pōγú kutōntu cō Yesu si: Ma ce, ma feina nōγoλu si í tisi-m lum taa kē waatu wei pē laηtēyi tō. Na má polaa si ma tiiki, nōγoλu náá laali-m.

⁸ M̄pōγú Yesu heela-í si: Kulí na h̄ kpaγa nyá kvhēntuyu na h̄ tō.

⁹ Tənaça pə waa kutəntu ke kprakpaa, na í kelí í kühəntuyu na í təŋ. Pə pamna kuyaku kuhəesuyu wule. ¹⁰ Mpróyú Yuta nyóma təma wei pə waa mpv tə si: Saŋa kuyaku kuhəesuyu ké, pə fei si í səyəlí nyá kühəntuyu ke mpv.

¹¹ Ama kutəntu na cə-we si: Wei í waasa-m tə iní í heelina-m si má kelí ma kühəntuyu na má tə.

¹² Mpróyú Yuta nyóma cə kutəntu si: Aweye puntu na í heela-ŋ si í kelí nyá kühəntuyu na í tə?

¹³ Ama wei pə waawa tə í ta nyí Yesu. Pə taya pulv, ílé í ka saala samaa wei í suwa təna tə í taa.

¹⁴ Pəle pə waalı Yesu ná apalv inəyi Iso təsele taa na í heeli-í si: Nyəni, pənentə pə waa-ŋ isəntə tə, taa tasa isayatu lapv tətə. Pócó pə taa kəə na ŋku kulə kv kəla mpv tə kv mayana-ŋ.

¹⁵ Tənaça apalv iní í polaa na í heeli Yuta nyóma si: Yesu waasəna-m. ¹⁶ Pə təə ké Yuta nyóma svv Yesu ké konyəŋ tuyv ke í lapv mpróyú kuyaku kuhəesuyu wule tə pə təə. ¹⁷ Mpv pə yelina na Yesu yəyətí si: Ma Caa ná təŋa təmlə lapv ke tam ké. Pə təə ké ma tətə ma təŋna lapv.

¹⁸ Təm tənə tə mayamaça tə təə Yuta nyóma mv səyona ke teu si pa ləsəyi Yesu weesuyu. Si pə taya kuyaku kuhəesuyu tike ke í wakəlaa, pə kpənna isəna í keesa í ti na Iso na í yaa-í í mayamaça í Caa tə pə təə tətə.

Iso Pəyaya pəsvyv ke yəlaa təə

¹⁹ Mpróyú Yesu təma-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi. Pəyaya ma ma kaa lu natəli na má la. Ama ntí ma Caa təŋa lapv na má naaki tə ntəyi ma təŋəyi. Ma Caa lakí pə təna mpi tə, Pəyaya ma ma lakí-wí tətəyə. ²⁰ Pə taya pulv, ma Caa səəla-m ké, na í hólí-m pə təna mpi í lakí tə. Í ká hólí-m təma səsəəna nna a kəla anə tə si má la, na pu la-meyə ha. ²¹ Isu ma Caa feesiyi sətəa na í mənna-weyē weesuyu nyóma hekv tə, mpv iní tətəyə Pəyaya má ma tuyí weesuyu ke mpa ma nəkəa tə. ²² Təle tə paasi ma Caa u huəkəna nəyəl. Ama í tv huəle tənəça Pəyaya ma ma niŋ taa. ²³ Ulena pa təna pa se-m isu pa seekuyu ma Caa tə. Yulv í ta se Pəyaya ma, í kaa pəsi na í se ma Caa wei í tila-m tə.

²⁴ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi, ye wei í nu ma təm na í te í taa na wei í tila-m tə, í tēma weesuyu ŋku kv tēŋ təyə hikuyu, pa kaa huəna-í. Ama í tēma weesuyu tv ke pəsuyv ké. ²⁵ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, pə wee pu kəə, halí pə tu tēma kəntə te. Sətəa ká nu Iso Pəyaya má ma nəyə, mpa paa nu-ke tə, paa fe na pá kuləna pa íse. ²⁶ Isu Tacaa Iso wēna weesuyu ke í taa tə, mpv tətəyə í yelaa si Pəyaya ma má wēna weesuyu ke ma taa. ²⁷ Ma ké Yulv Pəyaya təyə í ha-m mpaav si má huəna yəlaa ke təm. ²⁸ Ue pə taa la-meyə ha. Mpi tə pu kəə na pa təna mpa pa wē pəlaaŋ taa tə pá nu ma nəyə, ²⁹ na pá lu í

taa. Mpa pa lapa kɔpantv tɔ paa fe si pá wɛɛ tam tɔɔ. Mpa peɛ pa lapa isayatu tɔ, paa fe si pá huuna-we na pá tu-wɛɛ salaka.

Mpi pə hólóyí Yesu tampana tɔ

³⁰ Maa pəsəxi na má lu tələxi ma maɣamaɣa. Ama isu Isɔ kɛsəxi-m tɔ, nírúyú ma huukəna, na ma huule tewa. Mpi tɔ, pə taɣa ma maɣamaɣa ma luɣu nyəntv kɛ ma pɛɛkəxi lapv. Ama wei i tila-m tɔ i luɣu nyəntv kɛ. ³¹ Ye ma yɔɣətəxi ma ti tɔm, nəɣɔlv kaa sa tampana wena maa hólí tɔ. ³² Ama nəɣɔlv wenna na ílé i hólóyí si ma kɛ tampana tv. Na ma nyəamá si nti i yɔɣətəxi ma tɔɔ tɔ tɔ wɛ tampana. ³³ Halí mə maɣamaɣa í tila mə tillaa kɛ Yohaani kin na ílé i hula-mɛɛ tampana. ³⁴ Ye ma, pə taɣa isu ma nyulaa si yulv nəɣɔlv í hólí ma tampana. Ama si pə sənə-mɛ na pə ya mə nyuvv tɔɔ kɛ ma yɔɣətəxi mpv. ³⁵ Yohaani naa wɛ kɛ isu fətəla wei i muɣi na pə naaki tɔ. I tisaa na í yɔɔləna fətəla inu i nav kɛ pəcɔ. ³⁶ Ama ma wena mpi pə hólóyí ma tampana na pə kəli tɔ tənə nti Yohaani yɔɣota ma tɔɔ tɔ. Təma nna inu ma Caa hula-m si má la na ma tɔɣna a lapv kɛ isəntv tɔ, anu a hóləɣəna ma tampana si ma Caa tilina-m. ³⁷ Ma Caa wei i tila-m tɔ i hólóyí ma tampana tɔtɔ. Mɛ í ta nu i nəɣɔ kɛ paa tɔm kvlm. Páɔ́ í ta loosi i isəntaa kɛ paa tɔm kvlm tɔtɔ. ³⁸ Pəyele u saɣ i tɔm muɣv si té caya mə taa kɛ paa pəcɔ. Ilɛ u tɛɣ mə taa na wei Isɔ tilaa tɔ, pə tɔɔ kɛ pə wɛ mpv. ³⁹ I pɛɛkəxi Isɔ tɔm takəlasí taa tɔcututu, na í tɛɛləxi si pə taa kɛ í ká hikina weesuyv ŋku ku tɛɣ tɔ. Anu tá takəlasí kvlmasí nsi si yɔɣətəɣəna ma tɔm. ⁴⁰ Pə na pə mpv tɔ, u saɣ si í kɔɔ ma kin na í hiki weesuyv kɔpaŋku.

⁴¹ Pə taɣa yəlaa isante kɛ ma pɛɛkəxi. ⁴² Ama ma nyəma-mɛ, ma nyəamá si u caa Isɔ. ⁴³ Ma Caa kəntɛ kɛ ma kəma na mu saɣ ma muɣv. Ama ye nəɣɔlv ná lu yem na í kɔɔ, í mu ílé təkpa. ⁴⁴ Mɛ mə sɔɔla mə təma isante kɛ, u pɛɛkəxi Isɔ wei i tike nté Isɔ tɔ i nyəntɛ. Ilɛ isənaya í ká la na í mu ma tɔm. ⁴⁵ I taa huɔ si maa polo má kuli mə waalı kɛ Isɔ isəntaa. Ama Moisi wei í tɛɛləxi tɔ inu i ká kulina mə waalı. ⁴⁶ Ye í ka muwa Moisi tɔm na tampam, isəntv tɔ í ka mu ma nyəntv tɔtɔ. Pə taɣa pulv, ma tɔm kɛ ílé i ŋmaawa. ⁴⁷ I ta tisi na í mu nti Moisi ŋmaawa tɔ, ilɛ isənaya í ká tisi na í tona ma tɔm nti ma heeliyi-mɛ tɔ.

6

Samaa iyisi kakpasí (5000) caləsvyv

(Matiyee 14:13-21; Maləki 6:30-44; Luku 9:10-17)

¹ Pəle pə waalı kɛ Yesu taɣana Kalilee tɛɣku waalı kɛ tɛsvyv. (Lɛlaa yaa si Tipeliyati tɛɣku). ² Na yəlaa samaa hu i waalı. Pə taɣa pulv tɔɔ, pa ná piti təma nna i waakayana kvtəntvnaa tɔ. ³ Ḿpúyú Yesu na i ifalaa pa kpa puvv tɔɔ na pá caya tənə. ⁴ Na Yuta nyəma acima wena pa yaa si Tɛɛv acima tɔ a wvsaa. ⁵ Ḿpúyú

Yesu nyəna ɪ taa na ɪ waali na í ná sɪ samaa səsə tɔŋna ɪ kinj ke kəntɛ. Tənaɣa ɪ pəsa Filipu sɪ: Leye tu ya kutəɣu na tɛ cela samaa inɛ inɪ na ɪ təna í tɔɣo? ⁶ Yesu yəɣota mpu sɪ í nu nti Filipu ká cə tɔ. Tɔfɔ ɪ maɣamaɣa ɪ tɛma ɪsəna ɪ ká la tɔɣo nyəm.

⁷ Ḿpúɣú Filipu cəwa Yesu sɪ: Paa liyitee nyəɣətu ŋmɔnuɣu (200) maɣamaɣa ke tə yapa kutəɣu, ku hanɲa yəlaa panɛ pa tiili?

⁸ Ulena Yesu ifalaa taa nəɣəlv wei pa yaa sɪ Antəlu na í ké Siməŋ Piyɛɛ neu tɔ í cə-ɪ sɪ: ⁹ Iwaasəle natəli tə we cəne na tə tɔka potopotonaa ke kakpasɪ na tiina ke naale. Ama pəle pu la-weye samaa tuutuuma inɛ?

¹⁰ Tənaɣa Yesu tɔma sɪ: ɪ heeli pa təna sɪ pá caya atɛ. (Pə pamna nyutu ka pə atɛye tənaɣa səsəm, ulena pá caya.) Pa taa apalaa nyɔŋ tala ɪsu iyisi kakpasɪ (5000). ¹¹ Tənaɣa Yesu kpaɣa potopotonaa mpe na í sɛɛ Iɔ ké í na təmle ke pa tɔɔ, ulena í tala mpa pa caya tɔ. Na í tala-weye tiina ke mpv tɔtɔ, na paa wei í haɣa. ¹² Waatu wei pa haɣaa tɔ, ɪ tɔma ɪ ifalaa sɪ: ɪ tɔsɪ potopotonaa hɔɣələŋ wei ɪ kaasaa tɔ, na pulɣv í taa le.

¹³ Ulena ɪ ifalaa tɔsɪ hɔɣələŋ inɪ, na pə su təkəŋ naanɔwa na naale. Potopotonaa kakpasɪ inɪ ɪ kpisina ḿpúɣú waatu wei pa tɛma tɔɣu tɔ.

¹⁴ Waatu wei yəlaa ná Yesu piti təmle nítɛ tɔ, pa tɔma sɪ: Tampana Yulv inɛ inəɣəle Iɔ kuyəɣotutu teləsulv wei ɪ tɔm paa yəɣotaa sɪ ɪ ká kəɔ antulinya taa tɔ.

¹⁵ Yesu nyəmə sɪ pa sɔlv puwa sɪ paa kpa-ɪ wulav na tɔŋ ke tənɛ inəɣɪ kpaɣaa. Ulena í ŋmɛli təkɛv na í kpa pɔ́ŋ tɔɔ ké ɪ tike.

Yesu təntɛ ke lvm tɔɔ

(Matiyee 14:22-33; Maləki 6:45-52)

¹⁶ Pə kɔma na pə taani, ulena ɪ ifalaa tii lvm nəɣo, ¹⁷ na pá kpa kpuɣv taa sɪ pa tɛsəɣɪ Kapənahum. Halɪ pə canj pə yu Yesu ta kənta pa kinj. ¹⁸ Ḿpúɣú heelim səsəəm mapa na pə lanjəɣɪ tenju lvm ke səsəm. ¹⁹ Yesu ifalaa tɔma lvm taa ɪsu kilomɛɛtələnna kakpasɪ yaa naatoso, ulɛ pa na Yesu keɛ na í tɔŋ lvm tɔɔ na í kəŋna pa tɔɔ tɔɔ. Tənaɣa səɣəntv kpa-we. ²⁰ Ama Yesu heela-we sɪ: Səɣəntv í taa la-mɛ, maɣa.

²¹ Yesu ifalaa luyv lapa na pá kpaɣa Yesu ke kpuɣv taa. Tete ɪsu sanja tɔ, pa tɛma tatɛ ke timpi pa pukaɣa tɔ.

Samaa pɛkəɣɪ Yesu

²² Kv fema ulena samaa wei pə yela tenju waali tɔ, í ná sɪ kpuɣv kulɔmuyv ka kaasəna təna. Pəcɔ pa nyəmə sɪ Yesu na ɪ ifalaa pa ta kaa kpuɣv. Ama pɛle pa tike pa tɛna. ²³ Paa na mpv kpuɣv leləŋ wei ɪ luna Tipeliyatɪ tɔ ɪ kɔma, na ɪ ta hatələnna timpi Tacaa ka sɛɛ Iɔ ké ɪ na təmle na pəcɔ pá tɔɣo potopotonaa tɔ. ²⁴ Samaa inɪ ɪ nawa sɪ Yesu na ɪ ifalaa pa taa nəɣəlv fɛi təna, ulena pá kpa kpuɣv inɪ ɪ taa na pá tɛ Kapənahum ke Yesu pɛkuyv.

Kvtəγəv ηku kv haaki weesuγu tə

²⁵ Samaa kəma na pā na-ι tenku waali ɪlena pā pəəsi-ι si: Taca, pəlee ké n kəma cəne?

²⁶ Tənaγa Yesu cəwa samaa si: Tampana ke ma heeliγi-me γoo, ma cəsəγi, pə taγa ɪsu ı ná ma piti təma təγə ı preekəγi-m. Ama ı təγə potopotonaa na ı haγa təγə. ²⁷ ı taa nəki na ı kana kvətəγəv ηku kv ten təγə preekəγv. Ama ı lə ηku kv we tam na kv kəηna weesuγu ηku kv ten tə kv tə. Yulə Pəγaγa má ma hana-meγe kvətəγəv ηku. Pə taγa pulə, Taca ɪsə təma-m ı toη cacalaya tγv.

²⁸ M̄p̄óγú samaa pəəsi Yesu si: Pepeye tu la na pəcó tə la təma nna ɪsə caaki tə?

²⁹ ɪlena Yesu cə samaa si: Təmlə nte ɪsə caa si ı lapı-ι təγəle si ı mu ı tillu təm.

³⁰ M̄p̄óγú samaa pəəsi Yesu tətə si: ɪle n kaa la piti təmlə natəli na tə ná na pəcó tə mu nyá təm? Təv, təmlə nteye n ka la? ³¹ Tacaana caanaa təγəna manna ke wəlaya tetv taa, ɪsu pa ηmaav ɪsə Təm taa tə si: ı tisa ɪsətəa kvətəγəv na ı cəla-we na pā təγə.

³² M̄p̄óγú Yesu cə samaa si: Tampana ke ma heeliγi-me γoo, ma cəsəγi, mpi Moisi cəla-me tə pə ta ke ɪsətəa kvətəγəv ke təna. Ama pənente ɪsətəa kvətəγəv maγamaya ke ma Caa celəγi-me.

³³ Na kvətəγəv ηku ɪsə celəγi-me təγəle ηku kv luna ɪsətəa na kv tii na kv haaki yəlaa tənaγa weesuγu tə.

³⁴ Tənaγa samaa cə Yesu si: Taca, haaki-tγv kvətəγəv ηkγv tam.

³⁵ ɪlena Yesu cə samaa ɪni si: Ma maγamaya kele kvətəγəv ηku kv haaki weesuγu tə. Ye wei ı kəma ma kiη nyəγəsi kaa kpa pntv paa pəcə. Pəyele wei ı mu ma təm tə, ləkətəv kaa kpa pntv tətə.

³⁶ Ama ma təma-meγe-təγi heeluγu si ı na-m, pəcó ı tá mu ma təm. ³⁷ Pa təna mpa ma Caa haa-m tə, pa kəη ma kiη ké. Ma kaa təγəni wei ı kəη ma kiη tə. ³⁸ Pə taγa pulə, ma tiina ɪsə ké si ma lakı wei ı tila-m tə ı luγu nyəntv, pə taγa ma maγamaya ma nyəntv. ³⁹ Wei ı tila-m tə ı luγu nyəntv nté si má taa yele na mpa ı cəla-m tə pa taa nəγəlv le. Ama si má kusı pa tənaγa sətəa taa ké kvyakv kantəkaya nyəηkv wule ké. ⁴⁰ Ma Caa luγu nyəntv nté si mpa mpa pa ná Pəγaγa má na pā mu ma təm tə, pntvnaa ı hiki weesuγu ηku kv ten tə, na ma feesi-weγe kantəkaya kvyakv wule.

⁴¹ ɪsu Yesu γəγətγv mpv si ɪnəγəle kvətəγəv ηku kv tiina ɪsətəa tə, səsə pə ta maγa Yuta nyəma nté. ⁴² Tənaγa pa təma si: ɪsu Yosεfv pəyaləv Yesu kele? Tə nyəmə ı caa na ı too mεε. ɪle ntiγi ı γəγətəγi si ɪni ı tiina ɪsətəa?

⁴³ M̄p̄óγú Yesu cə Yuta nyəma si: ı taa miitina-m mpv. ⁴⁴ Taca wei ı tila-m tə ı yaa wei, pntv tike kəηna ma kiη, na ma feesi-ι kantəkaya kvyakv wule. ⁴⁵ ɪsə kvəγətətəv teləsəlaa ηmaa təm təne

si: Yəlaa təna ká wée Isə kuseyesaa. Pə təw kə yəlaa təna mpa pa nukəna Tacaa Isə na pá mu i kuseyesətu tə, pa kəŋ ma kin. ⁴⁶ Ie pə taya isu nəɣəlv tēma Tacaa Isə kə nav se. Ye pə taya wei i luna Isə kin tə inu i nana-i. ⁴⁷ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi, wei i mu ma təm, puntu tēma weesuyu ŋku ku tēŋ təɣə hikuyu kə. ⁴⁸ Maɣale kutəɣəw ŋku ku haaki weesuyu tə. ⁴⁹ Mə caanaa caanaa təɣəna manna ke wulaya tetu taa, pəyele pa səpa. ⁵⁰ Ama kutəɣəw ŋku ku luna isətaa tə, ŋkuyv yulv í təɣaa i kaa si. ⁵¹ Maɣale kutəɣəw ŋku ku tiina isətaa na ku haa weesuyu tə. Ye wei i təɣə kutəɣəw ŋku, puntu ká wée tam kə, u tasəyi səpv. Kutəɣəw ŋku maa ha təɣəle ma maɣamaya ma tənuyv nantu. Ma haaki-təyi si yəlaa təna í hiki weesuyu.

⁵² Tənaya Yuta nyəma sɔv tə təw kə həm na isəle kuseemle ke pa taa pa tike si: Isənaya inu i ká kpaya i maɣamaya i tənuyv nantu na í ha-tv si tə təɣə?

⁵³ Mpróyú Yesu cəwa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi, ye i ta təɣə Yulv Pəyaya má ma tənuyv nantu, na í ta nyəw ma caləm, í kaa hiki weesuyu ke mə maɣamaya. ⁵⁴ Ye wei i təkí ma tənuyv nantu na í nyəwki ma caləm, puntu tēma weesuyu ŋku ku tēŋ təɣə hikuyu kə, na maa feesi-i sətāa taa kə kantəkaya kuyakv wule. ⁵⁵ Pə taya pulv, ma tənuyv nantu ke kutəɣəw kupaŋkv kə, na ma caləm ke konyənyəwəm kupam tətə. ⁵⁶ Ye wei í təɣə ma tənuyv nantu, na í nyəw ma caləm, ma na puntu tu wée tēma taa kə. ⁵⁷ Tacaa Isə wei i tila-m tə, i wēna i weesuyu, na i təw kə ma wēna ma weesuyu tətə. Pə təw kə wei í təɣə-m, puntu wēna weesuyu ke ma təw tətə. ⁵⁸ Təw, kutəɣəw ŋku ku luna isə təɣəle. Ku ta ke ŋku mə caanaa caanaa ka təɣaa na kayana pa fei tə. Ama ye wei i təkí kutəɣəw kune, puntu ká wēna i weesuyu ke tam.

⁵⁹ Kapənahum ke Yesu seyesa təm tənəye Yuta nyəma təkotile taa.

Təm nti tə haaki weesuyu tə

⁶⁰ Waatv wei Yesu ifalaa nu təm tənə tə, pa taa payale təma si: Təm tənə tə kəla katə. Awe ná pəsəyi tə nuw?

⁶¹ Yesu nawā si təm tənə tə ta maya i ifalaa, ilēna í tə-wē si: Isu təm tənə tə kəla-meyele yaa? ⁶² Na í ká kəw na í na Yulv Pəyaya má na má kpaa timpí maa wée tə, lē isənayale í ká la? ⁶³ Isə Feesuyu haakəna weesuyu, yulv tənuyv kune kule ku waasəyi pulv. Təm nti ma heela-me isəntə təɣəle Feesuyu nyəntv, na nti inu tə haakəna weesuyu. ⁶⁴ Paa na mpv, mə taa lēlaa u tɣyona-ti. (Pə taya pulv, hatoo kancaalaya Yesu ka nyəmə mpa pa kaa təkí i təm tə. Halí i nyəmə wei i ká lapí-i kələmətə tə.)

⁶⁵ Yesu səwsa lənti si: Pə maɣamaya pə təw kə maa heela-me si: Nəɣəlv kaa pəsi na í kəw ma cəlv, na pə tá kēna si Isə hana-i pə mpaav.

⁶⁶ Pə kpaγav kuγaηku təγə Yesu ifalaa taa ləlaa yela-ι, pa ta tasa-ι təηυv. ⁶⁷ Μρύγυ Yesu pəssa pa naanvwa na naale wei ι kaasaa tə si: Na me se, mi tee mə nyəηku?

⁶⁸ Tənaγa Siməη Piyee cəwa Yesu si: Tacaα, awe kin ke tu polo? Nyá təm pee haakəna weesuyu ηku ku tēη tə ιε. ⁶⁹ Na pəneηte tə mōwa na tē te tá taa si n ké Yulv Naηηtu inι, na n luna Iσə kin.

⁷⁰ Ilena Yesu naa tə ι ifalaa si: Mə naanvwa na naale inε pə taγa má ləsəna-me? Pécó mə taa ləlv ná ké ιλəγv.

⁷¹ Siməη Iσəkaleeu pəyalv Yutaasi təm ke Yesu yəγətaya mpv. Paa na ι ké pa naanvwa na naale taa ləlv tə, kvləm inι ι kəmna na í lapι-ι kvləmətə.

7

Yesu na ι newaa pa təm

¹ Pəle pə waali Yesu cəkaya Kalilee tetv taa. I luyv fei Yuta tetv taa ké cəv. Pə taγa pulv təv, Yuta nyéma preekaya ι kuvv. ² Yuta nyéma acima wena pa yaa si coka acima tə a wvsaa. ³ Ilena ι newaa təmι-ι si: Kvlι cəne na η polo Yuta na nyá ifalaa na təma nna n laki tə tətə. ⁴ Ye yulv caa si pá nyəmι-ι ι ηmesəγι ι təma. Ye n laki təma anəγι mpv ιε, yele na yəlaa təna nyι-η mee.

(⁵ Pə taγa pulv, Yesu newaa mayamaya ná tá mv ι təm tətə.)

⁶ Μρύγυ Yesu cə-we si: Pə ta mayata-m na pécó. Ama ye me, paa pəlee pə maγa-meγe. ⁷ Pə taγa pulv, antulinya nyéma taa kaa kpaana-me. Ama pa taa kpaana má. Mpi tə, ma hóləγι si pa kulapvtv fei teu. ⁸ Mi kpa tənaya acima. Ye ma, ma kaa polo. Pə taγa pulv, pə ta mayata má.

⁹ Yesu tēma-weγe heeluyv ke mpv ιlena inι í saali Kalilee.

Yesu ke coka acima taa

¹⁰ Yesu newaa kəma na pá kpa acima təγəv, ιlena Yesu mayamaya polo. Ama ι ta yele si nəγvlv í nyι, ι pola ηmelav ké. ¹¹ Yuta nyéma preekaya-ι acima wee taa, na pá tēηna təmaγa pəssvυv si: Iε leγe ι wee?

¹² Halι samaa welətaya Yesu təm ke pa taa pa tike ke səsəm. Ləlaa si: Yulv kuγaη ké. Ləlaa si: Aai, ι ké yulvtvsvlv ké. ¹³ Paa na mpv Yuta nyéma səγəntv təv nəγvlv taa yəγətəγι təfoo.

¹⁴ Pə kəma na acima haya hekv, ιlena Yesu polo na í svv Iσə təsēe taa na í seγesəγι. ¹⁵ Μρύγυ pə lapa Yuta nyéma ke piti, na pá tēη si: Iσənaγa pə lapa na í nyι pə tənaya mpv pécó ι ta la ceu?

¹⁶ Tənaya Yesu cə-we si: Nti ma seγesəγι isəntə tə, ma ta lu-təγι kulupu. Ama wei ι tila-m tə inι ι huləna-m-tι. ¹⁷ Ye wei ι səla Iσə luyv nyəntv təηυv, pvntv tike ka nyəna si ma kuvseγesətv luna Iσə kin yaa ma mayamaya ma kankantε ke ma lakəna. ¹⁸ Wei ι lakəna ι kankantε tə, ι mayamaya ι sam ke ι preekəγι. Ama wei ι preekəγι ι tillu sam, pvntv nté tampa na tv, pəpətv fei ι kin. ¹⁹ Ntəη

Moisi hula-meɣe Iso seɛv kusəsutu təna na? Pácó paa mə taa kvlóm u təhəyi-ti. Aŋha, na í caa í ku-m suwe?

²⁰ Ḿpúyó samaa cɔwa Yesu si: N nyəna alɔɣaa kɛ? Awe caa í ku-ŋ?

²¹ Tənaɣa Yesu cɔwa si: Pə taɣa pulv, wule təli ma lapa təmlɛ səsəɔle natəli na piti kpa mə təna. ²² Moisi ná tu-meɣe pɛlvɔv, (pəyele pə ta tu kev Moisi kin kɛ pə luna. Ama hatoo mə caanaa caanaa kin kɛ,) na paa kuyaku kvhɛɛsvɔv wule í pɛlvɔi pəyaya kɛ. ²³ Ye í pɛlvɔi pəyaya kɛ kvhɛɛsvɔv wule si pə taa kɔɔ na í yɔki Moisi kusəsutu. Pepe tɔɔ kɛ má waa yulv pilimile tɔcu kɛ kvhɛɛsvɔv wule na mu mv-m na pááná? ²⁴ Í taa nyəhəyi tɔɔ tike. Ama í təhəyi tampana na pácó í yɔɣətəyi.

Yəlaa laki Yesu na piti

²⁵ Yosalem nyəma narəli pa yɔɣətaya si: Pə taɣa wei pa pɛkaya si pa kvɔi tɔɣɔle? ²⁶ Í nyəni ílé í mɛlaa na í yɔɣətəhəna-we na u nyaŋna pulv, na pá suma. Isu tá səsaa mpɛ pa tɛŋ pa taa si í kɛ Mesii kele yaa? ²⁷ Tə nyəma si waatu wei Mesii ká kɔɔ tɔ, nəɣəlv u nyəŋ í tɛ. Tɔfɔ ye pə kaasa inɛ ilɛ, tə nyəma ílé í təlule mɛɛ.

²⁸ Yesu təŋna seɣɛsvɔv kɛ ḿpúyó Iso tɛsɛɛle taa, ilɛna í pɔɔsi-we na nəɣə səsaya si: Mɛ si í nyəma-m, na í nyəma ma təlule yaa? Aai, ma ta kɔɔ ma maɣamaya ma kəntɛ se. Ama wei í tila-m tɔ í wɛɛ na í kɛ tampana tv. Ilɛ mə ta nyəmi-i. ²⁹ Ama ma, ma nyəma-i, pə taɣa pulv tɔɔ, í kin kɛ ma luna, na inɛ í tilina-m.

³⁰ Yəlaa luyv lapa si pá kpa-i, ilɛ nəɣəlv ta tv niŋ kɛ í tɔɔ, í wule ta tata tɔ pə tɔɔ. ³¹ Paa na mpv samaa inɛ í taa payalɛ mv Yesu təm na pá tɛ pa taa. Haləna pá təŋ si: Mesii í kɔma í ká la piti təma na a kəli inɛ í nyəna na?

Pa tila filisinaa si pá kpa Yesu

³² Pə kɔma na Falisanaa nu nti samaa miitiyi Yesu tɔɔ tɔ, ilɛna pá na kətəlaa səsaa pá tili filisinaa si pá polo pá kpa-i. ³³ Tənaɣa Yesu təma si: Pə kaasa-m wɛɛ naalɛɣe mə hɛku kɛ, ilɛna má məli wei í ka tila-m tɔ í kin. ³⁴ Í ká pɛeki-m í kaa na-m. Pə taɣa pulv, í kaa pəsi na í kɔɔ timpí maa wɛɛ tɔ.

³⁵ Tənaɣa Yuta nyəma pɔɔsa təma si: Lɛɣe Yesu ká polo na tɔ kaa na-i? Í ká polo Yuta nyəma mpɛ pa yawa na pá polo tuu Kələeki acalɛ taa tɔ pa kin na í paasəna Kələeki nyəma yaa isəna? ³⁶ Ye pə taɣa mpv, ntiyile í yɔɣətəyi mpv si: Tu pɛeki-i tɔ kaa na-i? Tə kaa pəsi na tɔ polo timpí í ka wɛɛ tɔ?

Weesuyu lvm pusi təm

³⁷ Acima kuyaku kantəkaya nyəŋku ŋku kv kɛ kuyaku səsəɔv tɔ kv wule, Yesu səŋa isɔ na í kpaali si: Ye lvkətv í wɛna wei, pɔntv í kɔɔ ma kin na í nyəɔ. ³⁸ Wei í mv ma təm weesuyu lvm pusi ká lukəna í taa na pá kpeŋ, isu pa yɔɣətəyɔv Iso Təm taa tɔ.

³⁹ (Mpa pa mu Yesu paa koo pa hiki Iso Feesu yu nku to, ku tom ke i yagotaga. Mpi to, waatu unu Iso Feesu yu taa kanta. Pa taga pulu, Yesu taa suta i teeli taa to po too).

Samaa fayav ke pa taa pa tike ke Yesu too

⁴⁰ Samaa unu i taa yelaa nu mpv, ilena pa to si: Inayale Iso kuyogotutu telosulu wei to.

⁴¹ Mpyog lalaa si: Mesii ke. Na lalaa naa taji si: Kalilee ke Mesii ka luna? ⁴² Iso Tom takelasi taa wee si: Mesii ka wee Tafiti loluyu taa to ke. Petalehem timpi Tafiti ka wee tago i ka luna.

⁴³ Mpyog samaa faya Yesu too. ⁴⁴ Pa taa lalaa luyu lapa si pa kra Yesu. Ama nyalu ta tu nihi ke i too.

Falisanaa sasa lahkrusaj

⁴⁵ Mpyog filisinaa mala kotalaa sasa na Falisanaa pa kin na pele pa paa-wi si: Pepe too ke i ta kanta-i?

⁴⁶ Tanaga filisinaa cowa si: Tuu to yulu nyalu i ta yagoteta isu unu. ⁴⁷ Mpyog Falisanaa paa-wi si: I kpena-me na i puyusi totago? ⁴⁸ Wulee i keesa ta sasa yaa Falisanaa taa nyalu na puntu taji-i? ⁴⁹ Samaa wei i ta nyi Moisi kusosutu ke mpv to, sonto nyama ke.

⁵⁰ Falisanaa taa lelu wei pa yaa si Nikotem na i ka pola Yesu kin ke aho to, ile i toma-wi si: ⁵¹ Ani i nyama si, ta kulaputu taa pa fei si to ku yulu tom ke mpv, na to ta caga na to nu po tana na to cekana mpi i wakalaa to.

⁵² Mpyog Falisanaa cowa Nikotem si: Sese Kalilee nyama mpeyele na nyaga? Wiili Iso Tom taa na na, tuu to Iso kuyogotutu telosulu nyalu ta tenta luw na Kalilee se.

[⁵³ Pale pa waali ke pa yawa na paa wei i mali i tagaga.

8

Alv wasankali tom

¹ Mpyog Yesu na kra Olifinaa puyv. ² Tev fema ilena i kuli lah ke tanaj tee na i mali Iso taseele taa na samaa tana koo i kin. Ilena i caga na i seyesaji-we. ³ Tanaga Iso Tom seyesalaa na Falisanaa pa kanta-i alv nyalu wei pa kpalaa na i laki wasankalatu to. Mpyog pa sahsa-i samaa heku taa. ⁴ Ilena pa to Yesu si: Taca, to kpala alv ine unu na i laki wasankalatu. ⁵ Moisi yagota i kusosutu taa si, alv i lapa mpv po taka, to yaga-i pee na to ku-i. Nyama na we?

⁶ Pa nyapa Yesu ke tom ke konyaru ke mpyog si pa hiki timpi paa tana-i taali to. Ama Yesu lunaa na i nmana mpale ke ate. ⁷ Pa taji-i paa yulu ilena i kuli na i to-wi si: Ma taa wei i nyama si tuu to i ta lata sayatu, puntu i caali-i pale lagu.

⁸ Ilena Yesu tasa lunuyv na i nmaa ate. ⁹ Waatu wei pa nu tom tane ilena, pa su loluyv ke kulom kulom. Pa krayav sasa na po

polo piya tɔ. Halɩ pɔ kɔɔ pɔ yele Yesu tike na alɩ ɩni, na ɩ sɛɲa tɛnaya tam. ¹⁰ Yesu kɔma na ɩ kɔli ɩlena ɩ tɔm-ɩ si: Alɩ nyá, nyá yɛlaa mpe pa wele? Ntɔɲ nɔɲɔlv ta la-ɲ pulɩ? ¹¹ ɩlena alɩ cɔ si: Nn Tacaa. Yesu cɔ-ɩ si: Tɛɛ, ma tɔtɔ ma kaa yɔɲɔti si pá la-ɲ pulɩ. Ama taa tasa ɩsayatɩ kɛ.]

Yesu kɛ antulinya kɔkɔ

¹² Ḿpɔ́yú Yesu mɛla ɩ sɛɣɛsɩyɩ taa si: Ma wɛɛ kɛ ɩsu kɔkɔ ɲka ka naa yɛlaa tɔ. Ye wei ɩ tɔɲɔɣi-m, kɔkɔ ɲka ka kɔɲna weesuɣɩ tɔ kaa naa-ɩ na ɩ tɔɲ. ɩ kaa fɛli sɛkɛtɩyɩ taa kɛ nɔɔhɔle kɛ paa pɛcɔ tɔta.

¹³ Tɛnaya Falisanaa tɔma-ɩ si: ɩsu n kɛɛsɩyɩ nyá ti tɔm kɛ mpɩ tɔ, pɔ fɛina nyɩyɩ se.

¹⁴ Ḿpɔ́yú Yesu cɔ-wɛ si: Paa ma kɛɛsɔɣi ma ti tɔm, tɔ wɛ tampana tɔɲɔ. Pɔ taya pulɩ, ma nyɛmá timpɩ ma lunaa tɔ, pɛcɔ ma nyɛmá timpɩ ma puki tɔ. Ama mɔ ta nyɩ ma tɛlɩle, pɔyɛle ɩ ta nyɩ ma tɔpote. ¹⁵ Mɔ huɩki yɔlvhuɩle kɛ yem kɛ. Ama ma ɩle maa huɩki nɔɲɔlv tɔm kɛ ma taa. ¹⁶ ɩle paa ma tu huɩwa, tampana tɔɔ kɛ. Pɔ taya pulɩ, ma fɛi ma tike tɔ se: Ama má na ma Caa wei ɩ tila-m tɔɲɔ. ¹⁷ Pa ɲmaawa mɔ kusɛsɩtu takɛlasɩ taa si: Ye yɛlaa naale lɛsa aseeta kɔlvɩ, pa aseeta ɩni ɩ wɛ tampana. ¹⁸ Ma, ma yɔɲɔtɔɣi ma ti tɔm na ma Caa wei ɩ tila-m tɔ, ɩlé ɩ yɔɲɔtɔɣi ma tɔm kɛ mpɩ tɔtɔ.

¹⁹ Ḿpɔ́yú Falisanaa pɔɔsa Yesu si: Lɛyɛ nyá Caa ɩni ɩ wɛɛ?

Tɛnaya Yesu cɔ Falisanaa si: ɩ ta nyɩ má, pɔyɛle ɩ ta nyɩ ma Caa. Ye ɩ ka nyɛma-m, ɩ ka nyɛmá ma Caa tɔtɔ.

²⁰ Yesu yɔɲɔta tɔm tɔɲɛyɛ ɩ sɛɣɛsɩyɩ taa kɛ ɩsɔ tɛsɛɛle taa kɛ kɔcɔɔɲ tɛtɩle cɔlv. Na nɔɲɔlv ta kpa-ɩ, ɩ wɩle ta tata tɔ pɔ tɔɔ.

Yesu tɔpote

²¹ Ḿpɔ́yú Yesu tasa-wɛyɛ heeluyɩ si: Ma tɛɛki na ɩ ká pɛɛki-m. Ama ɩ ká si mɔ ɩsayatɩ taa. Mpi tɔ, ɩ kaa pɛsi na ɩ polo timpɩ ma puki tɔ.

²² Tɛnaya Yuta nyɛma tɔma si: ɩ ká kv ɩ ti, yaa ɩsɔnayaɛle ɩ tɔɲ si tá kaa pɛsi na tɔ polo timpɩ ɩ puki tɔ?

²³ Ḿpɔ́yú Yesu tɔma Yuta nyɛma si: Mɔ kɛ atɛ nyɛma kɛ. Ama má, ma kɛ ɩsɔtaa tv. Mɔ kɛ antulinya ɩnɛ ɩ nyɛma. Ama má tá kɛ antulinya ɩnɛ ɩ nyɔɲ. ²⁴ Pɔ tɔɔ ɩnɔɣi ma heeliyɩ-mɛ si, ɩ ka si mɔ ɩsayatɩ taa. Ye ɩ ta tisi si tampam ma wɛɛ, ɩ ká si mɔ ɩsayatɩ taa. ²⁵ ɩlena pá pɔɔsi-ɩ si: ɩle n tu kɛ aweyɛ tɔkɛm ye?

Tɛnaya Yesu cɔ Yuta nyɛma si: Ma kɛ wei ɩ tɔm maa heela-mɛyɛ hatoo kancaalaya tɔ. ²⁶ Ma wɛna tɔm payale nti maa yɔɲɔti mɔ tɔɔ na nti maa huɩna-mɛ tɔ. ɩle wei ɩ tila-m tɔ ɩ kɛ tampana tv, na nti ma nu ɩ kin tɔ, tɔ tike kɛ ma heeliyɩ antulinya taa.

²⁷ Pa ta cɛkɔna si Tacaa ɩsɔ tɔm kɛ ɩ heeliyɩ-wɛ. ²⁸ Tɛnaya Yesu tɔma-wɛ si: Waatɩ wei ɩ ká kpaasi Yɔlv Pɔyaya má ɩle, waatɩ ɩnɔɣi

í ká nyi si, mayale wei inu tó. Na í ká nyi tótó si, maa laki pulu na ma mayamaya ma kanƙante. Ama nti Tacaá Iṣo seyesa-m tayo ma laki. ²⁹ Wei i tila-m tó i we ma waali, i ta yelem ma tike. Mpi tó, i luyu tee nyantu ke ma laki.

³⁰ Yesu yagata mpv lena payale mu-i.

Yomaa na kasayampiya tam

³¹ M'p'ógú Yesu heela Yuta nyóma mpa pa mu-i tó si: Ye í t'əhəyi ma tam ke teu, í ká pəsi ma ifalaa ná tampana. ³² Na í ká nyi tampana, na tampana anu a ká cəna-məɣe mə yomle taa.

³³ M'p'ógú p'ele pa cə-i si: Tə ké Apələham luluɣu ké, nəɣəlv taa kra-tuyv yomle ke paa pəcə. Ile pepe ceɣv ke n t'əhə si pu ce-tv?

³⁴ Tənaɣa Yesu cə-we si: Tampana ke ma heeliyi-mə yoo, maa cesəyi, wei i laki isayav tó, p'untv pəsa tə yom ké. ³⁵ Na yom ná we saɲa ké, i fei cele. Ama təyaya pəyaya ná we tam. ³⁶ Ile ye Pəyaya má ma heta-mə, mə yomle tema tampana tem ké. ³⁷ Ma nyəma si í ké Apələham luluɣu nyóma te. Paa na mpv, í p'ekəyi ma kuyv. Pə taya pulv, í kisiyi ma kuɣesətv. ³⁸ Nti ma Caa ná hula-m tayo ma yagətəyi, na mu laki nti mə caa ná heela-mə tó.

³⁹ M'p'ógú Yuta nyóma cə-i si: Aai tá caa kele Apələham. Tənaɣa Yesu cə-we si: Ye tampana í ka ké Apələham piya, isəntə í ka lakaya Apələham kulap'utv mēe. ⁴⁰ Anu tampana nna ma nu Iṣo kin tó, a tike ke ma heela-mə, p'écó paa na mpv í caa í ku-m tək'em. Ile Apələham ná taa la mpv. ⁴¹ Mə caa kulap'utv ke í laki.

Tənaɣa Falisanaa cə Yesu si: Tə ta ke apalaa naale piya se. Ama ta Caa ke kulvm ké, inəɣəle Iṣo.

⁴² Ilena Yesu tó Falisanaa si: Ye tampana, Iṣo ka ké mə Caa, í ka sɔla-m. Mpi tó, i kin ke ma luna, na i kənte ke ma kəma. Ma ta kəə ma mayamaya ma kənte. Ama inu i tilina-m. ⁴³ Pə taya pulv tó ké u cekəɣəna ma kuyagət'utv, u caa tə nuw ke paa pəcə tayo. ⁴⁴ Mə Caa kele Iṣov, na i luyu nyantu ke mə sɔla lapv. Hatoo kancaalaya ílé í ké yulvkv kə, u caa tampana t'əhəyv ke paa pəcə. Pə taya pulv, i mayamaya i ta ke tampana tv tó pə tó. Waatu wei i yagətəyi pəpətv tó, i tənayale təna. Mpi tó, i mayamaya í ké pəpətv, na pəpətv təna caa ké. ⁴⁵ Ye ma, tampana ke ma yagətəyi. Pə mayamaya pə tó ké u muɣi ma tam. ⁴⁶ Mə taa awe pəsəyi na í hólí ma təpəntəle? Təv, na ma tu yagətəyi tampana tó, pepe tó ké u saɲ muɣv? ⁴⁷ Wei i ké Iṣo nyəh tó, p'untv nukí Iṣo Təm ké. Ama mə tá ké Iṣo yəlaa napəli, na pə tó inəyi u tu nukí.

Yesu Yagata Apələham tam

⁴⁸ Tənaɣa Yuta nyóma cə-i si: Pə taya isəntə tó ké tu tóma si n ké Samalii tv, p'écó n hii alɣaa? ⁴⁹ M'p'ógú Yesu cə-we si: Ma ta hii alɣaa ke paa pəcə. Ama ma Caa ke ma seeki. Na mē, mu nyənəyi-m yem tək'pataa. ⁵⁰ Pə taya isu má p'ekəɣəna ma

mayamaɣa ma teeli ke ma ti. Nɔɣɔlv tɔɣɔna-m teeli na í haaki-m tampana. ⁵¹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesɛyi, ye wei i tɔkɛyi ma tɔm, pɔntu kaa si.

⁵² Tɔnaɣa Yuta nyɔ́ma tɔma Yesu si: Pɔnɛɣele tɔ nyɔ́má tɔkpataa si n ké ilɔɣɔhili. Apɔlaham sɔpa, na Isɔ kɔyɔɣɔtɔtu teləsɔlaa náa si tɔtɔ, ilena náa tɔɣ si, wei í tɔka nyá tɔm pɔntu kaa si? ⁵³ Ta caa Apɔlaham ná sɔpa, ye mpɔ nyá huɔ si n kɔla ilɛɣele? Isɔ kɔyɔɣɔtɔtu teləsɔlaa mayamaɣa ná sɔpa tɔtɔ. Ilɛ n nyɔ́nɔɣi nyá tɔɣi we?

⁵⁴ Ḿpɔ́ɣú Yesu cɔwa si: Ye maa tɔkayana ma tɔɣi teeli, ilɛ ma teeli inɔ i taa ké pɔlv se. Ama ma teeli tɔlv nté ma Caa, wei mɔ tɔɣ si i ké mɔ Isɔ tɔ. ⁵⁵ Pɔyele inɔɣi í tá nyi. Ama má nyɔ́ma-i. Halɔna ye ma kpɛɛsaa si ma ta nyɔ́mi-i, ma pɔsa pɔpɔtu ke teitei isu mɛɣe. Ama ma nyɔ́ma-i, na ma tɔɣɔyi i kɔheelitu na má laki. ⁵⁶ Mɔ caa Apɔlaham lanɣe naa hulɔma teu. Pɔ tɔɣa pɔlv tɔtɔ, i tɛɛlayaa si i ká ná ma kɔnte. Na i tu na-te, na pɔ heɛsi i lanɣe ke teu.

⁵⁷ Tɔnaɣa Yuta nyɔ́ma cɔ-i si: Nyá pɔsi ná ta tu tata nɔle na naanɔwa na í tɔɣ si n tɛma Apɔlaham ke nav na?

⁵⁸ Ḿpɔ́ɣú Yesu cɔ Yuta nyɔ́ma si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesɛyi tuu na pɔ́cɔ́ pá lɔli Apɔlaham tɔ, ma weɛ ké.

⁵⁹ Tɔnaɣa pa kraɣa pɛɛ si pa yaki-i. Ama Yesu ŋmɛlaa na í lu Isɔ tɔsɛɛle taa.

9

Yɔlv wei pa lɔlɔna yɔlvmtv tɔ

¹ Yesu tɛɛkaya ilena í ná yɔlv wei pa lɔlɔna yɔlvmtv tɔ. ² Ḿpɔ́ɣú Yesu ifalaa pɔsa Yesu si: Taca, apalv inɛ inɔ i lapɔna isayatu yaa i caanaa na pá lɔli-i mpɔ? ³ Tɔnaɣa Yesu cɔ-we si: Pɔ ta ke isu inɔ i lapɔna isayatu yaa i caanaa. Ama pɔ lapa ḿpɔ́ɣú pɔ́cɔ́ Isɔ toma nana nti i ka lapɔ-i tɔ tɔ kin. ⁴ Pɔ nɔɣəsɔna tɔ laki wei i tila-m tɔ i tɔma ke ilim taa. Pɔ tɔɣa pɔlv, ahoɔ caa yuɣu, ilɛ tɔmle kaa weɛ pɔsɔv tɔtɔ. ⁵ Kɔyɛɛɣ wei i taa ma we antulinya taa cɔne tɔ, mayale kɔkɔ ŋka ka naa yɔlaa tɔna tɔ.

⁶ Yesu tɛma ḿpɔ́ɣú yɔɣɔtɔvɔv, ilena í tɔ ntagama ke ate, na í lá tɛɛliya, na í taa yɔlvɔm inɔ i isɛ. ⁷ Na í tɔmi-i si: Polo na í saɣ nyá isɛ ke Silowee lule taa. (Hɔtɛ tɔnɛ tɔ huweɛ weɛ si: Pa tilaa.)

Yɔlvɔm pɔlaa na í saɣ i isɛ, ilena í mɔli na í naaki tɔcɛiɛi.

⁸ Ḿpɔ́ɣú yɔlvɔm cɔlv nyɔ́ma mpa paa nyɔ́ma-i lɔɣ si i ké pala latv tɔ, pa tɔma si: Pɔ tɔɣa inɛ inɔ i ka cakayana na í laki pala?

⁹ Lɛlaa si inɔɣi.

Lɛlaa si: Aai pɔ tɔɣa inɔ, i nɔɣəsɔle ké.

Ama apalv inɔ i cɔwa si: Ma mayamaɣa ké.

¹⁰ Tɔnaɣa pa pɔsa-i si: Isɔnaɣa n lapa na nyá isɛ anɔ a kuli?

11 Μρύγυ ι εσ-ωε σι: Απαλυ wei πα γαα σι Yesu τσ, ινι ι λαρηνα τεελιγια να ι τaa μα ισε, να ι τσ-μ σι μα polo Silowee lule τaa να μα σαη μα ισε. Μα πολaa να μα σαη, ιλενα μα συυ ναυ.

12 Τσναγα πα πσσaa-ι σι: Λεγε απαλυ ινι ι ωεε? Ιλενα ι εσ σι: Μα τα νυι.

Falisanaa πσσσυυ κε yulom waav tσm

13 Μρύγυ πα κπαγα wei ινι ι ka κέ yulom τσ να πα πona-ι Falisanaa κιη. 14 Πσ ταγα πυλυ, κυyakυ kuhεεσυυ wule κε Yesu λαpa τεελιγια να ι kulina απαλυ ινι ι ισε. 15 Πσ τσσ ινι ι μαγαμαγα κε Falisanaa να λελα-ι πσσσυυ κε ισθna πσ λαpa να ι ισε kuli τσ. Ιλενα yulom εσ-ωε σι: Τεελιγια κε ι τaa μα ισε, ιλενα μα σαη να πσνε μα naaki.

16 Τσναγα Falisanaa τaa λελαa να τσma σι: Πσ ταγα Ισσ κιη κε απαλυ wei ινι ι lakι μπυ τσ ι lunaα. Μπι τσ, ι τσθγι κυyakυ kuhεεσυυ κιη.

Λελαa σι: Ye ι ka κέ ισαγαυ ισθnaγα ι ka πσsaa να ι λα πιτι τσma ανε a takanaa κε μπυ?

Ηαλι πα σαη πα φαγα πα τaa πα tike.

17 Μρύγυ Falisanaa tasa yulw wei ι ισε πσ kula μπυ τσθ πσσσυυ σι: Να νυα huκi suweγε απαλυ wei ινι n τση σι ι kula νυα ισε τσ ι τσ? Ιε ι εσ-ωε σι: Ι κέ Ισσ κυγσγστστυ telσsulw κέ.

18 Αμα Yuta nyθma μπρε πα τα μv-τι σι απαλυ ινι ι ka κέ yulom κέ να ι ισε kuli, halθna πα kθna ι caa να ι too. 19 Να πα πσσi-ωε σι: Ντση μα πσγαγα κε ινε ιθγι τσkpem να? Πσσσ ι τση σι ι lθla-ι να yulomtu γεε? Τσ, ιε ισθnaγα πσ λαpa να ι naaki πσνε?

20 Μρύγυ ι nyθma να εσwa σι: Τσ nyθma-ι σι τa πσγαγα κε-ι. Πσσσ τθ lθla-ι να yulomtu. 21 Αμα τθ τα νυι ισθna πσ λαpa να kaγana ι naaki τσ. Πσyele τθ τα νυι wei ι kula ι ισε τσ. Ι μαγαμαγα ι τα κε πσγαγα, ι πσσi-ι ι ka heeli-meγε ισθna πσ λαpa τσ.

22 Yulom nyθma να γσγσta μπυ, mpi τσ, πα see Yuta nyθma. Πσ ταγα πυλυ, Yuta nyθma ka πeλα nσθ σι, ye wei ι teμα ι τaa να ι tisi σι Yesu κέ Mesii, παa λσi πσntu κε πα τσkσtile τaa. 23 Πσ τσσ κέ ι nyθma να τσma σι: Ι μαγαμαγα ι τα κε πσγαγα, ι πσσi-ι.

24 Μρύγυ Falisanaa tasa απαλυ wei ι ka κε yulom τσθ γαav να πα τσm-ι σι: Αμα να Ισσ τσθ γσγσti tampana. Τσ nyθmα απαλυ ινε ι τσ σι ι κέ ισαγαυ κέ.

25 Τσναγα απαλυ ινι ι εσ Falisanaa σι: Μα τα νυι σι ι κέ ισαγαυ γαα ι κέ κυπαη τσ. Αμα kσlumtu tike κε ma nyθmα σι, maα κέ yulom να πσνε πσ τaa μα naaki.

26 Ιλενα πα πσσi-ι σι: Πεπεγε ι λαpa-η? Ισθnaγα ι λαpa να πσσσ νυα ισε kuli? 27 Μρύγυ ι εσ-ωε σι: Μα teμα-meγε heeluyu να ι τa μv. Ιε πεpe τσσ κέ ι caa ι tasa-τσγι nuw? Yaa μα caa ι εσσi ι ifalaa τσσ τστσ?

28 Tənaɣa Falisanaa tʉv-i na pʉ́ tʉ si: Nyá kəna yʉlv inɪ ɪ ifalv. Ama ta ké Moisi ifalaa ké. 29 Tə nyə́má si, Iso yəɣətəna Moisi. Ama pə kaasʉv yʉlv inɪ tʉ, tə ta tu nyəm ɪ təlule.

30 Mʉ́pʉ́ɣy apalv inɪ ɪ cə-we si: Ama nti tə we piti təɣəle si, mə tá nyɪ ɪ təlule, pəyele ɪ kula maya ma ise. 31 Tə nyə́má si Iso u mʉyɪ asayaa nɔɔsi. Ama wei ɪ tɔɣɪ-i teeli na í lakɪ ɪ luɣu nyəntv tʉ, pʉntv nɔɣə ke ɪ mʉyɪ. 32 Tuu tʉ, tə ta nuta si nɔɣʉlv kula yʉlv wei pa luləna yʉlvmtv tʉ ɪ ise. 33 Pə tʉ́ ké ye apalv inɪ ɪ taa ké Iso nyəɣ ɪ taa pəsi na í la pulv.

34 Mʉ́pʉ́ɣy Falisanaa cə yʉlv m si: Hatoo pa lulʉv nyá tʉ, isayətv tike ke nyá nyə́má, na nyaa caa n seɣesi ta na?

Iləna Falisanaa təɣəntv-i pa Iso təsele taa.

Ise nyáma səkrətvɣv

35 Mʉ́pʉ́ɣy Yesu nuwa si pa təɣəna yʉlv m inɪ, iləna í kə́ í sulɪ-i na í pɔɔsi-i si: N mʉ Yʉlv Pəyayə təm na? 36 Tənaɣa yʉlv m cə-i si: Taca, hʉlɪ-m wei pa yaa mʉv tʉ na má mʉ.

37 Mʉ́pʉ́ɣy Yesu təma si: N na-i mɛɛ, ɪ mayamaya kele ma wei ma yəɣətəɣəna-ɣ isəntv tʉ. 38 Iləna yʉlv m tʉ si: Taca, ma mʉwa. Na í luɣɪ-i atɛ.

39 Mʉ́pʉ́ɣy Yesu təma si: Ma kəma antulɪnya taa cəneɣe si ma fakɪ tampana nyə́ma na tasəkəle nyə́ma, na mpa paa naakɪ tʉ pʉ́ ná, na mpa pa naakaya tʉ pʉ́ yʉlv mɪ.

40 Falisanaa napəli paa we təna na pʉ́ nukɪ təm nti, iləna pʉ́ pɔɔsi Yesu si: Pə kpeɣna tá, tá ké yʉlv maa tətʉ?

41 Mʉ́pʉ́ɣy Yesu cə Falisanaa si: Ye tampana í ka ké yʉlv maa, í taa wəna isayətv. Ama isu ɪ təɣʉv si í naakɪ tʉ, pə tʉ́ ké mə isayətv we tam.

10

Heeɣ kaləkv təm

1 Tampana ke ma heeliɣi-mɛ yoo, maa cəsəɣɪ, wei í yela heeɣ kaləkv nənəɣə ke sʉvnaɪ na í ɣmaana tiili tʉ́ na í sʉv tʉ, pʉntv ké ɣmʉlv na wakəllv ké. 2 Ama wei ɪ təɣəɣəna nənəɣə na í sʉv tʉ, pʉntv nté tiikulu. 3 Nənəɣə tarɣlv tʉlɔɣɪ-i na í sʉv. Heeɣ nyə́má ɪ nəɣə. ɪ kaləɣɪ ɪ heeɣ həla ke kʉlv m kʉlv m na í lukəna-i awalɪ. 4 Waatv wei ɪ tɛɣ ɪ heeɣ inɪ ɪ tənaya lunav tʉ, iləna í tɛɛ-i nəɣə na heeɣ naa tv ɪ waalɪ. Pə taya pulv, ɪ nyə́má ɪ nəɣə tʉ pə tʉ́. 5 Ama ye kraɪ tv, ɪ kaa təɣ ílé, halɪ ɪ ká se-i səsəm ké. Mpi tʉ, ɪ ta nyɪ kraɪ nyə́má nɔɔsi tʉ se.

6 Yesu kɛɛsa-wɛɣe təne inɪ. Ama pa ta cəkəna tə hʉwɛɛ.

Yesu kəna tiikulu kopəɣ

7 Mʉ́pʉ́ɣy Yesu tasa yəɣətaya si: Tampana ke ma heeliɣi-mɛ yoo, maa cəsəɣɪ. Mayalɛ heeɣ kaləkv ɣkv kv nənəɣə. 8 Pa təna mpa pa

laala-m kante to, paa ke hmulaa na wakellaa ke, heen ta tu nuna-
we. ⁹Maγale nonoγo, wei i terna ma to na i soo, pu ya i nyuγu. I ka
sooki na i luki, na i hikiyi nyutu kupantu. ¹⁰Nmuluγu na lentuγu
na wakoluγu to tike ke hmulu na ka. Ama ma komaγa si ma
heen i wee alaafaya taa ke tam tapanee.

TILLAA TƏMLƏ Kutulu

Tillaa Təmle takəlaya wenna isu salaw wei i kaya Laapaalənaa na Pəoli-wə pa kəḡmanmaasi heku taa tə. Ka taa ké pa keesəyi-tuyu isəna Yesu Kilisiti Isə seelaa caala Yuta nyəma taa na piitimnaa taa tə.

Yuta nyuyu nyəma na Lom nyəma pa tv kancaalaya Isə seelaa ke wahala ke səsəm. Pəoli ka ké wahala tulaa mpe pa taa lelv wei Isə layasa tampana layasuyu tə si i kpaali Laapaali Kupaḡ ke piitimnaa lelaa. Takəlaya ḡke ka keesa-tv tətəḡ Pəoli cəḡnav ke Laapaali Kupaḡ ke tetv taa.

Isəna pa faya Tillaa Təmle takəlaya tə:

Feesuyu Naḡḡtv taḡuyv, titite 1

Aseeta nyəma ke Yosalem taa, titite 2–7

Aseeta nyəma ke Yuta na Samalii taa, titite 8–12

Pəoli təmle, titite 13–28

Feesuyu Naḡḡtv ka tii tillaa səsaa tə

¹ Ma yvlv Teufili, ma takəlaya kancaalaya nyəḡka taa ma keesa mpi mpi Yesu caala lapv tə, na nti nti i seḡesa pə kpaḡav kancaalaya, ² na pə suna kupaḡku i kpa isə tə. Na pəcə Yesu kpa isə tə, i ka heelina Feesuyu Naḡḡtv ton ke mpi i caa si yəlaa mpa i ləsa si i tillaa tə pə la tə. ³ Yesu səm waali i lukaya i tillaa tə, na i hóləḡəna-wəḡe yaasinaa paḡale taa si i fema. Halı kuyeyḡ nule taa təcu ké Yesu lukaya i tillaa tə na i laki-wəḡe Isə Kawulaya waasu. ⁴ Mpyə kuyaku nakvli Yesu na i tillaa pa caḡaa na pə təḡna təḡv. Təḡaya i heela-wə si: I taa hatələna Yosalem. Ama i keḡna mpi Taca ka təma si i ká ha tə, kuvəv ḡku kv təm maa heela-me tə. ⁵ Mpi pə tə tə, lvm mayamaya ke Yoḡaanı naa səna yəlaa ke Isə lvm. Ama ye me ile, pu la wəe naale tə Feesuyu Naḡḡtv mayamaya ke paa kelı na pə sə-me.

Yesu kpa isə

⁶ Mpyə Yesu na mpa paa kota mpv tə pa pəsa-i si: Taca, ye mpv pəḡeyele n ká tayaḡı Iseyeli kawulaya ḡkeḡe kusuyv na?

⁷ Təḡaya Yesu cə i na mpa paa kota mpv tə si: Pə taya si mu nyəna kuyeyḡ yaa waatənaa mpa Taca mayamaya suna i ton tə se. ⁸ Ama kupaḡku Isə Feesuyu Naḡḡtv ka tii mə tə tə, i ká hiki toma na i hólı pə təna mpi i nana mə isəpee tə pə tampana ke Yosalem, na Yuta, na Samalii pə tetvnaa təna taa. Haləna pə polo pə tala antulinya tənasi təna təpai.

⁹ Yesu təma mpyə yəḡətvuyv, ləna pə kpaasi-i isə na pə nyəḡəyi-i mpv. Haləna puləpv isu ḡmuntuyv kəv pə takı i tə, pa ta tasa-i nav.

10 Yesu kpa iso na i tillaa wee na pa tagna nyənnyu təpinye ke mpu, de pa tuta apalaa naaleye pa cəlyəle na pa suu wontu kəhəlmətu. 11 Na apalaa mpe pa pəəsi tillaa si: Kalilee nyéma me, pepe təo ké í səhaa na í nyənnyu iso ké mpu? Yesu wei pə ləsa mə heku na pə kraasi-i iso ké isəntə tə, i ká te na í məli mpyóyú teitei isu í na-i na í kraaki isəntə tə.

Matiyasi məla Yutaasi lonte

12 Mpyóyú tillaa kola tıny wei pa yaa si Olifinaa tə i puuy nku ku kin paa wee tə na pa məli Yosalem. Puuy nku na Yosalem pə fei pooluñ. Pə ta kəli kiloməetəli kəlm. 13 Pa tala, ilena pa kpa pa isətaa kutuluuy nku ku taa paa suukaya tə. Mpa pa suukaya təna təyəle Piyee, na Yohaani, na Saaki, na Antəli, na Filipu, na Tomaa, na Paatelemii, na Matiyee, na Aləfe pəyalu Saaki, na Siməñ wei i ké mpa pa lukaya si pa muyi pa tetu tə pa taa ləlv tə, na Saaki pəyalu Yuti. 14 Pa təna pa kotaya təntəmle ke tam na pa sələməyi Iso. Pa taa ka we alaa napəli, na Yesu too, na Yesu newaa.

15 Kuyeyey inu i taa, kuyaku nakəli yəlaa kotaa, halı pa tala isu yulonyəñ nınəwa na hiu (120). İlena Piyee kəli na í səñ i taapalaa mpe pa heku na í tə si: 16 Ma taapalaa me, təm nti Iso Feesuyu Nanñtu ka tu Tafiiti nəyə taa na í yətəti, na tə we Iso Təm takəlaya taa ké Yutaasi wei i tēe Yesu kpalaa ke nəyə tə i təm tə, pə wee ké si tu la. 17 Yutaasi inu i ka ké ta taa ləlv, na tá na-i tu krenta təmle tənə tə taa.

18 Apalu inu, waatu wei i tēma tetu yapu na i tulum liyitee anu tə, i polaa na í hoti tə taa ké i nəyə təo, na i lotu təli, na i taa lotu ya na tə ηmaa. 19 Təm tənə tə yeka Yosalem nyéma təna kin, haləna pa ha tetu ntəyi hətə na pa tē taa si: Akeletama. Caləm tetu ke pa yaa mpu na pa tē taa. 20 Pa ηmaa Yontu takəlaya taa si:

I təyaya í təkı kaav.

Nəyəlv í taa kusı-ke.

Na lentı tətə si:

Nəyəlv í ləeti i lonte.

21-22 Ye mpu pə wee si mpa pa tənyaya-tuyv waatu wei tá na Tacaa Yesu tə cəkaya tetənaa tə, pa taa nəyəlv í səəsi tá təo, na tá na-i tə hólı Tacaa Yesu səpu na í fe tə pə tampana. Pəntu inu i ká wee wei kuyeyey təna i ka we tá waalı ké pə krayav Yohaani səv Yesu ke Iso ləm tə, haləna kuyayku pə ləsa-i tá heku na pə kraasi-i iso tə.

23 Mpyóyú pa ləsa yəlaa naale, Yosefu wei pa yaa si Paasapası na pa cuyusi-i si Yutusi tə, na Matiyasi. 24 İlena pa sələmi si: Tacaa, nyá nyəmna yəlaa lotunaa, hólı-tuyv yəlaa panə pa naale pa taa wei n ləsa si í la tillu, 25 na í paasəna təmle nte Yutaasi yəlaa na í tēe i nyəñku tə.

²⁶ Tənaɣa pa tə tete na pə kra Matiyası, na í səsı tillaa naanɔwa na kolum inı ı tə.

2

Feesuyu Nañtu tiu

¹ M̄p̄óyú pə tala Pentakonta acima wule, ilena Iso seelaa koti pa tənaya təntəmle. ² Pə tasaa ile, kəkəte natəli, isu heelim səsəm makuyv tə, luna isətaa kele, na tə nyaləna təyaya ŋka ka taa paa we mpv tə. ³ M̄p̄óyú pulɔpɔnaa lu pa tə na pə nəɣəsəna isu kəkə nsəma. Ilena pulɔpɔnaa mpe pá ya na pá çaya paa wei ı tə kə kolum kolum. ⁴ Tənaya Feesuyu Nañtu haya pa təna pa taa təmmam, na pá svv piitim lem̄pi təm yəɣətuyv, na nti Feesuyu tv pa taa tə ntəxi pa yəɣətaya.

⁵ Pə pamna mpa pa təñəxi Iso mpaav ke teu tə pa luna antulinya təna taa na pá we Yosalem ke waatv inı. ⁶ Yəlaa mpe pa nu kəkəte n̄tə tə tañ, ilena pá koti səsəm. M̄p̄óyú pə lapaweyə ha, pə taya pulv, paa wei ı nukaya Iso seelaa yəɣətəyənə ı tə taa. ⁷ Tənaya pa kra nəəsı na pə la-weyə piti, na pá tə sı: Isu Kalilee nyəma tike yəɣətəyənə isəntə. ⁸ Ile pə lapa isəna na paa tá taa wei í nukı pa yəɣətəyənə ı tə taa? ⁹ Anı tá taa çəne mpa pa luna Paatı tetv tə pa wee, Metii na Ilam pə nyəma ná wee, Mesopotami nyəma ná wee, na Yuta na Karatəəsı pə nyəma, na Pəñ nyəma na Asii tetv nyəma, ¹⁰ Filicii na Pamfili pə nyəma, na Icipiti nyəma na Siləeni çəlv Lipii tetv həɣəlvuyv leñku nyəma, na pə kaasa ləlaa mpa pa luna Lom tə. ¹¹ Yuta nyəma siyisiyi wee, na pə kaası mpa pa svv Yuta nyəma Isəsele ke kusv tə, na Kələeti nyəma na Alapv nyəma. Paa na mpv pa tu keesəyi Iso təma səsənəna təm na tá təmnəa waanı waanı taa, na tə nukı tá tənə.

¹² Pə təmsa pa tənə, pa ta nyı nti paa yəɣətı tə. Ilena pá pəsəyi təma sı, təm tənə ntiyile mpv? ¹³ Ama ləlaa ná wonə-wə, na pá tə sı solum pına-wə.

Piyee waasv

¹⁴ Tənaya Piyee na tillaa ləlaa naanɔwa na kolum inı pa kulaa na pá səñ iso. Ilena Piyee yəɣətəna samaa na nəɣə səsaya sı: Ma Yuta nyəma me, na mpa me mə kəma Yosalem ke kəkəm tə, í tv ŋkrañ na í çəkəna teu ke nti ma heeliyi-me tə. ¹⁵ Pə taya solum kuyvna yəlaa pane inı isu í hvvki tə. Pə taya pulv tə, pə kəla tanəñ. ¹⁶ Ama nti Iso kuyəɣətutv teləsvlv Soweli ka yəɣətə tə, nti tə mayamaya tə lakəna sañə.

¹⁷ Iso yəɣətəa sı:

Nti maa la kuyeyəñ kantəkaya nyəñ taa təyəlv.

Maa tisi ma Feesuyu ke yəlaa tənə tə.

Mə pəyalaa na mə pəelaa ká na nti

tu la cele tə na pá yəɣətı.

Pu hólí mə ifepiya ke təmnaa na pá nana pa isəpee.

Na mə kuvpatəlaa ká toosi toosee.

¹⁸ Tampana təə, maə tisi ma Feesuyu ke ma təmle nyəma, apalaa na alaa nyəma, pa təə ké kuyeyη inu i taa.

Paa ná nti tu la cele tə na pá yəχəti-ti.

¹⁹ Maə la kəkələ nyəmnaa ke hatoo isətənyu taa, na piti təma ke ate.

Caləm na kəkə na nyəəsi səsəənsi ká nyala.

²⁰ Ilim ká si təkpitii.

Isətu ká sēē isu caləm.

Pə təna pu la mpv na pəcə pə tala

Tacaa kuyaku səsəəηku teeli nyəηku ηku.

²¹ Pə na pə mpv tə yəlaa təna mpa

paa yaa Tacaa hətē tə paa tūli-ti.

²² Isəyeli nyəma me, í nu nti ma heeliyi-me tə. Nasaleti Yesu ké yul wei i səsəəntu Isə hólá-me təχə. Pə taya pulv, Yesu niη ke Isə lapəna piti təma na səχəntu təma na Isə kəkələ nyəmnaa mpa i hólá mə hēku taa tə. Isu mə maχamaχa í nyəm pə təna tə. ²³ Na yul inəyi Isə kraχaa na í cele-me isu i ka huυ i taa na í tu pə pəle si i ká la tə. Ama mə kv-i, mə yelina na yəlaa asaχaa kam-i səm tesika təə. ²⁴ Ama Isə yəka səm toma na í feesi-i. Pə taya pulv, pə fei si səm í lap-i pulv cəcəka. ²⁵ Tampana, Tafiiti yəχəta Yesu inu i təm ke mpv si:

Ma naakaya Tacaa ke tam ké ma cələχə.

I ka səηa ma waali ké si má taa selina pulv.

²⁶ Pə təə ké ma laakali caya təntəmle ke teu,

na laηheele kuyv-m ma yəχətaya taa.

Paa ma ké yul na maə si tə,

ma cayana tēelvyu.

²⁷ Pə taya pulv təə,

Isə nyá n kaa lə-m yem ké atətəle taa.

N kaa yele si nyá yul má má tu səη

paa pəcə maχamaχa.

²⁸ N hula-m weesuyu mpaəη.

N ká wēē ma kiη na í hvləsəχi ma laηle ke teu.

²⁹ Apalaa me, í yele má tüləsi-meχe tá ləηce Tafiiti təm təcēicēi si, i səpa na pá pimi-i, na i pəlaav wē tá hēku ke haləna səηa.

³⁰ Tafiiti inu i ka ké Isə kuyəχətutu teləsulv ké na í nyəmá teu si, Isə ka təma nti na tuunav si i ká lap-i tə pu la. Səsi Tafiiti ləlvvyu taa tu nəχəlv ká təχəna kawulaya ηka Tafiiti inu i ka təχaa tə. ³¹ Hatoo ləη Tafiiti nawa mpi pu tē na pə la tə. Pə təə ké i yəχəta Mesii səpv na í fe tə pə təm si:

Pa ta lə-i yem ké atətəle taa.

I ta tu səη paa pəcə maχamaχa.

³² Yesu wei in i təm ma yəgətəyi isəntə tə, Iso feesa-i, na tá təna tə nana tá isəpee təkəlekele. ³³ Iso kusa i nyuyu na í çayasi-i i kəjkəñ taa. İlena í kpaça Feesuçu Nanñtu, wei i ka təma si i ká ha tə, na í çele-i. Na Feesuçu Nanñtu inəyi Yesu tisa tá təna tá təə, na í təñna nav na nuw ke isəntə. ³⁴ Pə taya isu Tafiti maçamaya ná kpa isə se. Ama paa na mpv i yəgətəa si:

Tacaa Iso heela ma Səəə si:

Çaya ma kəjkəñ taa.

³⁵ Haləna má kəna nyá kolontunaa,

na í loosi nyá nəəhe ke pa təə.

³⁶ Pə wee si İseyeli yəlaa təna ká nyi teu təkpataa si, Yesu wei í kama səm tesika təə tə, inəyi Iso lapa Səəə na Mesii.

³⁷ İseyeli nyəma nu təm təne İlena pa laña pəsi səsəm, na pá pəəsi Piyee na tillaa İləa si: Ta taapalaa mə, isənaya pə wee si tə İa İle?

³⁸ Tənaya Piyee çə-we si: İ lə mə isayatu na í laçasi huwee, na pá yaa Yesu Kilisiti həte na pá səna paa mə taa wei ké Iso ləm, na pé husi mə isayatu. İlena í hiki Iso kucəəv səsəv ηku kv ké Feesuçu Nanñtu tə. ³⁹ Pə taya pulv təə, mə na mə piya na hatəlaya nyəma ke Iso təma si i ká ha, í tu laalaa na í yaa wei te, İle i hikaa ké.

⁴⁰ Məpəy Piyee tasa İseyeli nyəma ke təm paçale ke heeluyu tətə, nti tu səna-we na tə səsə-weyə apalvtu tə. Səsi, í ləsi mə təyi yəlaa letaa pane pa taa na í tvi-ti.

⁴¹ Məpəy İseyeli nyəma taa yəlaa tuutumaa mv Piyee təm na pá sə-weyə Iso ləm. Kuyanku, mpa pa svv Iso seev tə, pa nyəñ tala isu iyisi tooso (3000). ⁴² Pa isəle ka seena tillaa kvseyəətv ke nuw, na pa təñaya təma na lañhvlmle ke səsəm. Pa təkaya təntəmle ke tam, na pá puki Iso sələmvyu pu səə nəçəlv.

İsə seelaa çakəle

⁴³ Tillaa lakaya piti təma na Iso kəkəlv nyəmnaa, na pé kpa paa wei ké səçəntv. ⁴⁴ Iso seelaa təna ka wəna nəçə kvlmaya, na pa kpəntaya mpi mpi pa wəna tə. ⁴⁵ Pa pəetaya pa tətvnaa na pa wontunaa na pá kotiyi pə liyitee ke təntəmle, na pé caala pa taa wei pa waasəna-i. ⁴⁶ Pa təna paa kotaya paa ifemle nteye Iso təsəele ke Iso sələmvyu pu səə yvlv. Ye pa saa-weyə pa təesi taa, təntəmle ke pa kotiyi na pá təkı. Lañhvlmle ke pa təkayana pa təçnası, na pa taa hətəna təma. ⁴⁷ Na pá sañ Iso, na yəlaa təna laña həena-we. Paa kuyanku Tacaa səsəya pa kpekəle təə ké mpa mpa pa nyəñ pə yapa tə.

3

Kaakalaya hika nəəhe

¹ Məpəy kvayku nakvl Piyee na Yoħaanı pa pukaya Iso təsəele ke İlim kpiluyu sələmvyu. ² Apalv nəçəlvu pa İvləna kaakalətv, na pá pukina-i na pá suki Iso təsəele səsəle nəñəçə ηka pa yaa

si Canəm Nənəyo təyo paa kuyaku ŋku si í sələməyi Iso təsele taa sula ke liyitee. ³ I nawa Piyee na Yohaani pa suli Iso təsele taa, lena í sələm-wē si pá ha-i pulu. ⁴ M'p'úyú Piyee na Yohaani pa nyəna-i tərīŋ. I lena Piyee təm-i si: Paasəna cəne.

⁵ Tənya kaakalaya paasəna-weyē teu, na ka teelayaa si paa ha-keye pulu. ⁶ M'p'úyú Piyee təma-ke si: Ma feina liyitee si maa ha-ŋ. Ama maa ha-ŋ mpi ma wena tə. Na Nasaleti Yesu Kilisiti toŋ taa kulī na ŋ tə.

⁷ I lena Piyee siisi na í təkī kaakalaya na niŋ ntəyən, na í kusi. Tənya kaakalaya nəhēe na ka nəcwasi kra toŋ ke krapaa. ⁸ M'p'úyú ka kulaa təhapa na ká tii ka nəhēe tə, na ká sən təye na ká niki təntē, na ká na tillaa səsaa pá krenti na pá su Iso təsele taa. Na ká toŋ na ká ŋmaaləyi na ká san Iso. ⁹ Samaa təna ná ka təntē na ka Iso sam. ¹⁰ Pa kəma na pá cəkəna si ŋke ka cakayana Iso təsele Canəm Nənəyo kiŋ na ká sələməyi liyitee, lena səyəntu na piti la-wē na isəna ka hika nəhēe tə.

Piyee waasu ke Iso təsele taa

¹¹ M'p'úyú kaakalaya ŋke ka nyəna Piyee na Yohaani ke tam. M'p'úyú piti kra samaa ke səsəm, lena pá watī Piyee we pa tə kē sakaya səsəya ŋka pa yaakaya si Saluməŋ sakaya tə ka tē. ¹² Piyee ná mpv, lena í tə samaa si: Iseyeli yəlaa me, pepe tə kē apalu inē i kuləy tə pə ceki mə laŋa? Na pepe tə kē í nyənəyi-tu isu tá mayamaya tá toŋ yaa tá Isəsele teu napəli pə yelina na apalu inē í toŋ? ¹³ Apələham na Isaaka na Yakəpu pa Iso, wei i kē ta caanaa caanaa Iso tə, i kusa i təmle tu Yesu nyuyv. Ama me mə tu- i toŋtonaa niŋ taa. Pəle pə waali Pilati luyv lapa si i yeki-i tə, mə tayanna kisuyv. ¹⁴ I kisa yulu kupaŋ tampana təŋlv inu, na isayav kpitikpiti kē í səlaa na í sələmī Pilati si í tuli-meyē ílé. ¹⁵ M'p'úyú pə lapa na í yele na pá kv weesuyv halv. Ama Iso ná feesa-i na tə nana tá isəpee. ¹⁶ Yesu inu i mayamaya i toŋ taa na táa temnav ke-i yelina apalu inē i kulaa. I nyəma-i na inu i səŋna mə isəntaa isəntə. Táa temnav ke Yesu yelina apalu inē i wena i ti təmmam na mə təna í naaki mpv.

¹⁷ Təv, ma nyəma me, ma nyəma teu si mə na mə səsaa í taa cəkəna təyo í lapa Yesu inəyi mpv. ¹⁸ I təm nti Iso yelaa na Iso kuyəyətutu teləsəlaa təna kraali hatoo ləŋ taa, si i Mesii ká təyo konyəŋ tə, nti inu tə mayamaya ke i yelaa na tə lá. ¹⁹ Pə tə tə, í lə mə isayatu na í layasi huwēe, na í pəsəna Iso tə. I lena ílé í tayani mə təwakəllēnaa. ²⁰ I Taca ká ha-meyē kuyēŋ wei i taa pu waasi-me tə, na í kəna Mesii wei i ka ləsa hatoo ləŋ na í su-me tə. Mesii inəyəle Yesu. ²¹ Ama pə wēe kē si Yesu Kilisiti í caya isətaa, haləna pə tala waatu wei paa tayani pə tənaya kufam pəsuyv, isu Iso ka tem yeluyv ke hatoo ləŋ na i kuyəyətutu teləsəlaa kupama yəyətī tə. ²² Halī Moisi mayamaya ná yəyətā i təm ke mpv si:

Tacaa mə İso ká kəna-meɣe İso kuyəɣətutu teləsulu nəɣulu wei i we İsu má, na i ká wee mə mayamaɣa mə piitim tu, na i ká təŋ tə təna nti i ká heeli-me tó. ²³ Ye wei i ta nuna İso kuyəɣətutu teləsulu İni, paa ləsi puntu ke İso yəlaa taa na pá ku-i. ²⁴ İso kuyəɣətutu teləsəlaa mpa pa təna pa yəɣota pə kpaɣau Samiyeli na i waali nyəma pa loŋa ŋke ka tənaya mpv tó, pa yəɣota kuyeeŋ İne İni i təm. ²⁵ Mpi İso ka tóma si i ká ha na İso kuyəɣətutu teləsəlaa ŋmaa pə təm tó, meɣe i tóma si i ká la. Halı mə təm ke İso ka yəɣota saa wei i na mə caanaa caanaa paa su təmaɣa nəəsı tó. Waatu İnəɣı İso tóma Apələham si: Nyá piya tóo ké maa la ate yəlaa tənaya kupaŋtu. ²⁶ Pə tóo ké İso ləsa i təmle tu tó, mə cəloyo i laaləna-i kənaυ. İ kəna-meɣe-i mǝpúyó si i la-meɣe kupaŋtu, si i laɣasi-me na paa wei i yele i yaasi İsaɣau.

4

Pa yaa Piyee na Yohaani ke nənəɣo

¹ Piyee na Yohaani pa təŋna samaa ke yəɣətənaυ ke mpv, İlena kətəlaa na İso təsəele tanlaa nyuyv tu na Satusee nyəma pa tala. ² Mǝpúyó pə sala-we. Pə taɣa pulv tillaa səsaa naale ná seɣesaya samaa si Yesu fema. Mpυ tó sətəa ka te na pá fe. ³ Tənaya Yuta nyəma kpa-we na pá təkı-weɣe saləka, si pə fema İle paa cəkəna. Pə taɣa pulv, saa İni tó pu təma taanuyv. ⁴ Paa na mpv mpa pa nuwa Piyee faaci tó, pa paɣale mowa. Haləna mələa mpe pa taa apalaa tapa İsu iyisi kakpası (5000) ke mpv.

⁵ Teυ fema, İlena Yuta nyəma səsaa na nyuyv nyəma na İso Təm seɣesəlaa səsaa, pa koti Yosalem. ⁶ Pə kpaɣau İsu kətulu səsə Ana, na Kayifi, na Yohaani, na Alekəsantəli-weɣe mpv na kətulu səsə ləluɣv nyəma təna. ⁷ İlena pá ləsi tillaa səsaa na pá kəna-weɣe pa hekv taa, na pá pəəsı-we si: Mpi İni i lapa İsəntə tó, awe heela-me si i la mpv? Na awe toŋ taa ké i tu lapəna mpv?

⁸ Tənaya Feesuyv Nəŋŋtu toŋ kuləna Piyee na i tə-we si: Təυ, tətə səsaa na nyuyv nyəma me, ⁹ saŋa pa pəəsəɣı-toɣv kupaŋtu nti tə lapa kaakalaya tó tə təm, na İsəna tə lapa na ká kulı tó. ¹⁰ İle pə wee si i nyı təm ntəɣı mə təna. İseɣeli yəlaa təna i nyı-tı tətə si, Nasaleti Yesu Kilisiti wei i kama səm tesika tóo na İso feesi-i tó, i toŋ taa ké yulu İne i hika i ti na i naa-i mə hekv taa ké İsəntə. ¹¹ Na Yesu İni i təm ke pa ŋmaawa İso Təm taa si:

Nmalaa me, i ka ləwa pəle nte tó,
 nte tə pəsəna nteɣe kite tee pəle səsəle.

¹² I tike təkəŋ i yakəna yəlaa nyəŋ. Pə taɣa pulv, həte təne tə paasi, lənte fei antulinya təna taa nte İso hula yəlaa si tə yaa-te na pə ya tá nyəŋ tó.

¹³ Mǝpúyó kotuyv səsaa mpe pa nawa İsəna Piyee na Yohaani pa yəɣətəna apalutv tó, İlena piti kpa-weɣe səsəm. Pə taɣa pulv, pa mayamaɣa pa nyəma si Piyee na Yohaani pa ké yəlaa ke yem

ké, pa ta la ceu nəǵolv. Ulena pá tǵası sı paa ké Yesu tǵhlaa. ¹⁴Pǵó yulv wei i ka hika i ti tǵ, i sǵǵa pa isentaa tǵna. Ue pa ta nyi nti paa yǵǵati tǵ. ¹⁵Ulena kotuyu sǵsaa tǵ Piyee na Yohaani sı pá lu tǵhulv taa. Pǵ kaasa mpǵ ulena pa niki tǵ saawala. ¹⁶Sı: Isǵnaya tii lana yǵlaa pane inı? Pǵ tǵǵa pulv, Yosalem yǵlaa tǵna tǵma nyǵm sı mpǵ pa lapǵna piti tǵmlǵ sǵsǵǵle tǵne, pǵó pǵ fei tu kǵeesı. ¹⁷Ue tii kisina-weǵe tǵpǵlvpulv sı ye pa tasa nəǵlvǵv Yesu hǵte tǵne tǵ tǵm heeluyv paa na. Pǵ taa kǵǵ na tǵ tǵm sǵǵı yav ke yǵlaa taa.

¹⁸Ǵpǵǵ kotuyv sǵsaa yaa Piyee-we, na pá kisina-we tǵpǵlvpulv sı pá taa tasa Yesu hǵte nǵte tǵ tǵm yǵǵtvǵv yaa seǵesǵv ke paa fǵǵ mayamaya.

¹⁹Ǵpǵǵ Piyee na Yohaani pa cǵ kotuyv sǵsaa mpǵ sı: Mǵ mayamaya í mayası-tǵǵı mǵ taa na í na. Pepe kǵla teu ke Isǵ isentaa? Mǵe tǵ se yaa Isǵ? ²⁰Ama nti nti tǵ nuwa na tǵ nana ta ise tǵ, ta kaa pǵası na tǵ su tǵ yǵǵtvǵv.

²¹Ǵpǵǵ Kotuyv sǵsaa mpǵ pa ta nyi isǵna mpi paa la Piyee-we tǵ. Ulena pá tasa-weǵe kǵaalǵv ke teu na pá yele-we. Pa ta hiki mpi pǵ tǵǵ paa hǵ pa nǵkǵǵǵv tǵ. Mpi pǵ tǵǵ tǵ, yǵlaa tǵna saǵaya Isǵ ké pǵ tǵna mpi pǵ lapa mpv tǵ pǵ tǵǵ ké. ²²Apalv wei inı piti tǵmlǵ lapa na í hiki alaafǵya ke mpv tǵ, i lvlvǵv pııı ka kǵla nulǵ.

Isǵ seelaa sǵlǵmvǵv

²³Kotuyv sǵsaa yela Piyee na Yohaani ulena pá tee kǵakǵaa ke pa taapalaa kın, na pá keesi-weǵe tǵ tǵna nti kǵtǵlaa sǵsaa na nyǵv nyǵma pa yǵǵtaa tǵ. ²⁴Pele pa nu-tǵǵı mpv, ulena pa tǵna pá sǵlǵmı Isǵ sı: Hai, Tacaa, nyǵ lapǵna isǵtaa na ate na tenju na pǵ tǵna mpi pǵ we pǵ taa tǵ. ²⁵Nyǵ yelina na Feesuyv Nanǵtv tu nyǵ tǵmlǵ tv ta lǵǵe Tafıiti nəǵv taa ké tǵm na í yǵǵati sı:

Pepe tǵǵ ké piitimnaa cvka pǵ taa na kalampaani ké mpv?

Pepe tǵǵ ké yǵlaa ná paasǵna nǵǵhe te

kuuu ke yem ké mpv?

²⁶Ate awulaa sǵsaa kǵla tǵǵ.

Tǵtv tǵkǵlaa ná pǵela nəǵv

na pá kulı Tacaa na i Mesii pa tǵǵ.

²⁷Tampǵna tǵǵ, Helǵtı, na Pǵnı Pilati, na mvulaa, na Isǵǵı piitim nyǵma pa pǵela nəǵv ke nyǵ tǵmlǵ tv nanǵ tv, wei n lǵsaa sı í la Mesii tǵ, i tǵǵ ké icate tǵne tǵ taa. ²⁸Mpi tuu lǵǵ nyǵ toma taa n nǵkaa na nı mayası na nı su tǵ, pǵ mayamaya ke pa lapa tǵkele. ²⁹Tacaa, pǵnentǵ nyǵnı kǵaalǵv mpi pa kǵaalǵ-tu na isǵle kvseemle tǵ, na nı yele na nyǵ tǵmlǵ nyǵma tǵ tǵ heeli nyǵ tǵm na tu nyǵnı pulǵv paa pǵcǵ. ³⁰Tv nyǵ ninı na kvǵntǵnaa hikıı alaafǵya, na nı yele na yǵlaa naakı nyǵ kǵkǵlv nyǵm na nyǵ piti tǵma ke nyǵ tǵmlǵ tv nanǵtv Yesu tǵǵ taa.

³¹ Tillaa tema sələmnyv, ilena lonte nte tə taa paa kotaa tō tō sele. M̄p̄ȳȳ Feesuḡu Nan̄htv ton̄ kuləna pa təna. Ilena p̄a s̄v̄ Is̄ō T̄m̄ heeluḡu na paa nyan̄na pulv.

Is̄ō s̄elaa tal̄ḡi pa tənaya pa w̄enav

³² Is̄ō s̄elaa kpekəle təna ka kaa lotu na ləmayasəle kolumtəle ké təkpaata. Pa taa nəḡolv̄ taa fayasəḡi na í nyənəḡi ı kowenam̄ is̄u ı tike ı nyəm. Ama pa nyənaya p̄ə təna mpi paa w̄ena t̄ḡə is̄u pa təna pa nyəm. ³³ Tillaa k̄esayaa Tacaa Yesu fem t̄m̄ na apal̄tv̄ ké, na Is̄ō k̄a w̄e pa təna pa waalı ké teu. ³⁴ Pa taa nəḡolv̄ taa lan̄ pulv. P̄ə t̄ḡa pulv̄ t̄ə, m̄pa paa w̄ena tet̄n̄aa yaa t̄es̄ı t̄ə pa p̄etayaa ké na p̄á k̄əna p̄ə liḡitee, ³⁵ na p̄á cel̄ḡi tillaa. Ye p̄ə caala wei pa waasəna-ı.

³⁶⁻³⁷ M̄pv̄ in̄ı p̄ə yelina Lefii tv̄ nəḡolv̄, wei pa yaakaya sı Yos̄efv̄ na p̄á l̄ula-ı Sipili t̄ə, í p̄et̄a ı tet̄v̄ nat̄əli na í m̄əḡna p̄ə liḡitee na í c̄ela tillaa. In̄əḡi tillaa ka cuyusaa sı Paanarası. (Apal̄tv̄ halv̄ k̄e pa yaa m̄pv̄ na pa t̄e taa.)

5

Ananiyası na ı alv̄ Safila pa t̄m̄

¹ M̄p̄ȳȳ apalv̄ nəḡolv̄ íl̄e, pa yaa-ı sı Ananiyası, na ı alv̄ sı Safila. ı p̄et̄a pa tet̄v̄ nat̄əli na ı alv̄ w̄ena p̄ə nyəm. ² ı tema p̄et̄v̄ȳv̄, ilena í faya liḡitee taa na í sı. Ilena í pona w̄ena a kaasaa t̄ə, na í c̄ela tillaa na ı alv̄ w̄ena p̄ə tənaya m̄pv̄ p̄ə nyəm. ³ Tənaya Piȳe p̄əsa-ı sı: Ananiyası pepe t̄ə ké Satanı hika-ḡ m̄p̄ȳȳ katat̄əlaya, na ń kaası nyá t̄ḡi tet̄v̄ nti n p̄et̄aa t̄ə t̄ə liḡitee, na ń puḡusi Feesuḡu Nan̄htv̄? ⁴ N̄ taa p̄et̄əta-tı t̄ə, nyá tet̄v̄ ké m̄e. Na n̄ tu tema-t̄ḡi p̄et̄v̄ȳv̄ t̄ə, awe tı liḡitee, p̄ə t̄ḡa nyá? İle is̄ənaya p̄ə lapa na ń paası na ń mayası nyá taa na ń la yaası isayav̄ in̄e ı taka? Is̄ō k̄e ń puḡusaa p̄ə t̄aya ȳəlaa se.

⁵ Ananiyası nu t̄m̄ t̄əne in̄ı, ilena í hoti na í sı. M̄p̄ȳȳ p̄ə lapa pa təna m̄pa pa nu t̄m̄ t̄əne in̄ı t̄ḡə keniḡa nak̄əli p̄ə tu f̄eı. ⁶ İlena ifepiya kulı na p̄á takı-ı p̄uḡȳv̄ na p̄á pona-ı pim.

⁷ P̄ə lapa laasaya is̄u kal̄əfunaa tooso, İe Ananiyası in̄ı ı alv̄ s̄v̄wayal̄e. Ama ı ta nuta nti t̄ə tema lapv̄ t̄ə. ⁸ M̄p̄ȳȳ Piȳe p̄əsa-ı sı: ı p̄et̄a m̄ə tet̄v̄ nti t̄ə t̄ə liḡitee tənayal̄v̄? Heeli-m.

İlena Ananiyası alv̄ c̄ə sı: Anəḡəle m̄pv̄.

⁹ Tənaya Piȳe ȳḡḡa-tı sı: Is̄ənaya m̄ə lapa na í k̄p̄enti na í paası na í h̄v̄ sı í mayasəḡi Tacaa Feesuḡu Nan̄htv̄ sı í naa ı waalı? Nȳəni, m̄pa pa pima nyá paalv̄ t̄ə pa tema k̄ənt̄e, m̄p̄eḡe n̄əḡə t̄e. Paa t̄es̄ı nyaya t̄enav̄.

¹⁰ Tənaya Ananiyası alv̄ in̄ı ı hota Piȳe n̄əḡh̄e t̄e ké k̄pakpaa na í sı. İfepiya s̄v̄wa, ilena p̄á mayana ı səpa. İlena p̄eıe p̄á k̄p̄aya-ı na p̄á polo p̄á pimi-ı ı paalv̄ k̄əḡk̄əḡ taa. ¹¹ M̄p̄ȳȳ t̄m̄ nti t̄ə lapa

Yesu seelaa kpekäle tēna na mpa pa nu-ti tō pa tənaya keniŋa nakəli pə feina.

Piti tēma payale tōŋna lapu

¹² Tillaa lapa Iso kəkələ nyəm, na piti tēma payale ke yəlaa hekū taa. Iso seelaa tēna kotaya Salwəŋ sakaya səsaya tee. ¹³ Samaa puɣulaya-weye pə tu fei, paa na mpv yulu kpai tu ke yem nyaŋayana pa taa sūv. ¹⁴ Ama apalaa na alaa samaa mpa pa mukaya Taca təm na pá səsəyi iso seelaa kpekäle tō tō, pa nyōŋ tōŋna hukuyu ke səsəm. ¹⁵ Ilena yəlaa nāá svv kutəntvnaa ke lunav, na pá husi-weye katonaa na nyaaləŋ tō ké hapēe nəsə, si ye Piyee teekəna tēna, i lēemvɣv mayamaɣa tu tokina kutokinav ke pa taa lēlaa. ¹⁶ Yəlaa samaa lukayana Yosalem cələ acalēe taa na pá kəŋna kutəntvnaa na mpa aləɣaa cəsaya tō, na pa tēna pa hikiyi alaafaya.

Tillaa təɣə konyəŋ

¹⁷ Tənaya isəseemle kpa kətulv səsə ke səsəm ke tillaa tō, na i kiŋ caɣalaa tēna mpa pa ké Satusee kpekäle nyəma tō. Haləna pá hvv si paa kuli pa tō. ¹⁸ M'póyú pa kpa tillaa na pá təkí-weye timpi pa təkəyi samaa tēna tō. ¹⁹ Ama Taca isətaa tillu nəɣolv kəma ahoo taa na í tuli saləka nənəsə, na í ləsi tillaa. Ilena í heeli-we si: ²⁰ I polo Iso təseele taa təkaa na í keesi samaa ke layasvɣv mpaav kvne kv təm.

²¹ M'póyú tillaa lapa nti isətaa tillu heela-we tō. Pa kula tanəŋ ahula tee na pá polo Iso təseele taa na pá niki waasv lapu.

Tənaya kətulv səsə na i kiŋ caɣalaa tēna pa kota Yuta Kotuyv səsəsv nyəma. Ilena pá tili si pá ləsi tillaa ke saləka taa na pá kəna. ²² Waatv wei filisinaa ná tala saləka taa tō, pa ta mayana-we. Ilena pēle pa məli kpakpaa na pá heeli hvule səsaa mpe si: ²³ Tə talaa na tē mayana saləka nənəsə kaləsa mpv təkəŋkəŋ, na taŋlaa nāá səŋa pa təsəŋlənāa ke nənəsə tēna. Ama tə tula nənəsə, i lē nəɣolv fei pə taa.

²⁴ Iso təseele taŋlaa nyvɣv tu na kətəlaa səsaa pa nu mpv, i lēna tillaa mukvɣv mpi pə tu-weye piti ke teu. Haləna pa ta nyi mpi təm tənē tii tēna tō. ²⁵ Tənaya nəɣolv ná lu yem na í heeli-we si: I nawaa, mpa inu í ka tu saləka tō, pa wəna nteye Iso təseele səsəole taa na pá laki yəlaa ke waasv.

²⁶ M'póyú taŋlaa nyvɣv tu inu na i yəlaa pa polaa na pá kəna tillaa təhe. Pə taya pulv tō, paa wəna yəlaa səɣəntv si pá taa kə pá yoo mpeye pēe.

²⁷ Taŋlaa nyvɣv tu tana tillaa, i lēna pá səŋsi-weye təhvule taa, na kətulv səsə svv-weye təm pəsəsv. ²⁸ Tənaya i tēma-we si: Isu tə kisina-me təsayasaya si í taa tasa apalv inu i təm ke yəɣətvɣv ya? Na pepeyele í lapa isəntə? I yasa mə seɣesvɣv nté Yosalem icatē tēna tēmam, na í caa í məŋna i səm təm nté ta nyōŋ taa.

²⁹ Ntəna Piyee na tillaa ləlaa pa cə kətulv səsə si: Pə wee si Iso ké tə se, pə taɣa yəlaa. ³⁰ Ta caanaa caanaa Iso feesa Yesu wei inu mə kama tesika təə na í sí tə. ³¹ Iso kusa i nyuyv na í cayaasi i kəŋkəŋ taa, na í lapu-i wulav na waasulv səsə, si pə la na Iseyeli nyəma layasi təntə na Iso hui pa isayatu. ³² Tə ké pə təna mpi pə lapa mpv tə pə aseeta nyəma. Pə taɣa tá tike. Ama tá na Feesuyu Nanjtu wei Iso ha mpa mpa pa nukəna-i təɣə.

³³ Kotuyu səsəəv kotilaa mpe pa nu mpv, iləna pa pááná huu səsəm, haləna pa caakaya pa kv tillaa səsaa. ³⁴ Ama pa taa ka we Falisa nəɣəlv wei pa yaa si Kamaliyee tə, i ké pa Iso Təm seɣesəlv səsə, na yəlaa seekaya-i. Mpyúy i kulaa na í səŋ huule taa, na í tə si pá ləsi tillaa na awalı təə na pécó. ³⁵ Iləna í heeli kotilaa si: Iseyeli nyəma me, í la laakalı na mpi í caa í la yəlaa pane tə. ³⁶ Matəŋ wulənaa taa ké Teutasi kulaa na í nyəni i ti isu yulv nəɣəlv, na yəlaa isu nasəle (400) təŋ i waalı. Mpyúy pa kv-i, na mpa pele pa təŋaya i waalı tə pá ya ŋkaŋka, na pə təna pə saalı yem. ³⁷ Ilé i waalı ké Kalilee tv Yutaasi ná kula kulaɣv waatu, na í təŋsi yəlaa kəpiŋ ke i waalı. Ama pa kv ilé tətə, na pə yası pa təna mpa pa təŋaya-i tə. ³⁸ Pə təə ké pənente ma heeliyi-me si, í taa paasəna yəlaa pane inu pa təm tətə. I yele-we na pá tē. Pə taɣa pulv təə, ye yəlaa kiŋ ke pa kookalı na pa təma lunaa, pu saalı ké. ³⁹ Ama ye tampana Iso kiŋ ke pə lunaa, í kaa pəsi na í la-weɣe pulv. I la laakalı, pə taa kəə na í yoonə Iso.

Mpyúy kotilaa mv Kamaliyee təm. ⁴⁰ Iləna pá yaa tillaa na pá həkı-we, na pá heeli-we si: Yesu təm í taa tasa mə nəəsi taa ké luv. Iləna pá yele-we si pá tē. ⁴¹ Mpyúy tillaa lu kotuyu taa na lanjholvmle kyuv-we isu Iso tūna-we na í yele na pá ná konyəŋ ke Yesu təə tə. ⁴² Paa ifemle nte, pa ta heesi Yesu wei i ké Mesii tə i Laapaalı Kupaŋ heeluyu, na waasu lapv ke teesi taa na Iso təsēle taa.

6

Yəlaa naatosompəɣəlaya ləsvyv

¹ Waatu inu i taa Tacaə təŋlaə təŋna səsəyuv. Mpyúy pə lapa təmaɣa ke Yuta nyəma mpa pa yəɣətaya Kələeki təm tə na tətə Yuta nyəma pa hekv, si tətə Yuta nyəma u paasəɣəna mpe pa leelaa ke teu ke paa ifemle nte tə təɣənaɣa taluyv taa. ² Tənaɣa tillaa naanəwa na naale inu i kota Tacaə təŋlaə kpekəle təna na pá tə-we si: Pə ta muna si tə yele Iso Təm paasənav na tə laki kvətəŋ təm. ³ Pə təə tə, apalaa me, í nyəni na í ləsi mə taa ké yəlaa naatosompəɣəlaya, mpa yəlaa sama na Feesuyu Nanjtu toŋ təə pa kiŋ na pá wəna ləmaɣasēe ke səsəm tə, na tə tv-weɣe təmle tənē. ⁴ Ilə saa inu taa hiki cayaale na tə paasəɣəna Iso sələmvuyv na waasu lapv ke tam.

⁵ M̄p̄r̄ȳḡ pa kpekäle tēna lanje hēena tōm nti, ɔlena p̄a l̄asi Itiyeeni. Yulv inɪ ɪ tisa ɪ yun ke Iso t̄o k̄e teu, na Feesuyu N̄an̄ht̄u toŋ t̄o ɪ kin. Pa l̄esa t̄ot̄əḡo Filipu, na Pulukulu, na Nikan̄o, na Tim̄əŋ, na Pal̄əmenasi, na Antiȳəka Nikolaa, wei ɪ ka s̄uɔ Yuta nȳəma m̄paas̄u taa k̄e kus̄u ke hatoo l̄əŋ t̄o. ⁶ ɔlena p̄a p̄ona-w̄ɛḡe tillaa kin, na p̄ele p̄a s̄əl̄əm̄əna-w̄ɛḡe Iso na p̄a t̄əni pa t̄o k̄e niŋ.

⁷ M̄p̄r̄ȳḡ Iso T̄əm t̄əŋna yek̄uɔ na t̄ə puki, na Taca t̄əŋlaa nȳəŋ t̄əŋna s̄əɔs̄uɔ ke s̄əɔm ke Yosalem taa. Hal̄əna k̄ət̄əlaa paɣav tisi na p̄a mu Yesu t̄əm ke teu.

Itiyeeni kpav

⁸ Iso we Itiyeeni waali na ɪ hikiyi toma ke s̄əɔm, na ɪ laki piti t̄əma na Iso k̄ək̄əl̄o nȳəm ke ȳəlaa heku taa. ⁹ M̄p̄r̄ȳḡ Yuta nȳəma t̄əkotile nte pa yaa si Yomaa Kuh̄etaa t̄əkotile t̄o, t̄ə taa ȳəlaa nap̄əli m̄pa pa k̄e Sil̄eeni na Alek̄əsantilii nȳəma t̄o, p̄a na Silisii na Asii t̄ətu p̄ə Yuta nȳəma nap̄əli pa k̄ula Itiyeeni t̄o, na p̄a na-ɪ p̄a s̄uɔ t̄əm h̄əm taa. ¹⁰ Ama Itiyeeni k̄əla-we na t̄əm. P̄ə t̄əḡa pulv, Feesuyu N̄an̄ht̄u hana-ɪ l̄əmayas̄e na ɪ ȳəḡət̄əḡəna. ¹¹ M̄p̄r̄ȳḡ ȳəlaa m̄p̄e pa ha ȳəlaa ke liyitee si p̄a ȳəḡət̄i si: T̄ə nuwa ɪ sayata Moisi na Iso. ¹² Na pa s̄əsa ȳəlaa na nȳuɔ nȳəma na Iso t̄əm s̄ɛȳes̄əlaa s̄əsa, na p̄ele p̄a k̄uli Itiyeeni t̄o, na p̄a k̄pa-ɪ na p̄a p̄ona-ɪ t̄əh̄uɔle s̄əɔəle taa. ¹³ M̄p̄r̄ȳḡ pa caa ȳəlaa nap̄əli si p̄ele p̄a suu Itiyeeni ke t̄əm si: Apalv in̄e ɪ sayat̄əḡi t̄a Iso t̄əs̄eɔle s̄əɔəle k̄upante t̄əne na Iso T̄əm ke tam k̄e. ¹⁴ Hal̄i t̄ə nu ɪ ȳəḡət̄aa si: Nasalet̄i Yesu in̄i ɪ k̄a ȳəki t̄a Iso t̄əs̄eɔle s̄əɔəle t̄əne, na ɪ layasi k̄ətasi nsi Moisi naa h̄ula-tu t̄o.

¹⁵ M̄p̄r̄ȳḡ t̄əh̄uɔle taa cayalaa t̄əna pama Itiyeeni t̄o k̄e ɪse, na p̄a n̄a si ɪ ɪs̄əntaa mu ɪs̄əntaa tillu w̄eɛtu.

7

Itiyeeni waasv

¹ T̄ənaɣa k̄ət̄ulv s̄əɔ p̄əɔsa Itiyeeni si: Tampana p̄ə lapa m̄pu?
² M̄p̄r̄ȳḡ Itiyeeni c̄əwa si: Ma t̄eɛt̄unaa na ma caanaa me, ɪ tu ŋk̄raŋ na ɪ nu. Teeli Iso lu ta caanaa caanaa caa s̄əɔ Ap̄əlaham t̄o k̄e ɪ ka w̄eɔ Mesopotami na p̄əc̄ ɪ k̄ul̄əḡi na ɪ puki Hal̄əŋ ke cayav t̄o. ³ Na ɪ t̄əm-ɪ si: K̄uli na ɪ yeɔ nȳa t̄ətu na nȳa nȳəma. Maa h̄uli-ŋ t̄ətu nti t̄ə taa n k̄a polo ɪ cayav t̄o. ⁴ M̄p̄r̄ȳḡ Ap̄əlaham k̄ula Kal̄ətee t̄ətu taa na ɪ polo ɪ cayav Hal̄əŋ. Ap̄əlaham caa s̄əpa, ɔlena Iso l̄asi-ɪ Hal̄əŋ t̄əna na ɪ k̄əna-ɪ timpi m̄ə we kayana ɪs̄ənt̄o t̄o. ⁵ Iso t̄a ha-ɪ t̄ətu nti t̄ə taa k̄e pulv mayamaya. Paa t̄eɔliya si ɪ sopi sopuyu mayamaya. Ama Iso t̄əma-ɪ k̄ot̄əm k̄e si ɪ k̄a ha-ɪ t̄ətu nti. ɪ mayamaya ɪ piya k̄a t̄əna na p̄a ti-ti t̄ot̄əḡo ɪ s̄əm waali. P̄əc̄ waatv in̄i Ap̄əlaham f̄eina p̄əyaya. ⁶ ɔle nti Iso heela-ɪ t̄əḡəle si: Nȳa piya k̄a cayav cayal̄ətv ke l̄əlaa t̄ətu taa, na p̄ele paa la-w̄ɛḡe yomaa. Paa tu-w̄ɛḡe wahala ke p̄usi nas̄əle (400) t̄əcu k̄e

təna. ⁷ Ama Iso təma si i ká pəəsi piitim mpi pu tu-weyge yomle ke mpv tə. Pəle pə waalı de paa lu təna na pá kəw tetv tənə inı tə taa na pá paasəna Iso seev. ⁸ Ḿpúyú Iso lapa na peluvy pəsi Apələham ke kətəya ŋka kaa təəsəyi-i nti í na Iso paa yəgətə na pá su tə. Pə təw kə Apələham kəma í luli Isaaka tə, i pela-i i kuyeyey pələfei naanəwa wule. Ulena Isaaka náá peli ḿpúyú Yakərv, na Yakərv ná pela ḿpúyú i piya naanəwa na naale mpa pa ke ta kpeka caanaa caanaa səsaa tə.

⁹ Ta caanaa caanaa mpe pa lapa Yosəefv ke isəseemle na pá pəeti-i, na pá pona-i Icipiti ke yomle. Ama Iso ka we Yosəefv waalı, ¹⁰ na í yapa-i i wahalanaa təna taa. Pə kəma na Yosəefv tala Icipiti wulav səsə kin tə, Iso lapa na wulav lanle heena i yaasi na i layatv. Haləna Icipiti wulav nana-i kufənee kpa, si í nyənəyi Icipiti tetv təna na i mayamaya i təyaya pə təw. ¹¹ Ḿpúyú nyəgəsi anaam lu Icipiti na Kanaan pə tetv təna taa. Pu haŋa teu kə təkəŋkəŋ haləna ta caanaa caanaa mpe pá pəeki mpi paa təgə tə na pá kpisi. ¹² Pə kəma na Yakərv nu si təgənaya pee we Icipiti, ulena í kusi tá caanaa caanaa mpege təm kancaalaya nyəm na í tili. ¹³ Pa kəma na pá məli təm naale nyəm, ulena Yosəefv lá na i taalvnaa nyəm-i. Na pə lapa tətə na Icipiti wulav səsə mayamaya náá cekəna i piitim. ¹⁴ Ḿpúyú Yosəefv tila i caa Yakərv na i nyəma təna waalı na pá kəw. Pa we yulvnyəŋ nutoso na naanəwa na kakpası. ¹⁵ Mpv pə lapəna Yakərv nana Icipiti pote, na í can í si təna. Ta caanaa caanaa ná səpa təna tətə. ¹⁶ Pa kpaɣaya-weyge na pá mələgəna Sikem, na pá pin-weyge pəlaav ŋku Apələham ka yapa Heməw nyəma kin na liyitee tə kv taa.

¹⁷ Pə kəma na pə tala nti Iso ka təma si i ká la Apələham tə tə lapv tə, tá piitim nyəma huka səsəm, pa payav ke Icipiti we səgəntv. ¹⁸ Ḿpúyú wulav səsə kufalv nəgəlv ná caɣaa, ílé i taa nyi Yosəefv. ¹⁹ Wulav inı i lapa tá piitim ke acilayav. I tu ta caanaa caanaa ke wahala ke teu na kvcaalvyv, si pá lə pa ahulvnaa na pá si. ²⁰ Waatv inı i taa kə pa lula Moisi. I ka kə pəyaya kvpaŋka ŋka ka te Iso kə teu tə. Ḿpúyú Moisi nyəma təw-i isətənaa tooso kə pa te. ²¹ Pə kəma na pá lə-i tə, Icipiti wulav səsə pəelə hiina-i na í təkı-i isu i mayamaya i kvlulv. ²² Mpv pə lapəna Moisi nyəma Icipiti nyəma nyəm təna. Haləna í lá yulv wei í yəgətə nti tu hotiyi atə tə, na í pəsa təma.

²³ Pə kəma na Moisi pusi tala nule, ulena í hvv si i ká polo na í wiili i Iseyeli nyəma leləa. ²⁴ Moisi polaa ulena í mayana Icipiti tv nəgəlv í laki pa taa nəgəlvvyv mvsəŋ. Ulena í mu wei pa laki ḿpúyú mvsəŋ tə i təm na í suna i ti, na í leeti Icipiti tv, na í can í kv-i. ²⁵ Moisi ka nyəmaya si i Iseyeli nyəma ká nyi si inəyi Iso ləsa a si í waasi-we. Ama pele pa ta nyi mpv. ²⁶ Kv fema ulena í mayana Iseyeli nyəma naale na pá maki, ulena í polo pa loluyv. Na í tə-we

sı: Apalaa mə, mə kolum ké, de pepe tōó ké í lakı təmaɣa musuŋ?
²⁷ Ama musuŋtu wei ı lakaya ı təɣəntəle ke musuŋ tō ı nyasa-ı təm
 sı: Ma na-ŋ, tá wulav na tá təm huulu. ²⁸ Tete n tēma İcipiti tu
 ke kuɣu təɣəle saŋa n nyəmə sı n ká tēsı ma na? ²⁹ Moisi nu
 mpv, ılena ı se kprakpa na í polo í ɣaya Matiyaŋ tetv taa. Matiyaŋ
 tənaya ı lula apalv piya naale.

³⁰ Pə kōma na pusı nule cō, ıle kuɣaku nakulı ı we wulaya tetv
 taa ké puɣu Sinayi kiŋ. Ḿpúɣú hotiya nakəlı ka svv kəkō muɣu,
 ılena ısətaa tillu lu ı tōó ké hotiya ŋke ka kəkō taa. ³¹ Moisi nawa
 mpv, ılena pə lapı-ı piti. Tənaya ı tuusaa sı ı wiiliyi teu, ılena í
 nu Tacaa nəɣo sı: ³² Maɣale nyá caanaa caanaa İso, Apələham na
 İsaaka na Yakərv pa İso. Tənaya səɣəntv kra Moisi ke səsəm na í
 seliyi, haləna í kpisi nyənuyv. ³³ ılena Tacaa tō Moisi sı: Wəɣəsi
 nyá ntəŋkpala, timpı taa n səŋa mpv tō pə ké tetv kate nyəntv ké.
³⁴ Ma nawa ma yəlaa mpa pa we İcipiti tō pa wahala, ma nu pa
 wula. ılena má tii sı ma yakı-we. Təv, kulı, ma tiliyi-ŋ İcipiti.

³⁵ Moisi wei ınu ı təm İseyeli nyəma ka kisa təkpratakpata na
 pá təmı-ı sı: Tə na-ŋ, tá wulav na tá təm huulu tō, kolum ınəyi
 İso taɣana kusuyv na í tili pa kiŋ, sı í la pa wulav na í waası-we
 na ısətaa tillu wei ı ka lu ı tōó ké hotiya kiŋ tō ı toŋ taa. ³⁶ ınu
 ı lapəna piti tēma na İso kəkələ nyəm na í ləsi-weye İcipiti tetv
 taa. ı lapa mpv tətəɣo səsəncaası tenku taa na wulaya tetv taa,
 halı pusı nule. ³⁷ Moisi ınu ı heelina İseyeli nyəma sı: İso ká kəna-
 meye İso kuɣəɣətv teləsvlu nəɣəlv wei ı we ısu má, na ı ká wee
 mə maɣamaya mə piitim tv tō. ³⁸ Kolum ınu ı ka wenna İseyeli
 nyəma mpa paa kota wulaya tetv taa tō pa kiŋ. ı na ısətaa tillu
 wei ı ka yəɣətəna-ı puɣu Sinayi tō tō pa wenna tá caanaa caanaa
 kiŋ ke tənə ınu. Moisi ınu ı mvna İso Təm nti tō lakı təmle ke səsəm
 tō sı ı teləsəyi-tv.

³⁹ Ama tá caanaa caanaa ta nuna-ı. Pa kisa-ı na pá kpaɣa
 pa laakələnaa na pá məŋna İcipiti. ⁴⁰ Haləna pá yəɣəti Aləŋ
 sı: Lu-tuyv tuyv na tē nyənəyi-ku. Pə taɣa pəlv, tə ta nyı mpi
 tá İcipiti taa ləsəlv Moisi tēmnaa tō. ⁴¹ Ḿpúɣú pa lupa naule
 na pá pəsi-teye pa tuyv na pá laa-te. Haləna pá yəələna pa niŋ
 kulupum mpəyi teu. ⁴² Ḿpúɣú İso lapa-weye awusa na í yele-we
 sı pá nyənəyi ısətvluŋası ke pa tuŋ, ısu paa ŋmaav İso kuɣəɣətv
 teləsəlaa takələsı taa tō sı:

İseyeli nyəma mə,

maya í lapa kətasi na í fənu

wulaya tetv taa ké pusı nule taa?

⁴³ Aai, tuyv Moləki cokəle na mə tuyv

Ləfaŋ ısətvluŋa ləsvuyv ke

ı kpaɣaa na í paasəyəna.

ı tənaya mpv, pə taɣa wei í lupa sı

ı tənəyi təɣəle?

Pə təə kə maa yelee na pá pona-meyə Papiloni, haləna í tēē pə waalı.

⁴⁴ Wəlaya tətə taa tənə inı tá caanaa caanaa ka wəna cokəle, na tə taa na seliya kpaatanaa. Paa sika-tēye teitei kə isı İso ka heeluyı Moisi tə. Teitei isı nte tə taka Moisi ka nawa tə. ⁴⁵ Tá caanaa caanaa cəla-tēye pəle pa waalı nyəma. İlena pəle pá kpenna-tēye timpi Yosuwee tēē-wēye nəğə na İso yası piitimnaa ke pa isentaa na pá təğə tətə tə. Na tə wēē tənaya mpu, haləna Tafiiti waatv. ⁴⁶ İso lanle heəna-ı teu, İlena Tafiiti náá sələmi-ı nəğə, sı ı laki inı wei ı kə Yakəpu İso təğə təçayale. ⁴⁷ Pə na pə mpu tə, Salbməñ ħmana-ı kutuluyı ħku.

⁴⁸ Ama pə taya isətaa İso Səso inı ı cakı kutulunı wei yəlaa nin ħmawa tə ı taa se. Halı İso kuyəçətutv teləsulv mayamaça yəçəta mpu sı:

⁴⁹ Tacaa yəçətaa sı:

İsətənyv nté ma kumte.

Ateyele ma nəəhe təsule.

İle kutuluyı ħku kv taka kə í pəsəğı na í ħma-m?

Na leyele ma təheesələ?

⁵⁰ Pə taya má larəna pə tənaya mpu na ma nin?

⁵¹ Təv, yəlaa mpa me í tēma keeluyı tə, mə lanja lapa kpusəñ na mə ħkraññ tēli na í kisi İso Təm. ı kpeesəğəna Feesuyı Nanñtv ke tam, mə caanaa katē ke í kpaçaa. ⁵² Mə caanaa naasa İso kuyəçətutv teləsəlaa mpe pa tənə na pá səə kuləm ke? Pa kv mpa pa heelaya sı tampana təñlv inı ı ká kəə tə. Kuləm inəğəle mə lapa kəlmətə ke nəəñə na í kv. ⁵³ Halı meye isətaa tillaa teləsa İso kusəsutv. Pəyele ı caakı tə təkuyv.

İtiyēni səm

⁵⁴ Yuta nyəma nu mpu, İlena pááná huu pa taa, na pá sala pa nin ke İtiyēni təə na pá tançaa. ⁵⁵ Məpəğy Feesuyı Nanñtv toma kuləna İtiyēni ke teu. İlena í teki ı se na isə na í na İso teu səsəəm na Yesu səña ı ntəğəñ təə. ⁵⁶ Tənaya ı təma sı: İ naa, isətənyv tulaa, na má naa Yulv Pəyaya na ká səña İso ntəğəñ təə.

⁵⁷ Məpəğy Yuta nyəma mpa kapusi ke teu, na pá təkı pa ħkraññ na pá huli İtiyēni. ⁵⁸ Na pá tuli-ı na pá luna ıcate waalı, na pá sv-ı pēē yaçav sı pá kv-ı. Mpa paa kə pə aseeta nyəma tə, pəle pa suna ifepu wei pa yaa sı Səəli təğə pa wontu. ⁵⁹ Pa təñna İtiyēni ke pēē yaçav, İlena í sələmi sı: Tacaa Yesu kelı-m. ⁶⁰ İlena í lunı akula na í yəçətəna nəğə səsəñka sı: Tacaa, taa nyəni pa isayətv tənə. İtiyēni yəçəta mpu, İlena í hee.

8

¹ Səəli lanle ka heəna İtiyēni kuyv.

Wahala yasa Yesu seəlaa kpekəle

Kuyaku ηku ku mayamaya ke pa suv Yosalem Yesu seelaa kpekale ke kunyoh tyyu ke teu. Uena pa tēna pá ya Yuta na Samalii taa, na pə yeke tillaa tike. ² M̄p̄óȳó yəlaa mpa pa təhəyi Iso mpaav ke teu tə pa pima Itiyēni, na pá wii-i səsəm.

³ Ama pə yela Səoli ílé tə, Yesu seelaa ke i təhna luvu si i laki sakasaka. Tēsi taa ké i suvkaɣa na í kpaaki apalaa na alaa na í təkəyi.

Filipu kpaaləyi Laapaali Kupaŋ ke Samalii

⁴ Mpa mpa pa ya mpv tə pa cəəkaya paa le na pá heeliyi Iso Təm Laapaali Kupaŋ. ⁵ Samalii icate ke Filipu ná polaa na í heeliyi tēna nyóma ke Mesii təm. ⁶ Piti tēma nna Filipu lakaya tə samaa nu a təm na pá nana pa ise. Pə təw ké waatu wei i yəɣətəyi, pa tēna təpai pa tyyi ηkpaŋtyu ke teu. ⁷ Pə taya pulv, aləɣaa kiisaya na pá seeki aləɣəhilaa payale kin na acamaa na kaakalasi payale hika alaafəya. ⁸ M̄p̄óȳó yəlaa laŋa huluma katatəlaya, haləna pə la icate nteye yuŋ.

⁹ Apalu nəɣəlv naa we icate nte tə taa ké hatoo ləŋ, pa yaaki-i si Siməŋ. Apalu inu i lakaya topotopo tēma ké, na pə laki Samalii nyóma tənaya piti. I nyənaya i təyi səsə ké pə tii fei. ¹⁰ Pə kpaɣav piya na pá polo səsaa tə pa tēna pa wutaya-i ké. Haləna yəlaa təhaya si: Iso toma nna pa yaa toma səsəəna tə a tu ntə.

¹¹ Uena pá wutiyi Siməŋ inu i waali. Pə taya pulv, i topotopo tēma ka tēmna-weye piti lapv ke hatoo ləŋ. ¹² Ama Filipu kəma na í heeliyi-weye Iso Kawulaya na Yesu Kilisiti pə Laapaali Kupaŋ tə pa mv Laapaali Kupaŋ inəyi teu, haləna pá sə apalaa na alaa ke Iso lum. ¹³ Siməŋ ílé i mayamaya i muwa na pá sə-i Iso lum. Uena í suv Filipu ke təhəyi na i nyənaya Iso kəkələnəa səsaa na piti tēma nna a lakaya tə na pə we-i piti.

¹⁴ Tillaa mpa paa we Yosalem tə pa nuwa si Samalii nyóma mv Iso Təm, uena pá kusɪ Piyee na Yohaani na pá tili si pá polo na pá ná. ¹⁵ Piyee pa tala tēna, uena pá sələməna Samalii nyóma mpeye Iso si pá hiki Feesuyu Nanəŋtu. ¹⁶ Pə taya pulv, Taca Yesu hətə tike ke paa yaawa na pá sənə-weye Iso lum. Ue Feesuyu Nanəŋtu ta tiita pa taa nəɣəlv i təw. ¹⁷ Tənaya Piyee na Yohaani pa tēna niŋ ke pa təw. Uena pá hiki Iso Feesuyu Nanəŋtu.

¹⁸ Waatu wei Siməŋ nawa si tillaa tēna-weye niŋ na pá hiki Feesuyu Nanəŋtu tə, i cəla-weye liyitee, ¹⁹ na í tə si: I cəle maya mpv inu pə lapv tətə, na má tēna wei ké niŋ, pəntv hiki Feesuyu Nanəŋtu ke mpv.

²⁰ Tənaya Piyee təma si: Isəna mpi n huuv si pa pəsəyi pá ya Iso hate na liyitee tə, nyá na nyá liyitee í la yem. ²¹ N kaa na pulv cəcəka. Pəyele nyá paa mayamaya tu fei tənə inu tə taa. Pə taya pulv, Iso isentaa nyá lotu ta te. ²² Ue lə nyá huwəe asayee anu, na ŋ wiina Taca na í hul-ŋ suulu na í tayan-ŋ nyá huwəe asayee

ani. ²³ Pə taya mpv, ma naakvuv-η tə, nyá na nyanj ké isu kakaya. Isayatu lapv təkəna-η təkem.

²⁴ Μρύγύ Siməη cə-we si: Mu wiina-m na Tacaa, na nti í yəgəta mpv tə tə taa natəli í taa la-m.

²⁵ Tillaa mpe pa naale pa tema nti nti pa nawa təgə keesvuv na waasv lapv. Ulena pá kuli na pá məli Yosalem. Pa məlaya mpv tə, pa heelaya Laapaali Kupaη ke Samalii acaləe paγalə taa ké na pá təηna pote.

Filipv na Itiyopii tv pa təm

²⁶ Tacaa isətaa tillu nəgəlv heela Filipv si: Kuli na η təη ilim mpətəη təə, na η katı harəle nte tə lukı Yosalem na tə puki Kasa tə. Wulaya tetv taa ké harəle nté tə fayanaa.

²⁷ Μρύγύ Filipv kulaa na í tv mpaav. I təηna pote, ile i nawa yulv nəgəlvvule. Sese Itiyopii yulv katanja nté. Inı i ka kena Itiyopii wulav səsə alv nyəη wei pa yaa si Kantası tə i akewe səsə, wei i nyənaya i kpancoou təna təə tə. Apalv inı i ka luna Yosalem kele Isə seev. ²⁸ I caya i keeke taa, na í kaləyi Isə kuyəgətvtv teləsvlv Isayii takəlaya taa na í təηna kpente. ²⁹ Tənaya Feesuyv Nanjtv heela Filipv si: Tə na η kpətəna keeke inı.

³⁰ Μρύγύ Filipv kraγa asewa na í tala i kinj, na í nu i təηna Isə kuyəgətvtv teləsvlv Isayii takəlaya taa ké kalvuv. Ulena í pəəsı-i si: N cekəna nti n kaləyi təgəle?

³¹ Μρύγύ yulv katanja cə Filipv si: Ye nəgəlv ta seγesı-m, isənaya ma la na má cekəna?

Ulena yulv katanja tə Filipv si: Kra na η caya ma kinj. ³² Təm nti i kalaya takəlaya ηke ka taa təgəle si:

Pa tēna-i isu pa tēkuvvna

heu ke nampayətəle tə.

I lapaya isu iwəyaya ηka

ka hvntv pa kəəki na ká suma tə.

I suma mρύγύ i ta cə natəli.

³³ Pa tv-i taaləm na pá kv i təm ke pətəətəle ke yem.

Awe ká pəsi na í keesi i piitim təm?

Pa tama i weesuyv tomle ke ate cəne.

³⁴ Tənaya akewe inı i təma Filipv si: La suulu na η heeli-m, awe təm ke Isə kuyəgətvtv teləsvlv keesəyi mpv? I mayamaya i təm yaa nəgəlv nyəntv?

³⁵ Ulena Filipv svv yəgətvyv, na í kraγa təm nti inı apalv inı i kalaya mpv tə, na i seγesəna-i Yesu Laapaali Kupaη. ³⁶ Pa təηna təntə ke mpv, ulena pá tala tiili isəntə, lvm ka we tənaya. Μρύγύ akewe inı i təma si: Nyəni lvm yee, n kaa sə-m Isə lvm ke cəneye kra kra? Yaa pə kaasa-m pulv?

[³⁷ Ulena Filipv cə yulv katanja si: Ye n tema nyá taa təkpaata te, má səə-η ké.

Ḳpóyú yulv katar̄a cōwa sɪ: Ma tɛma ma taa sɪ Yesu Kilisiti ké Isə Pəyaya ké.]

³⁸ Tənaɣa yulv katar̄a sənsa keeke na Filipv na akewe inɪ pá tii pa naaleye lvm taa, na Filipv sɔ-ɪ Isə lvm. ³⁹ Pa luna lvm taa, ilena Tacaa Feesuyv keli Filipv, akewe inɪ ɪ ta tasa-ɪ keesuyv. Ḳpóyú ɪ tv ɪ mpaav na lan̄hvlvml̄e kuyɪ-ɪ. ⁴⁰ Ama Filipv ná tuta ɪ təyɪ Asoto, na í laki waasv ke acal̄e nna nna a taa ɪ tər̄naa tɔ, haləna í tala Sesalee.

9

Səəli Layaşvɣv

(Tillaa Təmle 22:6-16; 26:12-18)

¹ Ama Səəli ná tər̄na Tacaa tər̄laa kuyv kpeesuyv na isəle kuv̄eemle. Ḳpóyú ɪ kulaa na í polo kətulv səsə kin, ² na í səl̄mɪ-ɪ sɪ: La-m takəlaya, na má pola Tamasi, na má mayana Yuta nyéma təkotilenaa taa ké mpa pa tər̄yɪ Tacaa mpaav tɔ, paa apalaa paa alaa, ma kra-we na má həkə na má pona Yosalem.

³ Waatv wei Səəli we mpaav taa na í kpətəna Tamasi, il̄e pə luna isə kele na pé la ɪ isentə tənyalulu isv kəkə ke təm kulvm tɔ na pə ná na pé cəna-ɪ. ⁴ Ḳpóyú ɪ hota ate na í nu pə pəəsəyɪ-ɪ sɪ: Səəli Səəli pepe tɔ ké n tvɣv-m kunyər̄j ke mpv?

⁵ Tənaɣa Səəli pəəsaa sɪ: Tacaa nyaya aweye ye?

Il̄ena pé cə Səəli sɪ: Maya Yesu wei n tvɣɪ kunyər̄j tɔ. ⁶ Kulv na í polo ɪcate taa, paa heeli-ɪ nti n ka la tɔ.

⁷ Ḳpóyú pə tənmsa mpa pa tər̄naɣa Səəli tɔ na pá sər̄ja yem. Pa nukaya pə yəyətəyɪ, ama paa naaki nəyɔlv. ⁸ Tənaɣa səəli kula ate na í nyənəyɪ yem ɪ naaki. Il̄ena pá təkɪ ɪ niɪ taa na pá həmɪ-ɪ na pá pona Tamasi. ⁹ Na í caya kuȳeɛɛ toosoɣo yvlvml̄e tɛɛ, ɪ ta təyɔ, ɪ ta nyə.

¹⁰ Tacaa tər̄lv nəyɔlv ɪ ka we Tamasi na pá yaa-ɪ sɪ Ananiyasi. Ḳpóyú pə lapa-ɪ isv toosee taka, na í ná Tacaa, na il̄e ɪ yaa-ɪ sɪ: Ananiyasi.

Na í tisi sɪ: Tacaa mayalə.

¹¹ Il̄ena Tacaa təmɪ-ɪ sɪ: Kulv təwaka na í tər̄j hapələ nte pa yaa sɪ Kusiɣisile tɔ, na í svv Yutaasi təyaya, na í pəəsɪ Taasi ɪcate apalv wei pa yaa sɪ Səəli tɔ ɪ tɔ. I we təna na í tər̄na Isə səl̄mvyv. ¹² Pə lapa-ɪ isv toosee taka, na í ná nyá wei pa yaa sɪ Ananiyasi tɔ, na í svv sɪ n tənəyɪ-ɪ niɪ na ɪ isə kulv.

¹³ Ḳpóyú Ananiyasi təma sɪ: Tacaa, ma nu tər̄laa paɣale kin ke apalv in̄e ɪ təm, na ɪ isayatv nti tə təna ɪ lapa nyá yəlaa ke Yosalem tɔ pə təm tətɔ. ¹⁴ Kətəlaa səsaa ha-ɪ nəyɔ sɪ í kə cəne tətɔ na í həkə mpa pa təkə nyá təm tɔ.

¹⁵ Tənaɣa Tacaa cə Ananiyasi sɪ: Polo, ma ləsa apalv inəyɪ sɪ ma laki-ɪ na í heeliyɪ ma təm ke piitimnaa na awulaa səsaa na

Isəyeli nyéma. ¹⁶ Ma maɣamaɣa maa hüləna-ı kunyöməŋ wei ı ká təɣə ma nyuɣu təə tə.

¹⁷ Ḿpúgú Ananiyası tɛɛwa. ı kəma ı tala təyaya ŋke ka taa, ılena ı tənı ı niŋ ke Səəli təə na ı təmı-ı sı: Ma taapalıv Səəli, Tacaə Yesu wei n kəŋaya na ŋ ná mpaav taa tə, ını ı tilina-m sı nyá ıse ı kuli na Feesuɣu Nanŋtu toma haɣa nyá taa ké səsəm.

¹⁸ Ḿpúgú púləpənaa ısu hutu taka kəəla Səəli ısentəə ké kpaakraa na pé hoti atə na ı sɔv nav. ılena ı kuli na pá sə-ı Isə ləm. ¹⁹ Na ı təɣə kətəɣəv na ı hiki toma.

Səəli lakı waasv ke Taması

Səəli caɣa Tacaə təŋlaa mpa pa we Taması tə pa cələɣə weə naale. ²⁰ Ḿpúgú Səəli sɔv waasv lapv taa ké kpaakraa ke Yuta nyéma təkotilenaə taa. ı heelaya təfoo ké sı Yesu kele Isə Pəyalv. ²¹ Na pa təna mpa pa nu ı waasv ını tə, piti kra-we na pá təŋ sı: Pə taya ını ı ka seesəna ı səle na mpa pa təkə Yesu təm tənɛɣe Yosalem təɣə kunyöŋ tuɣv? ısu ı ka kəma cəne sı ı kraa-we na ı həkə na ı pona kətəlaa səsaa ya?

²² Paa na mpv Səəli ná təŋna waasv lapv na ı təŋ səsəɣı tam na pé puki. ı hüləɣaa Taması Yuta nyéma sı Yesu kele Mesii. ılena pé məli peleɣe liɣituɣu, paa nyəŋ nti pá cə-ı tə.

²³ Weə lapa naale, ılena Yuta nyéma caɣa na pá tayanı sı pá kv-ı. ²⁴ Ama Səəli nu nti pa həkəa na pá su tə. Na ıcate kolunɣa nənəəsı tanɣa ilim na ahoə sı pá hiki-ı na pá kv-ı. ²⁵ Ḿpúgú ahoə naalı Səəli ifalaa tv-ı sətəkəv səsəəv taa na pá tisi-ı na ıcate kolunɣa na ı tɛɛ.

TAKĒLAYA NYKA PŌOLI NYMAAWA LOM NYĒMA TŌ KŌTULŌTU

Kōlentī icate taa ké Pōoli ka wē waatu wei ī yelaa na pá ηmaa takēlaya kaneye Kilisiti nyēma mpa pa wē Lom tō. I hūlōyī ka taa si yēlaa tēna lapōna isayatu, paa Yuta nyēma na mpa pa ta ke Yuta nyēma tō. I hūlaa tōtō si Laapaali Kupaŋ ké toma sōsōna ké, ī yakī mpa pa tēna pa mu-ī na pá temi-ī na pa taa tō. Pōoli hūlōyī tōtō si Iseyeli nyēma lelāa lōwa Isō, ama Isō ná tá lō ī yēlaa. Kantākaya nyēntu ké layatu nti Pōoli tasa Isō seelaa ke isēna paa caya pa taa pa tike tō, na isēna pa na mpa pa ta ke Isō seelaa tō paa caya tō.

Isēna pa faya Lom takēlaya tō:

Yēlaa tēna pētēna, na pá nyulōyī nyuyū yaru, titite 1–8

Isēna Isō caana Iseyeli nyēma tō, titite 9–11

Isō seelaa tōntē kupante, titite 12:1–15:13

Seetu, titite 15:14–16:1-27

Seetu

¹ Maya Pōoli, Yesu Kilisiti yom. Maya Isō kpa tillu na í lēsi-m na ma mpa ke Laapaali Kupaŋ kpaaluyū tō. Má ηmaana-meye takēlaya kanē.

² Hatuu lōŋ ke Isō ka tōma si ī ká kōna Laapaali Kupaŋ inī. Halī Isō yelaa na ī Isō kuyōyōtōtu telēsēlaa ηmaa m̄p̄yūyū ī takēlasi taa. ³ Laapaali Kupaŋ inōyōlē ī Pēyaya Taca Yesu Kilisiti tōm. Ye Yesu yulōweetu tōm ilē, wulau Tafiiti lūlyū taa tu ké. ⁴ Ama Feesuyu Nan̄ŋtu kin ilē, Isō hūlēna toma si Yesu ké ī Pēyaya ke waatu wei Yesu sēpa na í feesi-ī tō. ⁵ Kilisiti inī ī tōō ké Isō hūla-m pēlēē na má la tillu sōsō ke kulum inī ī tōō, si má la na katerjasi tēna yēlaa mu ī tōm na pá nuna-ī. ⁶ Mē tōtō í wē pa taa, mē mpa Isō lēsa Lom si í pēsi Yesu Kilisiti nyēma tō.

⁷ Mē tēna mpa mē í wē Lom na Isō sōōlaa na í yaa si í pēsi ī nyēma tō, mē takēlaya ntō. Taca Isō, na Taca Yesu Kilisiti pá hūlī-meye pēlēē na pá la na mē laŋa hūlōmī.

Pōoli nyulōyī si í polo í ná Lom Isō seelaa

⁸ Kancalaya ilē, Yesu Kilisiti tōō ma sēē ma Isō ké mē tēna mē tōō. Mpi pē tōō tō, pa puyulōyī antulinya tēna taa ké isēna ī nukēna Isō ké teu tō. ⁹ Isō wei ī Pēyaya Laapaali Kupaŋ kpaaluyū tēmle ma lakēna luyū kulumuyū tō, ī nyēmá si maa looliyī. Isō nyēmá mpū si tam ma tōōsēyī mē tōm ¹⁰ ke paa waatu wei ma sēlēmōyī tō. Ma wiikina-ī si í la luyū na má hiki mpa ke pēnente na má polo mē kin. ¹¹ Ma nyulōyī teu si má ná-mē. Ilēna í hiki kucōōu ke

Feesuɣu Naŋŋtu kin, na í la toma. ¹² Nti ma tu kələɣi nyulɣu tɔɣɛ si má wɛɛ mə hɛkɔ, na tɛ nyənəɣəna təma naani tɔɣu ke Iso tɔɔ, na pə sɔɔsəɣi-tɔɣu apalutu.

¹³ Ma taapalaa me, í nyi teu si tam ma huɔkaya si ma puki mə kin, ɔle pə tuu-m, haləna saŋa. Ma nyuləɣi si ma təmlɛ í lɔli pulɔpɔɣu mə tɛ, isu tə lɔla piitim lɛmpɪ nyóma kin tɔ. ¹⁴ Pə taɣa pulɔ, pə caala-m ké si má polo yəlaa təna kin. Paa acalɛɛ sɔsɔna taa, paa cacakəɣ tɛɛ, paa isəkullaa cɔlɔ, paa isəkpeɛtɛɛ nyóma cɔlɔ. ¹⁵ Pə tɔɔ ké ma nyuləɣi teu si má pona me mpa í we Lom tɔɣo Laapaali Kɔpaŋ tɔtɔ.

Laapaali Kɔpaŋ toma

¹⁶ Laapaali Kɔpaŋ kpaalɔɣu tɔm fɛi-m fɛɛɛ. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, Iso toma nté təna. I waasəɣi pa təna mpa pa tɛŋi-ɪ na pa taa tɔ. Yuta nyóma ke kancaalaya, pa waali ké mpa pa ta ke Yuta nyóma tɔ. ¹⁷ Kɔpam Laapaali Kɔpaŋ tɔɔ ké tə nyəŋ isəna Iso laki na yəlaa pəsəɣi kɔpama ke ɪ isentaa tɔ. Pə kpaɣav hatuu kancaalaya haləna pə tɛm tɔ, yulɔ tɛŋ ɪ taa na Iso ké ɔlɛna Iso la, pə ta kaasɪ pulɔ tɔtɔ. Iso Tɔm taa mayamaya kilisa mpɔ tɛɛɪɛɪ si: Ye Iso nyəna wei ké yulɔpaŋ si ɪ tɛma ɪ taa tɔ pə tɔɔ, pɔntu tike tuləɣəna-ti.

Yəlaa tɔm səpa

¹⁸ Iso muɣi pááná ke hatuu isətaa ké yəlaa kɔpəntəŋ na pa isayətɔnaa təna tɔɔ na pá naa mpɔ. Pə taɣa pulɔ, yəlaa tetelakasɪ nyəkəɣi tampana na a mələɣi yem. ¹⁹ Mpɔ pə yelina na Iso tɔɣi-wɛɣɛ nauya. Mpi tɔ pa nyəmá timpɪwɛ pə wɛɛ si pá nyanəna Iso tɔ, ɪ tɛma-wɛɣɛ-wəɣi húlóyú ke teu tɔ pə tɔɔ. ²⁰ Kɔpam hatuu Iso lapa antulinya tɔ, ɪ mukaya tɛɛ wɛɛtɔ, isu ɪ toma tamm nyəna na isəna ɪ mayamaya ɪ wɛɛ tɔ, pə naaki ɪ kolapəm mpi pə kin ké. Tənaɣa pə wɛɛ si yəlaa í nyəna ɪ toma na ɪ wɛɛtɔ, pə tɔɔ ké pa fɛina tampana. ²¹ Pa nyəmá Iso, ama paa see-ɪ, pəyele paa sɛɛ-ɪ í na təmlɛ isu pə nəɣəsəna yəlaa í la Iso tɔ. Pa huwɛɛ liɣita yem, paa layatiya ka fɛi. ²² Pa tɔŋ si pa nyəm tɔɔwa, ama ɪwɛɛŋ ké. ²³ Isu paa tɔ Iso wei ɪ səki tɔɣo teeli tɔ, yulɔ wei ɪ səki tɔ ɪ lɛsəŋ na sumasɪ na nəɔhɛɛ liɣiti wontu na nti tə tuuki atɛ tɔɣo pa seeki.

²⁴ Pə tɔɔ ké Iso yela-wɛɣɛ pa tetelakasɪ isayasɪ nsi pa luuŋ suɔwa tɔ si taa, na pá laki təmaya mpi pə we fɛɛɛ tɔ. ²⁵ Mpe pa məlaa ké na pá kpaɣa Iso tɔɔ tampana na pá pəsəna pəpətu. Pa sɛɛki na pá tɛŋəɣi mpi mpi Iso lapa tɔ, na pá yele Iso wei ɪ lapa-wɪ tɔ ɪ mayamaya. Pəyele pu muɔna isu inəɣi pá saŋ tam.

²⁶ Pə tɔɔ ké Iso ná yela-wɛɣɛ pa taaləntutɔ taa. Na pa alaa mayamaya náá yeki apalaa na pá suɔkəna təma. ²⁷ Mpɔ tɔtɔɣo na pa apalaa, pɛɛ pa yeki alaa tɔm, na pa kɔnyuləŋ í kpa pa nyɔŋ taa pa ketifiyi təma. Apalaa lakəna təmaya fɛɛɛ fɛi nyəntɔ. Na pa taaləntutɔ nti tə naasɔɣu makəna pa nyɔŋ taa.

28 Isu pa kisa Isə kə nyəm təkəlekele tə, pə təə kə Isə ná yelaweyə pa kumeləlayatv taa na pá laki acaalətv. 29 Pa kəla kawalasi, na isayətv, na kunyuləŋ, na nyan, na isesεεmlε, na yolukule, na yoo, na puγusuyv, na muγuluyv tike ke pa nyəmá. Pa kə yəγətəlaa. 30 Pa cakəna təma. Pa kə Isə kolontunaa, na kalampaani nyəma na isəcav nyəma na təhəntaa. Pa luləsəyi isayətv kufətv, paa see pa caanaa. 31 Pa feina laakali, paa təkəyi nti pa təŋ si paa la tə. Pa laki təkətv, pa feina leləa pətətəle. 32 Pa nyəmá Isə təə si mpa pa laki mpv tə pa kə sələnaa. Paa na mpv pa təŋna lapv, haləna pá saŋ pə lataa tətə.

2

Isə huvle

1 Ue nyá wei n footiyi nyá lelv tə, paa n kə we te, n feina tampana. Pə taγa pvlv, nyá footiyi lelv pəyele rúpúy nyá mayamaya nyá laki tə, n kuyi nyá ti təm kə. 2 Tə nyəmá si tampana ke Isə təŋəyi na í huvkəna pa təna mpa pa laki mpv in pə taka tə te. 3 Ue apanya, isu nyá footuyuu mpa pa laki mpv, pəcə nyá mayamaya nyá laki teitei isu pəle tə, n huv si Isə kaa pəəs-i-ŋ? 4 Isə kuvəv nté n məla n kpaləyi na n kisiyi i suulu si í taa wii nyá pətətəle? N ta nyi si Isə laki-ŋ kəpantv ke rúpúy si isəwee n ká layasi təntə? 5 Nyá laŋkpusəŋ inε. Ama nn caa layasuyv se. N lakuyv mpv tə, saləka kuvəlv ke n caaki na n kəŋna nyá nyuyv taa kə kəyanjku Isə ká caya na í húlí i pááná na isəna i təŋəyi siγisuyv na í huvkəna tə. 6 Kuyaku ŋkuyv Isə ká felí paa wei kə i kulapvtv. 7 Mpa pa səla kəpantv lapv ke tam, na pá pəkəyi Isə kin teeli, na sam na tam wεεtv tə, mpeye Isə ká ha weesuyv ŋku ku tēŋ tə. 8 Ama mpa pa səpa nyuyv na pa nyəntv teləsuyv ke ləlv, na paa təŋəyi tampana, na pá laki pə təna mpi pə fei teu tə, Isə ká húlí pəleγε isəna i taa kpaana-we na pa təm ta maya-t tə. 9 Wahala na laŋwakəlle səsəle ká kpa pa təna mpa pa laki isayətv tə. Yuta nyəma ke kancaalaya, pə waali kə mpa pa ta ke Yuta nyəma tə. 10 Ama mpa pa laki kəpantv tə, Isə ká kusí pəle pa nyuyv na í sa-we na í huvəsí pa laŋa. Yuta nyəma ke kancaalaya, pa waali kə mpa pa ta ke Yuta nyəma tə. 11 Mpi tə Isə u fayəsəyi yəlaa tə se.

12 Mpa pa ta nyi Moisi kusəsutv na pá pəntəyi tə, paa le na kusəsutv nti tə təm ta na-we. Ama mpa pəle pa nyəmá Moisi kusəsutv na pá təŋna pəntuyv tə, kusəsutv ntəyi paa keesəna na pá huvna-weye təm. 13 Mpi tə pə taγa yəlaa mpa pa nukí kusəsutv təm ke kənu tə mpeye Isə nyənəyi kəpama se. Ama mpa pa təkə-ti təγə. 14 Ye piitim lempi nyəma nəkaa na pá təŋəyi mpi Yuta nyəma kusəsutv keesəyi tə, pəyele nəγəlv ta huvli-we, ilε pa kusəsutv we pa mayamaya pa taa kəle, paa na pa taa feina-ti tə. 15 Pa lakuyv mpv tə, pa húləyí kəle si, paa pa taa feina kusəsutv,

pə tu Moisi nyəntu nté pa lotunaa taa. Na pə naaku m̄p̄óyú pa laakalənaa taa. Pə taɣa pulu tɔɔ, wutee wutee pa pətəxi pa kulaputu taa ké, na wutee wutee pa wena naani. ¹⁶ M̄p̄óyú pu lu teitei ké kuyan̄ku Iso ká yele si Yesu Kilisiti í huuna yəlaa ke pa mukaya tɛe kulaputu tɔɔ tɔ. Na pə maɣamaɣa ke Laapaali Kupaŋ wei ma kpaaləxi tɔ i hólóyí.

Yuta nyóma na Iso kəsəsutu pə təm

¹⁷ Ama nyá, n yaa nyá təxi Yuta tu Yuta tu, na Moisi kəsəsutu ntəɣəle Moisi kəsəsutu, na n̄ muɣuləɣəna nyá Iso. ¹⁸ Pácó n nyəma mpi Iso caa si n̄ la tɔ, na kəsəsutu nti tə kula nyá ise ke teu si n̄ cəkəna kupantu. ¹⁹ N nyənəxi nyá təxi yuluma həntu na səkpətuyu tɛe nyóma isentɔɔ cɛtu, ²⁰ na isəkpɛtɛe nyóma isəkullu, na piya seɣesəlv. Mpi pə tɔɔ n nyənəxi nyá təxi mpv tɔ, n tɛeləxi ké si nyá nana pə tənaya kəsəsutu nti tə taa, paa nyəm, paa tampana. ²¹ An̄ha, nyá wei n seɣesəxi lɛlaa tɔ, nn seɣesəxi nyá ti suwe? Nyá wei n laki waasu si pá taa ηmulu tɔ, pepe tɔɔ ké nyá ηmuləxi? ²² Nyá wei n təŋ si pá taa la wasan̄kalətu tɔ, pepe tɔɔ ké nyá laki? Nyá wei nn caa tuŋ təm ke paa pəcɔ tɔ, pepe tɔɔ ké n naɣaləxi i tɛe kupampam? ²³ Pə taɣa nyá muɣuləɣəna si n wena Iso kəsəsutu? Ile pepe tɔɔ ké n pəntəxi-ti na p̄ kuyi Iso nyuyv? ²⁴ Iso Təm taa pa ηmaawa təkɛlekele si: Yuta nyóma me mə yelina na piitim lɛmpi nyóma tɔvki Iso.

²⁵ Ye n təkəxi Moisi kəsəsutu ke pɛlvv waasəxi-η. Ama ye nn təkəxi-ti, pə we isu pa ta pɛli-η kɛle, paa n pɛlaa. ²⁶ Ye yulu i ta pɛli, pəyele i təŋəxi teu ke Moisi kəsəsutu kɛesa nti tɔ, Iso kaa nyəni p̄ntu isu pɛllu? ²⁷ Wei i ta pɛli pəyele i təkə kəsəsutu nti tɔ, i ká ku Yuta tu nyá nyá təm. Pə taɣa pulu tɔɔ, nyá wena kəsəsutu nti tə takəlasɪ, na n pɛlaa pəyele nn təŋəxi-ti. ²⁸ Tɔv, isənaya Yuta tu siyisiyi ná wee? Pə taɣa isentɔɔ na i pɛlvv kin ke pa nyəŋna-i si Yuta tu. ²⁹ Ama Yuta tu siyisiyi ilɛ, pa nyəŋna-i na i taa ké, na hatuu i lotu taa ké pa pɛla-i. Iso Feesuyu pɛləna-i, pə taɣa Iso kəsəsutu nti pa ηmaa k̄ŋmaa tɔ tə təm təkuyv tɔɔ. Yuta tu siyisiyi ke mpv, Iso san̄na-i, pə taɣa yəlaa.

3

¹ Kawaaya we Yutaitu taa ke? Pɛlvv ná wena kasəyaya na? ² Kawaaya we pə tənaya mpv pə taa ké səsəm mɛɛ. Pə taɣa pulu, kancaalaya ilɛ, Yuta nyóma m̄p̄ɛɣɛ Iso yelina i təm nti i kaya i heeli yəlaa tɔ. ³ Ile ye pa taa lɛlaa kisa tə muɣv, pu la na Iso náá kɛɛ nti i ka yəɣətəa tɔ? ⁴ Aai, pə kaa la mpv se, paa pəcɔ. Paa yəlaa tənə ká la kaloolutənaa, isu Iso lapa tampana tu ke tam. Pa ηmaawa m̄p̄óyú Iso Təm taa si:
Isu yəlaa tənə nyəma si
tampana ke n yəɣətəxi.
Na ye pa tu yaa-η huule,

nyá tòm teena.

⁵ Ama ye isayatu nti tē lakī tō tē kusa Iso nyugu, halēna pā sa i tampana tēnyu, ile tu tasa suweye yōyōtyu tōtō? Yaa tu tō si timpi i tukuy-tuy cegecege kē tā isayatu tō tō i yuwayale? Aai. (Ama nti yēlaa yōyōtēyi tōyō ma yōyōtēyi cāne.) ⁶ Tōfō ye pu we mpu, ile isānaya Iso ká tē na í la na í huuna yēlaa tēna tēpai kē tōm?

⁷ Ye ma pōpōtu lakēna na pō hólóyí Iso tampana tēkelekele na í hikiyí teeli, ile pepe tō kē pa nyānāyi-m isayau tōtō? ⁸ Yaa pepe tō kē tē kaa tō si tē la isayatu na pō kōna kōpantu ile? Halēna lempana caakaya ma nyugu kuy, ilēna pā waana si mpyūyū ma tējna segesyū. Paa ky yēlaa mpa pa waana-m mpu tō pa tōm, na pa tōm kuy mayaa.

Yulo kōpan fēi

⁹ Ile isēna tō kē pō wee? Yuta nyōma tā tē tee piitim lempani nyōma yaa isēna? Aai, pō taya mpu. Ma tēma hólóyū si isayatu tōka yēlaa tēnaya tēkem, paa Yuta nyōma, paa yēlaa mpa te. ¹⁰ Iso Tōm taa pa ŋmaawa mpu si:

Yulo fēi wei i siyisaa tō,
paa kulōm kuy.

¹¹ Nōyōlu ta cēkēna pulōpuy paa pōcō.

Pōyele nōyōlu u pēekōyi Iso.

¹² Pa tēna pa toolaa na pā hatēlōna Iso,

pa kōpenta pa tēna na pā la yem.

Pa taa kulōm mayamaya u lakī kōpantu.

¹³ Pa nōyō taa we isu pōlaav ŋku ky kulaa tō.

Pa puyusiyi lēlaa na pa nōlōlō.

Pa ntōmpee í nyāpōtaa,

pō we kē isu akala sōtu.

¹⁴ Mpusi koolee na tōm isayatu wenna pa nōsī taa.

¹⁵ Pa niŋ we lōŋ ke yēlaa tōkōle.

¹⁶ Pā kula timpi,

wakōlyu na isayatu ke n makēna.

¹⁷ Pa ta nyi isēna paa la na pā lu

pō taa na pā hēesī tō.

¹⁸ Pa fēina Iso sōyōntu ke pulō taa.

¹⁹ Tō, tē nyāmā si Iso kusēsutu yōyōtēyi pō tēna mpi tō, pa tēna mpa pa tēnyē-ti tōyō pō nawa. Ilēna pō tēki samaa tēna nōsī, na pā taa hiki tēwaanle ke tiili, yaa nōyōlu fiti Iso huunav taa. ²⁰ Pō taya kusēsutu lakēna na Iso nyānāyi yulo ke yulōpan, paa pōntu kē awe. Ama kusēsutu tēmle ntē si pō hōli-ŋ nyā tēpētōle, pō tēna ntē.

Isēna Iso yakī yēlaa tō

²¹ Ama pōnentē Iso hōla-tuy isēna i lakī na tē pōsēyi yulōpama ke i isēntaa na pō tā lu kusēsutu tēnyu tōm tō. Halī kusēsutu

takelası na Iso kuvyaxotutu telasela nyansı taa ke pa yaxota pe tom ke mpv si: ²² Iso yulu teryyvu i taa na Yesu Kilisiti to, mpv pe yekina na i pəsi kupan. Wei i tu laalaa na i tem-i na i taa te, i laki na ile i pəsi kupan ke mpyo. Iso naa fayasayi yelaa. ²³ Pe taya pulv, yelaa tana lapena isayatu, lena pe pe-weye Iso teeli. ²⁴ Ama Iso kupantu too i yelaa na Yesu Kilisiti wei i waasayi-we to i la na pa pəsi yulupama ke Iso isentaa ke faalaa. ²⁵ Sem mpi i sapa to, Iso lapena-i kotaya si i pəsi wei i kin yelaa mpa pa nukena-i to paa hikina suulu ke pa isayatu tom taa na pe husi-weye-ti to. Iso lapa mpyo si pe holi si i siyisaa. Hatuu lon Iso hula suulu na i yele yelaa ke pa isayatu paxoyv. ²⁶ Ama kayana ile i paasena isayatu nti inı, na i holiyi isena i laki na yelaa pasayi kupama ke i isentaa to. Mpv inı pe taa ke i holiyi si i mayamaya i ke kupan, poyele i lapa na mpa pele pa nukena Yesu to pa pəsi kupama toto.

²⁷ Ye mpv pulv kaasaa mpi yulu ka henna i ti to? Paa pexo pulv fei. Ile pepe too? Pa teryyvu kusasutu to pe too yaa? Aai, taa temnav too ke. ²⁸ Pe taya pulv, to nawa si taa tem too ke Iso laki na yulu pasayi yulupan ke i isentaa, pe taya kusasutu teryyvu too. ²⁹ Yaa Iso inı i ke Yuta nyoma tike nyon, na piitim lempi nyoma nyon na ile? Aai pe taya mpv. Kulom inı i kena pa tana pa Iso. ³⁰ Pe taya pulv too, Iso kulom inı i wenna na i laki, na Yuta nyoma pasayi kupama ke i isentaa ke pa temna-i na pa taa to pe too. Taa temnav kulomem mpi pe too ke i ka la na mpa pa ta ke Yuta nyoma to pele pa pəsi kupama ke mpv toto. ³¹ Ye mpv pe melaa kele si to loo kusasutu na te paasena Iso taa temnav tom yaa isena? Paa pexo. Hali to tu kusayi kusasutu nti to nyoyv ke kokoso ke.

4

Mpi Apalaham tom holiyi to

¹ Tov, te nyanna ta caanaa caa soso Apalaham kin na te na. Pepeye i hikaa? ² Ye tema kulapee too ke Iso ka nyena-i yulupan ile i taa lan mpi i ka sana i ti to. Ama i kaa tu pəsi na i sa i tayı Iso isentaa mee. ³ Pe taya pulv, pa yaxota Iso Tom taa ke si, Apalaham tema Iso na i taa, na i taa tem mpayi Iso na nawa na i yaa-i yulupan na i mu-i. ⁴ Yulu i laki tamle, pa felayi-i ke mee. Ile pa kaa yaa i kufeloyv nkv si kvhav, i iwule lonte ke pa fela-i. ⁵ Ile paa yulu ta la tamle na i te Iso wei i wiiki asayaa konyon to na i taa ke kotem, Iso nyonayi puntu taa tem totoyo, na i mu-i si i ke kupan. ⁶ Pe too mayamaya ke Tafiiti yaxotayi wei Iso mowa si i ke yulupan na i ta keesena i tema to i lanhulomle tom si:

⁷ Lelen nulaa nte mpa pa pentaa na Iso holi-weye suulu to.

Poyele i husa pa isayatu.

⁸ Lelen nulv nte wei i isayatu Iso lowa to.

⁹ Pellaa tike nukəna lelenj inε? Kutapeləj naa nuk-i-i? Tə tema yəgətuyu ke nəənəə si Apələham tema Iso na i taa, na i taa tem mpa i Iso ná nawa na í yaa-i yulvpaŋ na í mu-i. ¹⁰ Ile waatu wei ké pə lapa mpv? Waatu wei i pelaa tə, yaa na pəcə í peləyi? Aai na pəcə í peləyi ké. ¹¹ Waali waali ké pa pela-i, na i pelvyu mpi pə hulaa ké si i laalaa na í te Iso na i taa təgə ílé i mu-i si yulvpaŋ. Pəcə waatu inu i taa peləta. Mpyú pə lapa na Apələham pəsi pa təna mpa pa tēŋna Iso ké pa taa ké mpv na í muyi-we si kupama tə pa caa, paa pa ta peli. ¹² I pəsa pellaa caa tətə. Ile pə taŋa mpa pa muyləgəna pelvyu təm tike təgə ma tēŋ. Ama mpa pa tēŋa tá caa Apələham ikpate na pá te Iso na pa taa isu ílé i ka temnav Iso na i taa na pəcə pá peləyi-i təgə.

Ń tema nyá taa na Iso n hikiyi i kupantu təna

¹³ Iso ka heela Apələham na i piya si katenja kanε ka təna kaa te na ká pəsi pa nyəm təkpaata. Ile pə taŋa kusəsutu tēŋuyu təə ké pa heela Apələham ke mpv. Ama i temna Iso ké i taa na ílé i mu-i si yulvpaŋ təgə. ¹⁴ Ye katenja ŋke kaa te na ká pəsi kusəsutu tēŋlaa tike nyəŋka, ile taa temnav ke Iso u waasəyi pulvyule, na mpi Iso tēŋ si i ká la tə pəle pə məla yem. ¹⁵ Kusəsutu yekina na Iso pááná kəŋ, na kusəsutu wenna na tə pəntuyu weε tətə.

¹⁶ Mpi Iso ka suwa si i ká la tə, taa temnav təə ké, ilena pə pəsi pulv mpi Iso haa faalaa tə, pə taa weε kusəsutu tēŋlaa tike nyəm. Ama na pa təna mpa pa tēŋ pa taa na Iso ké teitei isu Apələham lapv tə pa nyəm tətəgə. Apələham ké tá təna tá caa ké. ¹⁷ Hali pa ŋmaawa mpyú Iso Təm taa si: Ma lapa na í pəsi piitimnaa payale caa. Iso wei Apələham temna i taa ké mpv tə, ílé i isentaa Apələham inəgəle tá caa. Iso inu i feesiyina sətəa na í lakı na mpi pə taa weε tə pə weε. ¹⁸ Na paa na pu tēε pə təə tə, Apələham tema-ti na i taa na í teeləyi. Pə təə ké i pəsa piitim payale caa, isu Iso ka yəgətuyu tə si: Nyá piya nyuyu ká weε mpv. ¹⁹ Paa na i pusi ka wəsəna isu nunuwa (100) na í kpatəla təkunkuŋku, na Saala ná taa fei ləvyu təm taa tə, i ta nyəŋna təna. Ama i tisa i yuŋ ke Iso təə ké tam. ²⁰ I taa tem mpi pə ta pasa. Pəyele i ta la sika na mpi Iso təma si i ká la tə. Hali i naani səsəa kusəsəv ké, na í nyəə tōŋ, na í tēŋna Iso ké sam. ²¹ I ka tema i taa təkpaata si Iso pəsəyi na í la pə təna mpi i ka təma si i ká la tə. ²² Mpi pə təə Iso mu-i si i ké yulv kupan ke i taa tem təə təgəle. ²³ Ile pə taŋa i nyuyu təə tike ke pa ŋmaa mpv si: Pa mu-i si i ké yulv kupan. ²⁴ Ama na tá mpa tá taa temna wei i kusa Tacaa Yesu ke sətəa taa na paa mu-tv si kupama ke mpv tətə tə, tá təə ké pa ŋmaawa tətə. ²⁵ Tá isayatu təə ké pa kv-i, na pa feesa-i sətəa taa ké si í la na tē pəsi kupama ke Iso isentaa.

5

Tá na Iso tá lelenj

¹ Təv, isu kayana pa tem lapu na té pəsi yulupama ke Iso isentaa ké tá taa temnav təv tə, tá na-ı tə wena təma na lelenj ke Tacaa Yesu Kilisiti təv. ² Tə temna Iso ké tá taa təvə tə krətəna Iso kəpantv təhikile ke Yesu Kilisiti təv ké timpı tə we kayana ke isəntə tə. Na tə yəələxi ké. Mpi tə, tə nyəmə sı tu pəsi Iso teeli nyəma. ³ Halı tá məlaa ké na té yəələxi, paa tə wev wahala taa tə. Pə taɣa pulv, wahala kəhna na suulu. ⁴ Na suulu yekina na yulv kantələxi wahala taa, na kantələyvu yekina na tseləyvu kəv. ⁵ Tə tseləyvu mpv tə pə ta puɣusi-tv se. Pə taɣa pulv, Feesuyv Nəhətv wei Iso ha-tv tə inı ı lapəna na tá təna té nyı teu sı Iso səla-tv.

⁶ Tə taa pəsəxi pulv tə Kilisiti səpəna asayaa tá, tá təv ké saa wei pə maɣa Iso tə. ⁷ Ama sı yulv ı tisi na ı sı siyisulu təv tə, təcatətəyav ké. Nı ta tu nyəm nəɣəlv ná wee wei ı pəsəxi na ı sı yulv kəpənj təv tə. ⁸ Paa na mpv Iso ná hula-tuyv isəna tənaya ı səla-tv tə. Kilisiti səpa tá təv paa na tə ké asayaa tə. ⁹ ı səm təv ké tə pəsa yulupama ke kayanaya Iso isentaa, ıe isənaya pu kpisi-tuyv yavv ke Iso pááná ninj taa? ¹⁰ Tá na Iso tu we kolonja ké. Ama ı Pəyaya səm taa ké ı lapa na tá na-ı té ciiki. Təv, kayana tá na Iso tə we lelenj. Pécı ı Pəyaya ná wena weesuyv tətə, ıe kaa waası-tv na pə kəlı mpv. ¹¹ Na pə ta tu kev pə tənayale, tə təhna Iso ıleɣe yəələnav ke Tacaa Yesu Kilisiti wei ı lapa na kayana tá na Iso té ciiki tə ı təv.

Atam na Kilisiti pa təm

¹² Yulv kəlvəm tənna isayətv svv yəlaa təna. ılena isayətv náá kəna səm. Na səm náá ya yəlaa təna təv. Pə taɣa pulv, pa təna pa lapəna isayətv tə pə təv. ¹³ Isayətv ka tema antulinya taa ké weev na pécı Iso tv Moisi ke kəsəsutv. Ama isu kəsəsutv taa feı ıle, Iso taa nyəni-tı isu pulv. ¹⁴ Paa na mpv səm naa təvə kawulaya ke pə kpaɣav Atam na pə polo Moisi, haləna pə canj pə kpehna mpa pa taa la isayətv nti Atam lapa tə. Iso kəheelitu ke Atam ná kpeesənaa na ı pəsi isayətv.

Atam inı ı nəɣəsəna wei ı kaa ı kəv təvə. ¹⁵ Ama pa ta lu kəlvəm. Pə taɣa pulv təv, mpi Iso hawa faalaa tə pə fayana isayətv nti Atam lapa təvə. Mpi tə, yulv kəlvəm inı ı isayətv təv yəlaa paɣale səpa. Ama Iso pəelee ná tema paɣale na pə tee mpuɣú səsəm, na pə kaası kəvəv nku ı lapa faalaa na yulv kəlvəm Yesu Kilisiti kinj tə kəle kv təvə səsəm tətə. ¹⁶ Ama yulv kaa kpaɣa mpi Iso kəvəv lakı tə na ı mayasəna mpi yulv kəlvəm isayətv lakı tə. Pə taɣa pulv təv, isayətv kəlvəmtv lapəna na pá həvna yəlaa na pa təm sı. Ama Iso faalaa kəvəv ná tayana isayətv paɣale na pə la teu. ¹⁷ Kəlvəm isayətv təv ké səm təvə kawulaya məe, nn kəlvəm inı ı tike ı təv ké. Ama nti Yesu Kilisiti tike kəna-tv tə təle tə kəla

mpóyó tóu tēcayacaya. Pə wēe si pa tēna mpa pa hika Iso pēlee ke sōsōm sōsōm na í la na pá pəsi kúpama ke faalaa tō, Kilisiti tō paa hiki weesuyu na pá tōyō kawulaya.

¹⁸ Isu yulu kulóm isayatu sōsa yēlaa tēnaya tasəkəle taa tō, mpv tōtōyō yulu kulóm tēmlē kúpante ká fiti yēlaa tēnaya hūle pōle taa na pá tūl-ti. ¹⁹ Isu yēlaa tēna lapv asayaa ke yulu kulóm kpeesuyv tō tō, mpv tōtōyō yēlaa payale ká la kúpama ke Iso isentaa ké yulu kulóm nunav tō.

²⁰ Kusəsutu kōmāya si isayatu í huki. Ama timpī isayatu hukaa tō, Iso pēlee ná tē-tōyī tōu ke sōsōm. ²¹ Na isu isayatu lēe sēm ke yēlaa tēna tō, mpv tōtōyō Iso pēlee ná lēe-tuyv siyisuyu si pé pona-tuyv weesuyu ŋku ku tēŋ tō ku taa ké Tacaa Yesu Kilisiti tō.

6

Pa cēpa-tv na isayatu si tō wēe Kilisiti tō

¹ Ile isēnaya pə wēe ilē? Tu lakī isayatu ke mpóyó tam si Iso í sōsi-tuyv í pēlee yaa isēna? ² Aai, pə taya mpv se, paa pəcō. Tá mpa sēm cēpa-tv na isayatu tō, isēnaya tu wēe na tō tēŋna isayatu lapv tōtō? ³ Í tá nyī si tá tēna mpa pa sō Iso lóm si tá na Yesu Kilisiti tē kpentaa tō, í tēsəte ke pa kpenta-tv na pá sō-tv? ⁴ Ye mpv ilē Iso lóm sōv taa ké pa pima tá na-í si tá na-í tē səpəna. Na isu Kilisiti səpa na Tacaa toma sōsōna feesi-í tō, tá tōtō tē layasa tōtē təkpataa ké.

⁵ Ye tá na-í tē kpentaa na tō si isu í səpv tō, paa kpenti tá na-í na pá feesi-tuyv sēm taa isu pa feesa iní tō. ⁶ Tə nyēmá teu si kuyanku Kilisiti səpa tesika tō tō, pə kpenna tá yaasi kúpəŋ na pé kv tətətōtō. Ilena timpī tu ke asayaa na tá tēyēle mpv tō, pé la yem na í hēti-tv, na tē taa tasa isayatu yomle taa ké wēev. ⁷ Yulu wei í tēma səpv tō pə ləsa ilēyē isayatu yomle taa ké. ⁸ Ye tá na Kilisiti tē səpa, tē nyēmá si tá na-í tu wēena weesin tōtō. ⁹ Tə nyēmá teu si isu Kilisiti fem tō sēm u tasəyī-í nyaasuyv. Pəyēle í kaa tu səpv tōtō. ¹⁰ Təm kulóm ke í səpa na pé cē í na isayatu. Í wēv kayana na í weesuyu tō Iso tō ké. ¹¹ Mpóyó me tōtō í ká nyēni mē ti isu mpa pa səpa na pé cē pá na isayatu tō, na isu mpa pa fema sətāa taa na kayana pa wē Iso tō ké pá na Yesu Kilisiti pa kpentuyv tō tō.

¹² Ye mpv ilē, isayatu í taa tasa mē tənəŋ kusəpəŋ inēyē ŋmakəlyv na í nuna mē tənəŋ konyuləŋ. ¹³ Í taa yēle na isayatu tasa mpaav hikuyu ke mē tənəŋ taa ké tiili na í la isayatu. Ama í ha mē tōyī Iso isu mpa pa fema sətāa taa tō, ilēna í kpaya mē ti na í pēti Iso tēmlē taa na í lana-mēyē kúpam. ¹⁴ Pə taya pulv tō, pə fēi isu isayatu í ŋmakəli-mē. Mpi tō, pə taya kusəsutu tō ké í wēe. Ama Iso pēlee tō ké.

Siyisuyu yomle

¹⁵ Mpu tō, tu tōhna isayatu lapu si Iso pēlee tōo ké tō wee pō taya kusəsutu tōo? Aai pō taya mpv se, paa pəcō. ¹⁶ I nyemá teu si, ye í ha mā tōyi wei na í nukəna-i, í pəsa wei í nukəna mpv tō i yom ké. Mpyóy pō wee na isayatu, ye n nukəna-tōyi tam n tēhna sēm ké. Na mpv inu tōtōyo pō wee na Iso, ye n nukəna ilēye tam, pō layasəyi-ŋ tōnte nte tō keesəna-i tōyo. ¹⁷ Aaa, Iso fōo, me mpa tuu isayatu ka kpa yomle tō pənentē í nuna nti pa seyesa-me si í keesəna tō təkpataa. ¹⁸ Pō ləsa-meyē isayatu yomle taa, na nōonōo siyisuyu yomaa ke í pəsaa. ¹⁹ Mō icantu tōo ké ma huyi tōleye kuhuyu si í cekəna. Pu wev tō, tetelakasi na isayatu taa ké í pēta mā ti, na pōle pō kpa-meyē yomle na pō laki-meyē yeleyele nyōma. Mpu tōtōyo pənentē, í pēti mā tōyi siyisuyu tōma lapu taa na pōle pō kpa-meyē yomle na mā tōnte keesi teu.

²⁰ Waatu wei isayatu ka kpa-meyē yomle tō, kupantu lapu tōm ta na-mē. ²¹ Na í lakaya lakasi nsi si we-meyē fēle ke kayana tō, pepēye í waa si taa? Si teesayana-meyē kuvu ké. ²² Ama kayana pō ləsa-meyē isayatu yomle taa na í laki Iso tōmlē. Na mpi í waaku tōyole pa tōhna-meyē keesuyu si mā tōnte í te na cele í ká hiki weesuyu ŋku ku tēj tō. ²³ Isayatu fōotō kele sēm. Ama weesuyu ŋku ku tēj tōyo Iso ná haa faalaa ke mpa na Tacaa Yesu Kilisiti pa kpentaa tō.

7

Mpi alv na i paalv pa tōm hólóyí tō

¹ Ma taapalaa, ntōj í nyemá Moisi kusəsutu ke teu yaa. Tōv, tō mayamaya tō tōm ke maa keesi-meyē pəne. Yulv weesuyu tu tike niŋ ke kusəsutu nti tō pēlōyi. ² I nyəanna alv, i paalv í wēna i weesuyu, kusəsutu nti tu haa-i mpaa si í kuli. Ama i paalv inu i səpa, tō ha-i mpaa ké, í saaku i saa. ³ I kula kōkōlv na í saa, paa yaa-i wasaŋkali. Ama sēm í kela i paalv, kusəsutu ta tasa i niŋ pēlvu tōtō, tō ha-i mpaa ké. Pōle tō, ye i saa kufalv i ta ke wasaŋkali. ⁴ Ma taapalaa me, mpyóy na-mē tōtō. Ye kusəsutu tōm taa, í pəsa sətāa ké. Pō taya pulv tōo, mā na Kilisiti í kpentā tōnyv, na pənentē í pəsa kufalv wei i fema sətāa taa tō i nyōma, na pō wee si tō la Iso ké tōma nna a nəyəsənaa tō. ⁵ Pō taya pulv tōo, waatu wei tu we tá kupantu taa tō, kusəsutu kraasaya tá nantu tōna taa konyuləj isayan apalv, na pō susəyi-tuyv sēm tōma lapu taa. ⁶ Ama pənentē tō lu kusəsutu yomle taa na sēm lapəna na tō lu mpi pu kpa-tuyv yomle ke mpv tō pō taa təkpataa. Pō tōo ké tu tēj isəna kayana pō layasaa tō, na tō lá Iso tōmlē ke Iso Feesuyu tōj taa. Pō taa wee isu tō tōhaya takəlasí taa kusəsutu na tō laki tō.

Iso kusəsutu na isayatu pō tōm

⁷ Ilē isənaya pō wee ilē? Kusəsutu ké isayam yaa? Aai pō taya mpv se, paa pəcō. Kusəsutu yelina na má nyi isayatu tōm. Kupam

ye kusəsutu í taa tó sɪ n kaa nyuli, ma taa nyi konyulɔvɔ tɔm. ⁸ Kúheelitu nti tɔ yelina na isayatu hiki mpaav na tɔ kú konyulɔvɔ inɪ ɪ tənaya ma taa. Pə taya pulv, ye pə taa ké kusəsutu tɔ, isayatu taa hiki tɔ ti. ⁹ Ma kin ɪɛ, kusəsutu taa kɔnta tɔ, ma wɛna ma ti. Ama kúheelitu nti tɔ kɔma, ɪɛna isayatu nti tɔ nyəki na tɔ kuli. ¹⁰ ɪɛna má mɛli sɛv. Pu wɛɛ sɪ kúheelitu nti tɔ waasi. Ama ma kin ɪɛ tɔ mɛla maya kuyv ké. ¹¹ Pə taya pulv tɔ, isayatu hika mpaav na tɔ puɣusi-m na kúheelitu nti, na tɔ kú-m na kúheelitu nti.

¹² ɪsɔ kusəsutu wɛ tənani, na kúheelitu ná wɛ tənani tɔtɔ na tɔ siɣisaa na tɔ tewa. ¹³ Teu nyəm mpi pə mɛlɛna nté na pə kɔna maya sɛm na? Aai, pə taya mpv se, paa pɛɔ. Isayatu lapɛna kɔkɔɔ inɪ. Tənaya tɔ kulina tɔ ti waali sɪ ntəɣɛ nti. Tə kraya mpi pə wɛ teu tɔɣɔ na tɔ kɔna-m. Tənaya kusəsutu yelaa na isayatu tɔm la sɔɣɔntv na pə tɛɛ caasa.

Yɔlaa pu isayatu taa

¹⁴ Tə nyəmá mpv sɪ ɪsɔ kusəsutu tɔkuyv wɛ lotu taa tɔm ké. Ama maya yulv kɛ yulv ké na ɪcantv tɔɔ, na pə pɛɛta-m na isayatu na má pɛsɪ tɔ yom. ¹⁵ Ma ta cɛkəna mpi ma laki tɔ. Pə taya pulv tɔ, maa laki mpi ma sɔɔla lapv tɔ. Ama mpi ma kisaa tɔ mpəɣi ma laki. ¹⁶ Ma ta sɔɔli mpi na má laki-wi tɔɣɔ ma nyəmnaa sɪ ɪsɔ kusəsutu wɛ teu. ¹⁷ Ye mpv pə taya má lakəna mpv. Ama isayatu nti tɔ wɛ ma taa tɔ tɛɛ tɔ lakəna. ¹⁸ Ma nyəmá teu sɪ kɔpantv natəli tɔ fɛi ma kin, ma pilimile tənɛ tɔ tɔm kɛ ma tɔɣ. Kɔpam paa ma luyv wɛ teu sɪ má la kɔpantv, maa pəsəɣi tɔ lapv. ¹⁹ Maa laki kɔpantv nti ma sɔɔlaa tɔ. Ama isayatu nti ma kisaa tɔ ntəɣi ma mɛlaa na má laki. ²⁰ Ma laki nti maa caa tɔ, pə taya má nəkəna. Ama isayatu nti tɔ kanta ma taa tɔ nti tɔ tənna mpv.

²¹ Ma cɛkəna yaasi ɪnɛ sɪ ye ma caaki kɔpantv lapv isayatu tɛɛna nɔɣɔ. ²² Hatuu ma lotu taa ma sɔɔla ɪsɔ kusəsutu mɛɛ. ²³ Ama ma mayana yaasi nɔɣɔluyv ma tɔnuyv taa, na tam ɪ pɛkɛlɔɣi na í yoonaa yaasi wei ɪ tɔ ma layatu nyəmá tɔ, na í la-m isayatu tiipile nte tɔ kanta ma taa tɔ tɔ saləka tv. ²⁴ Ama ma tɔm wɛ konyɔɣ yoo, tɔnuyv kɔnɛ kú tɔɣna-m kuyv ké. A yaki-m? ²⁵ Ama Taca Yesu Kilisiti tɔ ɪsɔ fɔɔ.

Mpv tɔ, hatuu ma hɔwɛɛ taa ɪsɔ kusəsutu kɛ ma tɔɣɔɣi. Pə kaasa ma yulvɔ pilimile tənɛ tɔ, isayatu yaasi kɛ tɛɛ tɔ tɔɣɔɣi.

8

Mpa pa tɔɣɔɣi ɪsɔ Feesuyv Nanjtv tɔ pa tɔntɛ

¹ Ye mpv mpa na Yesu Kilisiti pa kɔpɛntaa tɔ pa kaa tasa pa tɔm kɛ kuyv. ² Pə taya pulv tɔ, ɪsɔ Feesuyv laki ɪsəna na í haa weesuyv kɛ mpa na Yesu Kilisiti pa kɔpɛntaa tɔ, rɪpɔɣy pə lapa na pə ləsi-m isayatu na sɛm pə yaasi ɪnɪ ɪ taa. ³ ɪsɔ lapa mpi Moisi kusəsutu taa pɛsɪ na tɔ la yulv wɛɛtv tɔ tɔ. ɪ hula yɔlaa tasəkɛ

ke timpi pa laki isayatu ke tam to, mpi to i tila i mayamaya i pu. Na weetu nti ta nayasana yalaa asayaa nyantu togo i komnaa si i husi isayatu. ⁴ Iso lapa mpogoo si nti kusasutu caalayaa-tu si ta la to, ta la pa tana teitei. Pa taya pulu, kayana ta yela ta weetu kupantu tanyu na ta tanyu Iso Feesuyu. ⁵ Mpa pa tana tante ke yulu weetu kupantu taa to ta tike ta tam ke pa nyama. Na mpa pa tanyu Iso Feesuyu to kole ku nyantu tike ke pa laki. ⁶ Ye n tanyu yuluweetu kupantu ke tam, n teesayana sam ke. Ama ye Iso Feesuyu nyantu ke n laki tam, n hikiyi weesuyu na lanhele ke. ⁷ Mpa pa seesa isale na yuluweetu kupantu tanyu to, pa ke Iso kolontunaa ke. Paa tanyu Iso kusasutu, paa tu pasayi-ti to se. ⁸ Mpa pa tana pa yuluweetu kupantu tanyu to, paa pu la isana, pa kaa te Iso.

⁹ Ama me ile ma fei yuluweetu kupantu taa toto. Iso Feesuyu nyantu taa ke i wee. Pa taya pulu to, Iso Feesuyu caya ma taa to se. Wei i taa Kilisiti Feesuyu fei to i ta ke i nyeh. ¹⁰ Ye Kilisiti we ma kin paa na ma isayatu ka ku ma taneh to, Iso Feesuyu we ma taa na toma. Mpi to pa pasa-meye kupama ke Iso isentaa ke. ¹¹ Ye Iso Feesuyu nku ku feesa Yesu ke sataa taa to ku caya ma taa, wei inu i ka feesa Kilisiti ke sataa heku to, kulom inu i ka ha ma taneh kusapeh ineye toma na i Feesuyu nku ku caya ma taa to ku ton taa.

¹² Ma taapalaa, pa to ke pa nyaka-tu, na pa taya si ta taneh ta yuluweetu kupantu na ta laki nti ta nyulayi to. ¹³ Pa taya pulu, ye i tanyu ma yuluweetu kupantu, i ka si. Ama ye i kisa ma yuluweetu kupantu yaasi si ta saali na Iso Feesuyu Nanyu ton, ile i tula-ti. ¹⁴ Pa tana mpa Iso Feesuyu tiikiyi to pa ke Iso piya ke. ¹⁵ Pa taya pulu to, Iso Feesuyu nku pa ha-me to ku ta ke Feesuyu nku ku laki-meye yomaa na ku tasayi-meye sayantu tanyu to. Ama ku ke Iso Feesuyu nku ku laki-meye Iso payalaa na ku laki na i yaaki Iso si ma Caa, Paapa to. ¹⁶ Ta ke Iso piya, na Iso Feesuyu mayamaya hulyi mpogoo hatuu ta taa. ¹⁷ Ta ke i piya, na kupantu nti Iso toma si i ka ha i yalaa isu kpancoo to, tu hiki-ti toto. Ta na Kilisiti tu krentana-tayi hikuyu. Ye ta na-i ta krenta wahala hikuyu ta na-i tu krenti i teeli taa togo.

Cele teeli

¹⁸ Ye ma kin pa fei isu paa kpaya ta kayana kunyontogole na pa keesana teeli wei cele Iso ka tu-tu to. ¹⁹ Kunmanmam tana tana tateyete ye si Iso i lase i payalaa na pa na. ²⁰ Pa taya pulu to, taalam nyem taa ke pa sasa kunmanmam mpi, na pa taya si pa naka. Iso tona-wayi mpu. Paa na mpu to na teeluyu wee ke. ²¹ Pa taya pulu to, kuyaku nakoli pu te na Iso kunmanmam tana heesi wakeluyu yomle na pa te takpataa ke teitei isu Iso piya ka te waatu wei paa te kasampiya pasuyu to. ²² Ta nyama si halana sana kunmanmam tana tana mola na pa salameyi isu

alullu saləmvuy tə. ²³ Pə taya kəŋmaŋmam tike mələyəna. Ama na tá mpa tə wəna Iso Feesuyu isu kancaalaya kuvəəu ŋku Iso lapa-tv tə, tá mələyi tá taa tətə, na tə taŋa kuyəŋku Iso ká pəsi-tuyv i piya na í teesi tá tənəŋ ineyə yəpu təkpaata tə. ²⁴ Tə nawa si tə hika tá yəpu yaa, ile pə we teelvuy taa təm na pəcə. Ye mpi yulv naa tə pə təw kə i teeləyi, ile pə taya teelvuy nté təna. Awe ká tasa teelvuy kə mpi i tema nav tə? ²⁵ Ye mpi tə ta nata tə pə təw kə tə teeləyi ile tə cayana suulu kə na tə taŋa-wi.

²⁶ Pə kaasa Iso Feesuyu ná kəŋ tətə na kú səŋna tá mpa tə kə acamaa tə. Pə taya pulv, tə ta nyi isəna tu sələmi na pə té tə. Ama Feesuyu ŋku kv sələməyənana-tuyv Iso, na miituyv mpi yulv kaa pəsi na í keesi nəyə taa tə. ²⁷ Iso wei i naa lotu taa tə i nyəmə kprakpa kə mpi Feesuyu Naŋŋtv caa i sələmi tə. Pə taya pulv, mpa pa kə Iso nyəma tə mpeye Iso Feesuyu Naŋŋtv sələməyəna teitei isu Iso caaki tə.

²⁸ Tə nyəmə si kupantv kə Iso laki pə təna pə taa kə mpa pa səla-i na pá kə mpa i yaawa isu i nəkuyv wəe tə. ²⁹ Mpa Iso ka ləsa hatuu ləŋ tə, i laalaa kə na í fayasi-wə na pa mpa si pá nəyəsəna i Pəyaya, na kele ká hiki newaa paɣale. ³⁰ Mpa Iso ka laalaa na í fayasi mpv tə i ləsa-wəye, na mpa inu i ləsa mpv təyə i lapa na pá pəsi yulvpama kə i isentaa. Mpa i lapa na pá pəsi yulvpama kə mpv inu təyə i yelaa na pá hiki pa paa nyəm kə i teeli taa tətə.

Isəna Iso luyv svv-tv pə tu fei tə

³¹ Ye mpv suweye tu tasa yəyətuyv tətə? Ye pə wəe si Iso wə tə təw, ile awe ká lu-tuyv koləŋa? ³² I ta kisina i maɣamaya i Pəyaya təw. Ama i ha-ke təkpe kə tá təna tá təw. Təw, i ta kisi i Pəyaya hav, kacəŋfana pə təna mpi pə kaasaa tə? ³³ Ye mpv awe ká tv taali kə mpa Iso ləsa tə? Pə tv fei, pə taya pulv təw, Iso maɣamaya huləna si pa təm ta si tiili. ³⁴ Na awe ká mayasi pa təm kuyv tətə? Pə tv fei, pə taya pulv təw, Yesu Kilisiti tu səpəna, na í tu fem na í wə Iso kəŋkəŋ taa na í sələməyəna-tv. ³⁵ Ile pepe ká ləsi Kilisiti səluyv kə tá təw? Wahala ká pəsi? Lanpəsəle səsəle na? Yaa kunyəŋ ŋku paa tv-tv tə? Nyəyəsə na? Yaa huləməŋ? Asola taa wəev na? Yaa səm? ³⁶ Iso Təm taa pa ŋmaawa mpv si:

Nyá təw kə tə we səm nəyə taa kə ilim na pə təm.

Na pá laki-tv isu heeŋ wei pa teena aləkisam tə.

³⁷ Ama pə təna pə taa kə mpv ile, tá wəpəna təcayacaya kə wei i səla-tv tə i toŋ təw. ³⁸ Ma tema ma taa təkpaata si puləpv fei mpi pu ləsi Iso səluyv kə tá təw tə, paa səm paa weesuyv, paa isətəa tillaa, paa isətəa aləyaa nyuyv nyəma yaa pa toma səsəna. Paa saŋa nyəm, paa mpi pu kəw cele tə. ³⁹ Paa tetv təw cəne kəkələnəa, paa tetv tee nyəma. Paa kəŋmaŋmam mpi pə kaasaa tə pə taa pulv kai fei mpi pu kayatv səluyv ŋku Iso sələnə-tuyv Yesu Kilisiti təw tə na kú sekv tá kiŋ kə tate kə paa waatu wei.

9

Isə na ɪ yəlaa kvləsaa pa təm

¹ Tampana ke ma yəɣətəɣi, maa looliyi, ma ké Kilisiti yulv tə pə təɔ. Ma lanle u təɔ paa pəcə mayamaya si yaa ma looliyi. Mpi tə Isə Feesuyu Nanjtu húláyí-m mpiyi ma taa təɣə ma təɣəɣi.

² Pə taya pulv təɔ, ma lanle wakəla səsəm na pə cəəsəyi-m tam.

³ Halɪ pə caya-m isu pu kisaɣa, Isə ka kisa-m na pə yasɪ má na Kilisiti, na pə kpaya ma tɛtɔnaa na pə məɣna ma lonte. Ma piitim mayamaya nyəma təm ke ma təɣ. ⁴ Pa ké Iseyeli nyəma, na Isə lapa-weyɛ ɪ pəyalaa, na ɪ yelaa na pá naaki ɪ teeli. ɪ na-we pa pɛela nəɣə, na í cɛle-weyɛ kusəsutv. Na í húlí-weyɛ Isə sɛɛtv, na í heeli-weyɛ mpi mpi ɪ ká la-we tə. ⁵ Pa ké tá kite caanaa kulɔlaa. Ye yulv wɛɛtv təm taa de, Kilisiti ké pa piitim tv. Inɪ ɪ ɲmakələna pə təna, inɪ ɪ kɛna Isə wei paa san tam tə. Isə í yele na pə la mpv.

⁶ Pə taya isu ma yəɣətəɣi si mpi Isə təma si ɪ ká la tə pə cotaa. Pə taya Iseyeli nyəma təna kɛna Iseyeli nyəma. ⁷ Pəyele Apələham kulɔlaa ta ke Apələham piya mayamaya. Pə taya pulv təɔ, Isə ka heela-ɪ ké si: Mpa paa luna Isaaka tapuyv tɛɛ tə mpe pa tike təkɔɣ kɛna nyá piya təsiyisiyi. ⁸ Pə nyuyv nté si, pə taya mpa pa mɔlaa na pá lɔlɪ təfɔlo ke yem tə mpe pa kɛna Isə piya. Ama mpa Isə ka təma si ɪ ka ha-ɪ na pá lɔlɪ-we tə mpeɣe pa nyənəɣi ɪ kulɔlaa təsiyisiyi. ⁹ Waatv wei ɪ heelaya-ɪ mpi ɪ ka lapɪ-ɪ tə ɪ təmaya si: Ye pə kəma na pə talaa, maa məli na Saala ká hiki apalv pəyaya.

¹⁰ Pə taya pə tənayalɛ. Lɛpɛka piya nsɪ si naalɛ si kaa caa ké. Inəɣələ tá piitim caa səsə Isaaka. ¹¹ Isə ləsuyv yəlaa tə, pə taya si ɪ nyənəɣəna mpi pa lakɪ tə, ama ɪ mayamaya ɪ nəkuyv kin ke pə wɛɛ. ¹² Isə heela Lɛpɛka na í ta tu lɔlɔta ɪ piya si: Waalɪ nyəɣka ká təɣəna səsəantv. Piya nsɪ si ta nyənta kupantv na isayatv. Isə lapa mpv si í húlí si mpi ɪ suwa tə, mpəɣi ɪ təɣəɣi. ¹³ Halɪ pa ɲmaawa ɲpúyú Isə Təm taa si:

Ma luyv lapa Yakəpv na má kisi Isav.

¹⁴ Suweyɛle tu yəɣotɪ de, Isə u təɣəɣi tampana yaa isəna? Aal, pə taya mpv se, paa pəcə. ¹⁵ Isə ka heela Moisi si: Má nəka wei ɪ pətətəle wiiv ma wii, má nəka wei ké suulu húlóyú ma húlí-ɪ.

¹⁶ Ye mpv de pə taya yulv nəkuyv yaa ɪ lɔpv təɔ. Ama Isə wei ɪ wiiki pətətəle tə ɪ kin tike ké təkɔɣ. ¹⁷ Pa təma Isə Təm taa si Isə təma ɪcipiti wulav səsə təfoo si: Mpi pə mayamaya pə nyuyv təɔ ma tu-ɲ kawulaya təɣələ si yəlaa í nana ma toma ke nyá kin, na ma hətɛ yaa antulinya təna taa. ¹⁸ Mpv tə, wei Isə nəkaa tə pɔntv pətətəle ke ɪ wiiki. Ye ɪ nəka wei ké kanjante tuyv ɪ tv ílé.

Isə pááná na ɪ pətətəle pə təm

¹⁹ Ntanyɪ mə taa nəɣəlv ná təɣ si: Ye pə wɛ mpv de, pepe təɔ ké Isə tasəyi si yəlaa lapa taalɪ? Awe pəsəyi na í kayatɪ-ɪ si í taa la ɪ luyv nyəntv? ²⁰ Yulv nyá, awe ke-ɲ na ɲ kpɛəsəna Isə? Cuyv

nyənaɣa pəsəɣi na ká pəsɔsi ka ɲmalɔ si pepe tɔɔ ké n ɲma-m na
má we isəntɔ? ²¹ Tiisi ɲmalɔ í sɔɔlənɔ cɔɣɔ ke isəna ɲpúɣú i laki-
kɔ. I pəsəɣi na í cɔsi cɔɣɔ ɲkɔ, na í sɔɔlaa i ɲmana puluku, na pə
kaasi na í ɲmana ntoole.

**TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŊKA ŊKA
PƆƆLI NMAAWA
KƆLENTI
NYĒMA TƆ
Kutututu**

PƆƆli nuwa Kòlentí Iƚò tǎsɛɛlɛ taa isayatu tǎm isu yooŋ, na fayau, na wasaŋkalǎtu, na akpayaɛ, na nantu kɔlalaatu tǎyǎu, na nsǎma lenna yǎyǎtuɔyɔ, na sǎtaa fem tǎm.

Iƚòna pǎ faya Kòlentí I takǎlaya tǎ:

Kòlentí Iƚò tǎsɛɛlɛ wɛɛtu, titite 1–6

PƆƆli ɔɔki Iƚò yǎlaa kpekǎle kypǎɔsɔtu, titite 7–15

Kantǎkaya kutututu na sɛɛtu, titite 16

Sɛɛtu

¹ Maya PƆƆli, Iƚò luyɔ lapǎna na má la Yesu Kilisiti tillu. Má na tǎ taapalu Sǎsǎtɛɛni tǎ ŋmaakǎna takǎlaya kanɛ.

² Iƚò sɛɛlaa kpekǎle nyǎma mpa mɛ í wɛ Kòlentí taa tǎyǎ tǎ ŋmaa-kɛ. Mɛ mpa Iƚò yaawa si í la í nyǎma, na mǎ na Yesu Kilisiti mǎ kɛntuyɔ tǎo í ti-mɛ tǎ. Mǎ na pǎ tǎna mpa pǎ wɛ paa timpí na pǎ yaaki Tacaá Yesu Kilisiti wei í kǎ tǎ na-wɛ tǎ Sǎsǎ tǎ í hǎtɛ tǎ. ³ Tacaá Iƚò na tǎ Sǎsǎ Yesu Kilisiti pǎ la-mɛyɛ pɛɛɛɛ na pǎ ha-mɛyɛ alaafǎya.

Iƚò kypantvnaa

⁴ Ma sɛɛ ma Iƚò kǎ tam si í na tǎmlɛ kɛ mǎ tǎo kǎ pɛɛɛɛ nna í lapa-mɛyɛ Yesu Kilisiti kin tǎ a tǎo. ⁵ Kypam mǎ na Kilisiti mǎ kɛntuyɔ tǎo pǎ saa-mɛyɛ tǎcam. Ulena pǎ tu kǎlǎna yǎyǎtaya na nyǎm pǎ saav. ⁶ Tampana nna pǎ yǎyǎta Kilisiti tǎo tǎ a sǎŋa mǎ hɛkɔ kɛ teu tǎca. ⁷ Na pǎ wɛ mpɔ tǎyǎ Iƚò yɛlaa na pǎ tǎna pǎ saa-mɛ. Mɛ mpa í tǎŋa wɔlɛ nte Tacaá Yesu Kilisiti kǎ hólí í ti tǎ. ⁸ Tacaá Yesu Kilisiti uní í kǎ tǎkǎna-mɛyɛ teu halǎna tǎnaya. Ulena kuyayku í kuyaku kǎ tala tǎ pǎ taa na kawalaya nakǎlǎyí mǎ kin. ⁹ Iƚò wei í yaa-mɛ si mǎ na í Pǎyaya Tacaá Yesu Kilisiti í kɛntí tǎ, mpi mpi í tǎma si í kǎ la tǎ, í tǎka-wǎyí, u yeki.

Kòlentí Iƚò sɛɛlaa fɛi nǎyǎ kɔlvmaya

¹⁰ Tǎv, ma taapalaa ma wiikǎna-mɛ si í nyǎnna Tacaá Yesu Kilisiti na í lá nǎyǎ kɔlvmaya, na fayasuyɔ í taa wɛɛ mǎ hɛkɔ. Í kɛntí teu, í mayasǎyí lǎmayasɛɛ kɔlvmeɛ, í huɔki huwɛɛ kɔlvmeɛ. ¹¹ Ma taapalaa, pǎ taya pulu tǎo, Kolowee tǎyaya nyǎma heela-m si í yookí kǎ. ¹² Nti ma caa yǎyǎtuɔyɔ tǎyǎlɛ si mǎ taa paa wei na í nyǎntu kǎ na tǎmpaa. Lɛlv tǎŋ si: PƆƆli tǎo kǎ ma wɛɛ. Na unɛ ílɛ si Apǎlǎɔsi tǎo kǎ ma wɛɛ. Inɛ ílɛ si Piyɛɛ tǎo kǎ ma wɛɛ. Na unɛ ílɛ si Kilisiti tǎo kǎ ma wɛɛ. ¹³ Í huɔki si Kilisiti faya í taa tǎyǎpǎlɛɛ kǎ?

Pəzli səpəna səm tesika təz kə mə təz? Pəzli həte ke pa yaanaa na pə sə-meyə İso ləm na?

¹⁴ Ma sama İso kə timpri ma ta sə mə taa nəyəluyu İso ləm tə, ye pə taya Kəlisipusi na Kayusi pa paasi. ¹⁵ Pə təz kə nəyəluy kaa yəyətı təfoo sı Pəzli həte ke pa yaanaa na pə səna-meyə İso ləm. ¹⁶ Ehee ma səwa, ma sə Sətəfanası təyaya nyəma tətəyə İso ləm. Ye pə kaasa ləlaa ma ta təz sı pa təz. ¹⁷ Pə taya İso ləm səv təz kə Kilisiti tila-m. Ama ı tila-m kə sı má kpaalı Laapaalı Kupaı. Na ye ma kpaaləyi-ı, má taa kpaaləna yulə ləmayasəe nəələleı. Pəzı pə taa kəz na Kilisiti tesika təz səm təm məlı yem.

Yesu Kilisiti kena İso toma na ı ləmayasəe

¹⁸ Letaa isentaa, Yesu tesika təz səm təm kə kumələntv təm kə. Ama tá mpa pə təına tá nyəıı yarıv tə İso toma nté taya təna.

¹⁹ Pa ımaawa İso Təm taa sı:

Maa wakəlı ləmayasəe nyəma ləmayasəe,
maa lə nyəntaa nyəm.

²⁰ Ləmayasəe tv tasəyi ntiyi yəyətuyv tətə? Na ntiyi akewe ká tasa yəyətuyv? Yaa ntiyi antulinya inə ı taa ləmayasəe tv ká mayası tətə? İso hulaa sı antulinya inə ı taa, mpi pa yaa ləmayasəe tə, pə kə kumələntv kə.

²¹ Pə taya pulə, antulinya taa yələa na pa ləmayasəe pa kpisa İso kə nyəm ke timpri İso ná lapəna ı ləmayasəe sı pá nyəna-ı tə. Pə təz kə İso hıv teu sı, ı ká ya mpa pa təına-ı pa taa tə, na Laapaalı Kupaı wei tə kpaaləyi tə. Laapaalı kupaı inəyi wei ı ta na tə ı yaa sı kumələntv. ²² Yuta nyəma ná caa pá ná piti təma na pəzı. Ama ləmayasəe ke Kələeki nyəma ná pəkəyi. ²³ Ama tá ıle, Kilisiti wei pa kama səm tesika təz tə ı təm ke tə kpaaləyi. Təm təne tə huıı Yuta nyəma, na mpa pəle pa ta ke Yuta nyəma tə pa nyənəyi-təyi kumələntv kə. ²⁴ Ama mpa İso yaawa tə, paa Yuta nyəma taa, paa mpa pa ta ke Yuta nyəma tə pa taa tə, Kilisiti kena-wəye İso toma na İso ləmayasəe. ²⁵ Pə taya pulə təz, yulə pəyaya ləmayasəe təna ta tala İso kumələntv, na pa toma təna ta tala İso ıcantv tete.

²⁶ Kupaı, ma taapalaa, ı nyəni na ı ná sı İso yaav-me na ı la kpekəle tə, antulinya taa cəne mpa pa yaa ləmayasəe nyəma tə pa feı payale ke mə hekı, na təıtvnaa feı payale, na awulumpiya feı payale. ²⁷ İso ləsəna mpi antulinya yələa yaa sı kumələnyəm tə sı pə tv ləmayasəe nyəma ke fele. Na ı ləsə mpi antulinya yələa yaa sı ıcantv tə sı pə tv akpala nyəma ke fele. ²⁸ Na ı ləsə mpi antulinya yələa nyənəyi taaləm na pá footiıı na paa nyənəyi-wəyi pulə mayamaya tə, sı pə wakəlı mpi pa təıvna nyuyv tə. ²⁹ ıle yulə pəyaya nakəlı ka kaa sa ka təyi İso isentaa. ³⁰ Ama İso kpenta mə na Yesu Kilisiti kə, na ı lapa na Kilisiti pəsi tá ləmayasəe. Kilisiti təz kə İso nyənəyi-tuyv yuləpama. ııı ı lapəna na tə pəsi İso nyəma, na kuləm ııı ı yarəna tá nyəıı. ³¹ Pə təz kə

pa ñmaawa Iso Tòm taa si: Ye wei í caa í sa, í sa nti Tacaá lapa tó, í taa sa í ti.

2

Kilisiti sàm tòm heeluyu

¹ Ma taapalaa, waatu wei ma kóma mǎ te si ma heeliyi-meyé Iso tampana nna a ñmelaa tó a tòm tó, pǎ taya nǎoleleñ wawawa nuli, yaa nyǎmtu natǎlǎyi ma lapǎnaa. ² Ma cayale tǎnaya mǎ kin ma ta caa si má la natǎlǎyi mǎ heku ke yem na pǎ tá ké Yesu Kilisiti tòm. Isu pa kama-í sàm tesika tǎo tó pǎ tòm mayamaya ke ma siyisinaa. ³ Pǎ tǎo ké ma poluyu mǎ te tó icantu taa ké, na ma selayana sǎyǎntu ké. ⁴ Pǎ taya yulb lǎmayasée yekuyu na pá yǎyǎtǎyi tǎmnaa na canǎm ke isǎna mpi tǎyǎ ma seyēsǎna ma seyēsǎñ na má lana ma waasv. Ama Iso Feesuyu toma ke ma lapǎnaa, na a naa mpv tǎkeele. ⁵ Ilena mǎ Iso seev sǎñ Iso toma tǎo, pǎ taa sǎñ yǎlaa lǎmayasée tǎo.

Mpi Iso yaa lǎmayasée tǎsiyisiyi tǎ

⁶ Paa na mpv tǎ, mpa pa pu Iso nyǎm taa tǎ lǎmayasée mpaav ke ma hulǎyi-we. Ama pǎ taya lǎmayasée nna antulinya ine na mpa pa ké í tonǎnaa na paa te na pá kpiisi-we tǎ pa yaa lǎmayasée tǎ. ⁷ Ama Iso lǎmayasée mukaya tee nyǎna nna a ñmela yǎlaa tó a tòm ke ma kraalǎyi. Iso ka lǎsǎna-ye na í su tá teeli tǎo na pǎcǎ pá la antulinya. ⁸ Antulinya taa cǎne tonǎnaa taa nǎyǎlv ta cekǎna Iso lǎmayasée ane. Pǎ taya pulv, ye paa cekǎnaa pa taa ká Tacaá teeli tǎ ke sàm tesika tǎo. ⁹ Pǎ lapaya isu pa ñmaav Iso Tòm taa tǎ si: Mpi yulb ta tu nav na í ta nu pǎ tòm tǎ.

Mpi pǎ tǎo yulb ta tu hvv tǎ,

Iso tayana-wǎyi mpa pa sǎla-í tǎ pa tǎo.

¹⁰ Tá tǎo ké Iso kula kǎñmelǎtu tǎne na Feesuyu Nanǎñtu kin. Mmm Feesuyu Nanǎñtu wiiliyi pǎ tǎna pǎ taa ké si kv naa. Paa nti tǎ pǎle Iso tǎyi na tǎ ñmelaa tǎkulukulu tǎ mayamaya. ¹¹ Pǎ wǎv yǎlaa taa tǎ awe nyǎñ lelv taa tòm? Ye pǎ taya yulb lǎmayasǎle nte tǎ we í taa tǎ ñté tu nyǎna í tòm. Mpv tǎtǎyǎ na Iso Feesuyu, ñku kv nyǎmna Iso nyǎntu tǎna. ¹² Pǎ taya antulinya ine í lǎmayasǎle ke pǎ tv-tv. Ama Feesuyu ñku kv luna Iso kin tǎyǎ, si tǎ cekǎna pǎ tǎna mpi Iso ha-tv tǎ pǎ tòm. ¹³ Pǎ taya yulb lǎmayasée seyēsuyv nǎoleleñ wei tǎyǎ tǎ yǎyǎtǎyǎna pǎ tòm. Ama nti Iso Feesuyu seyēsǎyi tǎyǎ. Pǎ tǎo ké mpa pa wǎna Iso Feesuyu tǎ tǎ keesǎyi-wǎye Iso nyǎm tampana.

¹⁴ Wei í feina Iso Feesuyu tǎ u pǎsǎyi na í mv Feesuyu kvne kv tampana. I yaa-tǎyi kǎmelǎtǎm ké, na u tu pǎsǎyi tǎ cekǎnav mayamaya. Mpi pǎ tǎo tǎ, wei í wǎna Feesuyu tǎ iní í paasi í cekǎyǎnana-ti. ¹⁵ Yulb wei í wǎna Iso Feesuyu tǎ iní í cekǎyǎnana tǎ tǎna. Nǎyǎlv fei wei í pǎsǎyi na í cekǎna Feesuyu ñku kv tòm tǎ. ¹⁶ Pa ñmaa Iso Tòm taa si:

Awe nyəmna Tacaa hıwεε?
 Awe pəsəğəna na í tasa-ı təm?
 Ama tá ıle, Kilisiti hıwεε ke tá wəna.

3

İsə təmle nyəma

¹ Ma taapalaa, tampana təw isəntə, ma ıle ma ta pəsi na má yəğətəna-me isı pa yəğətıyuna mpa pa wəna İsə Feesıyı tə. Ama ma yəğətəna-meğε isı pa yəğətıyuna mpa pa təñəyi antulinya ıne ı hıwεε tə, isı piya kəsəkəsənaa ke İsə seev taa. ² Pə we isı kafa ke ma suukaya-me, pə taya mıtı. İ taa nyənta təğıv tə pə təw, na haləna saŋa í ta nyənta təğıv. ³ Mpi tə, í təñna antulinya ıne ı hıwεε ke təñıy kə. İ səseemle na yooı pə wəv mırúyú mə hekv tə, mpu ıni pu hóləyí sı antulinya hıwεε ke í təñəyi? Pu hóləyí tətə sı í lakı kə isı yəlaa ke yem, pə taya İsə seelaa? ⁴ Pə taya pulv, lelv təñıy sı Pəli təw kə ma wεε, na ıne íle sı Apələsı təw kə ma wεε tə, pə taya ma ta nyı isənaa kılarpıtı ke í lakı mpu?

⁵ Aweye pa yaa Apələsı? Na aweye Pəli ye? Ta naale tə kə İsə təmle nyəma mpa pa lapa-me na í te İsə na mə taa təğı. Paa tá taa wei ı lapa na í yoosi nti Tacaa tu-ı sı í la təğı. ⁶ Mayale tıyı səlv na Apələsı pələna lım ke kv təw. Ama İsə lapəna na kv teε. ⁷ Pə təw kə tıyı səlv na lım pəllı pa ta ke pulv. Ama İsə kele təm tv, ıni ı lapəna na tıyı teε. ⁸ Tıyı səlv na kv təw lım pəllı pa teitei kə. İsə ká keesəna paa wei ı təmle na í felı-ı. ⁹ Pə taya pulv təw, tá təmle taa tə kə təma taapalaa kə, na İsə kə tə lakı təmle, na mə kena İsə təmle.

İ wεε tətəğı isı kutuluıyı ŋku İsə ŋmaakı tə. ¹⁰ İsə yelina na pə saa-m, na ma tu paasaa kə na má su kite isı ŋmalı kupaŋ sukıyı tə. Ama pənente lelv tənəğəna pə təw. Paa wei í la laakalı na í kena isəna ı tənəyi tə yoo. ¹¹ Pə taya pulv təw, Yesı Kilisiti mayamağə kena kite, na pə feı isı yılv nəğəlv pəsəyi na í tasa kofate natələyi suv. ¹² Lelaa wεε na wılanaa na nyəğəlvıyı kəhəlvımyıyı na liyitee pεε ke pa tənəyi pə təw. Ama lelaa ıle taası na nyıtı na kiisi ke pεle pa tənəyi. ¹³ Ama huıle wule pu kuli paa wei ı təmle təw na pá ná tə cakəle. Kuyaku kəhıvınav ŋku kv wule tə kəkə kə. Kəkə ká mayasəna paa wei ı təmle sı ka naa mpi tə kenaa tə. ¹⁴ Ye wei ı təna kite təw kə təmle nte kəkə kaa nyaya tə, ı ká hiki ı kufelıyıv. ¹⁵ Ama wei ı nyənte í mowa, íle ı kufelıyıv lepa-ı kə. Ama paa ya ı mayamağə na pə mayana isı kəkə mpee pəŋ ke ı lunaa.

¹⁶ İ nyı teu sı í kə İsə təcəğale, na İsə Feesıyı cakəna mə taa. ¹⁷ Ye pə cəpa wei na í wakəlı İsə təcəğale, İsə ká wakəlı pıntıv. Pə taya pulv, İsə təcəğale we kə tənəñı na mə kiŋ ke ı cakı.

¹⁸ Mə taa nəğəlv í taa puğısi ı ti. Ye mə taa nəğəlv huı sı antulinya ıne ı taa pıntıv nté ləmayasεε tv í pəsi kımelenı, ılena í wεεna ləmayasεε ke tampana. ¹⁹ Pə taya pulv, İsə ná nyənəyi

antulinya inε ι taa ləmayasεε ke kumelentv ké. Pa ηmaawa Iso Təm taa ké mpv si: Ləmayasεε nyəma ləmayasεε ke Iso nyəkəna-wεye katəsi na í kraa-wε. ²⁰ Pa tasa ηmaav tətə si: Tacaα nyəma si ləmayasεε nyəma hωwεε ta ke pulv. ²¹ Pə tətə ké yulv kaa yəələna yəlaa ləlaa. Pə taγa pulv tətə, mə tənna pə təna. ²² Paa Pəəli, paa Apələəsi, paa Piyεε, paa antulinya, paa weesuyv, paa səm paa saŋa nyəm, paa cele nyəm, mə tənna pə təna. ²³ Ama Kilisiti tənna-mε, na Iso tənna Kilisiti ílé.

4

Kilisiti tillaa

¹ Pə tətə ílé, í nyənəyi-tuyv Kilisiti təmlε lataa mpa pa niη taa pə tv Iso tampana nna a ηmelaα tə. ² Ye pa tv pulv lapv ke yulv niη taa, tampana ke ι ká təη na í lakəna-wi. ³ Ye ma kiη ílé, paa mε yaa yəlaa ka cayana si pa pəkəyi ma təm taa na pá na, pəle pə ta na má. Ma mayamaya maa pəkəyi ma kiη si má ná si ma tewa yaa ma ta te tə. ⁴ Tampana tətə isəntə, ma mayamaya ma kiη ma ta na taalı nəγəlv se. Paa na mpv təle tu húləyi si ma tewa təkpaata se. Ama Tacaα ká pəkəna na í ná si ma tewa yaa ma ta te tə. ⁵ Pə tətə ílé, í taa hulina nəγəlv təm tampana pəkuyv na pə waatv ta tata. I yele na halı Tacaα kəə. Inı ι ka kulina mpi pə ηmela səkpetuyv tεε tə pə tətə təyelele. Na ι ká kuli yəlaa lotu taa hωwεε. Pəleyε Iso ká sa paa wei isu pə muna í samı-ı tə.

⁶ Ma taapalaa, ma kraγa má na Apələəsi tá təm na má keesəna mpv si í cəkəna ituule nte pa tukaa si: Nti pa ηmaawa tə, taa səəsi tətə tətə. Pə tətə ké mə taa nəγəlv í taa yəələna ləlv na í footiyi ləlv. ⁷ Awe yelaa na í hiki na í kəli ləlaa? Pə təna mpi n wena tə pə taγa Iso hana-η? Ye pa ha-η kuhav íle pepe tətə ké n həη nyá ti isu nyá lvpv tətə ké n hikaa?

⁸ Pəwε, ι tema hikuyv ke pə təna mpi í nyuləyi tə, í tema piluyv. I tema awulaa ke pəsuyv ké, na taa wε tá kunyəntvtv taa. Ye pu ké isu í ké awulaa təsiyisiyi kəlv pu lapa-m lelen. Pə taγa pulv tətə, saa inı tá na-mε tu krenta kawulaya təγəv. ⁹ Pə caya isu tillaa taγa Iso pəsəna waalı. Pə taγa pulv, tə wε ké isu yəlaa mpa pa suwa si paa kv patəma taa tə. Tə ké mpa pa təna pa nyənəyi təcəv tə, paa isətaα tillaa paa yəlaa. ¹⁰ Ta pəsə kumeləməη, na mu ké ləmayasεε nyəma ke Kilisiti kulvm inı ι tətə. Tá ké acamaa, na mεye təηtunaα. Pa tuyvna-mε, ama yem ké pa nyənəyi tá. ¹¹ Haləna saŋa wule tənε, nyəγəsi na ləkətv kuyəna-tv, na tə feina pəkəkəle. Pa makı-tuyv na tə cəkı yem, tə feina tapasopile. ¹² Tá mayamaya tá kookalı ké tə lakı na tətə təkəna. Pa tıvki-tv, na taa səeki-wε. Pa tuyı-tuyv kunyəη, tá sumaya si pá tv-tv. ¹³ Pá kuyı ta nyəəη, tu lεtəyi-wεye pa isayatv. Haləna saŋa paa nyənəyi-tv si tə ké pulvuyv antulinya inε ι taa. Pa nyənəyi-tuyv isu hute yaa pıntv mayamaya.

14 Pə taya ma caa si má tv-meyε fεele təyɔ ma ηmaaɔwa na má keesi-meyε mpv. Ama ma luɣu weε ké si má seɣesi-me isu ma piya nsi ma luɣu weε tɔ. 15 Paa í ká hiki seɣesəlaa ke iyisi naanɔwa (10000) ké Kilisiti mpaav tɔm taa mə caa kele kulɔm. Mayale mə caa ke Kilisiti tənyuɔ tɔm taa. Pə taya pulv, má konna-meyε Laapaali Kupaŋ. 16 Pə tɔɔ ké ma heeliyi-me si í təŋ ma yaasi. 17 Na pə mayamaɣa pə nyuɣu tɔɔ ké ma kusa Timotee si í polo mə te. Inɪ ɪ kɛna ma pəyalv wei ma sɔɔlaa tɔ. Tacaɔ tɔm taa ɪ ké yulv wei paa lana naani təyɔ. ɪ ká keesi-meyε yaasi wei ma tɔkaa na má təŋna Kilisiti tɔm taa na má hólóyí paa leye Yesu seela kpeka taa si pá təŋ tɔ.

18 Mə taa lelaa huɔwa si ma kaa kɔɔ, ɪlena pá svv kalampaani lapv. 19 Ye Tacaɔ tisaɔ maa kɔɔ mə tɛye nɔɔnɔɔ. Waatv ɪnəyi maa ná si kalampaani nyəma mpe, nəyɔ taa tike ke pa laki, yaa pa waasəyi kulɪ. 20 Pə taya pulv tɔɔ, Isɔ Kawulaya tɔm ta ke nəyɔ taa tɔm tike. Ama si ń pəsi na ń laki ké. 21 ɪ ləsi mpi í caa tɔ ɪε. ɪ caa si má konna kpátóyú, yaa ma kɔɔ tɔpammm na sɔɔlvɣv?

5

Yesu seela kpeka taa asilima

1 Pa təŋna mə tɔm ke yɔyɔtuyv ke teu ké si mə kulaputv we asilima ke sɔsɔm. Paa ma ta nyɪ ɪsɔnaa mayamaɣa kin pa kaa na asilima anɪ a taka. Pa yɔyɔtaa si mə taa nəyɔlv ná kpaya ɪ caa alv. 2 Paa na mpv mu təŋna mə təyi sam pə tu fei. Pɪ nəyəsəna ké isu kulaputv ntɪ tɔ wakəli mə lanɣa ke sɔsɔm, na í ləsi mə hekv ke wei ɪnɪ ɪ lapv mpv tɔ. 3-4 Paa ma na-me tə we təma na poolunɣ tɔ, ma ləsaya we mə kin ke tam ké. Ye ma, na Tacaɔ Yesu toma taa ma tɛma apalv ɪnɪ ɪ tɔm kuyv ké isu ye maa we mə kin maa lapv tɔ. Waatv wei í ká kotɪ na ma ləsaya ká weε mə hekv tɔ, Tacaɔ toma ká weε tá təna tá hekv taa təna. 5 ɪ kpaya apalv ɪnɪ na í petɪ Satanɪ nɪŋ taa na pə naasi-ɪ na ɪ ɪse, ɪlena pə waasi-ɪ kuyanɣku Tacaɔ Yesu Kilisiti ká kɔɔ tɔ.

6 Kukulsum pəciimaya kpaasəyəna somtu təna təfvv. 7 ɪ ləsi mə hekv taa ké mpi pə lapv-meyε asayaa tɔ, ɪlena í pəsi kupama təkpaata. Waatv ɪnɪ í ká nəyəsəna somtu kufatv ntɪ tə taa kukulsum fei tɔ. Mpv pə mayamaɣa ke í tu weε. Pə taya pulv tɔɔ, tə nika tá Tεεv acima təyɔlv ké. Mpi tɔ pa tɛma tá Tεεv acima ɪwəyaya kuyv tɔ se, ηkeɣele Kilisiti. 8 Ye mpv ɪε tɔ təyɔ ta acima. Ye tə təkɪ-ye, tɔ taa təyɔ-ye na potopoto wei ɪ taa kukulsum kupaɔm weε tɔ. ɪsəyatv na asilima pə lite nté. Ama tɔ təyɔ tá acima na potopoto wei ɪ taa kukulsum fei tɔ. Inɪ ɪ kɛna potopoto kupaŋ na tampana nyəŋ.

9 Takəlaya ηka maa ηmaa-me tɔ ka taa ma heela-me si mə na yəlaa mpa pa laki asilima tɔ í taa kpenti. 10 Pə taya yəlaa tənaya yem ké ma yɔyɔtəyi. Mpi tɔ, antulɪnya taa cəne mə na asilima

nyéma na nyullaa na ηmulaa na tun laalaa í sitina. Ye í tóma sí í còlèyi-wé, pə wée sí í ká lu antulinya iné ı taa kéle. ¹¹ Nti təyòle sí ye yulə nyənəyi ı təyi Isə seelə pəyele ı lakı asilima, na í ta yele nyuləyü na tun laav na yəlaa tūvū na solum nyəvū na ηmuləm, í taa kpətəna pəntv. Mə na yulə isı mpv í taa təyə təyü mayamaya.

¹²⁻¹³ Ye pə kaasa mpa pa ta ké Isə seelaa tə, pə taya maa lana pəle pa təm. Ama Isə ká hūnana pəle. Mə na mpa í kaa kpekəle tə pə taya pa təm ké í ka la? Pa ηmaawa Isə Təm taa sí: Yulə í lakı isayatu í ləsi-ı mə hekü.

6

Təma təmnaa tayanvyv

¹ Ye mə taa nəyölv na ı taapalv pa wəna təm, pə muna pá yaa təmayə nənəyö ké ma ta nyi isənaa kin na Isə yəlaa wée? ² İ tá nyi sí Isə yəlaa ká hūnana yəlaa tənaya təm ké cele? Ye mu hūnana yəlaa ké təm ké cele, ilé pepe təw kə í kaa pəsi na í hūv wenti tə wé pəciü tə? ³ İ tá nyi sí taa hūnana isətaa tillaa ké təm? Tə kaa kpisi isətaa tillaa ké təm hūnav, kacanjana antulinya taa cəne nyəntv na? ⁴ Təmnaa isı mpv pə taka mayana-mé, iləna í məli na í kraja-ti na í pukina mpa pa ta ké Yesu seelaa kpekəle pulv tə? ⁵ Ma yəyətəyi ímpúyú sí fēle í kra-mé. Isı í wəv mpv tə ləmayasē tū nəyölv ı fēi mə taa kéle sí yəlaa ı yoowa ı tayanı-wé? ⁶ Pə nəyəsəna mə taa nəyölv í wəna ı təyöntəle na təm, pá yaa təmayə nənəvəsi ké ma ta nyi isənaa kin na?

⁷ Isı í yaakvyv təmayə nənəvəsi ké mpv tə pə húləyí kprakpa kə sí ı kpisaa təkpaata. Pepe təw kə yulə í lapa-meyé nti u haaku mə təyi suulu? Paa pu nəyəsəna í yaa-ı nənəyö? Pepe təw kə u yeki sí ye pa ηmuləyi-mé pa ηmulı? ⁸ Pəyele mə tənəna isayatu lapv na ηmuləm ké mə taa mə tike. ⁹ Anı mə mayamaya í nyəma teu sí isayalataa kaa na Isə Kawulaya. İ taa puçusi mə ti, asilima lataa, na tun laalaa, na wasanjkalənaa, na apalaa mpa pa svəkəna təma tə, ¹⁰ na ηmulaa, na nyullaa, na svlənyəvəlaa, na tvulaa, na ηmulaa kpitikpitinaa, pa tənaya mpv pa taa nəyölv kaa keesi Isə Kawulaya. ¹¹ Anı mə taa ləlaa ka wé ímpúyú. Ama pa ləsa-meyé isayatu taa na í pəsi kupama. Na pə fayasa-mé na mə mpaası í pəsi Isə nyéma. Taca Yesu Kilisiti tənə taa, tá Isə Feesuyü yelaa na í pəsi kupama ké Isə isəntaa.

Mpi í lakəna mə tənəy tə í yele na pə hólí Isə teeli

¹² Mə taa ləlaa tənə sí ye pa nəka mpi pa la. Tampana mpaav wée yaa, ilé pə taya pə tənə pə taa kə í ká waa. Ma pəsəyi má yəyətı sí ma wəna mpaası má la pə tənə yaa. Ama ma kaa yele kə sí puləpv í pəsi-m pə yom. ¹³ Mé í tənə sí hiluyü təw kə pə ləsa kvətəyü na kvətəyü təw kə pə tv hiluyü. Mm, pə wé mpv mēē. Paa na mpv Isə ká wakəli pə təm naale inı. Pə ta la yulə tənuyv ké

asilima lapu təə, ama Tacaa təə ké. Na tənuyv ηku kv təə ké Tacaa wεε. ¹⁴Na isu Iso feesuyv Tacaa tə, i ká te na i feesi taya mpv tətə na i toma taa.

¹⁵Ani i nyəmə si mə tənəη ké Kilisiti tənuyv həyələη ké. Ma wεv isəntə tə pə nəyəsəna má kpayə Kilisiti tənuyv təə pulv na má kprətəna apalaa təna alv na? Pələ pə kaa la paa pəcə. ¹⁶Yaa i tá nyi si yulv i svuna apalaa təna alv, i na-i pa kprənta tənuyv kulomuyv? Pa ηmaawa Iso Təm taa si: Pa naale pa pəsa tənuyv kulomuyv ké. ¹⁷Ama wei na Tacaa pa kprənta tə pa pəsa kulvm ke pa ləmayasεε taa ké.

¹⁸I taa kprətəna asilima. Isayətvnaa mpa pə kaasaa na yulv laki tə tu tokiyina i tənuyv. Ama yulv wei i ha i təyi asilima lapu taa tə i mayamaya i tənuyv ke i laki isayətv. ¹⁹I ta nyi si mə tənəη wε isu Feesuyv Nanηtv təcayale yεε? Feesuyv Nanηtv wei Iso ha-mε na i wε mə taa təyə ma təη. I tá ti mə ti se. ²⁰Iso yapa-mεyε haləna i feli. Mpv tə, i lana mə tənəη ke mpi pə húləyi Iso teeli tə.

7

Akpayale təə kvpəəsətv

¹Pənente tə paasəna təm nti i ka pəəsə-m mə takəlaya taa tə ilε. Pə kəla teu si yulv i taa kpayə alv yaa. ²Ama asilima wena a təə səsəm ke katatəlaya tə a təə, pə nəyəsəna si paa apalv wei i wεena i alv, na paa alv wei i wεena i paalv ké mpv tətə. ³Apalv i la i alv ke isəna pə nəyəsəna apalv ká la i alv tə, na alv náá la i paalv ké isəna pə nəyəsəna alv ká la i paalv tə. ⁴Pə fei isu alv ká lana i təyi isəna i səəlaa tə. I paalv tənna-i, i niη na i nəəhεε. Na mpv tətəyə na apalv, pə fei si i ká lana i təyi isəna i səəlaa tə, i alv tənna-i, i niη na i nəəhεε. ⁵I taa pə təma, ye pə taya isu mə təna i lapə nəyə kulvmaya na i tisi təma si: Tə yele rúpəyó wεε naale na tə paasəna Iso sələmvuyv. Ama pələ pə waali, i məli na i kprənti nanη. Ye i ta kprənti nanη ke ləη ke mpv i ká kəə na i kpisi tənəη na i hoti Satanı mayasəη taa.

⁶Nti ma yəyətə isəntə tə pə taya kvcaaluyv təm, ama ayεεnεε ké. ⁷Tampəna təə, ma nyulaa isu paa yulv wei i wεε isu ma wεv isəntə tə. Ama paa wei na i Iso hatε ké. Pə haa inεyε pənεyε, na pə ha inεyε pənε.

⁸Təm nti tə wεε si má heeli atamεε na alaa leelaa təyələ si, ye pa təkə pa itantv isu ma təkuyv ma nyəntv tə pu kəli-wεyε sεεv. ⁹Ama ye i kaa pəsı tənəη təkuyv, ilε apalaa náá kpayə alaa, na leelaa náá saa apalaa. Pə kəla teu si apalv i kpayə alv, na alv náá saa, na mpi yulv ká caya na kətəi kvyi-i tə.

¹⁰Nti ma heeliyi mpa pa tēma tēmayə kpayəv təyələ si: Alv i tēma saav pə fei si i kisi i paalv. Tacaa tu yəyətəna-ti. ¹¹Na i kisa-i kələ, i caya mpv, i taa saa kvfalv. Ye i ká məli kvpəη i məli-i. Apalv ná feina mpaav si i təyənı i alv.

¹² Mpa pə kaasaa tə, ma heeliyi pele si, ye apalv í kē Iso seelv na i alv kē ma ta nyi Iso, pəyele alv iní i luyu wee si í na-i pá caya, apalv í taa tə si i kisiyi-i. ¹³ Mpu tətəyə alv í kē Iso seelv na i paalv náá kē ma ta nyi Iso, pəyele apalv iní i luyu wee si í na-i pá caya, alv í taa tə si i kisiyi-i. Ma mayamaya ma yəyətəna tələ, tə ta luna Tacaa kiŋ. ¹⁴ Iso tá kisi apalv wei i ta ke Iso seelv təyə í na i alv Iso seelv pa cayale tə, pəcə i ta kisi alv wei i ta ke Iso seelv təyə í na i paalv Iso seelv pa cayale tə. Ye pə taya mpu pə tə pa piya ká wee isu ma ta nyi isənaa, pəyele si kē iso nyənsi kē. ¹⁵ Ama ye wei i ta ke Iso seelv tə ílé i caana fayav, waatv iní pa taa wei i kē Iso seelv tə i wena mpaav si í yele na pá faya. Pə taya pulv tə, Iso yaa-meyə si í caya təma kiŋ na lelen. ¹⁶ Alv Iso seelv nyá n nana-we si nyaa tēna na n ya nyá paalv nyuyv? Na apalv Iso seelv nyá n nana-we si nyaa tēna na n ya nyá alv nyuyv?

Iso í yaa-ŋ na n we isəna caya mpu

¹⁷ Ama nti təyələ si Tacaa í ha-ŋ mpi náá təy pəle. Na ye Iso yaa-ŋ i mpaav taa na n we isəna náá caya mpu. Seyesuyv ŋku ma seyəsəyi Yesu seelaa kpeka tēna si á təy təyələ. ¹⁸ Ye Iso yaa wei kē i mpaav taa na í tēma pəlvuyv, pəntv í caya mpu, í taa huv si i mələyi isu i taa pəli. Na Iso í yaa wei kē i mpaav taa na í tá pəli, pəntv í taa pəeki si i pələyi. ¹⁹ Paa n pəlaa, paa n ta pəli, tələ tə we yem kē. Ama Iso kuvheelitu təkuyv nté səsəəntv. ²⁰ Paa wei í wee isəna i ka wee na pəcə Iso yaaki-i i mpaav taa tə. ²¹ Ye n ka kē yom kē na Iso yaa-ŋ i mpaav taa, taa nəyəsí si n pəsəyi kasayampu. Ama ye pə kəma si n lu nyá yomle taa, íle taa kisi. ²² Pə taya pulv tə, ye Tacaa yaa yom ke i mpaav taa, pəntv pəsa Tacaa kasayampu kē. Mpyúy pə wee tətə, ye Kilisiti í yaa kasayampu, pəntv pəsa i yom kē. ²³ Iso yapa-meyə haləna í feli, íle í taa pəsi mə təyi yəlaa yomaa. ²⁴ Ma taapalaa, paa wei í caya Iso seelv taa isu isəna i ka wee na pəcə Iso yaa-i i mpaav taa tə.

Atamē na leelaa pa təm

²⁵ Ye apalaa mpa pa ta kpəyata alaa, na alaa mpa pa ta saata tə. Tacaa ta heeli-m pa təm si pulv. Ama Tacaa pəlele tə ma nəyəsəna yulv wei í yəyətə nti pá mu-ti təyə. Pə tə kē ma heeliyimeyē nti ma mayamaya ma huvki tə.

²⁶ Kayana wahalanaa panə pa tə íle, ma huvki si pə kəla teu si yulv í caya mpu. ²⁷ Ye n wena alv, taa lv si n kisiyi-i, na n tu feina taa pəeki si n kpəya. ²⁸ Paa na mpu, ye n tu kpəya alv, na ye pəelə saana, i ta la isayatu tətə. Ama apalaa mpa pa kpəkəyi alaa na alaa mpa pa saaki tə, paa ífemle nte pa naaki wahaha kē. Wahala inəyi ma caa ma keeli mə nyəəŋ tə.

²⁹ Ma taapalaa, nti ma yəyətəyi təyələ si wule puwaya. Pə tə tə, pə kpəyav sanja waali tə, mpa pa wena alaa tə pá la isu pa feina, ³⁰ na mpa pəle pa wiliyi tə pá la isu pa feina lanwakəlle. Mpa

pa yaki tɔ pɔ la-we isu pɔ taɣa mpe pa tɛnna pa kuyapɛm mpi.
³¹ Mpa pa tɔkɛna antulinya ine tɔ pɔ la isu mpa paa tɔkɛna-i tɔ.
 Pɔ taɣa pulɔ tɔɔ, wɛɛtu nti tɔ taa antulinya ine i wɛɛ tɔ i kaa tasa
 taɔɔyɔ se.

³² Mpi ma nyulɔyi tɔɔɔɛ si i lu nɔɔɔɛɛ tɔm taa tɔkpataa. Apalu
 wei i ta kraɣa alɔ tɔ Tacaɔ tɛmlɛ kɛ i sɔkɛna nyuɔyɔ, na i lɔki si
 Tacaɔ luɣu i lapɪ-i. ³³ Ama wei i kraɣa alɔ tɔ atɛ cɛnɛ nyɔm kɛ i
 sɔkɛna nyuɔyɔ, na i lɔki si i alɔ luɣu i lapɪ-i. ³⁴ Mpu inɪ pɔ tu-i hekɔ
 kɛ. Mpu tɔtɔɔ na alɔ yaa pɛɛlɔ wei i ta saa tɔ. Tacaɔ tɛmlɛ kɛ pa
 sɔpɛna nyuɔyɔ. Pɔ taɣa pulɔ, pa caa kɛ si Tacaɔ i ti pa tɔnɔɔ na pa
 lɛsasi. Ama alɔ wei i laalaa na i saa tɔ atɛ cɛnɛ nyɔm kɛ i sɔkɛna
 nyuɔyɔ, na i pɛɛkɔyi si i paalɔ luɣu i lapɪ-i.

³⁵ Ma yɔɔɔtɔɔyi nɔpɔyɔ si pɔ sɛna-me, pɔ taɣa isu katɔka kɛ ma
 tɔyi-me. Ama ma caa kɛ si mɔ tusi-meɣɛ mpi pɔ wɛ teu tɔ pɔ taa
 na i kpɛntɛna Tacaɔ kɛ teu na i tɔ isu pɔ mɔnaa tɔ.

³⁶ Tɔɔ, pɛnɛntɛ tɔ paasɛna yulɔ wei i luɣu fɛi si i pɛɛlɔ i saa tɔ
 pɔ tɔm ilɛ. Ye i kɔma na i nɔ si pɔ fɛi teu si i yeɛ i pɛɛlɔ na i tɛɛ pɔ
 taa, i la isu i luɣu wɛɛ tɔ. I yeɛ-i na i saa, i ta la isayatu. ³⁷ Ama ye
 inɪ i nɔkɛna na i tɛma i taa tɔkpataa si i pɛɛlɔ i caɣa mpu, na pɔ tɔ
 kɛ nɔɔɔɔ kisinana-i kukisu, inɪ i tɔkɛna tɔnɔyɔ na i kisiɔna i luɣu
 kɛ mpu, i pɛɛlɔ inɪ i ta saa pɔ wɛ teu. ³⁸ Mpu tɔ, wei i yɛlaa na i
 pɛɛlɔ saa i ta la taali. Ama wei i ta yeɛ na i saa pɛɛ pɔ kɛla teu.

³⁹ Alɔ paalɔ i wɛna i weesuyɔ, i alɔ inɪ i fɛina mpaav si i kulɪ-i.
 Ama ye i paalɔ sɛpa, pɔ ha-i mpaav kɛ, i luɣu i wɛ wei, i saa. Ilɛ
 kulɔmtɔ kɛ, pu wɛɛ Isɔ sɛɛlɔ kɛ. ⁴⁰ Paa na mpu ma huɔ si ye i caɣaa
 isu i wɛɛ tɔ i kɔ kɛli leɛɛɛ nuu. Ma nyɔmɔ si ma huwɛɛ anɛ a luna
 Feesuyɔ Nanɔɔɔ kinɔ.

8

Nantɔ kulalaatɔ tɔm

¹ Pɛnɛntɛ tɔ paasɛna nantɔ kulalaatɔ tɔm ilɛ.

Tɔ nyɔmɔ si tɔ tɛna tɔ wɛna pɔ nyɔm mɛɛ. Na tɔ nyɔmɔ tɔ
 nyɔmɔ inɪ i yekina na yulɔ hɔɔ i ti. Ama sɔɔɔyɔ nɔ lakɪ na tɔ
 nyɔɔ tɔɔ. ² Ye nɔɔɔɔ huɔ si i nyɔmɔ pulɔpɔ, i ta cɛkɛnta-wɪ isu pɔ
 wɛ tɔkpataa si i cɛkɛnta-wɪ tɔ. ³ Wei ilɛ i sɔɔɔɔɔ Isɔ, Isɔ nɔ nyɔmɔ
 pɔntɔ tɔɔ kɛ.

⁴ Nti i ka pɔɔsaa tɔɔɔɛ si, ye pa laawa, yulɔ kɔ tɔɔɔ yaa i kaa
 tɔɔɔ? Tɔ nyɔmɔ teu si tuɔ nɔ naa isɛntɔɔ kɛ yem kɛ. Ama Isɔ tike
 kɔɔ wɛna. ⁵ Isɔtaa nyɔmɔ paɣalɛ na atɛ nyɔmɔ paɣalɛ kɛ yɛlaa yaa
 pa isɔnaa. Paa yaa mpu si isɔnaa na mpa pa nyɔnɔɔyi si pa ti-wɛ
 tɔ pa wɛ paɣalɛ. ⁶ Ama tɔ kinɔ ilɛ, Isɔ wɛ kulɔm tɔkɔɔ kɛ. Inɔɔɔɔɔ
 Tacaɔ wei i lapa pɔ tɛna tɔ, na i tɔɔ kɛ tɔ wɛna weesinɔ. Na Tacaɔ
 kɛɛ kulɔm, inɔɔɔɔɔ Yesu Kilisiti wei i yɛlaa na pɔ tɛna pɔ wɛɛ,
 na wei i tɔɔ tɔ wɛna weesinɔ tɔ.

⁷ Ama yèlaa tóna ta nyí mpv. Lèlaa wèe na pè tée-na-wéye tun tòm taa, na ye halèna sarja pa tònna nantu kulalaatu tóyó, pè wè isu tun ké pa tònghí. Pa nyèm wè tètántèlèa, ìlèna pá mələyí nav sí kutóyó ñkú kú wakələyí-wéye. ⁸ Pè taya kutóyó yekina na tó krètèna Isò kíj. Paa tó ta tóyó pè taya pè pasəyí-tuyú pulu, paa tó tóyá pè taya pè səsəyí-tuyú pulu.

⁹ Paa na mpv mē mpa mpaav wèe faa sí í lakú mpi í lá tó, í la laakali, pè taa kòò na í hu Isò sèev taa acamaa. ¹⁰ Ye nòyóluyú yem nawá nyá wei sí n nyómá tó na ñ caya tuyú tée na ñ tònna tóyó, ícam uní í laakali kaa polo isu í tóyó nantu kulalaatu ntí? ¹¹ Waatu uní nyá nyèm mpi pè lapa na nyá tóyóntèlè ícam wei í tóò Kilisiti sèpa tó í la yem kéle. ¹² Ye í pəntəyóna mə tóyóntèlènaa na í kresəyí pa laakalènaa mpa pa wè tètántèlèa ké mpv tó, Kilisiti ké í pəntəyóna. ¹³ Pè tóò ké ye ma tákí mpi na pu hu ma tóyóntèlè, ma kaa tóyó. Paa pəcə mayamaya ma kaa tu tóyó nantu. Pè taa kòò na má hu ma tóyóntèlè.

9

Tillu təma təm

¹ Ma fèina mpaav sí ye ma lakú mpi ma la? Ma ta ké tillu? Ma ta na Tacaá Yesu? Pè taya mə kèna ma lapa Tacaá təmle na pè lu mpi tó? ² Ye lèlaa ú nyənəyí-m tillu pè krènnə-mé? Mpi tó, isu mə na Tacaá í krèntuyú tó pè hóləyí təkèlèkèlè ké sí ma ké tillu.

³ Mpyóyú ma cəkí mpa pa kotiyina-m paa timpi na pá tòn sí ma ta ké pulu tó. ⁴ Ye pa fələyí-m kutóyó na konyónyóm ké ma təmle tóò ma yowa? ⁵ Ye ma tònisa alv Isò sèelv nòyóluyú ma waalı na tó cəkí isu tillaa lèlaa na Tacaá newaa na Piyee pa lakuyú tó ma yowa? ⁶ Yaa ma na Paanapasí tá tike ké pə wèe sí tó lana tá níj na tó tóyóna tá nòyó? ⁷ Yóólú wei í puki yóou na í tóókí í tí? Na awe səkí lèsèj tuyú na í kaa tóyó kú pee? Na awe tiikiyí kaləku na í kaa nyaasí naaləm?

⁸ Nti ma tòn tó, yèlaa yóyótəyóna-təyí kuyóyótu, kəsəsutu taa pə fèi mpv? ⁹ Moisi kəsəsutu taa pa ñmaawa sí: N kaa həkó nav wei n makèna nyá mələ tó í nòyó. Naan tóò tike ké Isò sòyóməyóna? ¹⁰ Pè taya tá mayamaya tá nyuyú tóò ké í yóyóta mpv? Tá mayamaya tá nyuyú tóò təkper ké pa ñmaawa sí: Wei í haləyí í halèna tēelvú, na wei í kúnj í kúna tēelvú, sí í ká hiki í paa nyèm. ¹¹ Ye tó tuuwa Isò nyèm ké mə heku na kayana tó hiki mpi pu waasí tá tònəj tóyó mə kíj tó yowa? ¹² Lèlaa ta kisi mpaav ké hikuyú sí pá hikiyí-wí, kacanjana tá na?

Paa na mpv tá tá nyènnə tóna. Ama tó tóyá pə tóna pə konyón sí tó taa kòò tó wakəli Kilisiti tóò Laapaalı kupañ təmle. ¹³ Aní í nyómá teu sí mpa pa lakú təma ké Isò təsèelè taa tó Isò təsèelè caləsəyóna-wè. Na mpa pa lakú kótasi ké kótaya təlète tóò tó pa hikiyí pa paa nyèm ké kótasi nsí sí taa ké. ¹⁴ Mpyóyú pə wèe. Mpa

pa kpaaləyi Laapaali Kupaŋ tə Taca ha-weye nəyo si pá təyona kətasi nsəyi.

¹⁵ Ama má, ma ta la təne unu tə taa natəli, na ma ŋmaav isəntə tə, pə taya si ma pəsəyi si má hiki se. Sana səm na mpv unu pə lapv. Nəyolv kaa wakəli mpi ma yəələyona mpv tə. ¹⁶ Pə taya ma ti sam təw kə ma kpaaləyi Laapaali Kupaŋ se. Ama caalvyu na caalvyu kə. Na ye pə cəpa-m na má tá kpaali Laapaali Kupaŋ, mayale. ¹⁷ Ye ma mayamaya maa tona ma ti si má la təmle təne, má nəkaa ma haaki nəyo kə na má taŋa kvfelvyu. Isu pa tu-m-teye kvtyu tə, pə wee si má la-teye na má lu təsoo. ¹⁸ Ma kvfelvyu nté ŋku ile? Nkoyule si má huləsi lanle na Laapaali Kupaŋ kpaalvyu. Má kpaaləyi faalaa, má taa haa nəyo na má taŋaa isu Laapaali Kupaŋ kpaallv laki tə.

¹⁹ Ma ti ma təyi, ma ta ke yom. Paa na mpv ma lapa ma təyi yəlaa təna yom si má hiki yəlaa payale ke səsəm ke isəna pə wee tə. ²⁰ Yuta nyəma taa, ma laki kə isu Yuta tv, ilena má hiki-we. Paa na maa təŋəyi Moisi kvsəsutu tə, ye ma we mpa pa təŋəyi Moisi kvsəsutu tə pa hekv, ma laki kə isu ma təŋəyi-ti ilena má hiki-we. ²¹ Na mpv tətəyo ye ma we mpa pa ta nyi Moisi kvsəsutu təm tə pa hekv, ma we kə isu pa wev tə, maa paasəyona kvsəsutu, ilena má hiki-we. Pə taya isu ma təŋ si ma lə Isə kvsəsutu se, Kilisiti kvsəsutu təna ma təŋəyi kə. ²² Mpa pa we icantu ke Isə seev taa tə, ma lapa pa hekv kə isu icam na pəcó má hiki acamaa mpe. Mpyó ma laki paa mpa pa hekv, ilena paa pə kəli we má ya pa taa lelaa. ²³ Ma laki pə tənaya mpyó Laapaali Kupaŋ təw kə, ilena ma mayamaya maa waa pə taa.

²⁴ Ntəŋ í nyəma si pa təkvyu asewa tete tə payale seena, ama kvlm təkŋ təkəna. Me tətə í kaasi mə təyi mpv na sewa, na í laali na í təyo nəyo. ²⁵ Lutaa na selaa pa təna pa lakvyu mpv tə, pa wəna pa kukukiimnaa kə na isəle kvseemle. Pa laki mpyó si pá hiki sam ntenuyu ŋku ku taŋəyi tə. Ama tá ile, tá laki kə si tə hiki sam ntenuyu ŋku kv we tam təw tə. ²⁶ Pə təw kə má təŋna sewa na má yaya isəle ke timpi unu tə. Ma we kə isu ŋkuma matv wei u hayaləyi yem tə. ²⁷ Ama ma wvsəyi ma tənvyu kə na má təkəyi ma təyi teu si pé taa kəw na ma wei ma lapa lelaa ke waasv tə má kpisi na pá lə-m.

10

Tuŋ təm laakali lapənav

¹ Ma taapalaa ma luyv wee si í təsəsi mpi pə mayana tá caanaa caanaa mpa na Moisi pa təma tə pa təm. Pa təna təpai isəŋmuntvyu kentina pa təw, na pa təna təpai pa tesəna səsəncaasi tənku. ² Na isəŋmuntvyu ŋku kv tee kə tənku taa kə pə sə pa təna təpai kə Isə lvm ke pa mvyu Moisi na pá təŋəyi-ti tə pə təw. ³ Pa təna təpai pa təyona piti təyənaya kvlmaya ŋke. ⁴ Na pa təna təpai pa

nyöona piti konyonyöom kolumäm mpi pə luna puw taa tə. Na puw ŋku ku húlǽyí ké si pá na Kilisiti pa tǽŋna. ⁵ Paa na mpv tə Iso lanje ta heena pa taa payale, mpv pə yelina na pá si wolaya tetu taa.

⁶ Pəne iní pə lapaya si pé húlí-tuyv ləŋ na pé taa kəə na té nyuli isayakunyuləŋ isu mpe iní paa nyuluyv tə. ⁷ Na pé taa kəə na í keesi na í suv tuyv laav taa isu pa taa lelaa ka lapv tə. Iso təm taa pa ŋmaawa mpv si: Yəlaa cayaa na pá təyə na pá nyö, ulena pá nyəki na pá kuli si pa paaki. ⁸ Na té taa la wasanjalətv isu pa taa lelaa ka paasənav-ti na kuyaku kolumuyv tike yulonyöŋ iyisi hiu na tooso (23000) lu na pá si tə. ⁹ Tə taa mayasi Tacaa si tə naa i waali. Mǽpúyú pa taa lelaa ka lapa na pá səna tōmaa. ¹⁰ Tə taa miiti, mpi tə, pa taa lelaa ka miitaya mǽpúyú na wakəllv ku-we tə.

¹¹ Pə təna mpi pə mayana-we tə pə húlǽyí lelaa ke ləŋ ké. Pa ŋmaa-təyi si pa kpaaləyi-tv yoo. Pə taya pulv, waatv wei i taa tə we isəntə tə tənaya waatv ké. ¹² Pə təə ile ye wei i huv si i səŋaa pəntv í la laakaali, í taa kəə na í hoti. ¹³ Mayasuyv nakuli ku ta mayana-me na pé kəli isu mayasuyv makuyvna yulv tə. Iso təma si i laki mpi tə u yeki-wi. Pə təə ké i kaa yelev na mayasuyv mayana-me na pé kəli-me. Ama mayasəŋ iní í kəma i ká húlí-meyə isəna í ká la na í toli na í pəsi-tə.

¹⁴ Pə təə ile ma taapalaa kupama me, í la laakali na tuyv təm. ¹⁵ Ma yəyətəyəna-me isu yəlaa layatvnaa, ile nti ma yəyətəyi tə í huv mə mayamaya na í ná. ¹⁶ I nyəŋna tə təkuyv kəpv na í suna Iso kupantv na tə see-i í na təmle ke pə təə tə na í ná. Tə nyöəkuyv tə, pu kpentəyi-tuyv mǽpúyú Kilisiti caləm təə? Na potopoto wei tə faki tə, tə təkuyv tə, pu kpentəyi-tuyv mǽpúyú Kilisiti tənuyv təə? ¹⁷ Isu potopoto wev kolum na taa we kupiŋ na té taləyi-i tə tə krenta kolum ké. Mpi tə potopoto kolum ke tə təkí tə se.

¹⁸ I nyəŋna lseyeli yəlaa na í na. Mpa pa təkí mpi pa lapa kətaya tə pá na Iso wei i tike i tə kətaya təlate tə pa krentaa ké. ¹⁹ Ule isənaya pə wee ile? Tuyv kulalaam kəna pulv? Yaa tuyv mayamaya kəna pulv? Pulv fei paa pəcə. ²⁰ Ama pa laakuyv tə aləyaa təə ké pa laaki, pə taya Iso. Na ma kisaa si mə na aləyaa í taa wee təma təm taa ile. ²¹ I kaa pəsi na í nyö Tacaa kəpv na í tasa aləyaa nyəŋ ke nyööv. Na í kaa pəsi na í caya Tacaa nyənaya tee na í tasa aləyaa nyəŋka tee ké cayav tətə. ²² Yaa tə caa tə susi Tacaa ke isəsəemle taa? Tá kələna-i toma yaa isəna?

Iso teeli tuyv ke paa mpi pə taa

²³ Mə taa lelaa təŋ si mpaav wee si té nəka mpi tə lá. Tampana, mpaav wee yaa. Ama pə təna pə feina kawaaya ké. Mpaav wee si té nəka mpi tə la. Ama pə taya pə təna pə lapv səsəyəna pulvuyv Iso seev taa. ²⁴ Nəyəl v í taa pəkí i mayamaya i nyuyv nyəntv tike. Ama paa wei í pəkəyi i təyəntələnaa nyəntv tətə.

²⁵ Nantv tēna nti pa p̄eet̄ȳi kuyakv taa tō í t̄ȳḡo, í taa kpeye mpi mā taa í wēna sika tō. ²⁶ P̄ə t̄ȳḡa pulv, pa ŋmaawa l̄s̄o T̄əm taa si: Tacaa t̄anna tetv na p̄ə t̄əna mpi p̄ə wē t̄ə taa tō.

²⁷ Ye ma ta nyi l̄s̄o yaa-ŋ t̄ȳḡov na nyá luyv wēe si n puki, ŋ polaa, t̄ȳḡo p̄ə t̄əna mpi í ká saa-ŋ t̄ə, taa kpeye mpi nyá laakali taa n wēna sika tō. ²⁸ Ama ye n̄ȳḡolv heela-ŋ si t̄əne in̄i pa laawaya, il̄e taa t̄ȳḡo, kē wei í c̄əpa-ŋ m̄p̄ȳḡo s̄əkp̄alv̄ȳv t̄ə íl̄é í t̄əə, na nyá laakali ta c̄ȳḡa í t̄əc̄aȳale t̄ə p̄ə t̄əə. ²⁹ P̄ə t̄ȳḡa nyá laakali kē ma ȳȳḡot̄ȳi c̄əne. Ama wei in̄i í heela-ŋ t̄ə í nȳəŋ t̄əə k̄é.

Il̄e pepe nyuvv t̄əə k̄é lelv laakali t̄əm ká p̄eli ma niŋ kē mpv? ³⁰ Ye ma s̄eeki l̄s̄o k̄é í na t̄əml̄e na p̄əc̄ó má t̄əki, pepe t̄əə k̄é paa tov-m timpi ma t̄ək̄əna s̄eetv t̄ə?

³¹ P̄ə wēe si paa í t̄əki, paa í nȳəəki, paa í lak̄i mpi, í la na l̄s̄o hiki teeli kē p̄ə t̄əna p̄ə taa. ³² I taa hu n̄ȳḡolv, paa Yuta nȳəma, paa mpa pa ta kē Yuta nȳəma t̄ə, paa Yesu s̄eelaa. ³³ I la isu ma lak̄ȳv t̄ə. Ma l̄vki k̄é si p̄ə t̄əna mpi ma lak̄i t̄ə p̄ə la ȳelaa t̄ənaŋa leleŋ. P̄ə t̄ȳḡa ma mayamaŋa ma nyuvv nȳəntv kē ma p̄eek̄ȳi. Ama ȳelaa t̄əna nȳəntv k̄é si p̄ə ya pa nȳəəŋ.

11

¹ I k̄ees̄əȳəna-m isu má k̄ees̄əna Kilisiti t̄ə.

Alv ka te saalaya kē l̄s̄o t̄əs̄eel̄e

² I t̄əəsa ma t̄əm kē p̄ə t̄əna p̄ə taa na í t̄əka kulap̄ut̄vnaa kē teitei isu ma k̄ees̄ȳv-m̄e t̄ə ma sama-m̄e. ³ Ama ma caa k̄é si í nyi si Kilisiti k̄ele paa apalv wei í s̄əəə, na apalv nt̄é alv s̄əəə, na l̄s̄o k̄ele Kilisiti íl̄é í s̄əəə. ⁴ Ye apalv í s̄ələm̄əȳi yaa í kpaal̄əȳi l̄s̄o k̄vheelitu kē l̄s̄o t̄əs̄eel̄e na í tá kuli í nyuvv t̄əə, Kilisiti kē í k̄peena. ⁵ Na ye alv í s̄ələm̄əȳi yaa í kpaal̄əȳi l̄s̄o k̄vheelitu na í tá te saalaya, í paalv k̄é í k̄peena, na p̄ə p̄əsa isu pa loola-í k̄é. ⁶ Na ye alv kaa te saalaya il̄e pá k̄ó í nȳəəsi. Ama ye p̄ə wē-í f̄eel̄e si pá k̄ə-í yaa pá looli-í, il̄e í te saalaya. ⁷ Apalv kaa pa í nyuvv t̄əə k̄é pulv, mpi t̄ə, í k̄é l̄s̄o l̄ees̄ȳv na í kin̄ kē l̄s̄o teu naaki. Ama alv kin̄ kē apalv teu ná naaki. ⁸ P̄ə t̄ȳḡa alv kē pa cosaa na pá ŋmana apalv. Ama apalv kē pa cosaa na pá ŋmana alv. ⁹ Na p̄ə t̄ȳḡa alv t̄əə k̄é pa ŋma apalv. Ama apalv t̄əə k̄é pa ŋma alv. ¹⁰ P̄ə t̄əə k̄é is̄ətaa tillaa t̄əə, alv ká wēna í nyuvv t̄əə k̄é mpi p̄ə h̄úl̄əȳí si í ta ti í ti, ama apalv t̄əna-í t̄ə. ¹¹ Paa na mpv t̄ə, Tacaa t̄əm taa alv f̄ei í ti t̄əə tike, na apalv kē íl̄é í ti t̄əə tike, pa t̄əna pa ti pa t̄əmaŋa. ¹² P̄ə t̄ȳḡa pulv t̄əə, apalv kē pa cosaa na pá ŋmana alv, na mpv t̄ət̄ȳḡo alv na l̄ola apalv, na p̄ə t̄ənaŋa mpv l̄s̄o kin̄ kē p̄ə lunaa.

¹³ M̄ə mayamaŋa í mayasi-t̄əȳi mā taa na í ná, si waatu wei alv puki l̄s̄o s̄eev na í s̄ələm̄əȳi t̄ə, í c̄ȳḡa nyuvv k̄pete na? ¹⁴ Antulinya taa c̄əne mayamaŋa se, ye apalv ȳel̄əȳəna nȳəəsi k̄vtaŋalasi, f̄eel̄e s̄əəəle k̄é. ¹⁵ Ama ye alv nȳəəsi t̄aȳal̄əna mpv, is̄ante s̄əəəle nt̄é. Tampana yaa p̄ə ha paa alv wei k̄é nȳəəsi k̄vtaŋalasi k̄é si si

takəyi-ı isı təkente. ¹⁶ Ama ye nəyəlv tasəyi tənə inəyi kpeesənav püntv í nyi sı, paa ta, paa İsə seela kpeka, tə feina lakası nasəli tətəyō tá İsə seev wule na pə tá kəna sənə.

Ta Caa səm təsvyv

(Matiyee 26:26-29; Maləki 14:22-25; Luku 22:15-20)

¹⁷ Təv, nti ma nawa na ma caa ma yəyətı-tı tə, pə ta mənə má sa-meyə paa pəcə se. Pə taya pulv, mə kotuŋ wei í kotiyi tə, ye pə taya isayatu, ı səsəyi-meyə kúpantv natəli. ¹⁸ Kancalaya nyəntv ilə, pa heela-m ké sı í kotiyi tə, mə kotuyı faya kpeka kpeka ké, na ı caa təma. İlə ma tisa-təyi isı ma ta tisi. ¹⁹ Ye fayasuyı í wə mə həkv taa kələ, kú wəe na pəcə pá nyi mə taa mpa pa ké kúpama na tampana tə. ²⁰ İ kotuyı tə, pə taya Tacaa təyənaya ke í təkı. ²¹ Pə wə rıpyúy kúpam mēe, í cakuyı nyanaya tēe təkpe m tə paa wei ı huliyiına ı mayamaya ı təyənaya ké. Nyəyəsı ná tənə lələa ke kuyı na sylvəm náá kuyı lələa. ²² İ ká təkı na í nyəkı mə tēesi nsi sı taa təyō í feina yaa wə? Yaa İsə seela kpekəle ke í nyənəyi yem? Na mpa pələ pa feina pulv təyələ í caa fele tuyı na? Yaa í caa má heeli-mə suwə? Pə nəyəsəna ma sa-mə? Paa pəcə ma kaa sa-mə se.

²³ Pə taya pulv təv, təmnaa mpa Tacaa tasa-m na má caa ma heeli-mə təyələ sı, aho nna a taa pa yelaa na pá kra Tacaa Yesu inı təyō ı kraya potopoto. ²⁴ İ seə İsə ké í na təmlə na í tē iləna í faya-ı na í tə sı: İne ı kəna ma tənuyı ŋku pə ha mə təv tə, rıpyúy í ká lakı na í təsəyi ma təv. ²⁵ Pa təma təyöv ke mpv iləna í kraya kərv na í tə sı: Kərv inə ı kəna İsə nəyō pəeləyü kufam yoo, na ma caləm hüləna pə tampana. Paa waatv wei ké í nyəkı ı nyəkı mpv na í təsəyənə ma təv yoo. ²⁶ Kúpam ye í wəe na í təkı potopoto inə na í nyəkı kərv ineyə mpv, í heeliyi Tacaa səm təm, haləna ilé ı kəv í məli.

²⁷ Pə təv ké ye nəyəlv wəe na í təkı Tacaa potopoto na í nyəkı ı kərv pəyēle ı ta nəyəsəna sı í təyō na í nyöv püntv í nyi sı Tacaa tənuyı na ı caləm pə təm wə ı nyuyı taa ké. ²⁸ Pə wəe sı paa wei í pəəsı ı təyi ı mayamaya na í ná na pəcə í təyō potopoto inə na ı nyöv kərv inə. ²⁹ Pə taya pulv təv, ye wei ı təkı potopoto na í nyəkı kərv ke yem təv na í tá cəkəna sı pə ké Tacaa tənuyı, ı kəŋna ı mayamaya ı nyuyı taa ké təm ke ı təyöv na ı nyöv mri pə taa ké. ³⁰ İsəntv inı ı mayamaya ı lapv təv ké mə taa payələ ké kvtəntunaa na acamaa na yələa kúpıŋ səpa. ³¹ Ye ta mayamaya tə pəsəyənə tá təyi təmnaa na pəcə ilə, tə kpee tá təyi təm nti İsə ká hūna-tv tə tə taa ké. ³² Ama Tacaa ilə ı hūkəna-tuyı na í hən tə ŋkraŋ ke sı pə taa kəv na pə kaa tá na antulinya ke kpatətə kvləmtələ.

³³ Pə təv ilə ma taapalaa waatv wei í kotiyi sı í təkı Tacaa təyənaya tə í tən təma. ³⁴ Ye nyəyəsı í pu wei püntv í təyō ı təyaya, na pə taa kəv na mə kotuŋ təv İsə kəv í nana-meyə natələyi

lapv. Nti nti pə kaasaa tə má kəma na má kəə ile ma téesi tələye tayənyu.

12

Mpi mpi pə lapv saaki yəlaa tə

¹ Pənentə tə paasəna mpi mpi İso Feesuğu Nəηηtu yeki na pə saa yəlaa tə pə təm ile.

Ma taapalaa ma caa ké si mpi mpi pə saakuyv yəlaa tə í nyi tampana nna a təə pə saa mpv tə. ² İ nyəmə teu si í ka kev ma ta nyi isənaa tə tıη wei u yəğətəyi natəli tə i təm taa ké pə hana mə isə na cuyvuyv fei. ³ Pə təə mayamaya ke ma caa si í nyi na í te mə taa si yvəb nəğəlv i fei wei İso Feesuğu tiikiyi na pəntv luna pə waalı na í tə si Yesu ké mpusi tə. Na ye Feesuğu Nəηηtu u tiikiyi wei pəntv kaa pəsi na í tələyi na í yeki si Yesu keke Tacaa.

⁴ Mpi mpi pə saaki yəlaa ke İso mpaav taa tə pə we ηka ηka ké. Ama İso Feesuğu kvləmvuyv ηkv kv yekina na pə saaki yəlaa. ⁵ Təma lapv we fakasi fakasi. Ama Tacaa kvləmv inı i təma ke pa laki. ⁶ Kulapəm we ηka ηka, ile İso kvləmv inı i tıyuna pa tənaya kulapəmnəa mpe pa təna. ⁷ İso Feesuğu hóləyi paa wei i kin ké si kv wəe na kv yeki na pulv lapv saa pəntv ləna pa təna pá hiki kəpəntv ke pə taa. ⁸ İso Feesuğu haa nəğəlv iləye ləmayasəe təm yəğətəya. Na Feesuğu kvləmvuyv ηkv kv ha nəğəlv ile tətə si í yəğətəyəna nyəm. ⁹ İso Feesuğu kvləmvuyv kvne kv yekina na nəğəlv nāa tisiyi İso təə ké yıη ke teu. Na kú haa nəğəlv iləye kvntəntunaa waasuyv pəsuyv. ¹⁰ İso Feesuğu yeki na nəğəlv nāa laki piti təma, na kv tıyv nəğəlv ile si í kpaaləyi İso kvheelitu, na kv yeki na nəğəlv nāa nyəη na í fayasəyi aləyaa nyəntv na İso Feesuğu nyəntv. Kv yeki na nəğəlv ilé í yəğətəyəna təmnəa mpa nəğəlv u nukı tə, na kv yeki na nəğəlv nāa cəkəyəna-tı na í teləsəyi. ¹¹ İso Feesuğu kvləmvuyv kvne kv taa kv tike kv lakəna pə tənaya mpv. Kv yeki na paa mpi mpi pə lapv saa paa wei ké ηka ηka isu kv nəkaa təğə.

Tənyu pilimile kvləmtəle

¹² Tampana təə Kilisiti wəe ké isu yvəb tənuyv pilimile wəv na kú wəna nəəhəe na niη na ηkpaηη na isə na pə tənaya mpv tə. Tənuyv wəv tə paa kv təə kv wəna nıpıyú waanı waanı tə pə təna pə kpənta kvləmv ké si tənuyv. ¹³ Mpv tətəğə na ta təna, paa tə ké Yuta nyəma yaa tə ta ke Yuta nyəma, paa tə ké yomaa yaa kasayampiya, İso Feesuğu kvləmvuyv ηkvuyv pa səna-tıyv İso ləmv si tə kpəntı isu yvəb tənuyv pilimile wəv tə, na İso Feesuğu kvləmvuyv ηkv kv ləmv ke tə nyəəki teu ke tá təna.

¹⁴ Yvəb təntuyv pilimile wəv tə pə taya nəəhəe tike yaa niη yaa ηkpaηη yaa isə tike wənna. Ama pə tənaya mpv pə wənna kv təə. ¹⁵ Nəəhəle ka pəsi na tə tə si: Ma ta ke niη tə, ma ta ke tənuyv?

Paa tu yəgətə mpv pu læsi-teye tənuyv təw? ¹⁶ Nkpaŋuyv ká pəsi na kú tə si: Ma ta ke isəle tə ma ta ke tənuyv? Paa kv tu yəgətə mpv pu læsi-kuyv tənuyv təw? ¹⁷ Na pə wev mpv tə, ye isəle tike təkəŋ wenna yulv tənuyv təna təw, pepeye yulv ká nuna təm? Na ye ŋkpaŋuyv tike wenna, pepeye yulv ká nuna səŋ? ¹⁸ Tampana təw Isə nəkə isəna tə m̀p̀ỳỳ i lapa, i tə yulv tənuyv təw ḱe paa mpiỳi waani waani. ¹⁹ Ye kuləməm ka wenna yulv tənuyv təna iə pə taa ḱe yulvtənuyv nté. ²⁰ Ama yulvtənuyv na wev tə kv wena nəhəe na niŋ na ŋkpaŋə na isə na pə tənaya m̀p̀ỳỳ.

²¹ Pə təw ḱe isə ná kaa pəsi na á tə niŋ si ye íl̄e i f̄ei pə lá isəna? Na nyuyv ná kaa pəsi na kv tə nəhəe si ye al̄e a f̄ei pə lá isəna? ²² Pə f̄ei m̀p̀ỳỳ paa pəcə, mpi mpi pə ḱe taaləm nyəm ke yulv tənuyv taa tə mpəgəle weesuyv. ²³ Mpi tə nyənəxi m̀p̀ỳỳ taaləm tə mpəxi tə m̄əla na t́e seena na ṕe k̄əli ləmpənaa. Na pə kaasa ləmpi, p̄əle pə yaav we f̄eəle, p̄əleye pa k̄ələxi ŋmesuyv təkulakula, ²⁴ na pə k̄əli tá tənuyv təw ləmpənaa mpi pu m̄unaa si tə la mpv tə. Isə lapa yulv tənuyv ke m̀p̀ỳỳ si ləmpi í takəxi ləmpi waali. ²⁵ Pə təw ḱe fayasuyv f̄ei yulv tənuyv təw. Ama pə təna mpi pə we tənuyv təw tə pu nəgəəxi təma təw ḱe tam ḱe. ²⁶ Ye yulv tənuyv təw ləmpi saləməxi, pə təna pə saləməgəna, na ye pa sama yulv tənuyv təw ləmpi, pə təna pə samtv ḱe.

²⁷ Mə təna í ḱe Kilisiti tənuyv ḱe, na paa mə taa wei i ḱe Kilisiti tənuyv kvne kv təw pulvpu ḱe. ²⁸ Pə təw ḱe Isə kpa tillaa ke Yesu seəlaa kpekəle taa ḱe kancaalaya, pə waali ḱe Isə kuyəgətətəv teləsəlaa, p̄ele pa waali ḱe seyesəlaa, pə waali ḱe i kpa piti təma lataa, na kutəntvnaa waasəlaa, na ləlaa tentaa, na nyuyv nyəma, na mpa təmnaa mpa nəgəlv u nuk̄i tə pa yəgətuyv saawa tə. ²⁹ Pa təna pa ta ke tillaa se, pəyele pa təna pa ta ke Isə kuyəgətətəv teləsəlaa yaa seyesəlaa. Pa təna paa pəsəxi piti təma lapv. ³⁰ Pə taya pa təna pa waasəgəna kutəntvnaa, pəyele pə taya pa təna pa yəgətəgəna na təmnaa mpa nəgəlv u nuk̄i tə, yaa təmnaa mpe pa teləsuyv. ³¹ Ye i nyuləxi si pulv lapv í saa-m̄e, í nyuli mpi pə k̄əla nyuyv tə.

Maa h́lí-m̄eये pənenteये mpaav ŋku kv k̄əla i təna tə.

13

Təma s̄əlvuyv təm

¹ Paa ma yəgətəxi yəlaa nsəma na isətəa tillaa nsəma tətə, ye maa s̄əlvəxi yəlaa ma yəgətəyā təna we yem ḱe isu suule wiikuyv tə yaa kan̄konte wiikuyv tə. ² Paa pə wev si Isə kvheelitu kpaaluyv saana-m, yaa paa maa nyi pə təna na má cəkəna kvŋmesəm təna, yaa paa maa tisa Isə təw ḱe ma yun̄ ke teu na má yəgətəgəna p̄əŋ si í k̄p̄esi na í layasi, na í k̄p̄esəxi na í layasəxi, na maa s̄əlvəxi yəlaa, ma we yem ḱe. ³ Paa ma apititu tənaya maa k̄p̄aya na má tala kvnyəntvnaa, yaa paa ma tənuyv mayamaya ke ma lapa

awusa si ye pa wəki kəkə pa wə, ye maa səələyi yəlaa pə tənaya mpu yem ké.

⁴ Səəlbyu í wēē isayakunyulbyu fēi, tí həm fēi, isəcav fēi. ⁵ Ye səəlbyu í wēē fēēle fēi nyəntu natəli tu kəŋ, ye səəlbyu í wēē yulu u pəkəyi í nyuby nyəntu tike. Səəlbyu í wēē pááná muby fēi, səəlbyu í wēē té ku tisiyi si maa ná maa ná pə wēē. ⁶ Səəlbyu í wēē ku caa ku nu kawalaya taŋ. Ama tampana taŋ ke ku caaki. ⁷ Ye səəlbyu wēē cutybu fēi paa mpi pə taa. Ye səəlbyu wē paa mpi pə taa naani na tēlbyu na suulu pə wēē ké.

⁸ Səəlbyu təm ka wēēna tam təw, Isə kəheelitu kpaalbyu ká su tənaya. Wei pə saawa na í yəgətəyəna təmnaa mpa nəgəlb u nukí tə pu te na pə té. Nyəm ká te na pə saali yem. ⁹ Pə taya pulv təw, mpi mpi tə nyəmá tə titite ké, na Isə kəheelitu nti tə kpaaləyi tə tələ tə səkəyi ké. ¹⁰ Ama pə kəma na mpi pə tewa təkpataa tə pə kəw, mpi mpi pə səkaa tə pə saaləyi yem ké.

¹¹ Maa ké pəyaya tə ma yəgətaya na ma hūwēē na ma kumayasəm pəcenyəm ké. Ama ma isə kəma na á nyaali tə ma lə pəcenyəm təna. ¹² Kayana tə naa ké isu pa naakbyu pulv ilēmbyu təcantəlaa ke tiŋ taa tə. Ama tu te na tə ná təkəlekele. Kayana mpi mpi ma nyəmá tə titite ké. Ama maa te na má nyi pə təna təpaipai isu Isə nyəma-m tə.

¹³ Pənente pə yelina yaasinaa pane pa tooso ile, naani na tēlbyu na səəlbyu. Ama səəlbyu nté pa tooso taa acəpa.

14

Mpi mpi pə lapv saaki yəlaa tə pə təm tətə

¹ Ye mpu ile í niina isə ke səəlbyu təm. I nyuli teu si pulv lapv í saa-meyē Isə mpaav taa tətə, ile pə kələna Isə kəheelitu kpaalbyu.

² Wei í yəgətəyi təmnaa mpa nəgəlb u nukí tə pə taya yəlaa ke í yəgətəyəna, ama Isə ké. Pə taya pulv, í na í yəgətəybu na í təm nəgəlb u nu í təm tə se. Tampana nna a ka pama tə anəyi í kuliyina Isə Feesuyu ton. ³ Ama wei í kpaaləyi Isə kəheelitu tə í lakí ké na yəlaa nyəkí ton ke Isəsēēle mpaav taa. I kpaasəyi pa apalətv na í hēsəyi pa laŋa ké. ⁴ Ama wei ílé í yəgətəyi təmnaa mpa nəgəlb u nukí tə í təyi í səsəyi ton, na wei ílé í kpaaləyi Isə kəheelitu tə Yesu sēēlaa kpekəle tənaya í səsəyi ton.

⁵ Ma səəla teu si mə təna í yəgətəyi təmnaa mpa nəgəlb u nukí tə. Ama ma kəla nyulbyu ke teu si Isə kəheelitu kpaalbyu í saa-me. Pəpətv fēi, wei í kpaaləyi Isə kəheelitu tə í waasəyi na pə kəli wei í yəgətəyi təmnaa mpa nəgəlb u nukí tə. Ama ye nəgəlb wēē na í ká pəsi na í teləsi na Yesu sēēlaa səsí ton pə paasi. ⁶ Ma taapalaa ma pəsəyi-me si ye ma kəma mə te na má yəgətəyəna-meyē təmnaa mpa nəgəlb u nukí tə nti tə taa kēle ma waasa-me ile? Ma ta waasi-meyē natəli tə taa ké paa pəcə pəcə. Ama ye

ma kōma na má heela-meγe tōm kōhmesətu natəli, yaa nyəm tōm natəli, yaa Iso kōheelitu natəli, yaa seγesuyu, ile teu nté.

⁷ Tó keesəna paale wontu na té ná. Ye pa huləyi həlaya yaa pa makı san̄ku, na pə huluyu na pə mapu ta təŋ, isənaya paa cekəna si təneyə həlaya hullu huləyi na san̄ku matu makı? ⁸ Tutuyu hullu í ta yaya apalu tutuyu, isənaya yulu ká nyəna si í tayanəyi í təyi yoou tō? ⁹ Mpu tətəyō pə wee, isənaya yulu ká pəsi na í cekəna tōm nti ləlu yōyətəyi tō, ye tōm nti nəyōlu u nukı təyō í yōyətəyəna í tōm nti? Ye mpv yōyətulu ləu í tōm ke yem ké. ¹⁰ Antulinya taa cəne nsəma tōwaya, na a taa kulomtəle fei nte tō ta ke tōm tō. ¹¹ Paa na mpv ye wei í yōyətəyəna-m na maa nukı í tōm, tō nyənəyi təma na ise ké. ¹² Mpu tō isu í səpu nyuyū si Iso Feesuyu í yele na pulu lapu saa-me tō, í pəkəyi si pə saa-meγe teu. Ama pə kələna mpi pu səsı Yesu seelaa ke tōŋ tō.

¹³ Pə tōu ké wei í yōyətəyi tōmnaa mpa nəyōlu u nukı tō, puntu í sələmi Iso na í hiki tōm nti tō teləsuyu nyəm tōtō. ¹⁴ Pə taya pulu, ye ma sələməyəna tōmnaa mpa nəyōlu u nukı tō, ma taa ké pə sələməyi yem na ma ləmayasəle náá caya kpete. ¹⁵ Ye mpv isənaya maa la? Maa sələmi hatuu ma taa ké, na má sələməna ma ləmayasəle tōtō. Ye yontu ma yoo ma taa, na má yonna ma ləmayasəle tōtō. ¹⁶ Mpyōy pə wee mee, ye hatuu nyá taa tike ke n see Iso ké í na təmlə, isənaya wei í we samaa taa ké yem na í tá cekəna tō í ká nyəna timpı ílé í ká tō si: Ami, təyō nyá seetu tənə tō taa? I kaa pəsi na í nyi nti n yōyətəyi tō. ¹⁷ Paa na nyá Iso seeu si í na təmlə tewa teu tō, ləlu ná ta waa puluyū pə taa.

¹⁸ Ma sama Iso, mpi tō ma yōyətəyi tōmnaa mpa nəyōlu u nukı tō na pə kəli mə təna təpai. ¹⁹ Ama isu Yesu seelaa seekuyū təcəyəcəyi tō pə kəla-m teu si má yōyōtı tōm pee kakpası tike nti paa nu teu na pə kuliyı ləlaa ise tō, na mpi maa hutiyı tōməŋ tōməŋ na tōmnaa mpa nəyōlu u nukı tō pa taa tō.

²⁰ Ma taapalaa, ye í huukı hōwee, í yele pəce nyəna. Ama ye isayatu tōm taa ile, í lakı isu piya nsi si ta nyi isayatu lapu tō. Ama í weena səsəhuwee ke mə huwee taa. ²¹ Iso Tōm taa pa ŋmaawa si: Taca tōma si maa yōyətəna piitim pənəye.

Maa yele na yəlaa kpai nyəma

yōyətəna-we na pəle pa te taa.

Kpai nyəma ká yōyətəna-we.

Paa na mpv tō ma yəlaa kaa nuna-m.

²² Pə tōu ké tōmnaa mpa nəyōlu u nukı tō pa yōyətuyū saakuyū yulu na í yōyətəyi tō, í yōyətəyi ké si pə hólı mpa pa ta ke Iso seelaa təyō puluyū. Ama mpa pa ké Iso seelaa tō pu hóləyi pəleye mpv. Na Iso kōheelitu kpaaluyū saav ná hóləyi Iso seelaa kın ke puluyū. Ama mpa pa ta ke Iso seelaa tō pu hóləyi pəleye mpv.

²³ Ye Yesu seelaa kpekəle təna í kotaa na pá təna pá suv tōmnaa mpa nəyōlu u nukı təyō yōyətuyū, na mpa pa ta cekəna yaa mpa

pa ta ke Isò seelaa tò pá mayana-me, pa kaa yaa-meɣe kpaɲtvnaa? ²⁴ Ama ye Isò kuheelitu ke mə təna í kpaaləɣi, na wei ɪ taa ké Isò seelə yaa yulə wei ɪ ta cekəna pulə tò í sɔv, tə təna nti ɪ nukɪ mpv tə tu yele na pá kuli ɪ waalɪ na í ná sɪ isayatu ke ɪ laki. ²⁵ Na pu kuli ɪ taa huwɛɛ tɔɔ təkəlekele na í həntɪ Isò tɛɛ na í sɛɛ-ɪ na í tɔŋ sɪ tampana Isò wɛ panɛ pa hɛkɔ.

Liɣituyu kaa wɛɛ Yesu seelaa kpekəle taa

²⁶ Pənentɛ ma taapalaa suweɣe tu yɔtɔtɪ na tɛ sɪ yee? ɪ kotiyi Isò seɛv tɔ, nəɣəlv ná wɛna yontu, nəɣəlv ɪɣɛ seɣesɔɣv, nəɣəlv ɪɣɛ tɔm kɔŋmesətv natəli nəɣəlv ɪɣɛ tɔmnaa mpə nəɣəlv ɪ nukɪ tɔ tə yɔɣtɔɣv, na nəɣəlv ɪɣɛ tə teləsɔɣv nyəm. Tɔv pə tənaya mpv pə wɛɛ ké sɪ pá səna Yesu seelaa kpekəle na tɛ polo ləlv. ²⁷ Ye pa yɔɣtəɣəna tɔmnaa mpə nəɣəlv ɪ nukɪ təɣəlv, yəlaa naale yaa tooso í yɔɣtəɣi na pá kaasəɣi təma, pa taa tɛɛ mpv. Na nəɣəlv náá teləsəɣi-ti. ²⁸ Ye nəɣəlv feɪ sɪ ɪ ká pəsɪ na í teləsɪ pə huwɛɛ ɪɛ yɔɣtəlaa mpɛ pa taa nəɣəlv í taa yɔɣtəna nəɣv səsəɣa ke samaa taa. Ama í yɔɣtəɣi ɪ taa na pá wɛɛ í na Isò pa naale pa tɔm. ²⁹ Ye Isò kuyəɣtɔtv teləsəlaa ɪɛ, yəlaa naale yaa tooso í yɔɣtəɣi na pá kaasa mpə, pele pa mayasəɣi teu ke nti yɔɣtəlaa yɔɣtəɣi tə na pá ná. ³⁰ Ama ye yulə nəɣəlv wɛ samaa taa təna na Isò hulə-ɪ tɔm kɔŋmesətv natəli, wei ɪ ka yɔɣtaya tə ɪlé í su na pácɔ. ³¹ ɪ pəsəɣi na í kpaali Isò kuheelitu ke mə tənaya kɔlv m kɔlv m, ɪɛna pá kuliyi yəlaa ɪɛ na pá ha-wɛɣɛ apalvtv. ³² Isò kuyəɣtɔtv teləsəlaa mpɛ, pá nyɪ pa tɪ kpaɲ ke pə taa. ³³ Mpi tɔ, hɛɛsɔɣv ke Isò kəŋna pə taya liɣituyv.

Yesu seelaa kpeka təna taa ɪmpúɣv pə wɛɛ. ³⁴ Ye Yesu seelaa í kotaa, alaa nəɔsɪ taa í taa lu feŋ. Pa feɪna mpaa sɪ pá yɔɣtəɣi. Kusəsutv yɔɣtə mpv sɪ alaa ká pasa pa təɣi. ³⁵ Ama ye pa caa natəɣi pəɔsɔɣv, pá kpema təɣaya ɪɛ paɔ pəɔsɪ pa paalaa. Yesu seelaa í kotaa, pə ta mvna alaa í yɔɣtɔ.

³⁶ Pə lapa mpv tə mə kin ke Isò Tɔm ka lunaa ké yee? Yaa mə tike í nuuna-ti? ³⁷ Ye nəɣəlv huɔ sɪ ɪ ke Isò kuyəɣtɔtv teləsəlv, yaa ɪnəɣi Isò mpaaɔv taa pulə lapv saawa, pɔntv í nyɪ teu sɪ, nti ma ŋmaa-me tɔ Tacaa kusəsutv ké. ³⁸ Ama wei í ta nyɪ mpv, pá taa nyəni-ɪ sɪ pulə.

³⁹ Pə tɔɔ ɪɛ ma taapalaa í ká nyuləɣi Isò kuheelitu kpaaləɣv ké, ɪɛ í taa kisi tɔmnaa mpə nəɣəlv ɪ nukɪ tə pa yɔɣtɔɣv tɔtɔ. ⁴⁰ Pə təna mpi ɪ laki tò í la ɪsɪ pə nəɣəsənaa tɔ, í taa la yem yem.

15

Kilisiti səm na ɪ fem pə təm

¹ Ma taapalaa, ma sɔɔla teu sɪ pənentɛ má tɔɔsɪ-meɣe Laapaali Kupaŋ wei maa kpaala-me tɔ, wei í nuwa na í tɛmna-ɪ mə taa ké teu təkpaataa tɔ. ² Laapaali Kupaŋ ɪnɪ ɪ tɔɔ ké pə yapa mə nyuɣv,

ye í tǎka-ı teu ısu maa seɣesuyu-meɣe-ı tǎ. Ye pǎ taya mpv í tem mǎ taa tǎ yem tǎ kǎ.

³ Seɣesuyu sǎsǎw ηku pa seɣesa má na maa seɣesi-meɣe-ku tǎɣǎle sı: Kilisiti sǎpa tǎ ısayatv tǎ ısu Iso Tǎm taa yǎɣtǎa tǎ. ⁴ Pa pıma-ı ılena kuyeyη tooso wule í fe, na Iso Tǎm taa ka yǎɣtǎa rǎpǎyǎ. ⁵ Mǎpǎyǎ ı lu Pıyee tǎw, pǎ waalı kǎ ı lu tillaa naanvwa na naale tǎw. ⁶ Pǎ waalı waalı kǎ ı lu ıfalaa mpa pa nyuyv kǎla nasǎle na nınvwa (500) tǎ pa tǎw kǎ nǎɣǎ kulumaya. Pa taa lelaa wena pa ıse, ama lelaa ná sǎpa. ⁷ Pǎ waalı kǎ ı lu Saakı tǎw, Saakı tǎw luw waalı kǎ ı lu tillaa tǎna tǎw.

⁸ ı lu mǎpǎyǎ pa tǎna pa tǎw na pǎ te, ılena í lu ma wei ma we ısu yulv wei pǎ hǎlsa kvhǎlsv tǎ ma tǎw tǎtǎ. ⁹ Tillaa taa sǎkpelu nté má, na ma ta tu nǎɣǎsǎna pá yaa-m tillu. Mpi tǎ, má naasayana Iso seela kpeka. ¹⁰ Ama Iso pǎele tǎw ıle, ma kǎ mpi ma kǎ ısǎntǎ tǎ. Na pǎele nna Iso lapa-m mpv tǎ, a ta saalı yem. Ama a tǎw ma lapa tǎmle na pǎ kǎlı tillaa lempa tǎna. Tampana pǎ taya ma tǎw taa kǎ ma lapǎnaa. Ama Iso pǎele nna ı hula-m tǎ a tǎw kǎ. ¹¹ Pǎ tǎw kǎ paa ma cǎlǎɣ pu lunaa yaa pǎle pa cǎlǎ, tǎ waasv ınǎɣǎle, na nti í mvwa tǎɣǎle.

Tǎ sǎm na tǎ fem pǎ tǎm

¹² Isǎnaya pǎ wee na mǎ taa lelaa tǎw sı sǎtaa kaa te na pá fe? Pǎyele Kilisiti fem na sǎm taa tǎ pǎ waasv ke tǎ wee na tǎ lakı. ¹³ Ye tampana sǎtaa kaa te na pá fe ıle pǎ wee sı Kilisiti ná tǎ fe nté. ¹⁴ Na ye tampana Kilisiti taa fe ntǎ, tǎ waasv tǎá feına nyuyv tǎtǎle, na í taa nyı nti í kǎ lana naani tǎ. ¹⁵ Ye tampana sı sǎtaa kaa te na pá fe, pu kula tǎ waalı kǎ. Mpi tǎ, pǎ we ısu tǎ tv Iso kǎ tǎm nté. Pǎ taya pulv tǎw, tǎ yǎɣtǎna na tǎ nǎw sı Iso feesa Kilisiti pǎyele yem. ¹⁶ Mpi tǎ, ye sǎtaa ı taa tǎw sı pa fe, Kilisiti ná taa fe mpv. ¹⁷ Na ye Kilisiti í taa fe ntǎ, í tem rǎpǎyǎ mǎ taa tǎ pǎ puyusa-meɣe, na í lepa mǎ ısayatv taa tǎtǎɣ. ¹⁸ Na pǎ wee tǎtǎ sı mpa pa tǎma pa taa na Kilisiti halǎna pa sǎm tǎ pa lepa. ¹⁹ Ye tǎ wev na tǎ ıse ke ısǎntǎ tǎ pǎ tǎw tıke ke tǎ teelǎɣı Kilisiti kın ıle yǎlaa tǎna taa tǎɣǎle asalav nyǎma mayamaya.

²⁰ Ama tampana tǎw Kilisiti femaya sı pǎ hılı tǎkpataa sı mpa pa sǎpa tǎ paa te na pá fe mpv tǎtǎ. ²¹ Pǎ taya pulv tǎw, yulv lelv kǎnna sǎm, na lelv náa kǎna tǎtǎɣ sǎtaa feesuyv tǎm. ²² Yǎlaa tǎna na Atam pa kpǎntaa kǎ, pǎ tǎw kǎ pa sǎkı. Ama pá na Kilisiti pa kpǎntaa tǎɣǎ pa tǎna paa te na pá kǎlı. ²³ Ama paa wei na ı loonǎ kǎ. Kilisiti ke pa taalǎna feesuyv ke pa tǎna pa taa, na kuyavku ı kǎ kǎw tǎɣǎ pa tǎna mpa ı ti tǎ pǎle paa fe. ²⁴ Pǎ waalı ıle pǎ kǎw tem nté. Pǎ taya pulv, Kilisiti kǎ wakǎlı kawulası tǎna, ı kǎ lǎsı pǎsvyv tǎna na í yǎkı toma sǎsǎna tǎna na í mǎɣna kawulaya na í cǎla Taca Iso. ²⁵ Pǎ taya pulv, pǎ wee sı Kilisiti kǎ tǎkı kawulaya ke rǎpǎyǎ halǎna Iso te kolontunaa tǎnaya kǎlvv na

í mǽhna-weyε Kilisiti tεε. ²⁶ Kantǽkaya kolontu wei paa wakǽli tǽyǽ sǽm. ²⁷ Mǽrǽyǽ mεε, Isǽ Tǽm taa yǽyǽtaa sǽ: Isǽ mǽhna pǽ tǽnaya Kilisiti tεε. Na pa yǽyǽtǽyǽ mpǽ sǽ pǽ tǽna tǽ, pǽ hǽlǽyǽ tǽkelekele sǽ pa ta kǽhna Isǽ wei ǽ tu pǽ tǽnaya Kilisiti tεε tǽ. ²⁸ Pǽ tǽna pǽ kǽh pǽ mǽli Kilisiti tεε ǽlena Kilisiti mayamaya wei ǽ kǽ pǽyalǽ tǽ ǽ mǽli Isǽ wei ǽ mǽhna pǽ tǽnaya ǽ tεε tǽ ǽlǽ ǽ tεε. ǽlena Isǽ tǽyǽ kawulaya tǽkǽpataa kε pǽ tǽna pǽ tǽ.

²⁹ ǽ mayasǽ mpǽ pa yeki sǽ pǽ sǽw-weyε Isǽ lǽm kε sǽtaa lona tǽ na ǽ na. Pa tǽelǽyǽ sǽ paa hiki weyεlǽ ǽlǽ yee? Na ye tampana tǽ sǽ sǽtaa kaa fe, pepe tǽ kǽ pa yeki na pǽ sǽw-weyε Isǽ lǽm kε pa lona? ³⁰ Na tǽ, pepe mayamaya nyǽyǽ tǽ kǽ tǽ wǽ tǽ tǽ na tǽ wε sǽm nǽyǽ taa kǽ paa kǽyanǽku? ³¹ Ma taapalaa, paa kǽyanǽku mεumεu taa kǽ ma wεε. Pǽ tǽya pulǽ tǽ kǽ ma heeliyi-meyε mpǽ, ma mǽyǽlǽyǽna mǽ Yesu Kilisiti tǽhǽyǽ kε teu kǽ. ³² Ye atε cǽnε kawaaǽ nakǽli ka tǽ kǽ ma na taalǽ wontu tǽ suu han kε ǽfeesu cǽnε ǽlǽ pepeyεlǽ pǽ waasa-m? Ye sǽtaa kaa tε na pǽ fe tǽ la ǽsu yǽlǽa yǽyǽtǽyǽ tǽ sǽ: Tǽ tǽyǽ na tǽ nyǽw kǽakǽpaa, cele tu sǽ tǽ pǽ tǽ.

³³ ǽ taa puǽyǽsi mǽ ti, taapalaa asayaa kin kε yaasi ǽsayǽv tεεkǽna. ³⁴ ǽ cǽki mǽ taa kǽ teu kε ǽsǽna mpi pǽ wεε tǽ na ǽ yele ǽsayǽv. Mǽ taa lǽlǽa ta nyǽ Isǽ, ǽ tεε ǽ fεi fεelǽ.

Mpa paa fe tǽ pa wεεtv

³⁵ Ntanyǽ nǽyǽlǽ nǽ wεε na ǽ mayasǽyǽ sǽ ǽsǽnaya sǽtaa kǽ tε na pǽ fe ǽlǽ yee? Na pa tǽnǽh kǽ wεε ǽsǽnayaǽlǽ? ³⁶ Kumelǽh nyǽ, n tuukuyǽ pulǽ pǽlǽ kε atε tǽ, pǽlǽ nǽtǽ tǽ saalǽyǽ tetǽ tεε kǽ ǽlena hoole nǽǽ nyǽ. ³⁷ Pǽ tǽya pǽlǽ kε yem kǽ n tuuki? Pǽ pǽsǽyǽ pǽ wεε sǽ tǽyǽnaya pǽlǽ yaa pulǽ kututuuum paa mpi. N ka tuukaya tǽ, pǽ fεi ǽsu kayana pǽ nyǽw ǽsǽntǽ na pǽ wεε hatǽ tǽ. ³⁸ Mpi Isǽ nǽkǽa tǽ mpǽyǽ ǽ lakǽ na pǽlǽ nǽtǽ tǽ nyǽ, na ǽ yeki na paa pǽlǽ nte tǽ nyǽ ǽsu tǽ wεv tǽ.

³⁹ Weesǽh nyǽm tǽna tǽnǽh fεi kulǽmǽh, yǽlǽa tǽnǽh wεna ǽ mpaa na wontu nyǽh nǽ wεna ǽlǽ ǽ mpaa tǽtǽ. Sumasǽ tǽnǽh wεna ǽ mpaa kǽ na tiina tǽnǽh nǽǽ wεnna ǽlǽ ǽ mpaa tǽtǽ.

⁴⁰ ǽsǽtǽnǽyǽ taa nyǽm wεεtv wεε kǽ na atε nyǽm wεεtv nǽǽ wεε, na ǽsǽtǽnǽyǽ taa nyǽm wεεtv teu fayana atε nyǽm wεεtv teu. ⁴¹ ǽlim wεna pǽ mayamaya pǽ teu kǽ, na ǽsǽtv nǽǽ wεna ǽlǽ ǽ nyǽm, na ǽsǽtǽlǽhǽsǽ nǽǽ wεna sǽlǽ sǽ nyǽm na sǽ mpaa, na ǽsǽtǽlǽhǽsǽ mayamaya teu tεε tǽma.

⁴² Sǽtaa kǽ tε na pǽ fe tǽ mǽrǽyǽ paa wεε. Pa piǽyǽyǽ yǽlǽ tǽ, ǽ sǽpaya. Ama pu kǽw na yǽlǽ fe sǽm taa tǽ ǽ tasǽyǽ sǽpǽ. ⁴³ Pa piǽyǽyǽ yǽlǽ tǽ ǽ fεi teu se. Pǽyεlǽ ǽ kǽ ǽcam kǽ, ama pu kǽw na ǽ fe sǽm taa tǽ ǽ teu na ǽ toma pǽ taka. ⁴⁴ Pa piǽyǽyǽ yǽlǽ tǽ, tǽnǽyǽ kǽnεyε pa piǽh. Ama pu kǽw na yǽlǽ fe sǽm taa tǽ tǽnǽyǽ hǽku ǽ kǽ luna tǽ kǽ hǽku Feesuyǽ ti tǽyǽ. Pǽ tǽya pulǽ, tǽnǽyǽ kǽnε ku wεεtv wεε kǽ na tǽnǽyǽ hǽku Feesuyǽ ti tǽ kulǽ ku wεεtv nǽǽ wεε.

⁴⁵ Kúpam kέ, Iσò Tòm taa yòγòtəγi si: Kancaalaya yulv nté Atam na pə ηma-ι tə pə tu-ι weesyü kέ. Ama waali waali Atam ná kέ Iσò Feesyü ηku kv haa weesyü təγò. ⁴⁶ Pə taya wei Feesyü tu tə inu ι caaləna liuv. Ama tənuyv koneye, pə waali kέ wei Feesyü tu tə ι luwa. ⁴⁷ Ate tetv ke pa ηmana kancaalaya Atam. Ama waali waali Atam ná luna isətaa kέ. ⁴⁸ Mpa pa kέ tetv təò nyəma tə pa nəγəsəna wei pa ηmana tetv təγò, na mpa pa kέ isətaa nyəma tə pa nəγəsəna wei ι luna isətaa təγò. ⁴⁹ Iσu tə nəγəsənav yulv wei pa ηmana tetv tə, nípúγú tu te na tə nəγəsəna wei ι luna isətaa tə.

⁵⁰ Ma taapalaa nti ma yòγòtəγi təγòle si, yulv tənuyv ηku pə ηmawa na kv taa na caləm tə kv pəsəγi na kv təγò Iσò Kawulaya ke paa pəcə. Pəyele kusəpəm ná kaa pəsı na pə caya tam na pə kaa si.

⁵¹ Natəli tə wenna na tə ηmelaa, maa kuli-ti na í ná. Ntəγəle si tá təna tə kaa si. Ama tá təna pu te na pə layasi-tuyv wəetu ke ⁵² təm kulvm təò kέ kprakaa isu ise cəpəlvuyv ke waatu wei paa huli akantəle si pə təna pə su tənaya tə. Pə taya pulv, pá kəma na pá huli-te, səttaa feη kέ, pa kaa tasa səpv, na pu layasi taya wəetu ke kulayasu. ⁵³ Tampana təò nípúγú mee, isu mpi pu cakı tam tə pə kraya mpi pə cakı tam tə na pə tv pə təò, na mpi pə səki tə isu pə kraya mpi pu səki tə na pə tv pə təò. ⁵⁴ Pə kəma na mpi pu cakı tam tə pə kraya mpi pə cakı tam tə na pə tv pə təò, na mpi pə səki tə pə kraya mpi pu səki tə, de nti pa ηmaawa Iσò Tòm taa si pa nanja səm tənəηnanj tə tə lapa tampana nté.

⁵⁵ Səm leye nyá akaitv wəe?

Səm leye nyá toma wəe si n kú?

⁵⁶ Isayatu haana səm ke toma si pə kv, na kusəsutu səsəγəna isayatu. ⁵⁷ Ama Iσò fəə. Inu ι yelina na Tacaa Yesu Kilisiti laki na tə kəlvəγi.

⁵⁸ Pə təò de ma taapalaa kúpama, í təkı mə təγi teu na pulv í taa ciγiti-me. Paa kuyəηku í seesi isəle na Tacaa təmlə lapv. Pə taya pulv, í nyəma si mə na Tacaa í kpentaa na í laki təmlə nte tə pə kaa saali yem.

16

Lelaa sənav təm

¹ Ma tasəγi-məγe lenti, ntəγəle Iσò yəlaa mpa pa wə Yosalem tə pa sənav təm. I la teitei isu maa keesyüv Kalati Yesu seelaa kpeka tə. ² Paa mə taa wei í ləsəγi liyitee ke cimaasi cimaasi na pə keesəna isəna mpi ι hikaa tə na í sukəna a mpa. Ye ma kəma má tala, pə taa wəe si í kəna mə kvhav mə kvhav. ³ Má kəma ma kəə maa tili yəlaa mpa í ká ləsi tə na má la-wəγe takəlaya na pá kpentəna mə kvəəəv na pá pona Yosalem. ⁴ Na ye pə tu wəe si máa pona, paa su-m na má na-wə tə polo.

Nti nti Pəəli ká la tə

⁵ Maa kɔɔ mə te te, ama Masetoni tetv taa ké maa tɔɔna na pɔ́cɔ́ má kɔɔ. Isu ma tɔɔna Masetoni na pɔ́cɔ́. ⁶ Ntanyɪ maa caɔa wɛɛ naaleɣe mə te. Pə ta tu sɔɔ tɔ́ca, hɪlimate waatu tɔ́na maa wɛɛ, na má tu kɔ́ma si ma puki paa timpɪ, í ká sɔ́na-m ké na má polo. ⁷ Pə taɔa pulv, maa caa si pɔ́ wɛɛ si tɛɛv taa ké ma tɔ́ɔaa na má na-mɛɣe kɔ́nav. Ma taa wɛɛ si ye Tacaɔa luyɪ í lapa, má talaa maa caɔa mə tɛɣe wɛɛ naale.

⁸ Paa na mpv ma huv si lfeesu taa cənɛɣe Pɛntakɔ́nta ká mayana-m. ⁹ Pə taɔa pulv tɔɔ, paa na kolontunaa tɔɔ cənɛ tɔ, pə ha-m mpaav ke teu ké si má la tɔ́mle sɔ́sɔ́le.

¹⁰ Timotee í kɔ́ma í tala, í mv-ɪ teu na í lanɔ́le hɛɛ. Pə taɔa pulv, ɪ laki Tacaɔa tɔ́mle ke teu ké isu ma lakuvv tɔ. ¹¹ Nɔ́ɔlv í taa kɔ́ɛɛna-ɪ. ɪ sɔ́na-ɪ na pə sɔ́na-ɪ ɪ mpaav taa na lanɔ́lvbmle na í məli ma cɔ́lv, má na tá taapalaa tɔ́ taɔa-ɪ ké.

¹² Ye tá taapalv Apɔ́lvvsi tɔ́m ɪɛ, tam ké ma kaana-ɪ si í na tá taapalaa lɛlaa pa kɔɔ mə te. Ama ɪ luyɪ fɛɪ paa pɔ́cɔ́ si í kɔɔ nɔ́nɔ́. Ama í hika pə kuyaku ɪ tɛɔ́ í kɔɔ.

Kantakaya kɔ́vtvɔ́v na sɛɛv

¹³ ɪ fɛɔ́ na í tɔ́ki Isɔ́ sɛɛv mpaav ke teu. ɪ nyɔ́a apalvɔ́v, í nyɔ́v tɔɔ. ¹⁴ Paa mpiɔ́i í laki í la tɔ́ma sɔ́lvvɔ́v tɔɔ.

¹⁵ Ntɔ́ ɪ nyɔ́má Sɛtɛfanasi na ɪ nyɔ́ma na? ɪ nyɔ́má si Akayɪ tetv taa mpɛ pa caalɔ́na Isɔ́ sɛɛv mvvɔ́v, na pa lapa Isɔ́ yɔ́laa payale ke kookali. Ma taapalaa ma heeliɔ́i-mɛ si, ¹⁶ yɔ́laa isu mpɛ na pa tɔ́na mpa pá na-wɛ pa ɪsɔ́le sɛɛna tɔ́mle lapv tɔ, í tɔ́ɔɔɔɔ ɪ nti pa heeliɔ́i-mɛ tɔ.

¹⁷ Ma lanɔ́le hɛɛna Sɛtɛfanasi na Fɔ́vtunatusi na Akaikusi pa kɔ́ntɛ ké. Ye mu wɛnna ma kinɔ́ timpɪ í kaa í sɔ́na-m tɔ́ mpɛ pa kɔ́ma ɪɛ pa sɔ́na-m yoo. ¹⁸ Pa kpaasa ma apalvɔ́v ɪsu pa kpaasvɔ́v mə nyɔ́ntv tɔ. Yɔ́laa ɪsu mpv pə taka ké pə mɔ́na í saɔ́ teu.

¹⁹ Asii tetv taa Yesu sɛɛlaa kɔ́ɛka sɛɛ-mɛ. Akilaasi na Pilisila na Isɔ́ sɛɛlaa mpa pa kotɔ́i pa tɔ́yɔ́a tɔ́ pa ha-mɛɣe Isɔ́ sɛɛlaa sɛɛtv kɔ́pantv. ²⁰ Ta taapalaa tɔ́na mpa pa wɛ cənɛ tɔ́ pa sɛɛ-mɛ.

ɪ sɛɛ tɔ́mɔ́a teu na í lɛli.

²¹ Pɔ́lv má ma mayamaya ma niɔ́ ke ma ɔ́maana tɔ́m tɔ́ne si ma sɛɛ-mɛ.

²² Ye wei ɪ caa Tacaɔa, mpusi í tɔ́ɔi-ɪ.

Malanata, Tacaɔa kɔɔ mpv.

²³ Tacaɔa Yesu í la-mɛɣe pɛɛɛɛ.

²⁴ Yesu Kilisiti tɔ́m taa ma sɔ́la mə tɔ́naɔa.

TAKĒLAŸA NAALE NYĒŊKA ŊKA PƆƆLI NMAAWA KƆLENTI NYĒMA TƆ Kɔtɔlɔtɔ

Takəlaya kanɛ ka taa tɛ caaləyənana nau si Pɔɔli na Iso tɛsɛlɛ nyɛma paa nukəna tɛma. Pa tasa kɛsɔyɔ tɔtəyɔ kɔcɔɔŋ wei Iso sɛlɛlaa mpa pa ta kɛ Yuta nyɛma tɔ pa haaki si pɛ waasi Yosalem Iso yɛlɛa kpekɛle tɔ.

Pɔɔli tasəyi Iso sɛlɛlaa kɛ apalɔtɔ si pɛ haaki. Mpi tɔ, Yesu nɛa kɛ ton tɔ kɛ na i pɛsi i tɛyi konyɔntɔ si tɛa sɔv ton. Ilena i təkəna i tɛyi hɔlɔyɔ si i kɛ Tillu, na i yɔyɔta isəna i tɛmlɛ ka tɛsəna tɔ.

Isəna pa faɣa Kòlentí II takəlaya tɔ:

Pɔɔli na Kòlentí Iso yɛlɛa kpekɛle pa fɛi lelen, titite 1–7

Luyɔ kɔlɔmɔyɔ hanav, titite 8–9

Pɔɔli hɔlɔyɔ si i kɛ Tillu, titite 10–13

Sɛɛtɔ

¹ Maya Pɔɔli, Iso luyɔ lapənana na má la Yesu Kilisiti tillu. Má na tɛ taapalɔ Timotee tɛ ŋmaakəna takəlaya kanɛ.

Iso sɛlɛlaa kpekɛle nte tɛ wɛ Kòlentí tɔ tɛ nyɛma mɛyɛ tɛ ŋmaake. Na Iso yɛlɛa tənana mpa pa wɛ Akayi tɛtɔ tənana taa tɔ si tɛ sɛeki-mɛ. ² Taca Iso na tɛ Səsɔ Yesu Kilisiti pɛ la-mɛyɛ pɛɛɛɛ na pɛ ha-mɛyɛ alaafəya.

Pɔɔli sɛeki Iso kɛ i na tɛmlɛ

³ Tɛ sa Iso tɛ Səsɔ Yesu Kilisiti Caa. Inu i kɛna Caa wei i kupantɔ tɔwa pɛ tu fɛi tɔ. I kɛ Iso wei i sɔsəyi-tuyɔ apalɔtɔ kɛ pɛ tənana pɛ taa tɔyɔ. ⁴ Inu i sɔsəyənana-tuyɔ apalɔtɔ kɛ tɛ wahalanaa tənana taa si tɛ mayamaya tɛ sənana mpa wahalanaa lɛlɛa kayatəyi mpu tɔ, na tɛ pona-wɛyɛ sənnav ŋku tɛ hika Iso kin tɔ. ⁵ Pɛ taya pulɔ, tɛ təkuyɔ Kilisiti konyɔntəyɔɛ kɛ isəna mpiyi səsəm tɔ, mpu tɔtəyɔ Kilisiti sɔsəyi-tuyɔ apalɔtɔ kɛ səsəm tɔtɔ. ⁶ Tɛ tɛki konyɔŋ kɛ si pɛ sɔsɔ-mɛyɛ apalɔtɔ na pɛ ya mɛ nyuyɔ tɔtɔ. Pɛ sɔsəyi-tuyɔ apalɔtɔ kɛ si taa sɔsɔ-mɛ na i nyɔ ton na i pɛsi na i tɔyənana suulu kɛ konyɔntəyɔlɛnaa mpa pa mayamaya tɛ tɛŋna tɔyɔ tɔ. ⁷ Tɛ wɛna naani kɛ teu kɛ mɛ tɔ kɛ. Pɛ taya pulɔ tɔ, tɛ nyɛmá si isu tɛ na-mɛ tɛ kpɛnta konyɔŋ tɔyɔ tɔ, pu kpɛnti-tuyɔ apalɔtɔ sɔsəyɔ tɔtɔ.

⁸ Ta taapalɛ, tɛ caa si i nyi si isəna mpi tɛ tɔyɔ konyɔŋ kɛ Asii tɛtɔ taa tɔ pu nu-tuyɔ səsəm na pɛ kɛli-tɔ pɛ tu fɛi, haləna tɛ tɛma tɛ taa si tɛ tɛm tɛmɛyɛ. ⁹ Pu caya-tuyɔ isu nɔyɔlɔ tɛmna si pɛ kɔ-tuyɔ kɔkuyɔ. Ama pɛ lapa ŋpɔyɔ si pɛ hɔli-tɔ si Iso wei i fɛesiyi sɛtaa tɔ i paasi tɛ taa tɔ tɛ tɛyi naani. ¹⁰ Waatɔ wei tu wɛ sɛm

nəγə təə təcomlaa ke mpv tə inu i yarəna-tv, na inu i ká yana-tv tətə. Tampana tə teələyi rúpóyú teu si í ká tasa-tuyv yarv tətə. ¹¹ Pə tayə pulv tətə, mə mayamaya í ká te-tv na mə sələməη. Na sələməη wei yəlaa samaa me í sələməyi ta tətə, Isə ká mv-ı na í la-tuyv kupantu təne inu, na yəlaa payale sēe-ı í na təmle ke tá tətə.

Pəəli layasa mpi pə pəle i ka tɔwa tə

¹² Mpi pə tətə tə pəsəyi na té sa tá ti təγəle si tə nyəmə teu ke hatuu tá taanaa si Isə yaasi kupanη na tampana nyəη ke tə təkəa na té lana yəlaa taa, ilena pə tu kələna mə kiη. Isə pēēēē tiikayana-tv, pə tayə yululayatu natəli. ¹³ Nti í kaləyi tá takəlası taa na í nukı tə ntəγəle, pə tayə natəli tə kaasaa tətə se. Na ma hυvkı teu si í ká te na í cəkəna təm təne si, ¹⁴ í ká yələyəna-tuyv Tacaa Yesu kuyaku wule ké na taa yələyəna-me. Kayana í tá cəkənta rúpóyú teu se.

¹⁵ Maa wena naani ke tənēni tə tətə təγə maa hυwa si maa caaləna mə tēye pote na í hiki kupantu ke təm naale. ¹⁶ Pı wēē si ye ma puki Masetoni ke maa hēləna mə te, na ye ma kəma mələyv ma təηna mə te tətə. Na í ká səna-m na ye ma puki Yuta pə taa la-m kate. ¹⁷ Waatu wei maa hυwa mpaav ηkv kv təm tə faawı ke ma lapa kulavv na? Saa wei ma cakı na ma sı mpi ma təηyi na má lakı tə yəlaa hυwēē ke ma təηyi? Ye maa təηaya yəlaa hυwēē nn na aai pı wenna təntəmle. ¹⁸ Isə tampana tətə isəntə, nti ma heela-me tə pə tayə nn na aai pə tisuyv ke təntəmle. ¹⁹ Isə Pəyalv Yesu Kilisiti wei i təm má na Silaası na Timotee tə heela-me tə i ta ke nn na aai təm. Ama i ké Isə tisuyv nn wei təγə. ²⁰ Nn inu i ké Isə kətisitu ké. Inu i huləyəna si Isə lakı kupantu təna nti i ka təma si i ká la tə. Pə tətə ké tə tisiyi si: Ami, ke Yesu Kilisiti tətə si pə kvsı Isə teeli. ²¹ Isə mayamaya yekina na tá na-me té nyəkı təη ke Kilisiti mpaav taa, na inu i fayana-tv na tá mpaav. ²² Inu i yəsəna-tv na i kuyvsvm si pə hólı si tə ké i nyəma. Na i su tá taanaa ke Feesuyv Nəηηtə ke təluma si pə hólı-tv si i su-tuyv kupantvnaa.

²³ Na Isə, mə waalı takuyv tətə ké ma kisa Kələntı ke mələyv. Na ye ma tu looliyi ké, Isə í kv-m. ²⁴ Tu pēēkəyi si té caalı-me si í təη pəne na í yele pəne. Pə tayə pulv tətə, tə nawa si í təkə Isəsēēēē mpaav ke teu. Ama tá luyv wēē ké si té tv-mēγe niη ke mə təmle taa na pə waası-me.

2

¹ Pə tətə ké ma tɔwa ma taa si ma kaa kəə mə te, pécó má taa kəə má tasa mə lanη wakələyv. ² Pə tayə pulv tətə, ye ma wakəla mə lanη, awe ká hēsəna ma nyənte tətə? Ye pə tayə mpa pa nyəna ma wakələyi tə pa tike? ³ Pə tətə ké maa ηmaa-mēγe mpv. Ma taa caa si ye ma kəma na má tala mə te, mpa pə mvna pá ha-m lanηhvlvmlə tə pá məli-m lanηwakəlle hav. Ma nyəmə teu si ye

ma wəna laɲhuləmle, mə təna təpai mə nyəna ná huləmaa tətəyɔ.
 4 Pəpətu fəi, piti səsə na laɲwakəlle səsəle na isələm pə taa ké
 ma ɲmaana-meɣe takələya ɲke, na pə taya si má tayanı mə laɲa
 wakələyɔ. Ama si í nyi ké si ma səla-me pə tu fəi.

Wei i wakəlaa tə i suulu hulvyɔ

5 Wei i yelaa na piti kəə mə həkɔ tə pə taya ma laɲle ke i
 wakəlaa, ama mə təna mə laɲa ke i wakəlaa. Na paa pə ta tu keɔ
 mə təna, mə taa payale laɲa ke i wakəlaa. 6 Mə taa payale tisaa si
 pá hə yulɔ inɛ i ɲkpaɲyɔ tə, pə mayaa ké. 7 Ama pənente í çepi-i
 mpɔ, na í səsə-i apalotɔ, pécó pə taa kəə na i laɲle wakəli səsəm
 na í lə tóɲ. 8 Pə təə ké ma seɣesəyi-me si í lana yaasinaa mpa paa
 hól-i si í səla-i tə. 9 Ma caakaya ké si má mayasi-me na má na mə
 waali, si mə luyɔ wə tam ké ma kuseɣesətɔ təɲyɔ yaa mə luyɔ
 fəi. Pə mayamaya pə nyuyɔ təə ké maa ɲmaa-me. 10 Ye nəyɔlɔ í
 pənta natəli na mu çepi-i ma mayamaya ma çeki-i tətəyɔ. Pə taya
 pulɔ, ye yulɔ pənta natəli na má çepi-i isɔ ma çepɔ isəntə tə, mə
 təə ké ma laki ɲpúyú Kilisiti isəntaa, 11 pəçə Satanı í taa kəə na í
 kəli-tɔ. Anı tə nyəmá isəna i kulapɔtɔ wəe tə.

Mpi pə pekəla Pəali ke Tulɔwası tə

12 Waatɔ wei ma tala Tulɔwası si ma kpaaləyi Kilisiti təə
 Laapaalı Kupaɲ tə, Taca təə ma mayanaa si mpaav wəe faa si má
 la təmlə ke teu. 13 Paa na mpɔ tə, isɔ ma ta mayana tá taapalɔ Titɔ
 tə ma laakali kula səsəm ké. Pə təə ké ma yela Tulɔwası nyéma
 na má tɛ Masetoni.

Kəlvɔy ɲku Yesu Kilisiti yeki na tá hikiyi tə

14 İə fəə, pə taya pulɔ təə, tá na Kilisiti tá kpəntɔyɔ təə i tɔ-tuyɔ
 i akaitɔ looɲa taa ké na í tɛna-tuyɔ tam. Kuləm inı i mayamaya
 i yekina si tá la na pá nyi Kilisiti ke paa timpı isɔ tulaalɔ səsəɲ
 nukuyɔ paa le tə. 15 Mpa pa wə mpaav kɔwaasuyɔ taa na mpa
 pele pa təɲna lepu tə, tə wə pa təna pa kiɲ ké isɔ tulaalɔ kupaɲ
 wei Kilisiti hawa İə tə i səsəɲ. 16 Mpa pa təɲna lepu tə tə wə pele
 pa kiɲ ké isɔ səm səɲ wei i kəɲna səm tə. Ama mpa pa wə mpaav
 kɔwaasuyɔ taa tə tə wə pele pa kiɲ ké isɔ weesuyɔ səsəɲ, wei i
 haaki weesuyɔ tə. Awe pəsəyi na í la təmlə tənə tə taka? 17 Tá
 fəi isɔ lelaa payale kpaakuyɔ İə Təm na pá keeki si pá lana-wə tə.
 Ama tampana ke tá yəyətəyi na İə naa mpɔ. Pə taya pulɔ təə, inı
 i tilina-tɔ, na Kilisiti təmlə ke tə laki.

3

Nəyɔ pəelvɔy kvfam təmlə lataa

1 Təmnaa panɛ pa hóləyi si tə çaa tə suv tá ti sam taa? Yaa
 tu hól-i-meɣe takəlası nsi si hóləyi si tá kulapɔtɔ tewa tə? Yaa
 tu sələmi-me si í ha-tuyɔ-səyi mə mayamaya isɔ lelaa lakuyɔ tə?
 2 Mə mayamaya mə pilima kəna tá takələya, na tá lotu taa ké pa

ημαα-κε, na yèlaa tēna pēsəyi na pá ná na pá kala. ³ Nn, pə wē m̀p̀ỳỳ təkpataa sɪ í ḱé Kilisiti takəlaya ηka í ηmaawa təyɔ, na tayə í ηmaana takəlaya kanɛ. Pa ta ηmaa takəlaya kanɛ na ηmaalaya. Ama weesuyu tu Iso Feesuyu ke pa ηmaana-ke, na pə tayə pɛɛ kraatanaa tɔɔ ḱé pa ηmaawa, ama yèlaa lotu taa mayamaya ke pa ηmaawa.

⁴ Naani wei tə wɛna Iso kin ke Kilisiti tɔɔ tɔ ɪ tɔɔ ḱé tə yɔyɔtəyi mpv. ⁵ Pəpətu fɛi, tə kaa pəsi na tə tɔ paa pəɔ sɪ tá mayamaya tá toma ke tə lapəna təmle tənɛ. Iso yelina na t́é pēsəyi na t́é laki mpi tə laki tɔ. ⁶ Pə tayə pulv tɔɔ, Iso inɪ ɪ yelina na t́é pəsi nəyɔ pɛɛlvɔv kɔfam təmle lataa. Na ka ta ke kusəsutu nti pa ηmaawa tɔ tə nyəηka, ama Iso Feesuyu nyəηka ḱé. Kusəsutu nti tə wɛ takəlaya taa tɔ tə kuyi ḱé. Ama Iso Feesuyu ná haa weesuyu ḱé.

⁷ Nmaatu pee ke pa ηmaana kusəsutu ke pɛɛ kraatanaa tɔɔ. Paa na mpv pə hula Iso teeli ke tə təcəlle, na Moisi isentaa teekaya kəkə nakəli te, nn. Haləna lseyeli nyóma ta pəsi na pá nyənɪ ɪ isentaa ḱé tɔm naale, pəyele ɪ isentaa teu mpi pu ḱé mpi pu te na ṕé saali yem təyɔ. Ye kusəsutu nti təle tə kuyi tɔ tə ta kisi teeli ke hikuyu, ⁸ kacanɣana təmle nte Iso Feesuyu ná laki tɔ? ⁹ Ye təmle nte tə lapa na yèlaa pəsi tasəkəle nyóma tɔ təle tə ta kisi teeli ke hikuyu, ɪle kacanɣana nte təle tə laki na yèlaa pēsəyi yulvɔpama ke Iso isentaa tɔ? ¹⁰ Tə tu pēsəyi na t́é yɔyɔtɪ sɪ tuu ləη teeli ná mələ yem ḱé kayana nyəη tɔɔv tɔɔ. Kayana nyəη tɛɛ-ɪ ḱé təpυlvɔlv. ¹¹ Mpi pə taɔɔa pəɔ tɔ pələ pə ta kisi teeli ke hikuyu, kacanɣana mpi pə cakɪ tam tɔɔ tɔ?

¹² Tə tɛɛləyi mpv təyɔ tá naani tɔɔ sɔsəm. ¹³ Tá fɛi ɪsu Moisi wei ɪ ka taka ɪ isentɔɔ ḱé saalaya sɪ lseyeli nyóma í taa kɔɔ na pá ná ɪ teu mpi pu te na ṕé sɪ tɔ pə saalɔv. ¹⁴ Ama pele pa ta pəsi na pá cəkəna, na haləna saηa m̀p̀ỳỳ pə tu wɛɛ. Ye pa svv nəyɔ pɛɛlvɔv kɔpəm takəlaya ke kalvɔv ke isəntɔ, pa layatu tɔɔ taka saalaaya ηkɛyɛ. Yulv wei na Kilisiti pa kpenta kvlɔm tɔ pɔntu tike tɔɔ ḱé saalaya kanɛ ka ta kenti. ¹⁵ Na haləna saηa isəntɔ, ye pa kula Moisi takəlasɪ kalvɔv, saalaya ηke ka təkə pa layatu tɔɔ ḱé. ¹⁶ Pa ηmaawa Iso Tɔm taa ḱé mpv sɪ: Yulv keesəyənə Tacaa tɔɔ ḱé ɪlɛna saalaya ηke ká kɔɔli ɪ tɔɔ. ¹⁷ Tacaa wei ɪ tɔm pa yɔyɔtəyi Iso Tɔm taa cənɛ inɪ tɔ Iso Feesuyu ḱé. Ye Tacaa Feesuyu í wɛ timpɪ, hɛesɔyv wɛnna. ¹⁸ Tá tənə mpa tá saalaya keela tá isentɔ tɔ, Tacaa teu naaki tá tɔɔ ḱé tənəyənəyənɪ. Na pə layasa-tuyv m̀p̀ỳỳ sɪ t́é nəyəsənə Tacaa. Tə lu teu taa ḱé na t́é svv teu kəkələm ləmɪpɪ taa tɔtɔ. Tacaa Feesuyu lapəna təmle tənɛ tə taka.

4

Tá tə wɛ ḱé ɪsu cvyv wontu

¹ Iso kupantu tɔɔ ḱé ɪ tu-tuyv təmle tənɛ tə lapv, na pə tɔɔ ḱé tu lɔkɪ tá apalɔv. ² Tá ləwa mukaya kulapɔtv fɛɛle fɛi nyəntv.

Tu hólóyí təkpaalətv. Tu kεε Isə Təm, ama tampana ke tə hólóyí təcəicεi, na t́ lakı rńpńyú Isə isentaa ḱε sı yəlaa í tv pa laakalı ke tá təə na pá ná. ³ Pə təə ḱε Laapaalı Kupaŋ wei tə kpaaləyı tə ı ta ke muku təm. Ama mpa pa lepa təyə ı ḱε muku təm. ⁴ Antulinya inε ı taa ıdɔyɔ meləməna-we na paa tɛŋ pa taa na Isə. Antulinya taa ıdɔyɔ inı ı kentına-we sı pá taa na Kilisiti teeli Laapaalı Kupaŋ yela na ṕ ná tənyau ke isəna mpi tə. Kilisiti inı ı keləna Isə tətɛŋelɛŋ. ⁵ Pə taya tá mayamaɣa tá təm ke tə lakı waasv. Ama Yesu Kilisiti təə nyəntv ke tə kpaaləyı sı Tacaa keε. Na Yesu təə ḱε tə yaakı tá təyı mə təmlε nyəma. ⁶ Isə wei ı yɔyɔtaa sı pá ná na səkpetvɔv ce tə, kulvm inı ı lapəna na pə ná tá lotu taa sı tə nyı təcəicεi ḱε Isə teeli wei ı ná Kilisiti isentaa tənyənyəni tə.

⁷ Ama tá mpa tə təkə Isə kupaŋpam pəne tə tə we ḱε isu cɔyɔ wontu. Pə lapa rńpńyú sı pá ná teu sı Isə hana-tvɔv toma səsəna aneyε kuhav, pə taya tá mayamaɣa tá nyəna. ⁸ Konyəntɔyɔlenaa ke waanı waanı pına-tv, ama tə ta kpisi. Nəyəsεε ná kuyı-tv, paa na mpv tu yeki tɛelvɔv. ⁹ Pa tvyı-tvɔv konyəŋ, ama Isə ılé ı ta lətv. Pa huyı-tvɔv aε, ama paa na mpv pa ta kv-tv. ¹⁰ Tam tə səki Kilisiti səm ke tá tənəŋ taa ḱε sı ṕ hólı tá tənəŋ kulvməŋ inı ı taa ḱε ı weesuyı. ¹¹ Tə wεv na tá isε ke isəntə tə, tam ḱε tə we səm nəəsı taa ḱε Yesu təə, sı ṕ hólı sı ı weesuyı wenna tá tənəŋ kusəpəŋ inε ı taa. ¹² Mńpńyú pə weε, səm wenna tá taa na ṕ lakı na weesuyı náá weε mə taa na kú lakı.

¹³ Pa ŋmaawa Isə Təm taa sı: Ma tɛma ma taa na Isə təyə ma yɔyɔtaa. Tá tətə tá hɔwεε we taa tɛmnav mpi pə təm taa təyə tə tɛma ta taa na Isə na pə təə ḱε tá nəəsı təə ı sun. ¹⁴ Pə taya pvlv, tə nyəmá sı Yesu səpa na Isə feesi-ı tə ı ḱa tε na í feesi-tv na Yesu, na í lá na tá na-mε t́ səŋ ı isentaa. ¹⁵ Mə təə ḱε pə tənaya mpv pə lakı, Isə təŋna ı pɛεεε hólóyú ke yəlaa payale ke tam ḱε sı í la na yəlaa mpe pa samaa payale sεε-ı sı í na təmlε, na ṕ kusı ı teeli.

Taa tɛmnav ke Isə waasəyəna

¹⁶ Pə təə ḱε tu ləə tá apalvtv ke paa pəcə. Paa pə weε sı tá tənuyv təə təŋna caamvɔv ke pəcə tə, tá taa ná təŋna tɔŋ səsuvv ke paa kuyaykuyı. ¹⁷ Konyəmisi nsi sı makoyuna-tvɔv waatu waatu tə sı tayənəyı-tvɔv teeli taa teeli wei ı kaa tε təyə, na teeli inı ı kəla konyəməŋ inı təcayacaya. ¹⁸ Pə taya mpi pə nyənəyı təkεεε tə pə təə ḱε tə tv tá laakalı, ama mpi pu naakı tə pə təə ḱε. Mpi pə naa təkεεε tə pəε pu leeliyi. Ama mpi pu naa tə pəε pə weε tam təə.

5

¹ Tá tənuyv kune, kv weε ḱε isu cokəle nte tə taa tə svukı tə. Na tə nyəmá sı saŋa ye pa yəka cokəle nte, tə wena təsuvle ke isətaa nte Isə təŋna-tv tə. Na lonte nte Isə mayamaɣa tayanna-tε, na tu weε

tam təə. ² Ama pənente tə tənna məla ké na tə tənna tətəyətəye si pə tu-tuyv tá isətaa wəetu. ³ Pə taya pulv təə, ye pə tu-tuyv tá isətaa wəetu tə fei yem se, pələ pə tənəy wəe tətəyə. ⁴ Kupam ye tə wə tam ké tá ate coka ane a taa tə mələyi ké isu səyəla nu-tv. Pə taya isu tə caa si tə lu tá ate tənəy inə i təm taa təkpataa se. Ama tə kooliyi ké si pə tu-tuyv isətaa nyəy tətə, ɫena weesuyu nyəm li mpi pə səki tə. ⁵ Iso mayamaya tayanna-tv na í yele si pə layasituyv mpv na í su-tuyv i Feesuyu ke təloma si tə nyəna si i su-tuyv kupam.

⁶ Pə təə ké tə nyaki apalvtv ke tam. Na tə nyəmə si ye tə wəna tənəy inəye rúpuyú tam, tə hatələna timpri Tacaa wəe təyə. ⁷ Tə tema Iso na tá taa təyə tə tən, ama tə ta nata na tá ise se. ⁸ Tə nyaki apalvtv ke teu ké na tə səəla teu si tə lu tənuyv kəne kv taa na tə polo tə caya Tacaa cələ. ⁹ Mpi tə nyuləyi səsəm təyələ si paa tə wəna tá ise paa tə fei, í la-tuyv luyv. ¹⁰ Pə taya pulv təə, paa pə kpa na pə tii pə wəe si tá tənə təpai tu səy Kilisiti isəntaa ké na í hūvna-tv, na pəcó pə ləeti paa wei ke mpi i ka wəna i ise na í la tə, ye kupantv ke i ka lapa, pə ləeti-i kupantv, ye isayətv pə ləeti-i təle.

Kilisiti ciika tá na Iso

¹¹ Tə nyəmə mpi pa yaa Tacaa səyəntv tə mēe, na tə caa tə húlí yələa ké na pá cəkəna na pá tisi. Iso nyəma-tuyv teu, na ma hūv si mə nyəma-m mpv tətəyə hatuu mə taa. ¹² Pə taya tə tasəyi-məyē tá mayamaya ke húluyú si í ná tá teu. Ama tə pəkəyi ké si tə húlí-məyē tampana nna a təə í ká yələna-tv, na pəcó í pəsi na í cə mpa pa yələyəna tənəy təə kulapəm na pa paa feina taa nyəm tə. ¹³ Ye tampana si tə ké kpañtvnaa ɫe Iso təə ké tə ké kpañtvnaa. Ama ye tə wəna tá ise, mə təə ké tə wəna tá ise. ¹⁴ Pə taya pulv təə, Kilisiti səəlyv caaləyəna tá mpa tə tema tá taa si yulv kəlvəm səpa yələa tənə təə tə, na mpv inı pə húləyi ké si í na paa wei pa kpañtvnaa səm. ¹⁵ Yələa tənə təə ké i səpa si pə húlí si mpa pa wəna pa ise tə pá nyi si pə taya pa mayamaya pa təə ké pa wəe. Ama wei i səpa na í fe pa təə tə i təə ké.

¹⁶ Pə təə ké tu tasəyi yulvhuwəe tənuyv ke yem na pəcó tə nyi yulvwəetu, paa isu tuu rúpuyú tu lakaya na tə hūvki huwəe ke Kilisiti təə tə, kayana tu laki mpv tətə. ¹⁷ Ye yulv na Kilisiti pá kpañtvnaa te, pə layasa-i wəetu kvfatv ké. Wəetu kupəntv mūka yem, wəetu kvfatv layasəna. ¹⁸ Pə tənaya mpv Iso kin ke pə lunaa, na Kilisiti təə ké i ciika tá na-i na í tv-tuyv təmlə si tə la na í na yələa lələa pá ciiki. ¹⁹ Pə taya pulv təə, Kilisiti kin ke Iso lapənaa na í na i yələa tənə pá ciiki, i ta hūv pa isayətv təm təə. Na taya i təwa si tə kpaaləyi ciikuyv təm tənə.

²⁰ Tə ké Kilisiti təmlə nyəma səsaə ké, na pə caya ké isu Iso yaame na tá nəəsi. Hai tə wiikəna-mē, Kilisiti təə í yele na mə na Iso í ciiki. ²¹ Isayətv taa wəe Kilisiti kin se, ama Iso pəsəna-i isayətv ke

tá təə. Mpu pə yelina tá na Kilisiti tá krentuyə təə, Iso lapa na tə pəsi yulupama.

6

¹ Pə təə ké tá mpa na Iso tə lakı təmlə tə, tə wiina-me si í taa yele na Iso hula-meçe pəeleə nna tə á pəsi yem. ² Iso yəçətə ı təm taa si: Waatu wei ma lakaya ma kəpantv tə ma nuna-ŋ.

Yapv kuyaku wule ma səna-ŋ.

Təv, pənentəçe pə muna Iso kəpantv hikuyə. Saŋa ke pə pəsəyi na pé ya yulv nyuyv.

³ Tu caa si nəçəlv í footi tá təmlə, pə təə ké tu caa tə tusi nəçəlvuyv paa mpi pə taa. ⁴ Ama tə húləyi pə təna pə taa ké si tə ké Iso təmlə nyəma. Pə təə ké tə cayana suulu ke səsəm na tə təkı konyəməŋ na tə we isənyəŋle na laŋwakəlle səsəle taa. ⁵ Pa mapa-tv, pa tv-tuyv saləka, pa lapa na yəlaa təna yoona-tuyv yem yem. Tə lapa kaŋkaŋsi təma, tə keela tá tom, tə səpa nyəçəsi. ⁶ Tə húləyi ké si tə ké Iso təmlə nyəma, na tá yaasi kupaŋ taa na tá nyəm taa na tá suulu taa na tá kəpantv lapv taa. Na tə lapa mpv tə na Iso Feesuyv Naŋŋtv toŋ ké na tá tampana səəlvuyv. ⁷ Na tá waasv tampana taa ké na Iso toma taa. Tampana təŋuyv kəna-tuyv yoov wontu nti tə yoona na tə kentiçina tá təə tə. ⁸ Pa tuyvna-tuyv pəyele pa tuyi-tuyv fəele tətə. Pa tvukı-tuyv, pəyele pa saŋ-tv tətə. Pa nyənəyi-tuyv pəpətvnaa ké, pəyele tayale tampana yəçətəlaa. ⁹ Pa nyənəyi-tv isv mpa pa ta nyi tə pəyele taya pa təna pa nyəma. Pa nyənəyi-tuyv sətəa, pəyele tá na tá isə, na í pəsəyi na í ná mpv. Pa tuyi-tuyv saləka, paa na mpv paa kuyi-tv. ¹⁰ Pa nyəŋsəyi tá isə, paa na mpv laŋhuləmlə taa ké tə we tam. Tə weə ké isv konyəntvnaa, ama tə səsəyi yəlaa payale ke apititu. Tə we isv mpa pa fəina pulv tə, pəyele tampana təə tá wənnə pə təna.

¹¹ Tá taapalaa kəpama ke Kələnti, tampana ke tə heeliyi-me, ye pa faya tá taa meçe pa makəna. ¹² Tə səəla-meçe, ama mə tá səələna tá. ¹³ Pə təə ké ma yəçətəna-me isv piya. Nti tá huv mə təə tə mí huv nıpıçyú tá təə, í səəli-tuyv mpv tətə.

Ma ta nyi isənaa çəlvuyv

¹⁴ İ taa yele na mə na mpa paa teŋ pa taa na Iso tə í krenti. Pə taya mpa pé muna pé krenti mə na-we təçəle. Pə taya pulv təə, isənayale kəpam na isayam pu siti? Na isənaya ilim na ahoə ká siti? ¹⁵ Isənaya Kilisiti na ləçəv paa nuna təma? Wei ı teŋ ı taa na Iso na wei ı teŋ ı taa na Iso tə pa kaa we? ¹⁶ Yaa isənaya Iso təçayale na ma ta nyi isənaa tıŋ pu kaa? Pə taya pulv, tá kəna Iso weesuyv tv təçayale. Iso mayamaça yəçətəna mpv si:

Maa çaya pa kiŋ na maa weə pa hekv.

Maa pəsi pa Iso na paa pəsi ma yəlaa.

¹⁷ Pə təə ké Taca yəçətəa si:

Pə weə si í ká lu pa hekv

na pə yası mə na-wε.

İ taa yeले na asilima nyəm napəli tokina-me.

İle má, maa mu-me.

¹⁸ Maa pəsi mə Caa,

na mí pəsi ma pəyalaa na ma pəelaa.

Tacaa toma təna tu yəğətəna mpv.

7

¹ Ma taapalaa, taça pa yəğəta pə təna mpi pa yəğəta isəntə tə. Pə təə ké tu ləsi tá təği mpi pu pilisi tənuyv yaa ləsaya tə pə taa. Tá cáalı tá ti na té pəsi İso nyéma təkpaata, na té wεε i nyamnav taa ké tam.

Pəəli laηhəlvmlε

² Mə ləsası í wεε tá təə. Tə ta la nəğəlvuyv kawalaya nakəli, tə ta həlvəsi nəğəlv, tə ta təğə nəğəlv təə. ³ Pə taça isı ma caa má kú mə təm təğə ma yəğətəği mpv. Ama pə wεε ké isı ma təm yəğətvuyv tə sı tə səəla-məğə səsəm təğə pə krenta-tuyv tam, paa weesuyv taa paa səm taa. ⁴ Ma wəna naani ké mə təə ké səsəm ké, ma yəələğəna-məğə. Tá konyəntəğəle təna taa ma wəna apəlvte ke səsəm, na ma laηhəlvmlε təəv taka.

⁵ Tə taluyv m̄p̄yú Masetoni tə tapasopile fei paa pəcə. Tə mayana kukayətəm ke pə təna pə taa ké, tá na ləlaa tə svu luvv taa ké, na nyamnav wε tá taa. ⁶ Ama İso wei i haa apəlvte ke mpa pa apəlvte lepa tə, i ha-tuyv apəlvte na Titv kənte. ⁷ Na pə taça i kənte tike səsəna-tuyv apəlvte. Ama na isəna i keesa-tv sı mə səsəna inı i mayamaya ke apəlvte tə pə təə tətə. İ keesa-tuyv isəna í nyuləği sı í na-m tə, na isəna mə ise nyəhaa tə, na isəna í taηaa tətəğətəğə sı ye seənav í seəna ma təə tə. Pə təə tətəğə pənentε ma laηle həlvma səsəm tətə.

⁸ Paa maa ηmaav-məğə takəlaya na ká pəsi mə laηa tə, maa təη nəənnə sı ye maa nyəmá. Mpi tə ma nawa sı takəlaya ηke ka pəsa mə laηa ke pəcə. ⁹ Ama pənentε ma laηle heewa, pə taça isı ma pəsa mə laηa tə pə təə. Ama mə laηpəsəle yeluyv na í layası yaası tə pə təə ké. Pə ha İso ké mpaav ke laηpəsəle n̄té tə taa ké na í la i nyəntv, haləna mpi tu lapa-me tə pə ta ke isayatu tətə. ¹⁰ Pə taça pulv təə, laηpəsəle nte tə haa İso ké mpaav na í lakı i nyəntv tə, tə kəηna layasuyv ké. Na layasuyv kəηna nyuyv yapv pə fei sı yulv ká tə sı ye maa nyəmá. Ama səm ke antulinya nyéma laηpəsəle ná kəηna. ¹¹ Laηpəsəle nte tə mayana-me tə n̄té tə hana İso ké mpaav na í la i nyəntv, na pənentε í tá na mpi pə temnaa tə taa? İ tá ná isəna mpi laηpəsəle yelaa na í paasəna mpi pə taa í wεε tə pə təm ke teu, na í pəsi na í lá apalaa na í keeli təm ke mə nyəəη təə. Pvwe, paa yaa mpv sı təm təne tə ta maya-me. Paa yaa m̄p̄yú nyamnav. Paa yaa mpv sı í nyuləği sı í na-m. Paa yaa mpv sı í seesa isəle. Paa

yaa mpv si í sɔpa nyɔɔv si í hɔŋ isayatu latu ŋkraŋɔv. Pə təna pə taa í hɔlaa ké si í táá ná təm təne tə taa.

¹² Maa ŋmaa-meɣe takəlaya tɔ, pə taya wei i lapa isayatu nti yaa wei pa lapa-ti tɔ pa tɔɔ. Ama si pə hólí Isə isentaa təkəlekele ké lɔvɔ mpi í lɔpa tá tɔɔ tɔ. ¹³ Pə tɔɔ ké mpi í lapa tɔ pə sɔsa-taya apalɔv tɔtɔ.

Pə taya apalɔv tike ke pə sɔsa-tv, ama waatv wei tə nawa isəna mə təna í sɔsa Titv ke apalɔv na i lanje hɔlvɔmɔ tɔ, tá lanjhɔlvɔmle tɔɔ sɔsəm. ¹⁴ Ma sam-meɣe isəna mpiyi i kin tɔ pə ta la-m fεεε. Isəna tə heeliyi-meɣe tampana ke tam tɔ, mpv tɔtɔɔ tə pɔvɔla-meɣe Titv kin, na ílé i mayamaya i mayanaa si tampana ké. ¹⁵ Pə tɔɔ ké i sɔlvɔv ke-me tɔɔ sɔsəm ke waatv wei i tɔsəyi isəna mə təna í see yəlaa, na isəna í mv-i na í seliyina sɔɔntv tɔ. ¹⁶ Ma lanje hɔlvɔma sɔsəm, pə taya pulv, ma tɛeləyi mə tɔɔ ké paa mpi pə taa ké.

8

Luyv kɔlvɔmɔv hanav

¹ Tɔv, pənente tá taapalaa tə caaki ké si í nyi isəna Isə pεεεε təm lapa Masetoni Yesu seelaa kpeka taa tɔ. ² Kɔnyəntɔvɔlenaa mpa pa mayana Masetoni isə seelaa mpe tɔ pa mayasa-weɣe teu ké. Paa na mpv pa lanjhɔlvɔmle tɔɔ sɔsəm, haləna pa kɔpantv lɔv fεi taka, pəyele pa tu ké kɔnyəntvnaa kutukutunaa ké. ³ Maa looliyi, isəna mpi pa pəsaa tɔɔv pa hawa. Haləna pa tu hawa na pə tεε isu pa pəsɔv vεε tɔ mεε. Pa mayamaya pa nəkəna ⁴ na pá kaana-tɔvɔv teu si tɔ la suulu na tɔ yelev na mpe pá səna tɔtɔɔ Isə yəlaa mpa pa wε Yuta tɔ. ⁵ Na tə taa hvv si pu tala isəna mpi tɔ pə tεε mpv. Kancalaya ile Taca ke pa ha pa ti. Pə waalí ké Isə luyv lapa na pá ha pa tɔyi tá tɔtɔ. ⁶ Pə tɔɔ ké tə wiina Titv si í polo mə tε, na í lakɔ təmle nte i ka caalaa tɔ. Ulena í la na mu tεεsi təmle kɔpante təne. ⁷ I tu wε toma ke pə təna pə taa ké, paa taa tɛmnav ke Isə, paa yɔɔtaya, paa nyəm taa. Mə isəle seesɔv təm fεi keesɔv. Na í tu sɔla-tɔvɔv, pə tɔɔ ké tə sɔlaa si í hólí mə tɔŋ ke təmle kɔpante təne tə taa tɔtɔ.

⁸ Nti ma yɔɔtəyi isəntɔ tɔ pə taya kɔcaalɔv nyəntv, ama isəna mpi lɛlaa ná seesa isəle tɔɔv ma heeliyi-me, si ma naa mə sɔlvɔv tampana. ⁹ Pə taya pulv tɔɔ, í nyəmá Taca Yesu Kilisiti pεεεε təm mεε. I ka ké tɔŋ tv ké. Ama mə tɔɔ i pəsa i tɔyi kɔnyəntv, si í svsi-meɣe tɔŋ na i kɔnyəŋ ŋkɔ.

¹⁰ Pə tɔɔ ile maa keesi-meɣe ma hɔwεε ke təm təne tə taa na í ná. Pə wε teu si mpi í ka caala lɔv ke tuu pənte tɔ í lakɔ mpv. Mεɣele kancalaya nyəmá mpa pa lapa tɔ. Na mə tu sɔləna hatuu ləŋ si í lakɔ. ¹¹ Pənente í lakɔ mpv haləna í tεεsi təmle təne. I tεεsi-te na luyv kɔlvɔmɔv, isu í ka tv pə pəle na luyv kɔlvɔmɔv tɔ. I lana mpi i wεna tɔ. ¹² Pə taya pulv tɔɔ, ye yulv í hana luyv kɔlvɔmɔv,

Isò keesəyəna mpi pɔntu wena na í la təyɔ na í mu i kuvəəu, Isò kaak eesəyəna mpi pɔntu feina tɔ.

¹³ Pə taɣa isu pə kpiisi-meyə ðena pə kusi lelaa. Ama pə wee ké si paa mpa pá weena pəcɔ pəcɔ. ¹⁴ Pə tɔlənav-meyə waatu ine tɔ, í pəsəyi na í səna mpa pele pa laŋaa tɔ. Na ye kɔyaŋku mu laŋaa na pə tɔləna pele ðe, pa pəsi na pá səna-me. Ḿpúyú í ká laki na mə təna í weena teitei. ¹⁵ Pa ŋmaa Isò Təm taa ké ḿpúyú si: Wei i ka tɔɔsa səsəm tɔ pə ta kələna-i. Na wei i ka tɔɔsa pəcɔ tɔ pə ta laŋna-i.

Titv na i taapalaa

¹⁶ Isò fəə, inu i yelina na Titv lɔki ḿpúyú mə tɔə isu tá lukuyu tɔ. ¹⁷ I lapa nti tə sələma-i tɔ na pə tu kəla mpv te. I seesa isəle ke səsəm, haləna i mayamaɣa í tu mə te pote pəle. ¹⁸ Tə təŋsa i waali ké tá taapalv wei Yesu seelaa kpeka təna puyuləyi i təmle ke Laapaali Kɔpaŋ təm taa tɔ. ¹⁹ Pəle pə paasi Yesu seelaa ka ləsəna-i si í suki-tuyú tá yela taa ké timpí timpí tə laki təmle kɔpante təneyə Tacaa teeli tɔə tɔ. Na pə húləyí tətəyɔ isəna mpi tá luuŋ ná wee si tə səŋna lelaa tɔ.

²⁰ Tə pəkəyi na tɔ cələyi si tə paasuyuna liyitee səsəəna ane a təm tɔ, nəyɔlv í taa kəə na í cayaŋa-tv. ²¹ Paa Tacaa isentaa paa yəlaa kin tə pəkəyi si tá kɔpantu í lu təcəicɛi.

²² Tə tiliyi pá na tá taapalv ləlv. Tə mayasa ðeyə təm payale si tə naa i waali, na tam tə nawa si i seesa isəle ké. Ama pənente i tu-meyə naani ke teu, ðe i seesa isəle na pə kəli mpv. ²³ Ye Titv ðe ma waali tv nté ðe, má na-i tə lakəna təmle ke mə tɔə. Tá taapalaa lelaa mpa pa su-i tɔ, Yesu seelaa kpeka tilina pəle, na pəle pa laki ké si pá ha Kilisiti ke teeli. ²⁴ I la na pə húlí si í səəla-we na tampam, ðena Yesu seelaa kpeka te a taa na á nyi si tə sama-me tɔ, pə taɣa yem tɔə se.

9

Yuta isə seelaa tem

¹ Pə taɣa isu maa nəki na ma ŋmaa-meyə takəlaya na má heeli-meyə Isə yəlaa mpa pa we Yuta tɔ pa sənav təm ntəyi kəheelu.

² Ma nyəmə isəna í lakəna luyu kulɔmuyv tɔ mee, haləna ma sama-meyə Masetoni nyəma kin, si tá taapalaa ke Akayi tetv taa nyəəsa pa təyi sənav təm taa ké tuu pənte. I seesuyv ḿpúyú isəle tɔ pə nyəmtəyi pa taa payale ké. ³ Paa na mpv ma tiliyi tá taapalaa paneyə mə te, pəcɔ puyuluyv mpi tə puyula-meyə təm tənɛ tə taa tɔ, pá nana pa isɛ. Ma caa ké si tampana pá mayana í nyəəsa mə təyi teu na pə la teitei na nti maa heelaya-we tɔ. ⁴ Ye pə taɣa mpv, ma na Masetoni nyəma tɔ kəma na tɔ mayana í ta nyəəsi mə ti, taɣa pə tv fɛɛle. Mpi tɔ í yelaa na tɔ te-me na tá taa ké teu. Na ye mə nyənte təm ðe paa yəyətəyi təle. ⁵ Ma mayasaa na ma ná si pə kəla teu si má wiina tá taapalaa pane na pá tɛɛ nəyɔ na pá polo

mə tɛ, na pá taɣanəxi kʉcɔɔv kʉpaŋkʉ ŋku í tɔma sɪ í ká la tɔ. Maa kɔɔ na má kəŋ tɔ, pə təna pə nyɔɔsaa təkəŋkəŋ na pə hólí sɪ luyʉ kʉlɔmʉyʉ kɛ í lapənaa, pə taɣa kʉcaaluyʉ nakʉlí.

⁶ Í tɔɔsɪ teu sɪ ye wei ɪ tuu pəcɔ, pəcɔɣɔ ɪ ká kʉ, na wei í tuu sɔsəm, sɔsəm kɛ ɪ kəŋ kʉm. ⁷ Ye mpʉ paa wei í ha isəna pə ha-ɪ tɔ, í taa hana wula yaa kʉcaaluyʉ. Pə taɣa pulv tɔɔ, wei ɪ haana laŋhulʉmlɛ tɔɣɔ Isɔ sɔɔlaa. ⁸ Na Isɔ wɛna pəsuyʉ sɪ í ha-mɛɣɛ kʉpantʉ kɛ sɔsəm, pəcɔ́ í taa laŋ mpi mpi í nyuləxi tɔ. Ama í hiki, na haləna pə kaasi na í lana təma kʉpana. ⁹ Pa ŋmaa Isɔ Təm taa sɪ:

Í ha kʉnyəntʉnaa na luyʉ kʉlɔmʉyʉ.

Í kʉpantʉ ɪ tɛŋ.

¹⁰ Isɔ wei ɪ ha tuulu kɛ kʉtutuuum na í ha-ɪ tɔɣnaya sɪ í tɔɔna ɪ tɪ tɔ, Isɔ ɪnɪ ɪ ká ha-mɛɣɛ kʉtutuuum təna mpi í nyuləxi tɔ. Isɔ ɪnɪ, ɪ ká la na pə pu, na mə kʉpantʉ huki sɔsəm. ¹¹ Isɔ ká tʉ mə niŋ taa kɛ isəna mpi pə wɛɛ tɔɣɔ tam na pəcɔ́ mu pəsɪ na í lakɪ kʉpantʉ kɛ tam. Ílɛ paɣalɛ ká sɛɛ Isɔ kɛ́ í na təmle kɛ kʉcɔɔŋ wei í lakɪ na tɔ pukina tɔ ɪ tɔɔ. ¹² Pə taɣa pulv tɔɔ, kookalɪ wei í lakɪ isəntɔ tɔ pə taɣa Isɔ yəlaa sənau tɔɔ tike. Ama pə yeki tɔtɔɣɔ na yəlaa sɛɛ Isɔ kɛ́ í na təmle. ¹³ Kookalɪ ɪnɛ ɪ lapʉ taa kɛ pu hólí mpi í kewa tɔ, na yəlaa paɣalɛ ká sana Isɔ kɛ́ isəna mpi í nuna na í lakɪ sɪ pə hólí sɪ í tɛma mə taa na Kilisiti Laapaalɪ Kʉpaŋ tɔ. Na paa sa Isɔ tɔtɔɣɔ isəna mpi mə na-wɛ na lelɛa í taluyʉ mə kʉpam na luyʉ kʉlɔmʉyʉ tɔ. ¹⁴ Na paa sələməɣəna-mɛ na Isɔ, na paa sɔɔli-mɛɣɛ sɔsəm kɛ pɛɛɛɛ taa pɛɛɛɛ nna Isɔ lapa-mɛ tɔ a tɔɔ. ¹⁵ Isɔ fɔɔ, nyá kʉcɔɔv fɛi kɛɛsuyʉ.

10

Pɔɔli təmle tampana hulʉyʉ

¹ Pɔɔli má, ma maɣamaɣa təkɛm ma wiikəna-mɛ. Ma wei yəlaa yɔɣɔtəxi sɪ ye ma wɛ mə kɪŋ ílɛ ma wɛ təhɛɛ. Ama ye ma fɛi mə kɪŋ ílɛ ma apalʉtʉ kpawayalɛ. Ma tɛɛkəxi-mɛɣɛ Kilisiti kʉpantʉ na ɪ leleŋ tɔɔ sɪ, ² í taa yele na waatʉ wei ma kəŋ mə tɛ tɔ má hólí ma apalʉtʉ. Pə taɣa pulv tɔɔ, ma huʉ teu sɪ maa huʉ ma apalʉtʉ kɛ mpa pa huʉ sɪ tə təŋəxi yulʉhʉwɛɛ kɛ yem tɔ. ³ Kʉpam tə wɛ tá yulʉtənyʉ taa yaa, ílɛ pə taɣa yulʉhʉwɛɛ kɛ yem kɛ́ tə təŋəxi na tɔ yookina. ⁴ Ama yoou wontu nti tá yoonɔ tɔ tə ta kɛ nti antulinya ɪnɛ ɪ yəlaa yoonɔ tɔ. Isɔ yoou wontu nti tə pəsəxi na tɔ wakəli təcɔɔsələ toŋ nyəntɛ tɔɣɔ tə yoonɔ. Tə wakələxi pəpəɔtʉ ləmayasɛɛ. ⁵ Tə kpɛɛsəɣəna pa təna mpa pa lakɪ kalampaani na pá kaɣatəxi sɪ pá taa nyɪ Isɔ tɔ pa huʉwɛɛ. Tə kɛɛ yəlaa huʉwɛɛ təna na toŋ na tɔ tʉyi Kilisiti tɔɔ sɪ pá nuna-ɪ. ⁶ Ye mu kəma na í la na pə ná sɪ í nuna təkɛpataa, ílɛ pə kaasa mpa pa təna na paa caaki nunaʉ tɔ tá sɔɔlv puwa sɪ tɔ hɔ pa ŋkpaŋŋ.

⁷ Paa mpi, pə tənuyv təw kə mə nyənəyənə. Ye yolv nəyolv i ten i taa si Kilisiti tənna-i, pəntv i mayasi teu na i ná si Kilisiti ti tá tətəy, isu i ti inu tə. ⁸ Pə taya pulv təw, paa ma sama ma ti na səsəəntv nti Tacaa ha-tv tə, fəele u kpaam se. Pə ha-tuyv səsəəntv ntəyi si pə la na i te mə taa na Isəw kəw səsəm. Ama pə taya si pə wakəli-mə. ⁹ Ma ηmaakuyv ma takəlasu tə, maa pəkəyi si má kpeeti mə pəntv se. ¹⁰ Nti yəlaa yəyətəyi təyole si: Pəwli takəlasu taa təm wə tən na apalv təw kə. Ama waatv wei i mayamaya i wə tá hekuv tə i wəw kəw təhəe na i yəyətəyi wə konyə. ¹¹ Ye wei i yəyətəyi mpv pəntv i nyi teu si nti tə ηmaa tá takəlasu taa kəw waatv wei tə fəi mə kin na nti tu la waatv wei tu wəw mə kin tə, pə kaa wəw ηkanjka se.

¹² Tə kaa nəki na tə kəena yaa tə mayasi tá ti na ləlaa mpa pa makv pa lanja taa si pa kəw pulv tə. Pa kəw iwəw kəw, na pa mayamaya pa caana pa kumayasuyv ηku paa mayasəna pa ti tə, na pa taa pa tike kə pa kpeesəyənə təma. ¹³ Ye tá, tá kaa pəsiv na təw sa tá ti na pə tēw caasa. Ama tə sanj tá ti na pəw kəesəna təmlə nte Isəw tv-tv təw tənaya. Isəw hana-tuyv mpaav si təw tala məw tē. ¹⁴ Isəna pa suna-tv təw tu ηmaana pəw təw, ye təw taa kəw məw tēw iləw mpuyole. Ama təw tala məw tēw teu na təw heeli-məyē Kilisiti təm Laapaali Kupa. ¹⁵ Pəw təw kəw tu ηmaana isəna pa suna-tv təw pəw təw. Tu sanj tá ti na ləlaa lapa təma nna tə. Ama təw caa kəw si məw taa tēmnaw kəw Isəw i səsəw, iləna təw pəsiv na təw la təmlə nte təw kəla ləw nyəntəw təw ayacaya təw məw hekuv, na təw taa ηmaana isəna Isəw su-tv təw pəw təw. ¹⁶ Pəw waali iləw təw pəsəyi təw yeləna Laapaali Kupa kəw tətənaa mpa pa wəw məw tēw ləw təw pa taa, na təw taa sa tá ti na nti ləlaa təma lapv kəw pa təma taa təw.

¹⁷ Pa ηmaa Isəw Təm taa si: Ye wei i caa i sa i ti, pəntv i sa i ti na nti Tacaa lapa təw. ¹⁸ Kupam, pəw taya yolv wei i nyənəyi i ti isu i kəw pulv təw inu i sam yana. Ama wei i təw Tacaa yəyətəyi kupantv təw.

11

Mpa pa yaa pa təyi tillaa kəw yem tə

¹ Ma kooliyi kəw si isəw wəw i tu nyən-i-m pəwəyəw kpa. Pəw wəw mpv mēw, i nyənəyi-m mpv. ² Ma wəna isəw wəw kəw məw təm taa kəw, iləw Isəw tənna-m isəw wəw kəw nte. Pəw taya pulv təw, i wəw kəw isu pəwli wei i ta nyəntəw apalv kəw paa pəw na máw təw si apalv kəw m konj kəw maa ha-i təw, apalv inəyole Kilisiti. ³ Ama ma nyəw kəw si pəw taa kəw na məw layatv saali na i ləw məw na Kilisiti i kpa. Tam na pəw wəw teu kəw isəna mpi təw. Na pəw kəw pəw láw isu Ifa ka yeluyv na təm map-i-pəwəw təm kəw i nəyəw taa na i tolisi-i təw. ⁴ Pəw taya pulv, i təma məw taa si nəyolv i kəw i kpaali-məyē nyəntəw Yesu nəyolv i təm na pəw táw kəna Yesu wei i təm táw kpaala-məw təw. Na i tanjaa tətəyətəyēw si i muyi nyəntəw fəesuyv nakvli kəw təm na pəw táw kəna Isəw Fəesuyv

ηku kv təm tə heela-me tə, na nyente Laapaalı nəγəlv na pə tá kəna Laapaalı Kupaη wei tə heela-me tə.

⁵ Ma ta huv sı mə nyente tillaa taa səsaa mpe pa tεε-m pulv taa se. ⁶ Ama pə pəsəyi pə wεe yəγətaya wawawa wei ma ta nyi tə. Təfə pa ta kəli-m nyəm. Tə hula-mεye mpyúy təcεicei ké paa mpi pə taa ké na paa timpi.

⁷ Waatu wei ma kpaalaya-mεye Iso Laapaalı Kupaη tə, faalaa ke ma kpaalaya. Ma pasa ma təyi mpyúy sı pə kusı-me. Yaa ma lapa mpv tə kawalaya nté? ⁸ Ma tisaa sı Yesu seelaa kpeka lenna í feləyi-m, de pə wε isu ma hulvsa aleyele na má səna-me. ⁹ Waatu wei maa wε mə te na konyəη wəna-m tə ma ta svki mə taa nəγəlvuy səγəla. Pə taya pulv, tá taapalaa mpa pa luna Masetoni tə pa kəna-m pə təna mpi pə lanja-m tə. Ma təka ma təyi sı pə taa kəə na má svki mə taa nəγəlvuy səγəla. Na mpv inəyi maa təkəyi ma təyi tam. ¹⁰ Na Kilisiti tampana nna ma təka isəntə tə ma kaa yeke mpi ma yəələγəna isəntə təγə yəələnav ke Akayi tetv təna taa. ¹¹ Pepe yelina na ma yəγətəyi mpv? Ma ta səəli-me tə pə təə yaa? Iso nyəma teu sı ma səəla-me.

¹² Isu ma lakuyv pənente tə mpyúy maa laki, dena má ləsi mpa pa həη pa ti na pá təη sı tá na-wε tə kaa təmle təγə pə taa. ¹³ Yəlaa mpe pá ké tillaa pəpətuvnaa ké. Pa looliyi nti pa laki tə tə taa na pá cesəγəna pa ti isu Kilisiti tillaa. ¹⁴ Na təle tə fei piti mεε, mpyúy Satanı mayamaya ná cesəγəna i ti isu isətəa tillu kupaη nəγəlv. ¹⁵ Ye mpv pə fei piti sı i təmle nyəma í cesəna pa ti isu sıyisuyv lataa. Ama te, pu te na pə felı-wεye mpi pa laki tə.

Pəəli konyəntəγəle ke Iso təmle təə

¹⁶ Ma tasəyi-təyi yəγətuyv ké, nəγəlv í taa nyəni-m isu ma ké kraηtv. Yaa ye í tu nyənəyi-m kraηtv ntə, í yaa-m kraηtv, dena pəcə má pəsi na má sa ma təyi pəcə tətə. ¹⁷ Nti ma yəγətəyi isəntə tə pə taya ntəyi Tacaə luyv wεe sı má sa ma ti inı. Ma yəγətəyi ké isu kraηtv. ¹⁸ Pə taya pulv təə, timpi yəlaa ləlaa saη pa ti na yulvhwεe ke yem tə, isu ma sama ma ti tətə mεε. ¹⁹ Mε mpa mε mə na mə ise tə, paa pa ta tu sələmi-me sı í mv kraηtvnaa, í mvyı-wεye. ²⁰ I yelaa ké sı pá pəsi-mεye yomaa, sı pá təkəna-me, sı pá puγusiyı-me, sı pá kpaakı mə təə na pá feləyi, sı pá makı mə nəəsi. ²¹ Tá icantv təə ké tá taa la mpv. Pə wε feele sı má yəγətəyi mpv.

Paa na mpv tə, ye nəγəlv makı kanjante sı i wəna mpi i ká saηna i ti tə, ma pəsəyi na maa má kanjante tətə mεε. Ma yəγətəyi ké isu ma svv kraηtv. ²² Ntəη pa ké Hepəla nyəma yaa? Na má tətəγə te. Ntəη pa ké lseyeli nyəma yaa? Na má tətəγə te. Ntəη pa ké Apəlaham piya yaa? Na má tətəγə. ²³ Ntəη pa ké Kilisiti təmle nyəma yaa? Má ké Kilisiti təmle tv na pə kəli-wε. Ma lapa təmle na pə kəli-wε. Pa təka-m təm payale na pə kəli-wε. Pa mapam na pə kəli-wε, səm nəγə taa ké ma wε tam. ²⁴ Təm kakpası

ke Yuta nyóma mapa-m akpatée pəɣolayafei nule nule. ²⁵ Lom nyóma ná mapa-m təm tooso, pa yaga-m pee ke təm kulum si pa kuyu-m. Təm tooso ké lum lipa kpuləŋ wei i taa ma wee tɔ, ma caya ilim kuluməm na ahoɔ kulumɛɛ ke tenku taa. ²⁶ Ma cəɔɔ katatəlaya taa, pusi na ŋmulaa niŋ taa ké ma wee. Səm nəɣɔ taa ké ma we ma Yuta nyóma maɣamaɣa heku taa, na səm nəɣɔ taa ké ma we krai nyóma te. Na səm nəɣɔ taa ké ma we acalɛɛ taa, na səm nəɣɔ taa ké ma we wulaya tetu taa. Na səm nəɣɔ taa ké ma we tenku taa. Na səm nəɣɔ taa ké ma we tá taapalaa kucɛsaa kin. ²⁷ Pa yaa si kanjan̄si təma na wahalanaa səsaa tɔ, má nana. Təm paɣale ke maa kpətəɣi isəle. Nyɔɣɔsi na lukətu tɔ, paa pəɔsəɣi. Ma kpisa kutəɣu təɣu ke wulee wulee. Ma təɣu wahala na watu, paa wontuɣu kutakuyu ma feina. ²⁸ Na pə tu kaasa mpi tɔ, maa yɔɣətəɣi pə təm. Yesu seelaa kpeka təna təm nəɣəsɛɛ ná kuyu-m paa kuyan̄kuyu. ²⁹ Ye yulu nəɣəlv lapa icam, má laki icam tətəɣɔ. Ye pə tu nəɣəlv ke isayatu lapu, pə wuki-m ké təsəŋŋ.

³⁰ Ye pə wee si má sa ma təɣəlv, ma icantu ma icantu cəlvɔɣɔ maa saŋna ma ti. ³¹ Tacaɔ Yesu Caa Iso nyəmá si maa looliyi. Inəɣi paa saŋ tam. ³² Maa we Tamasi tɔ, wulav səsɔ Aletasi si kufəneɛ wei ke təna tɔ i su tan̄laa ke kolun̄a ŋka ka cəɔna icate tɔ ka nəɣɔ si pá kra-m. ³³ Ama pa tu-m sətəku səsəɔv taa na pá tisi-m na icate kolun̄a ŋke ka pətote. Mpu pə yelina na má fiti i niŋ taa.

12

Mpi mpi pə hvla Pəɔli na í ná tɔ

¹ Paa ti sam fei teu tɔ, isu ma sama ma ti. Pə lapa-m isu toosee taka na má ná mpi mpi na mpi Tacaɔ kulaa na í hólí-m tɔ, maa yɔɣoti pə təm ke pənente. ² Ma nyəmá isə seelv nəɣəlv, pusi lapa naan̄wa na liyiti kəlv pə kpaasuyv-i hatuu isətəɔ tɔ. Ma ta nyi si pə kpaasa-i tampana yaa pə lapa-i isu toosee taka ké kulapv tɔ. Ama Iso tike nyəmna. ³ Ma nyəmá si kupam pə kpaasa yulu inəɣi hatuu aləsanna taa. Ma tasəɣi yɔɣətuyv si ma ta nyi si tampana pə kpaasa-i yaa pə lapa-i toosee taka ké kulapv tɔ. Ama Iso tike nyəmna. ⁴ Na í nu pa yɔɣətaya tənaya təmnaa mpa yulu kaa pəsi na í yɔɣoti tɔ, na pə ta tu hav yulu pəyaya si ká yɔɣoti tɔ. ⁵ Yulu ine maa sam-i, ile ma maɣamaɣa ma kaa sa ma ti se. Ye pə we sam, ma icantu kin ke maa sana ma ti. ⁶ Ye ma ti sam ke maa pəkaya ma taa la kraŋtu se. Pə taya pulv təɔ, tampana ke maa heelaya tɔ se. Ama ma kra ma təɣi na ma ti sam, maa caa si nəɣəlv í nyəni-m si ma ké pulv na pə kəli isəna mpi í naaki na í nuku si ma laki tɔ.

⁷ Pə tu-m ma tənuyv taa ké kutəŋ kwəwuw si ma taa saŋ ma ti si maya pə kula səsəɔntv na pə hólí. Ile kutəŋ ŋku kv we ké isu Satani tillu wei i tilaa tɔ si í kayati-m na má taa sa ma ti tɔ.

⁸ Təm tooso ké ma sələma Tacaə ke kutəŋ kune ku təə si í waasi-m-ku. ⁹ Ama ı cə-m si ı pəlee paasi, pulv ta kaasi si í tasa-m lapv, si pə taya pulv təə, ma ıcantv taa ké inı ı toma ná naa teu. Ye mpv ma ıcantv ke maa sana ma ti na Kilisiti toma kenti ma təə. ¹⁰ Pə təə ké ıcantv na kutvəŋ na isənyəŋle na wahalanaa na laŋwakəlle səsəle, pə təna mpi ma naa isəntəŋə Kilisiti təə tə ma muŋələŋəna-wəŋi. Pə taya pulv təə, ma ké ıcam ıle ma toŋ taa toŋ nté təna.

Kələnti nyəma təm caalvuv ke Pəəli

¹¹ Ma yəŋətəŋi ké isu ma svv kraŋvuv, ıle mə yelina na má yəŋətəŋi mpv. Pv muna isu mu seenna ma təə. Mpi tə, paa ma ta ke pulv tə mə nyente tillaa səsaa mpe pa ta tee-m pulv. ¹² Pə lapa təma wena a húləŋi si ma ké tillu təŋə mə hekv taa na suulu səsə mee. Səŋəntv təma na ıə kəkələ nyəm na piti təma ke a lapənaa. ¹³ Nti tə taa ké pa ta la-me isu pa lakvuv Yesu seelaə kpeka lenna tə ye pə taya təkuvv mpi mə ta təkı-m tə pə paasi? Ma təm səpəna-meŋe təne inı tə taa.

¹⁴ Ma nyəsəŋi ma ti si ma kəŋ mə teŋe təm tooso nyəm, ıle maa caa si í təkı-m se. Mə mayamaya ke ma caa pə taya mə liyitee. Pə taya piya caləsəŋəna liyitee si si təə si caanaa. Ama caanaa caləsəŋəna liyitee si pa təəna pa piya. ¹⁵ Ye ma ma laŋhulvmlə nté si má təŋə mə təə ké pə təna mpi ma wena tə, paa ma ti má kv na pə səna-me. Ye máa səla-meŋe nıpvvə teu ıle, mu məŋna maya səlvuv ke pəcə?

¹⁶ ı nyəmá teu si ma ta musəna-me. Ama ləlaa ná teəna-tı si aciləŋəv ke ma lapənaa na má nyı-meŋe katəsi na pəpətunaə na má kra-me. ¹⁷ Mpa ma tila mə kiŋ tə pa taa nəŋəlv lapa na má təŋə mə təə? ¹⁸ Ma wiina Titv si í polo mə te na ma təŋsa ı waalı ké tá taapəlv ıle. Yaa í caa í tə si Titv təŋəna mə təə ke? Pə taya ma yaasi na ma ıkpatə ke Titv təŋaa?

¹⁹ Ntanyı pə kraŋəv waatv nəŋəlv tə ı hvv kele si tə pəkəŋi si tə keeli tá nyóŋ təə. Aai pə taya mpv. ıəna Kilisiti caaki tə nıpvvə tə yəŋətəŋi ıə ısentaa. Tá taapəlaa kəpama tə heeliŋi-meŋe pə tənaya nıpvvə si í pulv ləlv. ²⁰ Ma nyan si ye ma kəma na má tala mə te má taa mayana-meŋe nti maa caa tə tə taa, na mu taa na nti mu caa təŋə ma kiŋ. Ma nyan ké si pə taa kəə na yoo, na ıəsəemle, na páná, na kəlvvə pəkəv, na kutvəŋ, na yəŋətəŋə kraı nyəŋka, na ıəcav, na liyituvvə pə wee. ²¹ Ma nyan ké si má tala mə kiŋ ma ıə í taa pasa-m mə ısentaa na má kəə na má wii yəlaa pəŋəle mpa pa lapa ıŋəŋənaə ke tuu ləŋ, na pá tá yele tetelakasi, na asilima, na yaasi ıŋəŋəv wei paa təkəə tə pa təə.

13

Kantəkaya kəkpaalətv na seetv

¹ Təm tooso nyəm nté ma caa kəntε ke mə te tə. Aseeta nyéma naale yaa tooso ká húləna təmnaa təna mpa pa weε tə pa tampana na pécó. Pa ηmaa núpúyú Iso Təm taa ké. ² Ma kpaaləyi tuu mpa paa lapa isayatu tə na ləlaa si ye ma kəma na má kəə si ma naa-me, ma kaa wii nəyəlv pətətəle. Ma kəma təm naale nyəm tə ma təma-meγe kpaaləyv ke mpv. Pənentε ma fei mə kin ilε ma tasəyi-meγe kpaaləyv. ³ Ntəη í caa í ná si Kilisiti toη ke ma yəyətəyəna yaa pə taya Kilisiti toη yaa? I ká ná mee. Kilisiti u húləyí icantu natələyi mə təm taa se. Ama toma ke i húləyí mə hekú. ⁴ Paa na mpv i icantu təə ké pa kama-i səm tesika təə. Ama i wəna i weesuyu ke Iso toma taa. Tá na-i tə kpəntaa ké, na tə ké acamaa tətəyə. Ama yaasi wei tə lakəna mə kin tə pə húləyí ké si tá na-i tə wəna weesuyu ke Iso toma təə.

⁵ I mayasi mə mayamaya mə ti na í feη mə ti na í ná si í təkə Isəsele mpaav yaa í tá təkí. Ntəη í nyəmá teu si Kilisiti we mə kin na? Təv, í təmna Iso na mə taa tə, ye í pəsaa na í húlí tampana ke mpv ilε, mpvυle. ⁶ Ma huv si í nyəmá teu si tá kin, tə pəsəyi na tə húlí mpv mee. ⁷ Iso ké tə sələməyi si í yele na í taa la kawalaya nakəli. Tu caa si tə húlí tənε tə taa ké mpi tə pəsəyi tə, paa pu lu si pəsəyv ke tu pəsəyi, kvəntv ke tə caa mu laki. ⁸ Pə taya pulv təə, tə kaa pəsi na tə lu Iso tampana waalı. Iso tampana anəyi tu lana. ⁹ Tá kev acamaa na mu ké toηtonaa tə, tá laηa húləmaa ké. Pə təə tətəyə tə sələməyi si í la kvəntv ke teu. ¹⁰ Mpi pə təə ma we-me na pooluη na ma ηmaa-meγe takəlaya təyəle si waatu wei maa kəə mə kin tə ma taa lana-me na toη ke toma nna Tacaa ha-m tə. Pə ha-m toma anəyi si pə la na í polo ləlv, pə ta ha-m-ye si pə wakəli-me.

¹¹ Pənentε ma taapalaa pə lapa wulee. I lv si í té teu. I səsəyi təmayə apəlvv. I weε nəyə kvəlmaya, na í weε təma na leleη. Iso wei i sələyi na í haa alaafəya tə í weε mə kin.

¹² I sεε təmayə teu na í leli.

Iso yəlaa təna sεε-me.

¹³ Tacaa Yesu Kilisiti pεεleε na Iso sələyv na kvəntəyv ηku Feesuyu Naηηtv kəηna tə pə weε mə təna mə kin.

TAKĒLAYA ņKA PŌLI NMAAWA KALATI NYĒMA TŌ Kutuluṭu

PŌli ņmaa takĕlaya kaneye Kalati Iṣo seelaa mpa i mayamaya i pona Laapaali kupaŋ na pa mu tō. I ka nuwaya si yĕlaa kōma na pa seyesəyi-weye Yuta nyōma kulaputu. Ile i lanje ta heena pa kusēyesətu nti. Pə tō kē i tōma si: Laapaali Kupaŋ wei ma heelame tō i ta ke wei yulu lupa kulupu tō (1:11). I yōgōta tōtō si Iṣo pēlele yakəna yulu, pə taya kulaputu tənyu tō. Pə tō kē pə wee si tə təŋ Feesuyu Nanjtu nyəntu pə taya yĕlaa nyəntu.

Iṣona pa faɣa Kalati takĕlaya tō:

Laapaali Kupaŋ we kulom kē, titite 1–2

Iṣo pēlele yakəna yulu nyuɣu, titite 3

Iṣo seelw wei i fita yomle tō na i kulapəle, titite 4–5

Kutəkətu, titite 6

Seetu

¹ Maya tillu PŌli, ile pə taya isu yĕlaa tūna-m tiluyu. Pəyele pə taya isu yulu nōɣulw i teləsəna-m tiluyu mpi. Ama Yesu Kilisiti na Caa Iṣo wei i ka feesa-i waatu wei i səpa tō mpe pa mayamaya pa tūna-m-wi. ² Má na ma taapalaa mpa pa tēna pa we cəne tō tē tamsəna na tē ņmaa takĕlaya kaneye Kalati Yesu seelaa kpeka me si tē seeki-me. ³ Tacaa Iṣo na tá Sōsō Yesu Kilisiti pá hólí-meye pēlele na pá ha-meye alaafəya. ⁴ Kilisiti inu i hana i ti si i ya-tuɣu tá isayatu taa na í ləsi-tuɣu kuyeeŋ kutakeesəŋ ine i taa, na mpv inu pə kē Tacaa luyu nyəntu kē. ⁵ Tó tó Iṣo kē teeli ke tam tō. Ami.

Laapaali kulom inəɣəle kulom təkəŋ

⁶ Ma ta huw si í ká ha siyile ke ĩpóyú ləŋ ke wei i yaa-meye Kilisiti pēlele tō tō na í təŋ Laapaali Kupaŋ lelw, ma tutaa kē. ⁷ Ma yōgōtuɣu mpv tō pə taya isu Laapaalənaa Kupama we naale se. Ama ma nawaya si yĕlaa wee na pá lakí-meye yeleyele na pá caa pa kee Kilisiti Laapaali Kupaŋ inu. ⁸ Ye nōɣulw kōma na í heeli-meye Laapaali kufalu nōɣulw na pə tá kē wei tē tēma-meye heeluyu tō, Iṣo ká nana pūntu paa i kē awe. Paa tá taa yulu mayamaya, paa isətaa tillu nōɣulw mayamaya. ⁹ Tu tēma-meye heeluyu na ma tasəyi-meye heeluyu ke mpv, si ye nōɣulw kōma na í heeli-meye Laapaali kufalu nōɣulw na pə tá kē wei í tēma muɣu tō, Iṣo ká náná pūntu.

¹⁰ Ile pə luwa si yĕlaa isante nté ma caa yaa we? Aai, ama Iṣo isante ke ma pēkəyi. Ma caa si yĕlaa lanja í heena-m? Ye maa caakaya si yĕlaa lanja í heena-m ma taa la Kilisiti təmle tu.

Isəna pə lapə na Pəəli pəsi tillu tə

¹¹ Ma taapalaa ma heeliyi-me təfoo si Laapaali Kupaŋ wei ma heela-me tə ɪ ta ke wei yulv lupa kolupu tə. ¹² Ma ta nu-təyi yulv nəɣəlv ɪ kinj. Pə taɣa yulv nəɣəlv seɣesəna-m, ama Yesu Kilisiti mayamaɣa kulina tə təə na má nyi-ti.

¹³ ɪ nu isəna ma yaasi ka we waatu wei maa seesa isəle na Yuta nyəma Iso seev tə. Na í nyəmə isəna maa naasaya Iso seelaa kpeka təkəŋkaŋ na má seesa isəle si ma wakələyi-we təkpaataa tə. ¹⁴ Mpa paa ké ma piitim nyəma na pá ké ma saalanaa tə pa taa nəɣəlv ta haŋna-m pulvɣv tá Yuta Iso seev taa. Isəna maa təɣaya tá caanaa kətasi tə pə fei keesvɣv.

¹⁵ Ama Iso suulu təə ɪ ləsa-m na ma mpa ke waatu wei pa ta tu lələta-m tə, na í yaa-m si má la ɪ təmlə. ¹⁶ Pə kəma na pə maya Iso na í kuli ɪ Pəyalv təə si má nyəmi-ɪ təcəiceɪ, na má seɣesi mpa pa ta ke Yuta nyəma təɣə ɪ təm Laapaali Kupaŋ tə ma ta polo nəɣəlv cəlvɣə saawala lapv. ¹⁷ Pəyele ma ta polo Yosalem si ma naa mpa pa lapə tillaa na ma təə tə. Ama ma tē Alapv ke kprakpa, pəle pə waali ilena má məli Tamasi. ¹⁸ Pəle pə waali pə lapə pusi tooso təɣə ma pola Yosalem si ma nyəŋ Piyee. Ilena má na ílé tə ɣaya wee naanvwa na kakpasɪ. ¹⁹ Ma na tillaa taa nəɣəlv tə ta na ye pə taɣa Taca neu Saaki.

²⁰ Tampana təm ke ma keesəyi-meɣe takəlaya taa cəne, na Iso maa looliyi.

²¹ Pəle pə waali ma cəə Silii na Silisii pa tətənaa taa. ²² Pə na pə mpv tə Yuta tətə taa Yesu seelaa kpeka ta keesita-m. ²³ Ama pa yəɣəta ma təm ké na mpe pá nu kənu, si wei ɪni ɪ ka naasaya-tv tə kaɣana ɪ təŋna Iso seev mpi ɪ ka seesa isəle si í wakəli təkpaataa tə pə waasv lapv. ²⁴ Na pá saŋ Iso ké ma təə.

2*Pəəli na tillaa ləlaa*

¹ Pə lapə pusi naanvwa na liyiti ilena má məli Yosalem, na Panapaasi su-m, na má kpenna Titv tətə. ² Pə taɣa pulv təə ké ma pola Yosalem, Iso hvləna-m si pə wee si tələsi má polo ké. Ma na təna nyvɣv nyəma tə kota tá tike, ilena má kpaya Laapaali Kupaŋ wei ma laki mpa pa ta ke Yuta nyəma tə ɪ təm na má keesi-we təcəiceɪ. Ma luyv taa fei si mpi ma tema lapv na mpi ma təŋna lapv tə pə pəsi yem. ³ Na Titv wei ɪ təŋa-m mpv na í ké Kələeki tv tə pa ta caali-ɪ si í pəli. ⁴ Ama acesaa cesaa nyəma mpa pa sita tá hekv tə pəle pa lvrəna si í pəli. Acesaa cesaa nyəma mpe, pa ləlaa ké təkəv na pá svv tá hekv, si pa feŋiyi na pá ná tá na Yesu Kilisiti təkrentaa na tə we kasayampiitu nti tə taa tə. Pa caakaya ké si pá pəsi-tvɣv yomaa. ⁵ Ama tá tá ha-weɣe pə mpaav ke paa pəcə mayamaɣa. Tá səlāa ké si mə təə ilə tə təkɪ Laapaali Kupaŋ tampana təkpaŋkpaŋkpa.

⁶ Mpa ma tɔŋ si nyɔɔ nyɔma ke mpɔ tɔ, tɔ, ma ta nyi si tampana mpeyele nyɔɔ nyɔma yaa we tɔ. Ie paa pa tu kɛ mpa te, pɛ kulɔm. Iɔɔ ile u nyɛnɛɣi tɔ tɔ se. Mpe ini pa taa nɔɔɔɔ ta tasa-m tɔm kufatu natɛlɛɣi sɔsɔɔɔ si mɔ la. ⁷ Ama pa nawaya tɛkelekele si Iɔɔ tu-m tɛmlɛ si mɔ heeli Laapaali Kɔpaŋ ke mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔɔ teitei isu i tu Piyee ile si i heeli Laapaali Kɔpaŋ ke Yuta nyɔma tɔ. ⁸ Isu Iɔɔ kraɔ Piyee ke tillu si i paasɛna Yuta nyɔma tɔ mpɔ tɔtɔɔ i kra maɣa tillu si mɔ paasɛna mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ. ⁹ Saaki na Piyee na Yohaani, mpa mpe pa nyɛnɛɣi mpɔ si pa nyɔɔ nyɔma tɔ, pele pa nawa si Iɔɔ paasaa kɛ na i tu tɛmlɛ nteɣe ma niŋ taa na tɔ mpa. Iena pɔ kra mɔ na Panapaasi tɔ niŋ taa na pɔ ciɣiti. Tɔ lapa nɔɔ kulɔmaɣa ke mpɔ, iena tɔ tɛna tɔ yɔɔɔɔ na tɔ tisi tɛma si tɔ mɛlɛna mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ pa kiŋ na mpe pɔ polo Yuta nyɔma kiŋ. ¹⁰ Ama nti pa wiina-tu tɔɔɔ si, tɔ tɔɔ si pa kɔnyɛntɔnaa mpe pa tɔ, na ma lapa teu ke nti pa yɔɔɔ mpɔ si tɔ la tɔ.

Pɔɔli kalɛnav ke Piyee ke Antiyɔka

¹¹ Waatu wei Piyee kɔma Antiyɔka tɔ ma yooa-i yɛlaa taa kɛ i toola mpaɔ tɔ pɔ tɔ. ¹² Nti tɔ taa i toola tɔɔɔ si, Saaki ka tila napɛli, na waatu wei pele pa ta tata tɔ, Piyee na tɔ taapalaa mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ pa tɔkayana. Ama pele pa kɔma na pɔ tala, iena i se mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ pa cɔlɔɔ tɔɔ. Pɔ taya pɔɔ, i nyɛnɛɣana mpa pa sɔla pelɔɔ tɔm tɔ. ¹³ Tɔ taapalaa Yuta nyɔma mpa pɔ kaasaa tɔ pele pa tɔŋ Piyee ikpate tɔtɔ, halɛna pɔ kpeŋna Panapaasi na pɔ telɛ si iɛɣe pa icantu nti. ¹⁴ Saa wei ma nawa si pa tɔntɛ ta maɣa na pa ta tɔŋ Laapaali Kɔpaŋ tampana ke teitei tɔ, ma tɔma Piyee ke yɛlaa tɛna isentaa si: N kɛ Yuta tu pɔyele n lapa cɛnɛɣe isu wei i ta ke Yuta tu tɔ, n ta la isu Yuta tu ka la tɔ. Ie isɛnaya n nyɔmɔ si nɔnɔ n kɔ la na n caali mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ si pɔ la isu Yuta nyɔma?

Tɔ tɛm na Iɔɔ yakɛna paa wei i nyɔɔ

¹⁵ Tɔ maɣamaɣa tɔ kɛ Yuta nyɔma kɛ tɛsiɣisiɣi, tɔ ta ke asayaa isu piitim lempɔ nyɔma. ¹⁶ Paa na mpɔ tɔ nyɔmɔ si pɔ taya isu yɔɔ tɔŋɔɔ kɔsɛsutu tɔɔ Iɔɔ nyɛnɛɣi-i yɔɔpaŋ. Ama i tɛŋɔɔ i taa na Yesu Kilisiti tɔɔ. Tɔ maɣamaɣa isɛntɔ, tɔ tɛmna Yesu Kilisiti nɛɣi tɔ taa kɛna Iɔɔ nyɛnɛɣi-tɔɔ yɔɔpama. Tɔ tɛma tɔ taa na Yesu Kilisiti tɔɔ yoo, pɔ taya kɔsɛsutu tɔŋɔɔ tɔ. Pɔ taya pɔɔ, Iɔɔ kaa nyɛni nɔɔɔɔ yɔɔpaŋ ke i kɔsɛsutu tɔŋɔɔ tɔ. ¹⁷ Ye tɔ lɔki si Kilisiti tɔ pa nyɛnɛɣi-tɔɔ yɔɔpama tɔɔ pɔ naa si tɔ kɛ asayaa isu mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ, ile pɔ weɛ si Kilisiti kele isayatu caa yaa isɛna? Aai, pɔ taya mɔpɔɔ paa pɔ. ¹⁸ Ye ma kulaa na mɔ tayanɛɣi nɛm ke mpi ma tɛma yɔkɔɔ tɔ, pɔle pɔ hɔlɔɔ kɛ si ma ta ke kɔsɛsutu tɔŋɔɔ nɔɔɔ. ¹⁹ Ye kɔsɛsutu tɔm taa, ma sɔpaya tɛnanɛŋ, na kɔsɛsutu nti tɔ maɣamaɣa tɔ kɔna-m mpɔ.

Na pə lapa-m ɱpɔ́yó si má wee Iso tike tɔɔ. Pa kv má na Kilisiti ke sɛm tesika tɔɔ. ²⁰ Na ma wev isəntəyɔ kayana tɔ pə taya ma mayamaya ma wenna. Ama Kilisiti wenna ma taa. Weesuyu ŋku ma wena saŋa taa isəntɔ tɔ ma tɛŋ ma taa na Iso Pəyalv tɔyɔ ma wena-kv. Iso Pəyalv ɱɪ ɪ sɔɔlɛna-m na í si ma sɛm. ²¹ Maa kpaləyi Iso kvɔɔv se. Ye kusəsutu ka yekayana na yulv pəsəyi kupaŋ ke Iso isəntaa, ɪlɛ pə we isu Kilisiti sɛpa yem kele.

3

Kusəsutu na táá tɛm na Iso pə tɔm

¹ Aaa, Kalati kumelɛmɛŋ mɛ, ɪlɛ nɔyɔlv nyala-mɛyɛ kvnyalv yaa isəna? Anɪ mɛyɛ pa tɛma keesuyv ke Kilisiti tesika tɔɔ sɛm tɔm tɔkelekele ke teu. ² ɪlɛ tɔm kulvmtv təkɔŋ ké ma pɔɔsəyi-mɛ, si í tɛŋyɔv Iso kusəsutu tɔyɔ í hika Iso Feesuyu yaa í nuv Laapaalı Kupaŋ na í mv-ɪ tɔyɔ í hikaa? ɪ cɔ-m na má nu. ³ Mə kumelɛntv tɔɔ ɱpɔ́yó? Iso Feesuyu tɔŋ ke í hikina mə təyi kancaalaya, ɪlɛna nɔɔnɔɔ í caa í tɛesəna mə mayamaya mə tɔŋ na? ⁴ Pə lapa pə lapa mə hekv na í hii layatvnaa mpa tɔ pɛle pa pəsə yem kele yaa? Aai, pə kaa pəsi yem ké mpv mɛɛ. ⁵ Isu Iso celvɔyɔv-mɛyɛ ɪ Feesuyu na í lakɪ piti tɛma ke mə hekv ke mpv tɔ, mə kusəsutu tɛŋyɔv tɔɔ, yaa mə Laapaalı Kupaŋ nuv na ɪ mvɔv tɔɔ ké pə lakɪ mpv?

⁶ Mpv ɱɪ pə yelina na pá ŋmaa Apələham tɔm ke Iso Tɔm taa si: ɪ tɛma Iso na ɪ taa, na ɪ taa tɛm mpəyi Iso ná nawa na ɪlɛ í yaa-ɪ yulvpaŋ na í mv-ɪ. ⁷ Pə tɔɔ ké í ká nyɪ teu si, mpa pa tɛma pa taa na Iso tɔyɔle Apələham piya təsiyisiyi. ⁸ Pə mayamaya pə tu we Iso Tɔm taa ké mpv si: Mpa pa ta ke Yuta nyáma tɔ paa kɔɔ na pá tɛ pa taa na Iso, ɪlɛna pá pəsi yulvpama. Na pə tɔɔ ɱnəyi hatuu lɔŋ Iso heela Apələham ke tɔm kvpantv tənɛ na tɔ we ŋmaatv taa si: Nyá tɔɔ ké Iso ká la atɛ yəlaa tənaya kvpantv. ⁹ Apələham tɛma Iso na ɪ taa na Iso lapɪ-ɪ kvpantv. Na mpv tɔtɔyɔ pa təna mpa pa tɛŋ pa taa na Iso tɔ, ɪlɛ ɪ lakɪ-weyɛ kvpantv ke mpv tɔtɔyɔ.

¹⁰ Mpa pa wee na pá tɛləyi si pa kusəsutu tɛŋyɔv tɔɔ ké pa hikiyi kvpantv tɔ pá na mpusi kele. Tə mayamaya ke pa yɔyɔta Iso Tɔm taa si: Mpusi tv nte wei ɪ tɛŋəyi pə təna mpi pa ŋmaawa kusəsutu takəlaya taa tɔyɔ tam tɔ. ¹¹ Pə tu naaki mpv tɔkelekele si nɔyɔlv kaa pəsi yulvpaŋ ke Iso isəntaa ké kusəsutu tɛŋyɔv tɔɔ. Ama pa ŋmaa Iso Tɔm taa təkpaata si: Wei ɪ ké yulvpaŋ ke Iso isəntaa si ɪ tɛma ɪ taa tɔ pə tɔɔ tɔ, pɔntv tike tvləyənə-ti. ¹² Pə taya pulv tɔɔ, kusəsutu tɛŋyɔv na táá tɛmnəv ke Iso tá kaa pulv. Ama pə wee ké isu pa yɔyɔtvɔy Iso Tɔm taa tɔ si: Wei ɪ tɔka kusəsutu tɛmnəa təna tɔ, pɔntv ká tvli-təyi tɔ tɔɔ.

¹³ Isəna Kilisiti lapa na í səyəlɪ tá mpusi ke ɪ mayamaya ɪ nyɔyɔv taa tɔ pə tɔɔ ké ɪ pəsaa na í ləsi kusəsutu mpusi ɱnəyi tá tɔɔ. Tə mayamaya ke pa yɔyɔta Iso Tɔm taa si: Ye pa laalaa na pá pusi wei na tvyɔv, mpusi tv ké. ¹⁴ Pə lapa ɱpɔ́yó si kvpantv nti Iso ka

tōma si i laki Apələham tō, í la-təyi mpa pa ta ke Yuta nyəma təyō Yesu Kilisiti tō. Na tá táá temnav ke Iso yelina na tē hiki Feesuyu Naŋtu wei Iso ka tōma si i ká ha-tu tō.

Kusəsutu na Iso kupantvnaa pə təm

¹⁵ Ma taapalaa ma keesəyi-meɣe yəlaa tá ta kulaputu na í cekəna. Ye yulu caya na í tayaní pə təna təmamam ké isəna i caa pá lana i wənav ke i səmə waali, na í tu takəlaya taa na í si, nəyōlv u pəsəyi na í ku-ti yaa í sōsɔsi i nyəntu ke tē tō. ¹⁶ Aŋha, m̄p̄yōy pə wɛɛ na nti Iso ka tōma si i ká la Apələham na i pəyaya tō. Pa ta ŋmaa Iso Təm taa si i piya, si pə taa kəɔ na pə lá isu yəlaa payale. Ama pa təmayə si: Nyá pəyaya, si pə hólí si yulu kulvm ke pa paasənaa, na yulu inəyələ Kilisiti. ¹⁷ Nti ma caa ma hólí təyələ si: Iso ka tayanana nti i caa í na i yəlaa pá la tō, haləna í tō si i ká tōki i nəyō suw. Pə kōma na pusi la nasəle na hiu na naanwa (430) ké, iləna kusəsutu təm lu. Kusəsutu təm luw mpv tō, pə fɛi si tələ tē ku nti Iso tēma tayanvuy tō, na mpi mpi i tōma si i ká la yəlaa tō tələ tē saali yem. ¹⁸ Pə taya pulv, ye isu kusəsutu təkəlaa ke Iso təŋəyi na í haa i kuvəŋ wei i ka siwa i yəlaa tō tō, ilə pə taya nəyō suw nté. Ama cəne ilə Iso ka tōma si i ká la Apələham ke kupantu təyō i lapa-i-təyi faalaa.

¹⁹ Pepe nyuvv tō ké pa su kiin ilə? Pa sōsɔa ilɣe suw ké si pə hólí yəlaa ke pa kulaputu nti Iso u caa tō. Pə wɛɛ si kusəsutu nti tē caya mpv, haləna Apələham pəyaya ŋka ka tō Iso ka tōma si i ká la kupantu nti tō ká kəɔ. Na isotaa tillaa ke Iso tilina kusəsutu nti, na yulu ke pələ pa celaa si í teləsi i lelaa. ²⁰ Ama ye timpi pə ké si yulu kulvm təm ke pə paasənaa, ilə teləsəlv nəyōlv i kaa wɛɛ pə taa tōtō. Na mpv inəyi pə tu wɛɛ, Iso wɛ kulvm ké.

Kusəsutu nyuvv

²¹ Ilə pə luwa si kusəsutu na mpi mpi Iso tōma si i ká la tō pu krentəyi kele? Aai, pə taya mpv se, paa pəcɔ. Ye paa tu kusəsutu natəli nti tē pəsəyi na tē lá na yəlaa hiki weesuyu, aŋhaa, ilə kusəsutu təŋvuy ka yekayana nté na yulu pəsəyi kupan ke Iso isentaa. ²² Ama pa ŋmaawa Iso Təm taa si isayatu ŋmakəla yəlaa təna təpai. Na pə wɛ mpv, si mpa pa tēma pa taa na Yesu Kilisiti tō, pá hiki kuvəŋ wei Iso ka tōma si i ká ha təyō pa taa temnav tō.

²³ Táá temnav ke Iso taa kənta ilə, kusəsutu ka təkəna-tu isu saləkətvnaa, na pə tanja si pə kəɔ pə kuli-tuyv Iso táá temnav təm nti tē tō. ²⁴ M̄p̄yōy pə lapa na kusəsutu wɛɛ isu tá tō nyənlv haləna Kilisiti kəɔ, si tē tē táá na Iso na pə lá na tē pəsi kupama ke Iso isentaa. ²⁵ Pə nente Iso táá temnav təm nti tələ tē kōma ilə kusəsutu ná fɛi isu tá tō nyənlv tōtō.

²⁶ Tōv, mɛ mə tēma mə taa na Iso təyō í pəsa i piya ke mə na Yesu Kilisiti mə krentvuy tō. ²⁷ Pə taya pulv, mə təna təpai pa sə-meɣe Iso lvm si mə na Kilisiti í krenti na í kpayə Kilisiti kin

ke yaasi kofalv na í tǎki. ²⁸ Waatu iní, pǎ fei sí Yuta tv ntǎ, ine ílé í ta ke Yuta tv. Yaa yom ntǎ, kasayǎmpu ntǎ. Yaa apalv ntǎ, alv ntǎ. Ama mǎ na Yesu Kilisiti í kǎenta mǎ tǎnǎya kulum kǎ, fayav fei. ²⁹ Ye Kilisiti tǎnna-me ile í kǎ Apalaham piya kǎ, na í kǎ hiki kǎpantǎnaa mǎpǎ Isǎ tǎma sí í kǎ ha-me na pǎ pǎsí mǎ nyǎm tǎkpataa tǎ.

4

¹ Nti ma wǎna na mǎ caa ma tasǎna-me ye kilisinav tǎyǎle sí, pǎyaya nka ka wǎe na kǎá te na kǎ tǎyǎ ka caa wǎnav tǎna tǎ, ka pǎcaatu ka wǎe kǎ ísu yom wǎv tǎ. Pǎyele nke kaa tǎna na kǎ tí pǎ tǎna. ² Ka pǎcaatu tǎna taa ka wǎ paasǎnlǎa niŋ taa, na pele pa lakǎna-ke ye pǎ tǎna halǎna kǎ kǎ kǎ tala pusí isǎna ka caa ka suwa tǎ. ³ Tá tǎtǎ waatu wei tí wǎ ísu piya tǎ, tí wǎ antulinya ine í pǎ tǎna pǎ kancaalaya nyǎm taa kǎ na pǎ kǎ-tǎyǎ yomaa. ⁴ Ama pǎ kǎma pǎ tala saa wei Isǎ ka suwa tǎ, ílǎna í tíli í pǎyaya, na alv ílǎna-ke, na kǎ tǎŋ Yuta nyǎma kulapǎtv. ⁵ Ka kǎma mpǎ sí ka cekí mǎpǎ kǎsǎsutv ka tǎkaa tǎ na tǎ hiki mǎpǎav na tǎ pǎsí Isǎ piya.

⁶ Isǎ tv í Pǎyaya Feesuyú ke tá taa sí pǎ hólí teu sí tǎ kǎ í piya mayamaya, na Feesuyú nkv kv yelina na tǎ yaa Isǎ sí ma Caa Paapa. ⁷ Ye mpǎ ile n ta ke yom tǎtǎ, ama n pǎsa pǎyalv ke. Na ísu n kev í pǎyalv ke mpǎ tǎ, Isǎ kǎ ha-ŋ kǎpantǎnaa mǎpǎ í sí í piya tǎ tǎ.

Kalati nyǎma tǎm caalǎyi Pǎli

⁸ Tuu lǎŋ í taa nyí Isǎ, na í tǎŋaya mpi pǎ ta ke Isǎ mayamaya tǎ na í pǎsí pǎle pǎ yomaa. ⁹ Ama pǎnente ísu í nyǎmǎ Isǎ, yaa ísu Isǎ ílé í nyǎma-me tǎ, pepe tǎ kǎ í caa í mǎli pǎ tǎna pǎ kancaalaya nyǎm mpi pǎ taa fei waav na pǎ wǎ yem kǎ mpǎ tǎ pǎ taa? Na pǎ kǎma suwe tǎtǎ na í caa í tǎsa pǎ yomaa lapv? ¹⁰ Mǎ íse seena mǎ kuyeyǎ kǎpampan fayasuyú na mǎ ísǎtǎnaa kǎpama na mǎ waatǎnaa kǎpama na mǎ pusí kǎpǎŋsí fayasuyú ke teitei. ¹¹ Mǎ tǎm cǎpa ma lanle ke teu kǎ. Ísu ma íwule ntǎ tǎ tǎnǎya mǎ tǎ kǎla hǎntv ntǎ yaa?

¹² Ma taapalaa, ma wiikina-me sí í tǎŋ ma íkǎte ísu ma mayamaya ma tǎŋa mǎ íkǎte tǎ. Í ta la-m ísayatv natǎlǎyi tíli se. ¹³ Na í nyǎmǎ teu sí ma kv tǎŋ tǎ kǎ ma heela-me ye Laapaali Kǎpǎŋ ke tǎm kancaalaya nyǎm. ¹⁴ Na í ná cǎsǎe ke sǎsǎm ke ma wǎsǎsí nsí sí taa, paa na mpǎ í tá cvtí sí ma tǎm nti tǎ nu-me. Pǎyele í ta lǎ-m, ama í tǎka-m teu kǎ ísu ísǎtaa tillu nǎyǎlv, yaa ísu Yesu Kilisiti mayamaya. ¹⁵ Waatu iní mǎ lanjhulǎmle tǎ paa pǎsǎyi. Ile kayana í na-we tǎtǎ? Halí ma pǎsǎyi mǎ lǎsí mǎ nyulǎyú sí waatu iní í taa, pu lakaya mpǎ, paa mǎ íse mayamaya í ka lǎsaa na í tv-m. ¹⁶ Ísu ma heeluyú-me ye tampana tǎyǎle ma pǎsa mǎ kolontu yaa?

17 Yəlaa pane pa laki ké na n nawa n tɔ si pa sɔla-meyɛ teu. Aai, pə taɣa mpv se, paa pəcɔ. Pa caaki ké si má na-me tɔ wakəli, na í mələna mpe pa tɔɔ na í nyənəyi pa tike. 18 Pə we teu si yulu í sɔləyi ɪ lelu ke mpv yaa. Ama kɔpantu lapv taa ké í ká sɔləyi m̀p̀ỳỳ tam, pə taa we waatu wei ma we mə kin tɔ tike. 19 Ma piya kɔpama, ma tayana wɔsasi taa ké sɔv ke mə tɔɔ. Na wɔsasi nsi si nəɣəsəna isu lɔlyu wɔsasi takuyv alv tɔ, si pə la na í kpaɣa Kilisiti yaasi na mə na-í í nəɣəsəna təmaya teu. 20 Pepe pukina-m mə hekv ke nɔɔnɔ isəntɔ na má heeli-meyɛ kɔfatvnaa. Pə taɣa pulv tɔɔ, mə tɔm caala-m sɔsɔm ke cəneyɛ.

Akaa na Saala pa tɔm

21 Me mpa í caa kusəsutv í tɔki-me tɔ, ma pɔsəyi-me si í nuwa nti pa ηmaawa kusəsutv nti tɔ takəlası taa tɔ, yaa í tá nu? 22 Pa ηmaawa si Apələham ka wena piya naaleɣe, kasayampu ná lɔla-ɪ lɛɲka na yom náá lɔli-ɪ lɛɲka. 23 Isɔ ka tɔmna si kasayampu ká lɔli. M̀p̀ỳỳ kasayampu kɔma na í lɔli na pə mv Isɔ nəɣɔ taa tɔm təkɛɛ. Ama yom ná lɔla ɪ nyəɲka ke yem ké pulv fei. 24 Tɔm tənɛ tɔ h́ĺĺý-tyv yaasi nəɣɔlyv. Alaa mpe pa we ké isu Isɔ nɔɔsi nsi í na ɪ yəlaa pa kpɛntaa na pá pɛɛli tɔm naale tɔ. Kancaalaya nəɣɔ nté Akaa, na ηke ka kɛna Sinayi puyv nyəɲka, na ká lɔləyi yomaa. 25 Akaa inı ɪ kɛna isu Alapv Sinayi puyv, na ɪ nəɣəsəna Yosalem ıcatɛ nte tɔ we saɲa isəntɔ tɔ, na tɔ na tɔ yəlaa tənə mpa pa ké yomaa tɔ. 26 Yosalem wei ílɛ ɪ we isɔtaa na í ké tá tənə tá too tɔ ílɛ ɪ ké kasayampu ké. 27 Tɔ mayamaya ke pa ηmaawa Isɔ Tɔm taa si:

Alv kaalɔlaya nyá nyá laɲle í hulvmı.

Nyá wei n ta tu məli paa tɔm kolum tɔ, wiliti teu.

Alv wei pa lɔ yem tɔ ɪ ká kəli piya ke

alv wei ɪ wena paalv tɔ.

28 Ma taapalaa, ye me ıle Isɔ ka tɔma si paa lɔli-me tɔɣɔ pa lɔla-me. Na pə lapa teitei isu ɪ ka tɔma si paa lɔli Isaaaka na tampana pá lɔli-ɪ tɔ. 29 Pəyaya ηka paa lɔla yem ké mpv tɔ ka tukaya ηka pa lɔləna Isɔ Feesuyv tɔɲ tɔɣɔ konyɔɲ. Na mpv inəyi pə we saɲa wɔle tənɛ tɔtɔ. 30 Na ntiyi pa ηmaawa Isɔ Tɔm taa yee? Pa ηmaawaya si: Tɔɣɔnı alv yom inı na ɪ pəyaya na pá tɛɛ. Pə taɣa pulv tɔɔ, yom pəyaya na kasayampu pəyaya pa kaa kpɛntı na pá tala pa caa wontu. 31 Pə tɔɔ ıle ma taapalaa, tɔ ta ke yom piya se, ama tɔ ké kasayampu piya ké.

5

I taa yeke na í pəsi yomaa tɔtɔ

1 Kilisiti cɛpa-tyv tá yomle taa ké si tɔ pəsi kasayampiya təkɛm. Pə tɔɔ ıle í səɲ tɔca, na í taa yeke na cɛpv pənɛ pə tɔm liyiti-me na í tayanı yomaa ke pəsuyv tɔtɔ.

² I to ηκρανη κε teu, Pəoli má ma tɔləxi-meyɛ təfoo si, ye í tɛma mə taa na í pɛli, pə wɛ isu Kilisiti kəntɛ lapa mə kin nte yem. ³ Ma tasəxi yəlaa tənaya kpaalɔyɔ si, wei í pɛlaa, tɛlası isu ı tɔka kəsəsutɔ tənə təpai, ı kaa sɛki pɔlv. ⁴ Mɛ mpa í caa si Iso í nyəni-meyɛ kɔpama ke mə kəsəsutɔ təɲɔyɔ tɔɔ tɔ, mə na Kilisiti í yaa ké na í pɛɲ mə təxi Iso pɛɛɛɛ. ⁵ Ye ta ilɛ tə nyəmá si Iso ká pəsı-tɔyɔ yɔlvpama na tə taɲa ɲpúyɔ na Iso Feesuyɔ toɲ wei ı lakı tá kin ke tá tɛm Iso na tá táá tɔ pə tɔɔ tɔ. ⁶ Pə taya pɔlv tɔɔ, ye tá na Yesu Kilisiti tə laalaa na tɔ kɛntı, paa tə pɛlaa paa tə ta pɛli pə lu kɔlvɔm ké. Ama mpi pa caa təyɔɛ si tɔ tɛ Iso na tá táá na táá tɛm mpi pə taa ké sɔɔlvɔyɔ ná wɛɛ na kɔlvɛ kv təɲa.

⁷ I ka lakaya teu ilɛ nɔɔnɔɔ awe lapa na í məli hɛɛv ke tampana təɲɔyɔ taa? ⁸ Nti pa heela-mɛ na í tɛ mə taa na í tisi tɔ tə ta luna Iso wei ı yaa-mɛ tɔ ı kin. ⁹ Pa tuka ituule si: Kɔkɔsvɔm ke pəciimaya kpaasəyənə somtu təfɔvɔ. ¹⁰ Paa na mpv Tacaa yɛlaa na má wɛɛna naani ke mə tɔɔ təkpaataa si í kaa kpaɣa hɔwɛɛ nna a fayana ma nyənə tɔ. Ama wei ı lakı-meyɛ yɛɛyɛɛ tɔ paa ı ké wei tɛ Iso ká nana pɔvntɔ.

¹¹ Ma taapalaa ye pɛlvɔyɔ tɔm waasv ke ma təɲna lapv tɔtɔ, paa tukaya-m kɔnyɔɲ suwe tɔtɔ? Ye pı wɛ ɲpúyɔ tampana, Kilisiti wei pa kama tesika tɔɔ na maa kpaaləxi ı tɔm tɔ ı tɔm ntı tə taa wı nɔyɔlv. ¹² Ama ma kooliyı ké si mpa pa lakı-meyɛ yɛɛyɛɛ ké mpv tɔ pɛɛ pá lakı mpv na pá puki tɛ, halənə pá pəsı kataası ke pa mayamaya.

¹³ Ma taapalaa ye mɛ ilɛ pa ləsa-meyɛ si í pəsı kasayampiya. Ama kɔlvmtɔ ké si í taa hvv si ye í pəsə kasayampiya ke mpv í hika mə təyɔɛ si í təɲəxi mə yɔlvwɛɛtɔ kɔnyuləɲ. Aai pə fɛi mpv se. Ama ntı təyɔɛ si í sɔɔləxi tɛma, na í tɛɲ tɛma, na mpv inı pə lapv svvna-meyɛ teu. ¹⁴ Kəsəsutɔ tənə nyɔyɔ nte si: Sɔɔli nyá təyɔntəɛ isu n ká sɔɔli nyá tı tɔ. ¹⁵ Ama ye í lakı isu taalɛ wontu na í cələxi tɛmaya səkpaɲ na kɛla na í wakələxi tɛmaya mpv, í la laakalı, təfɔ í ká kɔɔ na í kv tɛma təkpaataa ké atɛ cənɛ.

I təɲ Iso Feesuyɔ nyəm

¹⁶ Nti ma wɛna si ma heeliyi-mɛ təyɔɛ si í təɲəxi nti Feesuyɔ Nanɲtɔ hóləyí-mɛ təyɔ tam, í taa nuna mə yɔlvwɛɛtɔ kɔnyuləɲ. ¹⁷ Pə taya pɔlv, yɔlvwɛɛtɔ kɔnyuləm na Feesuyɔ kɔnyuləm pə ta kaa pɔlv, halənə pu tu caa pɔ nu tɛma sɔɲ. Pə tɔɔ ké u pəsəxi na í lá isu mə mayamaya ı caa tɔ. ¹⁸ Ye nti Feesuyɔ Nanɲtɔ hóləyí-mɛ təyɔ í təɲəxi ilɛ í ta ké kəsəsutɔ yomaa tɔtɔ.

¹⁹ Paa wei ı nyəmá teu ke isənə yəlaa mpa pa təɲəxi pa yɔlvwɛɛtɔ tɔ pa kɔlapɔtɔ wɛɛ tɔ. Asilima na tɛtɛlakası isayası na yaasi isayav. ²⁰ Pa paasəyənə tıɲ laav na topotopo tɛmanaa. Pa lukı tɛmaya kolɔɲa na pá yookina tɛmaya tam na isɛsɛɛmɛɛ hanja pa hɛkv, pa kəla pááná na ikəllɛ pɛɛkɔyɔ, n ká ná pa fayaa na pá tala kpekə kpekə na pá svv tɛmaya yoonav. ²¹ Ye ı nawə ı

təχəntəle pəlv ɪ taa haŋ, pa ké sɔlvnyɔɔlaa, pa fei pa ti kpaɔv kɛ leleŋ nuli ɪ taa, na pá lakɪ ɪsaɣatv lentənaa kɛ mpv tətə. Ma tasəxi-mɛɣe heeluyv ɪsu ma tɛm-mɛɣe heeluyv tə, pa təna mpa pa lakɪ mpv tə pa kaa felɪ nɔɔhəle kɛ ɪsɔ Kawulaya taa.

²² Ama ɪsɔ Feesuyv ná lakɪ na yəlaa sɔɔləxi təma na pá hikiyi laŋhɔlvmlɛ, na pəlv ɪ pɛkələxi-wɛ, na pá wɛna təma na suulu, na pa wɛna pɛɛɛɛ na pa lakɪ təmaɣa kɔpantv na pá təŋəxi tampana. ²³ Na pa wɛ təpamm na pá təkəxi pa təxi teu. Kiiu fei ŋku kv kɔvi tənɛ ɪni tə taa natəli tə. ²⁴ Mpa pa pəsa Yesu Kilisiti nyóma tə pɔntvnaa kpeŋna pa yɔlvwɛɛtv na tə kɔnyuləŋ na tə kɔtəvnaa ké na pá kú tənəŋnaŋ. ²⁵ Feesuyv lapəna na tə hiki weesuyv pə tɔɔ ké tu yele na tə təŋ mpi kv hóləxi-tv tə. ²⁶ Tə taa həŋ tá ti na tə kraasəxi, tə taa kɔsəxi tá təma pááná na tə lakɪ təmaɣa ɪsɛsɛmɛɛ.

6

I təŋ təma

¹ Ma taapalaa, ye nɔɔɔlv í pənta natəli, mɛ mpa í təŋəxi ɪsɔ Feesuyv kɛ teu tə í məŋna pɔntv kɛ mpaav kɔpəŋkv taa na í lapɪ-ɪ təpamm. Ma tasəxi-mɛɣe sɛɣɛsvv sv paa mə taa wei í feŋ ɪ ti na ílɛ í taa kɔɔ na í tasa maɣasvɔv taa ké hotuyv tətə. ² ɪ səŋna təmaɣa mə kɔpɛkələmnaa taa. Ye í lapa mpv ɪ yoosa Kilisiti kɔsəsutv təna nté. ³ Ye yɔlv həŋ ɪ ti, pəyele ɪ ta tala pəlv, pɔntv puɣusiɣi ɪ təxi. ⁴ Ye wei ɪ caa í yɔɔləna ɪ yaasi teu nyəŋ pɔntv í taa tvv lɛlaa na í sa ɪ təxi yem. Ama í wiili ɪ maɣamaɣa ɪ yaasi taa na ye pə nəχəsəna yɔɔlvɣv ɪɛ ɪ yɔɔli. ⁵ Pə taya pəlv tɔɔ, paa wei ɪ kɔlapɔtv mələxi ɪ nyvɣv taa ké.

⁶ Ye nɔɔɔlv sɛɣɛsəxi wei ké ɪsɔ Təm pɔntv í cosiɣi ɪ wɛnav təna taa na í haaku ɪ sɛɣɛsəlv ɪni.

⁷ Hei ɪ taa puɣusi mə ti yoo, paa nyənəxi ɪsɔ ké yem fa. Yɔlv í tuu mpi mpəxi ɪ kvŋ. ⁸ Ye yɔlvwɛɛtv kɔnyuləm kɛ ɪ təŋaa na í tuu, yɔlvwɛɛtv nti tu yelina na í kɔɔ í kv səm. Ama ye mpi ɪsɔ Feesuyv caaki təχə ɪ təŋaa na í tuu, kvɛ kv yelina na í kɔɔ í kv weesuyv ŋku kv təŋ tə. ⁹ Tə taa la felentv na kɔpantv lapv. Pə taya pəlv tɔɔ, ye tə ta lə tá apalɔtv haləna pə tala pə waatv mpi tu kv tə pu tɔɔ səsəm. ¹⁰ Pə tɔɔ ké ye tə hika mpa kɛ timpi tə la yəlaa tənaya kɔpantv. ɪɛ pə kələna tá na mpa tə kaa ɪsɔ sɛɛv tə.

Pəɔli tasəxi-wɛɣe kpaalvɣv na ɪ sɛɛtv

¹¹ Təv, í ná ɪsəna ma ŋmaaki-mɛ na ma maɣamaɣa ma niŋ kɛ cəne na ŋmaatv pɛɛ kvyasələɛ tə. ¹² Mpa pa yɔɔləχəna tɔɔ nyəm na pá caa yəlaa í sa-wɛ tə mpɛ pa caana sv pá caali-mɛ na í pɛli. ɪɛ paa caa sv pá tv-wɛɣe kɔnyəməŋ kɛ Kilisiti səm tesika təm tɔɔ təχə. ¹³ Yəlaa mpa ɪni pa pələxi mpv tə paa təŋəxi kɔsəsutv se. Ama pa caa ké sv ye mu nuna-wɛ na í pɛli ɪɛ pa sa pa ti sv mpɛ pa yelina í kəta mə tənɔvɣv tɔɔ ké kvkətəm pəne. ¹⁴ Ma ɪɛ ye pə

taya Yesu Kilisiti səm tesika ma kaa yəoləna pulu. Tesika ŋke ka tɔɔ ké má na antulinya tɔ fayana tɔma təkpatakpata na lɛlv ta nyi si lɛlv wɛɛ. ¹⁵ Paa n pɛlaa paa n ta pɛli pɛ lu kɔlv m ké. Ama nti tɔ wɛɛ tɔɔlɛ si n layasi na n pɛsi yulv kɔfalv. ¹⁶ Mpa paa tɛlɛsɛyi pɛlvɔv tɔm kɛ lɔlv kɛ pa weesuyv taa tɔ ma kooliyi ké si Isɔ í ha pa tɛnaya alaafɔya na í la-wɛyɛ kɔpantv na í kpɛnna i yɔlaa samaa tɛna tɛpai na í la mpv.

¹⁷ Pɛ kaasuyv tɔ, nɔɔlv í taa tasa-m wahala tɔyɔv tɔtɔ. Pɛ taya pulv tɔɔ, tɔntɔlɔŋ wei i wɛ ma tɔɔ isɛntɔ tɔ i hólóyi kpakpaa ké si ma ké Yesu yom.

¹⁸ Ma taapalaa mɛ Taca Yesu Kilisiti í hólí mɔ tɛnaya pɛlɛɛ. Ami.

TAKƏLAYA NJKA PƏDLI NMAAWA IFEESU NYƏMA TƏ Kutuluṭu

Lom icate taa ké Pəḍli ka we waatu wei i ηmaa takəlaya kane tə. Paɣale huuki si Ifeesu həɣəluɣu taa Yesu seela kpeka paɣale ke i ηmaa-ke. Pəḍli hólóyí isəna Isə tayana yəlaa nyuɣu yaɣu təm tə, na Yesu Kilisiti haakəna nyuɣu yaɣu mpəyi saa wei yulu tɛɲi-i na i taa tə. Pə ké Isə kuɔɔv ké. I hula si Yesu seelaa wee ké isu yulu tənɣu pilimile, na tə təw niɲ na nɔɔhe, na paa wei na i kolapəle, ilena pa wena nɔɔv kulɔmaya. Pəḍli caaki si yəlaa í nu teu ilena í kpəna i seɣesɣu na kutuluɣu si Isə seelaa wee isu kutuluɣu na Yesu keke kite tɛe pəle. I kpəpəna tətəɣo apalu na alv ke təyaya taa si Yesu wenna isu paalu na Isə seelaa náá wee isu alv.

Isəna pa faɣa Ifeesu takəlaya tə:

Yesu Kilisiti nyuɣu yaɣu, titite 1–3

Təntɛ kɔfate, titite 4–6

Seetv

¹ Maya Pəḍli, Isə luɣu lapəna na má lá Yesu Kilisiti tillu, má ηmaakəna takəlaya kaneyɛ Isə yəlaa mpa pa we Ifeesu na pá na Yesu Kilisiti pa kpəntaa na pá nukəna-i tə. ² Tacaa Isə na tá səsə Yesu Kilisiti pá hólí-meyɛ pɛleɛ na pá ha-meyɛ alaafəya.

Isə lapa-tɣuɣv kɔpantənaa mpaya Kilisiti təw tə

³ Tə sa Isə Tacaa Yesu Kilisiti Caa ke teu. Tá na Kilisiti tá kpəntɣu təw Isə inu i kpaɣana Isə seev kɔpantənaa na í la-tɣuɣv səsəm ke hatuu isəttaa. ⁴ Pə taya pulv, fau na pəcə Isə laki antulinya təɣo i ka tɛma ləsuɣu na í su si tá na Kilisiti tə kpənti na tə pəsi i nyəma na tá təntɛ keesi teu ke i isəntaa na kɔwakələm napəli pə fei tá kin. ⁵ I ka tɛma suw ke hatuu ləɲ ke i səɔluɣu təw si i ká pəsi-tɣuɣv i piya mayamaya ke Yesu Kilisiti təw, ilɛ i mayamaya i luɣu lapəna mpv pəcə pə lapv tu we-i leleɲ ké. ⁶ Ye mpv tu sa Isə ké teu ke i hulɣu-tɣuɣv i pɛleɛ taa pɛleɛ kɔpəna na luɣu kulɔmɣu na i luɣu tɛe Pəyaya kin tə.

⁷ Pə taya pulv təw, Kilisiti weesuɣu lu tá təw təɣo pə yapa-tv na pə husi tá isayətənaa. Tənaya Isə lapa na tə ná i pɛleɛ səsəəna ⁸ nna i hula-tv tə a təw katatəlaya, ke waatu wei i ha-tɣuɣv ləmayasɛe səsəəna na nyəm səsəəm tə. ⁹ Na i lapa na tə nyi mpi i suwa na í təɲəyi na í laki na pə we iηmelav tə. Na hatuu ləɲ ke i mayamaya i ka huv i taa na í su si i ká yoosi-wi na Kilisiti kin. ¹⁰ Pə kəɲ na pə tala kuyɛɛɲ kɔtɛsəɲ taa na Isə koti isəttaa nyəm na atɛ nyəm na í mələna-wəyi Kilisiti tike tɛe na ílé i təɣo pa təw ké kawulaya, ilɛ Isə tv mpi i suwa na í təɲəyi na í laki tə pə nyuɣu

nté. ¹¹ Iso tɛɲa isəna i suwa na í lakɪ tɔɔɔ i ləsa-tɔɔɔ hatuu lɔɲ sɪ tá na Kilisiti tá kɔɔntɔɔ tɔɔ tɔ hiki tá paa tete ke nyɔɔɔ yapu tɔm taa. Iso u lakɪ pɔlɔ na pɔ coti nti i suwa na i maɣamaɣa i luɣu la sɪ í la tɔ. ¹² Ye mpɔ tá mpa tɔ laala Kilisiti tɔɔ kɛ tɛlɔɔɔ tɔ, tɔ sa Iso kɛ i sɔsɔɔntu tɔɔ.

¹³ Mə maɣamaɣa waatu wei í nu tampana tɔm, Laapaali Kɔpan wei i yapa mə nyɔɔɔ tɔ, í tɛma Kilisiti na mə taa kɛ ilɛna Iso náá yɔsɪ-mɛ sɪ pɔ hólí sɪ í kɛ i nyɔ́ma na i kuyɔsɔm mpɔɣɔle Feesuyu Nanɲtu wei i ka tɔma sɪ i ká ha-mɛ tɔ. ¹⁴ Feesuyu Nanɲtu inəɣi Iso su-tɔɔɔ tɔlɔma sɪ pɔ hólí sɪ nyɔɔɔ yapu mpi pɔ tɔm i ka heela i yɔlaa sɪ i ká kɔna na pɔ wɛɛ-wɛ isɪ pa pɔlɔ tɔ pɔ kɔma na pɔ ya-tɔ tɔkpataa ilɛ tu tɪ tá pɔlɔ inɪ. Ye mpɔ tɔ sa Iso kɛ i sɔsɔɔntu tɔɔ.

Pɔɔli Iso sələmvɔv ke Ifeesu nyɔ́ma

¹⁵ Pə tɔna isəntɔ pə tɔɔ na ma tu nuw pənente tɔtɔ sɪ í tɛma Taca Yesu na mə taa na í sɔɔla Iso yɔlaa tɔna tɔ, ¹⁶ maa heesəɣi Iso kɛ seɛtu sɪ í na tɔmlɛ ke mə tɔɔ se. Na ma tɔɔsəɣi mə tɔɔ kɛ ma Iso sələməɲ taa kɛ na má sələməɣi mə tɔɔ. ¹⁷ Nti ma sələməɣi tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti Iso, Taca teeli tɔna tu tɔɣɔle sɪ í ha-mɛɣɛ i Feesuyu, kɔle ku yelina na í cɛkəna, na ku hólí-mɛɣɛ Iso na í nyəmi-i teu. ¹⁸ Ma sələməɣi Iso kɛ sɪ pɔ tu-mɛɣɛ layatu ke hatuu mə taa na í nyɪ mpi pɔ tɔɔ Iso yaa-mɛ na í tɛeləɣi tɔ, na í nyɪ kɔpantu sɔsɔɔntu teu teu nyəntu nti i su mpa i tɪ tɔ pa tɔɔ tɔ. ¹⁹ Na í nyɪ i tɔma sɔsɔɔna taa sɔsɔɔna nna i wɛna na í lakəna Iso seɛlaa tá tá kɪɲ tɔ. Tɔma sɔsɔɔna anəɣɔle mpɔ na nna i huləna tɔɲ na tɔɲ ²⁰ ke waatu wei i feesa Kilisiti na í kpaasi-i isɔtaa na í caɣasi-i i kəɲkəɲ taa tɔ. ²¹ Kilisiti wɛv tɔna tɔ i kəla pə tɔna tɔpai kɛ, paa tɔɲtɔnaa, paa pəsɔv ɲku, paa tɔma nna, paa kawulasɪ nsi, na həla tɔna nna pa yaa tɔ, na pə tɔɣa antulinya inɛ i taa tike, ama pə kɔɔntɔna wei i ka kɔɔ tɔ i kəla mɔ́pɔ́ɣ ílɛ i taa tɔtɔɔ. ²² Iso mələna pə tɔna tɔpai kɛ Kilisiti nɔɔhɛ tɛɛ na inəɣi i hulaa sɪ Yesu seɛlaa kpeka í nyənəɣi a wulav sɔsɔ. ²³ Yesu seɛlaa kpeka wɛv mpɔ tɔ a kɛ Kilisiti tɔnɔv kɛ, na a kɪɲ ke i wɛɛ tɔkpataa, inɪ wei i maɣala paa timpi tɔ.

2

I fita səm na í hiki weesuyu

¹ Tuu lɔɲ mə kɔpəntəɲ na mə isayatu ka yɛlaa kɛ na í wɛ isɪ sɔtaa ke Iso nyəntu taa. ² Pə tɔɣa pɔlɔ, antulinya inɛ i mpaav isayav ke í ka tɔɣaya na í nukayana alɔɣaa tɔɲ nyɔ́ma mpa pa wɛ isɔtaa tɔ pa sɔsɔ. Alɔɣaa sɔsɔ inɪ i wɛnna na í lakɪ i nyəntu ke yɔlaa mpa pa kisa Iso kɛ nunav tɔ pa taa. ³ Tá tɔna isəntɔ mɔ́pɔ́ɣ tu wɛɛ, tɔ tɔɣaya tá yɔlɔwɛɛtu kɔpəntɔ kɔnyuləɲ ke yem kɛ. Na mpi tá tɔnəɲ na tá huwɛɛ caakaya tɔ mpɔ teitei kɛ tɔ lakaya. Pə lɔla-tɔ na tɔ wɛ isəna tɔ pə wɛɛ sɪ Iso pááná ká huu tá tɔɔ kɛ isɪ a ka huu lɛlaa tɔɔ tɔ.

⁴ Ama Iso hula-tuyv suulu ke sɔsɔm, na isəna i sɔla-tv tɔ pə fei nyəntuyv. ⁵ Pə tɔɔ ké tu wɛv isu səttaa ke Iso nyəntv taa ké tá kɔpəntəŋ tɔɔ tɔ, i kɔpənta tá na Kilisiti ke weesuɣu hav. Iso suulu tɔɔ ké pə yapa mə nyɔɔŋ. ⁶ Tá na Yesu Kilisiti tá kɔpəntuyv tɔɔ ké Iso feesa tá na-i si tɔ tɔɣɔ kawulaya ke hatuu isəttaa. ⁷ I lapa mɔpɔɣú si pə hólóyí tam tɔɔ ké isəna i suulu tɔɔ katatəlaya na i hólí-tuyv suulu na Yesu Kilisiti kin tɔ. ⁸ Pə taya pulv Iso pɛɛɛɛ tɔɔ ké pə yapa mə nyɔɔŋ na i temna-i na mə taa tɔɣɔ pə lapa mpv. Na mpv inɪ pə lapa tɔ pə ta luna mə maɣamaɣa mə kin, ama Iso hate ké. ⁹ Pə taya mə iwule tɔɔ, pə tɔɔ ile nɔɣɔlv i taa kɔɔ na i sa ti. ¹⁰ Pə taya pulv tɔɔ Iso ŋmana-tv, na tá na Yesu Kilisiti tɔ kɔpəntaa tɔɣɔ i ŋma-tuyv mpv si tɔ laki tɔma kɔpəna nna i ka tayanaa na i su tɔɣɔ sɔsɔm.

Mə na Yesu Kilisiti mə kɔlv m pəsvy

¹¹ Mɛ mpa i ká ké Yuta nyóma təsiyisiyi na Yuta nyóma yaakaya-meɣe kɔtapeləŋ na mpe pa yaaki pa tɔɣi pella tɔ, pəyele yulv niŋ peləna-weɣe kɔpəlv si pə hólí si kɔtaya ké. I tɔɔsi isəna i ka wɛɛ tɔ na i ná. ¹² Pu wɛɛ tɔ i ka hatələna Kilisiti ké, i ká ké kɔpai nyóma ké, i fei mpa Iso ləsaa si i yəlaa tɔ pa taa. Na pə təna mpi Iso ka tɔma i yəlaa si i ká la-we, haləna i na-we pá caŋ pá su təmaɣa nɔɔsi ke pə tɔm taa tɔ, mə taa fei pa taa se. I ka we yem ké ate cəneɣe, i feina mpi pə tɔɔ i tɛɛləyi tɔ pɔcɔ i taa nyi Iso. ¹³ Ama pənente mə na Yesu Kilisiti mə kɔpəntuyv tɔɔ i weesuɣu luv yelaa ké na i ka hatələnav pə təna tɔ i tayani-wəɣi kɔpətanav. ¹⁴ Pə taya pulv, Kilisiti maɣamaɣa kɔpəna Yuta nyóma na mpa pa ta ke Yuta nyóma tɔ na i lá na tɔ pəsi piitim kɔlv məm na heesuyv kɔɔ. I tɔnuyv ke i kɔpəna na i yasəna koloŋa ŋka kaa kaɣa pa hekv taa isu koloŋa tɔ. ¹⁵ Na i kɔwa Yuta nyóma kɔsəsutv na tɔ kɔvheelitu na tɔ kɔkɔkiim si i kɔpəxəyi Yuta nyóma na mpa pa ta ke Yuta nyóma tɔ, piitim mpi pə naale na i kɔpəntəna i ti na pá pəsi piitim kɔlv məm ke kɔfam na heesuyv kɔɔ. ¹⁶ Kilisiti səm ke tesika tɔɔ lapəna na taa kɔpənav ke tɔma saali, na tesika tɔɔ tənɛɣe i kɔpənta piitim mpi pə tɔm naale na pə pəsi piitim kɔlv məm na i ciiki pə na Iso. ¹⁷ Kilisiti kəmna na i kɔpaali Laapaali Kɔpəŋ wei i heesəyi yəlaa laŋa tɔ paa mpa mɛ i tá ké Yuta nyóma na i ka hatələna Iso tɔ, paa Yuta nyóma mpa paa kɔpəntəna-i tɔ. ¹⁸ Kilisiti inɪ i tɔɔ ké tá təna tɔ pəsəyi na tɔ səŋ Iso isəntaa na Feesuyv Nanŋtv kɔlv m inɪ i toŋ taa.

¹⁹ Ye mpv mɛ mpa i tá ké Yuta nyóma tɔ i tá ké kɔpai nyóma yaa caɣalaa. Ama pənente mə na Iso yəlaa i kaa icate, na i pəsa Iso təyaya nyóma maɣamaɣa təkpe. ²⁰ I pəsa isu pa ŋmaakuyv kutuluyv tɔɣɔ. Yesu keke kancaalaya cɛɛɣa, na ílé i tɔɔ ké tillaa na Iso kɔyɔɣɔtɔtv teləsəlaa, na pə kaasi-meɣe isəttaa. ²¹ I tɔɔ ké kutuluyv ŋmatv təna səŋa teu, na tɔ təŋna puw si timpí tá na Tacaa tɔ kɔpənta mpv tɔ tɔ pəsi Iso tɔcaɣale nanŋ nyənte. ²² I

kpentnyona-ɪ tɔ pa tɔna-me tɔtɔɔ kutuluɣu tɔɔ kɛ sɪ mɔ na lɛlaa
 ɪ kpenti na ɪ pɛsɪ kutuluɣu ŋku kv taa Iso Feesuɣu ká caya na pɔ
 hólí sɪ Iso wenna kv taa tɔ.

3

Támle nte pa tv Pɔɔli tɔ

¹ Pɔ tɔɔ kɛ Pɔɔli má wei ma kɛ salɔka tv ke Yesu Kilisiti tɔɔ sɪ
 pɔ waasi mpa me ɪ tá kɛ Yuta nyóma tɔ, ma sɔlɔmɔɣi Iso. ² Ma
 huɔ teu sɪ isɛntɔ ɪ nuwa isɛna Iso lapa-m suulu na ɪ tv-m sɪ má la
 támle ke mɔ kin tɔ. ³ Iso su isɛna mpi na ɪ tɔŋɔɣi na ɪ laki na pɔ
 ŋmelaa tɔɔ ɪ kulaa na ɪ hólí-m na má nyi. Halɪ ma tema-meɣe pɔ
 tɔm keesuyv ke cɛne inɔɣi pɛcɔ. ⁴ Na ye ɪ kalaa ɪ ká ná isɛna mpi
 ma nyɔmá Kilisiti tɔm nti inɪ nɔɔlɔv taa cɛkɛna mpv tɔ. ⁵ Iso tɔá
 hólí-tɔɣi sɔsaa taa yɔlaa isɪ kaɣana ɪ lapa na ɪ Feesuɣu kuli-tɪ na
 kú hólí tillaa na Iso kuyɔɔtɔtv telɔsɔlaa mpa pa kɛ ɪ yɔlaa kvpama
 tɔ. ⁶ Na tɔm kvŋmelɔtv ntɔɔɔle sɪ: Laapaali Kvpaŋ lapa na mpa pa
 ta ke Yuta nyóma tɔ na Yuta nyóma pa tɔna pá hiki pa paa tete ke
 kvpantv nti Iso su ɪ yɔlaa tɔ tɔ taa, na pá pɛsɪ kvlɔm tɔkpataa, na
 Iso tɔma sɪ ɪ laki mpi na Yesu Kilisiti kin tɔ piitim lɛmpɪ nyóma
 ná we pɔ taa tɔtɔɔ.

⁷ Suulu ke Iso hulaa na ɪ tɔna-m na ɪ paasi na ɪ ha-m toma sɪ
 má la Laapaali Kvpaŋ inɛ ɪ támle. ⁸ Maɔale Iso yɔlaa sɔkpema taa
 sɔkpelu, paa na mpv ma inɔɣi Iso tɔnaa na ɪ hólí suulu inɛ sɪ má
 cɔɔ na má heeli mpa pa ta ke Yuta nyóma tɔɔ Kilisiti teu sɔsɔm
 mpi pɔ feina akpele tɔ pɔ Laapaali Kvpaŋ. ⁹ Na má la na yɔlaa
 tɔna cɛkɛna Iso su isɛna mpi na ɪ tɔŋɔɣi na ɪ laki na pɔ ŋmelaa tɔ,
 isɛna pɔ we sɪ pɔ la tɔ. Iso wei ɪ lapa pɔ tɔna na pɔ we tɔ ɪ ŋmɛsa
 hatuu lɔŋtaa kɛ isɛna mpi ɪ suwa na ɪ tɔŋɔɣi na ɪ laki mpv tɔɔ.
¹⁰ Sɪ pɔ kɔma na pɔ tala waatv inɛ ile ɪ yele na isɔtaa kawulaya
 nyuyv nyóma na ka tɔŋtɔnaa nana Yesu seɛlaa kpeka kin ke Iso
 nyɔm yaasi tɔna. ¹¹ I ka huɔkaya ntiɣi tam tɔ Tacaá Yesu Kilisiti
 kin ke ɪ lapa-tɪ. Na pɔ nɔɔ taa tɔkvlɔŋkvlɔ kɛ ɪ lapa. ¹² Na tá na-ɪ
 tɔ kpentaa na tɔ temɪ-ɪ na tá taa tɔɔ tɔ hika mpaav na tɔ sɔŋ Iso
 isentaa na naani ke teu. ¹³ Ye mpv ile ma wiikɛna-me sɪ ɪ taa lɔ
 tɔŋ ke kvnyɔŋ ŋku ma tɔkɪ mɔ tɔ tɔ kv tɔɔ. Pɔ taya pulv pu te na
 pɔ kv sɪ mɔ nyuyv.

Kilisiti sɔɔlvv ke yɔlaa

¹⁴ Pɔ tɔɔ kɛ ma lunɔ akula ke Tacaá ¹⁵ wei ɪ haaki atɛ na isɔtaa
 piitimnaa tɔnaɔa pɔ hɔla tɔ, ¹⁶ sɪ ɪ teeli sɔsɔ tɔɔ ɪ yele na ɪ Feesuɣu
 la na mu hiki pɛsuyv na ɪ nyɔ tɔŋ ke hatuu mɔ lɔmɔasɛ taa,
¹⁷ na ɪ te Iso na mɔ taa kɛ teu, na Kilisiti we mɔ waali kɛ tam. Na
 ma sɔlɔmɔɣi Iso kɛ sɪ ɪ sɔlɔɣi tɔma na ɪ sɔŋ pɔ taa kɛ teu tɔkɛŋkɛŋ.
¹⁸ Na mɔ na Iso yɔlaa tɔna ɪ kpenti na ɪ hiki pɛsuyv na ɪ cɛkɛna
 isɛna Kilisiti sɔɔlvv tɔwa tɔ halɔna kv fei tɔnaɔa. Nwaan na
 mpɔle, isɔtaa na atɛ. ¹⁹ Na paa Kilisiti sɔɔlvv fei sɪ nɔɔlɔv pɛsɔɣi

na í cekæna kv tæna tæ, mu cekæna-kv, na í hiki Isø nyæm tæna na pæ mayali mæ taanaa tæpampam.

²⁰ Tøu, toma nna a we tá taa na á waasæyi-tuyv tam tæ anæyi Isø pæsæyi na í lana-tuyv kupantu na pæ tee tá sælæmuyv tæ tæcaçacaya, halæna pæ tu tee mpi mpi tæ pæsæyi na té huu tá taa tæ. ²¹ Isø inu i seelaa tæna tæpai, na Yesu Kilisiti pá tuyv-i teeli na pæ polo rþrýgý tam halæna tam. Ami.

4

Yesu seelaa we ké isu Kilisiti tønuyv

¹ Ye mpv ma wei ma ké salæka tv ke Tacaa tæmle lapv tæ tæ, ma teekæyi-me na wiinav si í yele na mæ tænte te teu, na pæ keesæna tænte nte Isø caa na í yaa-me si í tæ tæ. ² I pasæyi mæ ti, í laki tæhe, í húlæyí tæmaga suulu, í sæhna tæma na sæluyv. ³ Isæna Isø Feesuyv yelaa na í kpentu tæ í seesi isæle na mæ kpentuyv ñkuyv tækuyv, na nøyv kvlmaga ñka í wena tæ ká yele na í lá mpv. ⁴ Tønuyv kvlmuyv tike tækoy wenna, na Feesuyv Nanjtv kvlm tike tækoy wenna, na tæteelle nte tæ tæ Isø læsa-me tæ tæle tæ we kvlm tætæy. ⁵ Tacaa we kvlm ké tækoy, na i mpaav we kvlmuyv ké tækoy, na Isø lum sæv we kvlmæm ké tækoy. ⁶ Kvlm tike tækoy kena yelaa tæna Isø na pa Caa. Inæyæle pa tæna tæpai pa wulav, na kvlm inu i lakæna pæ tænaya isæna i nækæa tæ, na kvlm inu i wena pa tæna pa waali.

⁷ Isø yelaa ké na pulv lapv saa paa tá taa wei ké ñkanjka na pæ keesæna isæna mpi Kilisiti yelaa si pæ lapv í saa yulv tæ. ⁸ Halæna Isø Tæm taa pa ñmaa rþrýgý si:

Waatu wei i kpawa hatuu isætaa tæ,
i kpenna i kvkprakpama payæle na í kraana,
na i lapa yelaa ke kvææj.

⁹ Tøu, pa yæyæuyv mpv si i kpawa tæ wentiyile mpv? Ntæyæle si i tiiva katatælaya, halæna í tala tetv tee mayamaga ké na pæcá í kraaki. ¹⁰ Wei inu i tii mpv tæ kvlm inu i kpæna halæna í tee isætaa tæyamyam si í wee na í mayali paa timpv. ¹¹ Na kvlm inu i yelina na kvlapælenaa saa yelaa ke ñka ñka. I tv læaa si pá la tillaa sæsaa, læaa ke Isø kvyæyætotv telæsælaa, na læaa si pele pá cæna Laapaali Kupañ, na læaa si pele pá la paasænlaa na Isø Tæm seyesælaa. ¹² I lapa rþrýgý si pa húlí Isø yelaa ke isæna paa la i tæmle na kilisiti tønuyv tuusi lælæ ke Isø seev taa tæ. ¹³ Ye pæ taya mpv tá tæna tæpai tá taa temnav ke Isø ká la kvlmæm, na tá nyæm ke Isø Pæyaya ká la kvlmæm tæ. Na tu la sæsaa ke i tæm taa halæna tá teu tala Kilisiti teu sæsæm. ¹⁴ Tæ kaa tasa pæcaatv taa ké weev na paa puyusulu wei í lanjæyi-tv na i kvseyesætv, tæ mæhna cæne tæ mæhna cæne, isu heelim lakuyv tæ. Puyusulaa mpæ pa lukæna-tv na pa acilayav, na pá tvsæyæna læaa. ¹⁵ Ama ye tæ heeliyi tæmaga tampæna na sæluyv ðe tu sæsæyi puw ke pæ tæna pæ taa na té tala Kilisiti wei

ι κέ τά τόνυγυ νυγυγυ τῶ. ¹⁶ Ι τῶ κέ νιν na nῶhεε na pῆ tῆna pῆ wεw ἰnpύγυ waani waani ke τόνυγυ τῶ τῶ pῆ tῶkῆna tῆmαγa teu, na τόνυγυ atama atama tamsῆna tῆmαγa teu τῶγῶ pῆ kpenta pilimile. Pῆ τῶ κέ pῆ tῆna mpi pῆ wε τόνυγυ τῶ τῶ pῆ lakι pῆ tῆmlε ke teu, τόνυγυ tῆna pukι κέ, na kv sῶlβγυ tῆηna sῶsβγυ.

Tῶnte kῶfate ke Kilisiti mpaav taa

¹⁷ Ye pῆ wε mpυ, na Taca ma heeliyi-me tῶfoo si í taa tasa tῶnte isu cefelinaa. Pεle pa tῆηγi pa kpai hῶwεε ke yem κέ. ¹⁸ Pa layatu ta tῶli. Pa isῶkpeete na pa lanjkrusῆη katatῆlaya τῶ pa paa fεi weesuγυ ηku Isῶ haa τῶ kv taa. ¹⁹ Pa κέ fεεle fεi nyῶma κέ, yaasi isayav taa κέ pa ha pa ti tῶkpataa, na pá huliγi asilima tῆlatῆnaa.

²⁰ Ama Kilisiti tῶm nti me í nyῶmá τῶ pῆ tῆγa ἰnpύγυ tῶ wεε. ²¹ Ntῆη í tῆma ι tῶm nuw na? Halῆna í kev Kilisiti nyῶma τῶ pa seγesa-meγe ι tῶm tῆna tampana μεε. ²² Ye mpυ pῆ wεε κέ si í wῶγῶsi mῶ yaasi kvpῆη wei í tῶka hatuu lῆη τῶ. Yaasi kvpῆη inu ι kvnyulῆη kvpyusij pukina tῶlete taa κέ. ²³ Pῆ wεε κέ si í layasi mῶ lotunaa taa na mῶ lῆmαγasee taa tῶkpataa. ²⁴ Na í kelι yaasi kvfalv wei Isῶ lῆsaa na í κέ ι mαγamαγa ι nyῆη τῶ. Mῶ tῶnte í keesaa na tῶ teu isu tampana hῶlῆγi tῶ ile pu hῶli si í kpaya yaasi inu.

²⁵ Pῆ τῶ ile í yele tῆmαγa pῶpῶtv pelβγυ tῶkpataa, na paa mῶ taa wei í yῶγῶtῆγi tampana ke ι lelῆa kin. Pῆ tῆγa pulv, tá tῆna tῶ wε κέ isu nin na nῶhεε wεw τόνυγυ τῶ τῶ. ²⁶ Na ye pááná kpa-me í taa yele na á pona-meγe wakῆlβγυ taa. Na pááná í taa leeli na á wε mῶ taa. ²⁷ Ι taa ha mῶ tῆγi ilῶγῶv ke paa pῶcῶ mαγamαγa. ²⁸ Ye wei í ka ηmulaya pῶntv í taa tasa ηmulβγυ. Ama í seesi isῶle na tῆmlε lapv na í hiki ι mαγamαγa ι nin nyῆm mpi pῆ τῶ ι wu teu τῶ, na í pῆsi na í sῆna mpa pa feina pulv τῶ. ²⁹ Kawalaya tῶm natῆli tῆ taa lukῆna mῶ nῶsi. Ama í yῶγῶtῆγi tῶmnaa kvpama mpa pa waasῆγi yῆlaa na pá yeki na tῆ tuusiγi lῆlῶ κέ Isῶ seev taa τῶ, ile tu waasi tῆ nulaa tῆna. ³⁰ Ι taa wakῆlῆγi Isῶ Feesuγυ Nanηtv lanjε. Pῆ tῆγa pulv, inῶγῶle Isῶ kvγvsum mpi ι yvῶna-me τῶ. Na inῆγi Isῶ su-meγe tῶlῶma si pῶ hῶli si kvyakv wεε kv kvη, ηku kv wule Isῶ ká ya-me tῶkpataa τῶ. ³¹ Ι yele hῶwεε nyan nyῆna tῆna na tῆma tῶkῆnav ke tῆá na pááná mβγυ. Ι yele hola na kvtvγυ. Ι yele isayav tῆnaya lapv, paa tῶ κέ nti. ³² Ι lakι tῆmαγa yῶlle na í wii tῆma pῶtῶtεε. Ye í pῆntῆna tῆma í hῶli tῆmαγa suulu isu Isῶ ná hῶlβγυ-meγe suulu ke Kilisiti τῶ τῶ.

5

Mῶ lakasi í te teu

¹ Isu í kev isῶntῶγῶ Isῶ piya nsi ι sῶlaa τῶ í seesi isῶle na í kpaya ι yaasi tῆna ile. ² Ι hῶlῆγi tῆmαγa sῶlβγυ ke mῶ lakasi tῆna taa isu Kilisiti ná sῶlβγυ-tv halῆna í pῆsi ι tῆγi kvhaham kvpam, na í kpaya ι ti na í la kvtaya ke tá τῶ si pῶ la Isῶ κέ teu na sῶsβη kvpan τῶ.

³ Asilima na tetelakasí isayasi na konyuluyú, pə tənaya mpv pə təm mayamaya í taa lu mə nɔɔsi taa, pə taya pulv, lakasi nsi si taka tá muna Iso yəlaa. ⁴ Na pə ta muna tətə si í yəgətəyi fεεle fεi təm, yaa təm kpai nyəntv, yaa kεesəlaya təm natəli. Ama í paasəna Iso ké sεεv si í na təmle. ⁵ I nyi teu si asilima latv, na tetelakasí isayasi latv, yaa liyitee kətəi tv, pa taa nəgəlv kaa feli nɔɔhəle ke Kilisiti na Iso pa kawulaya taa. Halí liyitee kətəi tv na tuj laalv pa isayatu lu kvlm ké.

⁶ I paasəna teu na nəgəlv í taa tolisi-me na i kumelətəm, halí nti iní tə tɔɔ ké Iso ká lana mpa paa caa i luyv nyəntv lapv tə na pááná. ⁷ Mə na pə yəlaa í taa kaa pulvuyv paa hoolaya. ⁸ Ləj í ka wε ké isu yulv təjuyv ahoo ke səkpetuyv taa tə. Ama kayana mə na Tacaa í kpentaa, ile pə wε isu ilim lu mə tɔɔ ké. Pə tɔɔ ile mə lakasi í te isu kɔpama mpa pa wε ilim taa tə pa nyəjisi. ⁹ Pə taya pulv timpí pə nyaalaa tə kɔpantunaa lapv na siyisij təjuyv na təm tampana yəgətuyv ke pə kəjina. ¹⁰ I sεεsi isəle na í cəkəna mpi pə wε Tacaa ke teu tə. ¹¹ Mə na mpa pa laki səkpetuyv tε təma kpai nyəna tə í taa kaa pulv paa hoolaya. Ama í la na pə kuli a tɔɔ na paa wei í ná. ¹² Yəlaa mpe, mpi pa ηmeləyi na pá laki tə si pə təm í tu lu yulv nəgə taa tə pə wε fεεle ké. ¹³ Ye pa lakasi nsi si tɔɔ í kulaa na pə ná, ile paa wei i ká ná pa wεεtv cakəle təkεlekele. ¹⁴ Ḿpúyú pə tu wεε, ye pə kula pulv tɔɔ na pə naaki təcεicεi, pəle pə pəsəyi fətəla ké. Pə tɔɔ ké pa yəgətəyi si:

Nyá wei n tooki tə fe mpv.

Kulí na n lu sətəa taa,

Kilisiti ká cε nyá səkpetuyv.

¹⁵ Ye mpv ile í la laakali na mə təntε ke teu, í taa tə isu kumeləməj, ama í tə isu ləmayasεε nyəma. ¹⁶ I taa yele na aləseke kuyεεj fiti-mεyε yem. Pə taya pulv isayatu hukina tá kayana kuyεεj inε i taa. ¹⁷ I taa la isu kumeləməj lakuyv tə. Ama í sεεsi isəle na í nyi mpi Tacaa luyv wεε si mε í la tə.

¹⁸ I taa yele na sulvm kv-mε. Sulvm kuyv ká tv-mεyε yem yem lakasi. Ama í yele na Feesuyv Nanjtv haya mə taa təmamam. ¹⁹ Ye í caya təma kij mə nɔɔsi taa í wεε Iso Təm yontu na apalvtv nyəntv na Iso samtv nyəntv. I sa Tacaa na samtv yontu na Iso Təm nyəntv na luyv kvlmuyv. ²⁰ I sεεki Tacaa Iso ké í na təmle ke paa waatv wei ké paa mpi pə tɔɔ ké Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ.

Apalaa na pa alaa pa təm

²¹ I nukəna təmayə teu ke Kilisiti sɔgəntv tɔɔ.

²² Alaa-mε í seeki mə paalaa isu í seekuyv Tacaa tə. ²³ Pə taya pulv, isəna mpi Kilisiti ná kəla Yesu sεεlaa kpekəle tə mpv tətəgə apalv ná kəla alb. Yesu sεεlaa kpekəle kəna Kilisiti tənuyv pilimile, na Kilisiti mayamaya kəna pa nyuyv yatv. ²⁴ Na isu Yesu sεεlaa kpeka seekuyv Kilisiti tə, mpv tətəgə alaa ká seeki pa paalaa ke pə təna pə taa.

²⁵ Apalaa mu sɔɔli mə alaa isu Kilisiti sɔɔlvɔv Yesu seelaa kpeka na í si a sɔm tɔ. ²⁶ I lapa m̀p̀ỳỳ si í nyaali-we na lum na í tayani-we na í tɔm na pá te teu na pá mvna Iɔ yɔlaa. ²⁷ Pə taɣa pulv í caakaya ké si í kpaɣa Yesu seelaa kpeka na a teu tɔkpataa na í suna í ti, na á wee tənəŋŋ, a tiili tá wakəli, na paa asilima a feina, na á tá caami. Pəyele kɔwakələm napəli fei a kin. ²⁸ Ye mpv pə wee si apalaa í sɔɔləxi pa alaa ke teitei ké isu pa sɔɔlvɔv pa ti tɔ. Ye yulv sɔɔləxi í alv pə wee isu í maɣamaɣa ke í sɔɔləxi. ²⁹ Ama tampana tɔɔ nɔɣɔlv fei wei í taa kpəna í maɣamaɣa tɔ, halí paa wei í paasəyənəna í tɔnvɔv tɔɔ ké teu ké na í tayənəxi í ti tətetete isu Kilisiti paasvɔvnav Yesu seelaa kpeka tɔ. ³⁰ Pə taɣa pulv, tá kəna í tɔnvɔv pilimile tɔɔ niŋ na nɔɔhɛɛ na pə tənaya mpv. ³¹ Halí pa ŋmaa m̀p̀ỳỳ Iɔ Tɔm taa si: Pə tɔɔ ké yulv ká cɛ í caa na í too si í na í alv pá caɣa. Na pa naale pá kpenti na pá pəsi yulv kvlm. ³² Ama tampana sɔsɔna ke pə kula loonja kanɛ ka tɔɔ cənɛ. Kilisiti na Yesu seelaa pa tɔm lapa isəna tɔɣɔ ma naa ka taa. ³³ Paa na mpv meɣe pə heeliyi si paa wei í sɔɔləxi í alv isu í sɔɔlvɔv í ti tɔ. Na paa alv wei ílé í seeki í paalv tɔtɔ.

6

Piya na si caanaa pa tɔm

¹ Piya mɛ, Taca a isentaa mə nyəntv nté si í nuna mə nyəma. Mpi tɔ, nti uní tɔ wenna teu. ² Kɔsəsutv nti pə suwa tɔɣɔle si: Seeki nyá caa na nyá too. Tə tɔɔ ké pə caala kvpantv tənə kasəyaya ke seev si: ³ N ká nu lelen na nyá weesuyv ká taɣali ate cənɛ.

⁴ Cɛcɛnaa mɛ, mu taa la na pááná kpa mə piya. Ama í təkí-si na í seɣesəyi-səyi kvpantv, na í h́ĺĺýi-səyi ləŋ isu Taca a luyv wee tɔ.

Yomaa na pa caanaa pa tɔm

⁵ Yomaa mu nukəna mə caanaa mpa pa tɔka-meɣe antulinya taa cənɛ tɔ na luyv kvlmɔvɔv. I weena pa sɔɣontv na í nyaana-weɣe teitei isu ye pu ke Kilisiti í ka lapa tɔ. ⁶ I taa seeki-weɣe waatu wei pa weeki tɔ tike si pə la-weɣe lelen. Ama í la Iɔ luyv nyəntv na luyv kvlmɔvɔv isu Kilisiti yomaa. ⁷ Yomle təmlɛ nte pa tɔyi-me tɔ í la-te na luyv kvlmɔvɔv na pə wee isu Taca a təmlɛ ke í laki, pə taɣa yɔlaa tike nyəntɛ. ⁸ I nyi teu si paa yom paa kasayampu Taca a ká te na í felí paa wei ké kvpantv nti í lapa tɔ.

⁹ Na mpa mɛ í ke yomaa caanaa tɔ mu la-weɣe mpv tɔtɔ, í kpa mə ti na pa nyaasvɔv. Na í tɔɔsi si mə na we í kaa caa kvlm ke isɔta na ílé u faɣasəyi nɔɣɔlv se.

¹⁰ Nti tɔ kaasaa tɔɣɔle si mu pɛkəxi si í nyɔɔ ton ke mə na Taca a mə kpentvɔv taa na í ton sɔsɔŋ taa. ¹¹ I tv mə tɔɔ ké yoou wontu tənə nti Iɔ haaki-me tɔ, na í səŋ tɔca na í taŋ Iləɣv na í acilayatu tənə. ¹² Pə taɣa yɔlaa ke tɔ yoonə, ama mpa tɔ yoonə tɔɣɔle

alɔ́ɔaa tonɔ́tɔnaa asayaa mpa pa we isɔ́taa tɔ, na sɔ́kpetɔyɔ taa cɛne awulaa na tonɔ́tɔnaa na sɔ́saa. ¹³ Pɛ tɔɔ tɔ í co Isɔ́ yoou wontu nti tɛ tɛnaya kpakpaa, na pɛ kɔ́ma na pɛ́ tala kuyeyɛ isayayɛ taa na mɛ kolontu kulɔ́ɔɔ mɛ tɔɔ, í pɛsi na í tanɔ́-ɔ́ teu. Na ye í tɔ́ka mɛ tɔ́ɔ́ teu na í yoo halɛna í tu yoou ŋku ku nyɔ́yɔ, ilɛ í ká nyɔ́ɔ ton ke m̀pɔ́yɔ́ tam.

¹⁴ Ye m̀pɔ́ ɔ́ tanti na í tanɔ́aa, na í tɛɔ tampana ke teu na pɛ́ weɛ isɔ́ pa lɔ́lɔ́yɔ tampana ke tɛnaya taa tɔ. Na í tɛɔ siyisuyɔ ke pɛ́ tɛna pɛ́ taa na pɛ́ weɛ isɔ́ nyɔ́ɔ́tɔ tɔko ke í suuwa. ¹⁵ I sɛɛsi isɔ́lɛ na Laapaali Kɔ́pɔɔ wei ɔ́ kɔ́ɔna heesɔ́yɔ tɔ́ɔ kpaalɔ́yɔ na pɛ́ weɛ isɔ́ ntanɔ́kpaala kɔ́pɔna ke í lɛɛwa. ¹⁶ I tɛ mɛ́ taa na Isɔ́ kɛ́ tam na pɛ́ weɛ isɔ́ kpálɔ́yɔ ŋku í ká kentiɔ́ina isayatu tu nyɔ́má sɔ́tɔ nyɛna tɔ. ¹⁷ I nyɛni yapu mpi Isɔ́ yakɔ́-mɛ tɔ isɔ́ yoou kahuka, na í tɔ́ki Isɔ́ Tɔ́m isɔ́ layate nte ɔ́ Feesuyɔ cɛla-mɛ tɔ. ¹⁸ I laki pɛ́ tɛnaya m̀pɔ́ na Isɔ́ sɔ́lɔ́mɔ́yɔ, na í wiikina-ɔ́ si í sɛna-mɛ. I sɔ́lɔ́mɔ́yɔ paa mpi pɛ́ taa, na Feesuyɔ Nanɔ́ntɔ í h́lí-mɛyɛ isɛna í ká sɔ́lɔ́mɔ́ tɔ. I la kpelikpeka nyɔ́ma na í sɛɛsi isɔ́lɛ ke m̀pɔ́yɔ́ tam. I sɔ́lɔ́mɔ́yɛna Isɔ́ yɔ́laa tɛna. ¹⁹ Na í sɔ́lɔ́mɔ́na ma tɔ́tɔ, na waatu wei má caaki ma nɔ́ɔ́ tɔ́ kɛ́ kuluyɔ, Isɔ́ í tu ma taa kɛ́ tɔ́m nti tɛ tɛɔ́a teu tɔ, na má h́lí Laapaali Kɔ́pɔɔ tɔ́m nti tu ŋmɛlaa tɔ na apalɔ́tɔ. ²⁰ Paa na pa tɔ́ka-m salɔ́ka taa tɔ́ má kɛna Laapaali Kɔ́pɔɔ inɛ ɔ́ tɔ́mle tu sɔ́sɔ́. Pɛ́ tɔɔ tɔ́ í sɔ́lɔ́mɔ́na-m na má yɔ́ɔ́tɔ ɔ́ tɔ́m na apalɔ́tɔ ke isɛna mpi pɛ́ nɔ́yɔ́sɛnaa tɔ. ²¹ Ta taapalu Tisiki wei ɔ́ laki Tacaá tɔ́mle na luyɔ kulɔ́mɔ́yɔ tɔ́ ɔ́ ká kɛɛsi-mɛyɛ ma tɔ́m na í nyɔ́ isɛna taa ma weɛ tɔ. ²² Pɛ́ tɔɔ mayamaya ke ma tiliyi-ɔ́ mɛ́ kin, si mɛ́ í nyɔ́ isɛna taa tɛ we cɛne tɔ, na pɛ́ sɔ́sɔ́-mɛyɛ apalɔ́tɔ.

²³ Tacaá Isɔ́ na t́a Sɔ́sɔ́ Yesu Kilisiti ṕa ha t́a taapalaa tɛnaya alaafɔ́ya na pa tɛma sɔ́lɔ́yɔ na t́a tɛmnaɔ́ ke Isɔ́. ²⁴ Isɔ́ í h́lí pɛɛlɛ ke pa tɛna mpa pa sɔ́la Tacaá Yesu Kilisiti ke tam tɔ.

TAKƏLAYA NJKA PƏDLI NMAAWA FILIPU NYƏMA TƏ KUTULUTU

Pə nəyəsəna isu saa wei Pədlı ηmaakaya takəlaya kanε tə saləka taa ké ı wεε. Mpa ı ηmaa-kε tə pa taa payalε ta ke Yuta nyəma. Pədlı lapəna İso təsεεle yəlaa mpeye waasu na pá mu İso Təm. Halı pa tilina Pədlı ke kucəəη ke təm payalε. Pə təə ké Pədlı ηmaa-we na í sεε-we na í tasa-weye layatu sı pá wεε nəyə kuləmaya na pá pasa pa ti isu Tacaə Yesu. ı seyesəyi-we sı pá la laakalı na seyesəlaa pəpətənaa. Pədlı seyesəyυ loəηa səsaya nté sı yulu í wεεna laηhuləmle paa wahala taa.

İsəna pa faya Filipu takəlaya tə:

Pədlı təmlε, titite 1

İso sεεlaa nəyə kuləmaya na pa ti pasəyυ, titite 2:1-18

Timotee na İpafəlotiti, titite 2:19-30

Laakalı na seyesəlaa pəpətənaa, titite 3:1-4:9

Sεεtu, titite 4:10-23

Sεεtu

¹Taya Yesu Kilisiti təmlε nyəma Pədlı na Timotee.

Tá ηmaakəna takəlaya kanεye İso yəlaa mpa pa we Filipu na pá tεma Yesu Kilisiti na pa taa tə, na İso təsεεle səsaa na tə taa tεma lataa. ²Tá Caa İso na tá Səsə Yesu Kilisiti pá hılı-mεye pεεεε na pá lá na mə laηa huləmı.

Filipu nyəma təə sələmuyυ

³Paa waatu wei ké ma təəsa mə təə ké isəntə, ma sεεki ma İso ké í na təmlε ke mə təna təpai mə təə ké. ⁴Na paa waatu wei ké ma sələməyəna-mεye İso, laηhuləmle ke ma sələməyəna. ⁵Mpi tə, í səna-m kuyaku kancaalaya nyəηku wule na haləna saηa na má yasəyi Laapaalı Kupaη tə. ⁶Ma nyəmə təu təkpataa sı İso wei ı caala təmlε kupaηte tənεye mə kiη tə, ı ká la-tεye rıpıyú haləna tə kəə na tə yoosi Yesu Kilisiti kuyaku wule. ⁷Pə muna teu ké sı má huυ rıpıyú mə təna təpai mə təə. Ma luyu suυ-mεye səsəm səsəm ké. Pə taya pulυ təə, mə təna təpai í hika mə paa nyəm ke pεεεε nna İso lapa ma tə a taa ké. İε paa pənente ma wευ saləka taa isəntə yaa tuu ma tu wευ na ma ti, sı má taa yele na Laapaalı kupaη pəsi tεtεpυlυ, ama sı má su-ı teu ké təkə. ⁸Ma yəyətuyυ sı ma səəla mə təna təpai ké isu isəna mpi Yesu Kilisiti səəlyυ-tuyυ səsəm tə, İso mayamaya nyəmə sı tampana rıpıyú.

⁹Nti ma sələməyi İso ké mə təə təyələ sı mə səəlyυ í səsəyi tam, na nyəm kupaηpam səsəm na pə təna pə cəkənav í wεε mə səəlyυ taa. ¹⁰İlena í pəsi na í ləsi mpi pə we teu tə. Ye pə

lapa mpv í ká la kúpama na pa kaa na mə kinj ke taalı nəǵoluyv
Kilisiti kuyaku wule. ¹¹ Na í ka la təma kúpama nna Yesu Kilisiti
kəjna təǵo səsəm, na pə tú Isə ké teeli na samtv.

Isəna Kilisiti ké tá weesuyu tə

¹² Ma taapalaa ma caa si í nyi si tampana təw isəntə, mpi
pə mayana-m tə pə waasaa ké, pə yelaa ké na Laapaalı Kupaŋ
səwsəyi yav. ¹³ Pə yelaa na wulav təyaya taŋlaa təna na yəlaa lelāa
təna nyi si Kilisiti təmlə lapv təw ké pa tu-m saləka. ¹⁴ Tá taapalaa
taa payalə nawa ma wə saləka taa, iləna pá təkí tənəŋ na Taca
təm, haləna pá nyaya apalətv na pá heeliyi Isə Təm na səǵəntv
fəi-wə.

¹⁵ Paa na ma isəseemle təw ké lelāa lakí Kilisiti waasv na
səwsəntv həm hūwəe tə, lelāa ná lakí-ı na hūwəe kúpama ké.
¹⁶ Pəne ıni pəle pa lakuyv na səwəlvv wə pə taa tə, pa nyəmə si Isə
tu-m si má taa yele na Laapaalı Kupaŋ pəsi tetəpəlv təǵo. ¹⁷ Ama
lelāa ilə kəlvv pəkəlvv təw ké, paa paasəyi na pá heeli Kilisiti təm
ke isəna mpi pə mənāa tə se, pa hūv ké si ma wəv saləka taa tə paa
səwsı-m kənyəŋ na má ná.

¹⁸ Kpai ké. Ye kupaŋtv yaa isayətv kuləkv ke pa lukí, ma laŋle tu
həewa. Mpi tə pa tu heela Kilisiti təm. Na ma laŋle ká hēe mǵyú
na pə puki. ¹⁹ Pə taya pəlv təw, ma nyəmə si mə sələməŋ na Yesu
Kilisiti Feesuyv sənəv təw pə tənaya mpv pı məli ma nyūyv yavv.
²⁰ Ma taŋaa na má tēləyi mǵyú teu ké si ma kaa təǵo fēle natəli.
Ama pənente naani ké maa la teu isı ma lakuyv tam tə, iləna má
hólí Kilisiti səwsəntv ke ma tənuyv təna taa, paa ma na ma isə, paa
ma səki. ²¹ Pə taya pəlv, paa maa wəe, Kilisiti kele ma pə təna. Na
má tu səpa, ilə pə kəlaa kele. ²² Ntanyı ye ma wəna ma isə, maa
tasa waasaya nakəlyi lapv. Təw, maa nyəŋ nti má ləsi tə se. ²³ Pə
kpəpa-m ké, ma nyuləyi ké si má kpe na má wəe Kilisiti kinj. Nti
tə kəla-m teu təǵələ. ²⁴ Ama mə təw ilə, pə wəe ké si má wəena
ma isə. ²⁵ Ma tēma ma taa ké teu na tələ, pə təw ké ma nyəmə
si ma kaa kpe. Na ma nyəmə si má na mə təna təpai tu wəe, na
maa sənə-mə na í polo lələ ké mə Isə sēev mpaav taa, na í hiki
laŋhuləmlə ke pə taa. ²⁶ Pə təw ké ye ma kəma na má məli mə te
í ká hiki ma kinj ke mpi í ká yəwəna mə Yesu Kilisiti mpaav taa
tə.

²⁷ Kuləmtv ké si í təkí yaasi wei ı keesəna Kilisiti Laapaalı
Kupaŋ tə. Ilə paa maa kəw mə nav yaa ma ta tu kəm, má nu si
í nyəwə təŋ te, na í kpənta hūwəe, na í yoo taa təm mpi Laapaalı
Kupaŋ təyv-mə tə pə yoo na lotu kuləmtv ke mə təna. ²⁸ ı taa
yele na mə kolontunaa nyaasəyi-məye pəlv taa. Mpi pə hóləyi
pəle si pa təm ká te tənəŋnaŋ təǵələ. Na pə hóləyi-mə si pı te na
pə ya mə nyəwəŋ, na Isə lakəna mpv. ²⁹ Pə taya pəlv, Isə hana-məye
mpaav si í la Kilisiti təmlə. Ilə pə taya ı təw yuŋ tisuyv tike təm,
ama na ı təw kənyəntəǵələ tətəǵo. ³⁰ Mə sēewa ma təw ké pənenteŋe

na tɛ yoo yoo. Yoo ηku í ná ma yoo hatuu lɔη na í tu nyɛmá tɔtɔ sɪ ma tu tɔηna-kuyɔ yoo tɔ, ηkuyɔle mpɔ na ηku í yookuyɔ tɔ.

2

Kilisiti tɪ pasyɔv na í Isɔ nunav

¹ Mɔ na Kilisiti í kɔɔntuyɔ mpɔ tɔ pɔ sɔɔsɔyɪ-mɛyɛ tɔη nte? I sɔɔlyɔv sɔɔsɔyɪ-mɛyɛ apalɔtv nte? Mɔ na Feesuyɔ Nanηtv í kɔɔnta kɔlvɔm na? I lakɪ tɔmɔyɔ yɔlle na kɔpantɔ na? ² Tɔv, ye pɔ wɛ mpɔ ilɛ, ma wiina-mɛ sɪ í kɔɔntɪ teu, na í sɔɔlɔyɪ mɔ tɔmɔ, na í wɛna lotu kɔlvɔmtɔ na hɔwɛɛ kɔlvɔmɛɛ, na pɔ hɔlvɔsɪ ma lanɔle kɛ sɔsɔm. ³ I taa la pɔlvɔyɔv tɔmɔ kɔlvɔyɔv tɔv, yaa teeli yem tɔv. Ama í pasa mɔ tɪ, na paa wei í nyɛnɪ í lɛlv isɔ wei í kɔla-ɪ tɔ. ⁴ Nɔyɔlv í taa pɛɛkɪ í mɔyɔmɔyɔ í nyɔyɔv nyɛntɔv tɪkɛ, ama í tɔɔsɔyɪ í tɔyɔntɔlɛnaa tɔv. ⁵ I wɛɛna hɔwɛɛ nna Yesu Kilisiti ka hɔvkaɔyɔ tɔyɔ mɔ taa.

⁶ Hatuu tɔ í ka tu wɛna Isɔ wɛɛtv kɛ. Pɔ na pɔ mpɔ tɔ, pɔ ta tv-ɪ sɪ í pɛɛkɔyɪ na í lana tɔη na í kɔpa Isɔ tɔv sɪ í saala.

⁷ Ama í mɔyɔmɔyɔ í yelina pɔ tɔna mpi í ka wɛna tɔ na í kɔpɔyɔ yom wɛɛtv.

I kɔpɔyɔ yɔlaa wɛɛtv kɛ tɔtɛηɛlɛη, na í kɔmɔyɔ isɔ yɔlv wɛv tɔ.

⁸ I tisaa na í pasa í tɪ na í nuna Isɔ kɛ mɔpɔyɔ, halɔna í sɔm, sɔm mpi í sɔpa tesika tɔv tɔ.

⁹ Pɔ tɔv kɛ Isɔ kɔsa í nyɔyɔv kɛ teu kɛ sɔsɔm, na í ha-ɪ hɛtɛ nte tɔ kɔla hɔla tɔna tɔpɔpɔɪ tɔ.

¹⁰ Pɔ tɔna mpi pɔ wɛna weesuyɔ na pɔ wɛ isɔtaa na tɛtv tɔv na tɛtv tɛɛ tɔ pɔ hɛntɪ-ɪ atɛ.

¹¹ Na pɔ tɔna pɔ tɪsɪ sɪ Yesu kɛlɛ Sɔsɔ, na pɔ ha Tɔcaa Isɔ kɛ teeli.

Isɔna tu tee isɔ kɔkɔsɪ kɛ antulinya taa tɔ

¹² Ye mpɔ ilɛ ma taapalaa, waatv wei maa wɛ mɔ ɔlv tɔ í nuna-m pɔ tɔna pɔ taa kɛ. Na paa pɔnɛntɛ ma fɛɪ mɔ ɔlv, pɔ kɔla teu sɪ í nuna-m mpɔ tɔtɔ. I pɛɛkɔyɪ mɔ nyɔɔη yapv tɔm na sɔyɔntɔ na seluyɔ. ¹³ Pɔ tɔyɔ pɔlv, Isɔ wɛɛ kɛ na í lakɪ mɔ taa kɛ tam, sɪ mɛ mu pɔsɪ na í sɔɔlɪ na í lá mpi í ka sɪwa na í tɔηyɔv na í lakɪ tɔ.

¹⁴ Kɔvntuyɔv na ntɔηkɔpɛɛsɔyɔ í taa wɛɛ pɔ tɔna mpi í lakɪ tɔ pɔ taa. ¹⁵ Ilɛ í ká pɔsɪ yɔlaa mɔpa pa fɛɪna taalɪ na pá wɛ tɔnanηη tɔ, na í pɔsɪ Isɔ piya nsi sɪ fɛɪna kawalɔyɔ nakɔlɔyɪ antulinya yɔlaa kɔtɔkɛɛsɔη na asayɔa pa hɛkɔv taa tɔ. Pɔ ɔlv pɔ wɛɛ kɛ sɪ mu mɔyɔvna kɔkɔ kɛ pa hɛkɔv taa kɛ nyɛnɔnyɛnɔ isɔ isɔtɔlvɔηasɪ kɛ isɔtaa ¹⁶ na í heeliyɪna-wɛyɛ weesuyɔv tɔm. Ye í lakɪ mpɔ, maa pɔsɪ na má yɔlvɔna-mɛyɛ Kilisiti kuyɔkɔ wule kɛ teu. Tampana tɔv isɛntɔ, mpɔ pu hɔlvɔna sɪ ma tɔmɔ tɔna na ma lɔpv tɔna ta mɔlɪ yem.

¹⁷ Ntanyí ma caləm ká lu, ma səm təm ke ma wena mpv. Na ye pu tu lapa mpv, pə we isu kətaya ŋka mə Iso seetu tasa Iso ké lapv tɔyɔle. Ye pu la mpv, ma lanje heewaya. Na má na mə təna tá lanja heena. ¹⁸ Na mpv tətɔyɔ na me, pə wee ké si mə lanja í hee, pə wee si má na me tá lanja í heena.

Timotee na Irafəlotiti

¹⁹ Ma huv si, na Iso tonj taa ye pə we isəna, maa tili Timotee ke mə teye nɔɔnɔ na má nu mə cakəle təm, na pə sɔɔsi ma mayamaya ke apalvtv. ²⁰ I tike i wenna, na i səna-m mpi ma sɔpəna nyuvv tɔ pə taa, na i paasəyana mə təm ke na tampana. ²¹ Lelaa ile, pele pa mayamaya pa ninj nyəm tike tɔɔ ké pa nəyəsəyi, pə taya Yesu Kilisiti nyəm tɔɔ. ²² Mə mayamaya í nyəmá isəna Timotee iní i hulaa si i ké yulvpanj tɔ, na isəna má na-i tɔ lapa təmle isu yulv na i pəyaya ke Laapaali Kupaŋ təm taa tɔ. ²³ Ma huv si ye ma koma na má cekəna teu ke nti tɔ taa ma wee tɔ, ile maa tili-i mə cɔlɔ. ²⁴ Na ma wena naani ké teu ke Tacaatɔn tɔɔ si ma mayamaya maa polo mə teye nɔɔnɔ na má ná-me.

²⁵ Ma mayasaa na má ná si pə kəla teu si tá taapalv Irafəlotiti, wei me í ka ha-m mpi maa lanjaa na í tilina-m si í kəna-m, na má na-i tɔ lakəna təmle na tɔ yooki yooou tɔ, inəyi maa yele na í məli mə kinj. ²⁶ I nyuləyi ké si í ná mə təna, haləna pə pekəla-i. Mpi tɔ, me í ka nuw i wɔsasi tɔ pə tɔɔ. ²⁷ Tampana tɔɔ isəntɔ, pə wu-i teu ké, haləna i caakaya səm. Ama Iso wii i pətɔtɔle. Na pə taya i tike i nyənte, na ma nyənte tətɔyɔ, si pə taa kɔɔ pə sɔɔsi-m lanwakəlle ke lentɔ tɔɔ. ²⁸ Pə tɔɔ ké ma huv si maa kus-i ləŋ təcav na í məli mə te, na mu na-i na mə lanja tasa hulvmvuvv, na ma mayamaya ma lanwakəlle te mpv. ²⁹ Pə tɔɔ ile í mu-i ninj naale na lanjhulvmle sɔsɔle, isu pa mvkvuvv taapalv ke Tacaatɔn taa tɔ. Yəlaa isu panɛ iní weye pə wee si í seeki. ³⁰ Pə taya pulv tɔɔ, Kilisiti təmle nyuvv tɔɔ ké səm cee-i. I lapa i weesuyv ke awusa ké na í kəna-m kusənam mpi mə mayamaya í taa pəsəyi si í kəna-m tɔ.

3

Npelaa yaa n ta peli pə kulvm

¹ Ma taapalaa, pənentaa í yɔləyi Tacaatɔn taa ile. Kulvmtv tənɛ tɔ ŋmaav ke tam u kuvv ma, na nti iní tɔ tu kələyana-meye tampana hulvuvv. ² I la laakali na isayalataa, hasi nsi, yəlaa mpa pa kama nyuvv si pelvuvv ke pelvuvv tɔ. ³ Mpe pa pelvuvv ke mpi? Tayale pellaa na tampana. Pə taya pulv tɔɔ, Iso Feesuyv wenna tá kinj na táa laki Iso təmle. Na Yesu Kilisiti ke ta laki na taa taaki, na pə taya yulv kulapəle haana taya naani. ⁴ Ye maa nəkaa kɔlɔ, ma pəsəyi na má tv kulapələnaa paneyɛ naani. Na ye nəyɔlv wee na í huvki si yulv kulapəle ká yelina na í tvli-ti ile, ma tee pɔntv ke kulapələnaa ké təpaipai. ⁵ Nyəni, ma lulvuvv kuvyɛŋ

pələfəi wule ke pa pela-m, na ma ké lseyeli tu ké təsiyisiyi. Na ma kpekəle nté Pensaməe nyəntə, na ma ké Hepəla tu ké təsiyisiyi. Na tayale Falisanaa ke Yuta nyéma lśəsəele tənyuy taa. ⁶ Na maa səsə isəle ké pə taa ké pə feina, haləna má təkayana Yesu sēelaa kpeka ke konyəŋ. Na ye pa təma si kəsəsutu taa təm tənyuy si yulv í təŋ na pə lapı-ı kupaŋ tə tá təŋayana, taalı nəğəlv ı taa wəe ma kiŋ. ⁷ Pənentə Kilisiti təə ilə, ma nyənəyi kupaŋtənaa mpa ma mnyulayana təğə mpi pu waasəyi pulv təğə. ⁸ Na pə taya kupaŋtənaa pane pa tike ke ma nyənəyi mpu, na kawaaşı nsi si tənaya ma nyənəyi mpi pu waasəyi pulv təğə ma nyəm ma Səsə Yesu Kilisiti tə pə təə. Təpantə taa təpantə nté tənə ını. I təə ké ma keela pə tənə mpi pə kəsəyi ma nyuy tə na má sına kpeenə, na ma nyənəyi pə tənə isu hute si pə yele na má hiki Yesu Kilisiti, ⁹ na má na-ı tə krentı teu ke kolum. Maa yəələyi si ma kəsəsutu təkuy təə ké pá yaa-m kupaŋ. Ama ma tēma ma taa na Kilisiti təğə ma lapa kupaŋ. Tənaya lśə hana pəsuyv si yələa í la kupaŋa, na ye wei í mwa tá Səsə təm, pəntv ke lśə haa pə pəsuyv. ¹⁰ Mpi ma nyuləyi teu təğəle si má nyi Kilisiti na ı səm taa fem toma, si maa hiki ı wahalanaa taa ké ma nyéma na máa təğə, na má si isu ı səpv tə. ¹¹ Na má tēləyi si paa feesi mayə mpu tətə.

Tə kaasvyv

¹² Maa yəələyi si ma tēma hikuyv ke mpi ma pəkəya tə se, yaa ma tēma teu təkpaata. Ama ma təŋna ləpv ké na má kaasəyi ma ti si má hiki ma asewa fəətə. Mpi pə təə tə, Yesu Kilisiti tēma-m hikuyv na í kpa-m ı kpa-m ké. ¹³ Ma taapalaa, maa huukı si ma tēma pə fəətə hikuyv se. Ama kolumtu nti ma nyəmá təğəle si, ma yela ma waalı nyəntv ké, na má kaasəyi ma ti si má hiki mpi pə wə ma nəğə təə tə. ¹⁴ Pə təə ké ma see na má pukina mpi pə suwa tə pə təə, si má hiki pə fəətə wei lśə yaa-tv si tə hiki isətaa ke Yesu Kilisiti kiŋ tə.

¹⁵ Tá tənə mpa tá tə ké yulvkpasaa ke lśə nyəntv taa tə, tə huwəe koluməe anə. Na ye mə taa lələa u huwəe mpyə huwəe anə a təə, ilə lśə ká kilisi-məyē-ti. ¹⁶ Mpaav ŋku tə təŋəyi haləna saŋa tə, paa pə la isəna tə təŋəyi-kuyv mpu.

¹⁷ Ma taapalaa, í keesəna-m mə tənə. Tə tēma hólóğv ke isəna í ká la tə, ilə í nyənəyənə mpa pa lakı isu tə huləyv si pá lakı tə. ¹⁸ Tam ké ma heeliyi-məyē-ti, na pənentaa isəlvv ke ma tasəyənə-məyē-təyi heeluyv ke isəntə. Payale wenna na pá wakələyi mpi Kilisiti lapa ı səm tesika təə tə na pa yaasinaa asayaa. ¹⁹ Pa təm ka tē tənəŋnaŋ, pə taya pulv təə, pa hiliŋ ke pa təŋəyi, pə taya lśə. Na mpi pə nəğəsəna pə la-wəyē feele təğə pa yəələyənə. Na atə cənə nyəm tike təə ké pa laakalənaa wəe. ²⁰ Pə kaasa tá tə tá tēyēle isətaa, na tə taŋa teu tətəyətəyē si tá Yatv tá Səsə Yesu Kilisiti í luna isətaa na í tii. ²¹ I toma nna ı hulaa na

ί mǽηna pǽ tǽnaya ι tee tǽ, anǽηι ι ká hólí na í layasí tá ate tǽnǽη pǽtǽtǽle nyǽη ine, na tǽ nǽηǽsǽna tǽnuyǽ teeli nyǽηku.

4

Pǽli caaki sí pá laki nti tǽ

¹ Pǽ tǽǽ ile ma taapalaa mpa me ma nyulǽηι teu sí má tasa nau tǽ, mǽ heesǽηana ma lanje ke sǽsǽm, na meηe ma yǽǽlǽηana. Ma yǽlaa me, isǽna pǽ wee sí í tǽ teu ke Iso mpaav taa tǽηǽle.

² Hai, ma wiikina Ifoti na Sentisi, ma hǽnta-weηe ateηe cǽne, sí pá ciiki isu Tacaa tǽm taa teetunaa lakuyǽ tǽ. ³ Na ma tǽmle taa akpele kupaη nyá, ma wiikina-η sí nǽ sǽna alaa mpe tǽtǽ. Ma na-we tǽ yoonaa yooou na tǽ yasí Laapaali Kupaη ke paa timpí, na tá na Kǽleman ηa tá tǽmle taa taapalaa lelǽa tǽna mpa pa hǽla pa ηmaa weesuyǽ takǽlaya taa tǽ.

⁴ Ι yǽǽlǽηι Tacaa mpaav taa kǽ tam. Ma tasǽηι-tǽηι yǽηǽtuyǽ sí í yǽǽlǽηι.

⁵ Ι wee tǽpamm ke yǽlaa tǽna kin. Tacaa kǽη nǽǽnǽǽ kǽ. ⁶ Ι taa nǽηǽsǽηι natǽli, paa nti tǽ mayana-me í heeli Iso kǽ sǽlǽmuyǽ taa kǽ mpi í nyulǽηι tǽ, na í see-ι nyana tǽmle. ⁷ Ye pǽ lapa mpǽ ile lanηulǽmle nte Iso haa na yǽlv ι pǽsǽηι na í cekǽna tǽ tǽnaya tǽ tu wee mǽ lotunaa taa na mǽ lǽmayasēē taa kǽ Yesu Kilisiti tǽm taa, na pǽlv kaa pǽkǽli-me.

⁸ Tǽv, ma taapalaa, mpi pǽ kǽ kupaη na pǽ nǽηǽsǽna samtv tǽ pǽ tǽǽ kǽ í ká pona laakali. Mpǽηǽle mpi pǽ kǽ tampana nyǽm, na mpi pǽ nǽηǽsǽna pa tǽna-wi, na mpi pǽ keesaa tǽ, na mpi pǽ fei asilima, na mpi pǽ we teu, na mpi pǽ kusǽηι nyuyǽ tǽ. ⁹ Ma hulǽ-meηe na má keesi-me, í laki nti í nu ma yǽηǽtaa na í nawa ma lapa tǽ. Iso wei ι haa-tuyǽ alaafǽya tǽ ι ká wee mǽ waali.

Pǽli seetv ke Filipv nyǽma

¹⁰ Ma lanje hulǽma Tacaa tǽm taa kǽ isǽna mpi í hika pǽsuyǽ na í tasa-m húlǽyǽ sí í tǽsǽηι ma tǽm tǽ. Ile pǽ taya isu ma yǽηǽtǽηι sí í ka yela ma tǽm ke huuv. Ama pǽ mpaav ke í taa hikita sí í hólí-m sí í huoki ma tǽm. ¹¹ Na pǽ taya pǽ caala-m tǽηǽ ma yǽηǽta isǽntǽ. Ye ma we isǽna, ma tǽma pǽle pǽ taa caηale layatv hiiu kǽ. ¹² Ye ma we konyǽη taa, ma nyǽmá ma konyǽntǽle tǽnte. Na ye ma we hayanaya taa, ma nyǽmá pǽle pǽ taa tǽnte. Paa le na pǽ tǽna pǽ taa, ma tǽma isǽna maa caηa na pǽ keesǽna-m tǽ pǽ layatv hiiu kǽ. Ye ma wena tǽηǽnaya ke sǽsǽm, ma nyǽmá tǽle. Na ye ma we nyǽηǽsǽ taa, ma nyǽmá tǽle. Ye pǽ tǽǽlǽna-m ma nyǽmá. Ye pǽcǽηǽ ma wena, ma nyǽmá. ¹³ Ma pǽsǽηι pǽ tǽnaya nǽpǽyǽ Kilisiti wei ι haa-m toma tǽ ι tǽǽ kǽ. ¹⁴ Paa na mpǽ, í tǽηǽv ma konyǽη tǽ í lapa teu kǽ.

¹⁵ Filipv nyǽma me, mǽ mayamaya í nyǽmá sí ma lunav Masetoni ke waatv wei na Laapaali Kupaη heeluyǽ tǽm caalaya

kõnte tɔ, mə Yesu seelaa kpekəle tike sanna-m. Mə tike í tɔna-m niŋ ke ma kawaaɣa na ma asalavnaa pə taa. ¹⁶ Ƴ ka tema-m mə kusənamnaa tilinau ke maa wɛv Tesaloniki tɔ na pə tema-m teu. ¹⁷ Pə taya isu kucɔɔŋ isəle taa maɣamaɣa ke ma nyənəyi se, ama ma caa ké si pə məŋna-mɛɣe mə tələsələnaa. ¹⁸ Ma nawa pə təna mpi í tilinaa tɔ, na pə tɔɔv feina taka. Ƴrafəlotiti kəna-m mə kucɔɔŋ tɔ, pənenta pə təna pə tələna-m yem ké. Mə kucɔɔŋ wɛ ké isu kətaya wɛv sɔɔsvŋ ke teu, na Isə mɔyi-ke na ká wɛ-ɪ teu pə tu fei tɔ. ¹⁹ Ma Isə ká kpaɣa ɪ apititu kɔpantv nti tə wɛ Yesu Kilisiti kiŋ tɔ tə taa na í ha-mɛɣe mpi mpi í lanɣaa tɔ. ²⁰ Tá Caa Isə inəɣələ teeli tv ke tam tɔɔ. Ami.

Kantəkaya seetv

²¹ Ƴ seɛ Isə yəlaa təna mpa pa wɛ Yesu Kilisiti mpaav taa tɔ. Tá taapalaa mpa pa wɛ ma kiŋ cənɛ tɔ pa seɛ-mɛ. ²² Isə yəlaa təna mpa pa wɛ cənɛ tɔ pa seɛ-mɛ, ɪlena pə tu kələna Isə yəlaa mpa pa wɛ Lom wulav təyaya taa tɔ.

²³ Tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti í hólí mə tənaya ɪ pɛɛɛɛ.

TAKĒLAYA NJKA PƆƆLI NMAAWA KOLOSI NYĒMA TƆ Kɔtɔlɔtɔ

Kolosi ɪcɛtɛ wɛ Asii tɛtɔ taa kɛ ɪsu acalɛɛ lɛnna. Pɛ caya ɪsu Pɔɔli taapalɔ wei pa yaa si ɪrafɛlasɪ tɔ ɪni ɪ ponna ɪsɔ Tɔm kɛ Kolosi nyɛma. ɪrafɛlasɪ maɣamaɣa ta lan Kolosi tɔ (1:7 na 4:12). Pɛ caya ɪsu ɪrafɛlasɪ kɛɛsa Pɔɔli si ɪsɔ sɛɛv kpaɪ nyɛm narɛli pɛ nyɛma luwa. Na pɛ nyɛma sɛɣɛsɛɣɪ si, ye yɔlɔ caa si ɪ nyɪ ɪsɔ na pɛ ya ɪ nyɔɔv. Pɛ wɛɛ si ɪ tɛɣ kɔtasɪ na ɪ lun ɪsɔtaa nyɛm mpi pu naaki tɔ. Pɛcɔ pɛ wɛɛ si ɪ peli na ɪ kii tɔɣɔnasɪ na kɔnyɔnyɔɔm na pɛ polo. Pɛ tɔɔ kɛ Pɔɔli ŋmaa-wɛ na ɪ heeli-wɛ si nyɔɔv yaru mpi Yesu hawa tɔ pɛ maɣanaa.

ɪsɔna pa faɣa Kolosi takɛlaya tɔ:

ɪsɔ samtɔ na Kolosi nyɛma sɛɛtɔ, titite 1:1-14

Yesu maɣanaa, titite 1:15-2:19

Kilisiti haaki weesuɣu kɔfalɔvɔ, titite 2:20-4:18

Sɛɛtɔ

¹Maɣa Pɔɔli, ɪsɔ luɣu lapɛna na mɔ lɔ Yesu Kilisiti tillu. Mɔ na tɔ taapalɔ Timotee tɔ ŋmaakɛna takɛlaya kanɛɣɛ.

²ɪsɔ yɛlaa mpa mɛ ɪ wɛ kolosi na ɪ kɛ tɔ taapalaa kɔpama kɛ Kilisiti tɛɣɔvɔ taa tɔ. Tacaɔ ɪsɔ ɪ hɔlɪ-mɛɣɛ pɛɛɛɛ na ɪ ha-mɛɣɛ alaafɛya.

Pɔɔli sɛɛ ɪsɔ kɛ ɪ na tɔmlɛ

³Ye tɔ kɔla mɔ tɔɔ kɛ sɔlvɔmɔvɔ, sɛɛtɔ kɛ tɔ sɛɛki tam kɛ tɔ Sɔsɔ Yesu Kilisiti Caa ɪsɔ. ⁴Pa heela-tɔvɔ ɪsɔna ɪ tɛma mɔ taa na Yesu Kilisiti, na ɪsɔna ɪ sɔɔla ɪsɔ yɛlaa tɛna tɔ. ⁵Waɔtɔ wei tampana tɔm Laapaali Kɔpaɣ caala mɔ tɛɣɛ tate tɔ pa hɔla-mɛɣɛ tɛɛlvɔvɔ ŋku kɔ wɛ tampana tɔm nti tɔ taa tɔ. Pɛ tɔɔ kɛ mɔ taa tɛmnav kɛ ɪsɔ na mɔ sɔɔlvɔvɔ teesina mpi pa si-mɛɣɛ hatuu ɪsɔtaa na ɪ tɛɛɣɪ-wɪ tɔ.

⁶Laapaali Kɔpaɣ yɛkɛɣɪ kɛ, na paa ɪ tala timpiɣi antulinya tɛna taa ɪ lakɪ kɔpaɣntɔ kɛ. Mɔpɔɣɔ ɪ lapa mɔ heku kɛ kɔyaɣku ɪ taala ɪsɔ pɛɛɛɛ tɔm kɛ nuw tɔ, ɪ hii lɔɣ na ɪ nyɪ pɛɛɛɛ anɪ a tampana. ⁷Ta tɔmlɛ taa taapalɔ kɔpaɣ ɪrafɛlasɪ sɛɣɛsɛna-mɛɣɛ mpv. Tɔ nɔɣɔ kɛ ɪ lakɛna tɔmlɛ ɪsu Kilisiti tɔmlɛ tɔ kɔpaɣ. ⁸ɪ heela-tɔvɔ tɛma sɔɔlvɔvɔ ŋku ɪsɔ Feesuɣu tɔ-mɛ tɔ kɔ tɔm. ⁹Pɛ tɔɔ kɛ tu heesɛɣɪ ɪsɔ sɔlɛmɔvɔ kɛ mɔ tɔɔ kɛ tuu kɔyaɣku pa heela-tɔvɔ mɔ tɔm tɔ. Tɔ sɔlɛmɔvɔ ɪsɔ kɛ si ɪ ha-mɛɣɛ ɪ Feesuɣu haaki nyɛm na layatɔ nti tɔ tɔ tɛna na pɛ yele na ɪ nyɪ ɪ luɣu nyɛntɔ kɛ teu. ¹⁰Mpv pu yelina na mɔ tɔntɛ maɣa Tacaɔ na mɔ kɔlapɔtɔvɔ lapɪ-ɪ teu kɛ tam. Na pu yele na ɪ lakɪ tɛma kɔpaɣna anɪ a tɛna, a nɔɣɔ na a suka, na ɪ kɔ sɔsɔɣɪ ɪsɔ kɛ nyɛm. ¹¹Tɔ sɔlɛmɔvɔ ɪsɔ kɛ si ɪ la-mɛ na ɪ nyɔɔ tɔɣ

ke teu na i pəsuyv teeli nyəŋku toŋ taa, na í pəsı na í kantəli pə təna mpi pu mayana-me tə pə taa na suulu. ¹² I see Tacaa ke í na təmlə na laŋhuləmlə, inı i yelina na me í muna sı í hiki mə paa nyəm ke kəpantənaa mpa İso sı i yəlaa ke tənəŋ taa tə pa taa. ¹³ Inı i ləkəna-tuyv ahoo səkrətuyv tēe asayaa səsaa niŋ taa na í səsı-tuyv i luɣu tēe Pəyaya kawulaya taa. ¹⁴ Na i pəyaya ŋke ka təo kə pə yapa-tv na pə husı tá isayətv.

Kilisiti wəetv na i təmlə

¹⁵ Kilisiti kələna İso wei paa naaki tə tətəŋeləŋ. Inəɣələ İso kancaalaya kələlı wei i kəla pə təna mpi İso lapa tə. ¹⁶ Inəɣı İso lapəna pə təna, paa isətaa na atə pə nyəm mpi pa naa na mpi paa naa tə. Pə krayav pəsəlaa na səsaa na awulaa na toŋtənaa pə loosi təna tə i niŋ ke İso lapəna pə təna, na i təo kə İso lapa-wı. ¹⁷ Pə təna pə luwaya na pə mayana-i, na pə təna mpi pə lapa tə pə tamsəna-i təɣə pə we pə lona taa. ¹⁸ Yesu seelaa kpekə kəna tənuyv na inəɣələ nyuyv. Inı i yelina na a təna a wēe. Inı i kəna İso kancaalaya kələlı wei i səpa na pə taaləna-i feesuɣu sı í la pə təna təpaɪpaı pə nəɣə tv tə. ¹⁹ Pə taya pulv təo, İso luɣu lapəna sı i wəetv təna í mayalı i Pəyaya taa. ²⁰ Na i luɣu lapa tətə sı i Pəyaya ká yelina na i na kəŋmanmam təna pá ciiki. Na İso Pəyaya caləm líı səm tesika təo təɣə İso yelaa na pá lá hēsuyv təm. Mpu pə yelina na İso na pə təna təpaɪpaı pa ciiki, paa isətaa nyəm paa atə nyəm.

²¹ Mə tətə tuu ləŋ mu hatələna İso kə, na mə huwēe asayēe na mə isayakulapətv ka lapəna-meyə i kolontunaa. ²² Ama i Pəyaya səpv ka tənuyv kəne kv səm tə pənente İso ciika mə na-i kə, sı pə yele na í ləsı-meyə i isəntaa na í we tənəŋ na í kə kəpama na paa kawaliya ka fēi mə kiŋ. ²³ Ama kuləmtv kə sı mu təkı İso seev ke n̄p̄óȳ tam, na í səŋ təca ke teu ke n̄p̄óȳ tam, puləpv í taa ciɣiti-mə, na í taa yele na pə kú mə tēeluyv ŋku í tēeləɣı tuu kuyəŋku í nu Laapaalı Kupaŋ tə. Laapaalı Kupaŋ inəɣı pa heela antulinya taa yəlaa təna, na Pəalı má ma pəsəna i heellu.

Təmlə nte pə tv Pəalı sı í la Yesu seelaa kpekə taa tə

²⁴ Kayana konyəntəɣələnaa mpa ma təkı mə təo tə pa huləsəɣı ma laŋlə kə. Pə taya pulv təo, Yesu seelaa kpekəle kəna Kilisiti tənuyv, na i təɣə konyəŋ ke pa təo na mpi pə kaası tə pə təo kə ma saləməɣəna konyəŋ ke ma tənuyv taa, sı má səna na pə yoosi-wı. ²⁵ İso tv-m təmlə nte sı má yoosi-tēyē mə cəlv tə, mpu tətəɣə pə tv-m sı má la İso yəlaa kpekəle təmlə tv, na i tv-m kə sı má heeli i təm təfoo, má taa ŋmesı. ²⁶ I ŋmesa i təm kəŋmesətv tənēyē yəlaa tənaya təkulakula ke hatuu ləŋ, na pənenteɣē i kula tə təo na í hólı mpi i ti tə. ²⁷ Mpi pə təo tə, İso sələaa kə sı í la na pá nyı isəna i suwa na í təŋəɣı na í lakı na pə we ŋməlav tə pə təo na pə teu səsəəm. I su mpi inəɣı sı i ká la yəlaa təna. Kəŋmesətv ntəɣələ sı Kilisiti wē mə waalı na inı i yekina na mu taaki sı í ká hiki

Isə teeli taa ké mə paa tete. ²⁸ Pə təə ké tə heeliyi yəlaa tənaya Kilisiti təm. Na tə lakəna tá layatu təna, na tə kpaaləyi paa wei ké pə təm taa, na tə seyesəyi si pé táná paa wei ké Isə isentaa na í tēma piw ke í na Kilisiti pa krentəyυ təm taa. ²⁹ Təmlə tənə tə yoosuYu təə ké ma laki na má ləkəna toma taa toma nna Kilisiti haaki tə, toma ane a wenna ma taa.

2

¹ Ma caa í nyi si, mə na Layotisee nyéma na pa təna mpa pa nu ma hətə ke kənu na pá tá nyi ma mayamaYa tə, mə kuləku ke ma wee na má ləki pə tu fei. ² Ma ləki ké si pé kpaasi pa apalutυ si pá la nəyə kuləmaYa ke səəlyυ təm taa, na pá hiki naani wei yulυ í nyəma teu i hikiyi təyə teu təmmam. Ye pə lapa mpυ paa nyi Isə kəhmesəm. Mpəyəle Kilisiti mayamaYa. ³ Kilisiti un i kin ke Isə haa nyəm na layatu nti tə pə kin kinte wee na pé ηmelaa.

⁴ Ma yəyətəa tə í nuwayale, í taa yelee na nəyəlυ tolisi-me na layatu təmnaa. ⁵ Paa ma na-me tə weυ təma na poolun tə, ma ləsaYa we mə kin ké, na ma lanle hulumaa isυ ma nav mə təna í tēma mə taa na Kilisiti, na í krentaa na í səηa tēca ké pə taa tə.

Kilisiti təə tə hika tá ti

⁶ Təυ, í tisuyu si Yesu Kilisiti í la mə Səə tə, í yelee na mə na-i í krenti mə təntə taa. ⁷ I nyəəna-i teu isυ təyυ nyəəkuyəna tətυ tə. Kilisiti í wee mə kulaputυ təna kite. Paa kuyan ku í nyəəki təη ke Isə seey taa. Mpyúy pa seyesa-me si í laki. I seeki Isə ké í na tēmlə ke teu.

⁸ I feη teu, í taa yelee na nəyəlυ kəə na í hii-me na i yuləlayatu nyəm təm kəpuYusutu kpaí nyəntυ nti yəlaa seyesaa na pá teləsi tēma tə. Təmnaa mpə pa ké pə təna pə kancaalaya nyəm ke antulinya taa, pa ta ke Kilisiti nyəntυ. ⁹ Pə taya pulυ, Isə weeytυ tənaya Kilisiti kpaYa i tənuyυ taa na pé maYali i taa. ¹⁰ Na mə na-i í krentəyυ kuləm tə í hika pə tənaya, un i kələna kawulası təna na təηtənaa təna.

¹¹ Mə na-i í krenta kuləm ke mpυ tə pə pəla-meyə, na pəlyυ mpi pə fei isυ yulυ pəlyυυ tə. Ama pə ké Kilisiti pəlyυ ké. Mpəyəle pə ləəyυυ yulətənyυ isayatu toma ke yulυ taa tə. ¹² Pa sə-meyə Isə ləm tə pə hūlaa ké si pa pima mə na Kilisiti na mə na-i í tayan fem. Na í tisaa si Isə wei i feesa Yesu ké sətəa taa tə i wəna toma tə pə təə ké pə lapa mpυ. ¹³ Tuu ləη isυ i taa nyi Isə tə mə isayatu ka yelaa ké na í wee isυ sətəa ke Isə nyəntυ taa. Ama pənente Isə krenta mə na Kilisiti ke weesuyu hav. Na Isə husa mə isayatu təna. ¹⁴ Tá kəma nna a fei nyuyυ na pé pələyi tá niη tə Isə yela a nyuyυ mapυ na pé saali yem. Kəma ane a nyuyυ mapυ ka weυ təlasi tə pə caala-tuyυ. Kəma aneyə i kama səm tesika təə na í lə a təm. ¹⁵ Kilisiti tesika ke Isə kpaana awulaa na təηtənaa

pa nyəm. Iso tu-weye Pəyaya akaitu loonja taa ké isu saləkatvnaa na í teekəna na pá nyənəyi-we təcoo.

¹⁶ Pə təo ɫe í taa yelee na nəɣəlv footi-meyə mə təɣənaɣa na mə konyənyəəm na acima kuyeyə na isətv kufalv na kuyeyə kuhesəy pə təo. ¹⁷ Kvpantv nti tu kəo tə tə nyaləməle nté pə tənaya isəntə, na Kilisiti kəna pə kinjinte. ¹⁸ I taa tisi na nəɣəlvv yem wei í səɫaa ɪ pasə ɪ təɣi yəlaa isəntaa na í seeki isətaa tillaa tə pɪntv kv mə təm. Yəlv í laki mpv, ɪ toosee nna ɪ toosaa təɣə ɪ təɣəyi na í laki. Na wei ɪ we mpv tə yəlvhəwee kalampaani kuyvna-ɪ na ɪ feina tampana. ¹⁹ I caa í matəna Kilisiti wei ɪ ké nyvvyv tə, pəyele Kilisiti ɪnɪ ɪ yelina na tənvyv hikiyi kv təɣənaɣa na kv atama na kv nantv pə krentaa na pə təkə teu na kv piki isu Iso caa tə.

Tá na Kilisiti tə səpa tá na-ɪ tu weena weesuyv

²⁰ Mə na Kilisiti í səpv tə pə ləsa-meyə antulinya ɪnɛ ɪ pə təna pə kancaalaya nyəm taa ké. ɫe pepe təo ké í tasəyi təntɛ isu antulinya tənna-mɛ? ɫe pepe təo ké í tisiyi na pá tvyv-meyə kiinj ²¹ si: Taa kpaɣa pəne, taa təy pəne, taa tokina pəne? ²² Mpi pə ləsaa si yəlv í lana-wɪ na pə té tə pə təo ké pa su kiinj ɪnɛ. Yəlaa təkəlekele suna kuseɣesətv na kiinj ɪnɛ. ²³ Kiinj ɪnɛ ɪ nəɣəsəna ləmayasəe kvpana ké, mpi tə, ɪ yelaa na yəlv cesəyəna Iso seev, na ɪ yelaa na yəlv pasəyi ɪ ti, na ɪ caala yəlv si í tv ɪ tənvyv kə wahala. Ama pəsuyv kə kiinj ɪnɛ ɪ feina si í kpa yəlv tənvyv kə kv konyuləy təlate.

3

¹ Mə na kilisiti kə pa feesaa. Pə təo ɫe timpɪ Kilisiti caya isətaa ké Iso kəŋkəy taa tə təna nyəm ɪkpatɛ kə í ká huli. ² I seesi isəle na isətaa nyəm təm, í taa seesi isəle na atɛ nyəm pɛekvyv. ³ Pə taya pulv təo, ɪ səpv tə pə ŋmesa mə weesinj kə Kilisiti kinj kə Iso cəɫəɣə. ⁴ Mə weesinj mayamaya nté Kilisiti, ɪ kəy í lukɪ tə mə na-ɪ í lukəna, na í ka hiki ɪ teeli taa ké mə paa nyəm.

Təntɛ kvpəntɛ na kvfatɛ pə təm

⁵ Ye mpv atɛ cəne nyəntv təna nti í ka təkəa tə í kv-təyi mə kinj. Ntəɣəle asilima, tetelakasi, wasəŋkalətv, na konyuləy isayəy, na liyitee kətəi, halɪ liyitee kətəi tv na tvy laalv pa isayətv lu kvlv kə. ⁶ Isayətv tənəwe tə təo ké Iso ká mv pááná na í má mpa paa nukəna-ɪ tə. ⁷ Isayətv tənɛ tu ŋmakəlvv-meyə ləy tə, ŋpúyú í təyaya teitei.

⁸ Ama pənente í lə pə təna mpi pə we mpv tə, pááná mvvyv na kakalaya kəkəke na nyay. Kvtyv yaa keesəlaya təm natəli tə taa luna mə nəsi taa. ⁹ I taa pələyi təmaya pəpətv, pə taya pulv, í həɣəsa mə yəlvweətv kvpəntv na tə yaasinaa tənaya na í lə. ¹⁰ Na yəlvweətv kvfatv kə í kpaɣaa na í suu. Yəlv kvfalv ɪnɪ ɪ təyina ɪ ŋmalv Iso ké kelvyv tətəyɛlɛy ké si pə yelee na í nyɪ Iso ké teu təkəpəsəkpəsi. ¹¹ Pə lapə mpv tə, pə fei si pə tasəyi

tətə si pane pa ta ke Yuta nyəma, Yuta nyəma ntə, na pella ntə kutapeləh ntə, isəkreete nyəma ntə səsaa taa nyəma ntə, yomaa yaa kasayampiya ntə. Aai, Kilisiti kena pə təna, na í we pa təna pa waah.

¹² I ké Iso yəlaa ké. Iso sələna-me na í ləsi-me si í la í nyəma. Pə təw ile í təkí kəpantə taa kəpantə na í laki. I hólóyí yulətu, na í pasəxi mə ti, na í wəe təpamm, na í təkí suulu. ¹³ I təkí təma, mə taa lelv í pənta lelv na nti í hólí təmayə suulu. I hólóyí təmayə suulu, Tacaá ná hula-meɣe mpyóy. ¹⁴ Pə tənaya mpv təpai ile təma sələyuv ke í ká təkí teu. Təma sələyuv mpi pu yelina na í krenti yulv kuləm. ¹⁵ I yele na Kilisiti sələyuv hólóyí mə lotu taa ké mpi í ká laki tə. Həsəyuv kəne ku mayamaya ku təw ké Iso krenta-me na í yaa, na í we ké isu yulv tənəyuv təw niŋ na nəhəe na pə tənaya mpv pə wəv na pə krentaa tə. I seeki Iso si í na təmlə. ¹⁶ Kilisiti təm na tə təw təna í wəe mə kin ke teu. I seɣəsəxi təma, í kpaaləxi təma na layatv səsəntv. I yoona luyv kuləmvuyv ke Iso ké yontu na Iso Təm yontu na Iso sam nyəntv na yontu nti tə səsəxi apalətv tə, na í seena-í í na təmlə. ¹⁷ Paa mpixi í laki, yaa paa ntiyi í yəyətəxi, í yaana tá Səsə Yesu hətə, na í seeki Tacaá Iso ké í na təmlə ke í təw.

Isəna təntə kəfate cakəle wəe tə

¹⁸ Alaa mé í seeki mə paalaa, Tacaá isəntaa, nti pə muna í la təyələ. ¹⁹ Apalaa mu sələ mə alaa na í taa la-wəɣe nyan ke paa pəcə.

²⁰ Piya mə Tacaá isəntaa mə nyəntv nté si í nuna mə nyəma ke pə təna pə taa. Ye í nukəna mə nyəma pə laki Iso ké teu ké pə tu fəi.

²¹ Cəcənaa mə í taa la na pááná kpa mə piya na si kəw si lə apalətv.

²² Yomaa, mu nukəna mə caanaa mpa pa təkə-meɣe antulinya taa cəne təyə pə təna pə taa. I taa seeki-wəɣe waatv wei pa wəeki tə tike si pə la-wəɣe lelenj. Ama í nuna-wə na luyv kuləmvuyv ke seu mpi í seeki Tacaá tə pə təw. ²³ Paa təmlə nteye pa tv-me te, í la-te na luyv kuləmvuyv, na pə wəe isu Tacaá təmlə ke í laki, pə taya yəlaa nyəntə. ²⁴ I nyi teu si í lakuyv tə Tacaá ká təna na í fəli-meɣe mə kəfəlvuyv. I ká hiki kəpantv nti í su í nyəma təw tə. Pə taya pulv, Kilisiti kena mə Caa mayamaya wei í təmlə í laki tə. ²⁵ Pə təw ké ye wei í laki isayətv, pu te na pə fəli-í isayətv nti í lapa tə. Iso u fayəsəxi nəyələv se.

4

¹ Yomaa caanaa mə, í təkí mə yomaa ke isəna mpi pə kəsaa na pə siyisa teu tə. I nyi teu si mé tətə mə wəna Caa ke isətəa.

Nti Pəhli si pá laki tə

² I sələmyi Iso, í taa yelee. I feñiyi na í seeki-í í na təmlə ke mə Iso sələmyu taa. ³ I krentəna tá na í sələməyəna Iso na í ha-tuyu ikpate na tá la í waasu na té kpaali Kilisiti təm kŷmesətu. Təm kŷmesətu tənə tə təw kə ma wə saləka taa kə isəntə. ⁴ I sələmi Iso na má, iləna má yasi í təm təcəicəi na pá nyəmi-í teu, mpi pə tu má si má la təyələ.

⁵ I nyi mə təntə ke mpa pa ta ke Iso seelaa tə pa kin, na í taa yelee na aləseke kŷeyəñ fiti-meyə yem. ⁶ Paa kŷyanjku í yəyətəyi kŷpantv, na kawaaya nyəntv í lukəna mə nəsəi taa. I nyi isəna pə mŷna í cə təm tə na í cəeki paa wei.

Kantəkaya seetu

⁷ Tá taapalu kŷpan Tisiki ká heelina-meyə ma təm təna tərapai. Ma na-í tə lakəna Tacaə təmlə na í ke təmlə latv kŷpan kə. ⁸ Pə maɣamaya pə nyuyv təw kə ma kusa-í si í polo í na-mə na í heeli-meyə tá alaafəya təm na pə heesi mə laŋa. ⁹ Tá taapalu kŷpampaŋ Honesim wei í kə mə taa ləlv tə ilé í suna-í. I ká keesi-meyə tə təna nti tə laki cəne tə.

¹⁰ Ma saləka taa akpele Alisitaaki na Paanapasí kəyə pəyaya Maləki si pá seə-mə yoo. Pa tema-meyə Maləki iní í təm heeluyv, ilə ye í tala mə tē í təkí-í teu. ¹¹ Yesu wei pa yaa si Yutusi tə í seə-mə tətə. Yəlaə tooso inə í tike í luna Yuta nyəma mpa pa layasaa tə pa taa, na má na-wə tə lakəna Iso kawulaya təmlə, na pa paasaa kə na pá səsəi-m apalətv.

¹² Irafəlasí wei í kə mə taa ləlv tə í seə-mə. I kə Yesu Kilisiti təmlə tv kə na í seesa isəle na Iso sələmyu ke mə təw kə teu si í səñ təca na pulv í taa ciyiti-mə, na í pu Iso nyəntv taa, na í taŋaa tətəyətəyē si í la pə təna mpi Iso caa tə. ¹³ Ma ləsəyi í nyuluyv, ye n na isəna í kŷyi í təyi mə na Layotisee na Hiyelapolisi nyəma mə təw tə pə fəi keesuyv. ¹⁴ Tá lokotulo kŷpan Luku na Temasi si pá seə-mə.

¹⁵ I seə tá taapalaa mpa pa wə Layotisee tə, na í seə Nəmfə na Yesu seelaa kpekəle nte tə kotiyi í təyaya ke Iso seəw tə. ¹⁶ Ye mu tema takəlaya kaneyə kaluyv ilə í teləsi Layotisee Yesu seelaa na pələ pá kala-ke tətə. Mə tətə mu mŷ Layotisee nyəma nyəñka na í kala. ¹⁷ I heeli Aasipi si í paasəna Tacaə təmlə nte pa tv-í si í la təyə teu.

¹⁸ Ma maɣamaya ma niñ ŋmaatv nté cəne. Pəəli má ma seə-mə. I taa səw si ma wə saləka taa yoo.

Iso í hólí-meyə pəeləe.

**TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŊKA ŊKA
PŌLI NMAAWA
TĒSALONIKI
NYĒMA TŌ
KŌTŌTŌ**

PŌli waasu yelənav waatu ke Iso seelaa luwa Tesaloniki ɪate taa. Ama ɪ maɣamaya ɪ ta caya təna na pə taanɪ kē. Yuta Iso seelaa kpekəle natəli tə yelaa na ɪ kuli na ɪ tɛna Kələnti ɪate taa. Tənyaɪ ɪ taapalu Timotee polaa na ɪ keesi-ɪ Tesaloniki nyəma təm. ɪ nuwa mpv ɪlena ɪ apalutv kpa. Haləna ɪ sa Iso kē pə tō. PŌli maɣamaya nyula teu ɪsu ɪ nā Tesaloniki nyəma. ɪ tasa-wɛɛ apalutv sɪ pā kantəli na pa pukɪ Iso seɛv taa. PŌli cōwa təm nti Tesaloniki nyəma ka pəsa-ɪ səttaa fem tō na Kilisiti məlɔɔv təm tō tətō tō. ɪ tōma sɪ paa nəɔlv ta nyɪ Yesu məlɔɔv kuyaku na pə waatu tō, pə wɛɛ kē sɪ ta sōlv ɪ pu na tē taŋaa.

Isəna pə faɣa Tesaloniki ɪ takəlaya tō:

Isə samtv na seɛtv, titite 1:1–3:13

ɪ tasəɣɪ-wɛɛ layatv sɪ pā pukɪ Iso seɛv taa, titite 4:1-12

Kilisiti məlɔɔv tō layatv tasuɣv, titite 4:13–5:11

Kantəkaya kutvutv na seɛtv, titite 5:12-28

Seɛtv

¹ Taya PŌli na Silaasi na Timotee.

Tā ŋmaakəna takəlaya kanɛɛ Tesaloniki Yesu seelaa kpekəle nyəma me mpa ɪ kē Tacaa Iso na tá Səso Yesu Kilisiti pa nyəma tō. Iso na Yesu Kilisiti pā hólí-mɛɛ pɛɛɛ na pā ha-mɛɛ alaafəya.

Tesaloniki nyəma Isosele teu

² Tam tə seeki Iso sɪ ɪ na təmle ke mə təna mə tō, na tē sələməɣəna-mɛɛ tam tətō. ³ Na tam ye tə səŋa Tacaa Iso ɪentaa tə tōsəɣɪ ɪsəna ɪ lapa təma ke mə Iso mpaav taa tō, na ɪsəna mə təma sōlvɔv susa-mɛɛ lɔv səsəvm taa tō, na ɪsəna mə tɛlvɔv ke Tacaa Yesu Kilisiti kin ta pasa paa pəcō tō. ⁴ Tā taapalaa me, tə nyəmá sɪ Iso sōla-me na ɪ ləsi-me sɪ ɪ pəsi ɪ nyəma. ⁵ Pə taya pulv tō, tə ta heeli-mɛɛ Laapaali Kupaŋ na nəɔv taa təm tike. Ama na toma na Feesuɣv Nəŋŋtv toŋ taa kē tə heelina-mɛɛ-ɪ. Na tə tɛma tá taa kē teu sɪ təm tənɛ tə kē tampana nyəntv. Mə maɣamaya ɪ nyəmá ɪsəna tə tōma mə hekv sɪ pə səna-me tō. ⁶ ɪ təŋa tá na Tacaa tá ɪkpatɛ, na ɪ nā konyəntəɣəle səsəle, paa na mpv ɪ mv Iso Təm na laŋhuləmlɛ səsəle nte Feesuɣv Nəŋŋtv kəŋa tō. ⁷ Haləna mə yaasi hula Masetoni na Akayi Iso seelaa tənyaɪ ɪsəna paa la na pā tɛ tō. ⁸ Na pə taya Masetoni na Akayi pa tətənaa taa tike ke Tacaa təm nu mə tō. Ama paa timpɪ pə nuwa ɪsəna ɪ mv Iso Təm tə na pā yəɣətəɣɪ pə təm. Halɪ pə fɛɪ sɪ

tu naki na té tasa naxoloyu mə təm heeluyu. ⁹ Paa wei i keesayi isəna tu pola mə te na í mu-tu tə, na isəna í lə tuŋ təm na í mələna lə tə sɪ í lakɪ tampana lə weesuyu tu təmle, ¹⁰ na í taŋ sɪ i Pəyaya Yesu wei i ka feesa sətəa taa tə í luna isətəa na í kəw. I Pəyaya ŋke kaa yana-tuyv cele ke lə páná taa.

2

Təmle nte Pəwli lapa Tesaloniki tə

¹ Tá taapalaa mə, mə mayamaya í nyəmə sɪ waatu wei tə kəma mə kiŋ tə tə ta lu yem. ² Isu í tema nyəm tə pa tema-tuyv nyan lapu na kutuyv ke Filipu ké na pəcə tə takɪ mə te Tesaloniki. Ama lə ha-tuyv apalvtu sɪ tə heeli-meyə i Laapaali Kupaŋ, paa kayatuyv təw isəna. ³ Pə təna mpi tə seyesayi yələa sɪ pá la tə pəntuyv fei pə taa yaa hūwee asayee naalı, na tu preekayi sɪ tə puɣusi naxəl. ⁴ Ama tə yəxtəyi pə tənaya teitei ké isu lə caaki tə, pə taya pulv təw, lə inu i sama-tu na í cela-tuyv i Laapaali Kupaŋ sɪ tə heeli. Ie pə taya yələa laŋheele ke tə preekayi na tə lakɪ mpv. Ama lə wei i wiiliyi tá lotunaa taa na í naa tá taa hūwee tə i laŋheele ke tə preekayi. ⁵ Mə mayamaya í nyəmə teu sɪ tə ta ma-meyə naxə taa ké tiiliyi paa pəcə mayamaya, na tə ta la liyitee kətəi ke tiili na tə puɣusi-mə. Na lə mayamaya ná ná pə tənaya mpv. ⁶ Tə ta preeki yələa isante, paa mə mayamaya mə kiŋ yaa naxəl i kiŋ. ⁷ Pəcə tə keu Kilisiti tillaa isəntə tə, ye tu nəkəa tu ŋmakəla-mə na í lə isəna tə caa tə. Ama tə caya mə heku na suulu na tə lakɪ-mə təpamm isu asəntuyv lakuyv ku pəyaya tə. ⁸ Tə səla-meyə katatəlaya ké, haləna tə tem-meyə Laapaali Kupaŋ ke heeluyu tə, ye paa təma sɪ tə ləsi tá weesiŋ mayamaya na tə tu-mə, tu ləsaa. Pəpətu fei, tá luuŋ sūv-meyə teu ké. ⁹ Tá taapalaa, ntəŋ í təssa isəna tə lapa təma na tə konti haŋaya tə? Isəna tə lapa təmle na isələ kuseemle ke teu sɪ tə taa səkɪ mə taa naxoloyu səxəla ke saa wei tu we mə heku na tə heeliyi-meyə lə Laapaali Kupaŋ tə.

¹⁰ I pəsəyi na í ləsi tá nyuluyv ke isəna tá təntə tewa lə seelaa mə mə kiŋ, na tə keesaa na tə tá liyiti tiili tə, lə mayamaya ná ná mpv tətə. ¹¹ Pəcə i nyəmə tətəyə isəna tə lapa paa mə taa wei isu cəcə lakuyv i pəyaya tə. ¹² Tə lapa na í təkɪ tənəŋ ke teu na tə səssa-meyə apalvtu, na tə seesi-mə na isələ sɪ í tə na pə keesəna teitei isu lə caaki tə. lə inu i yaana-mə sɪ í hiki mə paa tete ke i kawulaya na i teeli taa.

¹³ Tə seeki lə sɪ í na təmle ke tam tətə. Pə taya pulv təw, waatu wei tə heela-meyə lə Təm tə í tá mu-ti isu yələa nyəntv. Ama í nuwa tə í mowaya sɪ tə ké lə Təm, na tampana tə mayamaya ké. Ntɪ inu tə lakəna təmle ke lə seelaa mə mə taanaa. ¹⁴ Tá taapalaa-mə, mpi pə lapa Kilisiti nyəma heku ke lə seelaa kpeka wəna a wə Yuta tə a taa tə, pə akpele lapəna ntəyə mə kiŋ tətə. Naasuyv mpi Yuta nyəma naasa pəleyə təna tə pə taka ké mə icate nyəma

νά naasa-me tətə. ¹⁵ Yuta nyəma mpe pa kɔna Taca Yesu, na mpe inɪ pa kɔna Iso kvyəɔtɔtu teləsəlaa. Kolumaa mpe inɪ pa naasəna-tu tətə. Pa fei Iso ké teu, na pa ké yəlaa təna kolontunaa. ¹⁶ Paa yeki sɪ tə seɣesi mpa pa ta ke Yuta nyəma tə na pə ya pɛle pa nyəɔɲ. Isayətɔnaa mpa tuu ləɲ paa lapa tə mpe pa təɔ ké pa təɲna lentənaa ke kaav na pə kraa huɣule. Ama pənenteɣele Iso tema pa təm.

Pɔɔli nyuləɣi sɪ í ná Tesaloniki nyəma

¹⁷ Tá taapalaa-me, tuu isu tə yeluyu təmaga wɛɛ naaleɣe mpv tə, tə nyula səsəm sɪ tə na-me, haləna pu tu laki-tuyv ləɲ. Ama paa tu naa təmaga mpv tə tá laakalənaa wɛ təma kiɲ ké. ¹⁸ Tə nyula teu sɪ tə məli mə kiɲ, haləna Pɔɔli má, təm paɣale ke ma tu mə te pote pəle na Satanɪ tá tisi sɪ tə hiki mpaav. ¹⁹ Mə tike təkɔɲ ké tə teləɣi na tə huləsəɣəna laɲa, na meɣe tu muɣoləna Taca Yesu kɔntɛ wule ke ɪ isentaa sɪ tə yoowa yoou na tə lá akanaa. ²⁰ Nn, meɣe tu yəɔləna, na meɣe tu huləsəna laɲa mɛɛ.

3

¹ Tə tu mə te pote pəle ke m̀p̀ɔ̀ɣ̀ú tam na pə kəɔ pə nu-tu ɪlena tə hiki huwɛɛ sɪ taa caɣa Ateɛni ke tá tike, ² na pə kaasi na tə tili tá taapalv Timotee wei tá na-ɪ tə laki Iso təmlɛ ke Kilisiti Laapaali kupaɲ heeluyu taa tə. Tə kusa-ɪ na tə tili-ɪ m̀p̀ɔ̀ɣ̀ú sɪ í səsɪ-meɣe toma na apalɔtu ke mə Iso mpaav taa, ³ na pə taa kəɔ na konyəntəɣəle nte tə taa tə wɛ isəntə tə tə kəɔ tə kəli mə taa nəɣəlv na í lə təɔɲ. Mə mayamaya í nyəmə́ mpv, sɪ konyəntəɣələnaa mpe pa ké mpi mpi Iso ka təma sɪ pu mayana-tu tə pə taa lempənaa ké. ⁴ Haləna pə mayamaya ke tə heela-meɣe waatv wei tá na-me tə wɛɛ tə, sɪ paa tu-tuyv konyəɲ. Mpv inɪ pə mayamaya ke í naa pə kəma isəntə. ⁵ Pə təɔ ké tə tuyv mə te pote pəle ke m̀p̀ɔ̀ɣ̀ú tam na pə nu-tu tə, ma kusa Timotee sɪ í polo na í na isəna mə Iso mpaav təɲuyv yaasi wɛɛ tə. Ma nyaɲ sɪ pə taa kəɔ sɪ lləɣəv mayasa-me na tá təmlɛ saali yem ké mə kiɲ.

⁶ Ama Timotee kəmna mə te isəntə tə ɪ keesa-tuyv isəna í səɲa Iso mpaav taa ké teu na í təkə təma səɔlvuyv təm tə. Na ɪ heela-tu sɪ í təəsəɣi tá təm ke tam na laɲhulumlɛ. Haləna í nyuləɣi sɪ í na-tuyv teitei isu tá nyuləɣi sɪ tə na-me tə. ⁷ Tá taapalaa me, waatv wei tə nu mə təm tə pə heesa tá laɲa ke teu ke səsəm ké tá wahalanaa na ta konyəntəɣələnaa panɛ pa təna pa taa ké. Iso mpaav ŋku í təkə teu tə ŋkv kv heesəna tá laɲa ke mpv. ⁸ Na í səɲuyv təca ke Taca təm taa tə tə feesaa ké təfuv. ⁹ Seɛtv ntiɣi tu seɛ Iso na pə tala isu laɲhulumlɛ nte tə hika mə kiɲ ke ɪ isentaa tə? ¹⁰ Ta isəle seɛna Iso sələmvuyv ke tam sɪ í yele na tá na-me tə ná təma na tá isəpɛe na tə teesi-meɣe Iso mpaav təm ke húlɔɣú.

¹¹ Taca Iso mayamaya na tá Səsə Yesu pá la na tə hiki mpaav na tə polo na tə na-me. ¹² Tá Səsə í la na mə səɔlvuyv səsəɣi tam

ké tēma kinj na yēlaa tēna kinj, halēna kv tala isu tá mayamaya tē sōlvuy-mē tō. ¹³ Ye tá Sōsō inī i lapa mpv, mē í ká hiki toma ké hatuu mē hōwēē taa na í pēsī Isō nyōma, na í te tēkpataa ké Tacaa Isō isēntaa ké kuyan̄ku tá Sōsō Yesu na i nyōma paa kōō tō.

4

Tōnte nte tē maya Isō tō

¹ Pē tēnaya mpv ilē tá taapalaa mē í ná tá kinj ké isēna pē wēē si í ká tō na pé maya Isō tō, halī í tējna m̄p̄yú lapv mēē. Ama nti nōnōō ma wiikina-mē tōyōlē si, hai, Tacaa Yesu tōō í sōōsi lōpv ké pē taa. ² Anī í nyōmá Tacaa Yesu kvseyēsātū nti tē seyeēsa-mē si í tēj tō. ³ Mpi Isō caaki tōyōlē si í pēsī i nyōma na í yele asilima kulapōtv tēkpataa. ⁴ Paa mē taa wei í nyī isēna i ká kpaya alv na pé wē tēnan̄j na pé wēna nyūyū tō. ⁵ Pé taa wēē kōtōinaa tike tōm isu yēlaa mpv pa ta nyī Isō tō pēlē pa lakuyū tō. ⁶ Nōyōlv í taa pēntēna i tōyōntōlē ké tōm tēne tē taa na í taa wakēli-i pōlv. Tē tēma-mēyē tōm tēneyē heeluyū na tē kpaala-mēyē teu si Tacaa ká tv salōka ké mpv pa lakī isayātū ntēnaa tō. ⁷ Isō tá yaa-tuyū i mpaav taa si tō lakī asilima kulapōtv, ama si tō la tá tv tēnan̄j ké. ⁸ Pē tōō ké ye wei i kpaya tōm tēne na í lōyōna lumaya waali, pē taya yōlv kvheelitu ké pōntv lōwa. Ama Isō wei i ha-tuyū i Feesuyū Nan̄jtv tō i nyāntv ké i lōwa.

⁹ Ye mē taa mē tike tēma sōlvuyū tōm ilē, paa ŋmaa-mē na pá sōōsi-mēyē nti tōtō? Isō mayamaya tējna-mēyē pē tēnaya m̄p̄yú seyeēsuyū ilē. ¹⁰ Halī nti inī tē mayamaya ké í tējna mē taapalaa mpv pa tēna pa wē Masetoni tēna taa tōyō lapv. Ama tá taapalaa mē, tē tasōyi-mēyē wiinav si í sōōsi lōpv ké pē taa. ¹¹ Paa mē taa wei í lv si í na i tōyōntōlē pá wēēna tēma na lelēj, na paa wei í paasēna i nyāntē na í hiki i mayamaya ké mpi i ká suu i nōyō tō. Nti inōyi tv tēma-mēyē heeluyū. ¹² Mp̄v inī pv yelina na ma ta nyī isēnaa tōna-mē, na í kaa caya na í tēeli nōyōlvuyū pōlv taa.

Tacaa kōntē

¹³ Ta taapalaa tē caa si í cēkēna mpv pa sēpa tō pa tōm na í taa wēē piti taa isu mpv pa feina tēlvuyū ké Isō kinj tō. ¹⁴ Isu tē tēma tá taa si Yesu sēpa na í tayanī fem tō, mpv tōtōyō tē tēma tá taa tōtō si Isō ká kpēna Yesu na mpv pa sēpa Yesu mpaav taa tō na í mējna.

¹⁵ Tacaa kvheelitu mayamaya ké tē caa-mēyē sōōsvuyū ké cānē, si tá mpv tv wēēna tá isē ké Tacaa kōyakv kvkōmuyū wule tō tē kaa tēē nōyō ké mpv pa tēma sēpv tō. ¹⁶ Pē kēj pé kēēsī na pé holi na pá nu isōtaa tillu sōōsō tan̄ na Isō akantōlē, ilēna Tacaa mayamaya luna isōtaa na í tiiki. Mpv pa sēpa Kilisiti mpaav taa tō pēlē paa fe kancaalaya. ¹⁷ Pē waali ké pv kēli isē nyōma tá, na tá na-wē tō kpēntī na tō svv ŋmōntv tēē na tō suli Tacaa ké isōtaa. Na tá na-i tv caya tam. ¹⁸ I hēēsōyi tēma lan̄a na tōm tēnē.

5

¹ Tá taapalaa, pə fei isu paa nəkı-meyə takəlaya ηmaav na pa keesi-meyə waatu yaa wee nna a taa mpv inı pu la tə pə təm. ² Isu mə mayamaya í tema nyəm ke teu tə, Tacaa kuyaku ká la ké isu ηmulv keesuyuu na í kəə ahoo tə. ³ Waatu wei yəlaa ká kəə na pá təη si: Nhn, pənenteyele antulinya caya ı tete, na pənenteyele tə heesaa tə. Waatu inəyi pu tii pa təə təkpiili ke təm kulvm təə, na pə la-weyε sakasaka pa kaa fiti. Pu la ké isu luvuyv wwsasi takuyv ahonto tə. ⁴ Ama tá taapalaa, kayana í tá ké səkrətyv tεe nyəma, na pə fei si kuyaku kəne kv tuti-meyε kututu isu ηmulv tutuyuu tə. ⁵ Nəənnəə taa isəntə pə nyaala mə təə ké na í pəsa ilim taa nyəma ké. Tə ta ke mpa pa we ahoo taa na səkrətyv tεe tə. ⁶ Mpv tə tə taa paasəna tom isu ləlaa lakuyv tə. Ama tə cayana tá ise na tə feη na tə lakı pə təna na laakalı. ⁷ Ahoo ke toolaa tooki, na ahoo ke sulvm kuyı pə nyəlaa. ⁸ Ama tá mpa pə nyaala tá təə na tə pəsi ilim taa nyəma tə tu lakı pə təna na laakalı ké. Tə yele na tá Isə taa təmnav na tá təma səəlvuyv pəsi-tv isu nyəxəlvuyv toko. Tə cayana naani si pu ya-tv, na pəle pu wee isu tə pəηuyv yoou kahuka tə. ⁹ Tə ta ke mpa Isə suwa si cele pu fehi nyan tə se. Ama si pə ya tá nyəəη ke Tacaa Yesu Kilisiti təə ké. ¹⁰ Kilisiti inı ı səpa tá təə ké si ye pə tala ı kəntε wule na í mayana tá na tá ise, yaa paa tə tema səpv, tá na-ı tə krəntı na tə kaa təcayale ke tam təə. ¹¹ Pə təə ıle í səəsəyi təmayə apalvtv, na í tuliyı təmayə teitei isu í təηna lapv tə.

Pəəli caa pa lakı mpi tə

¹² Tá taapalaa, tə heeliyi-me si í təna mpa pa lakı təmle ke mə hekv tə, mpa Tacaa kpawa si pá tiikiyi-me na pá seyeesi-me tə. ¹³ Mə luuy í la-we, na í səəli-weyε teu ke təmle nte pa təηna lapv tə tə təə. ı weena təma na leleη.

¹⁴ Tá taapalaa, hai, í kaləna mpa paa caa pulv lapv tə. ı la na mpa pa kəla feele tə pa feele ya, í tēη acamaa, í húləyı yəlaa tənaya suulu. ¹⁵ ı la laakalı na mə taa nəxəlv í taa ləeti ləlv ke ısayatv. Ama í lv si í lakı təmayə kəpantv ke tam, paa mə mayamaya mə təma, paa kpai nyəma.

¹⁶ Mə lanə í hulvmı tam. ¹⁷ ı sələməyi Isə ké tam, í taa yele. ¹⁸ ı seε Isə si í na təmle ke paa mpi pə taa. Isəna Isə caa si ye í təηəyi Yesu Kilisiti í lakı təyələ.

¹⁹ ı taa kayatı Feesuyv Nəηηtv, í yele-ı na í la ı təmle. ²⁰ ı taa nyəni Isə kvheelitu kpaaluyv ke yem. ²¹ ı wesı paa mpi pə taa ké teu na í ná nti nti tə we teu tə na í təkı tələ. ²² Na í lv nti tə fei teu tə paa tə ké nti.

²³ Isə wei ı lakı na tə nukı leleη tə í yele na í pəsi ı nyəma təkpataa. Isə inı í paasəna mə ləmayasεε na mə tənəη, na mə weetv nti tə təna tə weε tənəηη ké Tacaa Yesu Kilisiti kəntε wule.

24 Wei ι yaa-me τῶ ι κέ κῶραν. Pə τῶ κέ ι kaa yele-meγε ταγανυγυ
κε mpυ.

25 Tά τααπαλαα ί sələməna-tyγυ Iσῶ tətῶ.

26 I σεε τά τααπαλαα tənaya teu na ί ləli.

27 Hai, ma wiikina-meγε, Tααα τῶ σι ί kala takəlaya kane na
yəlaa tənə nu.

28 Tααα Yesu Kilisiti ί la-meγε pεεεε.

**TAKĒLAŸA NAALE NYĒŃKA ŃKA PŔŔLI
NMAAWA
TĒSALONIKI
NYĒMA TŔ
KŔtŔlŔtŔ**

PŔŔli tasəyi Tesaloniki nyĒma ke sam ke takĕlaya kane ka taa kĕ pa taa tĕm na pa tĕlŔyŔ tŔ. I caa si i tayani Yesu mĕlŔyŔ tĕm nti yĕlaa pĕnta niw tŔ. Lĕlaa huŔki si wahalanaa mpa Iso sĕlaa tŔki tŔ pa tŔŔ Yesu ka kŔŔ lŔŃ, halĕna pŔ yele tĕma lapu. Ama PŔŔli heela-we si pŔ wĕe si isayatu tu i kŔŔ kĕ na pŔcŔ Yesu ka kŔŃ. PŔ tŔŔ kĕ i tasa-wĕye apalŔtŔ si pŔ hatĕlĕna felentunaa na pŔ sĕlĕməyi, na pŔ laki tĕmlĕ.

Isĕna pŔ faya Tesaloniki II takĕlaya tŔ:

SĕtŔ na apalŔtŔ sŔsŔyŔ, titite 1

Kilisiti mĕlŔyŔ tĕm, titite 2

I tasəyi layatu si pa sĕlĕmi na pŔ la tĕmlĕ, titite 3

SĕtŔ

¹ Taya PŔŔli na Silaasi na Timotee.

TŔ Ńmaakĕna takĕlaya kaneyĕ Tesaloniki Yesu sĕlaa kpekĕle nyĒma mĕ mpa i kĕ Tacaas Iso na tŔ SŔsŔ Yesu Kilisiti pa nyĒma tŔ. ² Tacaas Iso na tŔ SŔsŔ Yesu Kilisiti pŔ hŔlĭ-meyĕ pĕlĕe na pŔ ha-meyĕ alaafŔya.

Kilisiti kŕnte wule huŔle

³ TŔ taapalaa, pŔ wĕe si tam tŔ sĕeki Iso kĕ i na tĕmlĕ ke mŔ tŔŔ, na pŔ tu muŔna mpu. PŔ taya pulu tŔŔ, i tŔŃna tŔŃ nyŔŔ ke mŔ Iso mpaav tŔŃyŔ taa kĕ tam kĕ, na mŔ tĕma sŔlŔyŔ nŔ tŔŃna sŔsŔyŔ ke teu tŔtŔ. ⁴ PŔ tŔŔ kĕ tŔ yŔlŔyĕna-meyĕ Iso sĕlaa lĕlaa taa kĕ isĕna mpi i pŔsaa na i kantĕli na i tŔki Iso mpaav ke kŔnyŕntŔyŔle na wahalanaa mpa pa tŔyi-me tŔ pa taa tŔ.

⁵ Na pŔ tĕnaya mpu pŔ hŔlŔyĭ isĕna Iso tŔŃyŔ siyisuyŔ ke i huŔle taa tŔyŔ. PŔ taya pulu tŔŔ, mpu inu pu yele na i muŔna Iso kawulaya Ńka ka tŔŔ i naa wahalanaa mpe tŔ ka hikuyŔ. ⁶ Iso kŔ tŔŃ tampana na i lĕeti mpa pa tŔyi-meyĕ wahala tŔyŔ wahala. ⁷ Na i ha tŔ na mpa mĕ i tŔki kŔnyŕŃ tŔyŔ hĕesŔyŔ. I kŔ la ŃpŔyŔ wŔle nte Tacaas Yesu kŔ luna isŔtaa na isŔtaa tillaa tŔŃ nyĒma ⁸ na kŔkŔ Ńka ka muŔi kemkem tŔ, si i tŔyi salŔka ke mpa pa ta nyŔ Iso na mpa pa kisa Tacaas Yesu Laapaali KupaŃ ke muŔyŔ tŔ. ⁹ SalŔka wei i kŔ tu-we tŔyŔle wakĕlŔyŔ mpi i ka wakĕli-we tĕnanŃnanŃ ke tam tŔŔ, na paa hatĕlĕna Tacaas na i toma nna a tewa sŔsŔm tŔ. ¹⁰ Pu la ŃpŔyŔ wŔle nte inu i ka kŔŔ si i nyĒma i tu-i teeli na mpa pĕle paa mu i tĕm tŔ pŔ sami-i tŔ. Na mŔ mayamaya i kŔ wĕe pŔ taa. Mpi tŔ, i mu tĕm nti tŔ heela-me tŔ se.

¹¹ Pə təw kə tə sələməyəna-meyə tam si tá Isə í la na í muna weesu yu ŋku kv təw i yaa-me tə kv hikuyu. Tə kooliyi kə si í hólí i toma na í la na kúpantv nti u hvokí mə taanaa tə í pəsí na í la-ti, na mə Isə seev təma te teu. ¹² Waatv inəyi í ká la na Tacaa Yesu hətə hiki teeli, ɫena í la na mu hiki teeli tətəyə tá Isə na Tacaa Yesu Kilisiti pa pəelee təw.

2

Isayatu tv təm

¹ Tá taapalaa, ye Tacaa Yesu Kilisiti kənte na tá kotuyu ke i kiŋ təm ɫe, ² í taa yele na pə liyiti-meyə mpv təheə na pə ce mə lanja si Tacaa kuyaku təma tate. Ntanyí cele nyəntv nalv nəyólv i yəyətəna mpv, yaa nəyólv lapəna waasv ke kulapv ke mpv, yaa ntanyí nəyólv ná loolina si tá takələya nakəli ka taa kə pa ŋmaa mpv. ³ Na paa pa tu heela-me si nti te, í taa nu. Pə taya pulv, yələa ká kulí na pá teesi Isə kə kisuyu təsayasaya. Na Isayatu Yulv wei iní paa wakəli tənəŋŋəŋ tə i ká lu na pəcə wule nté tə kəw. ⁴ Pə təna mpi yələa seeki na pá nyənəyi si Isə nyəm tə i ká kisi-wi təkpatakpata. I ká kulí pə tənaya mpv pə təw, halí i ká sov na í caya Isə təseele səsəole taa mayamaya na í tə si inəyəle Isə. ⁵ I tá təw si maa təma-meyə pə təm ke heeluyu ke waatv wei maa we mə kiŋ tə? ⁶ I nyəmá mpi pə təw mpi iní pu hikiyi mpa si pə la nəwəw tə. Pə wee kə si pu tala pə waatv kə na pəcə Isayatu Yulv iní í lu. ⁷ Isayatu nti tə toma təŋna kookali kə lapv ke mukaya tee. Ama wei iní i səŋsəyi-ti tə, í kəma na í tee ke tu la. ⁸ Saa inəyi Isayatu Yulv iní ɫe i ka lu. Tacaa Yesu ká woso-i heelim ke kwosu kə na í si, na Yesu iní i kənte teeli ká lana na í saali yem təkpataa. ⁹ Sataní toŋ ke isayatu Yulv iní i ká kəna na í lá piti təma na kəkəlv nyəmnaa na səyəntv təmana, kupyusumnaa mpi pə təna. ¹⁰ I ká la isayatu ke mpa mpa na í puyusina mpa pa kə kulepaa tə. Mpe iní paa le. Mpi tə pa kisaa pa ta səəli tampana nna a ká waasi-we təyə təŋyuv tə pə təw. ¹¹ Pə təw kə Isə lakí si tolusuyu təma səsəəna naali á teena-weyē kpakpaa na pá təŋəyi pəpətv. ¹² Mprúyú pu la na pá tv pa təna mpa isayatu lapa leleŋ na pá kisi tampana təŋyuv təyə saləka.

Pə ləsa-meyə si pə ya mə nyəwəŋ

¹³ Pə wee kə si tə seeki Isə kə í na təmlə ke tá taapalaa me mə təw kə tam, me mpa Tacaa səəlaa tə. Pə taya pulv təw, Isə ləsa-meyə si Feesuyu Nanŋtv wei i yeki na í pəsəyi Isə yələa tə i təw na mə tampana muyv təw pə caaləna-me mə nyəwəŋ ke yapv. ¹⁴ Laapaali Kupaŋ wei tə heela-me tə i nuw taa kə Isə yaa-me si í hiki mə paa tete ke Tacaa Yesu Kilisiti teeli taa. ¹⁵ Ye mpv ɫe tá taapalaa, í səŋ təca na í təkí seyesəŋ wei tə seyesa-me tə, paa wei tə yəyətəna tá nəwəsi tə, paa takəlasí taa nyəŋ.

16 Τού, τά Σῶσθ Yesu Kilisiti μαγαμαγα, na Tacaa Iso wei ι σωλα-
tu na ι huləxi-tuyv pεελεε na ι ηεεσι τά λαηα κε tam τῶ na ι tu-tuyv
τεελυθv κυρανku τῶ, 17 pa naaleye mpv pá σωσι-μεγε τοη na pá
səna-me na ι pəsi na ι laki na ι γῶγῶτəxi κυρανtu tike.

3

I sələməna-tuyv Iso

1 Τά ταapalaa, nti tə kaasaa təγῶλε si, ι sələməna-tuyv Iso na
Tacaa Təm ya ləη na tə hiki teeli isu pə lapv mə kinj τῶ. 2 Ι
sələməna-tv tətῶ na pə ləsi-tuyv yəlaa asayaa mpa pa ta κεεσι τῶ
pa ninj taa. Pə tayə pulv, yəlaa wεε mpa paa caa pá mv Iso mpaav
təm τῶ.

3 Paa na mpv τῶ Tacaa ké yulvpaη. Ι ká yele na ι nyῶῶ τοη na
ι kenti mə τῶ na Isayav kaa hiki-me. 4 Tacaa lapa na tə wəna
naani ké mə τῶ təkpataa si ι ká təηəxi tam ι kaa yele təmnaa mpa
tə seyeSa-me τῶ.

5 Tacaa ι kpaγa mə ləsası na ι tῶ Iso τῶ na ι σωli-ι, na ι yele na
Kilisiti tv-meγe suulu κε teu tətῶ.

Pə wεε si paa wei ι la təmle ke

6 Τά ταapalaa, Tacaa Yesu Kilisiti τῶ tə heeliyi-me si ι hatələna
mə taa mpa paa caa pulv lapv na paa təηəxi seγeuyv ηku τά teləsa-
me τῶ. 7 Mə μαγαμαγα ι nyəmá isəna ι ká la na ι təη τά ikpate τῶ,
pə tayə pulv, waatu wei tu wε mə hekv τῶ tə ta κε yəlaa mpa paa
caa pulv lapv τῶ. 8 Tə ta caya si nəγῶlv ι calı-tuyv faalaa. Ama tə
lapa təma ké na tə konti haηayə. Tə lapa təma na isələ kuσεεmlε
κε teu si tə taa sukı mə taa nəγῶlvuyv səγəla. 9 Tu wəna mpaav si
tə təγῶ mə kvτῶγῶv κε faalaa. Ama tə kisa ἰμπύγυ si ι nana-tv na ι
təη τά ikpate. 10 Haləna waatu wei tu wε mə hekv τῶ tə heela-me
təkelekele si: Ye wei u caa pulvuyv lapv pūntv ι taa təγῶ.

11 Pə tayə pulv τῶ, tə nuwa si ləlaa wε mə hekv taa mpa paa
caa pulv lapv τῶ, ye pə tayə təm fav tike. 12 Tacaa Yesu Kilisiti τῶ
tə heeliyi yəlaa isu mpv si paa wei ι isələ ι sεena təmle lapv, na ι
hiki ι μαγαμαγα κε mpi ι ka suu ι nəγῶ τῶ.

13 Τά ταapalaa, ye me de kəpantv lapv ι taa la-meγe felentv.
14 Ye nəγῶlv wεε na u saη nti tə ηmaa takəlaya kanε ka taa cəne
təγῶ təηuyv, ι nyı pūntv τῶ na ι fayana-ι təkpataa, na fεele kra-ι.
15 Ilε ι taa nyəni-ι isu kolontv. Ama ι lana-ι isu yulv ι caa ι tayanı
ι taapalv ι laki τῶ.

Koolee kupa na sεetv

16 Tacaa wei ι ké alaafəya halv τῶ ι ha-meγe alaafəya κε tam ké
pə təna pə taa. Tacaa ι wεε mə təna mə waalı.

17 Pəalı má, ma sεe-me na ma μαγαμαγα ma ninj ηmaatv κε
cəne. Isəna ma tuyı ma hətε κε ma takəlası təna taa təγῶλε. Ἰμπύγυ
ma ηmaaki.

18 Τασα Yesu Kilisiti í hólí mæ tənaya pεελεε.

TAKƏLAYA KANCAALAYA NYƏŇKA ŇKA PƏLI NMAAWA TIMOTEE TƏ Kutulu

Timotee caq ke Kəleeki tɔ kə na ı too kə Yuta tɔ. Timotee pəsa Pəli waali tɔ na í təŋəyi-ı Laapaali Kupaŋ cəənaɔ taa. Pəli ŋmaawa Timotee ke takəlaya sɪ í caya Ifeesu na í seɣesəyi Isə seelaa na í tasəyi-wəɣe apalɔtɔ. Takəlaya kanɛ ka taa wɛ layatɔ tasuyɔ na Yesu seelaa kpeka paasənaɔ təm. Pəli tɔwa Timotee sɪ í nyəəna Isə Təm na í paasəna Isə Təm seɣesuyɔ.

Isəna pa faya Timotee I takəlaya tə:

Isəna paa paasəna Isə yəlaa kpekəle tə, titite 1–3

Isəna Timotee ka la ı təma tə, titite 4–6

Sɛɛtv

¹ Maya Pəli, Yesu Kilisiti tillu. Tá Yatɔ Isə na Yesu Kilisiti wei tə tɛɛləyi tə mpe pa kpana-m sɪ má la tillu.

² Má ŋmaakəna takəlaya kanɛɣe Timotee. Nyá kəna ma pəyaya təsiyisiyi kə Isə sɛɛv taa. Taca Isə na tá Səśə Yesu Kilisiti pá huli-ŋ pɛɛɛ na suulu na pá ha-ŋ alaafəya.

Pəpətv seɣesəŋ

³ Ma tɛkaya Masetoni na má heeli-ŋ sɪ í saali Ifeesu tə, saali mɔpɔyú təna, na í heeli pa taa mpa ını tə sɪ pá taa seɣesɪ pa pəpətv seɣesəŋ. ⁴ Heeli-wɛ sɪ pá yele ləŋ taa təmnaa mpa pa təkaa tə, na hatuu ləŋ taa lɔluyɔ loosi nsi pa tamsəyi tə. Təle tə kəŋna ntəŋkpeesaya ke yem kə, tu kusəyi yarpɔ təm nti Isə suwa na í lakı tə. Yulɔ tɛŋ ı taa na Isə kə na pəcə í nyi pəle pə təm. ⁵ Ma tɔ-wəɣe mɔpɔyú sɪ pá wɛəna lotu kulɔmtɔ, na pá təŋəyi siyisuyɔ, na pá tɛ Isə na pa taa kə teu, na pá lá na pá wɛəna səɔluyɔ. ⁶ Lɛlaa yela yaasi kupaŋ ıneɣe təkuyɔ, na pá tooli na pá suv kumələntəŋkpeesaya taa kə yem. ⁷ Pa lɔkı yem sɪ mpeɣɛɛ Isə kusəsutɔ seɣesəlaa, pəyele paa cəkəŋəna pa mayamaɣa pa kuyəɣəɣtɔtɔ. Pa ta cəkəna mpi mpi pə təm pa tu yəɣəɣəyi mpɔ na apalɔtɔ tə.

⁸ Tə nyəmə sɪ ye n təŋa Isə kusəsutɔ ke teitei ısu tə wɛv tə, tə wɛ teu kə. ⁹ Na pu təəsi-ŋ sɪ kusəsutɔ fɛi nti pə paasaa na pə su kupantɔ lataa təə tə. Ama ısayalataa, na kaanıtənaa, na nyan nyəma, na kawalaya nyəma, na mpa paa seeki Isə na paa seeki ı nyəm tə, na mpa pa kuyi pa caanaa yaa pa toona tə, na yulɔkulaa, ¹⁰ na apalaa mpa pa suvkəna apalaa lɛlaa tə, na yulɔpɛɛtəlaa, na pəpətvnaa, na mpa pa sukı pa nəəsi ke yem tə, yaa mpa pa takəyi ntiwɛ tə ta təŋ seɣesuyɔ kupaŋku ŋku ku waasəyi yəlaa tə, pa

təʊnaa ke pa su kusəsutu. ¹¹ Laapaali Kupaŋ wei pə yelina-m tə un i seyesəyəna seyesuyu kune. Teeli Iso na kupantu tv təo Laapaali Kupaŋ nté.

Iso kupantu

¹² Taca Yesu Kilisiti wei i ha-m toma ke səsəm na má lakəna ma təmle təyə ma see í na təmle. I tona ma si ma nəyəsəna pá te-m na taa, na í kpa-m si má la təmle tə, ma see-i í na təmle. ¹³ Tuu ləŋ má yəyətayana isayatu ke i təo, na má tona-i kunyəŋ, na má tuu-i. Ama Iso wii ma pətətəle. Pə taya pulu, ma taa té ma taa na Iso təyə ma ta nyi ma kulaputu nti. ¹⁴ Taca hula-m i pəlee ke səsəm, na i lapa na má təŋ ma taa na Iso na má sələyi yəlaa isu tə krentəna Yesu Kilisiti na tə wena tə. ¹⁵ Təm nti tə ké tampana nyəntu təkəlekele na tə muna pá mu-ti təkpep na pá te-ti na taa təyəle si: Yesu Kilisiti kəma antulinya taa si i yaki isayalataa nyəŋ, na mayale pa taa aɛpa. ¹⁶ Pə təo ké Iso wii ma pətətəle, un i sələna si Yesu Kilisiti í hólí isayalataa taa aɛpa maya i suulu təna, na pu hólí waali nyéma mpa paa te na pá mu i təm na pá hiki weesuyu ke tam təo tə si pá nyəyənə-m na pá ná. ¹⁷ Aaa, Kawulaya tv, un i wenna tam təo, u səki, paa naa-i, i tike təkəŋ nté Iso. Yəlaa təna í samu-i na pá təy-u teeli ke tam təo. Ami.

¹⁸ Təo, ma pu Timotee, Iso ka lapa hatuu ləŋ na pá ná nyá təm nti na pá yəyətə təyə ma təkəna na má kpaaləyi-ŋ isəntə, si í təkí təmnaa mpeye teu, na í paasi na í yoo yoo ke teu. ¹⁹ N tēma Iso na nyá taa tə təkí mpv na í wēna lotu kuləmtv. Ləlaa tá təkí lotu kuləmtv ilena pa Iso seepəsi yem. ²⁰ Pa taa mpeyele na Himenee na Alekəsantəli. Satan ke ma yilina-we si í la-we na pəcə pá nyi si pa yəyətuyə isayatu ke Iso təo tə pə fei teu.

2

Iso sələmvu

¹ Təo, kancaalaya ilē, nti ma tūyi-me si í la təyəle si í tekəyi Iso ké niŋ ke yəlaa təna təo, na í sələməyi-i pa təo, na í wiikina-i pa təo, na í seeki-i í na təmle ke pa təo. ² I sələmi Iso ké awulaa səsaa na toŋtənaa təna təo, ilena tə pəsi na tə caya təpamm na alaafəya na tə paasəna Iso nyəntu ke teu, na tə təkə tá yaasi kupaŋ. ³ Nti tə mayamaya tə ké tá Yatv Iso luyv tē nyəntu na tə wē-i teu təyəle. ⁴ Inu i caana si pə ya yəlaa təna nyəŋ, na pə lá na pá nyi tampana. ⁵ Pə taya pulu, Iso kuləm tike təkəŋ wenna, na Iso na yəlaa pa heku taa sənlu ke kuləm ké, inəyəle yulu wei pa yaa si Yesu Kilisiti tə. ⁶ Ilé i hana i ti na í feli na pə cə yəlaa ke pa yomle. Waatu wei paa towa təyə i kəma, na í hólí si tampana Iso caa ké si pə ya yəlaa təna nyəŋ. ⁷ Pə mayamaya pə təo ké pə kpa-m pə təm heellu na tillu, na pə tv-m si má seyesəyi mpa pa ta ke Yuta nyéma təyə Iso

σεευ μπρααυ na tampana pə təm. Tampana ke ma yəgətəyi, maalooliyi.

⁸ Pə təə ké ma caa si paa timpiyi apalaa sələməyi Iso, pá tiyisi Iso ké nin, na pá sələməna lotu kuləmtu, na páána yaa yoou í taa wəe.

⁹ Ma caa tətə si alaa í təgələyi pa wontu ke isəna pə muna pá təgələyi tə, pá taa la isəcau na pá suli mpəle teləsuyu. Pá taa tiyiliyina nyəəsi tayənyu katatəlaya, yaa wolanāa na lutu pə tuyu, yaa liyitee pəəŋ təgələyu si pá te. ¹⁰ Ama lakasi kupaŋsi ke paa tiyilina isu lakasi nsiwe si muŋna alaa mpa pa təŋ si pa seeki Iso tə. ¹¹ Ye pa seyesəyi, pə wəe ké si alu í su na í pasa i təyi teu na í nuki seyesuyu. ¹² Ma ta ha alu ke nəgə si í seyesi yaa í kpiliki apalu ke puləpu taa. Ama pə wəe ké si í su. ¹³ Pə taya pulu, Atam ke pə caaləna ŋmau, pə waali ké pə ŋma Ifa. ¹⁴ Pə taya Atam ke pə puɣusaa. Ama alu ke pə puɣusaa na í kisi Iso nəgə taa nyəntu ke nuŋau. ¹⁵ Ye pa təŋ pa taa na Iso na pá səələyi yələa na pa yaasi máyá Iso, na paa laki isəcau na pá təkə mpyúyú tam, ɔe pu ya pa nyəəŋ na pa piya luləyu taa.

3

Iso yələa kpekəle səsaa kpav

¹ Təm nti tə ké tampana nyəntu təkəlekele təgələ si, ye yulu caa í la Iso yələa kpekəle səsə pə ké təmle kupante ké. ² Wei i kin pa kaa na kawaliya nakəli tə un i ká təgəna Iso təsəele səsəəntu. Na alu kuləm ke puntu un i ká wəena. I ká kpaaki i təyi paa mpi pə taa, na í wəe ləmayasəe tu na wei i nyəmə pə təna pə tayənyu ke teu tə. I ká wəe wei i nyəmə muulle lapu tə, na i pəsəyi seyesuyu. ³ I kaa wəe sulonyəəlu yaa muəŋ tu. Ama i ká wəe təpamm ké, na í wəna yəlle. I kaa wəe pəgələya nyənlə. ⁴ I ká wəe wei i paasaa na í pəsa i təyaya ke teu teu, na í məŋna i piya ke i nəəhe tēe na si nukəna-i na si nyaŋna-i teu tə. ⁵ Mpi tə, ye yulu ta pəsi i mayamaɣa i təyaya, isənaya i ká pəsi na í paasəna Iso seelaa kpekəle? ⁶ Ye puntu ké Iso seelə kufalu pə kaa la. Pə taya pulu, i ká kəə ké na í saŋ i ti na i təm nana səpu isu lləgəu nyəntu ka lapu tə. ⁷ I ká wəe wei i kupantu ma ta nyi isənāa mayamaɣa sama tə, pəcə pə taa kəə na pá footiyi-i, na í kəə í nana lləgəu nyəpətu taa ké tiu.

Yesu seelaa kpekəle taa təma lataa

⁸ Mpa mpa pa laki təma ke Yesu seelaa kpeka taa tə paa wəena yaasi kupaŋ ke mpə tətəgə. Pa kaa wəe ataa na a waali nyəma, pa kaa wəe sulonyəəlaa, yaa mpa pa muɣuliyi si pá hiki liyitee tə. ⁹ Paa wəe mpa pa təŋəgəna laakali kupaŋ ke Isəsele mpraau tampana nna a təə Iso kulaa tə. ¹⁰ Pá mayasi-wə na pəcə, ye pa ta na isayatiya nakələyi pa kin ɔe pa suv Yesu seelaa kpekəle təmle lapu taa. ¹¹ Pa alaa tətə ká wəena yaasi kupaŋ, pa kaa cakəna yələa. Paa kpaaki pa ti na pá wəe kupama ke pə təna pə taa.

¹² Wei i laki Yesu seelaa kpekäle tæmle tō i ká wæena alv kulóm kέ, na i ká wæe wei i paasaa na í pæsa i piya na i tøyaya ke teu teu tō. ¹³ Yesu seelaa kpekäle tæmle lataa mpa pa lapa pa tæma ke teu tō, pa nyōñ kuløyi kέ. Na pa pæsøyi na pá yōyoti tá na Yesu Kilisiti tá krentuyv lapa na té we Isō seev mpi pæ taa tō pæ tøm na paa nyanha pulv.

Sōsōantv nti pæ ηmesaa tō

¹⁴ Ma ηmaaki-η takølaya kanε na má tæeløyi kέ si maa kōō nōñnō na má na-η. ¹⁵ Ama ye pæ kōma na n ta nu ma tan, ðe takølaya kanε kaa keesæna-η yaasinaa mpa n ka tōki Isō seelaa kpeka taa tō. Weesuyv Isō seelaa mpa pa kέ kite nte tō tōō tampana sēhaa na pæ tōka-yeyε teu tækpa tōyō ma tōη. ¹⁶ Ama tampana tōō isəntō tá Isōsele mpaav tøm kñηmesətv we piti kέ teu kέ, yulv u pæsøyi na í kpeesi tæle.

I kōma tō yulv wæetv ke i wena.

Feesuyv ná huləna si i kέ tampana tøyv.

Isōtaa tillaa mayamaya ná na-i.

I waasv ke pa lapa kateηasi tēna taa.

Pa mv i tøm ke antulinya tēna taa.

Pæ kraasa-i na í svv i teeli taa.

4

Seyesəlaa pəpətvnaa

¹ Isō Feesuyv yōyōtøyi ηpūyū tæceice i sv, pv kōō na pæ tala kantəkaya kuyeyη taa tō, yəlaa lelaa ká lv Isō seev na pá paasəna ðlōyohilu tæma kōpuyusee, na alōyaa kuvseyesətv ke paa mv. ² Na paa yele na yəlaa cesəlaa na pəpətvnaa mpa pa ləmayasεe taa səpa isv pa tula-yeyε kəkō na paa tasøyi kōpantv natəløyi cekənav tō pele pa tolisi-we. ³ Yəlaa panewe, pa seyesəyəna sv alv kraγav fei teu, na tōyōnasi lensənaa tōyōv fei teu. Anv Isō ná lapa kutōyōñ unøyi sv Isō seelaa nyəmə tampana tō pá see Isō na pá tōyō. ⁴ Pæ tēna mpi Isō lapa tō pæ tewaya, pæ taa pulv fei ləv. Ama pæ wεe sv pá tōyō pæ tēna kέ na pá see Isō kέ í na tæmle ke pæ tōō. ⁵ Pæ taya pulv tōō, Isō Tøm na i sələmvuyv tayanəyi pæ tənaya na pæ wεe-i teu.

Kilisiti tæmle tv kōpañ

⁶ Ye n wεe na η seyesøyi tá taapalaa ke tømnaa pane, n teη na η lá Yesu Kilisiti tæmle tv kōpañ kέ. Na pv hól i sv Isōsele mpaav tømnaa na tampana seyesəñ wei n tēhaa tōyō n pusəyəna nyá ləsayə. ⁷ Kisi sōsaa taa kpai kpai tømnaa mpe, tv laki na yulv te i taa na Isō se. Faləsøyi nyá tv sv í sv Isō kέ nyōñnav ke teu. ⁸ Yulv faləsvyv i tōnyv tō pæ waasøyi te, ðe pæ waasvyv ta tōō kέ. Ama ye yulv faləsa i tv sv í nyōñna Isō kέ teu, ðe pəle pæ kələna waasvyv ke paa mpi pæ taa. Pæ taya pulv tōō, inv i tømna sv i ká ha-tuyv weesñ ke sanə na cele tōtō. ⁹ Tøm nti tō kέ tampana nyəntv kέ

takelekele, na tə muna pá mu-ti təkpeṃ na pá te-ti na taa. ¹⁰ Mpi pə təw tá wee na tē təṃna təmle lapu na tē luki təyole. Pə taya pulu təw, weesuḡu tu Iso wei i yaki yəlaa təna nyəwəṃ ɔlɛna pə tu kələna mpa pa tɛŋi-i na pa taa təyə tá tɛɛləyi.

¹¹ Hólí-we si pá laki pə təna isəntə na ń seḡesəyi-we. ¹² Taa yeḷe na nəyolu kpeɛna-ŋ si n ké pəyaya. Ama wee wei Iso seɛlaa lɛlaa ká keesəyənə na pá laki təyə nyá yəyətaya taa, na nyá təntɛ na nyá səluyu ke lɛlaa taa, na isəna n tɛmna Iso ké nyá taa na nyá tənəŋŋ weetu pə taa. ¹³ Kaləyi Iso Təm takəlasɪ ke yəlaa taa na ń laki waasu na ń seḡesəyi pə huwee na má kəŋ. ¹⁴ Taa liyilina mpi Iso Feesuḡu yelaa na pə lapu saa-ŋ tə, mpi paa nawa na pá yəyətɪ na Iso təsɛɛle səsaa təni nyá təw ké niŋ tə. ¹⁵ Paasəna teu na ń la təmle tənɛ na ń yoosi-te. Há nyá təyi tə taa təkpaata na pa təna pá na isəna n təṃna təŋ nyəwə tə. ¹⁶ Fɛŋiyi nyá ti na nyá ku seḡesətu təw tətə. Təki pə tənaya m̀p̀ỳỳ teu. Təm tampana təw, ye n laki mpv, n ká ya nyá ti nyuyv na nyá nuntaa nyəŋ tətə.

5

Isəna Timotee ká laki Iso seɛlaa tə

¹ Taa kaləyənə kukpatəlaa, ama yəyətəna-we isu n ka yəyətəna nyá caa tə. Ye ifepiya ɔlɛ tɛeki pɛɛɛ isu nyá tɛtənaa. ² La alaa səsaa isu nyá toona. Na ń la alaa səkpema isu nyá tɛtənaa tətə, na ń lá laakali na tetelakasi.

³ Paasəna leelaa səsaa ke teu. ⁴ Ama leelu wei i wɛna piya yaa saalənaa tə, pə wee si sələ su kpɛləmənə si nyəma ke təkuyv na pə hólí si m̀p̀ỳỳ pə we pa Iso seɛle mpaas taa. Na pu hólí tətə si pa caana na pa cəsənaa ka wuwa mpe pa təw ɔlɛ kupantu ntəyi mpe pa lɛtəyi pa nyəma. Pə taya pulu, mpv un pə lapu we Iso ké teu ké. ⁵ Ama leelu wei i kpatəlaa na í feina paasənlv tə Iso ké ɔlɛ i tɛɛləyi. Na í sələməyi-i tam, na í wiikina-i na isələ ku seɛmle si í temi-i. ⁶ Ama leelu wei i wɛna təkpaalətu tə, paa i wɛna i se tə i səpaya na í caya. ⁷ Nti tə wee si n ká təwsi-we təyole yoo, ɔlɛ pa kaa na isayatu natələyi pa kiŋ. ⁸ Yulu wei u paasəyənə i luluyv nyəma na pə tu kələna i maɣamaɣa i təyaya tə pɔntu kisa Iso seɛv ké, na ma ta nyi Iso lapa-i na sana.

⁹ Leelu wei i luluyv pusi tɛɛ nutoso tə i tike i hətɛ ke n ká tu leelaa həla taa. Ama i ká wee wei i layana apalv kulvm ke hatuu i kuluyv təyə. ¹⁰ Na pá nyəma-i na təma kupana isu i piya təkuyv na muvlaa təkuyv na Iso yəlaa nəwə kəw na kunyəntəyolaa sənau na təma kupana təna lapu.

¹¹ Pə kpayav leelaa səkpema tə, taa ŋmaa pa həla ke takəlaya taa. Pə taya pulu təw, pa kunyuləŋ kəŋ í kpa pa nyəwə taa tə pə tɔyi-weyɛ saav ké. Na mpv tə, pa haa Kilisiti keɛ siyile, ¹² ɔlɛna pə pəsəyi-weyɛ tasəkələ nyəma. Mpi tə, pa ta təkɪ nəyə ŋka paa suwa kancaalaya tə. ¹³ Na tələ tə paasi paa cəwki tɛɛsi taa ké na

felentu can na tó teeləna-we təkətu. Na kəkəlatu nté si pa laki
yəgətəlaa ké na katayasətvnaa, na pá faaki təmnaa ke yem. ¹⁴ Pə
təo ké ma caa si leelaa səkpema í saa, na pá lul piya na pá paasəna
pa teesi. Pəle ile tá kolontunaa kaa hikina timpi paa footiyi-tu tə.
¹⁵ Pə taya pulv təo, leelaa lelaa tēma mpaav kupaŋku ke siyile hav,
na pá ssv Satanı ke tənyv. ¹⁶ Ama ye iso seelv wei i lulvta we
leelaa, puvtu ká mv Yesu seelaa kpekəle ke səgəla ké na í səhna i
leelaa, ilena pə hətı Yesu seelaa kpekəle na pəle pá səhna mpa pa
ké leelaa təkəpəm tə.

TAKĒLAŸA NAALE NYĒŊKA ŊKA PŌLI NMAAWA TIMOTEE TŌ KŌTŌLŌTU

PŌli we saləka taa ké Lom na ı taapalaa paŸale lə-ı. ı nawa sı ı səm kpeŸetaa ılena í tŸŸı ı pəŸalv Timotee ke mpi mpi pə we lapv tə. ı hula-ı sı í yoo isəsesele yoo kupaŋkv ısu Kilisiti səsese kupaŋ. Sı í təŋ ınu ı kpatə na í kisi təm kpai nyəntv tə ke həm. Na í kisi yooŋ wei í hatələŸəna yulv ke taa tem tə. Sı í təkı Isə Təm nanŋ nyəntv nti í mŵwa hatuu ı pəcaatv tə. PŌli tala takələŸa təkule tə, í tasa Timotee ke apalv sı í kantəli wahala taa na ı yoo isəsesele taa yoo. Pə tə ké í tasəŸı takələŸa kallaa tənaya apalv sı pá nyə tŋ na pá yoo isəsesele yoo ŋkv.

Isəna pa faŸa Timotee II takələŸa tə:

Isə samtv na apalv tasvŸv, titite 1:1–2:13

LaŸatv tasvŸv na kŷtŷtŷt, titite 2:14–4:5

PŌli yoo kupaŋkv, titite 4:6-22

Səstv

¹ MaŸa PŌli, Isə luŸu lapəna na má la Yesu Kilisiti tillu sı ma kpaaləŸı weesvŸv ŋkv Isə ka təma sı ı ká ha mpa na Yesu Kilisiti pa kpeŸta tə kv təm.

² Má ŋmaakəna takələŸa kanəŸe ma pu kupaŋ Timotee. Taca Isə na tá Səsə Yesu Kilisiti pá hólı-ŋ pəele na suulu na pá ha-ŋ alaafəŸa.

Apalv səsəŸv

³ Isə wei ı təmle ma lakəna lotu kŷlŷmtv ısu ma caanaa lakəŸa təŸə ma səkı. Ma həsəŸı nyá tə ké təsəŸv ke ma sələməŋ təna taa ké ilim na aho, na má səkı Isə ké í na təmle. ⁴ Ma təsə nyá wula, na má nyuləŸı səsəm sı má na-ŋ tə ná na ma lanle hulŷmı teu. ⁵ Ma təsəŸı isəna n tēma nyá taa na Isə na tampana tə. Nyá neese Loisi na nyá too Iniisi pəle paa tēma pa taa na Isə ké ŋpŷŸú na pəcŷ pə takı nyá. Ma nyə má teu təkpataa sı nyá maŸamaŸa n tēma nyá taa na Isə ké ŋpŷŸú. ⁶ Pə tə ké ma təsəŸı-ŋ sı maa təna ma nıŋ ke nyá tə na Isə ye le na mpi pə lapv saa-ŋ tə taa ye le na pə sı paa pəcə. ⁷ Pə taŸa pŷlv, Isə tá ha-tvŸv ı FeesvŸv sı kŷ la-tvŸv səŸəntvnaa. Ama sı kŷ la-tvŸv kpelikpeka nyəma na təma səlłaa na ləmaŸasəe nyəma ké.

⁸ Pə tə ıle taa sı fəele na Taca təm heeluvu. Taa sı fəele na má wei ma ké saləka tv ke Yesu Kilisiti tə tə ma təm. Ama nyaa təŸə Laapaalı Kupaŋ kŷnyəŋ ke isəna Isə ha-ŋ pə toma tə. ⁹ ınu ı Ÿapəna tá nyəŋ na í yaa-tv sı tə la ı Ÿəlaa. Pə taŸa tá lakasi

kupaŋsi nasəli si təə. Ama isəna mpi i suwa na í təŋəxi na í laki tə, na í pɛɛɛɛ pə təə ké i lapa mpv. Hatuu yem taa ké i taɣana i pɛɛɛɛ anɪ si i húləxi-tuyv-yɛ na Yesu Kilisiti kin. ¹⁰ Ama kaɣana Tacaɔ Yesu Kilisiti kəma təɣə i hula-tuyv-yɛ na tə ná. Pə taɣa pulv, Yesu Kilisiti kəna səm apalv, na í kuli weesuɣu ŋku ku tɛŋ tə ku təə na Laapaali Kupaŋ.

¹¹ Iso lapa na má pəsi Laapaali Kupaŋ inɛ i kpaallv na i tillu na i seɣesəlv. ¹² Pə təə ké ma təkɪ konyəŋ ke isəntə. Paa na mpv ma ta lə təəŋ. Pə taɣa pulv, ma nyəmə wei ma laki na má teeləxi tə, na ma nyəmə teu təkpaataa si i pəsəxi na í təkɪ mpi ma yelina-i tə haləna kuyaku ŋku inɪ ku wule. ¹³ Kɛesəɣəna seɣesəŋ kupaŋ wei ma kɛesa-ŋ na í waasəxi yəlaa tə, na n təkɪ teu ke Iso seɛv na təma səlvəv mpi tə hika tá na Yesu Kilisiti tá krentvəv taa tə. ¹⁴ Feesuɣu Naŋŋtv wei í cakɪ tá taa tə í səna-ŋ na n təkɪ teu ke seɣesvəv kupaŋku ŋku pa seɣesa-ŋ tə.

¹⁵ Asii tetv nyəma təna lə-m tə n nyəmə mpv. Mpa pa ham siyile ke mpv tə pa taa mpɛɣɛɛ Fiseeli na Heeməsɛɛniwɛ. ¹⁶ Honesifəə temna-m təm paɣalɛ. Iso í felɪ í na i nyəma ke kupaŋtv. Ma saləka təkuyv ta lapɪ-i fɛɛɛ, ¹⁷ i tala Lom tə, i pɛɛka-m ké na isəle kɛsɛmɛ na haləna í na-m. ¹⁸ Tacaɔ í yelev na í hiki kupaŋtv ke kuyaku ŋku inɪ ku wule. Nyá maɣamaɣa n nana nyá isəle ke kookalənaa mpa i lapa-m ifeesu tə.

2

Kilisiti yoolu kupaŋ yaasi

¹ Ma pu, ye nyá ile təkɪ pɛɛɛɛ nna pə hula-tuyv tá na Yesu Kilisiti tá krentvəv təə tə na n nyəə toŋ. ² Tuu n wɛ ma kin na má seɣesəxi nti nti tə n nu-ti, na yəlaa paɣalɛ ná mpv. Ile kelɪ tə təna na n húlɪ apalaa mpa n wɛna naani na paa pəsi na pá teləsi-təxi pa lɛlaa tə.

³ Nyaa təɣə nyá konyəŋ isu Yesu Kilisiti yoolu kupaŋ. ⁴ Yulv wei i wɛ yoo taa tə, ku təm ke i paasəɣəna si i səsə wei i kpaɣa-i tə i laŋɛ í hɛɛna-i, i kaa caɣa na í paasəɣəna kpaɪ nyəntv ke yem. ⁵ Na yulv lutv í suuwa na í ləkɪ na í ta təŋ isəna mpi pə wɛɛ si pá lv tə, paa i huwa, nəɣəlv ná kaa samɪ-i. ⁶ Na wei i konta haŋasɪ ke təhatɛ na í lə tə, inɪ i laaləɣəna i hatəmvtv təŋvəv. ⁷ Maɣasəxi təm nti ma yəɣətəxi təɣə nyá taa, Tacaɔ ká ha-ŋ tə nyəm na n cəkəna.

⁸ Təəsəxi Tafiiti ləlvəv taa tv Yesu Kilisiti wei i fema sətəa taa tə i təm. Ntəxi Laapaali Kupaŋ wei ma kpaaləxi tə i húləxi. ⁹ Na Laapaali Kupaŋ inɪ i kpaalvəv təə ké ma təkɪ konyəŋ, haləna pá caŋ na pá həkə-m isu isayalətv səsə nəɣəlv. Paa na mpv tə pə taɣa Iso təm ke pa həkəa. ¹⁰ Pə təə ké pa tuyv-m konyəməŋ na má suma, si pə waasi mpa Iso ləsaɔ tə na pə ya pa nyəv, na pá hiki teeli wei u tɛŋ təɣə Yesu Kilisiti kin. ¹¹ Təm nti tə ké tampana təɣɛ si:

Ye tá na-ı tə kaa səm,
tá na-ı tu kaa weesuɣu tətə.

¹² Ye tə nyaya apalətu,
tá na-ı tu təɣə kawulaya.

Ye tə kisa-ı,
ııı ı ká kisi-tu tətə.

¹³ Ye tə lu ı waalı,
ılé ı ta ke pə tu.

Pə taya pulu,
ı kaa pəsi na í kpeesəɣəna ı ti.

Təmle latv kupaŋ

¹⁴ N ta na nti n ká təsəɣı-we təɣəle. Heeli-we na ısəle kuseemle ke ıso ısentaa sı pá yele təmnaa təo yoou ke pa hekə. Mpi tə yooŋ ııı u waasəɣı nəɣəlv. Ama wakəlvu tike ke ı kəŋna mpa pa caɣaa na pá nukı tə. ¹⁵ Kaası nyá ti sı n̄ la na ıso tike sa-ŋ. La ısu təmle latv wei ı feı feele na ı təmle, na í heeliɣı ıso tampana təm ke teitei ké tə lona taa tə. ¹⁶ Kisiɣı kpaı faacinaa mpa paa lakı na yulu te ı taa na ıso tə. Pə taya pulu, mpa pa səpa nyuvu na faacinaa mpe tə pa na ıso pa təŋna hatəlvu ké na pá puki. ¹⁷ Nti nti pa seɣesəɣı tə tə wakəlvı yəlaa ke teitei ké ısu suulu suukuvu səmote taa tə. Faacinaa mpe pa lataa taa weɣele na Himenee na Fileeti. ¹⁸ Yəlaa panə pa ləɣə tampana təm na lumaya waalı ké, haləna pá seɣesəɣı sı tá sətəa fem təm tema teev. Na pa seɣesəɣı ıne ı tusa lelāa na pá yele ıso seev. ¹⁹ Paa na mpu ıso sı kite nte tə tə səŋa m̄púɣú tam ké teu ké təca. Na pə ŋmaa tə təo sı: Tacaa nyəmə mpa pa ké ı yəlaa tə. Na tətə sı: Pa təna mpa pa yaa pa təɣı Tacaa yəlaa tə pə wee sı paa kisi ısayatv lapv ké.

²⁰ Tonŋtu təyaya wev mpu tə, pə taya wontu nti pa lupəna wəla yaa liɣıtee nyəɣətv tə tə tike ke pa lakəna ka taa. Ama tıvu nyəntv na cuvı nyəntv wee tətəɣə na pá lakəna pə təna. Pa sıkı lentı ké na pá lakəna feele kuyaku kuyaku, ılena pə kaası na pá lakəna lentı ke paa ifemle nte. ²¹ M̄púɣú pə wee na yulu, ye n kisa ısayatv nti tə təm ma yəɣataa təɣə lapv, n we teitei ısu wontu nti pa sıwa na pá ləsəɣı feele kuyaku təɣə. Mpi tə nyá caa tənna-ŋ, na n waasəɣı-ı ké. Na n m̄vna pa lana-ŋ paa təmle kupaŋte nte. ²² Se ifeputu konyuləŋ ısayan. Ləkı tam sı n̄ təŋ sıɣısuɣı, na n̄ te ıso na nyá taa, na n̄ sələɣı nyá yəlaa lelāa, na nyá na mpa pa təŋəɣı Tacaa na luɣı kvlmıvu tə í maya teu, pulv í taa yası-me. ²³ Yele həm ke kumelətəmnaa na kpaı nyəntv pə təo. Nyá mayamaɣa n nyəmə sı yoou ke təm ısu mpu teesəɣəna. ²⁴ Pəyele Tacaa təmle tv ná wee tə pə feı sı ı ká wee yoolu. Ama ı ká wee wei ı təm yəlaa təna caakı təɣə, na ı ká wee wei ı pəsa lelāa ke seɣesəɣı na suulu hólúɣú tə. ²⁵ Na ı ká seɣesəɣı mpa paa nukəna-ı tə təpamm təpamm. Ntanyı ıso ká yele na pá layası na pá tisi tampana. ²⁶ Pələɣe paa məlı

yaasi kupaη taa, na pá kpee pa tæyi lløγov nyøpa nyøpætv nti na í kpa-we na í ηmakæløγi-we na pá laki i luyu nyøntv tō tē taa.

3

Kantøkaya kuyeyη

¹ Tōosi teu si pē tēna pu la katē ke sōsōm ke kuyeyη kantøkaya nyøη taa. ² Pē taya pulv, yēlaa ka wēē mpa paa ka nyōōη na pa maγamaγa pa leleη preekuyv tō, liyitee isøle taa kē paa nyønøγi. Paa hō pa ti, na paa la isēcav. Paa yōγoti Isō tō kē isayatu, pa kaa seeki pa caanaa. Paa la fōfēinaa, pa kaa seeki Isō. ³ Paa la tøkati, pa kaa wēēna lelaa pētōtøle. Paa la nōōheē tē kuulaa na mpøle teləsēlaa na nyan nyōma. Pa kaa sōoli kupantv. ⁴ Paa la kōlōmōtō nyōma na pāáná nyōma. Paa saη pa ti, na paa yele Isō na pá paasēna mpi pē heesøγi pa laηa tō tike. ⁵ Paa cesi mpyōγv isō isō kē si pa tēhøγi Isōsele mpaav pøyele pa kv pē toma ke pa taa. Yele yēlaa isu mpv pē takanaa. ⁶ Pa taa lelaa ceηøγøna tēsi taa na pá puγusiγi alaa mpa pu kantøløγi na pá teela isayatu na konyuløη inu i tēna i kuyi-we tō. ⁷ Pē alaa preekøγi tam kē si pá seγesøγi-we, pēcō paa pa seγesa-we, paa pēsøγi na pá cekēna tampana naali. ⁸ Isu Yanēesi na Yampølee paa kpeesēna Moisi tō, mpv tōtøγv yēlaa panē pa kpeesøγøna tampana. Pa lōmayaseē sōpaya pa Isōsele ta tēη. ⁹ Pa nyvγv kaa tasa kulvγv, mpi tō pu kuli pa waali kē na yēlaa tēna cekēna si pa kē kumelēmøη. Yanēesi na Yampølee pa nyøntv ka lapa mpyōγv teitei kē.

Nti Timotee ká laki tō

¹⁰ Ye nyá ilē n tēna ma seγesvγv tēna, na ma yaasinaa, na mpi pē lapv maa tv ma lotu taa tō, na isēna ma tēma ma taa na Isō tō, na ma suulu, na isēna ma sōløγi lelaa tō, na ma isøle seesvγv ¹¹ ke ma konyøntøγølenaa na ma wahalanaa taa. Pōpōtv fēi leleη, ma paasaa kē na má tøγv konyōmøη ke Antiyōka na lkuniyōm na Lisitēla, na nyá maγamaγa n nyēmá mpv. Ama Tacaα yapa-m pē tēna pē taa. ¹² Aai mpyōγv pē tu wēē, mpa pa sōlaa si pá na Yesu Kilisiti pá kpentv na pá nuna Isō kē pa tōntē tēna taa tō mpyōγv paa tvγv-wēγe konyōη. ¹³ Ama pē kaasa asayaa na puγusilaa tō pēle pa isayatu kaa wēē tēnaya. Paa puγusiγi lelaa ke mpyōγv na pá kreηna pa maγamaγa tōtō na pá puγusiγi. ¹⁴ Ama nyá ilē, nyaa tōki teu ke seγesvγv ηku pa seγesa-η na η mv-kv na n tēma-kv na nyá taa tō. Tōosi mpa paa seγesa-η seγesøη inu tō pa tō. ¹⁵ Na η tōosi tōtō si hatuu nyá pēcaatv ke n nyēmá Isō Tōm nanη nyøntv, na nti tē pēsøγøna na té ha-η layatu nti n ká lana na η té nyá taa na Yesu Kilisiti na pē ya nyá nyvγv tō. ¹⁶ Isō yelina na pá ηmaa i tōm ke takēlasv taa. Na tē waasøγi yēlaa, pē taya pulv, tē seγesøγi-we na té kisiγina-wēγe pōpōtv, na té tayanøγi-wēγe timpi timpi pa pēntøγi tō, na té hōløløγi-wēγe isēna paa tēη tampana mammam ke pa kulaputv taa tō. ¹⁷ Tē laki mpyōγv si tē

taɣanəxi Iso yəlaa na pá te teu, na pá taa lan mpi paa lana pa təma kupa na tə.

4

¹ Ma heeliyi-ŋ na isəle kuseemle ke Iso na Yesu Kilisiti wei i ká huuna weesuɣu nyəma na səttaa ke təm tə pa isentaa, na Yesu Kilisiti inɪ i kɔntɛ na i kawulaya pə təw si, ² ń laki Iso waasu, nyaa seesi isəle te, paa pə maya-ŋ paa pə ta maya-ŋ. Kaana-we na ń la na pá mu-ti. Kaləgəna-weyɛ timpi timpi pa pəntəxi tə. Seyesəxi-we na suulu səsə na pə səsɔsi-weyɛ apalɔtɔ. ³ Pə taɣa pɔlɔ təw, pu kəw na pə keesi waatu nəɣɔlɔ tə, yəlaa kaa caa si pá tasa seyəsəŋ kupaŋ wei i waasəxi yəlaa təɣə muɣu tətə. Ama pa mayamaɣa pa konyuləŋ ke paa təŋəxi, na pá koti seyəsəlaa paɣale na pele pá seyəsɔsi-weyɛ ntiwe ntiwe pa caa pá nukɪ tə. ⁴ Paa kisi təm tampana nyəntɔ, na pá paasəna səsaa taa kpai təmnaa. ⁵ Ama nyá ilɛ, kpa nyá təxi pə təna pə taa. Kantələxi konyəntəɣɔlɛnaa taa. La Laapaali Kupaŋ kpaallɔ təmle. Paasəna nyá təmle tənaya teu tətetete isu Iso təmle tɔ laki tə.

⁶ Təw, ye ma ilɛ wule nte paa lana-m kətaya tə tə talaa ké, ma kuyaku kukpemuyɔ talaa. ⁷ Ma yoowa təcəm. Ma sewa na má tala ma tənaya. Iso ké ma təmna ma taa ké tam. ⁸ Na pənente tampana təŋlaa teeli ntenuɣu taŋna-m, ŋkuyɔ Taca wei i təŋəxi tampana na í huukəna tə i ká ha-m kuyaku ŋku ku wule. Na pə taɣa ma tike ke i ká ha, ama na pa təna mpa pa caɣaa na pá nyuləxi i kɔntɛ wule tə.

Pəɔli ləlaa na i təkəlaa

⁹ La kookali na ń kəw ma kiŋ ke ləŋ. ¹⁰ Mpi tə Temasi səla kaɣana antulinya inɛ i nyəntɔ ké na í lə-m na í tɛɛna Tesaloniki. Kələesəŋ ná tɛɛna Kalatɪ na Titu ilɛɣɛ Talamatii. ¹¹ Luku tike ke pə yelina-m. Ye n kəŋ kpeŋna Maləki na nyá na-i í kəw, i ka səŋna-m ma təmle. ¹² Ma tila Tisiki ilɛɣɛ Ifeesu. ¹³ Ma yela ma kpai ke Kaləpusi tɛɣɛ Tɔlɔwasɪ, ye n kəŋ ilɛ n kpeŋna na ń kəna. Kpeŋna tətəɣə ma takəlasɪ, na nsi ma tu kəla nyulɔɣu təɣələ tənəŋ nyənsɪ.

TAKƏLAYA ŃKA PƏƏLI NMAAWA

TITU

TƏ

KUTULUTU

Titu ta ke Yuta tu, i ké piitim lempi tu ké. Ama í pəsa Yesu təhlu. Haləna Pəəli Ńmaa-i na í tu-i si, í paasəna tetu nti lum cəənaa na pá yaaki-ti si Kəletu tə, tə Işə seelaa.

Pəəli kreyela i kuşeyəətu ke takəlaya kutulutu taa. Pə waalı ké í hula yaasinaa mpa Işə təsele nyəəŃ nyəəma ká weena tə. Pəəli hula Titu tətəə yəlaa mpa Işə yulu ká paasəna Işə təsele taa tə. Kukpatəlaa, alaa səsaa, na ifepiya na pəelaa na yomaa. I hula təma nna nna pə wee si Işə seelə í la tə, na isəna pə wee si yulu í cayana heesuyə tə, na í hatələna faəav. Pə waalı ilena í tu Titu ke nti nti i ká la tə, na seetu.

Işəna pa faəa Titu takəlaya tə:

Işəna Işə təsele nyəəŃ nyəəma ka tə tə, titite 1

Işəna leelaa na suluwaa na yomaa paa wee tə, titite 2

Işəna Işə seelaa ka tə tə, titite 3

Seetu

¹ Maa Işə təmle tu Pəəli, Yesu Kilisiti tillu.

Pa tu-m ké si má la na mpa Işə ləsa tə pá mu Işə, na má húlí-weye tampana nna tá Işəsele mpaav seyesəyi tə, ² na pá te pa taa si paa hiki weesuyə Ńku ku təŃ tə. Işə ka təmna hatuu ləŃ ke yem taa si i ká ha-təyə weesuyə Ńku, Işə tá ké kaloolaya tu. ³ Pə təə ké pə kəma na pə tala waatu wei i ka suwa tə ilena í yele na í təm kuli weesuyə Ńku ku təə na pə húlí. Tá Yatə Tacaa Işə inu i tu-m si má kpaalı i təm na má təŃna-təyi kpaaluyə tə, nti tə kuliyina mpu na tə húləyi.

⁴ Titu, má Ńmaakəna-Ń takəlaya kanə. Nyá kəna ma pəyalə na tampana ke Işəsele mpaav Ńku tá təna tə təŃəyi tə ku taa. Tacaa Işə na tá Yatə Yesu Kilisiti pá huli-Ń pəeleə na pá ha-Ń alaafəya.

Təmle nte pa tu Titu si í la Kəletu tə

⁵ Maa yela-Ń Kəletu ké si Ń tayanu mpi pə kaasa taəanuyə tə tətətete, na Ń kpa paa icate nte tə Işə təsele səsaa. Təəsı nti ma keesa-Ń tə si: ⁶ Wei i kin paa kaa na kawaliya nakəli tə inu i ká təəəna Işə təsele səsəəntu. Alu kuləm ke pəntu inu i ká weena. Na i piya ká la Işə seelaa, si taa wee piya nsi yəlaa təŃ si si ke yem yem lataa su nukəna yəlaa tə. ⁷ Işə təsele səsə weekuyə Işə təsele taa tə Işə təma ke pə tu-i si í paasəyəna. Pə təə ké pə fei si pá ná kawaliya nakələyi i kin. I kaa wee kalampaanu tu yaa wei u laa pááná muəy tə, yaa sulənyəəəb yaa musəŃ tu, yaa wei i muəyiliyi si í hiki liyitee tə. ⁸ I ká wee wei yəlaa í kəma i te i nyəəma muulle

lapu, na í sɔla mpi pə wɛ teu, na í wɛna ləmaɣasɛ tɔ. 1 I ká wɛɛ wei ɪ tɛŋɛɣi tampana, na í kɛ lɔɔ yulu, na í nyəmə ɪ tɪ təkuyɔ tɔ. 9 I ká wɛɛ wei ɪ nyɔna lɔɔ Təm maɣamaɣa təkpaŋkpaŋkpa kɛ teitei ɪsu paa sɛɣɛsa-ɪ tɔ, ɪlɛna í pəsi na í sɛɣɛsɪ lɛlaa kɛ sɛɣɛsəŋ kupaŋ wei ɪ waasəɣi yəlaa tɔ na í tasa-wɛɣɛ təm. Pə kaasa kɛɛsəlaa pəpətɔnaa mpa pɛlɛ tɔ, í hólí-wɛɣɛ ɪsəna mpi pa toolaa tɔ.

10 Pə taɣa pulu tɔɔ, yəlaa wɛ paɣalɛ na pə tu kələna Yuta nyəma mpa pa mu Yesu na pá kɛ kaanutɔnaa tɔ. Kpai təmnaa kɛ pa sɛɣɛsəɣi na pá puɣusiɣina lɛlaa. 11 Təkɪ-wɛ sɪ pá su mpu. Pə taɣa pulu, pa kɛ tɛɛsɪ yəkəlaa kɛ, na nti tɔ fɛi sɛɣɛsuyɔ tɔ ntəɣi pa sɛɣɛsəɣi na pá muɣi liyitee kɛ tulum. 12 Kələɛtɪ nyəma lɔɔ kuyɔɣɔtɔtɔ tɛləsəlaa taa nɔɣɔlu wei ɪ maɣamaɣa ɪ kɛ Kələɛtɪ tɔ tɔ ɪ ka yɔɣɔta m̄púyó sɪ: Kələɛtɪ nyəma nyəntɔ ntɛ cɛsuyɔ. Pa kɛ nyəməŋtɔnaa kɛ ɪsu taalɛ wontu. Hilikpaakɔnaa kɛ, pəcɔ paa caa lapu. 13 Nti ɪ yɔɣɔta mpu tɔ ɪ na-təɣi. Pə tɔɔ ɪlɛ kpulɪ-wɛɣɛ teu na pə la na pá tɛ lɔɔ na pa taa kɛ teu. 14 Na pá yele Yuta nyəma sɔsaa taa təmnaa kpai nyəntɔ na kɔsəsutɔ nti yəlaa mpa pa kisa tampana tɛŋuyɔ na pá lu tɔ tɔ tɛŋuyɔ. 15 Mpa pa taa tewa tɔ pə təna pə te pɛlɛɣɛ. Ama mpa pa taa tá te pəyele paa tɛŋ lɔɔ na pa taa tɔ pə təna pə kɛ ɪsayaŋ kɛ pɛlɛ pa kiŋ kɛ. Pə taɣa pulu, ɪsayaŋ tɔɔ kɛ pa layatɔ na pa laakalənaa layalaa. 16 Pá caɣaa ɪlɛ sɪ pa nyəmə lɔɔ. Ama ń nyəna pa lakasi pu hólóɣi sɪ pa nyəmə lɔɔ se. Pa lu yəlaa kɛ sɔŋ kɛ, na pa kɛ kaanutɔnaa, paa pəsəɣi təmle kɔpante natələɣi lapu na ń ná.

2

Sɛɣɛsuyɔ kupaŋkɔ

1 Ye nyá ɪlɛ sɛɣɛsɪ-wɛɣɛ sɛɣɛsəŋ kupaŋ wei ɪ waasəɣi yəlaa tɔ. 2 Heeli apalaa kɔkpatəlaa sɪ pá kpa pa ti, na pá wɛɛna yaasi kupaŋ, na pá kpa kəɣi ləmaɣasɛɛ. Pá təkɪ lɔsɛɛlɛ mpaasɔ na lɛlaa sɔluyɔ na suulu hólóyó kɛ teu. 3 Heeli alaa kɔkpatəlaa sɪ pɛlɛ pá təkɪ yaasi kupaŋ ɪsu lɔɔ yəlaa wɛɛkuyɔ tɔ. Pá taa cakəna yəlaa, na pá taa yele na sulum həkə-wɛ. Ama pá wɛɛ mpa pa tasəɣi alaa səkɛma kɛ təm 4 kɛ ɪsəna pɛlɛ paa sɔlɪ pa paalaa na pa piya tɔ, 5 na ɪsəna paa kpaɣa ləmaɣasɛɛ na pá hatələna wasaŋkalətu tɔ, na ɪsəna paa laki pa taasi təma kɛ teu tɔ, na ɪsəna mpi paa laki kɔpantɔ na pá seeki pa paalaa tɔ. ɪlɛ nɔɣɔlu kaa kɔ lɔɔ Təm nyuyɔ kɛ pa tɔɔ.

6 Sɛɣɛsɪ ɪfepiya kɛ teu tətɔ sɪ pá kpaɣa ləmaɣasɛɛ kɛ teu. 7 Nyá maɣamaɣa laki təma kɔpana na pá nyənəɣəna-ŋ na pá laki. Paasi na ń sɛɣɛsəna tampana na ɪsələ kɔsɛɛmlɛ. 8 Taɣanəɣi nyá təm, taa yele na ń kəɔ na ń pəntəɣi nyá yɔɣɔtaɣa taa na pá footuyɔ-ŋ na-kɛ. Ye n taɣana-kɛɣɛ teu ɪlɛ pu tɔ tá kolontunaa kɛ fɛɛlɛ. Mpi tɔ pa kaa na ɪsayaŋ nti paa yɔɣɔtɪ tá tɔɔ tɔ.

⁹Yomaa ká nuna pa caanaa na pá lá na pɛɛ pa laŋa heena-wɛɛ pa kulapɛle tɛna taa, na pá taa keesɛɣi-wɛɛ natɛli. ¹⁰Pá taa ŋmihi paa pulɔ cɛcɛka. Ama pá laki tam na pa caanaa naaki si pa yomaa ke kupama na pá nukɛna-wɛ, na pu la na tá Yatv Iɔ tɔ tɔm nti tɛ seɣesɛɣi tɔ tɛ nyɔɔv kuli pɛ tɛna pɛ taa.

¹¹Pɛ taya pulɔ, Iɔ kulina i pɛɛɛ tɔɔ na í hólí si pɛ ya paa wei i nyɔɔv. ¹²Pɛɛɛ aní a seɣesɛna-tv si tɛ yeɛle isayatu taa kɛ tɔntɛ na atɛ cɛnɛ konyulɛŋ ke mpv, na tɛ kɛɣa lɛmayasɛɛ na tɛ tɛŋ siɣisuyv, na tɛ nukɛna Iɔ kɛ tam kɛ tá tɔntɛ taa kɛ antulinya taa cɛnɛ. ¹³Pɛɛɛ seɣesɛɣi-tv si tɛ caya mpv na tɛ taŋa leɛŋ nuw kuyakv ŋku tɛ wɛɛ na tɛ teɛlɛɣi tɔ. Kv wule ke tá Yatv Yesu Kilisiti Iɔ Sɔsɔ teeli ká kɔɔ. ¹⁴Yesu Kilisiti iní i hana i tɛɣi tá tɔɔ na í ya-tv isayatu tɛna taa, na í tayaní-tv teu na tɛ pɛsi yɛlaa mpa i tike i ti tɔ, na tá isɛle seɛna tɛma kupana lapv.

¹⁵Tɛnɛ inɛɣi n ka heeliɣi-wɛ. Lakɛna sɔsɔntv nti pa tv-ŋ tɔ tɛ toma tɛna, na í sɔsɔɣi nyá yɛlaa ke apalɔtv, yaa ye kalɛnav kalɛna-wɛ. Taa yeɛle na nɔɣɔɔv kɛɛna-ŋ.

3

Iɔ seɛlv yaasi

¹Tɔɔsi pa tɛna si pɛ wɛɛ si pá seeki tɛtv tɔkɛlaa. Pɛ wɛɛ si pá nukɛna-wɛɛ. Na pa sɔɔlv í pu tɛma kupana lapv tɔɔ. ²Pá taa tvvki nɔɣɔɔv, ama pá wɛɛ tɛpamm, na pá wɛna yɛllɛ, na pa na yɛlaa tɛna pa wɛna tɛma na leɛŋ. ³Tá mayamaya isɛntɔ tu kɛ tuutuulataa tɔtɔɣɔ hatuu lɛŋ kɛ, na kaanutvnaa, na tu toolaa kɛ. Na konyulɛŋ na mpi pɛ heesɛɣi tá laŋa tɔ pɛ tɛnaya mpv pɛ nɔɣɔ na pɛ suka ka kɛna-tv yomle, na isayatu na konyulɛŋ pɛ taa kɛ tu wɛɛ. Tɛ taa caaki tá tɛmaya paa pɛcɔ mayamaya. ⁴Ama pɛ kɔma na Iɔ tá Yatv hólí yɛlaa ke i kupantv na i pɛɛɛ, ⁵ɛna í ya-tv. Iɛ pɛ taya tá tɛma kusiyisee tɔɔ. Ama tá pɛtɔtɛle ke i wiiwa na í la mpv. Iɔ lɔm mpi pa sɔ-tv na Feesuyv Nanŋtv náá wɛ pɛ taa na í layasɛɣi-tv na tɛ pɛsɛɣi kɛfama na tɛ tɛŋ tɔntɛ kɛfatɛ tɔ mpɛɣi i yapɛna-tv. ⁶Pɛ taya pulɔ, Iɔ yelina tá Yatv Yesu Kilisiti kɛ na í tisi Feesuyv Nanŋtv ke tá tɔɔ pɛ tu fɛi, ⁷si í hólíɣi-tv i pɛɛɛ na tɛ pɛsi kupama ke Iɔ isɛntaa, na tɛ hiki weesuyv ŋku kv tɛŋ na tɛ wɛɛ na tɛ teɛlɛɣi-kv tɔ. ⁸Tɔm tɛnɛ tampana tɔm tike tɛkelekele kɛ.

Ma caa kɛ si í seɛsi isɛle na tɔm tɛnɛ tɛ seɣesvɔv, na mpa pa tɛma Iɔ na pa taa tɔ pá ha pa tɛɣi tɛma kupana lapv taa kɛ tam. Mpi pɛ tewa na pɛ waasɛɣi tɔɣɔle. ⁹Ama cɔlɛɣi kumɛlɛtɔmnaa tɔɔ hɔm na lɔlɛŋ loosi tɛŋvɔv. Cɔlɛɣi yooŋ na ntɛŋkɛɛsasi ke Moisi kusɛsɛtɔ tɔɔ. Nti iní tɛ kvɣi tɛma ke teu kɛ, pɛcɔ tu waasɛɣi pulɔ. ¹⁰Mpa pa yeki na fayav kɛŋ yɛlaa taa tɔ, ye n kɛaala-wɛɛ tɔm naale na pá tá nu n tɛɣɔnɛ-wɛ. ¹¹Pɛ taya pulɔ, n nyɛmá teu si

γυλο ί γε μπου πα ηλόγι κέ σι ι yela μπααυ kusiyisuγυ τήγυγυ κέ.
 Na isayatonaa μπα ι laki to πα ηλόγι κέ σι ι toolaa.

Kantakaya kukpaalatv

¹² Ye ma kōma na má tili Aatema yaa Tisiki ke nyá kin, ile n
 nyēki lōh na í kōō na í mayana-m Nikopoli. Mpi to ma tōwa si
 tēnaya maa caya hilimate waatu. ¹³ Paasēna tōm hūulo Senasi na
 Apōlōōsi ke teu na pá taa lah puluγv waatu wei paa tugi pa μπααυ
 tō. ¹⁴ Pē wee si tá yōlaa tōtō ká nyi isēna paa paasēna tēma kōpāna
 lapv ke tam tō, na ye pē caala wei kē teu, pa waasēna-i, na pá taa
 caya yem tēkpasa.

¹⁵ Pa tēna μπα pa γε μα kin cāne to pa seeki-η. Σεε τά Ισσεεε
 τaa taapalaa kōpama.

Ισō ί ηόλί mē tēnaya ι pēeεε.

TAKĒLAYA ŅKA PŌLI NMAAWA FILEMŌḡ TŌ KŪTULŪTŪ

Pə nəḡəsəna ké ɪsu Filemōḡ ké Kolosi Iso təselele tu. Pə́cŏ í pəsa Kilisiti təḡlŭ. I ké Pŏli ceu ké. Filemōḡ inu i ka wena i yom na pə yaaki-i si Onesim. Tə ta nyi mpi Onesim wakələna Filemōḡ na í se na í polo Pŏli kiŋ na í cəəsi təna tə. Ama səsəntu nté si yom nawa i tasəkəle na í pəsi Iso seelŭ. Uena Pŏli mələḡəna-i i caa Filemōḡ. Pŏli caaki nti təḡole si Filemōḡ í mu Onesim ɪsu Iso seelŭ. Mpi tə, pa naale pa nyə́má Iso.

Isəna pə faḡa Filemōḡ takəlaya tə:

Pŏli seelŭ Filemōḡ na i cələ nyə́ma, 1-3

Pŏli seelŭ Iso ké Filemōḡ taa təm tə, 4-7

Pŏli yəḡətəna Filemōḡ ke Onesim təm, 8-22

Seetu kantəkəḡa nyəntu, 23-25

Seetu

¹ Maya Pŏli wei má ma ké saləka tu ke Yesu Kilisiti tə tə, má na tá taapalu Timotee.

Tá ḡmaana takəlaya kaneyə tá taapalu kŭpaŋ Filemōḡ, nyá wei tá na-ḡ tə kaa təmle tə, ² na tá kəḡə Apiya na ta na Aasipi wei tə yooki yoo tu tə, na mpa pa kotiyi Yesu seelŭ ke nyá təyaya taa tə, pa tənaya ḡpŏyú tə ḡmaa-ke. ³ Taca Iso na tá Səso Yesu Kilisiti pá hólí-meyə pəele na pá ha-meyə alaafaya.

Filemōḡ səlŭyŭ na i taa təmnav ke Iso

⁴ Tam ma sələmḡ taa ma təəsəḡi nyá tə na má seeki ma Iso ké í na təmle. ⁵ Pə taya pulŭ tə, ma nu isəna n səla Iso yəlaa təna, na isəna n təka Taca Yesu mpaav təm tə. ⁶ Na ma sələmḡ Iso si isəna tá na-ḡ tə krenta isəntəḡ Iso mpaav tə tə pə yele na í cəkəna teu təkpaata ké kŭpantŭnaa mpa pa təna tə hikiyi tá na Kilisiti tá krentuyŭ tə tə. ⁷ Ma taapalu, pəpətu fei, isəna n səlŭyŭ pulŭ tə pə lapa-m leleŋ, na pə tasa-m apalŭtu ke teu. Pə taya pulŭ tə, nyá yaasi inu í heesa Iso yəlaa paḡale laŋa.

Pŏli wiinav ke Filemōḡ ke Onesim tə

⁸ Tə, təm natələḡi ma caa-ḡ nav, na paa ma wena mpa ke Kilisiti tə si má caali-ḡ pə taa, ⁹ ma luḡu lapa si má na-ḡ-ti na tə wii konyəḡ ke kŭwii. Nyəni, saŋa isəntə Pŏli má ma kpatəlaa kele, pə́cŏ ma ké saləka tu ke Yesu Kilisiti tə. ¹⁰ Ma pəyaya Onesim təm ke ma caa ma na-ḡ, ma pəsa i Iso Təm taa caa ke saləka taa cəne. ¹¹ I ka ké kaawaasaya ke waatu wei i we nyá kiŋ tə. Ama kayana i waasəḡi má na-ḡ.

¹² Tōv, nōōnōō ma mēlēgēnan-ι na ma lēsaya ké. ¹³ Ma nyula teu si í saali ma kinj cēne na í sēna-m na nyá nōgō ke salēka wei ma tōki Laapaali Kyparj tōō tō ι taa. ¹⁴ Ama ma ta sōōli si má lá pulōpυ na nyá waali ké mpυ. Pē taya pulō tōō, ma luyυ fei si í la-m kypantυ natēli na tēlasi. Ama ma caa ké si í la isēna n nōkaa tō.

¹⁵ Ntanyι pē yasa nyá na-ι ké wēē naaleye si pē tayani-mēye krentuyυ ke tam tōō. ¹⁶ Pēnentaa pē kaa wēē isυ yulυ na ι yom ke yem, ι tēē mpυ. I pēsa tá taapalυ kypamparj ke Kilisiti mpaav taa. I tēma ma nyēj ke pēsuyυ tēkpataa, ūē nyaya pē kaasēnaa si í pēsi nyá nyēj na pē kēli mpυ, paa isυ nyá yom, paa isυ nyá taapalυ ke Tacaα tēhuyυ taa.

¹⁷ Mpυ tō ye n nyēnēgi-m isυ nyá taapalυ, mυ-ι isυ ye má n ka mυ-m tō. ¹⁸ Ye ι ka wakēla-η pulυ, yaa ι wēna-η kēmlē natēli, pōōsi má. ¹⁹ Maa feli-η pē tēna. Pōōli má ma mayamaγa ma ηmaana na ma ninj ke mpυ. Ūē maa nōkēgi na má heeli-η si nyá mayamaγa n wēna-m kēmlē, halēna nyá ninj na nyá nōōhēē, ma tēnna. ²⁰ Hai hēēsi ma lajle ke tō ké Kilisiti nyōma tō pē tōō.

²¹ Ma tējna takēlaya kanēye ηmaav ke isētō tō na má tu-η naani ké si n ká la pē tēna, halēna pē telēsi mpυ. ²² Na pē kaasa-m lentι si í caa-m kutuluyυ, pē taya pulō tōō, ma tυ tēeluyυ si mē Isō sēlēmuyυ ká yele na pá tulι-m na má kōō mē tē.

Kantākaya Sēētv

²³ Ma taapalυ Ipafoasi wei pa tōka ma na-ι ké salēka taa cēneye Yesu Kilisiti tōō tō ι sēēki-η. ²⁴ Malēki na Alisitaaki na Temasi na Luku mpa ma na-wē tē laki tēmlē ke cēne tō pēle pa sēē-η tōtō.

²⁵ Tacaα Yesu Kilisiti í hólι-mēye pēēēē.

TAKƏLAYA ŃKA PA NMAAWA HEPƏLA NYƏMA TƏ KUTULUTU

Takəlaya kanə ka Ńmaalu ta tu i hətə si tə nyəmi-i. Ile Ńmaalu mi i ta lan Yuta tu wei í pəsa Yesu tərǵv wei i nyəmə nəǵv suw kypənaya taa təm tə. Yuta nyəma mpa pa pəsa Yesu tərǵlaa mpa pa tərǵna məlvu ke pa ləŃ isəsele taa tə mpeye í Ńmaa-ke. Ama takəlaya Ńmaalu tasəǵi-weye apalutv si pá təkí tənəŃ si Yesu kəla isətaa tillaa na Apəlaham na Moisi na AləŃ mpa pa ke pa ləŃ caanaa tə. Yesu kəla kətasi na nəvsi pəelvu tətə. Mpi tə, Yesu kpeyela pə təna na í la təm kuləm ke tam tətə.

Isəna pa faya Hepəla takəlaya tə:

Isə Pəyalv Yesu, titite 1–4

Yesu kətaya ke səsəŃka, titite 5:1–10:18

Taa tem na kantəlvu, titite 10:19–13:25

Isəna Isə hvla i hvwee tə

¹ LəŃ Isə ka we Isə kuyəǵətutv teləsəlaa kiŃ ké na í yəǵətəna tá caanaa caanaa ke təm payale taa na yaasinaa payale taa. ² Ama pə tala kayana kuyeeŃ kuteesəŃ inə i taa tə i mayamaya i Pəyaya kiŃ ke i wee na í yəǵətəna-tv. Na i Pəyaya Ńke ka niŃ ke i lapəna isətaa na ate, na Ńkeye i ləsa si ká ti pə təna təpai. ³ Nke ka kiŃ ke Isə teeli naaki na pə tee isu kəkə. Na ka kiŃ tətəǵv pə húlǵí teitei ké isəna Isə weetu mayamaya wee tə. I nəǵv taa təm toma ke i təkəna isətaa na ate na pə səŃaa. I tema yəlaa isayətv kpiisuyv təkpatəpata uləna í kpa na í caya Isə kawulaya tv kəŃkəŃ taa.

Isə Pəyaya kəla isətaa tillaa təcayacaya

⁴ Isu Isə Pəyaya Ńke ka kəla isətaa tillaa təcayacaya tə, mǵpǵy Isə ha-keye hətə nte tə kəla isətaa tillaa nyəna tə. ⁵ Pə taya pulv tətə, Isə ta yəǵətəta isətaa tillu nəǵlv si:

Nyayale ma Pəyaya,

səŃa ke ma pəsa nyá Caa.

I ta yəǵətəta isətaa tillu nəǵlv i təm tətə si:

Maa la nyá Caa na nyaa pəsi ma Pəyaya.

⁶ Ama waətv wei Isə kəŃayana i Pəyaya kancaalaya nyəŃka ke antulinya taa tə i təma si:

Isə isətaa tillaa təna ká sēe-i ké.

⁷ Mpi Isə yəǵətə isətaa tillaa tətə təǵle si:

Isə kpaya isətaa tillaa na í lana-we na pá pəsi heelim.

I lapa na i təmle nyəma náa pəsi kəkəsi nsi si muǵi kemkem tə.

⁸ Ama pə tala i Pəyaya uləna í yəǵətə təfoo si:

Isə, aa, nyá kumte we tam ké.

Tampana taa ké n təkí nyá kawulaya.

⁹ N səəla kupantu na hí kisi isayatu təcayacaya.

Isə, pə təə ké nyá Isə ləsa-ŋ na nyá mpa.

I su-ŋ teeli təcayale taa si

nyá laŋle í huləmí səsəm.

Təcayale nte tə taa i su-ŋ mpv tə,

tə kəla nte tə taa i su nyá taapalaa ləlaa tə təcayacaya.

¹⁰ I yəətəa tətə si:

Tacaa, nyá lapəna tetv tənaya kancalaya.

Nyá mayamaya nya niŋ lapəna isətəa.

¹¹ Pə tənaya mpv pu saalı yem.

Ama nyaa caya tam.

Pə tənaya mpv pu cəyətí isu

wontu kususutu cəyətuyv tə.

¹² N ká kpili-wí isu pa kpiluyv kpaí tə.

Paa layası-wí isu yulv layasuyv

i təə wontu kususutu tə.

Ama nyá, nyaa wəe tam ké hípóyó,

n kaa kpatəli.

¹³ Tuu tə Isə ta yəətətə i isətəa tillaa taa nəyól v si:

Caya ma kəŋkəŋ taa haləna má kəna nyá kolontunaa

na hí loosi nyá nəəhəe ke pa təə.

¹⁴ Mpv tə, isətəa tillaa ná ké wəyelo? Pa təna pa ké Isə təmlə

nyəma ké, na paa naa isəntəə. Mpeye Isə tiliyi si pá teŋ mpa pə

ké si pu ya pa nyəəŋ tə.

2

Nyuyv yavv səsəəm

¹ Pə təə ké tu təkí teu ke tampana təmnəa mpa pa heela-tv tə

na pəcó pə taa kəə na pə pona-tuyv təlete taa ké yem. ² Isətəa

tillaa kpaala təm nti tə təle tə hika nyuyv ké, haləna ye wei i

pənta-ti yaa i kisa-ti pa tuyv pəntv ke saləka wei pə nəyəsənaa si

pá tv-i təyə. ³ Təv, pa ta kisi saləka tuyv ke mpa pa kisa isətəa

tillaa nyəntv tə, kacəŋfana ta mpa tu la awusa ke nyuyv yavv

səsəəm pəne pə taka tə? Tacaa ka caaləna nyuyv yavv pəne pə

təm heeluyv ke i mayamaya. Ilena mpa pəle pa nu-ti tə pəle pá

tələsi taya pə tampana. ⁴ Na Isə kusa pa təm nyuyv na i kəkólə

nyəm na səyəntv təma na piti təma təna lapv taa. I yelaa na i

Feesuyv Nanŋtv lá na pulv lapv saa yəlaa isu i nəkaa tə.

Wei i təə pə yakí yəlaa nyəəŋ tə

⁵ Hípóyó pə wəe, mpi tə pə taya isətəa tillaa nəəhəe tēe ké Isə

məŋna antulinya wei i kəŋ na tə yəyətəyi i təm tə. ⁶ Ama nəyól v

yəyətə Isə Təm taa ké tiili si:

Hai Isə, yulv ké we na hí təəsəyi i təm?

Yulv wəv mpv təkpev tə i ké we na hí paasəyənə-i?

⁷ N yelaa si í seki isətaa tillaa ke pəcə.

N tu-ı teeli na í kusi ı nyuyı isı wulav.

⁸ N məhna pə təna təpai ké ı nəhəe tē.

Pa yəyətuyı mpv si Isə məhna pə tənaya ı nəhəe tē tə, pə nyuyı nté si ı kpaya pə təna təpai ké na í tı yulv niη taa, pə ta kaasi pulv cəcəka. Paa na mpv tə naa kayana si pə təna pə ta məli yulv nəhəe tē. ⁹ Ama mpi tə naa təyələ si pə lapa Yesu na í seki isətaa tillaa ke pəcə si í si yelaa təna səm ke Isə pəelee tə. Wahala wei ı təyaa na í caη í si tə ı tə, nənə tə naa pa tu-ı teeli na pá kusi ı nyuyı isı wulav. ¹⁰ Kəpam pu mənə mpv si Isə wei ı lapa pə təna na ı tə ké paa mpi pə wē tə í la na Yesu te təkpataa ké ı konyəntəyələnaa taa, na pəcə í pona pəyalaa payale ke ı teeli taa. Pə taya pulv tə, Yesu yekina na pə yaki pa nyəη.

¹¹ Yesu kpiisiyina yelaa isayav. Pa təna mpa pa isayav kpiisa mpv tə, í na-wē pa kpenta Caa kuləm ké. Pə tə ké pə fei Yesu ké feele si í yaa-wē si ı newaa

¹² ke waav wei ı təη si:

Hai Isə, maa heeli ma newaa ke nyá təm.

Maa yoo yontu na má tala-η samaa təna taa.

¹³ I təma tətə si:

Maa tu Isə ké naani.

I tasa yəyətaya tətə si:

Má na piya mpa Isə ha-m təyələ.

¹⁴ Isı mpa ı yaa mpv si piya tə pa ké tənuyı na caləm kuləməm tə, Yesu mayamaya pəsa teitei isı mpe, na í na-wē pá kpenti kuləm. I lapa mpyú si í yaki ılyəv wei ı kiη səm təη wē tə ı ilé ı toma í yaki təkpataa tə ké inı ı lapa mpv na í si ılena ¹⁵ í waasi mpa səm səyəntv tə pa pəsa isı yomaa ke pa weesiη təna taa tə.

¹⁶ Mpi tə pə taya isətaa tillaa ke ı waasəyi. Ama Apəlaham piya ke ı waasəyi isı pa ηmaav Isə Təm taa tə. ¹⁷ Pə tə ké pə wē si í nəyəsəna ı newaa təkpataa, na í pəsi pa kətulv səsə kupaη wei ı hüləyi yəlaa ke suulu ke səsəm ke ı təmle taa ké Isə isəntaa tə, pəcə pə hısi samaa isayav. ¹⁸ Na isı pə mayasuyı inı na í ná konyəη tə, pənente ı pəsəyi na í waasi mpa pa wē mayasuyı taa tə.

3

Yesu kəlyv ke Moisi

¹ Ma taapalaa Isə seelaa mē mpa Isə yaawa tə, í paasəna Yesu wei Isə tilaa na í ké ta Isə seev mpi pə təm tə hüləyi isəntə tə pə kətulv səsə na í ná. ² Isə ka ləsəna-ı si í la təmle tənə, na í nuna Isə ké teu isı Moisi ka nuna Isə na í la ı təmle ke Isə təyaya təna taa tə.

³ Kutuluyı ηmalv wenna sam na pə kəli kutuluyı mayamaya. Mpv tətəyə Yesu mənə sam na pə kəli Moisi təcəyacya. ⁴ N kaa na kutuluyı ke yem na kv feina kv ηmalv, na Isə ilé ı kena wei ı lapa pə təna tə. ⁵ Ye Moisi ıle, ilé ı nuna Isə ké teu ke Isə təyaya

təna taa. Inəxi pa tu təmlə sɪ ye Iso í yəxəta nti ilə unɪ ɪ heeli. ⁶ Ama Kilisiti wei ilé ɪ ké Pəyalu maɣamaɣa na pa sɪ-ɪ Iso təyaya səsə tə ilé ɪ nuna Iso ké teu tətə. Ye tə təkə tá tɛɛlɔyɔ na naani na pə tá ciyiti-tu ilə tə ké ɪ təyaya nyəma nté.

Heesuyv ηku pa ha Iso yəlaa tə kv təm

⁷ Pə tətə ké Feesuyv Nanηtu maɣamaɣa ka yəxəta mpv sɪ:

Ye í nu Iso nəxə ke saɲa,

⁸ í taa tasa ηkpantɛɛləɲ lapv,

ɪsu í ka lapv waatu wei í kpeesəna

Iso ké kuyanηku í maɣasa-ɪ sɪ í naa

ɪ waali ké wɔlaya tetv taa tə.

Iso yəxətəa sɪ:

⁹ Mə caanaa caanaa maɣasa-m təna,

na pá lá sɪ pa naa ma waali.

Pəyele pa ná pə təna mpi mpi ma lapa pusɪ nule taa tə.

¹⁰ Pə tətə ké yəlaa pane pa təm kra-m pááná na má tə sɪ:

Tam mpyúyú pa liyitiyi pa hɔwɛɛ taa.

Pa ta tu cəkəna ma yaasi ké paa pəcə.

¹¹ Pááná kra-m mpv ilena má tuu sɪ:

Pa kaa svv ma heesuyv tete ke paa pəcə.

¹² Ma taapalaa í la laakali na mə taa nəxəlv í taa kəə na í lá ɪsayatv ke ɪ lotu taa na í la lanηpusəɲ na í ha weesuyv Iso ké siyile.

¹³ Ama í tasəxi təmaya apalətv ke paa ifemle nte, haləna mpi pa yaa sɪ saɲa ke Iso Təm taa tə pə sɪ tənaya. Nəxəlv í taa yele na ɪsayatv puyusi-ɪ na í lá lanηpusəɲ. ¹⁴ Pə we mpv sɪ ye tə təkə ta kancaalaaya naani wei tu wena təxə teu haləna pə tənaya, tá na Kilisiti tu pəsi taapallɛ.

¹⁵ Nti pa ηmaa Iso Təm taa təxələ sɪ:

Ye í nu Iso nəxə ke saɲa,

í taa tasa ηkpantɛɛləɲ lapv,

ɪsu í ka lapv waatu wei í kpeesəna Iso tə.

¹⁶ Mpa pa taa nuna Iso nəxə na pá kólí na pá kpeesəna-ɪ? Mpa pa təna Moisi ləsa Icipiti taa təxə mɛɛ. ¹⁷ Na mpa pa təm kra-na Iso ké pááná ke pusɪ nule taa? Mpa pa lapa ɪsayatv na pá sí wɔlaya tetv taa təxə. ¹⁸ Mpaɣa Iso ka tuunaa sɪ pa kaa svv ɪ heesuyv tete ke paa pəcə? Mpa paa kpeesəna-ɪ təxə. ¹⁹ Tə nawa mpv sɪ pa ta tɛ Iso na pa taa təxə pa ta svv.

4

¹ Iso tema-tuyv heeluyv təkpatəa sɪ tə pəsəxi na tɛ svv timpí tá na-ɪ tu caya na tɛ heesɪ tə. Mpv tə tɛ la laakali na pə taa kəə na mə taa nəxəlv í wuna heesuyv ηkv kv taa ké svv. ² Pə taya pulv tətə, tə nu Laapaali Kupaɲ inəxi teitei ké ɪsu wɔlaya tetv taa nyəma mpe. Pa nu təm nti tə tə ta waasi-wɛxɛ pulv. Mpi tə, pa nuw-ti tə pa ta

mυ-ti na pá té Iso na pa taa. ³ Ta mpa tə temna Iso ké tá taa tō tu suv heesuyv ηku kv taa. Heesuyv ηku kv tōm ke Iso yōyōtaa si:

Páána kpa-m na má tuu si,

pa kaa suv ma heesuyv tete ke paa pəco.

Í yōyōta mpu, pəyele ι təmle tēma tēm ke hatuu waatu wei ι lapa antulinya tō. ⁴ Pa yōyōta kuyaku naatosompəyōlaya nyəηku tōm ke Iso Tōm taa ké tiili si: Iso yela ι təmle tēna na í heesi kuyaku

naatosompəyōlaya nyəηku wule. ⁵ Na pá tasa tiiliyi yōyōtuyv si: Pa kaa suv ma heesuyv tete ke paa pəco. ⁶ Mpa pa caala Laapaali

Kupaη inəyi nuw tō pa ta suv heesuyv ηku kv taa, mpi tō pa ta te Iso na pa taa. Pə na pə mpu tō pə we pəsuyv si lelaa í suv. ⁷ Pə tōo ké

Iso tasa kuyaku kufaluyv ke siw na í yaa-kv si Saηa. Tə mayamaηa tō tōm ke piisi kōma na sí siki səsəm ilena Iso yeke na Tafiiti yōyōti

tōm nti tō tēma nuw tō si:

Ye í nu Iso nəyō ke saηa,

í taa tasa ηkpantēeləη lapv.

⁸ Ye Yosuwee ka sosa yəlaa mpeye heesuyv ηku kv taa, Iso taa tasa kuyaku leηku tōm ke yōyōtuyv. ⁹ Ama heesuyv nakuli

kv wee na pa hulaa-kuyv Iso yəlaa, na kv nəyəsəna Iso kuyaku naatosompəyōlaya wule nyəηku. ¹⁰ Pə wee ké si ye wei ι suv

Iso heesuyv tete nté tō taa pūntv ká yeke ι tēma na í heesi isu Iso mayamaηa yepu ílé ι nyəna na í heesi tō. ¹¹ Pə tōo ké tu la kookali

na tó suv heesuyv ηku kv taa. Tó taa yeke na tá taa nəyōlv kōo na í la kpəesulv isu lelaa lapv wulaya tetv taa tō na í laη heesuyv ηku kv

taa suv.

¹² Iso Tōm wēna toma na tō lakí tēmle. Tə kəla layate nte tō setəyi taa na waali tōyō ləη. Iso Tōm nti tō suvki na hali tō takí

timpi ləsaya na ləmayasəle pə nyəm suliyi tō. Tə fakí atama na mbyule taa pəeləm, na tə fayasəyi nti yulv nyuləyi na nti ι huokí ι

lotu taa tō. ¹³ Kupaηmam napəli pə fei mpi Iso u naaki tō. Iso ílé ι naa pə tənaya təyai, pulv ta ηmeli-ι. I kin ke tá tēna tu polo na tó keesi ta kulaputv tēna.

Yesu ké kətəlaa səsaa səsə

¹⁴ Ye mpu tó tōki tá Iso seev ηku kv tōm tō huləyi isəntō tōyō teu. Mpi tō, tō wēna kətəlaa səsaa taa səsə wei ι tōma na í tala Iso cəlv

mayamaηa tō, inəyōle Iso Pəyalv Yesu. ¹⁵ Ta kətulv səsə inι ι ké wei ι pəsəyi na í cekəna ta icantv tete tō. Pə mayasa ι mayamaηa

ke pə tēna pə taa isu ta, ι ta la isayatu ke paa pəco. ¹⁶ Ye mpu tó kpətəna Iso pəleee kumte na naani, tu hiki suulu na pəleee na pə

waasi-tuyv waatu wei pə nəyəsənaa tō.

5

¹ Pə ləsuyv yəlaa heku ke kətulv səsə na pə su tō, pə su-ι mpyōyō si í la Iso tēmle na pə waasi samaa. I pukina kvhaham na í

lakí kətaya ke yəlaa isayatu tōo. ² Kətulv səsə ná takaa na í ná isəna icantv wee tō, ilē ι pəsəyi na í hólí suulu ke pəcəyō ise

kukpɛɛtɛɛ nyəma na mpa pa pəntəxi kʉpəntv tə. ³ Na isu kətulv səsə mayamaya wəna icantv tə i lakv kətasi ke i mayamaya i təə na samaa təə tətə. ⁴ Pə fɛi sɪ nɔɣəlv ká tv i təxi teeli na í sʉsɪ i təxi kətulv səsəəntv taa. Isə kraana kətulv səsə, na mpv unv pə mayamaya ke pə lapa Aləŋ kin.

⁵ Mpʉ unəxi na Kilisiti, i ta tv i təxi teeli na í kra i təxi kətulv səsə. Ama Isə mayamaya təmna-i təkəlekele si: Nyaxale ma Pəyaxa, saŋa ke ma pəsa nyá Caa.

⁶ I təma tiili tətəɣə Isə Təm taa sɪ:

N ka pəsi kətulv ke tam təə isu Meləcisɛtɛɛki.

⁷ Saa wei Yesu ka wɛ atɛ cəne tə i sələmayə Isə wei i pəsəxi na í ləsi-i səm taa təɣə, na í wiikina-i na kapusi səsəənsɪ na isəlvm. Ulena Isə mv i sələmvɣv ke i seekaya Isə tə pə təə. ⁸ Paa na i ka ké Isə Pəyaxa tə, kʉnyəntəɣələnaa taa ké i nyəmá nunav təm. ⁹ Pa kəma na pá tɛmɪ-i lapv na í tɛ təkpataa, ulena í pəsi wei i kin mpa pa təna pa nukəna-i tə pə yakəna pa nyəəŋ ke tam təə tə. ¹⁰ Ulena Isə tə sɪ unv i kəna kətulv səsə isu Meləcisɛtɛɛki.

Isə sɛɛlaa mpa pa taɣanəxi kpisuyv tə pa təm

¹¹ Tə wəna kʉyɔɣətutv ke səsəm ke təm tənɛ tə təə, na pə wɛ kate sɪ tə kilisi-mɛyɛ pə təna təcɛɛɛi ké u cəkəɣəna ləŋ tə pə təə.

¹² Hatuu tə pə nəɣəsəna isu isəntə mə sɛyəsəɣəna lɛlaa, ulena mu məli na í pəsi isu mpa paa húlí Isə Təm isu kʉɛləməlaa tə. Pə tala mə mʉtv təɣəv, ulena í məli na í nyəəki kafa ke tam. ¹³ Wei i paasəɣəna kafa nyəəv tə i ké ahulvm ké. I ta nyi sɪ pənɛ pə tewa, aai pənɛ pə ta tɛ. ¹⁴ Ama səsaa mpa tam lapv təə pa nyəmá tampam na isayam pə fayav tə mʉtv ke pɛɛɛ pa təkɪ.

6

¹ Pə təə tə tə lu Kilisiti təm ntɪ pa caaləɣəna sɛyɛsvɣv tə tə taa na tə svv mpa pa pu pə taa tə pa nyəntv taa. Tə taa taɣanɪ kite tɛɛ nyəntv taa ké məlvɣv, isu kra i təma yeluyv na taa tɛmnav ke Isə, ² na lvm səvnaa na niŋ tənɣv pə təmnaa, na sətəa feesuyv na tam hʉvɛ pə təmnaa. ³ Tə pukina pə isəntaa ké tam. Mpʉ pə mayamaya ke tu la ye Isə í tisaa.

⁴ Na mpa pɛɛɛ pa taɣanəxi isayav taa ké hotuyv tə pɛɛɛ pa təm ká tɛna wɛyɛɛ ulɛ? Təv, Isə tɛma pa isɛ kuluyv na pá təŋ isətəa kʉcəəv lɛləŋ na pá hiki pa paa nyəm ke Isə Feesuyv Naŋŋtv kin. ⁵ Pəɛ pə waalɪ pa nawa sɪ Isə Təm wɛ teu na pa cəkəna isəna antulinya wei i kəŋ tə i toma wɛɛ tə. ⁶ Pə tənaya mpʉ pə waalɪ ké pa luwa na pá taɣanɪ isayav taa ké hotuyv. Yələa isu mpʉ pə taka pə fɛi pəsəv sɪ pá húlí-wɛ sɪ pá taɣanɪ təntɛ kʉfatɛ ke layasvɣv. Pə taya pulv təə, Isə Pəyaxa ke pa lələxi kam ke səm tesika təə na pá tʉxi-keɣɛ fɛɛɛ ke samaa taa.

⁷ Ye pa hala haləm na tɛv nukɪ pə taa ké tam na pə ta laŋ nikaya, na kʉtəɣəv la pə taa ké teu na pə waasɪ hallaa, ulɛ haləm mpi Isə

koola-wəyi kʊpantv ké. ⁸ Ama ye sɔwa ke yem na kpa nyutu tike lakəna pə taa, haləm mpi pə pəsa yem kele, na Iso naa kpalı-wı na pá tɛsəna-wəyi kəkə sɔpu.

⁹ Ma taapalaa me, paa tə yɔɔtəyi mpv tə tə tema tá taa təkpaataa sı í tá toolı, ı we waasuyv mpaav taa ké. ¹⁰ Iso tá ké wei u təhəyi tampana tə, na ı kaa sɔ mə təma təɔ. Pəyele ı kaa sɔ ısəna í paasaa na í sɔɔlı-ı na í waası mə Iso seelaa lelaa, na í tu təhna-weyə waasuyv tə. ¹¹ Ta luuŋ wee sı paa mə taa wei í tasa ısəle seesuyv ke mpv haləna pə tənaya, pəɔ pə lá teitei isu í tɛlvuyv tə. ¹² Tá luuŋ fei sı í loosi nɔhɛɛ. Ama tə caa ké sı í təh mpa pa tɛh Iso na pa taa na pá wena suulu na paa hiki mpi Iso ka təma sı ı ká ha tə pa akpaa.

Iso təma sı ı laki mpi tə ı laki-wəyi

¹³ Waatv wei Iso heelaya Apələham sı ı ká lapı-ı pəne na pəne tə, na tuunav ké. Na isu nɔɔlv fei wei ı kəla-ı na í ká tuuna ıle tə ılena í tuuna ı ti, ¹⁴ na í tə sı: Ma heeliyi-ŋ təkpaataa sı maa la-ŋ kʊpantv, na maa la na ń hiki piya ke səsəm. ¹⁵ Mprúyú Apələham cayana suulu, haləna í kəɔ na í hiki mpi Iso ka təma sı ı ká lapı-ı mpv tə. ¹⁶ Ye yəlaa í caa tuunav, wei ı kəla-we tə ı hətə ke pa yaaki na pá tuuna. Tuunav ké pulv mpi pə lolıyi yəlaa ke waatv wei pa laki ntəhkrɛesaya təyɔ. ¹⁷ Iso ılé ı caakaya ké sı mpa ı təma sı ı ká la kʊpantvnaa mpe tə, pá nyı təkəlekele sı í yɔɔta nti, ı yɔɔtaa ké tə kaa layası. Pə təɔ ké ı yɔɔtaa na ı tuu. ¹⁸ Təm naale ıne ı fei layasuyv, na pə fei pəsuyv sı Iso í looli-tı. Pə təɔ mayamaya ke pə sɔsə ta mpa tə hika təhmelle ke ı kin təyɔ apalvtv, sı tə təkı tɛlvuyv ŋku kv təm pa keesa-tv təyɔ teu təkəŋkəŋ. ¹⁹ Tɛlvuyv ŋku kv wee ké isu ta ləsası kankanuyv kʊtəlvuyv ŋku tə wena naani na kv kiiwa tə. Tə nyəmá sı ta mayamaya tə pəsəyi na tə svv na tə polo na tə lu ısɔtaa Iso təsele taa puvuyv kvkakayav waalı haləna tə tala pə taa nan taa. ²⁰ Tənaya Yesu tɛ-tuyv nɔɔɔ, na í pəsi kʊtvlv sɔsɔ isu Meləciseteeki ke tam təɔ.

7

Kʊtvlv na wulav Meləciseteeki

¹ Meləciseteeki ıni ı ka ké Salem wulav, na ı ké ısɔtaa Iso Sɔsɔ kʊtvlv. Meləciseteeki ıni ı səhna Apələham ke waatv wei ılé ı tema awulaa ke kəlvuyv ke yooı taa na í mələyi kpente tə, na í koolı-ı kʊpantv. ² Tənaya Apələham tala pə tənə mpi ı ka wena təyɔ təm naanvwa na í kraya hɔɔlvuyv kulvuyv na í ha-ı. Meləciseteeki hətə nyuyv nté sı tampana tv. Pəle pə waalı ı ké Salem wulav, na pəle pə nyuyv nté sı heesuyv tv. ³ Nɔɔlv ta nyı Meləciseteeki caa, pa ta nyı ı too. Nɔɔlv ta nyı sı akele lələna na pə ləlı na pə tala-ı. Pa ta yɔɔtı ı ləlvuyv təm ke tiili, yaa ı səm təm. ı nɔɔsəna Iso Pəyaya, na ı ké kʊtvlv ke tam təɔ ké.

⁴ I paasi na í ná apalv iní i səsəəntv yee. Halí ta caanaa caanaa caa səsə Apələham ná faya pə təna mpi i hika yooú taa təyə təm naanwə na í kpaɣa həyəlvyv kulvmvyv na í ha-i. ⁵ Lefii nyəma mpa pa ké kətəlaa tə kəsəsutv ha-wəyɛ mpa ké si pá pəsəyɛ Iseyeli nyəma si pá celəyɛ-wəyɛ pa kühikim təna həyələy naanwə taa kulvmvyv. Pəyele paa ké yəlaa kulvmaa ké, na pa təna pa ké Apələham piya. ⁶ Meləciseteeki na taa ké Lefii tv, paa na mpv i mv mpi Apələham wəna tə pə həyələy naanwə taa kulvmvyv. Pəle pə paasi i koola koolee kupa na ke wei i hika kupantv nti Išo təma si i ká la tə. ⁷ Na isəna pə wəe tə, səsə kooliyina səkpelu ke kupantv. ⁸ Ama kətəlaa kin ilə, mpa pa mvv mpi yəlaa wəna tə pə həyələy naanwə taa kulvmvyv tə, pa ké yəlaa mpa saɲa pa wəe cele pa fei təyə. Ama ye Meləciseteeki kin ilə wei i wə tam isv pa ηmaaú Išo Təm taa tə ílé i mvna həyələy naanwə taa kulvmvyv ηkv. ⁹ Ye pə lapa mpv tə pəsəyɛ na tə tə si waatv wei Apələham faya i wənav taa ké təm naanwə na í ha mpv tə, Lefii mayamaɣa nyá fəlaa ké. Pəyele Lefii nyəma mpeyɛ pa taɣanəyɛ fayav naanwə iní i wontu celvyv. ¹⁰ Pə taɣa pulv tə, waatv iní paa pa ta lələta Lefii tə i ka wə i cəsə Apələham taa ké saa wei Meləciseteeki səɲaɣa-i təyə.

¹¹ Lefii nyəma kətvyv luna kəsəsutv nti pa tv Iseyeli nyəma si pá təy tə tə kin. Pə na pə mpv tə Lefii nyəma kətəlaa mpe pa ta la təmlə nte tə tewa təkpaata tə. Təfo pə taa yele Aləy looɲa taa na pə tasa kətvlv kufalv suw isv Meləciseteeki. ¹² Mpi tə, pə wəe ké si ye kətəlaa í layasaa, kəsəsutv náá layasi tətə. ¹³ Təv, Taca wei i təm pa yəyətəyɛ isəntə tə i ké kpekəle lentə tv ké. Na pa kpekəle taa tv nəyəl v taa lata kətvlv səsə təmlə ke kətaya təlate taa. ¹⁴ Tə nyəma teu təkpaata si i ké Yuta kpekəle tv. Moisi yəyətaya kətəlaa təm tə i ta yaa kpekəle nté tə hətə.

Kətvlv wei i nəyəsəna Meləciseteeki tə

¹⁵ Mpi pə tēsəyɛ-tvyv pə tampana kilisyu təyələ si: Kətvlv nəyəl v ná luwa na í nəyəsəna Meləciseteeki. ¹⁶ Pə taɣa yəlaa kəkēsət v ke pə təɲaa na pə kpa-i kətvlv. Ama weesyv ηkv kv fei wakəlvv tə kv toɲ taa ké pə kpana-i kətvlv. ¹⁷ Pa ηmaa rhpúyú Išo Təm taa si:

N ka pəsi kətvlv ke tam tə isv Meləciseteeki.

¹⁸ Nti pa su ləy na pá təɲəyɛ-ti tə təle tə taa fəina toma, na tu waasəyɛ pulv, iləna pá kú təle. ¹⁹ Moisi kəsəsutv ná taa la nəyəl v na í té təkpaata, tə ná mpv. Ama pə kəna-tvyv tēlvv kufalvyv kupaɲkv ηkv kv yeki na tə kpətəna Išo tə.

²⁰ Mpi pə tə nəəɲə nyəy inə i kəlaa tə, pa kpa-i kətvlv na Išo tuunav ké. Ama pa kpa ləlaa ke kətəlaa ke yem ké. ²¹ Pa kpa Yesu ké kətvlv na tuunav, halí Išo yəyətə təfo si:

Taca yəyətə na í tuu si,
n ká pəsi kətvlv səsə ke tam tə.

Ɔ kaa tuli tapəŋ ke nti Ɔ yəgətə mpv tə tə taa.

²² Pə təə mayamaya ke Yesu ná kəna-tuyv nəgə pəeluyv kʉpampam mpi paa pu kpa na pə tii pə kaa saali tə.

²³ Pə kaasa lentɪ tətə si kətəlaa kpaɪ nyəma mpe paa we payale, pə taya pulv təə, ləlaa səkaya ké na ləlaa ləetəyi pa lɪna taa. ²⁴ Ama Yesu ílé Ɔ wəna Ɔ weesuyv ke tam na í təkɪ Ɔ kətulv ke tam, na nəgəlv kaa ləeti Ɔ lonte. ²⁵ Pə təə ké paa pəlee Ɔ pəsəyi na í waasi pa təna mpa pa kʉtəyəna Ɔsə ké ɪnɪ Ɔ təə tə. Pə taya pulv təə, Ɔ wəna weesuyv ke tam ké, na í sələməyəna-weyə Ɔsə.

²⁶ Yesu ké pə tu muna mpv si pá kpa-tuyv kətulv səsə. Pə taya pulv təə, Ɔ we tənəŋ, Ɔ feina taali nəgəlv. Pəcə ɪsayatv fei Ɔ kin tə se. Pa faya í na asayaa na hali pá kpaasi-Ɔ na í tee ɪsətənyv təə.

²⁷ Pə fei si Ɔ ká laki kətasi ke tam ké ɪnɪ Ɔ mayamaya Ɔ ɪsayatv təə, na pə kaasi na í lá samaa ɪsayatv təə, ɪsu kətəlaa səsaa ləlaa lakuyv tə. Ama waatv wei Ɔ ha Ɔ ti na í si tə pə we ɪsu Ɔ lapa kətaya ke təm kvlm ke kpaakraa ke tam təə ké. ²⁸ Mpa Moisi kʉsəsutv kpaaki kətəlaa tə pa teu ta tuli. Ama Ɔsə ná kəma na í nyəsɪ kʉsəsutv nəgə taa, na í yəgətəna tuunav na Ɔ Pəyaya pəsi kətulv səsə, na Ɔ teu tula kpaakraa ke tam təə.

8

Yesu kele ta kətulv səsə

¹ Təm nti tə təŋna yəgətaya ke mpv tə tə kite nté si, tə wəna kətulv səsə ke mpv wei Ɔ kpawa na í caya Ɔsə kawulaya tv kumte kəŋkəŋ taa ké ɪsətəa tə. ² Ɔ laki kətulv səsə kulapəle ke kətaya təlate cokəle nte yulv ta siki, ama Tacaə mayamaya sikina-te tə tə taa.

³ Pa kpaə kətulv səsə tə si í pona Ɔsə ké kʉhaham na í la kətasi ké. Pə təə ké pə wee si tá kətulv səsə í weena mpi Ɔ ká polo na í lapɪ-Ɔ kətaya tə. ⁴ Ye atə cəneyə Yesu ka wee Ɔ taa tu lapv kətulv. Mpi tə kətəlaa ka wee na pá təŋna Ɔsə ké kʉhaham ponav ɪsu pa keesa kʉsəsutv taa tə. ⁵ Mpi mpi kətəlaa mpe pa laki mpv tə, pa keesəna mpi pə we ɪsətəa təgə na pá laki. Ɔle pə nəgəsəle ké pə taya pə mayamaya. Pə lapa kvlm na nti tu təm Moisi kin ke lapv tə. Saa wei Ɔ lapa səəlv si Ɔ sikiyi cokəle tə Ɔsə heela-Ɔ si í siki-teye teitei ɪsu paa keesa-Ɔ puyv təə tə, í taa coti. ⁶ Ama təmle nte pa tv Yesu tə tə kəla mpe pa nyəna təcayacaya. Pə taya pulv təə, ɪnɪ Ɔ teləsəna-tuyv nəgə pəeluyv kʉpampam mpi pə luna kʉpantv kʉkələtv nti Ɔsə ka təma si Ɔ ká la tə tə kin tə.

⁷ Ye kancaalaya nəgə pəeluyv ka tewa təkʉpataa pa taa tasa nəgə kʉfalaya ke pəeluyv tətəgə kʉpənaya lonte. ⁸ Ama Ɔsə yəlaa lapa taali na Ɔsə kaləyəna-we si:

Pə kəma na pə kəə maa yelev na má na Ɔseyeli
nyəma tə tasa nəəsɪ kʉfasɪ pəeluyv,
na pə kpenna Yuta kʉkəle nyəma tətə.
Tacaə má ma yəgətəna mpv.

⁹ Nəχə ηka ma na-we tu pəeli tə ka kaa wεε
 isu má na pa caanaa caanaa tu pəeluyv ηkaya
 waatu wei ma həma-we na má ləsi lciipiti taa tə.
 Pa ta təkı nəχə ηka má na-we tu pəela mpv tə.
 Mpv pə lapəna na máá lə pa təm ke luyv.
 Tacaa má ma yəχətəna mpv.

¹⁰ Nn, Tacaa má ma yəχətə mpv si:
 Nəχə ηka kuyeyη inı i waali maa yelee na má na
 lseyeli nyəma tə pəeli təχələ si:
 Maa kpaγa ma kusəsutu na má tv hatuu pa ləmayasεε taa.
 Maa ηmaa-təγı pa lotu taa.
 Maa pəsi pa lso na mpe paa pəsi ma yəlaa.

¹¹ Saa inı nəχəlv kaa nəkı i təχəntələ ke seχesuyv.

Nəχəlv kaa tə i taapalv si:

Nyı Tacaa.

Pə taya pulv təə,

pa təna paa nyı-m.

Pə kpaγav pəyaya na pə polo səsə tə.

¹² Maa husı pa kypəntəη.

Ma kaa təəsi pa isayatu təə ké paa pəcə.

¹³ İle timpi lso yəχətəγı nəχə kufalaya pəeluyv təm tə pə wεε si
 kancaalaya nyəηka pənaa ké. Na pulv i pənaa na pə ceχetəγı, pə
 caa tēm ké.

9

Atε cəne lso seev na isətaa lso seev

¹ Kancaalaya nəχə ηka paa pəelaa tə kelee kaa wəna nti pa suwa
 na pa təηəγı na pá seeki lso təχə, na tə lso təselee ka we atε cəne.

² Paa sika cokəle ké, na nté tə kəna pə təə pə təə nyənte, na
 pa yaa-te si katε taa. Na tənaya pa sukaya fətəla na taapəli na
 potopotonaa mpa pa ha lso tə. ³ Puvuyv kukakayav naale nyəηku
 waali kəna cokəle nte pa yaa si katε taa katε tə. ⁴ Na tənaya wula
 cofolo ka wεε na pá wəki tulaalvnaa ke i taa, na lso nəχə pəeluyv
 atakaa na pá waasa i tənaya wula təpai. Atakaa inı i taa ka we
 wula nyənaya na ka taa na mana, na Aləη kpatəγy ηku ku təwa
 hətə tə na pεe kpaatanaa mpa pa təə pa ηmaa nəχə pəeluyv təm
 tə. ⁵ Atakaa inı i təə ka we teeli nyəma napəli mpa pa húləγı si
 lso we təna tə, na pa keη ləpa timpi pa lakaya kətaya ke yəlaa
 isayatu husuyv təə tə. Pə taya si cəneγe tu yası-mεγe pə kantələsi
 təna təcεicεi.

⁶ Mpyəγ pə təna pu wεε, paa mpiγı pə lonte taa, na kətəlaa ná
 svukaya tam ké pə təə pə təə cokəle taa na pá laki pa təmlε. ⁷ Ama
 hatuu pə taa nyənte taa ile kətəlv səsə tike svukayana təna, na
 pənaya taa təm kolum təkəη ké i svukaya. Caləm ke i pukayana
 tənaya fεenuyv ke lso ké i mayamaya i kypəntəη na kypəntəη wei
 ile samaa ná pənta kypəntv tə i təə tətə. ⁸ Feesuyv Nanηtv húləγı

təna si pə tə pə tə cokəle waatu təna taa, mpaav fei si yulu í tala timpí pa yaa si katé taa katé taa tó. ⁹ Mpu iní pə húlályí isəna tə wə kaɣana isəntə tó. Pə nyuyv nte si isu pa kprakuyv kvhaham na pa kprakuyv wontu na pá laki Isə ké kətasi tó, mpu iní pu pəsəyi na pə tayani teu təkpataa ké wei í laki mpu tó í lotu taa. ¹⁰ Kutəyov na kunyonyovm na nyuyv tə asilima keeluyv təm tike ke pə paasənaa. Pə ké yulu tonyv nyəm mpi pa suwa si pa tənyəyi, haləna kuyan̄ku Isə ká tayani pə tənaya kufam tó.

¹¹ Ama Kilisiti ná lapa kupantvnaa mpa pa tēma kəntē tō pa kətulv səsə. Na cokəle nte tō taa í laki təmle tō tō kəlaa, na tō tewa təkpataa. Pə taya yəlaa sikina-ke, na tō ta tu kev antulinya wei pa lapa kulavv ke isəntə tō í nyəntē. ¹² Kilisiti sūv təm kulvm ke í kprakpa sūv ke katé taa katé taa tō pə taya acəvnaa na nawee caləm ke í lapəna kətaya. Ama í mayamaya í caləm ké, ilena pə kəna-tuyv tá nyov̄y yavv ke tam tō. ¹³ Ye acəvnaa na latəcənaa pə caləm na naəy alv nyəy wei pa nyayasa í tēna na pá ηmusəyi í tōlvma ke yəlaa asilima nyəma tō tō ta kpisi pa asilima ke kpiisuyv, ¹⁴ kacənfana Kilisiti caləm na? Feesuyv tam nyəykv tōy taa ké í lapəna í təyi Isə ké kətaya ηka ka tewa təkpataa tó. Í caləm ká ləsi ta lotu taa ké krai təmanaa ləmayasē na tē pəsi na tē la Isə weesuyv tō təmle.

¹⁵ Pə tō ké Kilisiti ke wei í teləsəyi nəyov pəeluyv kufam ke lelāa tō si mpa Isə yaawa tō pá hiki kupantv tam nyəntv nti Isə ka tēma si í ká ha na pə wēe isu pa kpancoov tō. Pa pəsəyi na pá hiki-ti. Pə taya pulv tō, səm lapa pə taa, na səm mpi pə yekina na mpa paa wē nəyov pəeluyv kupəm taa na pá pəntəyi tō, pá lu kupəntəy iní í taa.

¹⁶ Ye yulu caɣaa na í tayani isəna í caa pá lana í wənav ke í səm waalv tō na pá tv takəlaya taa na pá su, isu í səpa na pəcó. ¹⁷ Ye í wəna í isē, takəlaya isu mpu kaa la təmle. Ama ye í kōma na í si ke paa lana-keɣe təmle. ¹⁸ Pə tō ké pa tvla kancalaya nəyov pəeluyv tō na caləm. ¹⁹ Kancalaya ilē Moisi kraya Isə kvsəsutv taa heeliyi mpi pə tēna təyov na í keesi samaa tēna. Ilena í kraya hisəpv kprátový na heeny hontv kvsēemt v na í lii nawee caləm na lvm pə taa, na í kprəntəna Isə Təm takəlaya na yəlaa pa tō na í ηmusi. ²⁰ Na í tō si: Pəne iní pə kēna caləm mpi pə laki na nəyov ηka Isə pēlaa na í tō si í tōki təkəyken tō ká la tampana. ²¹ Ilena Moisi tasa caləm ke krayav na í ηmusi cokəle tō na Isə sēv wontu tēna tō. ²² Na isu pa keesa kvsəsutv taa tō, caləm mpi, pə wēe isu pə tənaya pə tayanaa, na ye caləm í ta ti, pa kaa husi nəyolv í isayavv ke paa pəcó.

Kilisiti kətaya husuyv ke isayavv

²³ Na isu pa tayana mpi pə wēe isətaa tō pə nəyəsəle ke mpu tō, pə wēe si pá la isətaa nyəm mayamaya ke kətasi kupan̄si nsi si kəla m̄pový teu tō. ²⁴ Pə taya pulv tō, katé tete nte tō taa Kilisiti

suvwa tō tē ta ke nte yəlaa lapa na tē nəḡəsəna isətaa nyənte ke kənyəḡəsə tō. Ama isətaa mayamaya ke i kpawa si i puki i səḡ Isə isəntaa na i wiiki ta kənyəḡ. ²⁵ Paa pənaya ŋka Yuta nyéma kətulv səsə pukina wontu caləm ke katē tete ké. Ama Kilisiti ilé i ta suv si i laki i təḡi kətaya na i leləḡi. ²⁶ Ye pu we mpv i ka təḡo kənyəḡ ke təm payale ke hatuu antulinya lapv waatv. Ama i kəma kəyanaya təm kuləm ke i kprakpa kənte ke tənaya kuyeyē ŋe i taa si i la i təḡi kətaya na i kú isayatu tənəḡnəḡ. ²⁷ Pə tēma suv si paa yulv wei i ká si təm kuləm ké, na pəle pə waali ulena Isə huḡna-i təm. ²⁸ Mpυ in i tətəḡo pa lapa Kilisiti ke kətaya ke təm kuləm si pə ləsi yəlaa samaa isayatu. I ká tasa məlvv, ilē pə taya isayatu təm tō ké i ká kəo pəle. Ama mpa pa taḡa-i tō pa nyəḡḡ yaru ké.

10

¹ Kusəsutv nti paa tōwa Yuta nyéma tō tē ta hulv kəpantvnaa mpa paa kəo cele tō pa mayamaya ke teitei. Ama pə nəḡəsəle ke pə hulaa. Pə tōo ké kusəsutv nti tē ta pəsi na tē lá na mpa pa kprətəḡəna Isə tō pá te təkpataa, na kətasi kulomas i nsi pa laki paa pənaya ŋkaya tam tō. ² Ye pu kpiisa mpa pa səkaya Isə ké mpv pə taka tō pa isayatu təkpataa ke təm kuləm tōo, pəle pa taa tasəyi pa isayatu təm tōosv, pəcə pa taa nəki kətasi nasələyi lapv tōtō. ³ Mpi təḡəle si pa lakv kətasi nsəyi paa pənaya ŋka tō pə tōosəyi yəlaa ke pa isayatu tōo ké. ⁴ Pə taya pulv tōo, latəcənna na acənnaa pa caləm kaa pəsi na pə ləsi isayatu ke paa pəcə.

⁵ Pə tōo ké waatv wei Kilisiti kəḡaya antulinya taa tō i tōma Isə si:

Nn caa kətasi pəyele nn caa kəhaham.

Ama n ŋma-m tənvyv.

⁶ Kətasi nsi kəkə lusa si tēna tō si ta ke-ŋ pulv.

Na isayatu husv kətasi we-ŋ yem tōtō.

⁷ Tənaya ma tōma si:

Hai Isə, mayalə.

Ma kəḡ si má la nyá luyv nyəntv isv pa kēesa

ma təm ke Isə kusəsutv takələya taa tō.

⁸ I caala yəḡətvyv ke si: Nn caa kətasi na kəhaham na kətasi nsi kəkə nyaya si tēna tō na isayatu husv kətasi. Pə tənaya mpv pə ta ke-ŋ pulv. Pəyele pə we kusəsutv taa si pá la kətasi nsəyi mpv.

⁹ I tēma ḡpúḡ yəḡətvyv təḡo i tōma si: Hai Isə, mayalə. Ma kəḡ si má la nyá luyv nyəntv. ḡpúḡ pə lapa na Isə kú kətasi nsi pa lakaya tō, ulena Kilisiti kətasi lapv náá mv kəpəm lonte. ¹⁰ Yesu Kilisiti lapa Isə luyv nyəntv na i lá i təḡi kətaya na pə kpiisi ta isayatu ke tam tōo.

¹¹ Paa kətulv wei i səḡvyv isə na i laki kətasi ke paa ifemle nte tō, kulomas i nsəyi i laki tam. Pəyele si kaa pəsi na si husv isayatu ke paa pəcə. ¹² Ama Kilisiti ilé i lapa isayatu husv kətaya ke təm

kuləm təkəŋ, na kətaya ŋke ka lakı təmle ke tam. Kilisiti tēma mpv ɔlɛna í kpa na í caya Iso kəŋkəŋ taa. ¹³ Kaɣana tənaya ı wɛɛ na í caya na í taŋaa sı Iso í kəna ı kolontunaa na í loosi nɔɔhɛ ke pa tɔɔ. ¹⁴ Təm kuləm təkəŋ ké ı ha ı tı sı pa təna mpa pa ısayatu kpiisaa tɔ pá té təkpataa.

¹⁵ Na Feesuyu Naŋŋtu hɔlɔɣı-tuyv pə tampana. Pə tɔɔ ké ı caala yɔɔtuyv sı:

¹⁶ Nn, Taca yɔɔta mpv sı,
nɔɔɣ ŋka kuyɛɛŋ ɔnı ı waalı maa yele na
má na-wɛ té pɛɛlı tɔɔle sı,
maa kpaya ma kvsəsutu na má tv pa lotunaa taa.
Maa ŋmaa-tɔɣı pa ləmayasɛɛ taa.

¹⁷ ɔlɛna í tasa sı: Ma kaa tasa tɔɔsuyv ke pa ısayatu na pa kupəntəŋ tɔɔ ké paa pəcɔ. ¹⁸ Ye pa tēma yulv ısayatu ke husuyv ı nɔkɔɣı na í tasa kətaya ke lapv sı pə husı ı ısayatu tɔɔ.

Iso kprətənav

¹⁹ Tɔɔ, ma taapalaa, ısu Yesu weesuyu lıw tɔ pə tɔɔ tə pəsəɣı na té svv kate taa kate taa təkaa. ²⁰ Pənentɛ ı tula-tuyv weesuyu mpaav kufaluyv, kv luna puvuyv kvkakayav na waalı. Puvuyv ŋkv kv kəna ısu ı tənuyv mayamaya. ²¹ Tə wɛna kətulv səsɔ wei pa sıwa sı í nyənəɣı Iso təyaya tɔɔ tɔ. ²² Ye mpv ɔlɛ té kprətəna Iso na lotu kuləmtv na naanı kupampan ŋ na tənəŋ wei pa sɔwa lvm kupam tɔ. Tə taa nu ısayatiya taŋ ke ta lotu taa. ²³ Té təkı tá tɛɛluyv ŋkv kv təm tə hɔlɔɣı ısəntɔ tɔɔɣ teu. Pə taya pulv tɔɔ, tə pəsəɣı na té caya na naanı sı mpi mpi Iso ka tēma sı ı ká la-tv tɔ ı ká la-wı. ²⁴ Té nyənəɣı ta tēma tɔɔ na té lá na tə sɔsı təmayə sɔɔluyv na té kv sı ta kynyuləŋ ke kupantu lapv tɔɔ. ²⁵ Té taa yele timpi pə ké sı tá təna té koti tɔɔɣ pote ısu lelaa ná kisuyv pote tɔ. Ama té teŋ təmayə tam na pə tu kələna waatu ıne wei ı taa tə loosiɣı Taca kuyaku na kó kəŋ tɔ.

²⁶ Pə taya pulv, ye tə təŋna ısayatu lapv təfaa pəyele tə tēma tampana nyəm, pə ta kaası ısayatu husuyv kətaya nakəlı tɔɔ. ²⁷ Ama té caya tapahoiı sı Iso hɔvle ná taŋa-tuyv cele. ²⁸ Pa sıwa sı ye nɔɔlɔv pənta Moisi kvsəsutu na yəlaa naale yaa tooso na-ı na pa ısəpee na pá tisi sı yɛɛ ɔmɔɣú, pá kv-ı, pá taa nyənı ı pətɔtɔle. ²⁹ Tɔɔ ye pə wɛ mpv ɔlɛ ısənaya paa lana wei ı fela Iso pəyaya ke ı nɔɔhɛ tɛɛ na í nyənı nɔɔɣ pɛɛluyv caləm mpi pə tayan-ı tɔɔɣ yem na í kv Feesuyu Naŋŋtu nyuyv tɔ? ı nyı teu sı ı saləka kaa wɛɛ keesuyv. ³⁰ Tə nyəmá wei ı yɔɔtaaa sı: Máá lɛɛtəna paa wei ké ı ısayatu na máá fələna paa wei ké mpi ı lapa tɔ. Na kuləm ɔnı ı tasəna yɔɔtuyv sı: Taca ká hɔvna ı yəlaa ke təm. ³¹ Sı ń tutı nyá tɔɣı Iso weesuyu tv niŋ taa tɔ pə wɛ sɔɔntv ke səsəm yoo.

³² ı tɔsı ısəna pə tēma-mɛɣɛ lapv ke waatu wei Iso lapa na mə ısəntɔ cɛ tɔ. Pı svsvuyv-mɛɣɛ kynyəntɔɔle səsɔle taa ké kpakpaa

na í səḡ təca ke wahala unı ı taa tə. ³³ Kələmāa meye pa təḡna tuu na pá lakı mpi pə fei teu təḡo samaa taa. Pəyele kələmāa me mə səəlv ná pına sı í te mpa pa təḡna wahala tıḡv ısu me tə. ³⁴ I tá cəəli mə ti na saləkətvnaa konyəḡ təḡo. Waatu wei pa ləkəya mə wənav tə í tá kəe nyəḡv mayamaya. Pə taḡa pulv tə, í ka nyəmə teu sı í wəna wənav mpi pə kəla mpyəḡ teu na pə taəḡyı tam tə. ³⁵ Ye mpv ıle mə naani í taa sı. Mpi tə ı tə kə pa su-meye kasəyaya səsəya. ³⁶ Ye ı feina suulu í kaa pəsı na í la İso luḡv nyəntv na ıle ı ha-meye mpi ı ka təma sı ı ká ha-me tə. ³⁷ Pə mayamaya ke pa ḡmaa İso Təm taa sı:
Pə kaasa pəcə mayamaya kə sı
wei ı kaya ı kəə tə í kəə.
I kaa taəḡı se.

³⁸ Na wei ma yaa ma yulvpaḡ tə ı ká te-m na ı taa kə ılena í tıli-tı. Ama ye ı tula tapəḡ ma kaa lapı-ı luḡv tətə.

³⁹ Tá ta kə mpa pa tuliḡı tapəḡ na pá leki yem tə. Ama tə kə mpa pa təma İso na pa taa na pu ya pa nyəḡḡ təḡo.

11

Taa temnav ke İso lakı mpi tə

¹ Timpi pa təḡ sı yulv təma ı taa na İso təḡəle waatu wei ı taḡa pulv na sika fei tə, na í tıḡı pulvpu naani pəyele pəle pu naa tə.

² İso taa temnav mpi pə tə kə İso sama ləḡtaa nyəma.

³ İso taa temnav mpi pə yelina na tə cəkəna sı İso yəḡota kyəḡətv na ıətəa na atə pə lá, haləna mpi pu naa tə pə luna mpi pə naa tə pə taa.

⁴ İso taa temnav mpi pə tə kə Apəeli lapa İso kə kətaḡa ḡka ka kəla Kayini nyəḡka ke teu tə. I temna İso na ı taa təḡo İso ná yaa-ı yulvpaḡ, pə taḡa pulv tə İso sama ı kuhav. Apəeli temna İso na ı taa təḡo paa na ı səpv tə ı təḡna yəḡətaḡa.

⁵ İso taa temnav mpi pə tə kə pə ta yele sı Henəki í sı kvsəpv. Ama pə kpaḡa-ı na ı ıse na pə kpaası-ı İso cəlv, na nəḡəlv ta taa-ı keesuyv, İso kpaasa-ı ı cəlv tə pə tə. Pa ḡmaa İso Təm taa sı: Henəki te İso təḡo İso kpaasa-ı. ⁶ Na mpyəḡ pə wəe, ye pə taḡa İso taa temnav tə yulv kaa te İso. Mpi tə, ye yulv caa í kprətəna İso, pıntv ká te ı taa kə təkpatəa sı İso wəe na ı feləḡı mpa pa pəkəḡı-ı tə.

⁷ İso taa temnav mpi pə tə kə Nowee nu İso kpaalvıv ke waatu wei ı heeləya-ı sı pulv ká kəə tə. Paa na ı ta nata-wı na ı ısəpəle tə ı nu İso nəḡə taa təm, ılena í saakı atakaa pəḡəlvıv səsəəv na pə yá í na ı təyaya nyəma pa nyəḡḡ. Mpyəḡ pə lapa na í kv antulinya təm na İso náá yaa-ı yulvpaḡ ke ı tem ı taa na İso tə pə tə.

⁸ İso taa temnav mpi pə tə kə Apəlaham lapa mpi İso yaa-ı na í heeli-ı sı í la tə. I kulaa na í tēe tētv nti İso caa sı tə la í na ı piya pa nyəntv təkpatəa tə. I yela ı tētv na í tēe, ı ta tu nyəm timpı

mayamaya i puki tɔ. ⁹ Iso ké i temna i taa na pə lá i caya tetu nti Iso ka tɔma si i ká cele-i tɔ tɔ taa, na n nawa n tɔ si i ka ké mɔvɔ. Ḿpɔ́yɔ i sɔv coka tee, na Isaaka na Yakəpwe. Iso ka heela pele pa mayamaya si i ká la-weye mpv. ¹⁰ Pə taya pulv tɔɔ, Apəlaham caakaya icate nte tɔ kutulun kila kii teu tɔyɔ, nte Iso mayamaya puwa na í ŋma tɔ.

¹¹ Iso taa temnav tɔɔ ké pə yelaa na Apəlaham pəsɪ na í hiki pəyaya na í tema kpatəlvɔ, na Saala ná t́áa fei lɔlvɔv tɔm taa tɔtɔ. I tu naani ké teu təkpataa si nti Iso yɔyɔtaa si i ká lapɪ-i tɔ tɔ kaa saali. ¹² Ḿpɔ́yɔ pə lapa na yɔlv kɔlvɔm wei i tema ḿpɔ́yɔ səpv tɔ í lɔli na pə lɔli təyomyom isu isətɔlvɔnasɪ ke isətɔlvɔv taa, na isu tenku nəyɔ kanyəŋa pee.

¹³ Pəne inɪ pa təna pa tema Iso na pa taa, haləna pá polo pá si, pa ta hiki mpi Iso ka tɔma si i ká ha-we tɔ. Ama pa loosa-wəyi kɔloosu ke hatuu poolun ké, na pá mɔvɔli na pá tɔ si mpe pa ké mɔvɔlaa na pa cəəsə kvcəəsɔ ke ate cəneye. ¹⁴ Mpa pa yɔyɔtəyi mpv tɔ pa hóləyí təkpataa ké si pa pəkəyi pa mayamaya pa tetu. ¹⁵ Ye pa ləsasi ka we timpɪ pa luwa tɔ, pa taa laŋ mpaav na pá məli. ¹⁶ Ama tampana tɔɔ pa pəkaya tetu nti tɔ kəla teu tɔyɔ. Ntəyələ isətəa nyəntv. Pə tɔɔ ké pə fei Iso ké feele si pá yaa-i pa Iso, i tema-weye icate kɔpante tayanvɔv tɔ se.

¹⁷ Iso taa temnav yelina Apəlaham kpa i pəyaya Isaaka si i kɔvɪ-ke na í lá Iso ké kətaya ke waatu wei Iso ná tee i waali ké kɔtee si i naa tɔ. Iso ka tema Apəlaham ke nəəsɪ suv, paa na mpv i kpaɔa i pəyaya ŋka ka tike i ka lɔla mpv tɔ si i kɔvɪ. ¹⁸ Iso ka heela-i si Isaaka kin ke i ká hikina piya. ¹⁹ Apəlaham ka mayasa i taa si Iso pəsəyi na í tayanɪ Isaaka ke feesuyv. Na pə we isu mpvɔvle pə tu lapa. I səpaya na pə feesi-i na pə tayanɪ-i Apəlaham ke celvɔv.

²⁰ Iso taa temnav mpi pə tɔɔ ké Isaaka koolaa si Iso í la kɔpantv ke Yakəpv na Isav ke cele.

²¹ Saa wei Yakəpv wusa səm tɔ Iso taa temnav mpi pə yelina na í kooli Yosəefv piya təna tɔɔ ké kɔpantv na í sɛɛ Iso na í nyəka i kpatóyɔ tɔɔ.

²² Iso taa temnav mpi pə tɔɔ ké waatu wei Yosəefv caakaya səm tɔ i yɔyɔta iseyeli nyəma Icipiti taa luw tɔm, na í keesi-weye isəna paa lana i mɔwa tɔ.

²³ Iso taa temnav mpi pə tɔɔ ké Moisi caa na i too pa ŋmesa-i isətɔnaa tooso ké i lɔlvɔv waali. Pa nawa si i tewa ile pa ta nyana nti wulav ka tɔma si pá taa la tɔ tɔ lapv.

²⁴ Waatu wei Moisi lapa səsɔ tɔ i tema Iso na i taa tɔyɔ i kisa si pá taa yaa-i Icipiti wulav səsɔ pɛelɔ pəyaya. ²⁵ Pə kəla-i lelen si pá t́ú i na Iso yəlaa ke konyəŋ na mpi i ká yələna isayatu ke weə naale tike tɔ. ²⁶ I nawa si ye yəlaa í kisa-i isu pa kisuyv Mesii tɔ pə kəla-i teu ke Icipiti apititu təna. Pə taya pulv tɔɔ, cele kɔfelvɔv ke i pəkəyi.

27 Moisi tēma Iso na i taa təγə waatu wei i lu Icipiti na wulav pääná huu i təə tə pə ta tə i lanje. I səŋa teu təca, mpi tə i naakaya Iso wei i fei pá na-i tə. 28 Iso taa temnav təə ké i si Teev acima təγəv, na i tə si pá taa caləm ke nanjə nənəəsi na səm isətəa tillu i taa ku Iseyeli nyəma kancaalaya kulblaa.

29 Iso taa temnav mpi pə təə ké Iseyeli nyəma tesa səsəncaasi tenku ke puγulaya isu kacaŋa təə. Icipiti nyəma ná keena-we ilena ləm təγə pələ.

30 Iso taa temnav mpi pə yelina Yeliko koloŋa tima təmvyumvyu ké waatu wei Iseyeli nyəma təma na pá cəəna-keye kuyeyə naatosompəγəlaya tə. 31 Iso taa temnav mpi pə təə ké pa ta krentəna mpa pa kisa Iso nyəntv tə na apalaa təna alv Lahari na pá kv. Mpi tə alv inu i təkə icatə feŋlaa ke teu ke waatu wei pa tala i tē tə.

32 Ntiyi maa tasa yəγətaya ile yee? Tapacayale fei-m si má yəγətə Ketiyəŋ, na Palaki, na Samsəŋ, na Yefete, na Tafiiti, na Samiyeli, na Iso kuyəγətutv teləsəlaa pa təm. 33 Pa tēma Iso na pa taa təγə pa təγa ləlaa tetv, na pə təə ké pa təŋa tampana, ilena Iso ha-weyə mpi i ka təma si i ká ha-we tə. Pa tēma Iso na pa taa təə ké pa təkə təγəlası nəəsi, 34 na pá teesi kəkəsı nsi si mvyi kemkem tə. Pa tēma Iso na pa taa təγə pa lu layatə nəγə taa. Mpu pə yelina na paa kev acamaa tə pá pəsi tampana nyəma. Pa tēma Iso na pa taa təγə pa lapa akanaa ke yoon taa na pá kəli pa kolontunaa yoolaa loosi. 35 Iso taa temnav təə ké pa feesa alaa ke pa sətəa na pá cəla-we.

Ləlaa ná nawa kankanəsi na haləna pá can na pá si, pa ta kisi wahala inu i təγəv. Pə taya pulv təə, pa caakaya ké si pá feesi-we na pá hiki weesuγu kupampankv. 36 Pa foota ləlaa na pá ma-weyə akpatē, pa həkə ləlaa ke alukpala na pá tv-weyə saləka. 37 Pa yaya ləlaa ke pēe na pá si, na pá naasi ləlaa, na pá tala ləlaa ke tilima naale naale na pa ise. Pa laa ləlaa ke kulaa na seesi. Heeŋ na pəŋ pə alema ke pa təγəlaya na pá yeləyi. Anu pa hulvmaa təkəŋkəŋ pəyele pa təŋna-weyə wahala tvyv na pá lakı-weyə nyan. 38 Yəlaa pane pa tee antulinya taa cəne cayav. Pa cəkəyaya yem ké wəlaya tetv taa na pəəŋ taa. Pa təsvələnaa nté kvkraməŋ tee na tulukusi taa.

39 Pane inu pa təna pa tēma pa taa na Iso təγə Iso sama-we. Paa na mpv pa ta hiki mpi Iso ka təma si i ká ha-we tə. 40 Pə taya pulv təə, Iso ka huəwa si i ká la taya mpi pə kəla teu tə ile i ta tisi si pá te təkpatəa na taa fei.

12

Iso kele Taca

1 Təv, isu yəlaa samaa tuutuuma inē i tama-tvyv kotaya na i tēma m̄p̄yú lapv na tə nyəmá təkəlekele tə, ta tətə tē həγəsı na

tə pəti pə təna mpi pu kayati-tu si tə taa polo ləhəhə tə, na tə lə isayatu nti tə matəna-tuyv tam tə. İlena tə kpayə casəle ke teu ke mpi pə wə tā nəyə təə tə pə waalı. ² Tə kpayə tā isə na tə pə Yesu təə, inı ı kəna ta ləə səv nyuyv na pə tapuyv. İ ta nyəni tesika təə səm fəele, ı tisaə si pə kamı-ı tesika təə na ı si. Pə taya pulv təə kə ı tisa mpv, lahəhəlmle nte tə tanja-ı cele təyə ı nyənaya. Na kayana ı caya ləə kumte kəhəhə taa.

³ Mə mu caya na ı mayasi mə taa na ı na isəna asayaa yoonə-ı na ı tā kpeesı tə. İ nyəna təna, pəcə ı taa kəə na ı kpisi na ı lə təəh. ⁴ Pə taya pulv təə, tuu mə na asayaa ı ləki tə ı ta ləta na halı ı can ı si mə təlvte taa. ⁵ İ səəwa apalvtv səəsvuyv təm nti ləə heeliyi-mə isu yulv səyəsuyv ı piya tə yee? İ təma si:

Ma pəyalv, paasəna teu ke waatu wei
Tacaə həhə nyá həkpañuyv tə.

Na ye ı kaləyənə-ñ taa lə nyá apalvtv.

⁶ Pə taya pulv təə,

wei Tacaə səəlaə tə pəntv həkpañuyv ke ı həh.

Na wei ı nyənəyi ı pəyaya tə pəntv ke ı kətəyi.

⁷ İ təyə mə konyəməhə na suulu na ı nyəni-ı isu cəcə həhuyv ı pəyaya həkpañuyv tə. Konyəməhə wei ı təkuyv mpv tə inı ı hələyənə si ləə nyənəyi-məye ı piya. Pəyaya həkpañuyv ke ka caə u həh? ⁸ Ye u həh mə həkpañuyv isu ı lakı ı piya təna tə pə hələyí kə si ı tā kə ı piya mayamaya. Ama ı kə apalaə naale piya kə. ⁹ Tə nyəna ta caanaə mayamaya ke ate cəne. Pa həh tā həkpañuyv na tə seeki-wə. Ye tā caanaə həh tā həkpañuyv na tə seeki-wə, pə wəe si tu nuna tā isətaə Caa na pə kəli mpv na tə hiki weesin. ¹⁰ Ta caanaə mayamaya ná həh tā həkpañuyv ke wəe naale ke isəna pə maya-wə tə. Ama si pə waasi-tv təə kə ləə ná həh tā həkpañuyv si tə kpayə ı tənəhə wəetv. ¹¹ Waatu wei pa həh tā həkpañuyv tə pə caya-tuyv isu pa tuyi-tuyv wahala, pə fəi lahəhəlmle se. Ama pə kəh na pə leeli ləna mpa pa həkpañuyv pa həma mpv na pə səyəsı-wə tə, pə na kəpantv ke pə taa. Pəntvnaə təntə teeki na pə kəna-wəye həsuyv.

Kvseyəətv na kvkpaalətv

¹² İ la na mə nin kvəpəhə na mə nəəhəe acamaə pə nyəə təh.
¹³ Na ı təhəyi mpyəy tam kə mpaəh kvsiyisin, pə taa kəə na səkəllv nəyəlv ı cələsi mpaəv, ama ı hiki toma.

¹⁴ İ la kookalı na mə na yəlaə təna ı wəena təma na leləhə na mə təntə keesı teu. Pə taya pulv, ye yulv təntə ta keesı teu pəntv kaa keesı Tacaə. ¹⁵ İ la laakalı na nəyəlv ı taa kəə na ı tayanı ləə pəelee ke lahuyv. İ la laakalı tətə na pə taa kəə na mə taa nəyəlv pəsi isu tuyv isayav nyəəkuyv na kv nyanə wakələyi yəlaə tə. ¹⁶ İ la laakalı tətə na mə taa nəyəlv ı taa la asilima yaa ləə nyəm pəsi ı isəntaa kə yem, isu pə lapv ləav na ı kpayə ı səəəntv ləntə na ı pəeti təyənıya təə tə. ¹⁷ Mə mayamaya ı nawa isəna pə kəma waalı waalı na ı nyuli si ı caə ı kooli-ı kəpantv, ləna pə lə-ı tə. Pə

taya pulv təə, pə fei pəsəyɔv sɪ í məli waali na í tayanı mpi ı ka təma wakəlvɔv tə, ɪlena í wii yem.

¹⁸ Mə í tá kprətəna puyv ηku yulv pəsəyi na í tokina tə ısu İseyeli nyəma, ηku kv təə kəkə tɔŋ nyəŋka mukaya tə, na ıəŋmuntv na səkrɛtvɔv na heelımuɣv pə nyalaa tə, ¹⁹ na pá nu akantəle wula na pə yəɣətəyi tə. Saa wei İseyeli nyəma nu pə yəɣətaya mpv tə, pa təma sɪ pə yelev mpv, pə taa tasa-wɛɣe yəɣətənav ke paa pəcə mayamaya. ²⁰ Pə taya pulv təə, təm nti paa heela-we sɪ ye yulv yaa kprənte mayamaya tokina puyv ηkv, paa yaya-tɛɣe pɛe na pá kv tə, tə kəla-wɛɣe tɔŋ. ²¹ Pə nyənuyv lapa səɣəntv haləna Moisi mayamaya tó sɪ səɣəntv kəla ıni na í seliyi.

²² Ama mə mə kprətəna Siyɔŋ puyv, na İso weesuyv tv ıcatɛ ıətəa Yosalem na tə ıətəa tillaa tuutuuma. ²³ İ kprətəna İso kancaalaya kvləlaa mpa pa həla pa ηmaa ıətəa na pá kotina laŋhulvmle tə. İ kprətəna İso wei ı ká hvna yəlaa tənaya təm tə, na í kprətəna ı yəlaa kvpama mpa pa lapa na pá te təkpataa tə pa ləsasi. ²⁴ İ kprətəna Yesu wei ı kə nəɣə pɛelvyv kufam tɛləsulv tə. İ kprətəna ı caləm kvŋmusəm mpi pə yəɣətaya kəla Apɛeli nyəm nyəŋka təcayacaya tə.

²⁵ İ la laakalı, í taa kisi wei ı yəɣətəyənə-mɛ tə ı təm ke nuw. Mpa pa kisa wei ı kpaalaya İso Təm ke atɛ cənɛ tə ı təm nuw tə pa ta kpisi pɛle pa ηkranuyv ke həm, kacəŋfana ta mpa tu ha lumaya ke wei ı wɛ hatuu ıətəa na í yəɣətəna-tv tə? ²⁶ İ yəɣətəa na ı yəɣətaya ciyiti tetv təna. Ama ı tasa-tuyv heeluyv sɪ ı ká tasa atɛyɛ ciyituyv, haləna í kprəntəna ıətəa. ²⁷ Timpi pa tɔŋ mpv sɪ paa tasa tə pə wɛɛ kɛle sɪ mpi mpi pə lapa na pu ciyiti-wı tə pu saalı yem ɪlena mpi pu caya tam tə pəle pə lɛɛti.

²⁸ Tu hiki kawulaya ηka kaa caya tam tə ɪlɛ tə la İso kə təmle ke ıəna mpi pu maya-ı tə, na tə see-ı na tə nyaŋna-ı na tə hvli sɪ ı nyana təmle sɛɛv ntɛ. ²⁹ Tá İso kə kəkə ηka ka nyakı pə təna təyɔ.

13

İsəna tu la na İso səəli-tv tə

¹ İ səələyi təmayə tam ısu yulv na ı neu. ² Anı pə wɛɛ sɪ í təkəyi mvləlaa mpa pa kəŋ mə te təyɔ teu tə ı nuwa. Lɛlaa lapa ıətəa tillaa ke mvlle ke pə lapv taa, pa təŋna sɪ yəlaa ke yem. ³ İ təəsı saləkətvnaa təə ısu ye mə na-wɛ í ka wɛnna saləka ıni ı taa í ka lapa tə. Na í təəsı mpa pa lakı nyaŋ tə pa təm ısu mə mayamaya ke pa lakı mpv.

⁴ Paa wei í nyənı alv kpayav təm ısu pulv səəsəm. Na apəlv na alv pa taa nəɣəlv náa taa la yem yem tətə. İso ká hvna təm ke mpa pa lakı asilima na mpa pa lakı wasəŋkalətv tə.

⁵ İ taa nyənəyi pəɣələyə ke mə kvlapətv taa. Ama mə laŋa í həəna mpi ı wɛna tə. Pə taya pulv təə, İso yəɣətəa sɪ: Ma kaa lə-ŋ

paa pəcə, maa wəe nyá waalı ké tam. ⁶ Pə təw kə tə pəsəyi na tə yəyətəna naani si:

Tacaa kéle ma tentu,
ma kaa nyana pulv.

Yulv pəsəyi na í la-m we?

⁷ Í təwsi mə kancaalaya səsaa mpa pa caala-meyə Iso Təm heeluyu tə pa təw. Í nyənna isəna pa yaasi ka wəe tə, na isəna pele pa səpa tə, na í keesəna isəna pele pa tema Iso na pa taa tə na í lá mpv. ⁸ Isəna Yesu Kilisiti ka wəe tə mpyúyú í we sanja, na mpyúyú í ká wəe tam. ⁹ Í taa yele na seyesəy kufan iní í təna, í nəyə na í suka, í tolisi-mə. Pə taɣa pulv təw, mpi pə kəla teu təyələ sí Iso pelee í la na tə hikiyi tonj ke ta huwəe taa. Pə taa wəe kutəyov cəlyov kinj. Mpa pa paasəyəna kutəyov cəlyov tə paa waaki pə taa ké pulv.

¹⁰ Kətəlaa mpa pa lakí təmlə ke Yuta kətasi cokəle taa tə pa feina mpaa sí pá təyə mpi pa kv tá kətaya təlate taa tə. ¹¹ Yuta kətulv səsə kprakəyi wontu nti tə caləm ké, na í pona cokəle taa na í feeni sí pə husi yəlaa isayatu. Ilena pá kpaɣa wontu nti pa kuwa mpv tə tə mayamaya na pá pona təsikile waalı na pá tv kəkə. ¹² Pə təw kə Yesu səpa icate na waalı sí í mayamaya í caləm í taɣanı yəlaa samaa. ¹³ Mpv tə tə polo í kinj ke təsikile waalı na pá kisi-tv isu pa kisuyu iní tə. ¹⁴ Mpi tə tə feina icate tam nyənte ke ate cəne. Ama cele nyənte ke tə peekəyi. ¹⁵ Tə san Iso ké tam na pá lá teitei isu tə lapa-í kətaya na Yesu tonj taa. Pə nyovv nté sí í hətə í yaaki tá nəwsi taa ké tam. ¹⁶ Í taa səw kupantu lapv na təmaya tem ke tam, pə taɣa pulv təw, kətaya isu mpyúyú Iso səlaa.

¹⁷ Í nukəna mə səsaa na í seeki-wə. Pə taɣa pulv təw, pa feniyi mə ləsasí təw kə. Mpi tə pa nyəmá sí cele Iso ká pəwsi-weyə sí təm. Ye í nukəna-wə, pa təmlə lapv kaa la-weyə felentu. Ama ye u nukəna-wə, pa təmlə ká pəsi-weyə təlasí təm, na saa iní pə kaa waasi-meyə pulv.

¹⁸ Í sələməna-tuyv Iso ké mpyúyú tam. Tə nyəmá teu ke tá taa təkpataa sí tə wəna lotu kuləmtv. Pə taɣa pulv təw, tə caa ké sí paa mpi pə taa tá tənte í maya. ¹⁹ Nti ma wiikina-mə təsiyisiyi təyələ sí í sələmi Iso na í lá luyv na má məli mə kinj ke ləj.

Iso sələmvuyv

²⁰ Iso feesa Tacaa Yesu ke səm taa, inəyələ heen tiikilu səsə ke í səpv tə pə təw. Na í səm mpi pə yelina na nəyə pəeluyv tam nyəm la tampana. ²¹ Heesovv Iso í la na mu pəsi na í lá kupantənaa na í lá í luyv nyəntv təmmam. Iso iní í yele na Yesu Kilisiti la tá kinj ke mpi pə wə-í teu tə. Yesu í hiki teeli ke tam. Ami.

Kantəkaya təm na seetv

²² Ma taapalaa ma wiikina-mə sí í nu apalutv səsəyov təm təne na suulu. Pə taɣa pulv təw, təm nti ma ηmaa-meyə cəne tə tə ta

τῶ. ²³ Ma heeliyi-me si pa tola ta taapalv Timotee. Ye ι tala lɔŋ
ke cəne ma na-ι tu kənnə mə tɛ.

²⁴ I see mə sɔsaa təna na Iɔ yəlaa təna təpai. Ta taapalaa Italii
nyəma see-me.

²⁵ Iɔ í la mə tənaya pelee.

TAKĒLAYA ŅKA SAAKI NMAAWA TŌ Kutuluṭu

Isə yəlaa mpa pa yawa antulinya təna taa təyɔ Saaki ŋmaawa ɪ takəlaya. ɪ kuɣeɣeɣətu ta ke nɔyɔ taa təm ke yem. Yaasinaa mpa yulu ka lakəna tɔ, pa təm ke Saaki seɣesaa. Saaki hula Isə seɣlaa ke yaasi wei pa laki na í fei teu tɔ.

Isəna pa faya Saaki takəlaya tɔ:

Nyəm na taa təm pə təm, titite 1:1-8

Isə seɣu maɣamaya naaki lakasi taa ke, titite 1:9-27

Yəlaa faɣasuyɔ təm, titite 2:1-13

Taa tɛmnaw na Isə na təma pə təm, titite 2:14-26

Isə seɣlaa na pa nsəma kpau təm, titite 3:1-12

Ləmaɣasɛɛ nna a luna Isə kiŋ tɔ, titite 3:13-18

Isə seɣu na antulinya pə təm, titite 4:1-5:6

Suulu na Isə sələmuɣu na sənaw təm, titite 5:7-20

Seɣtu

¹ Maya Saaki Isə na Tacaa Yesu Kilisiti pa yom.

Má ŋmaakəna takəlaya kanɛ. Ma seɣ Isə yəlaa təna mpa pa ya antulinya təna taa tɔ.

Isə hate

² Ma taapalaa, ye maɣasəŋ í kəma na í maɣasəyi-meɣe ŋka ŋka, í caɣana laŋhulɔmle ke səsəm. ³ Pə taɣa pulɔ tɔɔ, í nyəmá sɪ ye í səŋa teu təca ke naani wei í tɔwa Isə tɔ ɪ taa, ɪɛ í pəsa kantəllaa nté. ⁴ Ama í yele na paa wei í ná sɪ í kantələna tampana. Saa inɪ í ká la yəlaa mpa pa tewa təkpaataa na pá we təmammam na pá tá laŋ pulɔ tɔ. ⁵ Paa na mpɔ ye mə taa nɔyɔlu laŋa nyəm, í sələmi Isə na ɪ ká ha-ɪ-wɪ. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, Isə ílé ɪ fei felentu ke paa pəcɔ. Pəyele ɪ kootiyi nɔyɔlu. ⁶ Ama ye pɔntu í sələməɣi Isə, í sələmi na í te ɪ taa, í taa la sika. Ye yulu í sələməɣəna sika, pɔntu we ké isɪ tenku lɔm hola nna heelim laki na á laŋtəyi yem tɔ. ⁷ Yulu isɪ mpɔ pə taka í taa tɛɛli sɪ Tacaa ká ha-ɪ pulɔ cəcəka. ⁸ Mpi tɔ, ɪ ké yeleyele tɔ na tutulu ke ɪ yaasi təna taa ké.

Kɔnyəntu kɔsuyɔ

⁹ Ye kɔnyəntu í we tá taa, ílé í muɣuli sɪ Isə ká kɔsɪ ɪ nyɔyɔ tɔ pə tɔɔ. ¹⁰ Na ye apite í we ta taa, təle tɔ muɣuli sɪ Isə ká tisi-te tɔ pə tɔɔ. Apite kəŋ na tɔ saali yem ké isɪ nyuluɣu hetu ke taale taa. ¹¹ Ilim lukɪ na pə kɔɔ pə haŋ səsəm, ɪɛna pə nyaya nyuluɣu ŋku na kɔ wuli, ɪɛna hetuyɔ ŋku kɔ hoti, na kɔ kacəka saali yem. Mpɔ inəyi pu kɔɔ na apite na tɔ kɔlaputu təna saali yem.

Mayasəh na cəwse

¹² Mayasəh í mayana wei na pə tá ciyiti-i, pəntu nu lelenj ké. Pə taɣa pəlv təw, waatu wei pə tən-i mayasuyv na pə tá ciyiti-i tə, Isə haaki-i weesuyv teeli ntenuyvu ŋku kv ké mpi Isə təma sɪ ɪ haa mpa pa səwəy-i təy. ¹³ Ye mayasuyv í mayana wei, pəntu í taa tə sɪ: Isə mayasəxəna-m. Mpi tə, pu mayasəxi Isə sɪ í la isayatu, pəyele Isə mayamaya naa mayasəxi nəyɔlv. ¹⁴ Pa tən sɪ pə mayasəxi yəlv tə, ɪ mayamaya ɪ kənyuluyv isayav hənna-i na pə kpa-i isu katəka. ¹⁵ Kənyuluyv ŋku kvle kv wəeki mpv ilena kú kəw kú ləli isayatu. Na isayatu ná kən tə pu təmmam ilena təle tə ləli səm.

¹⁶ Ma taapalaa kəpama, í taa puɣusi mə tɪ yoo. ¹⁷ Isətəa ké kəpantənaa mpa tə hikiyi faalaa tə na kəwəh kəpampən ɪnɪ ɪ tənə ɪ lukəna. Isə wei ɪ ŋma isətənyv taa kəkəsɪ tə ɪ nɪn taa ké pə luna. Isə naa layasəxi ye ɪ sənə nti tə taa, tə taa ké ɪ sənəa. Səkpetiya nakəli ka fəi ɪ kin. ¹⁸ ɪnɪ ɪ nəkəna na í ha-tuyv weesuyv na ɪ tampana təm kin. ɪ lapa rúpúy sɪ tə mv kənmanmam mpi pə tənaya nəyɔ.

ɪ taa nukɪ kənu kə yem

¹⁹ Ma taapalaa kəpama, í təw sɪ təm tənə ɪnɪ sɪ paa wei í wəe lən kə nuw taa. Ama í taa wəe wei ɪ pəsəxi yəyətaya tə. Pəyele í taa wəe wei ɪ layasəxi pááná muyv tə. ²⁰ Ye yəlv í mv pááná ɪ pəsəxi na í la mpi Isə caa tə. ²¹ Pə təw ké í ká kisi mpi pə lakɪ yəlv kə isayav tə, na í lə kəlapətə nti tə ta kəsɪ tə. ɪ paa mə tɪ na í mv təm nti Isə sətəxi mə taa tə, təm nti tu yana mə nyəwəh.

²² ɪ taa nukɪ Isə Təm kə kənu kə yem. Ye í lakɪ mpv í puɣusiyi mə təxi. Ama í tən teitei isu í nukɪ tə. ²³ Wei ɪ nukɪ-təxi kənu tə ɪ wə ké isu yəlv nyənuyv ɪ təxi tin taa na í ná isəna ɪ wəe tə, ²⁴ na í tɛ ɪ təxi nyənuyv na í tɛɛ, ilena í səw isəna ɪ ka wəe təyɔ kpaakraa. ²⁵ Ama wei ɪ kəwəxi Isə Təm nti tə tewa mpv na tə hətəxi-tuyv tá yomle taa na í wiili tə taa ké teu, na í nyəwəna-tɪ təkpaŋkpaŋkpa tə. Pəntu ɪ nukɪ-təxi kənu kə yem na í tɛwə pə tɛma. Ama ɪ tənəxi-təxi teu ké, pəntu ká ná sɪ Isə wə í waali ké ɪ kəlapətə taa.

²⁶ Ye yəlv həkɪ sɪ í ké Isə sɛəlv na í tá nyɪ ɪ nəyɔ təw suluɣu, pəntu puɣusiyi ɪ təxi, na ɪ Isə sɛətv wə yem. ²⁷ Isə sɛəv mpi pə tɛ Tacaa Isə na pə maya-i təyɔle suluwaa na alaa mpa pə səpa na pə yele yem tə pa təkuyv kə pa wahalanaa taa. Pə kaasaa tətə sɪ yəlv í taa yele na antulinya kəlapətə asilima taana-i paa pəcə.

2*Yəlaa fayasuyv*

¹ Ma taapalaa mə, í taa tənəxi Tacaa teeli tv Yesu Kilisiti mpa na í tasəxi yəlaa kə fayasuyv. ² Ye isu í kotaa na í cayaa kəle, na nəyɔlv sɪv na í lɛə wəla kukuule na í suu wontu kəpantə, na kənyəntə nəyɔlv náá sɪv tətə, na ilé ɪ wontu cəla cələxi cələxi.

³ Uena í fayasí wei í suu wontu kúpantu ke mpv tó na í se ílé, na í tómi-í sí: Kó na n̄ caya tēcayale kúpante tēne tō taa. Uena í tō konyantu sí: Nyaa sēh mpv, yaa kó na n̄ sopi ma nōhēe tēe cēnyē atē. ⁴ U lakí mpv tō pē taya í fayasēyi mē tēmayale? Na isēna í mayasēyi mpv tō pē fēi teu.

⁵ Ma taapalaa kúpama mē, í nu ma tōm tēne sí, Isō nyēna antulinya inē í taa ké na í lēsi konyantūnaa sí pá pēsi apila ke í mpaav taa, na pá hiki kawulaya ŋka í tōma sí í ká cēla mpa pa sōla-í tō. ⁶ Uena mē mu mēli na í nyēnēyi konyantūnaa mpeye yem suwe? Pē taya apila aní aa caakēna mē tōm na á hōh-me na á pukina tōm tēhule taa? ⁷ Pē taya kulūmaa mpe pa footiyina hēte kúpante nte Isō ha-me tō?

⁸ Ye í tēhēyi Isō Kawulaya kusēsutu nti pa ŋmaawa Isō Tōm taa sí: Sōli nyá tōyōntēle isu n̄ ka sōli nyá tí tō, pē wē teu. ⁹ Ama ye í fayasēyi yēlaa, í lakí isayatu ké. Na ye pa kēesēna nti pa suwa tō mē tōm sēpaya, mpi tō u tēhēyi kusēsutu. ¹⁰ Na isēna pē wēe tōyēle sí ye nōyōlv tēhā kusēsutu kōheelitu tēna na í kō í kpisi tō taa kulūmtu ke tēhōyō, pē tēnaya í kpisaa. ¹¹ Pē taya pulv tō, wei iní í tōma sí: Taa la wasan̄kalātu tō, iní í tōmna tōtō sí: Taa kuvlv. Mpv tō, ye n̄ ta la wasan̄kalātu na n̄ kuvlv, n̄ kpisa kusēsutu tēhōyō ké. ¹² U yōyōtēyi na í lakí isu yēlaa mpa paa kēesēna Isō Tōm nti tō hētēyi-tuyō ta yomle taa na pá hōvna tō. ¹³ Isō kaa nyēni wei í ta nyēni í tōyōntēle pētōtēle tō í pētōtēle ke hūle wule. Paa na mpv tō, ye wei í nyēna lēlaa pētōtēle, pōntu tōm ká sēhna hūle taa.

Isōsēle na tō tōma tōm

¹⁴ Ma taapalaa mē, ye ylv yōyōtaa sí í tēma Isō na í taa pēyele pu hūlēyi m̄pōyú í tēma taa, pē taya yem kēle? U Isō taa tēmnau mpi pu yapí-í? ¹⁵ Ye isu nyá tōyōntēle apalv yaa alv lan̄na nteye kutakōyō, na tōyōnaya mayamaya ta tala-í. ¹⁶ Uena n̄ tōmi-í sí: Tōv, pē lapa tasa, Isō í ha-ŋ alaafēya, kuv nyá watv, tōyō kutōyōv ke teu. Pēyele n̄ ta cēle-í mpi í lan̄aa tō, ilē pēpēye pu waasí-í? ¹⁷ M̄pōyú pē wēe, ye ylv tēma í taa na Isō na u lakí pē tēma, í taa tēm mēla yem ké.

¹⁸ Ntanyí nōyōlv ká tō sí: Taa tēn na Isō tike ke lēlv lakí, na lēlv nāá lakí tēma tike. Ilē ma cōv pōntu sí: Hūli-m isēna ylv ka tē í taa na Isō na u lakí pē tēma tō, na maa hūli-ŋ lēlv taa tēn na í tēma taa. ¹⁹ N tēma nyá taa sí Isō kulūm tike wēnna, tampāna ké. Alōyaa mayamaya ná tēma pa taa ké mpv, halēna pá seliyina sōyōntu. ²⁰ Ylv kōmēlēn nyá, n̄ caa n̄ cēkēna sí taa tēmnau na Isō ké yem na tēma fēi, u waasēyi pulv? ²¹ Tōv, isēnaya pē lapa na Isō nyēni ta caanaa caa sōsō Apōlaham ke ylvōpan̄ ye? U kulapōtv kin̄ ke waatu wei í laakaya í pēyalv Isaaka ke kōtaya tēlate tō tōyō. ²² N ta na mpv taa? U tēma Isō na í taa pēyele tēma na wē pē taa tōtō. Na pē tēna pē kpēnta mpv tōyō í taa tēmnau ke Isō tēwa tēkpataa.

²³ Uena pə lá teitei isu pa ηmaa Iso Təm tə si: Apəlaham tema Iso na ı taa, na ı taa tem mpəxi Iso ná nawa na í yaa-ı yulɔpaŋ na í mu-ı. Na Iso yaa-ı ı ceu. ²⁴ Pənentə mə maɣamaɣa í nawaɣale si yulɔ təma ke Iso nyənəɣəna-ı yulɔpaŋ, pə taɣa ı taa tem na Iso pə tə tike.

²⁵ Mpu tətəɣə pə lapa apalaa təna alɔ Laharı kin, Iso nyəna-ı yulɔpaŋ ke ı təmle təwə wei ı mu tillaa ke ı tə na í cəələnaweyə mpaaw tə. ²⁶ Ye isu pulɔpu həntaa na pu feesiɣi pə səpaɣa. Mpu tətəɣə Iso taa temnaɔ ke yem ná ké kusəpəm.

3

Yulɔ nsəmle təm

¹ Ma taapalaa mə, í taa nyuli si í la seɣesəlaa ke paɣale. Pə taɣa pulɔ təwə, anı í nyəmá si ta mpa tə ké seɣesəlaa tə tá huɔnaɔ ká lana toŋ na pə kəli kraı nyəma. ² Yaasinaa paɣale taa ké tá təna tə pəntəxi. Ye yulɔ wəe na u pəntəxi ı yəɣətəɣa taa, pəntu ké yulɔ wei ı tewa təkpaata təɣə, na ı pəsəxi na í kra ı təxi pə təna pə taa ké. ³ Tə tuxı kraɣanɔkpaı ke kraɣanəŋ nəəsi taa ké si tə pəsi na tə ηmakəli-ı na í nuɔna-tu, paa na ı təwə mpi pə təna. ⁴ ı nyənna kpuləŋ səsəŋ wei heelim səsəəm tuliɣi tə na í ná tətə. Kpátúyú səkpəluɣu nakuləxi saalɔ keesəɣəna-ı na í pukina-ı timpi təwə ı səlaa tə. ⁵ Mpu tətəɣə pə wəe na yulɔ nsəmle. Yulɔ nsəmle ké pulɔ səkpem ke ı tənuyɔ təna taa ké. Ama tə pəsəxi na tə lá kalampaanı ké səsəəntuɔnaa taa.

ı nyəni na í ná isəna kəkəiɣa pəsəxi na ká naŋ hətuyɔ anaam nəɣəlɔ tə. ⁶ Nsəmle wəe ké isu kəkə. Tə taa ké isayatu maɣalaa, na tə wə tá tənuyɔ taa na tə wakələxi tá tənuyɔ təna təpai. Tənaasəle səsəle kəkə ke tə heeki na tə səki mpu haləna ta səm. ⁷ Yulɔ pəsəxi na í ηmakəli taale wontu nti tə təna, na suması təna, na wontu nti tə tuuki tə lotu təwə tə tə looŋa təna, na ləm taa nyəm. Halı yulɔ tu tema pə tənaya mpyúyú ηmakəluyɔ məe. ⁸ Ama tuu tə nəɣəlɔ ta tenta nsəmle ke ηmakəluyɔ. Pə ké isayatu nti yulɔ u pəsəxi na í kra təɣə. Tə taa sətɔ toŋ feina taka. ⁹ Nteɣe tə seəkəna Tacaa Səsə ke í na təmle, na nteɣe tə təŋsəɣəna mpuı ke yəlaa mpa Iso ηmawa na pá nəɣəsəna-ı tə. ¹⁰ Nəɣə kulɔmaɣa ηke ka taa ké fəw wəe. Pəyele ka taa ké anyanɣa wəe. Ma taapalaa, pə taa wəe mpu. ¹¹ Hite kulɔmtəle taa ləm kaa wəe leleŋ nyəm ke saaluyɔ na təsalaɔ nyəm ke saaluyɔ. ¹² Ma taapalaa mə, tuxɔ ηku pa yaa si fiki tə ku kaa pəsi na ku luli tuxɔ ηku pa yaa si olifi tə ku pee. Na tuxɔ ηku pa yaa si leseŋ tə ku kaa luli fiki tuxɔ pee. Na ləm mpi pə wə tənayanŋ tə pə kaa pəsi na pə lá leleŋ nyəm.

Ləmayasəle nte tə luna Iso kin tə

¹³ Nəɣəlɔ wə mə heku na ı ké ləmayasəle tu na nyəntu tətə? Pəntu í yele na ı təma hulı mpu, na í lakı ı təma na tı pasuyɔ na ləmayasəe. ¹⁴ Ama ye mə lotunaa taa wə hanɣa səsəɣa na ikəlle

preekvuv huvve, de í taa nõki mə təyi həm na í pəsi pəpətunaa na í kpeesı tampana. ¹⁵ Ləmayasəe isı mpu pə taka tá luna Isə kin se, pə ké antulinya inə ı nyəm ké, na yulwəetv huvle, na pə luna iləvuv kin. ¹⁶ Pə taya pulv təv, timpı taa hanaya na ikəlle preekvuv pə wəe tə tənaya liyıtuyv na isayavv ntı tə tənə tə wə tam. ¹⁷ Ama ye wei ı hika Isə nyəm pıntv wəe ké təcıeı. Pəle pə paasi ı ta ke yoolu, ı ké suulu tv, na pəle tv, na kúpantv tıke ke ı lakı, na ı təma tewa. ı fayasəyi yəlaa sı ma nyəmə akele ma ta nyı akele, na cəsuvv fəı ı kin. ¹⁸ Mpa pa lakı na pa cəlv nyəma wəekəna lelen tə pə wə isı lelen taa ké pa tuuki pa kótutuum, na weesuyv ŋku kv tewa təvə pa kəŋ hikuyv.

4

Isəna Isə na antulinya pa fəı kəpəv tə

¹ Leye yooŋ na ntəŋkpeesaya luna mə həkv ke mpu? Mə kətənaa mpa pa caaləyi-meyə tam ké mə tənəŋ taa tə mpe pa kəŋna na yooŋ na ntəŋkpeesası nsı. ² Ntanyı í nyuləyi pulv pəyele í kaa hiki-wı, ılena í svv yəlaa kvv taa. Yaa mə luuŋ svv pulv pəyele í kaa hiki-wı, ılena ntəŋkpeesası na yooı svv mə həkv. Pə taya pulv təv ké u hikiyı. Mpi í caaki tə u sələməyi sı Isə í ha-meyə-wı təv. ³ Yaa í tu sələməyi u hikiyı-wəyi mə ləmayasəe fəı teu tə pə təv. ı caa ké sı í hika-wı de í lana mpi mə mayamaya ı nõkaa tə. ⁴ Ama í ké ma ta nyı isənaa ké yoo. ı tá nyı sı ye n sələyi antulinya nyəm n ké Isə kolontv taa? Wei ı caa í səlv antulinya nyəm tə pıntv na Isə pa lapa kolonja ké. ⁵ ı taa hvv sı yem təv ké pa ŋmaa Isə Təm taa sı: Isə pəvəsəyənə isəsəemle ke weesuyv ŋku ı tv tá taa tə. ⁶ Pə na pə mpu tə ı lakı-tuyv kúpantənaa mpa pa kəla mpu tə. Na pə təm ke pa ŋmaa Isə Təm taa sı: Isə yooa kalampaanı nyəma, na í lakı kúpantv ke mpa pa pasəyi pa ti tə. ⁷ Mpu tə, í pasa mə ti na í nuna Isə ké teu, na í səŋ lləvuv təv, ı ká se mə kin na í polo pooluŋ. ⁸ ı kətəna Isə, na Isə ká kətəna-me tətə. Asayaa me í saŋ mə niŋ, yeləyele nyəma me í tayanı mə lotunaa. ⁹ Mə laŋa í wakəli, í tvlı nəvəsi na í wii səvəm. ı yele na mə wəŋa pəsi wula, na mə laŋhulvmlə náá pəsi laŋwakəlle. ¹⁰ ı pasa mə təyi Tacaa isəntaa na ı ká kvsi-me.

Təvəntələ footuyv təm

¹¹ Ma taapalaa, í taa cakəna təma. Ye wei ı cakəna ı təvəntələ yaa ı footiyı-ı, Isə kvəsutv ke pıntv cakəna yaa ı footiyı. Pəyele ye n footiyı Isə kvəsutv n ta ke tə təkəlv tətə, n pəsa tə hvvnlv ké. ¹² Isə tıke sukəna kvəsutv, na inı ı tıke ı kəna təm hvvlv. Na inı ı tıke ı pəsəyənə na í tayanı yaa í wakəli. Nyá n ké we na ŋ footiyı nyá təvəntələ?

Cele təma lapv təv faalvuv

¹³ Με μρα mə təŋ si saŋa yaa cele tu polo ɪcətɛ tənɛ na tənɛ na tɛ caya tənaya pənaya na tɛ taatɪ na tɛ hiki liyitee tɔ, pənɛntɛ mu nu ɪɛ. ¹⁴ Aai, í tá nyɪ cele nyəntɔ. ɪ wɛɛ kɛ ɪsu ihunte nte tɔ kpaa pəcɔ na pu laki laasaya ɪɛna tɛ cɛ tɔ. ¹⁵ Pu wɛɛ kɛ si í yɔɔtɪ si: Ye Tacaá í tana-tv, tu la pənɛ na pənɛ. ¹⁶ Ama mə məlaa na í laki kalampaani na í həŋ mə ti. Kalampaani ɪsu mpv pə taka fɛi teu. ¹⁷ Pə tɔɔ kɛ ye wei í nyəmá kɔpantɔ lapv na í kisi tɔ lapv, pɔntu lapa ɪsayatv kɛ.

5

Apila laakali lapv

¹ Tɔv pənɛntɛ apila mɛ, mu nu. ɪ wii na í mələɣi kprakpaa. Pə taya pulv tɔɔ, asalav ká maɣana-mɛ. ² Mə wɛnɔv puyvta yem, pə mvv mə tɔɔ wontu. ³ Kakətaya sɛɛsa mə wɔlanaa na mə liyitee. Kakətaya ŋkɛ kaa kulina mə waali na ká nyaya mə tənəŋ ɪsu kəkɔ. ɪ kaa wɛnɔv kɛ yem kɛ kvyɛɛŋ kantəkaya nyəŋ ɪnɛ ɪ taa. ⁴ ɪ kisa mə təmɛ nyəma mpa pa hala mə tawa tɔɔ fɛlvɔv, í nu pɛɛ pa təŋna wula tɔ. Mpa pa tayanəɣi mə tawa kɔlvɔm tɔ pa kakiisasi tala Pə tənə pə tv Tacaá ɪsə ŋkraŋŋ taa. ⁵ ɪ tɔɔ leɛŋ na í lá ɪsəna í sɔlaa tɔɔ atɛ cənɛ. ɪ paɣalaa ɪsu pá kv-mɛ na pá tɔɔ. ⁶ ɪ tv tasəkɛ kɛ wei ɪ fɛina taali tɔ, na í yeɛ na pá kv-ɪ na ɪɛ ɪ tu suma mpv.

Suulu təkvyv na sələmvv

⁷ Ma taapalaa í cayana suulu na haləna Tacaá kəntɛ tala. ɪ nyənna ɪsəna hatv kantələɣi na í cayana suulu na haləna ɪ haləm kvtəɣv kɔpəŋkv pu tɔ. ɪ tanəɣəna suulu kɛ toomaya tɛv na saləŋ nyəŋkv. ⁸ Mɛ tətɔ mu cayana suulu kɛ mpv. ɪ nyaya apalvtv kɛ sɔsəm, Tacaá kəntɛ wɔsaa.

⁹ Ma taapalaa, nəɣɔlv í taa pooli ɪ tɔɔntɛ, pə taa kɔɔ na ɪsə hɔvna-mɛ. Təm hɔvɔv wɔsaa ɪnɪ ɪ caana nteɣɛ svvv. ¹⁰ Ma taapalaa mɛ í nyənna ɪsə kvyɔɔtvtv tɛləsəlaa mpa pa yɔɔta Tacaá təm tɔ na í təŋ pa akpaa na í kantəli waatv wei wahala makəna-mɛ tɔ. ¹¹ Pa kantəlvɔv tɔɔ kɛ tɔ təŋna-wɛɣɛ yaav si leɛŋ nulaa. ɪ nuwa Soopv təm kɛ ɪsəna ɪ kantələna suulu tɔ. Na í nyəmá pə kɔma na pə tɛ na Tacaá ha-ɪ mpi tɔ. Tacaá wɛna ylv pətɔtɛ kɛ sɔsəm kɛ, na ɪ kɔpantv fɛi kɛsvv.

¹² Ma taapalaa mɛ í taa tuuna pulvɔv paa pəcɔ. ɪ taa tuuna ɪsətənvɔv, pəyeɛ í taa tuuna atɛ tətɔ, í taa tu tuuna pulvɔv te. Ye pə kɛ n ká tisi, ɪɛ n tisi si: Nn. Na ye pə fɛi n ka tisi, ɪɛ n tɔ si: Aai. Təfɔ í kəŋ na í caŋ í svv ɪsə hɔvna taa.

¹³ Ye wahala maɣana mə taa wei, pɔntv í səlɛm ɪsə. Na ye wei ɪ nukɪ leɛŋ, pɔntv náá yoo sam yontu. ¹⁴ Ye pə wukɪ mə taa wei, pɔntv í yaa Yesu sɛɛlaa kpekəɛ nyvɔv nyəma na pɛɛ pá səlɛməna-ɪ ɪsə, na pá yaa Tacaá hətɛ na pá pəli nim kɛ ɪ tɔɔ. ¹⁵ Səlɛmvv ŋkv pa səlɛma mpv na pá tɛma Tacaá na pa taa tɔ kv

waasi kutantu. Tacaá ká ha-í alaaŋya na pá husi isayatu naa mpa i ka lapa tɔ. ¹⁶Ye í wakələna tɔma, í hɛnti tɔmaga atɛ. I sɛlɛmɛgɛna mɛ tɔmaga Iso na í ká hiki alaaŋya. Ye yulɔpaŋ í sɛlɛma Iso na isɛle kusɛɛmlɛ pɛ laki tɛmlɛ ke sɔsɔm kɛ. ¹⁷Ilii ka kɛ yulɔ isu tá tɔtɔgɔ. I sɛlɛma Iso na isɛle kusɛɛmlɛ si tɛv í taa nu, na tɛv ta tosi atɛgɛ hali pusi tooso na hɔgɔlɔgɔ. ¹⁸Mpɔgú i kɔma na í tasa Iso kɛ sɛlɛmɛgɛ, ilɛna tɛv luna isɔtaa na ku nu na kutɔgɔv lá.

¹⁹Ma taapalaa, ye mɛ taa nɔgɔlv ha tampana ke siyile na i tɔgɔntɛle kra-i na í mɛhna, ²⁰mu nyi si wei un i kra-i mpɔgú i tɔtoolle na í mɛhna tɔ, pɔntu yapa i lɔsaya ke sɔm nɔgɔ taa kɛ, na i lapu mpɔ tɔ pɛ husa isayatu tuutuuma kɛ.

TAKƏLAYA KANCAALAYA NYƏŇKA ŇKA PIYEE NMAAWA TƏ Kutulu

Kilisiti nyəma mpa pá yawa na pa we Asii tetu həyəlvyu taa tə, mpeye Piyee nmaawa takəlaya kanə. Piyee yəyətaya taa pə naa ke si mpa paa seeki Iso tə pa footiyi Iso seela mpe. Pəyele pá suuki-weye təm. Pa tukaya-weye kunyən ke mpyúyú musuŇ ké. Pə tə ke Piyee tasəyi-weye apalutu si pa tekiyi Yesu tike.

Isəna pa faya Piyee I takəlaya tə:

Seetu, titite 1:1-2

Teelvyu kupaŇku, titite 1:3-12

Tənanə təntə na Yesu matənav pə təm, titite 1:13–2:10

Iso seela yaasi kupaŇ, titite 2:11–4:19

Iso seela təpasvyu na pa təmlə təm, titite 5

Seetu

¹ Maya Piyee, Yesu Kilisiti tillu.

Ma nmaakəna takəlaya kaneye me mpa Iso ləsa si í nyəma, na pə yasa-me na í caya cayalətu ke PəŇ na Kalatı na Karatəəsi na Asii na Pitinii pa tetvnaa taa tə. ² Taca Iso ləsvu-me tə, pə keesəna teitei ké isəna mpi i ka suwa hatuu ləŇ na í təŇəyi na í ləki təyə. Na i Feesuyu yelina í pəsa i nyəma si í nuna Yesu Kilisiti na ilé i caləm tayanı-me.

Iso í huli-me ye pəlele, na í ha-me ye alaafəya ke səsəm səsəm.

Teelvyu kupaŇku

³ Tə sa Iso tá Səsə Yesu Kilisiti Caa. I feesa Yesu Kilisiti ke sətəa taa na pə ha-tvyu weesuyu kvfalvyu ke i suulu səsə tə. Na pə yelaa na tá teelvyu haŇa teu təkai, ⁴ si tu hiki kupaŇtənaa mpa Iso si i nyəma tə. KupaŇtənaa pane paa wakəlyi, paa pilisiyi, pəyele pa teu u səki. Isətaa ké Iso su-me ye-we. ⁵ Me, í təma Iso na mə taa iləna Iso toma náa təki-me, na pə taŇa nyuŇu yaru mpi pə tayanaa si pu kəna na pə kuli kuyeeŇ kuteesəŇ taa tə pə kəntə.

⁶ Paa pə wee si kayana mayasəŇ inı i nəyə na i suka í wakəli mə laŇa ke wee naale tə, mə laŇa í hulvmı təm tənə tə tə. ⁷ Pə ləki mpyúyú si pə ná mə Iso taa təmnəv waali. Wəla ke pə lapa si i təŇ na í saali yem, na kəkə ke pa tayənəyənə-i na í la teu. Na mə taa təmnəv na Iso ná kəla wəla ke nyuŇu təcayacaya. Pə tə ké pə mayasəyi mə taa təmnəv mpi si pə naa pə toma tənəya, na kupaŇku Yesu Kilisiti ká kə tə í hiki sam na teeli na nyuŇu. ⁸ Paa í taa keesi-i tə í səla-i ké, na kayana paa u tu keesiyi-i tə, í təŇna-i mə taa ké təmnəv ké. Pə tə ké mə laŇhulvmle wəna teeli na tə tə

səsam pə tu fei yəgətaya. ⁹ Pə taya pulv, í hika mpi pə tɔɔ í tema Iso na mə taa tɔ, mpəgəle mə ləsaɪ nyóɔŋ yarv.

¹⁰ Nyuyv yarv pəne pə tɔm ke Iso kuyəgətutu teləsəlaa pəkəa na pá taasɪ na pá wiili pə taa təcululu, na pá ná na pá keesɪ kucɔɔv ŋku Iso ká te na í la-me tɔ kv tɔm. ¹¹ Mpi mpi Kilisiti Feesuyv keesaa tɔ mpəyi mpe pa kaasa pa ti na pá pəkɪ sɪ pá nyɪ pə waatɔnaa na mpi pə larv pu pana tɔ. Pə taya pulv, Feesuyv ŋkv ku we pa taa ké na kv heeli-we na pə taa kənta sɪ, Kilisiti ká təgɔ konyəŋ, pə waali ké ɪ teeli kəŋ. ¹² Na Iso heela ɪ kuyəgətutu teləsəlaa sɪ tɔm wenti pa tv-we sɪ pá heeli tɔ tɔ ta na-we, meye pə nawa. Na ntəgəle nti í mv kayana tɔ. Laapaali Kvpəŋ tɔm waasv lataa kpaaləna-meyeti, na Feesuyv Nanjtv wei pə tisina isətəa tɔ ɪ toma ke pele pa yəgətənaa. Na isətəa tillaa mayamaɣa ná səlaa sɪ pá nyɪ-tɪ.

Tənanj təntɛ tɔm

¹³ Pə tɔɔ ké í caya na mə huwəe tanjaa tətəyeteɣe ké təmlɛ larv. ɪ lakɪ pə təna na laakali ke tam, na í tv mə tɛlvv ke kucɔɔv ŋku í ká hiki kvyəŋku Yesu Kilisiti ká kəɔ tɔ. ¹⁴ ɪ nuna Iso na í taa tasa wəev isv ɪ ka wəv isəkpeetəle taa ké tuu ləŋ na í təŋəyi mə konyuləŋ tɔ. ¹⁵ Ama í wəe tənəŋ nyəma ke mə yaasinəa təna taa, isv Iso wei ɪ yaa-me tɔ ɪ wəv tənəŋ tɔ. ¹⁶ Pa ŋmaa Iso Tɔm taa ké ŋpúyú sɪ: ɪ wəe tənəŋ isv ma wəv tənəŋ tɔ.

¹⁷ Iso wei ɪ huvkəna yəlaa tənaya teitei na ɪ fayasəyi nəyɔlv, na ye wei ɪ kulaputv we isəna ɪ huɔna iləɣe mpv tɔ, inəyi í yaa mə Caa mə Caa ke mə sələmvv taa. Təv, ye mpv í huləna mə yaasinəa taa sɪ í seeki-ɪ wəe nna pə kaasa-meyə antulinya taa cəne tɔ a taa ilɛ. ¹⁸ ɪ nyəmə liyitihutaya ŋka pa yarəna-meyə yaasi kpaɪ nyəŋ wei mə caanaa caanaa teləsə-me tɔ ɪ niŋ taa tɔ. Na pə taya pulv yem nyəm mpi pə kvyakv səki tam isv liyitee wəv tɔ. ¹⁹ Aai, pə taya mpv, Kilisiti wei ɪ we isv iwəyaya ŋka ka tiili tá caamv na ka feina tayanmala tɔ ɪ caləm kvpəmpam ke pa yarəna-me. ²⁰ Kilisiti ke Iso ka ləsaə na í sv na pəcɔ pá lakɪ antulinya. ɪ ləsa-ɪ kvyəeŋ kantəkaya nyəŋ inɛ ɪ taa na í húlí ké sɪ pə waasɪ-me. ²¹ ɪ tɔɔ ké í tɛmna Iso wei í feesa-ɪ na í tv-ɪ teeli tɔ na mə taa, na pə lapa mpv təgɔ í tó Iso ké naani na mə tɛlvv məlɪ ɪ tɔɔ.

²² Na isv í nuna tampana na í paasɪ na í səli mə Isəsəle taa lɛlaa tɔ, í tayana mə təyi. ɪ sələyi mə təmaya ŋpúyú teu na lotv kvləmtv. ²³ Pə tayana-meyə ləlvv ké, ilɛ pə taya mə caanaa mpa pa səki tɔ mpe pa tasəna-meyə ləlvv. Ama pə tuu mpiyi mə taa na pu səki tɔ mpi pə yelina na pə lá mpv. Iso Tɔm nti tə wəna weesuyv na tə wə tam tɔ tɔ nti tə tənna pə lapa mpv. ²⁴ Pa ŋmaawa Iso Tɔm taa sɪ:

Yəlaa təna wəe ké isv nyutv,
na pa teeli təna wəe ké isv nyutv hətɔ.
Nyutv wələyi iləna hətɔ náa tɔ.

²⁵ Ama Tacaə tɔm ná cakɪ tam tɔɔ ké.

Na təm ntəyəle Laapaalı Kupaŋ kəna-me.

2

Weesuŋu pəle kolələle təm

¹ Ye mpv ɪle í yele paa ɪsaŋatv ntiŋi lapv, na pəpətv, na ɕesvɣv, na ɪsɛsɛmɛɛ, na ɕayanav. ² ɪ wɛɛ ɪsu piya aɬvɔvmnaa na í nyuləŋi tam kə hələm mpi pə kə ɪsə nyəm na pə kə kupaŋ tə, na í mvsi na í pu na pə ya mə nyəəŋ. ³ Pa ŋmaa m̄p̄v̄ȳ ɪsə Təm taa kə si: ɪ təŋa Taca a kupantv.

⁴ ɪ kpətəna Taca, ɪnəyəle pəle nte yəlaa ləwa na tə wɛna weesuŋu tə. Pəyele tə kə ɪsə ɪlɛɛ kupaŋpante təŋə ɪ ləsa-te. ⁵ Mu kpətəna-ɪ na í wɛɛ ɪsu pɛɛ nna a wɛna weesɪŋ tə, na pá kpaŋa-me na pá ŋmana ɪsə kə kutuluŋu. Na í ká la kv taa tənaya kətəlaa naŋŋ nyəma mpa pə tɔwa si pá lakɪ ɪsə kə ɪ kətasi ke Yesu Kilisiti tə na pə lapv-ɪ teu tə pa kpekəle. ⁶ Pə taya pɔlv, pa ŋmaa ɪsə Təm taa si:

Pəle kupaŋte taa kupaŋte ke ma ləsa.

Pənente ma su-teŋɛ Siyəŋ,

si tə wɛɛ kite tɛɛ pəle.

Na ye wei ɪ tɛma-te na ɪ taa,

pɔntv kaa kə na í yəŋəti si ye maa nyəma.

⁷ Me mpa í tɛma-te na mə taa tə, tə ke-meŋɛ kupaŋ taa kupaŋ kə.

Pə yela mpa pɛle na pá tá te pa taa tə tə kə pɛlɛŋɛ

pəle nte ŋmalaa ləwa na tə pəsi nte tə tə

pə təna pə səŋaa təŋə.

⁸ Pa tasa tiiliŋi ŋmaav tətə si:

Pəle nte tə coki yəlaa təŋəlv.

Kv kpaŋmɔŋv ŋku kv huŋi tə.

Pa kisa ɪsə Təm mɔŋv təŋə pə coki-we,

na m̄p̄v̄ȳ tuu pu suwa si pu la-we.

⁹ Ama me ɪle mə kə piitim mpi pa ləsa təŋə, na Wulav Səsa kətəlaa, na ɪ piitim naŋŋ nyəm, na ɪsə yəlaa kə. Na pə ləsa-meŋɛ si í kpaaləŋi ɪsə wei ɪ yaa-me si í lu səkpetvɣv taa na í svv ɪ tənəŋŋ tete tə ɪ tɛma səsəəna təm. ¹⁰ Ləŋ í taa kə ɪsə yəlaa, ama pənente í kə ɪsə yəlaa. Ləŋ í taa nyɪ si ɪsə wɛna pətəətəle yaa ɪ fɛina tə. Ama pənente í nyəma si ɪ wɛna.

ɪsə təmle lataa yaasi

¹¹ Ma taapalaa, ɪsu í kev mɔvɫaa na ɕəsəlaa ke atɛ ɕəne tə, ma wiikina-me si í la laakalɪ na tənəŋv kvnyuləŋ wei ɪ wakələŋi mə ɪsəsɛle tə. ¹² ɪ təkɪ yaasi kupaŋ ke ma ta nyɪ ɪsənaa hɛkv, ɪle paa ná mə tɛma kupaŋa ke timpi pa tɔŋvna-me si í kə asəŋaa tə, na paa sa ɪsə kə kvyaŋku ɪ ká kə tə.

¹³ ɪ tɔŋvna səsaa mpa yəlaa suwa təŋə Taca tə, paa Lom wulav səsə wei ɪ ti pə təna tə. ¹⁴ Paa kvfəneɛnaa mpa ɪ suwa tɛtv taa si pá həŋ asəŋaa ŋkpaŋŋ na pá saŋ kupaŋtv lataa tə.

15 Tampana tɔɔ isəntɔ, Iso caa ké si mu tɔki kɔpantu na í laki-ti, na pɔ mɔti isəkrɛɛɛ nyəma na kɔmɛleməŋ pa nɔɔsi na pá taa na kɔyɔɔtutu. 16 I tɔŋ isu kasayampiya. Ama í taa nyəni mə kasayampiitu ke mpi ye í lapa isayatu pu takí mə waali tɔ. Ama í la isu Iso təmlɛ nyəma lakuyu tɔ. 17 I seeki yəlaa təna, na í sɔɔləyi mə Isosele taa lɛlaa, na í nyaŋna Iso, na í seeki Lom wulav sɔsɔ.

Kilisiti ikpate təŋyuv tɔm

18 Təma lataa, mu nuna mə caanaa na í se-wɛɛɛ teu. Pə taɣa mpa pa ké kɔpama na pá wɛna suulu tɔ pa tike ke í ká nukəna na í ká seeki, ama na mpa pa wɛna nyaŋ tɔtɔ tɔɣɔ. 19 Pa tukuyu yulv ke kɔnyɔŋ ke yem na í suma si Iso tɔɔ tɔ pə wɛ teu ké. 20 Ama ye yulv lapa isayatu ké na pá makí-tə tɔɔ, ɔlɛ ɔ isante nté isəna tɔtɔ? Yulv laki kɔpantu ké na pá tu-t kɔnyɔŋ ke kɔpantu nti ɔ lapa mpv tɔ tɔ tɔ na í suma, ɔlɛna pɔ lá Iso ɔlɛɛ lɛlɛŋ. 21 Pə tɔɔ mayamaya ke Iso yaa-mɛ. Pə taɣa pulv tɔɔ, Kilisiti mayamaya ná tɔɣɔ kɔnyɔŋ ke mɔpúyú mə tɔɔ ké, na í hɔli-mɛ si í tɔŋ ɔ ikpate. 22 I ta la isayatu natəli, ɔ nɔɣɔ taa tá lu pɔpɔtv tɔm natəli ke paa fəŋ. 23 Pa tuv-t tɔ, ɔ ta lɛɛti. Pa tu-t kɔnyɔŋ tɔ, ɔ ta nyaasi-wɛ. Ama ɔ yelina pə tənaya Iso wei ɔ təŋəyi tampana na í huukəna tɔɣɔ. 24 Na Kilisiti mayamaya sɔɣələna tá isayatu ke ɔ nyuyv taa ké səm tesika tɔɔ, si tɔ si na pɔ cɛ tá na isayatu, na tɔ fe na tɔ təŋ siyisuyu. Pə kv ɔlɛɛ kuyv kuyv tɔɣɔ pə waa-mɛ. 25 Pə taɣa pulv, í ka wɛɛ ké isu heeŋ kɔtooluŋ. Ama pənente pa keeta-mɛ na pá məŋna wei ɔ ké tiikulu na ləsasi tɔɔ fɛŋlu tɔ ɔ kiŋ.

3

Apalaa na pa alaa pa tɔm

1 Alaa mɛ tɔtɔ, í seeki mə paalaa ke mpv. Pu la na pa taa mpa pa ta mu Iso Tɔm tɔ, pá ná mə yaasinaa na pɔ hɔ-wɛ na pá svv Iso seev taa. Pə taɣa isu í ká yɔɣɔti natəli na mə nɔɔsi na pɔcɔ. 2 Aai, paa ná isəna mə yaasi mayaa na í seeki mə paalaa tɔɣɔ pu hɔ-wɛ. 3 I taa pɛɛkəyi si í tuyi mə tɔɔnaa ke kacəka nyəm, isu nyɔɔsi taɣanuyv na wula nyəmnaa tuyv, yaa wontu kɔpantu suuu si pɔ la-mɛ na í te. 4 Ama í pɛɛkəyi si hatuu mə lotu taa í tena. Na teu mpi, pə wɛɛ ləmayasəle nte tɔ wɛ teu na tɔ wɛ tɔpamm tɔ tɔ teu, mpi pu saaləyi yem tɔ. Tə ké liyitihutaya pulv ke Iso isentaa ké. 5 Mɔpúyú ləŋtaa alaa mpa pa təŋaya Iso mpaav ke teu na pa tɛelayaa ɔ kiŋ tɔ pa taɣanayana pa ti. Pa seekaya pa paalaa ké. 6 Mɔpúyú Saala lapa, ɔ nuna Apələham ké, haləna í yaaki-t si: Ma cɛ. Ye mu laki kɔpantu na í tá yele na pulv sɔɣəntv kpa-mɛ, í wɛɛ ké isu ɔ pɛlɛaa.

7 Apalaa mɛ tɔtɔ, í tɔki mə alaa na í nyi pa tɔɔ si pə ŋma-wɛ tɔ pa toma ta tala mə nyəna. I seeki pa isɛ, pə taɣa pulv tɔɔ, mə na-wɛɛ Iso ká ha weesuyu ke faalaa. I laki mpv, na pulv í taa kɔɔ na pɔ kayati-mɛɛ mə sələməŋ taa.

Wahala tɔyɔn ke tulum

⁸ Pə tənaya mpv ɔl ɪ hʊvki hʊwɛɛ kʊlɔmɛɛ na kʊsɔɔlɔm kʊlɔmɔm. ɪ sɔɔli tɔma ɪsɪ yʊlv na ɪ neu. ɪ tɔki tɔmaya teu. ɪ taa la tɔma na kalampaani. ⁹ Ye yʊlv ɪ lapa-mɛyɛ ɪsayaɔv ɪ taa fɛli-ɪ, paa kʊtvʊv, ɪ taa lɛɛti-ɪ. Ama ɪ kooli pʊntv tɔɔ kɛ kʊpantv, pə taya pʊlv, ɪsɔ yaav-mɛ tɔ, ɪ maɣamaya ɪ kʊpantv kɛ ɪ tɔma sɪ ɪ ká ha-mɛ. ¹⁰ Pa ŋmaa ɪsɔ Tɔm taa kɛ mpv sɪ:

Ye wei ɪ caa sɪ ɪ nu lelen
na ɪ ná kʊyɛɛŋ kʊpaŋ kɛ atɛ cɔnɛ,
pʊntv ɪ yele ɪsayaɔv yɔɔtaya,
na ɪ taa tasa pɔpɔtv pɛlvʊv.

¹¹ ɪ ha ɪsayaɔv kɛ siyile na ɪ sʊv kʊpantv lapv taa.
ɪ pɛɛki lɛlaa na lelen na ɪ huli pə ikpate.

¹² Pə taya pʊlv,
Taca kama ɪsɛ kɛ yʊlvpama tɔɔ kɛ,
na ɪ nukɪ pa sɔlɔmɔŋ.

Ama ɪ ha siyile kɛ mpa pa laki ɪsayaɔv tɔyɔ.

¹³ Ye ɪ sɛɛsa ɪsɔlɛ na kʊpantv lapv, awe ká la-mɛyɛ ɪsayaɔv?
¹⁴ Paa pə wɛɛ sɪ ɪ lapa kʊpantv nti tɔ tɔ tɔɔ kɛ pa mɔla-mɛyɛ kʊnyɔŋ tvʊv, ɪ nu lelen kɛ. ɪ taa nyana yɔlaa kɛ paa pɔcɔ, na ɪ taa yele na pɔ liyiti-mɛ. ¹⁵ Kilisiti kɛna mɔ Caa, ɔl ɪ samɪ-ɪ hatuu mɔ lotunaa taa kɛ mpv. ɪ taŋ tɔtɛyɛtɛyɛ kɛ tam, na ye mpa pa pɔɔsa-mɛyɛ mpi ɪ tɛɛlɔyɪ tɔ pə tɔm, ɔl ɪ kɛɛsɪ-wɛ tɔtɛtɛtɛ. ¹⁶ ɪ kɛɛsɪ-wɛ tɔpamm na ɪ se-wɛ. ɪ wɛɛna lotu kʊlɔmtv, ɔl mpa pa tɔŋ sɪ ɪ kɛ taali nyɛma na pá tvʊki-mɛyɛ mɔ yaasi kʊpaŋ wei Kilisiti ha-mɛ tɔ ɪ tɔɔ tɔ, fɛɛlɛ ká mɔli-wɛyɛ kpav kɛ pa nɔɔsɪ taa tɔm pɛɛ tɔɔ. ¹⁷ Pə taya pʊlv, ye yʊlv tɔki kʊnyɔŋ kɛ kʊpantv nti ɪ lapa tɔ tɔ tɔɔ, na pɔ kɛ ɪsɔ luyɔ nyɔntv sɪ ɪ tɔyɔ mpv, pɔlɛ pə kɔla teu na mpi ɪ ká tɔyɔ-kʊvʊv ɪsayaɔv nti ɪ lapa tɔ tɔ tɔɔ tɔ. ¹⁸ Halɔna mɔ tɔɔ kɛ Kilisiti maɣamaya ná sɔpa, na yɔlaa ɪsayaɔv tɔɔ kɛ ɪ sɔpa tɔm kʊlɔm kɛ ɪ kpakpaa sɔpv. ɪnɔyɔlɛ yʊlvpaŋ wei ɪ sɔpa asaya tɔ tɔ, sɪ ɪ kpaya-mɛ na ɪ pona ɪsɔ kin. ɪ tɔnvʊv kʊnɛyɛ pa kʊwa, ama Feesuyɔ Nanŋtv ná feesa-ɪ. ¹⁹ Feesuyɔ kʊnɛyɛ ɪ tɔkaa na ɪ polo na ɪ lana waasv kɛ lɛsasɪ nsi sɪ wɛ salɛka taa tɔ. ²⁰ Lɛsasɪ nsi sɪ taa nuna ɪsɔ kɛ tuu lɔŋ kɛ kʊyɛɛŋ wei ɪ taa Nowee tɔŋna ɪ atakaa pɔyɔlvʊv sɔsɔɔv saakʊvʊv na ɪsɔ taŋna suulu tɔyɔ ma tɔŋ. Na yɔlaa mpa pa sʊv kpʊlvʊv ŋkʊ kv taa na lɔm ta tɔyɔ-wɛ tɔ pa wɛ pɔcɔ kɛ, yɔlaa pɔlɛfɛi naanʊwa tike. ²¹ Lɔm pɔnɛ pə nɔyɔsɔna ɪsɔ lɔm sʊv mpi pə yakɪ mɔ nyɔŋ kɛ kayana tɔyɔ. Na ɪsɔ lɔm sʊv pɔnɛ pə ta kɛ tɔnvʊv tɔɔ asilima lɛsvʊv. Ama pə kɛ mpi pə hʊlɔyɪ sɪ yʊlv wiikina ɪsɔ sɪ ɪ ha-ɪ lotu kʊlɔmtv tɔyɔ. Yesu Kilisiti fema tɔyɔ ɪsɔ lɔm sʊv yakɪ mɔ nyɔŋ. ²² ɪnɪ ɪ kpaa ɪsɔtaa na ɪ caya ɪsɔ kɔŋkɔŋ taa, na ɪ tɔki kawulaya kɛ ɪsɔtaa tillaa na ɪsɔtaa kawulasɪ na pə tɔŋtɔnaa tɔɔ.

4

Təntə kɔfate təm

¹ Isu Kilisiti təyɔ kɔnyɔŋ na pə wu ɪ nantv tə, mə tətə í caalı mə tɪ na í təkɪ pə ləmayasəle kə mpv. Pə taya pɔlv, wei ɪ təkɪ kɔnyɔŋ haləna pə wukɪ ɪ nantv tə, pɔntv lu isayatu paa taa ké. ² Pə kpaɣav kayana tə, í tə kɔyeeŋ wei pə kaasa-meyɛ atɛ cəne tə isu Isə caa tə, í taa tə isu yɔlvkɔnyuləŋ caaki tə. ³ ɪ yele isəna tuu ləŋ í paasaa na í lá isu ma ta nyɪ isənaa tə, í taa tasa mpv. Yaasi isayav, na kɔnyuləŋ isayaŋ, na sɔlvnyɔlə, na hiluyv, na sɔlvkɔlə, na tuŋ laav mpi pə fɛɪ lapv tə pə tənaya mpv pə taa ké í ka wɛɛ. ⁴ Ama pənente mə təm lakɪ ma ta nyɪ isənaa kə ha ké timpɪ mə na-we í yela kpentvɣv kə yaasinaa asayaa səsaa taa tə, ɪlɛna pá mələɣi-meyɛ kɔtvɣv. ⁵ Ama paa tɛ na pá keesi pa kɔlapələ tənaya Isə wei ɪ sɔlv puwa sɪ ɪ huəkəna weesiŋ nyéma na sətaa kə təm tə. ⁶ Pə mayamaɣa pə nyvɣv tə tətəyɔ pa kpaala sətaa kə Laapaalı Kɔpaŋ sɪ pá huɔna-we isu yəlaa mpa pa wɛna pa weesiŋ təyɔ teitei isu pa lakɪ yəlaa təna tə, na pa kpaala-weyɛ Laapaalı Kɔpaŋ ké sɪ Isə Feesuyv ton tə pá wɛɛ isu Isə wɛv tə.

Isə seelaa cakələ

⁷ Pə təna pə wɔlə puwaya, pə tə ɪlɛ í kpaɣa ləmayasɛɛ kə teu, í taa caya yem təpoto na í sɔlv Isə sələmvɣv tə. ⁸ Kancaalaya nyəntv nti tə wɛɛ təyɔlə sɪ í sɔlv təmaya səsəm. Pə taya pɔlv, ye sɔlvɣv í wɛɛ isayatu payalɛ puki poolvŋ ké. ⁹ ɪ lakɪ təmaya mɔulle kə mə tɛesi taa na í taa kɔntəyɪ. ¹⁰ Paa mə taa wei í paasəna teu kə mpi Isə yeki na pə lapv saaki-ɪ tə. Ye Isə í yelaa na pɔlv lapv saa nəyɔlv tike, pɔntv í paasəna teu na lelaa waa pə taa. ¹¹ Ye waasv latv lakɪ ɪ waasv, pə wɛɛ sɪ Isə kɔyɔɣətvtv kə ɪ teləsəyɪ yəlaa. Ye wei ɪ lakɪ təmle, pɔntv í lana toma nna Isə ha-ɪ tə, na pə tv Isə ké teeli kə Yesu Kilisiti tə. Yesu inəyɔlə teeli tv na pəsvlv kə tam tə. Ami.

Isəsele tə kɔnyəntəyɔlə

¹² Ma taapalaa mə laŋa í taa təna isəna pə mayasvɣv-meyɛ ton na ton sɪ pə naa mə waalı tə isu mpusi nəyɔlv. ¹³ Ama mə laŋa í huɔmɪ sɪ mə hika mə paa nyəm kə Kilisiti wahalanaa taa na mu təyɔ. Mpv tətəyɔ mə laŋa ká huɔmɪ kɔyaŋku pu kuli ɪ teeli tə tə. ¹⁴ Ye pa tɔvki-me isu í kev Kilisiti ifalaa tə pə tə, í nu lelen ké. Pə taya pɔlv tə, teeli Feesuyv ŋku kv ké Isə Feesuyv tə kv wɛɛkɪ mə waalı ké. ¹⁵ Pá taa tv mə taa nəyɔlvɣv kɔnyɔŋ kə yɔlvkɔlə yaa ŋmuləm yaa isayatu lapv yaa təm fav pə tə. ¹⁶ Ama ye wei ɪ təkɪ kɔnyɔŋ kə Kilisiti təŋvɣv tə, fɛɛle í taa kpa-ɪ. ɪ sa Isə ké isəna mpi pa tvna-ɪ na Kilisiti tə.

¹⁷ Huɔle waatv talaa ké, na Isə yəlaa kə pa caaləyəna təm huɔnav. Təv, ye taya Isə taaləyəna huɔnav, ɪlɛ isənayalɛ huɔle nté tii tɛəsəna waatv wei pu tala mpa pa kisa Laapaalı Kɔpaŋ kə mvɣv tə? ¹⁸ Pa ŋmaawa Isə Təm taa sɪ:

Ye meumēu kē na pə ya kupaṃa nyəəŋ,

ile awe náá tu pəəsi nyanṭonaa na asaṃaa pa təm ile?

¹⁹ Pə təə kē ye Iṣə luyū lapa si mpa pá təyə kunyəŋ, pūntonaa í lakí kupaṃtu kē m̄p̄óyó tam. Pá yelina pa təyi Nmalw wei í kaa yele lapu kē nti nti í təma si í ká la tə.

5

Iṣə kulaputu təə feŋuyū

¹ Mə taa mpa mpa pa kē Iṣə təseele səsaa təyə ma wena pəne. Ma mayamaya isəntə ma kē Iṣə təseele səsə kē. Na ma nana ma isəpəle kē Kilisiti təyə kunyəməŋ wei tə. Kuyəŋku paa kuli í teeli təə tə maa hiki ma paa nyəm kē pə taa. Nti ma wiikina-me təyole si: ² Í paasəna kaləku ŋku Iṣə yelina-me təyə teu, isu tiikilaa lakuyū tə. Í feŋ ku təə na luyū kulumuyū isu Iṣə caaki tə, pə taa wēe təlasí təm. Í lakí mə təma tətetete, pə taa wēe pəyolaya nyənuyū təə. Ama í ha mə tí təkpaṃaa kē pə lapu taa. ³ Í taa pēeki si í ŋmakələyi mpa pə cəla-me si í feŋiyi pa təə tə. Ama í wēe mpa kaləku ka nyənəyəna na ku lakí tə. ⁴ Na tiikilaa Wulaw í kəma na í kəə, ile í ká hiki mə teeli ntenuyu ŋku ku ŋmaləm ká tee kəkə kē tam tə.

⁵ Səkpema me mə nyəntu nté si mu seeki səsaa. Na mə təna təpai í pasa mə tí na í səŋna təma, pə taya pulw, pa ŋmaa Iṣə Təm taa si Iṣə yoonaa kalampaani nyéma, na í lakí kupaṃtu kē mpa pa pasəyi pa tí tə. ⁶ Ye mpu ile í pasa mə təyi Iṣə niŋ toma nyəŋ taa, na pə kəma na pə tala waatu wei í ka suwa tə, í ká kusí mə nyuyū. ⁷ Í pəti mə nəyəsēe tənaya Iṣə, pə taya pulw, í paasəyəna-me tə se.

⁸ Í nyəəsi mə tí, í taa caya yem təpoto. Pə taya pulw təə, mə kolontu dəyəw wēe kē, na í cəəki isu təyolaya wiikuyū na ka cəəki na ká pēekəyi si ká hika wei ka tayamí tə. ⁹ Í paasi na í səŋ Iṣə seew mpaav taa kē teu na í taŋi-í teu. Pə taya pulw təə, í nyi si mə taapalaa mpa pa yana antulinya tə, kunyəntəyələnaa pəne pa makəna pēlēye mpu tətəyə. ¹⁰ Í təkí kunyəŋ kē laasaya təə tə, pēlēe təna tū Iṣə wei í yaa-me si í hiki mə paa tete kē í teeli wei u teŋ tə í taa kē mə na Kilisiti mə kpentuyū təə tə, í mayamaya í ká tayəna-me ye teu təmmam. Na í ká la na í nyəə toŋ, na í ha-me ye apalutu, na í səŋsi-me ye kite nte tə təə pə kaa ciyiti-me tə. ¹¹ Í pəsuyū kəne kú wēe tam. Ami.

Kantəkaya seetu

¹² Silaasi wei ma nyənəyi isu ta taapalu kupaŋ tə uní í sənna-m na má ŋmaa-me ye takəlaya kanē. Ma caa ma səəsi-me ye apalutu na má la na í te mə taa si Iṣə tampana pēlēe təm wenna takəlaya kanē ka taa. Í təkí-yeyē niŋ naale.

¹³ Papiloni Iṣə seelaa mpa Iṣə yaawa isu í yaav-me tə pa seeme, ma pəyalw Maləki se-e-me tətə. ¹⁴ Í se-e təmayə teu na səəlyū kupaŋku na í lelí.

Isa í ha mə təna mpa Kilisiti ti təyɔ alaafəya.

TAKĒLAŸA NAALE NYĒŃKA ŃKA PIYEE NMAAWA TŌ Kutuluṭu

Isō seelaa tənaya Piyee ŋmaawa ɪ takələya naale nyēŋka kanɛ. Sɛyɛsəlaa kraɪ nyəma mpa pa ləɔlaa na pa suv Isō seelaa taa tō, mpeye ɪ yookina ɪ takələya taa. Piyee kraaləyɪ Isō seelaa kɛ Yesu mələyɪ təm na ɪ sɛyɛsəyɪ-wɛ sɪ: Ye haləna saŋa Yesu ta kənta ɪ caa kɛ sɪ pə ya yəlaa tənə nyəŋ.

Isəna pa faɣa Piyee II takələya tō:

Sɛɛtv, titite 1:1-2

Yulv wei Isō yaawa tō ɪ yaasinaa kupaama, titite 1:3-21

Piyee kuliɣi pəpətv sɛyɛsəlaa waalɪ, titite 2

Kilisiti kantəkaya kəntɛ təm, titite 3

Sɛɛtv

¹ Maja Siməŋ Piyee, Yesu Kilisiti təmlɛ tv na ɪ tillu.

Tá Isō na tá Yatv Yesu Kilisiti pa tənə siyisuyɪ na pə yele na mpa pa tɛŋ pa taa na Isō kɛ teu kɛ teitei isu ta təyɔ ma ŋmaa takələya kanɛ. ² Isō ɪ hólí-mɛyɛ pɛɛɛɛ na ɪ ha-mɛyɛ alaafəya kɛ səsəm kɛ nyəm mpi ɪ nyəma ɪ na Tacaa Yesu tō pə tō.

Isō yaav na ɪ ləsvyɪ

³ Isō inɪ ɪ isəitv tɔŋ hana-tuyv pə tənə mpi pə yeki na tó matəyənə-ɪ tō. Inɪ ɪ yekina na tə nyəŋ wei ɪ yaa-tv sɪ tó hiki ɪ mayamaya ɪ teeli na ɪ kupaantv taa kɛ ta paa nyəm tō. ⁴ Na pə tō kɛ mpi mpi ɪ suwa sɪ ɪ ká la-tv tō pə kɛ kupaampam na pə tōwa səsəm pə tv fɛɪ. Na ye ɪ hika mpi Isō suwa sɪ ɪ ká la tō, ɪɛ ɪ ká pəsi na ɪ fiti konyuləŋ isayəŋ wei ɪ ŋmakəla antulinya taa cənɛ tō ɪ nin taa na ɪ kraɣa Isō wɛɛtv. ⁵ ɪ tɛma mə taa na Isō tō, tənɛ inɪ tə nyuyv tō mayamaya kɛ ɪ ká huli teu na ɪ təkɪ yaasi kupaŋ. Yaasi kupaŋ waalɪ ɪɛna ɪ pɛɛkɪ nyəm. ⁶ Na nyəm waalɪ ɪɛna ɪ pɛɛkɪ ti təkuyv. Ti təkuyv waalɪ ɪɛna ɪ pɛɛkɪ suulu. Na suulu waalɪ ɪɛna ɪ pɛɛkɪ sɪ ɪ matəyənə Isō. ⁷ Na Isō matənav waalɪ ɪɛna ɪ pɛɛkɪ sɪ ɪ wɛɛ təma na leləŋ. Təma leləŋ waalɪ ɪɛna ɪ pɛɛkɪ sɪ ɪ sələyɪ təma. ⁸ Yaasinaa kupaama mpa pə mɔna ɪ təkɪ təyɔɛ. Ye ɪ wɛna-wɛ na pá tō səsəm, paa la-mɛyɛ kpelikpeka nyəma kɛ Tacaa Yesu Kilisiti nyəm təm taa, na ɪ kaa wɛɛ kaawaasasi. ⁹ Ama wei ɪ fɛina yaasinaa panɛ tō, ɪ tɛɛ ɪ tɛɛ kɛ ɪ naaki, na ɪ wɛɛ kɛ isu yolum. Na pə sənə-ɪ təlɛŋ sɪ pa kpiisa ɪ ləŋ isayətv.

¹⁰ Ma taapalaa, pə tō kɛ ɪ ká caalɪ mə tv na ɪ təkɪ yaav mpi Isō yaa-mɛ na ləsvyɪ mpi ɪ ləsa-mɛ təyɔ teu. Pə taya pulv, ye ɪ təkɪ

mpv, natəli tə kaa hu-meyə paa pəco. ¹¹ Mpv pu yelina na pá tuli-meyə Taca na tá Yatv Yesu Kilisiti Kawulaya tam nyəhka nəyo təyelele.

¹² Mpi pə tō ma wēe na má təhna-meyə tōm təneyə tōsuyv tōyole. ǀ tēma-təyi nyəm, haləna tampana tōm nti ǀ mwa tō ǀ pu tō tōm taa. ¹³ Ye ma wēna ma ǀse, ma hu v sǀ pə wē teu sǀ ma kvtōsuv təneyə maa tōsəyi-meyə tam na ǀ taa hēe. ¹⁴ Pə taya pulv tō, ma nyə má teu sǀ nōnō maa lu tōnvuy kusəpuyv kōne kv taa na má tēe, ǀsu Taca Yesu Kilisiti hula-m tō. ¹⁵ Maa paasəna na má yelina-meyə mpi pu tōsəyi-meyə tōm təneyə paa ma kōma na ma fēi tō.

Kilisiti teeli nalaa

¹⁶ Tampana tō ǀsəntō, pə taya mwa nna yulvlayatv lələsaa tō anəyi tə tōkaa na tō hūləna-meyə Taca Yesu Kilisiti kōntē tōh na tōh nyəntē tōm. Ama tē ná ǀ sōsōntv na ta ǀsəpēe mayamaya ké. ¹⁷ Tu wē timpǀ Taca ǀsō kusa ǀ nyuyv na ǀ ha-ǀ teeli kē waatv wei Teeli sōsō tv ǀni ǀ lapa na pə yōyōti na ǀ nu sǀ: Ma lu yv tē Pəyaya ntē ǀnē ǀni, ǀnəyi ma lanle hūlmənaa pə tu fēi. ¹⁸ Tá mayamaya tē nuna tá hkrəh kē waatv wei pə yōyōta mǀpúy hatuu ǀsōtaa ké tá na-ǀ tu wē puyv katē nyəhkv tō tō.

¹⁹ Mpv ǀni pə yelina na tō tē tá taa təkpataa na tōm nti ǀsō kuyōyōtv teləsəlaa ka kpaalaa tō. Na tē mwa mu kēna-təyi teu. Pə taya pulv tō, tē wē ké ǀsu fətəla wēv səkpetuyv taa na ǀ naaki na hali pə kō pə fe tō. Tvlmaluyv ká la na pə ná mē taa. ²⁰ Pə tənaya mpv ǀe ǀ tōsǀ sǀ yulv kaa pə sǀ na ǀ lu ǀ mayamaya ǀ tōm na ǀ seye sǀ nti pa hmaa ǀsō Tōm taa sǀ cele tu la tō tē tō. ²¹ Pə taya pulv, yulv nəkuyv tike ǀ lələsəyi cele tōm natəli. Ama Feesuyv Nəhətv tukayana-təyi yəlaa taa na pá yōyōtəyəna ǀsō nəyo.

2

Pəpətv seyesəlaa tōm

(Yuti 4-13)

¹ Hatuu ləh ǀsō kuyōyōtv teləsəlaa pəpətvnaa ka luwa yəlaa hēkv. Mpv tətəyō seyesəlaa pəpətvnaa ká lu mē hēkv taa tətō. Pəpətv seyesəh na wei ǀ kəhna wakəlvuyv tōyo paa svv seyesuyv. Na paa kisi Taca wei ǀ yapa-wē tō. Mpv ǀni pu yelina na pá kōna wakəlvuyv kē kprakaa kē pa mayamaya pa nyōh taa. ² Payale ká təhna-weyə pa tetelakasǀ mpaav hkv kv taa, na paa tvv tampana mpaav kē pa yaasi wei pá tōkaa na pá lakəna tō ǀ tō. ³ Seyesəlaa pəpətvnaa mpe paa lu tōmnaa na pá heeliyi-meyə pəyōlaya nyənvuyv tō sǀ pá tōyo mē tō. Ama pa Huvnlv sōlv tēma puv kē hatuu ləh sǀ ǀ ká la, na pa Wakəlv ná tanjaa tətēyētēyē.

⁴ Pə taya pulv tō ǀsō tá yele ǀsōtaa tillaa mpa pa wakəlaa tōyo yem. Ama ǀ pēta-weyə saləka sōsō taa ké, na pá hōka-weyə alukpala kē səkpetuyv taa sǀ pá tan Huvle wule. ⁵ ǀsō tá yele

antulinya kupaŋ ke yem. Ama i lapa na lom səsəəm waasi antulinya ine na i yəlaa asaŋaa pa tō təwasawasa. Nowee wei i lakaya tampana tənəyυ waasu tō na lelaa naatosompəyolaya tike nyəəŋ ke i yapa. ⁶ Iso kú Sətəm na Kəməə pa acaləe təm, na i wakəli-ye na kəkə. Na m̄p̄ȳȳ i h̄lənəna asaŋaa si isəna mpi pə wēe si i ká la-wē təyolə. ⁷ Ama i yapa Ləəti. Yulupaŋ ine, yəlaa asaŋaa yaasi asilima nyəŋ ka tōka-i ké na pə cəəsəȳ. ⁸ Pə taya pulu tō, yulupaŋ ine i ka wēu pa heku tō, paa kupaŋku i naakaya ké na i nuki yaasinaa asaŋaa pane, na lakasi isayasi nsi si pekəlayaa-i ké. ⁹ M̄p̄ȳȳ pə wēe mee, Tacaə nyəmna isəna mpi i ká ləsi mpa pa matəna-i təyō mayasəŋ taa, na isəna mpi i ká si asaŋaa si Kuyaku Kuhuunav wule ile i ká tu-wēyē saləka tō. ¹⁰ Pə tu kələnə mpa pa tənəȳi pa tənəŋ kunyuləŋ isayəŋ na pá footiyi Iso səsəəntu tō.

Seyesəlaa pəpətənaa pane pa ké apalaa taa apalaa ké. Timpi pa ta tala təyō pa kpaasəȳi pa ti. Paa tu see isətaa teeli nyəma na n̄ ná, pa tuuki-wēyē. ¹¹ Isətaa tillaa mayamaŋa kələnə seyəsəlaa paneyē toma na pəsuȳu, paa cakəna teeli nyəma mpeyē Tacaə isəntaa. ¹² Yəlaa pane pa laki ké isu ləmayasēe feinaa, pa wē yem ké isu pə ləlyu taale wontu si pá kpa-ti na pá ku tō. Mpi mpi pa ta cəkəna təyō pa tuuki. Pa kəŋ saalyu ke yem ké isu taale wontu. ¹³ Kunyəntəyolənaa mpa mpe pa kəŋna təyō pu te na pə ləeti-wē. Ilim na pə isələ ke pa kunyuləŋ isayəŋ kuləyənə-wē na pá laki-i na pa laŋa hēe pamm. Pa muŋuliŋina pa puŋusuŋu ké na mə na-wē i tōki mə təyənasi. Ye pa wē timpi, fēelə na tusuȳu wenna. ¹⁴ Alaa yem yem nyəma ke pa pəkəȳi tam. Paa nyəyəsəȳi isayətu lapu, na pá tūsəȳi acamaa acamaa. Pa pəyolaya nyənuȳu fei yəyətuȳu. Iso tənəsa-wēyē mpusi ké. ¹⁵ Pa yela mpaav kupaŋku ké na pá tooliyi. Posəə pəyalu Palaam ikpate ke pa tənəa. Ilə i ka sələnə liyitee na i nyi si kawalaya lapu taa ké i ká hikina-ye. ¹⁶ Ama pa kalənə-i i kaanutu tənə tō tō. Kupam, kpaŋaya alunyəŋka ŋka kaa yəyətəȳi tō ka yəyətəa isu yulu, na pə kpa Iso kuyəyətutu teləsulu ke i kumeləkulaputu nti tō tələte, na i yele lapu.

¹⁷ Yəlaa pane pa wēe ké isu hila nna a nyəəwa tō, na isu tēu piluyuu na heelimuȳu kus̄i-ku tō. Iso tēma-wēyē pa təcayalə caav ke səkpetiile anaam taa. ¹⁸ Kalampaani təm na kumelənyəntu ke pa kpaaləȳi. Yuluwēetu kunyuləŋ asilima nyəŋ ke pa tūsəyənə mpa pa lu nəənəə ké yəlaa toollaa heku tō. ¹⁹ Na pá heeliȳi pələ si paa waasi-wē na pá pəs̄i kasayampiya. Pəyēle yaasi kəwakəlu kpa mpe pa mayamaŋa ke yomlə ké. Pə taya pulu, ye mpi pə malənə yulu, i pəs̄a pə yom ké. ²⁰ Tampana tō, ye yəlaa nyəmá Tacaə na tá Yatv Yesu Kilisiti na pə ləsa-wēyē antulinya isayəŋmakəlyu taa, na pə kəə ləna antulinya tāsawēyē isayəŋmakəlyu mpi na pə kpa-wēyē yomlə, kancalaya nyəm lapa sooci na waali nyəntu. ²¹ Ye pa taa nyi tampana mpaav, sana kele na mpi pa tēma-kuȳu nyəm na pá ha kəheelitu

kupampantv nti pa teləsa-we təγə siyile tə. ²² Nti tə maγana-we tə tə lapa teitei ké isu pa tukuyv ituule təγəle si: Haγa mələa na ká təγə ka tətə. Pa sə afa təpaipai na í məli afəla taa na í tasa həntvγv.

3

Tacaa kənte təm

¹ Ma taapalaa, ma takəlaya naale nyəŋka ntə ma tu-meγe ŋmaav tə. Nti ma təssa-meγe ma takəlasí nsí sí naale sí taa tə ma caa ké sí pə tu-meγe həwεε kupana ke mə ləmaγasεε taa na í taa hεε. ² Ma caa ké sí í təssí təm nti Isə kuyəγətutv teləsəlaa nanŋ nyəma ka yəγəta hatuu ləŋ tə, na Tacaa na tá Yatv kəheelitv nti mə tillaa seγesa-me tə. ³ Kancaalaya ile í nyi teu sí yəlaa ká kuli kuyεεŋ kantəkaya nyəŋ taa mpa paa təŋ pa maγamaγa pa konyuləŋ tə, na paa wəŋ-me. ⁴ Haləna paa pəəsi-me sí: Í taa tə sí í ká məli ya? Na haləna saŋa í wε le? Ta caanaa ná kulaa kele na pεle pá sí, na tuu pa ŋmau antulinya tə í te í tεγele mpv, pəlv ta laγasi. ⁵ Isə yəγətəna hatuu ləŋ taa na pə lá isətənvγv na tetv. Ama təm tənεγe mpe pa səwə təfaa. Tetv fayana lvm, na lvm ke pa lapəna-ti. ⁶ Na pə kaasi lvm mpi pə waasəna tuu ləŋ antulinya təwasawasa na pə wakəli-í. ⁷ Kayana Isə kuyəγətutv kuləmtv nti tə suna isətənvγv na tetv, sí pu te na pə wə-təγi kəkə ke kuyəŋku paa hūvna asayaa na pá wakəli-we tə.

⁸ Ma taapalaa, natəli tə wenna pə ta muna isu í ká sə tə tə. Ntəγəle sí kuyaku kuləmvγv wε Tacaa ké isu pusi iyaya, na pusi iyaya náá wε-í isu kuyaku kuləmvγv. ⁹ Tacaa təma sí í ká la nti tə, pə taya isu í wε kaninika na tə lapv isu ləlaa hūvkuyv tə. Ama suulu ke í hūləγi-me. Mpi tə, u caa sí yəlv nəγəlv í le, paa pəntv ké awe. Ama í caa ké sí yəlaa təna í laγasi tənte kəpante.

¹⁰ Paa na mpv tə, Tacaa kuyaku kəŋ kənte ké isu ŋmulv kəŋvγv tə. Isə tənvγv ka muki yem ké kuyəŋku, na pə kəkəlvγv ká la səγəntv. Kəkə ká nyaya isətənvγv təə nyəm təna, na pu nyaya ate na í nyəm təna. ¹¹ Pə kəŋ pə tənaya wakəlvγv ke mpvγvle, ile mu nyəna ntεγe mə cakəle. Mə yaasi ká te na í hūlí sí í matəna Isə, ¹² na í taŋna Isə kuyaku, na í lv teu sí kuyaku ŋku kú tala ləŋ. Kuyəŋkuyv kəkə ká nyaya isətənvγv, na kv təə nyəm təna ká hūvna ká haŋaya. ¹³ Ama Isə təma sí í ká te na í ləsi isətənvγv kəfalvγv na tetv kəfatv, na tampana tike ká wenna pə taa. Nti tá taŋaa təγəle.

¹⁴ Ma taapalaa, pə təə ké í ká lv teu na í lá kupama ke Isə isəntaa na í taa na isayətv natələγi mə kiŋ, na mə na-í í ciiki na í taŋ kuyaku ŋku. ¹⁵ Í nyəvna Tacaa suulu na í ná, í suulu uní í yelina na pə ya mə nyəəŋ. Ta taapalv kupəŋ Pəəli ŋmaa-me na í kεεsi-meγe pə təm na ləmaγasεε nna Isə ha-í tə. ¹⁶ M'p'vγv í ŋmaaki í takəlasí təna taa ké timpí timpí í yəγətəγi təm tənε tə. Í takəlasí taa hūwεε cəkənav wε kate ke tiili tiili, ləna isəkpeεtεε nyəma na

mpa pa fei ton to pele pa keeki pa hɔwee. Na n̄p̄ȳú pa keeki Iso T̄om taa t̄amnaa lenti t̄ot̄o. Pa maɣamaɣa pa lepu ke pa t̄əŋna caav ke mpv.

¹⁷ Ma taapalaa, p̄ənent̄e m̄ə ɪse kulaa. P̄ə t̄ə ɪle í taa yelee na ȳəlaa asayaa k̄upuyusutu tolisi-me, na p̄ə k̄əə na timpi í s̄əŋaa t̄əca t̄ə p̄ə layasi-meɣe lonte. ¹⁸ Ama í w̄ee na í puki l̄əl̄ə ké T̄acaa na tá Yatv Yesu Kilisiti p̄eelee na ɪ nyəm t̄əm taa. P̄ə k̄p̄ayav saŋa haləna tam t̄ə, teeli t̄v nt̄e ɪni. Ami.

TAKƏLAYA KANCAALAYA NYƏŇKA ŇKA YOHAAŇI NMAAWA TƏ KʉTʉLʉTʉ

SeyesəŇ krai nyəŇ paɣale ka we saa wei Yohaani ņmaakaya ı takəlaya təɣ. SeyesəŇ krai nyəŇ ı taa ləŇku nté si mpi pə naaku ısentə tə pə ke ısayam ké. Mpi pu naaku təɣle kɔpam. Pə tə ké pa seyeyaya si pə ta muna Yesu í weena yulw weetu, mpi tə ı ké ıso ké. Ama Yohaani na hulaa təfoo si Yesu ké ıso, pəcə ı ké yulw, pəyele ı ké Feesuyu.

Isəna pa faya Yohaani I takəlaya tə:

Kʉtʉlʉtʉ, titite 1:1-4

Tə wee nyaaləm taa ısu ıso, titite 1:5–2:17

Kilisiti kolontu təm, titite 2:18-29

Mpi pa nyəŇna si yulw ké ıso pəyaya tə, titite 3

Tampana na pəpətu pə fayaw, titite 4:1-6

ıso ké səlbəy, titite 4:7-21

Taa təm mpi pə kələa tə, titite 5

Weesuyu təm

¹ Weesuyu Təm ke tə ņmaa-meɣe takəlaya taa cəne. Təm nti tu we kancaalaya ké, na tə nu-ti, na tə na-ti na ta ıəpee, na tə nyəni-təɣi teu, na tá niŇ tokinaa. ² Waatu wei weesuyu kʉne ku kəma tə tə na-ku. Pə tə ké tə heeliyi-me na tə kpaaliyi-meɣe weesuyu ņku ku təŇ tə ku təm. Tacaa cəlbəɣ ku wee na pə kuli-ku na pə húlí-tu. ³ Nti tə nawa na tə nuwa təɣə tá heeliyi-me tətə, si í krentəna-tuyv tá na Tacaa na ı Pəyaya Yesu Kilisiti ta krentuyv taa. ⁴ Tə ņmaa takəlaya si tə heeliyi-meɣe təm tənəɣe na tá laŇa huləmı teu.

ıso wee ké ısu kəkə səsbəŇka

⁵ Nti tə nu Yesu Kilisiti kiŇ na tə heeliyi-me təɣle si, ıso wee ké ısu kəkə səsbəŇka ka naa tə, na paa səkpetiya kai fei ı kiŇ. ⁶ Ye tə yəɣətəɣi si tá na ıso tə krentaa na pəyele na tə təŇna səkpetuyv taa ké təntə, tə ké pəpətuna ke tá yəɣətəɣa na tá kulapəle pə naale pə taa ké. ⁷ Ama ye tə təŇ tənəŇ taa ısu ıso mayamaya wev tənəŇ taa tə pə krentəyi-tuyv, na ı Pəyaya Yesu caləm kpiisiyi-tuyv ta ısayatv təna.

⁸ Ye tə yəɣətəɣi si tə wev ıəntə tə tə feina ısayatv, ta mayamaya ke tə puɣusiyi, na tampana fei tá kiŇ ke paa pəcə. ⁹ Ama ye tə heela ıso ké tá ısayatv, tə pəsəɣi na tə tu-ı naani. Pə taya pulw tə, ı təŇəɣi siyisuyu ké, ıle ı ká husı tá ısayatv na í kpiisi ta kawalası təna təpəpai. ¹⁰ Ye tə yəɣətəɣi si tə ta la ısayatv, ıso ké tə yaaku pəpətu, na tu mɣı ı təm.

2

Kilisiti kele ta sɔnlɔ

¹ Ma piya, ma ηmaa-meɣe tɔne inɔɣi si pɛ la na i taa la isayatu. Ama ye pɛ tu yelaa na nɔɣɔlv la isayatu, ile tɛ wɛna ta tɔm tayanlv ke Tacaa kinj. Inɔɣɔle Yesu Kilisiti wei i kɛ tampana tɛɣlv tɔ. ² Pɛ taya pɔlv, Yesu Kilisiti inɔɣi pa lapa kɔtaya si pɛ tayani tɔ isayatu, na pɛ taya tɔ tike tɔ isayatu, ama na yɛlaa tɔna tɔpai isayatu tɔtɔɣɔ.

³ Ye tɛ tɛɣɔɣi Isɔ kvheelitu ile tu cekɔna si tampana tɛ nyɛmɔ Isɔ. ⁴ Ye nɔɣɔlv tɔma si i nyɛmɔ Isɔ, na pɛyele pɔntu u tɛɣɔɣi i kvheelitu, pɔntu kɛ pɔpɔtu kɛ, na tampana fei i kinj. ⁵ Ama wei i tɛɣɔɣi Isɔ kuyɔɣɔtutu tɔ pɔntu sɔlɔna Isɔ na tampana tɛkpaata. Mpi pɛ yeki na tɛ nyɛɣ si tɔ na Isɔ tɛ kpɛntaa yaa tɛ ta kpɛnti tɔɣɔle. ⁶ Ye wei i yɔɣɔtaa si i na Isɔ pa kpɛntaa, pɔntu i tɛ tɔntɛ nte Yesu ka tɔma tɔ.

Kvɛsɛsutv kvfatv

⁷ Ma taapalaa, pɛ taya kvɛsɛsutv kvfatv natɔlɔɣi ma ηmaa takɔlaya si ma heeliɣi-me. Ama kvɛsɛsutv kvpɛntu nti pɛ heela-meɣe hatuu kancaalaya tɔɣɔ. Na kvɛsɛsutv kvpɛntu ntɔɣɔle tɔm nti i tɛma nuw tɔ. ⁸ Paa na mpɔ pɛ wɛ isu kvɛsɛsutv kvfatv tɔɔ kɛ ma ηmaa-meɣe takɔlaya, pɛ hɔla tɛ tampana ke Kilisiti kinj na mɛ kinj tɔtɔ. Sɛkɛtɔyɔv keelaa na tampana kɔkɔ tɛma nav tɔnyau.

⁹ Ye wei i yɔɣɔtɔɣi si i wɛ tɔnanɣ taa na pɛyele i taa kraana i yulɔtɔyɔntɔle, sɛkɛtɔyɔv ta ceta pɔntu tɔɔ se. ¹⁰ Ama ye wei i sɔlɔɣi i yulɔtɔyɔntɔle, pɔntu wɛnna tɔnanɣ taa, na pɔlv mpi pu pɛsi na pɛ tɔsi lelv na ilɛ i lɔ isayatu tɔ pɛ fei i kinj. ¹¹ Ama sɛkɛtɔyɔv nyalɔna wei inɔ i taa kraana i yulɔtɔyɔntɔle tɔ i tɔɔ. Kv taa kɛ i tɔɣ, i ta cekɔna i tɔpote. Mpi tɔ, sɛkɛtɔyɔv yulɔsa i ise tɔ se.

¹² Ma piya, pɛ husa mɛ isayatu ke Kilisiti tɔɔ tɔɣɔ ma ηmaa takɔlaya na mɔ heeliɣi-me. ¹³ Caanaa mɛ mɛ nyɛmna wei i ka wɛ hatuu kancaalaya tɔ, pɛ tɔɔ kɛ ma ηmaa takɔlaya si mɔ heeliɣi-me. Ifepiya mɛ, mɛ kɔla Isayav tɔɣɔ ma ηmaa takɔlaya si mɔ heeliɣi-me.

¹⁴ Piya, mɛ nyɛmɔ Tacaa tɔɣɔ ma ηmaa takɔlaya na mɔ heeliɣi-me. Caanaa mɛ, mɛ nyɛmɔ wei i ka wɛ hatuu pɛ kancaalaya tɔ, pɛ tɔɔ kɛ ma ηmaa takɔlaya na mɔ heeliɣi-me. Ifepiya, mɛ wɛnna tɔma, na Isɔ Tɔm cakɔ mɛ taa, na i kɔla Isayav, pɛ tɔɔ kɛ ma ηmaa-meɣe takɔlaya.

¹⁵ I taa sɔlɔ antulinya, paa mpi pɛ tu kɛ antulinya nyɛm mayamaya tɔ, i taa sɔlɔ. Ye nɔɣɔlv sɔla antulinya, pɔntu ta sɔlɔ Tacaa tɔtɔ. ¹⁶ Pɛ tɔna mpi pɛ kɛ antulinya nyɛm tɔɣɔlv, yulɔtɔyɔv konyulɔɣ isayav, na yulɔ naakɔyɔv pɔlv na pɛ isɛsɛmle kraɔ tɔ, pɛ taya Tacaa kinj ke pɛ lunaa. ¹⁷ Antulinya na pɛ tɔna mpi yɛlaa naaki i taa na pɔ nyulɔɣi tɔ pɛ tɔɣna tɛm kɛ. Ama wei i laku Isɔ luɣu nyɛntu tɔ pɔntu cakɔna tam.

Kilisiti kolontu

¹⁸ Ma piya, antulinya tem wosaa ké. I tema nuu si Kilisiti kolontu ka lu. Təv, kayana i kolontunaa mpe pa lu payale ké tənəvə. Pə təv ké tə nyəmnaa si pə wosa tem ké. ¹⁹ Yəlaa pane pa taa ké ta nyəma na tampana se, pə təv ké pa lu tá taa. M'p'og'og' me, ye paa ké tá nyəma, pa taa lu tá taa se. Ama pa lu ta taa ké si pə hólí teu si pa taa nəvəv taa ké tá nyəv na tampana.

²⁰ Ye me de Feesuyu Nanjtu wei Kilisiti tisa paa mə taa wei i təv tə inəvi í hikaa, na mpv pə yelina mə təna í nyəmá tampana.

²¹ Ye mpv pə taya isu í tá nyi tampana təvə ma ηmaa-me si má heeliyi-me. Ama isu í nyəma-ye, na í nyəmá tətə si pəpətv natəli tə fei tampana taa tə pə təv ké.

²² Aweyele pəpətv de? Wei i yəvətəvi təfoo si Yesu tá ké Kilisiti tə pəntv nté pəpətv. Na inəvəle Kilisiti kolontu. Pəntv kpeηna Taca na i Pəyaya ké na í kisi. ²³ M'p'og'og' me, ye wei í kisa Pəyaya, pəntv kisa Taca tətəvə. Na ye wei í nyəmá Pəyaya, pəntv nyəmá Taca tətəvə.

²⁴ Pə təv ké í ká la kookali na í təkí təm nti i nu hatuu kancaalaya təvə mə taa ké teu. Ye i təká wenti í nu kancaalaya təvə mə taa de mə na Pəyaya na Taca í ká kpeñti na í caya mpv.

²⁵ Kilisiti təma si i ká ha-təvə mpi təvəle weesuyu ηku kv kaa tē tə.

²⁶ Mpa pa pəekəvi si pá puyusi-me tə, pa təv ké ma ηmaa-meve tənə iní si má heeliyi-me. ²⁷ Ye me de Kilisiti tisa i Feesuyu ke mə təv ké. Na i Feesuyu wəv mə kin tə nəvəv u nəkəvi-meve natəlaví hólóg'og' tətə. Feesuyu hóləvəna-meve pə təna na tampana ke kv sevesəvi, kv sevesəvi pəpətv. Pə təv de í təv Feesuyu kuvəvesətv na mə na Kilisiti í kpeñti mpv.

²⁸ Nn ma piya, mə na Kilisiti í kpeñti na í caya mpv, na tu tū- i naani ké waatv wei i ka lu tə, tə kaa kuu feele ke i isentaa ké kvəvηku i ká kəv tə. ²⁹ I nyəmá teu si siyisuyu ke Kilisiti ná təvəvi, mpv tətəvə í ká nyi si yəlaa təna mpa pa təvəvi siyisuyu tə pa ké Iəv piya ké.

3*Iəv piya*

¹ I nyəni isəna mpi Taca səəla-tv tə i paasaa ké na í səəli-tv na halí pá yaa-tv si i piya, na tə tu ké i piya nsəvi. I tá ná mpi pə təv antulinya nyəma ta nyi-tv təvəle. Pa taa nyi Iəv təvə pa ta nyi tá.

² Ma taapalaa, kayana tə ké Iəv piya ké, de pə ta kulita isəna tu tē na tē wəv tə pə təv təkēlee na pécó. Paa na mpv tə nyəmá si Kilisiti kəv na í lu tə tu nəvəsəna-i ké, mpi tə tu ná i wəvətv. ³ Yəlaa təna mpa pa tēlaví Kilisiti ke mpv tə pá tayanəvi pa təvi na pá lá kvpama isu Yesu Kilisiti kev kvəvη tə.

⁴ Yɛlaa tɛna mpa pa laki isayatu tɔ Isɔ kusəsutu ke pa kpeesəyɛna. Pɛ taya pulu, isayatu lapu kena kusəsutu kpeesənav. ⁵ Na í nyɛmá teu si Yesu Kilisiti kɔmɔya si í ləsəyi yɛlaa isayatu na í lɔ. I mayamaya í feina isayatu ke paa pəcɔ. ⁶ Pɛ tɔɔ ké ye í na wei pa krentaa, pə cɛpa pɔntu na isayatu lapu ké. Ama ye wei í wɛɛ na í tɔɔna isayatu lapu, í ta na Yesu na í ta tu nyɛmi-í.

⁷ Ma piya í taa ye le na nɔɔlu puɔusi-mɛ. Ye wei í tɔɔyi tampɔna, pɔntu mayamaya ké tampɔna tu ké isu Yesu Kilisiti. ⁸ Ye wei í wɛɛ na í tɔɔna isayatu lapu, ulɔɔu tɛnna pɔntu. Pɛ taya pulu ulɔɔu lapɔna isayatu ke hatuu kancaalaya. Pɛ mayamaya pɛ tɔɔ təkɛm ké Isɔ Pəyaya kɔma si ka wakələyi ulɔɔu tɛma tɛnɔɔnɔɔ.

⁹ Wei í ké Isɔ pəyaya tɔ pə cɛpa-í na isayatu lapu ké. Pɛ taya pulu, í ta ke sətɔ tɔtɔ, í tɛma weesuɔu tu ke pəsuyɔ ké. Na Isɔ ke le í Caa, ilɛ í kaa pəsi na í tɔɔna isayatu lapu. ¹⁰ I naa mpi pə ye ki na pá nyɛɔ Isɔ piya na ulɔɔu nyɛnsi tɔɔlɔ. Wei í tɔɔyi tampɔna yaa í sɔɔləyi í yulɔɔyɔntɔle tɔ í ta ke Isɔ pəyaya.

Tɛma sɔɔluɔu tɔm

¹¹ Nti í nuwa hatuu kancaalaya tɔɔle si tɔ sɔɔləyi tá tɛma. ¹² Pɛ fei si tɔ la isu Kayini ka lapu tɔ, í ka ké Isayau nyɛɔ ké na í kú í neu. Na pepe tɔɔ ké í tu ku-í tɔ? I neu lakaya kusiyisim na inu í lakaya isayam tɔ pə tɔɔ ké.

¹³ Apalaa mɛ, ye antulinya yɛlaa taa kpaana-mɛ, tɔle tɔ taa la-mɛye piti. ¹⁴ Tɛ nyɛmá si tɛ lu təsətɛ ké na tɔ suw weesuɔu tɔhikile. Tɛ sɔɔla ta yulɔɔyɔntɔlenaa tɔɔ tɛ nyɛmá mpu. Wei í sɔɔləyi í lelu tɔ í wɛ sɛm taa ké, í ta luta. ¹⁵ Yulu wei í taa kpaana í yulɔɔyɔntɔle tɔ í ké yulɔkulu ké, na mɔ nyɛmá si yulɔkulu feina weesuɔu ŋku ku tɛɔ tɔ. ¹⁶ Tá tɔɔ ké Yesu Kilisiti lɔ í weesuɔu. Mpi tá nyɛmá si yulu sɔɔla í lelu tɔɔle. Ye mpu pə wɛɛ ké si taa lɔ tá weesin ke ta tɔɔntɔlenaa tɔɔ. ¹⁷ Ye yulu wɛna ke le, ilɛna í ná pə caala í yulɔɔyɔntɔle na í ta toosi í tɔm si pulu, wɛɛntu inu í pəsəyi na í tɔ si í sɔɔla Isɔ ke le? ¹⁸ Ma piya tɛ taa makɔ nɔɔsi taa ké yem ké tá tɛma sɔɔluɔu tɔm. Ama tá lakasi í húləyi tɔtɔ si tɛ sɔɔla tɛma na tampɔna.

Isɔ naani tɔyɔ

¹⁹ Mpi pu ye le na tɔ nyi si tampɔna ke tɔ tɔɔyi tɔɔle. Pu ye le na tɔ wɛɛna naani ké Isɔ isɛntaa. ²⁰ Ye pə heeliyi-tuyɔ hatuu tá lotu taa si tɛ fei teu, tɛ nyɛmá si Isɔ kɔla tá lotu taa nyɛntu tɛnaya tɔɔ na í nyɛmá pə tɛna tɛpai. ²¹ Ma taapalaa pə tɔɔ ké ye pə ta heeli-tuyɔ natələyi hatuu tá lotu taa, tɛ kaa nya Isɔ isɛntaa ke le paa pəcɔ. ²² Tɛ tɔɔyi í kɔheelitu na tɔ laki mpi í caa tɔ pə tɔɔ ké í ha-tuyɔ pə tɛna mpi tɛ səlɛmɔyi-í tɔ. ²³ Nti í tu-tu tɔɔle í Pəyaya Yesu Kilisiti tɔm muɔu na si tɔ sɔɔləyi ta tɛma isu Kilisiti tu-tu si tɔ laki tɔ. ²⁴ Ye wei í tɔɔyi Isɔ kusəsutu pɔntu krentɔna Isɔ ké na

Isò wɛ pɔntu waali. Isò ha-tuyɔ ɪ Feesuyɔ tɔɔ tɔ nyɛmá sɪ Isò wɛ tá waali.

4

Isò na Satanɪ pa feesin fayav

¹ Ma taapalaa, nyɛntɛ yɛlaa mpa sɪ Isò Feesuyɔ tii mpe pa tɔɔ tɔ í taa muɣi pa tɛna pa tɔm ke yem. ɪ tɛɛ pa waali na í ná sɪ feesuyɔ ŋku ku kɛ Isò nyɛŋku yaa ŋku. Pə taya pulɔ, Isò kuyɔɔtɔtu teləsɛlaa pɔpɔtɔnaa kupiŋ yana na antulinya. ² Isəna í ká nyəna sɪ Isò Feesuyɔ nyɛma tɔɔɔɔ, ye wei ɪ tɔŋ sɪ Yesu Kilisiti pɛsa yulɔ na tampana ɪ Isò Feesuyɔ tɔ nté. ³ Ama wei ɪ tisiyi sɪ Yesu pɛsa yulɔ na tampana tɔ Isò Feesuyɔ fɛi ɪ kin. Kilisiti kolontu nyɛŋku tɔ nté pɔntu. ɪ ká nuwa sɪ ɪ ká kɔɔ tɔ, ɪ tɛma kɔntɛ ke antulinya taa.

⁴ Ama ma piya mɛ mɛ kɛ Isò nyɛma kɛ na í kɛla Isò kuyɔɔtɔtu teləsɛlaa pɔpɔtɔnaa. Pə taya pulɔ, Feesuyɔ ŋku ku wɛ mɛ kin tɔ ku kɛla feesuyɔ ŋku ku wɛ antulinya nyɛma kin tɔ. ⁵ Antulinya yɔɔtaya ke pa yɔɔtɔyi, na antulinya nyɛma nukɪ pa tɔm ke pa kɛ antulinya nyɛma tɔ pə tɔɔ. ⁶ Ama tá ɪ, Isò tɛna tá. Na wei ɪ nyɛmá Isò tɔ ɪnɪ ɪ nukəna tá tɔm, wei ɪ ta ke Isò nyɛŋ tɔ ɪ nukɪ tá tɔm. Mpi pu yele na tɔ nyɛŋ tampana Feesuyɔ na feesuyɔ ŋku ku tolisiyi yɛlaa tɔɔɔɔ.

Isò ke sɔɔlɔyɔ

⁷ Ma taapalaa, í yele na tɔ sɔɔlɔyi tɛma, pə taya pulɔ Isò kin ke sɔɔlɔyɔ lɪnaa. Na wei ɪ sɔɔlɔyi ɪ yulɔtɔɔntɛle tɔɔɔɔ Isò pɛyaya na pɔntu nyɛmá Isò kɛ. ⁸ Ama wei ɪ sɔɔlɔyi ɪ yulɔtɔɔntɛle tɔ, pɔntu ta nyɪ Isò. Pə taya pulɔ Isò ná kɛ sɔɔlɔyɔ tɔ se. ⁹ Isò tilina ɪ Pɛyaya ikpamle ke antulinya taa sɪ tɔ ná weesuyɔ ke ka tɔɔ. Tɔɔ, mpi Isò hulənaa sɪ ɪ sɔɔla-tu tɔɔɔɔ. ¹⁰ Na isəna pə huləa sɪ sɔɔlɔyɔ tɔm tɛkpem tɔɔɔɔ timpi tá tá sɔɔlɔ Isò na ɪnɪ ɪ sɔɔlɔ-tu na í tili ɪ Pɛyaya sɪ pə hɪsɪ tá isayatu ke ka tɔɔ tɔ.

¹¹ Ma taapalaa, Isò ná tá kisi-tuyɔ mpuɔle sɔɔlɔyɔ, ɪ pə wɛɛ kɛ sɪ tá tɔtɔ taa sɔɔlɔyi mpuɔyú tá tɛma. ¹² Nɔɔɔɔ ta keesita Isò se. Ama ye tɔ sɔɔlɔyi tá tɛma, Isò wɛ tá waali kɛ na ɪ sɔɔlɔyɔ naa tá kin tɛkelekele.

¹³ Isò ha-tuyɔ ɪ Feesuyɔ tɔɔ tɔ nyɛmá sɪ tɛ kɛntəna-ɪ na ɪ wɛ tá waali. ¹⁴ Tə nana ta isəle kɛ na tɔ heeliyi tɛfoo sɪ Tacaɔ tila ɪ Pɛyaya sɪ ká la antulinya Yatɔ. ¹⁵ Ye wei ɪ yɔɔtɔyi sɪ Yesu kɛ Isò Pɛyalɔ, Isò wɛ ɪ waali kɛ na pɔntu kɛntəna-ɪ. ¹⁶ Sɔɔlɔyɔ mpi Isò sɔɔla-tu tɔ tɔ nyɛma-wɪ, na tɔ tɛma-wɪ na tá taa.

Isò kɛ sɔɔlɔyɔ tɔ kɛ, ɪ ye wei ɪ sɔɔlɔyi ɪ leɔ, pɔntu nyɛmá Isò na Isò wɛ ɪ waali. ¹⁷ Mpi pə húlɔyi sɪ ta tɛma sɔɔlɔyɔ tu fɛi pá yɔɔtɔ tɔɔɔɔ sɪ tɔ kaa nyana pulɔyɔ paa pɛcɔɔ Isò huɔle nítɛ tɔ wule. Pə taya pulɔ, isəna Yesu Kilisiti tɛma antulinya taa tɔ mpuɔyú tá tɛma. ¹⁸ Sɔɔntu sɔɔlɔyɔ ta ke sɔɔlɔyɔ. Ama sɔɔlɔyɔ mpi pə kɛ tampana

nyəm tə pə yasəxi səxəntu ké. Pə təə ké səxəntu səəlvu ta ké səəlvu kupəŋku nakuli. Pə taɣa pulu, saləka kəŋna na səxəntu.

¹⁹ Ye tá, Isə laaləna-tuɣu səəlvu iləna taa səəli-i. ²⁰ Ye nəɣəlv nəɣə taa luwa si: Ma səəla Isə. Ama ye i yulətəxəntələ, u səələxi ilé, pəntu ké pəpətu ké. Ye i ta səəli i yulətəxəntələ wei i naaki tə isənaya i ká səəli Isə wei u naaki tə? ²¹ Kusəsutu nti Kilisiti tu-tu təɣlə si: Pə wəe si ye wei i səəla Isə, pəntu í səəli i yulətəxəntələ tətəɣə.

5

Ta kəlvu ke antulinya

¹ Yulu wei i təma i taa si Yesu kéle Kilisiti tə, pəntu kəna Isə pəyaya, na ye wei i səəla piya caa, pəntu səəla piya tətəɣə. ² Tə səəlvu Isə na tə lakı i kusəsutu təɣə tə nyəma si tə səəla i piya. ³ Tə təŋəxi Isə kusəsutu təɣə pə húləxi si tə səəla Isə. Na Isə kusəsutu ta kəli-tuɣu katə. ⁴ Pə taɣa pulu təə paa Isə pəyaya ŋka ká pəsəxi na ká kəli antulinya ké. Tə təma Isə na ta taa təɣə tə kəla antulinya. ⁵ Awe pəsəxəna na í kəli antulinya, ye pə taɣa wei í təŋ i taa si: Yesu kéle Isə Pəyalu tə i paasi?

Kilisiti təə tampana hvləvu

⁶ Yesu Kilisiti kéle wei i kəmma ləm na caləm tə. Pə taɣa ləm tike ké i kəmmaa, ama na caləm tətəɣə. Na Feesuyu ləsəxəna seliya si rúpúyú pə wəe. Pə taɣa pulu Feesuyu kəna tampana tu. ⁷ Seliya nyəm wə təm tooso ké. ⁸ Feesuyu na ləm na caləm, na pə təna pə tooso isəntə u kpəsəxəna təma. ⁹ Ye yəlaa ləsəxi seliya tə muɣi. Təu, Isə nyəŋ ná kəla yəlaa nyəma təcayacaya. Isə seliya kéle wei i ləsa i Pəyaya təə tə. ¹⁰ Pə təə ké wei i təŋ Isə Pəyaya na i taa tə pəntu cəkəŋna seliya inəye hatuu i taa. Ama ye wei u təŋ i taa na Isə, pəntu yaa Isə ké pəpətu ké. Pə taɣa pulu təə, i ta mu seliya wei Isə ləsa i Pəyaya təə tə. ¹¹ Na seliya wei Isə ləsəxi təɣlə si: I ha-tuɣu weesuyu ŋku ku təŋ tə, na i Pəyaya cələna-tuɣu-ku. ¹² Ye wei i kpəntəna Pəyaya, i hika weesuyu kəne inəxi. Na wei i ta kpəntəna Isə Pəyaya tə pəntu kaa na-ku.

Weesuyu ŋku ku təŋ tə kv təm

¹³ Ma ŋmaa takəlaya na má heeli-məye rúpúyú si me mpa í təma mə taa na Isə Pəyaya tə í hika weesuyu ŋku ku təŋ təɣə. ¹⁴ Tə nyəma si ye tə sələməxi Isə ké mpi pə ké i luɣu nyəm tə, i nukı təə ké tá naani təə səsəm ke i təə. ¹⁵ Isəna mpi tə nyəm si ye tə sələməxi-i pulu i nukı tə, mpu tətəɣə tə nyəma si i haa-tuɣu mpi tə sələməxi-i tə.

¹⁶ Ye nəɣəlv nawa i taapalu na í lakı isayatu nti tu kəŋna səm tə, pə wəe si pəntu í sələməna i taapalu na Isə ké, na Isə ha-i weesuyu. Isayatu nti tu kəŋna səm təɣə ma təŋ. Isayatu nti tə kəŋna səm tə pə taɣa tələ tə təə ké ma təŋ si í sələməna. ¹⁷ Pə təna mpi pə ta

siyisi tɔ pə ké ɪsayatv ké. Ama ɪsayatv lentənaa wɛɛ na tu kəŋna səŋ.

¹⁸Tə nyəmə sɪ ɪsɔ pəyaya nakəli ka kaa wɛɛ na ká təŋna ɪsayatv lapv. Pə taya pɔlv, ɪsɔ pəyaya kentina ɪ tɔɔ, na ɪsayav kaa kɔyaya pɔlvɔv ɪ tɔɔ.

¹⁹Tə nyəmə sɪ ɪsɔ tənna-tv, na ɪsayav niŋ taa ké antulinya təna ná wɛɛ.

²⁰Tə nyəmə sɪ ɪsɔ Pəyaya kəma na ká lá na tə hii layatv sɪ tə nyɪ tampana ɪsɔ. Na ta na-ɪ na ɪ Pəyaya Yesu Kilisiti tə kɔpntaa na tɔ wɛɛ mpv. Inəɣəle tampana ɪsɔ, inəɣəle weesuyv ŋku ku tɛŋ tɔ.

²¹Ma piya, í la laakali na tuŋ.

TAKĒLAŸA NAAĒ NYĒŊKA ŊKA YOHAAŊI NMAAWA TŌ Kŭtultu

Takēlaya kanē ka taa ūē ŋmaalu ha ı təyi hətē kē sı səsə. 1 tasəyi ı takēlaya kallaa kē apalutu sı pa təŋ tampana na səəlvu. ı kpaaləyi Isə sēelaa sı pa la laakali na pəpətu sēyesəlaa. Ūēna í təkı ı takēlaya na sētu.

Isəna pa fayə Yohaani II takēlaya tə:

Tampana təŋvuvu na səəlvu, 1-6

Laakali lapu na sēyesəlaa pəpətnaa, 7-11

Sētu, 12-13

Sētu

¹ Səsə ma, má ŋmaakəna takēlaya kaneyē alv wei nyá Isə ləsaa tə, na nyá piya mpa ma səəlaa na tampana tə. Pə tayə ma tike ma səələna-me, ama pa təna mpa pa nyəmə tampana tə pa səəla-meyə. ² Pə tayə pulv təə, tampana kē tə təkaa na anəyi tu təkı tam.

³ Tacaa Isə na Tacaa inı ı Pəyalv Yesu Kilisiti pá hólı-tuvu pēelē na suulu na pá ha-tuvu alaafəya na pəcə tə hiki kucəəŋ ineyē tampana na səəlvu pə taa.

Tampana na səəlvu pə təm

⁴ Ma lanjē hóluma səsəm kē timpı ma nawa nyá piya taa lenı təkə tampana isu Tacaa tv-tv sı tə təkı tə. ⁵ Ma wiikina-ŋ alv nyá, sı tə səəlı tá təmayə. Ūē pə tayə kusəsutu kufatu natəlı tə təə kē ma ŋmaakı. Ama nti pə su-tuvu tuu kancaalaya təyələ. ⁶ Isə kusəsutu təkuvu nté səəlvu təŋvuvu, na kusəsutu nti pə su-meyə hatuu kancaalaya təyələ sı í wēēna səəlvu.

⁷ Pəpətnaa payalē yana antulinya kē, paa caa pá nu sı Yesu Kilisiti pəsa yulv tətəŋelēŋ kē tampana. Yulv wei u caa í nu mpv tə pntv kē pəpətv kē, na inəyələ Kilisiti kolontu. ⁸ Mpv tə í la laakali na mə tı, í taa yele na mə təmlē kawaaŋa le. Pu tē na pə feli-meyə kvpantv kē səsəm.

⁹ Ye wei í ŋmaana Kilisiti sēyesuvu təə sı kv ta mayə-ı, pntv na Isə pa fayaa kē. Ama ye wei ı təŋa Kilisiti sēyesuvu, pntv krentəna Tacaa na ı Pəyalv kē. ¹⁰ Ye nəyolv kəma na pə tá kē sēyesuvu kuneyə ı sēyesəyi, í taa tē pntv waalı sı í svv mə təyaya, na paa sētu mayamaya í taa sēē-ı. ¹¹ Pə tayə pulv, ye wei ı sēē-ı pə wē isu í na pntv pa pēela nəyč kē isayatu təma nna ı lakı tə a taa kē.

Tənyə nyəntv na sētu

¹² Təm nti ma wēna sı ma heeliyi-me tə tə təəwa, ūē ma nyuləyi sı maa kəə mə tēyē na má heeli-meyə-tı na nəyč na pə ha-tuvu

lanholumle səsəle. Ma kaa ηmaa-təyi kηηmaa ke takəlaya taa na ηmaalaya.

¹³ Nyá kəyə wei Iso ləsaə tətə tə, ı piya səkı-η.

TAKƏLAYA TOOSO NYƏŇKA ŇKA YOHAAŇI NMAAWA TƏ Kutulu

Apalaa mpa pa yaa si Kayusi na Temetiyusi təyə Yohaani Ňmaa i takəlaya kanə. Ama tə ta nyi pa təm ke teu. Nti Yohaani yəyətə pa təyətəle si pa təŇ tampana taa. İlena í keesəyi-tuyə apalə wei pa yaa si Tiyotəlefi tə i təm si i ké isayaw.

İsəna pa fayə Yohaani III takəlaya tə:

Yohaani ləsəyi Kayusi aseeta, 1-8

Tiyotəlefi təntə isayale, 9-10

Temetiyusi təntə kəpantə, 11-12

Səetv, 13-15

Səetv

¹ Səsə má, ma Ňmaakəna takəlaya kanəyē ma yulə kəpan Kayusi. Ma səəla-Ň səsəm ké.

² Ma taapalə kəpan, ma koolee nté si í cayana nyá ti, na pə ha-Ň tənuyv taa alaafəya isu nyá ləsaya wəv alaafəya tə. ³ Ta taapalaa tala cəne ilena pá heeli-m si í təkə tampana ké pə tu fei, isu tuu ləŇ n ka tu təkuyv-yē tə, ilena ma lanle hulumı səsəm. ⁴ İsu ma nukuyv si ma piya təŇyē tampana tə pə wə-m leleŇ ké pə tu fei.

Kayusi kəpantv

⁵ Ma taapalə kəpan, paasənav mpi í paasəna tá taapalaa haləna pə kpeŇna mʊlaa mayamaya tə n ké yulə kəpan ké. ⁶ Yəlaa panə pa puyula nyá səəlyv təm ke Yesu sēlaa təna isentaa. Hai, ma wiikina-Ň si í nyəni İsə na í səna-wəyē pa mpaav təm taa. ⁷ Kilisiti təmle lapv təyə ké pa tv mpaav, pa ta tisi si mpa pa ta nyi İsə tə pá səna-wē. ⁸ Pə mʊna Kilisiti təŇlaa ta taa təkəna yəlaa isu panə inı pa takanaa, na tə tv-wəyē niŇ ke tampana təmle nte pa lakı tə tə taa.

Tiyotəlefi na Temetiyusi pa təm

⁹ Ma Ňmaa Yesu sēlaa kpekəle ke takiliya tənyəv, na Tiyotəlefi wei i pəkəyi si pa nyənəyi-i pa səsə tə í kisi si inı i kaa mʊ ma təm. ¹⁰ Pə təyə ké ye ma kəma na má kəə maa kuli isayətəm na pəpətv təm nti i suu-tv tə tə təyə na í nu. I ta yele i nyəŇ inı se. Ta taapalaa mpa pa kəŇ təna tə u mʊyv-wē. Haləna ye mpa pa caaki si pa mʊ-wē, i kaləyənə-wəyē na í nyaasi-wē na Yesu sēlaa kpekəle taa təyənuyv.

¹¹ Ma taapalə kəpan, taa kēena isayalatv. Ama kēena kəpantv latv na í lakı. İsə tənna kəpantv latv. Ye wei u lakı kəpantv, pʊntv ta nyi İsə ké paa pəcəyə.

¹² Yəlaa təna puyuləyi Temetiyusi kəpantv ké, na ı tampana mayamaya ná ləsəyi ı nyuluyv tətə. Inəyi tá tətə tə kuliyi kahuka ke ı kəpantv tətə, na n nyəmə teu sı taa yəgətə nti, nıpyúú pə wεε.

Tənaɣa seetv

¹³ Təm nti ma wεna sı ma heeliyi-η tə tə təwəɣa, ıle ma kaa nəki na má ηmaa-təyi kəηmaa ke takəlaya taa na ηmaalaya.

¹⁴ Ama ma nyuləyi sı maa kəə na má na-η nəəəə na té cəɣa na té yəgətı.

¹⁵ Iso í ha-η alaafəya, nyá taapalaa seeki-η.

Seε paa ta taapalv wei.

TAKƏLAYA NKA YUTI NMAAWA TƏ Kutulu

Yuti takəlaya ta siyisina yulu yaa kpekəle natəli. İso səelaa tənaya pə krentaa. İle mpa pa seyesəyi pəpətu seyesəy təyə Yuti yookina i takəlaya taa. I huləyi si mpe inı paa teesəna ké isu ləy nyəma, na isətaa tillaa mpa pa kula İso təə na ilé i təyənı-we tə.

İsəna pa faya Yuti takəlaya tə:

Kutulu na seetv, 1-2

Pəpətu seyesəlaa na pa hūnnav təm, 3-16

Tampəna təyālaa i təkı pa taa təm ke teu, 17-23

İso kulum na ta waasulu Yesu pa samto, 24-25

Seetv

¹ Maya Saakı neu Yuti, Yesu Kilisiti təmle tu.

Má ħmaana takəlaya kaneyə mpa Tacaa İso yaawa na i səəli-we, na Yesu Kilisiti ná təkə-we tə.

² İso i hulı-meyə suulu, na i ha-meyə alaafəya, na i tu-meyə təma səəlvu na pə təə səsəm.

Seyesəlaa pəpətnaa

(Piye II 2:1-17)

³ Ma taapalaa, ma lūpa teu si nyuy yaru təm nti tə ké tá təna tá təm tə pə təm ke má ħmaa-me. Kəna pə caalı-m si má ħmaa-meyə takəlaya kanə na má səəsı-meyə apəlvu na i yoo İso səele nte İso ha təm kulum təə ké kpaakpa ke mpa i ti tə pə yoo. ⁴ Pə taya pulv təə, yəlaa asayaa napəli mpa pa suwa təkəv ké ta taa tə, mpe pa kəena tá İso pəele təm na pá kusəyənə pa asilima taa təntə təm nyuy, na pá kisiyi Yesu Kilisiti wei i tike təkəy i ke Tacaa na ta Səsə tə. Pa təma kpaəlvu ke İso Təm takəlaya taa ké hatuu ləy ke pa təm kuvu.

⁵ Paa na i ka təma-təyi nyəm təkpataa tə, pə wee si má tasa-meyə lentı təəsvu ke isəna Tacaa yapa İseyeli yəlaa ke İcipiti taa na pə waalı i kv mpa pa ta təmı-i na pa taa tə. ⁶ İ təəsı si isətaa tillaa mpa pa lanə ta hēna pəsvu ħku pə ha-we si pa lakəna, na pá kulı na pá yele pa mayamaya pa lona tə, İso həkə-weyē alukpala ke tam təə, na i su-weyē atə səkrətvu taa, na i tənəna kuyaku səsəəv. Ku wule ke i ká tu-weyē saləka. ⁷ İ təəsı si Sətəm na Kəməə na acaləe nna a cəəna-yē tə a yəlaa lakaya ké isu isətaa tillaa panə. Pa lakaya asilima kuləpvu ké. Pa tənaya pa tənəy kunyuləy isayəy wei i fei lapv tə. İle kəkə tam nyəħka nté pa saləka, na mpi pə lapa-weyē mpv tə pə kpaala paa wei ké təkəlekele.

⁸ Yəlaa mpa pa sɔwɔ təkɛv kɛ ɲpɔgɔ mɛ hɛkɔ tɔ mpɔ pɛ mayamaya kɛ pɛlɛ pa laki. Pa toosee nna pa toosiyi na pɔ tɛhɔyi mpɔ na pɔ laki tɔ anɪ a tɔsɔgɔna-wɛ na pɔ wakɛlɔyi pa ti, na pɔ footiyi Iɔ sɔsɔantɔ, na pɔ tɔvki isɔtaa teeli nyɔma. ⁹ Isɔtaa tillu sɔsɔ Misɛɛli ta la mpɔ. Moisi sɛpa na Misɛɛli na ɔgɔv pɔ hɔŋi na pɔ yooki tɔ, Misɛɛli ta kuli nɔgɔ na ɪ kv ɔgɔv tɔm na kutɔvɔ. Ama ɪ tɔma-ɪ kɛ si: Tacaɔ kɔ nana-ŋ. ¹⁰ Yəlaa panɛ, mpi pa ta nyi tɔ mpɔyi pa tɔvki. Na mpi pa nyɔmɔ yem kɛ pa ti isɔ taale wontu mayamaya nyɔhɔvɔ tɔ, mpi pɛ kvɔvna-wɛ tɛkpataa. ¹¹ Pa tɔm wɛ waiyo kɛ. Kayini ikpate kɛ pa tɛhɔyi, na pɔgɔlaya tɔv kɛ pa tolisa pa ti isɔ Palaam lapɔ tɔ. Isɔna mpi Kolee nɔ kɛsɛsɔna Moisi tɔ ɲpɔgɔ pa lapa, ɔlɛna pɔ wakɛli tɔnanŋanŋ. ¹² Yɛ pa wɛ mɛ tɔgɔnasɪ tɔtɔgɔlɛ, tusuyɔ wɛnna, na tɔnaya pa pɛsɔgɔna pa acima na fɛɛlɛ tu fɛi-wɛ, hiliŋ haana. Pa wɛɛ kɛ isɔ tɛv piluyuu na heelim kɔsi-kv tɔ, na isɔ tɔŋ wei paa pɛ tala ɪ lɔlvɔv ɪ lɔlvɔyi tɔ, na isɔ tɔŋ wei pa kɛsɛsɔna ɪ lila na ɪ wɔli yem tɔwɔkɔkɔ tɔ. ¹³ Pa kvlapɔvɔ lɔlvɔsɔyi fɛɛlɛ fɛi tɔma kɛ pa kiŋ kɛ isɔ tɛŋku hvla pɔɔnɔ nyɔna tɔvkvɔ kvhulaŋ tɔ. Pa wɛɛ kɛ isɔ isɔtɔlvɔnasɪ kvkɛpasɪ. Iɔ tɛma-wɛyɛ pa tɛcaɔalɛ caav kɛ sɛkɛpetiile anaam taa kɛ.

¹⁴ Atam saali kvɛlvɔvɔ naatosompɔgɔlaya nyɔŋ ntɛ Henɔki, na ɪni ɪ ka nana yəlaa panɛ pa tɔm kɛ hatuu lɔŋ na ɪ yɔgɔti si: ɪ tɔ ŋkraŋŋ na ɪ nu. Tacaɔ kɔ kɔv na ɪ kɔ kɛŋna ɪ isɔtaa tillaa nanŋ nyɔma isɔ iyisi naanɔwɔ, ¹⁵ si ɪ hvɔkɔna yəlaa tɔnaya tɔm. ɪ kɔ kv asayaa tɔna mpa pa kɛsɛsɔna Iɔ na pɔ lɔ tɔma asayɛɛ anɛ a tɔna tɔ, na isayatɔm nti kawalasɪ nyɔma mpa paa sɛɛ nɔgɔlv tɔ pa tv-ɪ tɔ pa tɔm. ¹⁶ Yəlaa panɛ, tam kɛ pa kvntɔyi na pɔ kalɔyi. Pa mayamaya pa kvnyulɔŋ kɛ pa tɛhɔyi. Kalampaanɪ tɔm kɛ pa yɔgɔtɔyi, na mpa pa kiŋ kawaaɔa wɛɛ tɔgɔ pa talɔyi.

Kantakaya kvyeŋ taa tɔma

¹⁷ Ama ma taapalaa mɛ, mu tɔsɔ nti Tacaɔ Yesu Kilisiti tillaa heela-mɛyɛ tuu lɔŋ tɔ. ¹⁸ Pa heela-mɛyɛ si: Tampɔna tɔv, kvyeŋ kvtesɛsɔŋ taa, yəlaa kɔ lu mpa pa tɛhɔyi pa kvnyulɔŋ isayɔŋ tɔ, na paa wɔŋ-mɛ. ¹⁹ Mpɛ pa yelina na fayav kɔŋ, pa yɔlvwɛɛtv ŋmakɔlɔna-wɛ, pɛ taya Iɔ Feesuyɔ. ²⁰ Ama ma taapalaa mɛ, mu sɔsɔ tɔŋ kɛ mɛ Iɔ sɛɛv kvpam nanŋ nyɔm taa kɛ tam. ɪ sɔlɔmɔna Iɔ Feesuyɔ Nanŋtv pɛsvɔv, ²¹ na ɪ sɔŋ Iɔ sɔvkvɔv tɔm taa kɛ tam na ɪ tanɔa si Tacaɔ Yesu Kilisiti ɪ ha-mɛyɛ weesuyɔ ŋku kv tɛŋ tɔgɔ ɪ kvpantɔ tɔv.

²² Sika nyɔma tɔm ɪ la-mɛyɛ pɛtɔtɛɛ. ²³ ɪ hɔ-wɛ na ɪ lɔsɪ kɔkɔ taa na ɪ ya pa nyɔŋ. Lɛlaa tɔm ɪ la-mɛyɛ pɛtɔtɛlɛ tɔtɔ na sɔgɔntɔ. Ama pɛ kɛpɔav pa wontu nti pa yɔlvwɛɛtv asilima taanaa tɔ ɪ taa tokina.

24 Iσo p̄səyɪ na í te-meɣe t̄hotile t̄na taa, na í la na í s̄əɣ ɪ
 ɪsɛntaa na í f̄eɪna kawalaya, na laɣh̄l̄m̄le kyɪ-me. 25 Ta Yatv
 Iσo wei ɪnɪ ɪ tike ɪ ké Iσo t̄o ɪ teeli na ɪ s̄s̄ɔnto na ɪ p̄s̄yɪ na ɪ toɣ
 ka we ɪp̄ȳ, ɪe p̄ə we ɪp̄ȳ saɣa taa na tam t̄ə ké Taca Yesu
 Kilisiti t̄ə. Ami.

KUKULUTU Kutulutu

Kukulutu takəlaya ŋmaalu ka we tetu nti lum cənaa na pá yaaki-ti si Patəməsi tə tə taa ké. Iso seev təə kunyontəyole ka təyənəna-i na í polo í cəəsi təna. Yesu seela kpeka naatosompəyolaya wei i ka we Asii tetu taa təyə í ŋmaawa i takəlaya. I tasa-weye apalutu si pá təkí pa taa tem na pá teeləyi. I takəlaya taa təm payale cekənav we kate ké. Mpi tə, mpi pə hvləyi yaasinaa təyə i ŋmaawa i takəlaya taa isu Yesu ke pə təna pə kancaalaya, i ké awulaa wulav, na səsaa səsə, inəyəle Yuta təyolaya, inəyəle kətəlaa kətulv. Pəcə inəyəle kətaya lwəyaya. Yesu na i nyəma paa kələna huule səsəəle waatu.

Isəna pa faya kukulutu takəlaya tə:

Yohaani ké Kilisiti tillu, titite 1:1-8

Yesu seela kpeka naatosompəyolaya takəlasí, titite 1:9–3:22

Iso na Yesu Kilisiti pa seetu, titite 4–5

Takəlaya na ka kvtaalətu naatosompəyolaya, titite 6:1–8:1

Akantee naatosompəyolaya, titite 8:2-11

Təm səsə na wontu naale, titite 8:12–13:18

Yəlaa iyisi nunəwa na nule na liyiti (144000), titite 14

Iso pááná kəpvnaa naatosompəyolaya, titite 15–16

Papiloni hotuyu na ləyov kpisuyu, titite 17–20

Iso tənuyv kufaluyv na tetu kufatu Yosalem kufalv, titite 21:1–22:5

Ma kəŋ nənəə, titite 22:6-21

Takəlaya kanə ka huwəe

¹ Takəlaya kanə ka taa keesəyənə Yesu Kilisiti kula mpi pə təə na í hólí tə. Iso yelina si í hólí i pəyalaa ke mpi pə wəe si pə kəŋ nənəə tə. Kilisiti tilina i isətəa tillu na í hólí-təyi i pəyalv Yohaani má. ² Na pə təna mpi Yohaani má, ma nawa təyə ma keesaa. Na Iso kvheelutu na tampana nna a təə Yesu Kilisiti kulaa təyolə. ³ Wei i kaləyi təm tənə, na mpa pa tv ŋkraŋŋ ke mpi pu la cele na pə yəyətə pə təm tə, na pá təkə nti pa ŋmaa cənə tə, pvnvnəa nté lelen nulaa. Pə taya pulv, mpi pə wəe si pu la mpv tə pə waatu wosaa ké.

Yesu seela kpeka naatosompəyolaya seetu

⁴ Maya Yohaani, má ŋmaakəna takəlaya ke Yesu seela kpeka naatosompəyolaya mpa me í wə Asii tetu taa tə.

Iso wei i wəe, na i ka wəe, na i ká kəə tə, í hólí-məye pəeləe na í ha-məye alaafəya. Na feesiŋ naatosompəyolaya wei i wə Iso kawulaya kumte isəntəa tə, ílé í hólí-məye pəeləe na í ha-məye alaafəya tətə. ⁵ Yesu Kilisiti wei i ké seliya tv kvpaŋ, na pə

taaləna-ı sətəa taa ké feesuɣu təcəcı na ı ké tətɔ təə awulaa wulav tə, ılı́ í hólí-meyə pəeləe na í ha-meyə alaafəya tətə.

İnı ı səələna-tu na í sí sı pá ləsi-tuyv tá ısayətu, ⁶ na ı lapa-tuyv awulumpiya sı tə la ı ləə wei ı ké ı Caa təyə təmle ısu kətəlaa. Yesu teeli na ı pəsuyv í wəe tam. Ami. ⁷ İ nyəni, ı kəŋna na ı səŋmuntv. Yəlaa təna təpai haləna pá krentəna mpa paa tula-ı pəŋ tə paa na-ı. Ate piitimnaa təna ká wii ısu pa səki. Nn, pá la mpv. Ami.

⁸ Maya Aləfa na Omeka. Tacaə ləə kawulaya tu wei ı wəe, na ı ka wəe, na ı ká kəə tə ını ı yəyətəna təfoə ké mpv.

İsəna pə lapa na Yohaani na Kilisiti tə

⁹ Mə taapəlv Yohaani má, má na-me tə təkuyv konyəŋ na tə təkuyv kawulaya na tə taŋna suulu tə, tá na Yesu tə krentaa təyə. Ma lapa ləə Təm na tampana nna a təə Yesu kulaa tə pə waasv təyə pa su-m Patəməsi. Ləm cəəna tətɔ nti tə tə taa cəne.

¹⁰ Məpəyú Tacaə kuyaku wule, Feesuɣu tənə-m. Tənaɣa ma nu pə yəyətə ma waalı na nəyə səsəyə ısu akantəle wula taka. ¹¹ Pa yəyətəyə ké sı: Nmaa takəlayə taa ké mpi n naaki tə, na ń tilina-keye Yesu seelaa kpeka naatosompəyələyə ıne: İfeesu, Simiini, Pəkam Tiyatii, Saati, Filatələfii, Layotisee.

¹² Ma pəsaa sı ma naa wei ı yəyətəyənə-m tə, ılı́ má ná wula kpatəŋ ke naatosompəyələyə wei ı təə pa musa kəkəsı təyələ.

¹³ Na ı hekv taa wə nəyəlv na í nəyəsəna yulv, na í suu capa kətayəlv, na í ləla ı həəle taa ké wula tampara. ¹⁴ İ nyəəsi hulumə laılaı ké ısu kayəlv, yaa ısu kponkromolum, na ı ıse muyi kəkə.

¹⁵ İ nəntaaləŋ muyi kəkə ké ısu pa təkuyv nyəyələyəv kuseemuyv ke kuluku kəkə səsəŋka taa na kv hoo na pá sotiti-kv tə. Na ı nəyə yuŋ kəla ısu ləm kpenyuyv na pá faləyi tə. ¹⁶ İ təkə ı niŋ ntəyəŋ taa ké ı sətəlvŋası naatosompəyələyə, na layəte nte tə wə ləŋ ke taa na waalı tə tə lukayana ı nəyə taa. İ ısentaa muyi kəkə ké ısu ilim sikuyv na pá nyaku ı sənə mpi tə. ¹⁷ Ma na-ı mpv, ılı́ na má hoti ı nəəhe tēe ısu sətə. Məpəyú ı tənə ı niŋ ntəyəŋ ke ma təə na í tə sı: Taa nyá, má kəna kancaalaya tu na kantəkaya tv. ¹⁸ Ma wəna ma weesuyv. Maa səpa, ılı́ pənente ma wəna ma weesuyv ke tam təə. Má kpilikina səm na atətənaa təcayələ ke ma niŋ taa. ¹⁹ Ye mpv tv takəlayə taa ké mpi n naa tə, paa nəəŋəə nyəntv tənə, paa pə waalı nyəntv nti tu kəə tə. ²⁰ İ sətəlvŋası naatosompəyələyə wei n ná ma təkə ma niŋ ntəyəŋ taa, na wula kpatəŋ naatosompəyələyə wei ı təə pa musa kəkəsı tə pə hóləyí mpi təyələ. İ sətəlvŋası naatosompəyələyə nté Yesu seelaa naatosompəyələyə ı sətəa tillaa, na wula kpatəŋ wei ı təə pa musa kəkəsı tə ılı́yēle Yesu seelaa naatosompəyələyə mayamaya.

2

Təm nti pa heela İfeesu Yesu seelaa kpekəle tə

¹ Nmaa takəlaya na ń heeli lfeesu Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma təkə isətɔlɔŋasi naatosompɔɔɔlaya ke ma nin ntəɔŋ taa, na ma təŋ wɔla kpatəŋ naatosompɔɔɔlaya wei ɪ tɔɔ pa mɔsa kəkəsɪ tɔ ɪ hekv taa tɔ ma yɔɔtəa si: ² Ma nyəmá pə təna mpi n lapa tɔ. Na ma nawa isəna n wɔwa tɔ, na suulu wei n təkəa tɔ. Ma nyəmá si nn caa asayaa təm. N maɔasa mpa pa yaa pa təyi tillaa, pəyele kpaɪtəko pa ta ke pɔlv tɔ, si n naa pa waali. N nawa si pa ké pəpətɔnaa ké. ³ N tɔɔa suulu na ń tɔɔo ma kɔnyɔŋ, na paa na mpɔ tɔ n ta lɔ tɔɔŋ. ⁴ Ama kɔlvmtɔ nti ma lanjɛ ta heena-ŋ tɔɔɔle si, nn tasəɣi-m sɔɔlvɔv isu hatuu kancaalaya n ka sɔɔlvɔv-m tɔ. ⁵ Tɔɔv, timpi ɪni n cələsa mpɔ tɔ tɔɔsi pə tɔɔ na ń ha nyá isayatu ke siɣile, na ń lá isu n lakaya tuu kancaalaya tɔ. Ye n ta ha nyá isayatu ke siɣile maa kɔɔ nyá kin na má kpesi nyá kəkə kprátóyó ke kv lonte taa. ⁶ Paa na mpɔ kɔlvmtɔ nti ma lanjɛ heena-ŋ tɔɔɔle si, nyá kpiisa ŋkraŋvɔv tətɔɔo Nikolai nyóma kɔlvɔtɔ nti ma kpiisa ŋkraŋvɔv tɔ.

⁷ Ye wei ɪ wena ŋkraŋŋ pɔntɔ ɪ tɔ-ɪ teu, na ɪ nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seelaa kpeka tɔ ɪɛ.

Ye mpa pa lapa kəllaa maa ha-weyɛ nɔɔo na pá tɔɔo lɔ tɔŋ taale taa weesuyu tɔvɔ pəle.

Təm nti pa heela Simiini Yesu seelaa kpekəle tɔ

⁸ Nmaa takəlaya na ń heeli Simiini Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma ké kancaalaya tɔ na kantəkaya tɔ na ma səpa na má fe tɔ, ma yɔɔtəa si: ⁹ Ma nyəmá kɔnyəməŋ wei n tɔɔaa tɔ. Ma nyəmá nyá hɔlvməŋ tɔɔ. Paa na mpɔ tampana tɔɔ isəntɔ n pilaa ké. Ma nyəmá isayatu nti mpa pa yaa pa təyi Yuta nyóma pəyele pa ta ke Yuta nyóma tɔ pa yɔɔtəyɪ nyá tɔɔ tɔ. Pa ké Satanɪ nyóma ké. ¹⁰ Taa nyana kɔnyɔŋ ŋku n ká kɔɔ na ń tɔɔo tɔ. Nyəni, ɪɔɔv ká tɔ mə taa payale ke saləka taa si ɪ maɔasəɣi-me na ɪ ná mə waali. Na kɔyeyɛ naanɔwa taa ké ɪ ká tɔɔo kɔnyɔŋ. La yɔlvɔraŋ haləna nyá səm wule, maa te na má ha-ŋ weesuyu teeli ntenuyu.

¹¹ Ye wei ɪ wena ŋkraŋŋ pɔntɔ ɪ tɔ-ɪ teu, na ɪ nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seelaa kpeka tɔ ɪɛ.

Ye mpa pa lapa kəllaa pa kaa na səm kɔleləm.

Təm nti pa heela PEEKAM Yesu seelaa kpekəle tɔ

¹² Nmaa takəlaya na ń heeli PEEKAM Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma wena layate nte tə wɛ lɔŋ ke t́áa na waali tɔ ma yɔɔtəa si: ¹³ Ma nyəmá timpi n wɛɛ tɔ, Satanɪ kawulaya tətɔɔɔle ntɛ təna. N nyɔɔna-m teu təkpaŋ, haləna waatu wei pa kv ma aseeta tɔ kɔpaŋ Antipasɪ ke mə te timpi Satanɪ ná lapa ɪ te tɔtɔ tɔ, n tɛma-m na nyá taa ké ńpóyó, n ta ye. ¹⁴ Ama kɔlvmtɔ nti ma lanjɛ ta heena-ŋ tɔɔɔle si, mpa pa təkə Palaam seɣesvɔv tɔ pa wɛ nyá te təna. Palaam ka seɣesəna Palakɪ si ɪ tusi lseyɛli nyóma

si pá tǽɣɔ tuŋ kúlalaam, na pá la asilima na pá pəsi asayaa. ¹⁵ Na mpa pa tǽka Nikolai nyéma seɣesəŋ tɔ pa wɛ nyá tɛ tǽtɔ. ¹⁶ Yele nyá isayatu nti, ye pə taɣa mpu maa kǽɔ nǽɔnǽɔ ké nyá kin na má yoonaa yǽlaa mpe na ma nǽɣɔ taa layatɛ.

¹⁷ Ye wei i wɛna ŋkraŋŋ pɔntu i to-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seɛlaa kpeka tɔ ilɛ.

Ye mpa pa lapa kǽllaa maa ha-wɛɣɛ manna kuŋmesu. Na maa ha paa pa taa wei tǽtǽɣɔ pǽlɛ kuhlulmǽlɛ nte tǽ tǽɔ pa ŋmaa hǽtɛ kɔfatɛ nte nǽɣɔlɔ ta nyi tɔ ye pə taɣa pɔntu wei paa cɛlɛ-tɛ tɔ i paasi.

Tɔm nti pa heela Tiyatii Yesu seɛlaa kpekǽle tɔ

¹⁸ Nmaa takǽlaya na ŋ heeli Tiyatii Yesu seɛlaa kpekǽle isɔtaa tillu si: Má wei ma ké Isɔ Pəyalu, na ma isɛ muɣi kǽkǽ, na ma nǽntaaləŋ tee kǽkǽ kɛ nyənənyənɪ isu nyǽɣəlɔyɔ kuɛɛmuɣu ŋku pa sotitaa tɔ, ma yǽɣɔtaa si: ¹⁹ Ma nyəmá pə tǽna mpi n lapa tɔ, ma nyəmá nyá sǽɔlɔyɔ tɔm na nyá Isɔ tǽɔ yuŋ tisuyu tɔm, na isəna n paasaa na ŋ kuɣi nyá tǽɣi tǽmlɛ lapu tǽɔ, na isəna n tǽka suulu tɔ. Ma nyəmá si nyá kulapǽlɛ nǽɔnǽɔ nyəntɛ kǽla tuu kancaalaya nyəntɛ. ²⁰ Ama kulɔmtu nti ma lanlɛ ta hɛɛna-ŋ tǽɣɔlɛ si n yela alɔ Cɛsɔpɛli na í yǽɣɔtǽɣi si Isɔ tilina inɪ si í yǽɣɔtǽɣi, pǽyɛlɛ kpaɪtǽko. I seɣesəɣi ma pǽyalaa si pá la asilima na pá tǽɣɔ tuŋ kúlalaam tɔ, i pilisiyi-wɛɣɛ. ²¹ Ma ha-i waatu si i yele i isayatu nti, ama u caa i asilima yeluyu. ²² Pə tǽɔ tɔ maa kpaɣa-i na má husi kɔnyəntǽɣɔlɛ kato tǽɔ, na maa la na mpa pa lakəna-i wasaŋkalətu tɔ pɛlɛ pá na kɔnyəŋ kɛ sǽsəm tǽtɔ. Ama ye pa yela asilima kulapɔtu nti pá na-i pa lakɪ tɔ pə paasi. ²³ Na kǽkǽlɔtu ntɛ si maa ku i piya na pǽcɔ Yesu seɛlaa tǽna nyi si maɣalɛ wei i nyəmá yulɔ lotu taa huwɛɛ na i kɔnyuləm tɔ. Maa tɛ na má fɛli paa wei ké isu i lapa tɔ.

²⁴ Pə kaasa mpa mɛ mə wɛ Tiyatii Yesu seɛlaa kpekǽle taa tǽna na í tá təŋ seɣesuyɔ isayav kɔnɛ tɔ, mə tá nyəna mpi yǽlaa pane pa yaa si Satanɪ mukaya tɛɛ mukaya nyəm tɔ, ma heeliyi-mɛ si ma kaa tasa-mɛɣɛ sǽɣəla naaləɣi sukuyɔ. ²⁵ Ama í tǽki mpi í wɛna tǽɣɔ teu tǽkɛm na haləna má kǽɔ. ²⁶⁻²⁸ Mpa paa la kǽllaa na pɔntɔnaa lakɪ mpi ma caaki haləna tənaya tɔ, maa cɛla pɔntɔnaa kɛ pəsuyɔ ŋku ma Caa ná cɛla má tɔ. Maa ha-wɛɣɛ pəsuyɔ na pá ŋmakǽləyi piitimnaa. Na paa tiiki-wɛ na nyǽɣəlɔyɔ kpátɔɣú, na pɔntɔnaa ká naŋ piitimnaa isu pa yǽkuyɔ cuyɔ nyəm tɔ. Na maa ha-wɛɣɛ tɔlɔmaluyɔ tǽtɔ.

²⁹ Ye wei i wɛna ŋkraŋŋ pɔntu í to-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seɛlaa kpeka tɔ ilɛ.

3

Tɔm nti pa heela Saati Yesu seɛlaa kpekǽle tɔ

¹ Nmaa takəlaya na ń heeli Saati Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Ma wei ma ti Isə feesiŋ naatosompəɣəlaya na isətvlonjasi naatosompəɣəlaya tə, ma yəɣətaa si: Ma nyəma pə təna mpi ń lapa tə. Ma nyəmə teu si isentəw kə n nyənəxi si n wena weesuɣu pəyele n səpaya. ² Kuli nyá naasi taa na ń la mpi pə kaasaa tə na pə nyəw ton, pə taa kəw na pə teesi səpə tənəŋŋə. Pə taya pulu, ma nawaya si nyá kulaputənaa ta te teu ke ma Isə isentaa. ³ Seɣesuyu ŋku paa seɣesa-ŋ tə təwsi ku təw. Təwsi si n ka tema seɣesuyu ŋkuyu nuw, tək-ku na ń yele nyá isayatu. Ye n ta kuli nyá naasi taa, ma kəŋi-ŋ tutuyu kə isu ŋmulu kəŋuyu tə, n kaa nyi waatu wei maa kəw tə se. ⁴ Paa na mpv nyá yəlaa mpa pa we Saati taa tə pa taa lelaa ta pilisi pa wontu se. Wontu kuhulumtu ke paa suu na má na-we tə tə. Pə taya pulu, pə muna-weye rúpúyú. ⁵ Mpa paa la kəllaa tə wontu kuhulumtu ke rúpúyú paa suu, ma kaa ku pa həla ke weesuɣu takəlaya taa. Maa yəɣəti ma Caa na i isətaa tillaa pa isentaa si pa kə ma nyəma.

⁶ Ye wei i wena ŋkpaŋŋ pəntu i tu-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seelaa kpeka tə de.

Təm nti pa heela Filateləfii Yesu seelaa kpekəle tə

⁷ Nmaa takəlaya na ń heeli Filateləfii Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma we tənəŋŋ na ma kə tampana tu, na ma təkə wulaw səsə Tafiiti saafu na ma təkəxi na nəɣəlu u pəsəxi tuluɣu, na ma tulaa nəɣəlu u pəsəxi təkuyu tə, ma yəɣətaa si: ⁸ Ma nyəmə pə təna mpi n lapa tə. Ma nyəmə si nyá toma ta təw te, paa na mpv tə n təkə ma təm na n lapa yuləpaŋ. Ma ha ikpate ke nyá isentaa na nəɣəlu kaa wakəli-te. ⁹ Satanu nyəma pəpətvnaa mpa pa yaa pa təxi Yuta nyəma, pəyele kpaitəko pa ta ke polo tə, maa lana-we. Maa caali-we na pá hənti-ŋ ate na pa se-ŋ. Rúpúyú paa nyəna si ma səwla nyá təm. ¹⁰ Isəna mpi n nuuna ma nəɣə taa təm si ń təkə suulu, na tampana n tək-i tə, ma tətə maa kenti nyá təw kə waatu wei wahala kəŋ í kəw si i mayasəxi antulinya təna taa yəlaa si i naa tə. ¹¹ Maa kəw nəwəw yoo. Mpi n wena tə təkə-wəxi teu təkem, pəcə nəɣəlu í taa kəw na í lək-i-ŋ nyá kəluɣu teeli ntenuyu. ¹² Wei i lapa kəllu təɣə maa la ma Isə təsəle səsəle akele, na pəntu kaa tasa fituyu. Maa ŋmaa i təw kə ma Isə həte na ma Isə icate nyəntə tətə, Yosalem kufalw wei i ka luna ma Isə kiŋ ke isətaa na i tii tə. Na maa ŋmaa pəntu təw tətəɣə ma həte kufate nte pa ha-m tə.

¹³ Ye wei í wena ŋkpaŋŋ pəntu í tu-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu seelaa kpeka tə de.

Təm nti pa heela Layotisee Yesu seelaa kpekəle tə

¹⁴ Nmaa takəlaya na ń heeli Layotisee Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma kə Ami, na má huləɣəna pə təna pə tampana ke teu na má kəna pə təna mpi Isə ŋmawa tə pə tu tə,

ma yəχətta sɪ: ¹⁵ Ma nyəmə pə tənə mpi n̄ lakɪ tə. Ma nyəmə sɪ nyaxale nyá, n ta niyiti pəyele n ta han̄. Ma caa ké sɪ ye n ká niyiti, niyiti, ye n ká han̄, han̄. ¹⁶ Anɪ n ta han̄ pəyele n ta niyiti, na n̄ we tətəmlɛɛ ké mpv tə, maa tə-ŋ ké. ¹⁷ N faalɔv mpv sɪ n pilaa, sɪ n wɛna ké, n ta lan̄ pulv tə, n ta nyɪ sɪ nyá təm we waiyo, na n ké konyəntv kutukutu. N hvləmaa ké, na tapakpete ke n weɛ, na n ké yvlm ké. ¹⁸ Pə təw ké ma tasəyɪ təm sɪ n̄ ya ma cəlɔχ wulanaa mpa kəkə tayanaa tə na n̄ pili. Ya tətəχə wontu kvhvlm̄tv na n̄ suu na pə waasɪ nyá tapakpete fɛɛle təw. Na n̄ ya tətəχə kəɔle na n̄ tv nyá isɛ na á kuli. ¹⁹ Pa tənə mpa ma sɔɔlaa təχə ma kaləχəna na má hən̄ pa ŋkraŋ. Ye mpv seɛsɪ isəle na n̄ yele nyá isaxatu. ²⁰ N naa ma səŋɔv nənəχə na má lakɪ kaafala, ye nəχəlv nu ma nəχə na í tvli nənəχə, maa svv pəntv tɛ na má na-ɪ tɛ kaa nyanaya. ²¹ Mpa pa lapa kəllaa maa ha-wɛyɛ mpaav na pá caɣa ma cəlɔχə ma kawulaya kumte təw isu ma lapv kəllv na má caɣa ma Caa kin̄ ke ɪ kawulaya kumte təw tə.

²² Ye wei ɪ wɛna ŋkraŋ pəntv í tv-ɪ teu, na í nu nti Feesuyv heeliyɪ Yesu seɛlaa kpeka tə ɪɛ.

4

Isətənyv taa Iso Seɛtv

¹ Pəle pə waalɪ pə tasa-m lapv isu toosee taka na má ná pə tula isətənyv taa ké nənəχə. M̄p̄yú pə yəχətəyɪ na pə seɛkɪ isu akantəle seɛkɔv tə. Maa tema-keɣɛ nuw ke hatuu ləŋ. Tənaya pə təma-m sɪ: Kra cənɛ na má hvl-ŋ nti tə weɛ sɪ tu kəw tənɛ tə waalɪ tə. ² M̄p̄yú Feesuyv tɛɛna-m kraakraa na má ná isətə tənaya kawulaya kumte, na nəχəlv caɣa tə təw. ³ ɪ sɛntaa tee kəkə ké na pə nəχəsəna isu liyitee pɛɛ ke təm naale nna a cələtəa tə. Na káyálv cəna kumte na í tee kəkə na pə nəχəsəna isu liyitee pəle kasasəŋa nyəntɛ. ⁴ Kumlee hiu na liyiti ka cəna kumte n̄tɛ, na səsaa hiu na liyiti caɣa a təw, na pá suu wontu kvhvlm̄tv na pá tema wula ntenin̄. ⁵ Kumte n̄tɛ tə tɛɛ, tɛv nyəχəsaya ŋmɛlv ŋmɛlv ké, na pə yəχətəyɪ, na tɛv hvlɪyɪ kraŋ kraŋ. Fətəlanaa səsaa naatosompəχəlaya ná mvkaya kumte isɛntaa. Fətəlanaa səsaa mpeyele Iso Feesin̄ naatosompəχəlaya. ⁶ Kumte nəχə təw, tin̄ pəna isu tɛŋku, na pə taa naa təcɛɪɛɪ isu tin̄ kvpampan̄ nəχəlv.

Pə cənav kumte luyv luyv təkram tə, weesin̄ nyəma napələyɪ liyiti mpa pa taa na pa waalɪ isɛ waasaa təwisiwisi tə, mpe pa puləna. ⁷ Kancaalaya tv nəχəsəna ké isu təχəlaya, naale nyəŋ ná nəχəsəna isu naule, tooso nyəŋ isɛntaa ná nəχəsəna yvlv. Pə yela liyiti nyəŋ tə ɪlɛ ɪ nəχəsəna ké isu həkəle səsə kvlvɔv isətəa təχə. ⁸ Weesin̄ nyəma mpe pa liyiti ké mpv tə paa pa taa wei ɪ wɛna keŋ naatoso naatoso ké, na isɛ waasa paa pa taa wei

ı taa na ı waalı təwisiwisi. Tam pa we m̄p̄ȳ na pá yooki yontu si:

Nəηη tu, nəηη tu nəηη tu

nté Tacaa Iso Toma təna tu.

I ká wee, na ı wee, na ı ká kəə.

⁹Weesin nyóma liyiti inı ı kuləyi yontu yoou sı ı taləyi na í sa na í see wei ı caya kumte təə na í we tam təə tə sı í na təmlə. ¹⁰İlena səsaa hiu na liyiti inı í həntı wei í caya m̄p̄ȳ kumte təə na í we tam təə tə ı tee, na pá see-ı, na pá kəəli pa ntenin na pá su kumte isentaa. Na pa tə sı:

¹¹Tacaa na tá Iso, teeli na samtı na toma.

Pəwe, pə m̄na-η ké.

Pə taya pulı təə,

nyá lapəna wontunaa təna tə se.

Na nyá nəkəna na pá wee na pá ha-wəyi weesuyu.

5

Iwəyaya takəlaya

¹M̄p̄ȳ ma ná takəlaya ke wei ı caya kumte təə tə ı nin taa, na pá kpila-keye kekeele na pá ηmaawa ka taa na ka waalı, na pá taala ka təə ké təm naatosompəȳlaya na p̄ tu nin. ²Na má ná isətaa tillu toη tu nəȳəlv na ílé ı kpaaləȳəna nəȳə səsaya sı: Awe nəȳəsəna í kəəli kutaalətv tənə na í həti takəlaya? ³M̄p̄ȳ pa ta na nəȳəlv wei ı ká pəsı na í həti takəlaya ηke na í wiili ka taa təȳə isətaa na tetv təə na tetv pə tee. ⁴Tənyaya ma pəla isəlv̄m ke teu, pə taya pulı təə, pa ta na nəȳəlv wei ı nəȳəsəna takəlaya ηke ka hətv̄ȳ yaa ka wiiluȳu tə. ⁵M̄p̄ȳ səsaa taa nəȳəlv təma-m sı: Taa wii. Nyəni, Yuta kpekəle taa təȳəlaya, wulav səsə Tafiiti ləlv̄ȳu taa tu, lapa kəlv̄. I pəsəyi na í kəəli kutaalətv naatosompəȳlaya inı na í həti takəlaya.

⁶M̄p̄ȳ ma ná Iwəyaya na ká səηa kumte həkv taa, na weesin nyóma liyiti na səsaa pa cəəna-ı. Ka nəȳəsəna ké isu paa kv-ke. Na ı ka wəna həη naatosompəȳlaya na ı ise ke naatosompəȳlaya nna a ké Iso feesin naatosompəȳlaya wei ı tila tetv təna taa tə. ⁷Tənyaya Iwəyaya polaa na ká mv wei ı caya kumte təə tə ı nin ntəȳəη taa ké takəlaya. ⁸Iwəyaya mv takəlaya ηkeye mpv, İlena feesin nyóma liyiti inı na səsaa hiu na liyiti inı pá həntı-ı atə. Pa təna paa wəna san̄kvn̄aa ké na wula poosiisi na sí suna tulaalv̄naa kvwəpaa mpa pa ké Iso yəlaa sələməη tə. ⁹Na pá yoo yontu kvfatv sı:

Nyá nəȳəsənana takəlaya ηke ka m̄ȳv̄
na ka təə kutaalətv kəəlv̄ȳv̄.

Pə taya pulı təə, nyaya pa kvwa,

na n yapa Iso ké yəlaa ke nyá səm taa,

ké kpeka təna taa, na nsəma təna taa,

na piitim tēna taa, na katenasī tēna taa.

¹⁰ Na n lapā-weyē awulumpiya si pá la tá

Isō ké tēmlē isū kōtōlaa,

na paa tōyo kawulaya ke atē.

¹¹ Ma tōjna m̄p̄yó nyēnyū ile ma nu isōtaa tillaa tuutuuma tōj
nté, paa wē yēlaa iyisi iyisi. Na pá sōjaa na pá cōōna kumte na

weesij nyéma na sōsaa. ¹² Na pá yoo yontu na nōyo sōsaya si:

Iwēyaya ŋka paa kōwa tō,

ŋkeye pē nēyēsōna pá ha pēsūyū na tōj

na lēmayasēē na toma na samtū na teeli na talōtū.

¹³ Na má nu tōtōyo isōtaa na tetū tōō na tetū tēē na tējku taa
nyéma, na antulinya inē i taa nyēm tēna tēpai yooki yontu si:

Yēlaa tēna í tala na pá sa

wei i caya kumte tōō tō na iwēyaya.

Pa teeli na pa pēsūyū í wēē tam.

¹⁴ Tēnaya weesij nyéma liyiti cōwa si: Ami. Uēna sōsaa náá
hēnti atē na pá sēē.

6

Kvtaalōtū

¹ Pē waali ké ma na Iwēyaya kōōla kvtaalōtū naatosompōyōlaya

in i taa kōlōmtū. M̄p̄yó ma nu weesij nyéma liyiti mpe pa taa

nōyōlū nōyo. Pē lapaya isū tēv holuyū taka, na í tōj si: Kōō. ² Ma

nyēnaya mpu ile ma ná kpayanv̄h̄l̄bmaya nté, na wei i caya ka

tōō tō i tōka tōō. M̄p̄yó pa ha-i teeli ntenuyū. I ké kōllū ké, na í

tēē si i tasēyi kōluyū tōtō.

³ Pē waali ké Iwēyaya kōōla kvtaalōtū naale nyēntū. Uēna má nu

weesij nyéma mpe pa taa naale nyēh nōyo si: Kōō. ⁴ Ma nyēnaya

lēna má ná kpayanv̄sēemaya luwa. Na pá ha ka tōō cāyalū ke

pēsūyū si í yoosi tetū tōō yēlaa tēna na pá yoo na pá kv tōma. Uēna

pá cēlē-i layatē taa layatē.

⁵ Pē waali ké Iwēyaya kōōla kvtaalōtū tooso nyēntū, na má nu

weesij nyéma tooso nyēh tōma si: Kōō. Ma nyēnaya mpu lēna

má ná kpayanvkpēetaya luwa na ka tōō cāyalū tōka sanōya ke i

nij taa. ⁶ M̄p̄yó ma nuwa isū nōyōlū nōyo taka na ka luna weesij

nyéma liyiti mpe pa hēku na ká tō si: Kuyaku kōlōmuyū tēmlē lapū

kōfēluyū nté tōyōnaya pēē kilōō kōlōm. Uēna tōyōnaya pēē lējka

ke kilōōnaa tooso ké kuyaku kōlōmuyū tēmlē. Ama pē kpayan

nim na sulōm tō, taa ke pólé.

⁷ Pē waali ke Iwēyaya kōōla kvtaalōtū liyiti nyēntū, na má nu

weesij nyéma liyiti nyēh tōma si: Kōō. ⁸ Ma nyēnaya mpu lēna

má ná kpayanv̄ atōntōtōtē taka luwa. Na pa yaa i tōō cāyalū si sēm,

na wei i h̄l̄yí sētaa tēcayalē tō ilē i tējōyi i waali. M̄p̄yó pa ha-

weyē toma ke tetū hōyōlōj liyiti t́́́́ kōlōmuyū tōō, si pá kv yēlaa

na layate na nyəɣəsɪ səsəənsɪ na kutəməŋ, na pá lá na taale wontu ku yəlaa.

⁹ Pə waali ké Iwəyaya kəəla kutaalətu kakpasɪ nyəntu. Ḿpúyú ma ná kətaya tələte tee ké mpa paa kuwa tə pa ləsasi. Iso Təm na tampana nna pa nawa na pá heeliyi-yɛ tə pə təo ké pa ku-wɛ. ¹⁰ Na pá yəɣətəyənə nəəsɪ səsəənsɪ sɪ: Tacaə nanŋ tu na tampana tu, pəlee ké n ká huuna atɛ nyəma, na pa kuɣi-tuyu isəntə tə, ń tu-wɛyɛ saləka? ¹¹ Ḿpúyú pa ha paa pa taa wei ké capa kuhulum na pá heeli-wɛ sɪ pá yele na pə́cɔ́. Pə kaasa pəcəyɔ, haləna pa taapalaa na pa təmle taa akpelenaa mpa paa ku isu pa kuɣu mpe tə pa nyuyv kəə na ku yoosi na pə́cɔ́.

¹² Pə waali ké Iwəyaya kəəla naatoso nyəntu. Ḿpúyú tetu paasaa na tə sele teu, na ilim náá məli piliŋ isu pa piisuyu puuyv tə, na isətu náá məli seev isu caləm. ¹³ Na isətulŋəsɪ náá lu isətaa na sɪ hotiyi atɛ isu heelim ciyituyu fiki tuyv na fikinaa akaa cekɪ na á hotiyi tə. ¹⁴ Na isətənyuyv keeli isu pa kpiluyv takəlaya na paa naa-ke tə. Ḿpúyú pə kpesa pə́ɔŋ tənaya ɪ lona taa na pé ləsa tetu nti lum cəənaa təyɔ tə lona taa. ¹⁵ Ate awulaa səsaa na nyuyv nyəma nyuyv nyəma na yoolaa taa səsaa na apila na pəsəlaa na yəlaa ləlaa tənə, paa yomaa paa kasayampiya pa sewa na pá ŋməli kukraməŋ taa na pə́ɔŋ sulasɪ taa. ¹⁶ Na pá təŋ pə́ɔŋ na kukraməŋ sɪ: ɪ kpəti tá təo, ɪ takɪ tá təo ké teu təkulakula na tə taa lu wei ɪ caɣa kumte təo tə ɪ isəntaa, na pé hatələnə-tu na Iwəyaya pááná tətə. ¹⁷ Pə taya pulv, pa pááná kuyaku səsəəŋku tapənə. Awe pəsəyənə na ɪ kantəli?

7

Iseyeli kpeka yəlaa nyuyv

¹ Pəle pə waali ma ná isətaa tillaa liyiti səŋa tetu ŋkulunjasɪ liyiti təo, na pá kpa sɪ tənəsɪ heelim na pá təkaa sɪ heelimaya ɪ taa fete tetu na tenku na tuyv nakuli ku təo. ² Na má ná isətaa tillu nəɣəlv ilé tətə, na ɪ luna ilim təlule təo na ɪ təkə Weesuyu tu Iso kuyusuyv. Ḿpúyú ɪ yəɣətənə nəyɔ səsəyɔ ke isətaa tillaa liyiti wei pa ha toma sɪ pá la tetu na tenku pə taa ke nanjananŋa tə sɪ: ³ ɪ taa lata isayatu ke tetu na tenku na tui pə təo, haləna tə te tá Iso pəyalaa tokuŋ taa ké yusuyv na pə́cɔ́. ⁴ Ḿpúyú pa heela-m mpa pa tokuŋ taa pa yusa Iso kuyusum tə pa nyuyv. Pa wɛ yulunyəŋ iyisi nunəwa na iyisi nule na liyiti (144000) ke Iseyeli nyəma kpeka tənə taa. ⁵ Yulunyəŋ iyisi naanəwa na naaleɣɛ (12000) pá yusa Yuta kpekəle taa. Luperŋ kpekəle taa ké iyisi naanəwa na naale (12000). Katɪ nyəntɛ ké iyisi naanəwa na naale (12000). Nefətali nyəntɛ ké iyisi naanəwa na naale (12000). Manasee nyəntɛ ké iyisi naanəwa na naale (12000). ⁷ Simiyəŋ nyəntɛ ké

iyisi naanɔwa na naale (12000). Lefii nyɛntɛ kɛ iyisi naanɔwa na naale (12000). Isakaa nyɛntɛ kɛ iyisi naanɔwa na naale (12000).
 8 Sapulɔŋ nyɛntɛ kɛ iyisi naanɔwa na naale (12000). Yosɛɛfu nyɛntɛ kɛ iyisi naanɔwa na naale (12000). Pɛncamɛ nyɛntɛ kɛ iyisi naanɔwa na naale (12000).

Yɛlaa tuutuuma taa tuutuuma

9 Pɛ waali ma nyɛnaya tɔtɔ, ɔlɛna mɔ nɔ yɛlaa kupin, nɔyɔlv kaa pɛsi na ɪ kala pa tɛna mpa paa wɛ pɛ taa tɔ. Katenasi tɛna taa na kpekɛ tɛna taa na piitim tɛna taa na nsɛma tɛna taa yɛlaa ka wɛnna. Na pɔ sɛŋa kumte na ɪwɛyaya pa isɛntaa, na pɔ suu capanaa kuhulɔmaa na pɔ tɔka pacɔntu kɛ pa nin taa. 10 Na pɔ yɔyɔtɛyɛna nɔɔsi sɔsɔnsi si: Ta ɪsɔ wei ɪ caya kumte tɔ tɔ ɪ na ɪwɛyaya pa yarɛna tɔ nyɔŋ. 11 ɪsɔtaa tillaa tɛna nɔ sɛŋaa na pɔ cɔna kumte na sɔsaa na weesin nyɛma liyiti inɪ. Mɔpɔyɔ pa hɛnta atɛ tɛnɛnɛnɛ na pɔ sɛɛ ɪsɔ. 12 Na pɔ tɔŋ si: Mɔpɔyɔ pɛ wɛɛ. Tɔ ɪsɔ tɛnna talɔtu, na teeli, na lɛmayasɛɛ, na nyana tɛmlɛ sɛɛv, na samtɔ, na pɛsɔyɔ, na toma kɛ tam tɔ. Ami. 13 Tɛnaya sɔsaa mpe pa taa nɔyɔlv pɔɔsa-m si: Yɛlaa mpa pa suu capanaa kuhulɔmaa tɔ pa kɛ mpa na lɛyɛ pa lunaa? 14 ɪlɛna mɔ cɔ-ɪ si: Ma cɛ nyɔ nyɛmna. Mɔpɔyɔ ɪ heela-m si: Mpa paa nawa kuhɔyɔŋ sɔsɔv nku tɔyɔlɛ. Pa cɔta pa capanaa kɛ na pɔ hulɛsi-wɛyɛ ɪwɛyaya calɛm taa. 15 Pɛ tɔ kɛ pa sɛŋa ɪsɔ kumte tɛɛ na pɔ laki ɪ tɔyaya taa kɛ tɛmlɛ kɛ tam tɔ. Wei ɪ caya mɔpɔyɔ kumte tɔ tɔ ɪ kɔ caya pa kin na ɪ kentiyi pa tɔ. 16 Nyɔyɔsi yaa lukɔtu kaa tasa-wɛyɛ kpaɔ. ɪlim kaa nyaya-wɛ, haŋaya nakɛli ka kaa tasa-wɛyɛ lapɔ. 17 Pɛ taya pulɔ, ɪwɛyaya nka ka wɛ kumte hɛkv tɔ nke kaa tiikiyina-wɛ, na kaa pukina-wɛyɛ weesuyɔ lɔm sɛɛlaa kin. Na ɪsɔ kɔ husi pa isɔlvɔm tɛna tɔpaɪpaɪ.

8

Kvtaalɔtu naatosompɔyɔlaya nyɛntɔ

1 ɪwɛyaya kɔma na kɔ kɔɔli kvtaalɔtu naatosompɔyɔlaya nyɛntɔ ɔlɛna pɔ su ɪsɔtaa tɛkɛtɛkɛtɛ halɛna pɔ polo ɪsu kalɛfu hɛkv taa kɛ mpu. 2 Pɛ waali kɛ ma nɔ ɪsɔtaa tillaa naatosompɔyɔlaya mpa pa sɛŋayi ɪsɔ isɛntaa tɔ. Mɔpɔyɔ pa cɛla-wɛyɛ akantɛɛ naatɔsumpɔyɔlaya. 3 Tɛnaya ɪsɔtaa tillu nɔyɔlv nɔ kɔma na ɪ sɛŋ kɔtaya tɔlatɛ na ɪ tɔka ɪ nin taa kɛ wɔla cofolo wei ɪ taa pa wɔki tulaalɔ tɔ. Mɔpɔyɔ pa cɛla-ɪ tulaalɔ kɛ sɔsɔm si ɪ kpɛnna ɪsɔ yɛlaa sɛlɛmɔyɔ na ɪ lɔ kɔtaya kɛ kɔtaya tɔlatɛ nte pa lapɛna wɔla na tɔ wɛ kumte isɛntaa tɔ tɔ tɔ. 4 ɪsɔtaa tillu wei ɪ sɛŋa ɪsɔ isɛntaa na ɪ tɔka tulaalɔ na ɪ wɔki tɔ tulaalɔ inɪ ɪ nyɔɔsi na ɪsɔ yɛlaa sɛlɛmɔv pɛ kpɛntaa kɛ na pɔ kraaki. 5 Pɛ waali kɛ ɪsɔtaa tillu kpaɔa tulaalɔnaa cofolo inɪ na ɪ haa kɔtaya tɔlatɛ tɔ kɛ mamala kɛ ɪ lɛpam na ɪ mɛŋna na ɪ pɛti-ɪ tɛtu tɔ.

Ḿpúyú tev suv hola ke kpan kpan, na pé yəgətəyɪ yem yem, na tev nyəgəsəyɪ ɲmɛɛv ɲmɛɛv, na tetu náá sele.

Akantee hɔlvɔv

⁶ Isəttaa tillaa naatosompəyɔlaya mpa pa təkka akantee naatosompəyɔlaya tɔ pɛɛ pa tayana pa təyɪ sɪ pa caa hɔlvɔv.

⁷ Ḿpúyú isəttaa tillu kancaalaya nyəɲ hula akantəɛ. Tənaɣa pə pɛta atɛyɛ tɔmpɛɛ na kəkəkə na pé sitina caləm, ɪɛna antulinya həɣəlɛɲ tooso taa həɣəlɔvɔv kɔlvɔmvɔv nyaya, na pé nyaya nyutu lɔm nyəntv təna.

⁸ Pə waalɪ ké isəttaa tillu naale nyəɲ ná hula ɪlé ɪ nyəntɛ. ɪɛna pə pɛtɪ pɔlvɔv isu pɔyɔv səsəɛɲkɔv ke tenku taa na pə mɔyɪ kəkəkə. Ḿpúyú tenku həɣəlɛɲ tooso taa həɣəlɔvɔv kɔlvɔmvɔv lɔm pəsaa caləm. ⁹ Na weesuyɔ nyəm mpi pɪ wɛ tenku taa tɔ pə tintika tooso taa kɔlvɔmtəɛ sɪ, na kpɪlɛɲ təna tintika tooso taa tintiyile kɔlvɔmtəɛ wakəlɪ.

¹⁰ Pə waalɪ ké isəttaa tillu tooso nyəɲ hula ɪ akantəɛ. Ḿpúyú isətɔlvɛɲa səsəɛɲka ɲka ka məkaya kəkəkə isu kahulaya tɔ ka kpəsaa isəttaa na ka hoti. Na pusi səsəɛnsɪ na lɔm sɛɛɛɛɛɛ pə tintika tooso taa tintiyile kɔlvɔmtəɛ tɔw ké ka nyəkkaa. ¹¹ Isətɔlvɛɲa ɲke ka hətɛ nté sɪ Nyay. Tənaɣa lɔm huwa tooso taa huɣule kɔlvɔmtəɛ lapa nyay, na yəɛɛɛɛ pəyale nyəw-wɪ ɪɛna pá sɪ.

¹² Pə waalɪ ké isəttaa tillu liyiti nyəɲ ná hula ɪlé ɪ nyəntɛ. Ḿpúyú pə hika ilim həɣəlɛɲ tooso taa həɣəlɔvɔv kɔlvɔmvɔv, na pə hika isətɔv ke ɪ həɣəlɛɲ tooso taa həɣəlɔvɔv kɔlvɔmvɔv ke mpv tətɔ, na isətɔlvɛɲasɪ tintika tooso taa ké tintiyile kɔlvɔmtəɛ. Na timpɪ timpɪ pə hika mpv tɔ pə nav sí. Ḿpúyú səkɛtɔyɔv lapa ilim taa waatɔnaa tooso taa waatɔv kɔlvɔm. Na Ḿpúyú na ahoɔ, isətɔv na isətɔlvɛɲasɪ pə yɛɛɛɛ nav ke waatɔnaa tooso taa waatɔv nəɣəlv.

¹³ Ma tasa nyəntɔyɔv tətɔ ɪɛ cəlvɔv nté hatuu isəttaa na ɪ kɔlvɔyɪ, na má nu ɪ yəgətəyɛna nəɣə səsəyɛ sɪ waiyɔ waiyɔ. Isəttaa tillaa tooso wei pə kaasaa tɔ ɪ kəɲ na ɪ hɔlvɔyɪ ɪ akantee təɣɔɛ isu atɛ yəɛɛɛ təm ká la waiyɔ te.

9

¹ Ḿpúyú isəttaa tillu kakpasɪ nyəɲ hula ɪ akantəɛ, ɪɛna má ná isətɔlvɛɲa nakəlɪ na ká kpəsəna isəttaa na ká hoti atɛ. Tənaɣa pa cɛɛɛɛ-keɣɛ lumanɲ púyú səsəɔv saafv. ² Isətɔlvɛɲa tɔla púyú ɲkɔv ɪɛna nyəɔsɪ isu kəkəkə səsəyɛ nyəɔsɪ suv liuv. Ḿpúyú nyəɔsɪ nsɪ sí kɔlvɛɛ ɪɛna sɪ kú ilim na sí təkɪ heelim. ³ Tənaɣa kɔtvɔlvɔv luna nyəɔsɪ nsɪ sɪ taa na kv ya tetv tɔw, na pé tv-kɔyɔv pəcɛka sətɔv. ⁴ Na pə kpaala-kv sɪ kú taa la kawalaya ke nyutu na tɔyɪ na kɔnyənyəm təna. Ama yəɛɛɛɛ mpa pa tokɔyɪ taa fɛɪ lɔw kɔyɔvsum tɔ pa tike. ⁵ Pə ta ha kɔtvɔlvɔv ke mpaav sɪ kú kv-wɛ. Ama sɪ naasvɔyɔv tike ke kú naasɪ-wɛyɛ isətɔnaa kakpasɪ. Kv nyasvɔyɔv wɔsɪ wɛ teitei ké isu

pæcæka. ⁶ Yælaa ka pæeki sæm ke isætɔnaa kakpasi unɪ ɪ taa si sana sæm. Ama sæm ká polo pooluɲ.

⁷ Kutolonɲ ɲku ku nəḡəsəna ké isu pa kpeeluyuu kraḡanəɲ si í tee yooou tɔḡɔ. Ku nyɔɔɲ tɔɔ ka we ké isu wɔla ntenɲ ke ku tema, na ku isentaa nəḡəsəna isu yælaa isentaa. ⁸ Ku nyɔɔsi tayalaa ké isu alaa nyɔɔsi, na ku kela we ke isu tɔḡɔlaya kela. ⁹ Ku laɲa tɔɔ caya ké isu nyəḡətu toko ke ku suuwa. Ku kuluyuu na ku kenɲ maki tɔ, ye n nuwa n tɔɲ ké si kraḡanəɲ hɔɲuyuu keekɛnaa payale na í laki kpetele kpetele si í puki yooou tɔ. ¹⁰ Ku susi na nyəmə ká isu pæcesi, na ku susi nsəɲi ku pəsəḡəna na kú la yælaa ke isayatu ke isætɔnaa kakpasi. ¹¹ Lumaɲ púyú sɔsɔɔu taa isətɔa tillu nté ku wulau sɔsɔ. Hɛpəla nyəma ná yaa-ɪ si Apatɔɲ, na Kæleeki nyəma si Apoliyɔɲ, na pə kutoluyɔ nté si wakəllu.

¹² Kancaalaya wahala teeɲa nté, pə kaasa wahalanaa naale wee pa kɔɲ.

¹³ Ḿpúyú isətɔa tillu naatoso nyəɲ hula ɪ akantəle. Tənaɲa ma nu pə yḡḡɔta kɔtaya tɔlate nte pa lapəna wɔla na tɔ we Isɔ isentaa tɔ tɔ ɲkulunɲa taa həɲ liyiti kin. ¹⁴ Isətɔa tillu naatoso nyəɲ wei ɪ tɔka akantəle tɔḡɔ pə heelaa si í hɛti isətɔa tillaa liyiti wei pa tu alukpala ke pəḡɔ sɔsaya Ifəlatɪ nḡɔ tɔ. ¹⁵ Tənaɲa pa hɛta isətɔa tillaa liyiti unɪ. Paa tɛma-weɲɛ tayanuyuu ké na pá caya si ye pə tala pənaya na isətu na kuyaku na waatu inɛɲɛ teitei ɪle pa ku yælaa tintika tooso taa tintiyile kulɔmtəle. ¹⁶ Na pa heela-m yoolaa mpa pa caya kraḡanəɲ tɔ pa nyuyuu. Paa we iyisi iyaya (1000) ke tɔm ɲmɔnuyuu (200) ke. ¹⁷ Pə lapa-m mpv isu toosee taka, na má ná kraḡanəɲ na ɪ tɔɔ cayalaa na pá we isəna mpi tɔḡɔlɔ, paa suu nyəḡətu tokonaa ké na pá seewa isu kəkɔ, na pá we pooku isu liyitee pəle na pá we kasasɔɲa isu asimti weu tɔ. Kraḡanəɲ nyɔɔɲ ka wee ké isu tɔḡɔlasɪ nyɔɔɲ, na kəkɔ na nyɔɔsi na asimti pə lukayana ɪ nɔɔsi. ¹⁸ Ḿpúyú isayatu sɔsɔɔntu tooso inɛ, kəkɔ na nyɔɔsi na asimti mpi pə lukayana kraḡanəɲ nɔɔsi tɔ, pə ku yælaa tintika tooso taa tintiyile kulɔmtəle. ¹⁹ Pə taya pulu tɔɔ, kraḡanəɲ nɔɔsi taa na ɪ susi taa ké ɪ apalɔtu ka wee. ɪ susi nəḡəsəna tɔma ká. Si wɛna nyɔɔɲ na nyɔɔɲ inəɲi si lakəna yælaa ke isayatu.

²⁰ Paa na mpv, yælaa mpa pə kaasaa tɔ, pa təna mpa wahalanaa sɔsaa panɛ pa ta ku tɔ, pa ta ye le pa mayamaya pa niɲ kulupumnaa. Pa ta ye le alɔɲaa na tuɲ wei pa lupəna wɔla na nyəḡəluuyuu kuhulɔmuyuu na nyəḡəluuyuu kuvɛɛmuyuu na pɛɛ tɔɔ na tuɲ kila ke laau. Pəyele pə tənaya mpv pu naa, pu nukɪ, pu tɔɲ. ²¹ Na yælaa mpa pə yela mpv tɔ pa ta ye le pa nyəɲ unɪ se isu, yulɔkɔle na topotopo tɛma na asilima na pa ɲmuləm.

10

Isətɔa tillu na takəlaya səkɛpelaya

¹ Pə waali ké ma ná isətaa tillu tuj tu ləlv na í luna isətaa na í tii, na pulupu isu isənmuntuyu nyala i təə na kaɣalv cəəna i nyuyv. I isəntaa wə ké isu ilim na i nəəhəe isu kəkə nsəma səsəəna kuluyv tə. ² I ka təkə i nin taa ké takiliya na ká hətəa, na í su i ntəyən nəəhəle ke tenku təə na i mpətəy nyəntə ke tetv təə. ³ Ilena í má kapuka na nəyə səsəyə isu təyələy wiikuyv tə. I tēma n̄p̄yú ka mapv lena tēv hola naatosompəyələy iní í cəna hola. ⁴ Pə tēma yəyətəy ke mpv lena má tayaní ma ti si ma n̄maaki. M̄p̄yú ma nu pə yəyətəna-m na isətaa si: Nmesí nti tēv hola naatosompəyələy iní i yəyətəa tə, taa n̄maa.

⁵ Isətaa tillu wei maa nawa na i səyā tenku na tetv pə təə tə, i kraasa i nin ntəyən na isə, ⁶ na í tuuna Isə wei i wə tam təə tə, wei i n̄ma isətənyv na pə təna mpi pə wə kv taa tə, na tetv na pə təna mpi pə wə tə taa tə, na tenku na pə təna mpi pə wə íl i taa tə, si pə fēi wule suw tətə. ⁷ Waatv wei isətaa tillu naatosompəyələy nyəy ká huli i akantəle təyə Isə ká yoosi lapv ke mpi i suwa na í təyəyí na í laki na pə n̄melaa tə. I ka tēma pə təm heeluyv ke Isə kuyəyətvtv teləsəlaa mpa pa ke i pəyalaa tə.

⁸ Pə waali ké yəyətuyv mpi pu tēma isətaa ke yəyətənav na má nu tə pə tasa-m si: Polo na n̄ mv isətaa tillu wei i səyā tenku na tetv pə təə tə i nin taa ké takiliya n̄ka ka hətə mpv tə. ⁹ M̄p̄yú ma kulaa na má polo isətaa tillu kin na má təm-i si: Cēle-m takiliya n̄ke. Tənyā i təma-m si: Mv-ke, na n̄ təyə-ke. Kaa la lelen isu tuj ke nyá nəyə taa. Ama kaa la nyāy ke nyá hiluyv taa. ¹⁰ Ma mv takiliya n̄keye isətaa tillu nin taa lena má təyə-ke. Ka lapa lelen ke ma nəyə taa isu tuj. Ama ma kəma na má li-ke lena ká lá nyāy ke ma hiluyv taa.

¹¹ M̄p̄yú pə təma-m si: Pə wəe si n ká tasa tətəyə Isə kvheelitu kraaluyv ke yələa pəyale na piitimnaa pəyale na nsəma pəyale na awulaa səsaa pəyale ké. Tə ke pa nyəntv ke.

11

Seliya nyəma naale

¹ Pə tēma təyə pə cēla-m camluyv n̄ku pa mayasəyəna na kv nəyəsəna isu kpátuyú tə. Ilena pə tə-m si: Kuli na n̄ keesi Isə təsēele səsəle na kətəyā təlātə tətə, na n̄ kala mpa pa sēe Isə ké Isə təsēele səsəle təne tə taa tə. ² Ama yelina tə waali təə taasi, taa mayasi. Pə taya pulv təə, pa yelina krai nyəma ke icatə nan̄y nyəntə ké si pēle pá yāyā-tēyē nəəhəe ke isətənaa nule na naale taa. ³ Maa kusi ma təm tampana hullaa naale mpa pa suu ləyāyā wontu nti tə wə isu fələtənaa taka tə na má tili. Paa kpaali Isə kvheelitu ke kuyēyē iyāyā na kuyēyē n̄m̄nyv na nutoso (1260) iní i taa.

⁴ Ma təm tampana hullaa naale inəyələ Olifinaa naale na fətəlanaa naale wei i səyāy katenā təna Caa isəntaa tə. ⁵ Ye

nəχəlv kulaa si i laki-weyε isayatu, kəkə lukəna pa nəəsɪ taa ké na ká kuyi pa kolontunaa. Na mpv tətəyɔ pə wεε, ye wei í kuləyi si i laki-weyε isayatu, ka kv-i kéle mpv. ⁶ Pa wena pəsuyv si pá kpa tev na kv taa nu pa Iso kvheelitu kpaalvyv waatu təna taa. Na pa wena pəsuyv tətə si pá la na lvm pəsi caləm, na tətə si pá naasi ate na wahalanaa tənaya kotokoto ké isəna mpi pa caa tə.

⁷ Pa kəŋ na pá te nti pə heela-wε təyɔ kpaalvyv ilena luman púyú səsəəv taa wontuyv kuli pa təə. Na kv kəli-wε na kú kv-wε. ⁸ Na paa həntɪ m̄púyú icate səsəəle patəma taa. Tə taa tənaya pa təma pa səsə ke səm tesika təə ké kam. Ye pə kεesa, pa yaakuyv si Sətəm na Icipiti tə, icate səsəəle nteye pa wena. ⁹ Na piitim təna na kpeka təna na nsəma təna na katerjasɪ təna taa pə yəlaa ká nyənəyi sətəa mpeye kuyεeŋ tooso na kuyaku həkɪ taa na pá hənta mpv. Pa kaa tisi si pá pi-wε. ¹⁰ Tetv təə yəlaa təna laŋle ká hεε isv yəlaa panε pa səpv tə. Paa paa teu na pá lá təmayə kvəəŋ. Pə taya pulv təə, Iso kuyəyətutv teləsəlaa panε pa naale paa paasaa ké na pá tv ate yəlaa ke wahala. ¹¹ Kuyεeŋ inɪ i tooso na kuyaku həkɪ taa kəma na pə tεε ilena weesuyv feesiŋ luna isə na í svv pa taa na pá kuli. Mpa pa təna pa na-wε tə səyəntv kpa-weyε səsəm. ¹² M̄púyú pə yəyətəna isətəa ké Iso kuyəyətutv teləsəlaa mpe pa naale si: I kpa cəne. Tənaya pa svv pulv isv isəŋmuntvyv taa na pá kpa isə, na pa kolontunaa təŋna-weyε nyənvyv ke mpv. ¹³ Təne inəyi kpakpaa ke tetv svv seluyv ke səsəm, ilena icate səsəəle həχələŋ naanəwa taa ləŋkv kutuluv hoti, na pə kú yəlaa iyisi naatosompəχəlayə (7000) ke tetv seluyv mpv tə. Səyəntv kpa yəlaa lelāa ke səsəm, ilena pá svv isətəa Iso ké teeli hav.

¹⁴ Wahala naale nyəŋ tεwəyale. Ama tooso nyəŋ ká kəna nəəŋə.

Akantəle naatosompəχəlayə nyəntε hvlvyv

¹⁵ M̄púyú isətəa tillu naatosompəχəlayə nyəŋ hvla i akantəle. Ilena pə yəyətəna isətəa na toŋ si: Pənəntaa Tacaa na i Mesii paa təkəna tetv təə ké kawulayə, na tam təə ké paa təkɪ-ke. ¹⁶ Tənaya səsaa hiu na liyiti wei i caya kumlee təə ké Iso isəntaa tə i kulaa, na í həntɪ ate na pá sεε Iso si:

¹⁷ Tacaa Iso kawulayə tv,
nyá wenna, na nyaa wenna.
Nyana təmlε ke isəna n lapv
na nyá toŋ səsəəŋ tə.

Na isəna n svv kawulayə təyəv tə.

¹⁸ Piitimnaa mukaya pááná ke səsəm.

Pənəntaa kele pə talaa si nyaa hvli nyá pááná.

Sətəa hvvnav tala mpv.

Pənəntaa kele pə talaa si n feli nyá pəyalaa

Iso kuyəyətutv teləsəlaa ke pa fəətə.

Na n feli nyá nyəma təna mpa pa nyaŋna-ŋ tə.

Paa s̄saa paa piya.
 Na p̄nentaa k̄ele p̄a tala n̄ wak̄eli m̄pa
 pa wak̄el̄ayi tetu t̄o.

¹⁹ M̄p̄ȳḡ Is̄o t̄aseele s̄s̄oale ke is̄ot̄on̄ȳȳ taa t̄ulaa, na n̄oos̄i p̄eel̄ȳȳ atakaa naaki. T̄enaya teu nȳə̄ə̄saa, na p̄ə ȳə̄ə̄t̄i, na teu holi, na tetu sele, na t̄əmp̄ee hotiyi s̄s̄əm s̄s̄əm.

12

Alv na T̄əm s̄s̄ə pa t̄əm

¹ M̄p̄ȳḡ k̄ək̄əl̄o s̄s̄ə n̄ə̄ə̄l̄u i lapa hatuu is̄ot̄aa. Alv n̄ə̄ə̄l̄u i tak̄əna ilim ke i t̄əo isu pa tak̄ȳȳȳȳ p̄uȳȳȳ t̄o, na is̄ot̄u n̄áá w̄e i n̄ə̄ə̄h̄ee t̄ee, na p̄ə l̄u is̄ot̄ul̄n̄as̄i naan̄owa na naalēȳe n̄tenuȳu na p̄ə te i nȳȳȳȳ. ² I ka puwaya t̄ətōtōtōȳo na í w̄usa l̄ul̄ȳȳ, na l̄ul̄ȳȳ k̄onȳə̄nt̄ə̄ȳle na p̄ə w̄usas̄i k̄pa-i na í s̄u k̄apusi m̄ap̄u.

³ T̄enaya k̄ək̄əl̄o l̄el̄u n̄á tasa lapu t̄ə̄ə̄ȳo is̄ot̄aa. Tum s̄s̄ə wei i s̄ewa isu k̄ək̄o t̄o i luwa, i nȳə̄ə̄h̄ w̄e naatosomp̄ə̄ȳə̄laya na i h̄ə̄h̄ ke naan̄owa, na n̄ten̄īj̄ tema paa i nȳȳȳȳȳ ηku ku t̄əo. ⁴ M̄p̄ȳḡ i paala is̄ot̄aa k̄é is̄ot̄ul̄n̄as̄i tintika tooso taa kul̄umt̄ə̄le na i suka na í p̄eti tetu t̄əo. Ilena í s̄ə̄h̄ alv is̄ent̄aa s̄i íl̄é í l̄ul̄i i p̄əȳə̄ȳa na in̄i i li. ⁵ Apal̄up̄ə̄ȳə̄ȳa ηka kaa tiiki piitimnaa t̄əna na nȳə̄ə̄l̄ȳȳȳ k̄p̄át̄ȳḡ t̄ə̄ȳo alv in̄i i l̄ul̄aa. Ilena p̄ə k̄paana i p̄əȳə̄ȳa na p̄ə p̄ona-kēȳe Is̄o na i kumte p̄ə kin̄. ⁶ Ilena alv n̄áá se na í polo w̄ul̄aya tetu taa. Is̄o ka t̄əȳana-i t̄əcaȳale ke t̄ənaya s̄i í c̄aya na p̄á t̄əo-i k̄ȳēēh̄ iȳə̄ȳa na k̄ȳēēh̄ η̄m̄on̄ȳȳ na nutoso (1260) taa.

⁷ M̄p̄ȳḡ yoou k̄ula is̄ot̄aa. Mis̄eeli na i is̄ot̄aa tillaa na t̄əm na íl̄é i is̄ot̄aa tillaa pa yookina na t̄əma. ⁸ Ama Mis̄eeli-w̄e pa k̄əla tum na p̄á t̄ə̄ə̄n̄i i na i is̄ot̄aa tillaa ke is̄ot̄aa. ⁹ Na p̄á p̄eti tum s̄s̄ə yaa Satan̄i wei i pūȳusīȳi antulinya t̄əna t̄o. I na i is̄ot̄aa tillaa ke pa k̄p̄ent̄aa na p̄á p̄eti ate.

¹⁰ M̄p̄ȳḡ ma nu p̄ə ȳə̄ə̄t̄əna is̄ot̄aa na ton̄ ton̄ s̄i: P̄ənentaa p̄ə tala Is̄o í waasi. P̄ənentaa k̄é Is̄o k̄á h̄ul̄í i kawulaya ton̄. Na p̄ənentaa k̄é i Mesii k̄á h̄ul̄í íl̄é i p̄əs̄ȳȳȳ. P̄ə t̄əȳa pul̄u t̄əo, t̄á taapalaa t̄əm suulu wei i ka s̄ə̄h̄ə̄ȳa t̄á Is̄o is̄ent̄aa na í suuki-w̄ēȳe t̄əm ke tam t̄o pa l̄əsa-i is̄ot̄aa na p̄á p̄eti. ¹¹ Iw̄əȳə̄ȳa cal̄əm ton̄ t̄əo, na tampana t̄əm n̄ti pa k̄paalaya t̄o t̄ə ton̄ t̄əo pa k̄əla-i. Paa hawa pa weesīh̄ k̄é s̄i ye s̄əm s̄əm. ¹² P̄ə t̄əo il̄e is̄ot̄on̄ȳȳ na ku taa nȳə̄ma me í paa teu. Ama ate na ten̄ku p̄ə t̄əm w̄enna waiyo. M̄pi t̄o, Īə̄ə̄ȳo s̄s̄ə luna is̄ot̄aa na í t̄ii m̄ə c̄əl̄o na í h̄əȳa p̄áán̄á ke teu, il̄e p̄ə t̄əȳa pul̄u t̄əo, i nȳə̄m̄á s̄i i w̄ule w̄usaa.

¹³ Tum k̄əma na í ná s̄i pa p̄eta-i ate, il̄ena í s̄u alv wei i ka l̄ola apal̄up̄ə̄ȳə̄ȳa t̄o i waali k̄é seu. ¹⁴ M̄p̄ȳḡ p̄ə nȳə̄sa alv ke hek̄əle s̄s̄ə k̄ēh̄ naale s̄i í kul̄i h̄unt̄u na í tala i t̄əcaȳale ke w̄ul̄aya tetu taa. T̄enaya paa t̄əo-i p̄usi tooso na p̄ənaya h̄ə̄ə̄l̄ȳȳȳ taa, na tum kaa keesi-i. ¹⁵ T̄ənaya tum t̄o lum na i n̄ə̄ə̄ȳo na p̄ə lá isu p̄ə̄ə̄ȳo s̄s̄əȳa ke

alv inu i waali si lom hola i kpaɣa-i. ¹⁶ Ama tetv waasa alv inu, tetv haa nɔɔ na tɔ li lom mpi tum ka tɔna i nɔɔ ke mpv tɔ. ¹⁷ M'pɔyɔ tum mv alv na p'áaná ke sɔsɔm, na i polo na i yooná alv piya nsi pə yelaa tɔ. M'pɛyɛ pa tɔna mpa pa tɔhɔyɛ lɔ kɔheelitu na pá tɔka teu ke tampana nna a tɔɔ Yesu kulaa tɔ. ¹⁸ Uena i polo i sɔh tɛnku nɔɔ tɔɔ.

13

Wontu naale tɔm

¹ M'pɔyɔ ma na wontuyv nakvli na kv lukəna tɛnku taa. Kv hɔh wɛ naanvwa na kv nyɔɔh ke naatosompɔɔlaya. Na ntenɔh tema paa kv hɔlvv ɔkv kv tɔɔ. Na pə ɔmaa kv nyɔɔh tɔɔ kɛ hɛte nte tɔ tɔvki lɔ tɔ. ² Wontuyv ɔkv ma na mpv tɔ kv nɔɔsəna kprou kɛ, na kv nɔɔhɛ ná nɔɔsəna wontuyv ɔkv pa yaa si wusi tɔ kv nyəna, kv nɔɔ isv tɔɔlaya nyɔhka. M'pɔyɔ tum sɔsɔ ha-kvɔv i toma na i kawulaya kumte na i pəsɔv sɔsɔɔhkv. ³ Wontuyv ɔkv kv nyɔɔh taa lɛnkv caɣa kɛ isv pɪ kv-kvɔv isayakvɔv. Ama timpi pɪ kv-kvɔv isayakvɔv ke mpv tɔ pə waawa. M'pɔyɔ antulinya tɔna pɔvula wontuyv ɔkv na pá wɛ kv waali. ⁴ Tɔnaya yelaa tɔna svv tum sɔsɔ ke sɛv kɛ i hav i pəsɔv ke wontuyv tɔ pə tɔɔ. Na pa sɛkaya wontuyv tɔtɔ na pá faalɔyɛ si: Wontuyv kvne kv taka wɛ kɛ? N ke awe na nyá na-kv i sɔh na i yoo?

⁵ M'pɔyɔ pə ha wontuyv ke mpaav na kú yɔɔtɔ kalampaani tɔm na kv tvv lɔ. Na pə ha-kvɔv pəsɔv si kv paasi na kú lá isɔtvnaa nule na naale taa. ⁶ Tɔnaya kv svv lɔ kɛ footuyv, na kv yaa i hɛte na timpi i wɛ tɔ na pa tɔna mpa pa wɛ isɔtaa tɔ na kv tvv. ⁷ Na pə ha-kvɔv mpa si kv yooná lɔ yelaa na kú kəli-wɛ. Na pə ha-kvɔv pəsɔv si kv kpiliki kpeka tɔna na piitim tɔna na nsəma tɔna yelaa na katenasi tɔna yelaa. ⁸ Ate yelaa tɔna ká sɛna-kv. Mpa pa hɔla pa ta ɔmaa lɔwəyaya ɔka pa kɔwa tɔ ka weesuyv takəlaya taa kɛ tuu antulinya kancaalaya tɔ mpe paa sɛna-kv.

⁹ Ye wei i kɛ tɔm nɪlv pɔntv i nu. ¹⁰ Ye pə tv yɪlv wei kɛ hatuu i tanah tɛ si paa təkɪ-i saləka, isv pa təkɪ-i saləka inu, pɪ saalɔyɛ. Na ye pə tv wei lɛyɛ hatuu i tanah tɛ si paa kv-i na layatɛ, isv pa kv-i na-tɛ, pɪ saalɔyɛ. Pə tɔɔ kɛ lɔ yelaa ka təkɪ suulu na pá tv lɔ kɛ naani kɛ m'pɔyɔ tam.

¹¹ M'pɔyɔ ma ná wontuyv lɛnkv na kv luna tetv tɛ. Kv hɔh wɛ naale na i nɔɔsəna iwəyaya hɔh, na kv yɔɔtaya isv tum sɔsɔ. ¹² Kv lapəna kancaalaya wontuyv pəsɔv tɔnaya kule kv isentaa. Na kv caalaya tetv na tɔ tɔ yelaa si pá sɛ kancaalaya wontuyv ɔkv pɪ kɔwa isayakvɔv na pə waa tɔ. ¹³ M'pɔyɔ wontuyv naale nyɔhkv kvne kv lapa piti tɔma sɔsɔna. Haləna kv lakaya na kəkə lukəna isɔtaa na ká tiiki atɛyɛ yelaa tɔna isentaa. ¹⁴ Pə ha-kvɔv mpaav si kú la piti tɔma nnaya kancaalaya wontuyv isentaa

tə, kʊ tolisa atə yəlaa ké na-ye. Kʊ heelaya atə yəlaa sɪ pá lu wontuɣu ŋku layate hikaa na paa na mpʊ kʊ wəna kʊ weesuɣu tə kʊ lɛsʊɣu. ¹⁵ Ulena pá há wontuɣu naale nyəŋku ŋkuɣu pəsʊɣu sɪ kʊ woso weesuɣu feesɪŋ ke kancaalaya wontuɣu lɛsʊɣu tɔɔ, na lɛsʊɣu ŋku kʊ yəɣətəɣi, na kú pəsɪ na kú kú pa təna mpa paa seeki-kʊ tɔ. ¹⁶ Ḿpúyú wontuɣu ŋku kʊ caala yəlaa təna təpai, piya na səsaa na apila na konyəntʊnaa na yomaa na kasayampiya, sɪ paa yʊsɪ paa wei ɪ niŋ ntəɣəŋ taa na ɪ tokuɣu taa. ¹⁷ Ye pa ta yʊsɪ wei ké kuyʊsum pəne, pʊntu ɪ pəsəɣi na í ya yaa í pɛɛti pʊlv. Kuyʊsum mpəɣəle wontuɣu ŋku kʊ hətɛ, yaa kʊkalətu nti tə húləɣí sɪ kʊ hətɛ tɔ.

¹⁸ Ləmayasɛɛ təhulle nté cəne. Ye wei ɪ wəna layatu pʊntu pəsəɣi na í cəkəna wontuɣu ŋku kʊ kʊkalətu, pə taɣa pʊlv tɔɔ, kʊkalətu nti tə lu yʊlv hətɛ ké. Kʊkalətu ntəɣəle nasətoso na nutoso na naatoso (666).

14

Mpa pa nyəəŋ pə yapa tə pa yontu yooʊ

¹ Ḿpúyú ma nyənaɣa, ulena má ná lʊwəyaya na ká səŋa Siyəŋ pʊɣu tɔɔ, na yəlaa iyisi nunʊwa na iyisi nule na liyiti (144000) wɛ ka cəlv, na pá ŋmaa pa tokuŋ taa ké kana ka Caa pa həla. ² Tənaɣa ma nu pə yəɣətəna isətaa na pə la yuŋ ɪsu lʊm kpeŋuɣu na pá faləɣi səsəm tɔ, ɪsu tɛv holuyuuna tɔŋ tɔ pə taka. Pə yəɣətaya na má nukɪ tɔ, pə nəɣəsəna ké ɪsu saŋku mataa kʊlvɣu pa saŋkʊnaa mapʊ na pá wiiki isəna tɔ. ³ Na yəlaa iyisi iyisi ɪnɪ ɪ səŋa ḿpúyú kumte na weesɪŋ nyəma liyiti na səsaa pa ɪsɛntaa na pá yooki lɔsɛɛle yontu kʊfatv. Yəlaa iyisi nunʊwa na iyisi nule na liyiti (144000) wei pa yapa tɛtv tɔ tɔ ɪ paasi, nəɣəlv fɛi wei ɪ pəsəɣi na í nyɪ yontu tənɛ tə yooʊ tɔ.

⁴ Mpe ɪnɪ pa ta pilisi pa tɪ na alaa, pa taɣa ḿpúyú təcʊŋŋ. Paa timpiyɪ lʊwəyaya puki, pa təŋəɣi-keɣɛ. Pə yapa-wɛɣɛ yəlaa həku taa ké sɪ pə caaləɣəna-wɛɣɛ lɔə na lʊwəyaya ke hav. ⁵ Pa ta nuna pa nəəsɪ na pəpətiya, pa fɛina taali nəɣəlv.

Isətaa tillaa tooso təm

⁶ Ḿpúyú ma na isətaa tillu lɛlv na í kʊləɣi hʊntv ke hatuu isətaa. ɪ wəna Laapaali Kʊpaŋ tam tɔɔ nyəŋ nəɣəlv sɪ ɪ kaasəɣi atə yəlaa na piitimnaa təna taa yəlaa na kpeka təna na nsəma təna na yəlaa təna. ⁷ ɪ yəɣətayana nəɣə səsəɣa sɪ: ɪ nyana lɔə na í tv-ɪ teeli. Pə taɣa pʊlv tɔɔ, pənente pə talaa ké sɪ ɪ hʊna yəlaa ke təm. Wei ɪ lapə isətənvɣv na tɛtv na tɛŋku na hila tɔ í sɛɛ ɪnɪ.

⁸ Tənaɣa isətaa tillu naale nyəŋ ná luwa kancaalaya nyəŋ waali na í təŋ sɪ: ɪ tu hotaa, Papiiloni səsə tu hotaa. ɪnɪ ɪ nyəsəna piitim təna yəlaa ke ɪ sʊlvɔm, ɪ asilima səsəna anɪ a sʊlvɔm.

⁹ Isətaa tillaa naale ɪnɪ ɪ waali ké tooso nyəŋ luwa na í yəɣətəɣəna nəɣə səsəɣa sɪ: Ye wei í sɛɛ wontuɣu ŋku na kʊ lɛsʊɣu

na í tó kv kuyusum ke í tokuyu taa yaa í nin taa tó, ¹⁰ puntu mayamaɣa ká te na í nyóo Iso solum, í pááná sósóna nyəm mpi í pəla í pááná kəpu taa na pá tá pala pə taa ké pulv tó. Í ká ná kanɣansi ke kəkə na asimti pə taa ké isətaa tillaa nanɣ nyéma na Iwəyaya pa isentaa. ¹¹ Na kəkə ŋka ka taa pa naa m̀p̀yú kanɣansi tó tam tóo ké ka nyóosi kuləyənə iso. Mpa pa see wontuyu ŋku na kv leesuyv na pa yusa-we na kv hətə kuyusum tó, m̀p̀yú pu weə tam tóo, heesuyv fei.

¹² Pə tóo ké Iso yəlaa mpa pa təŋəɣi í kəheelitu na pá nukəna Yesu ke teu tó pə weə si pá təkí suulu.

¹³ M̀p̀yú ma nuwa pə təma-m na isətaa si: Nmaa takəlaya taa si pə krayav pənentaa tó mpa pa səki Tacaa təmlə taa təyolə lelen nulaa. Ilena Feesuyu tó si: Nn, tampana ké, pa təma toŋ nyəna wena pa lapa tó, pə tala pa heesi. Pə taya pulv, kupantu nti pa lakaya tó nti tə təŋəyənə-we.

Kumtv tate

¹⁴ Ma nyənəa tətə ile ma ná isəŋmuntuyv kuhulumuyv nté, na nəyolv caya kv tóo, na puntu nəyəsənə yulv, na wula ntenuyu tema í nyuyv, na í nin taa ké lemse ləŋ nyəŋ. ¹⁵ M̀p̀yú isətaa tillu lelv luna Iso təseele sósóole taa na í yəyətəna wei í caya isəŋmuntuyv tó tó na nəyó sósóya si: Kraya nyá lemse na í kú, kumtv talaa ké. Tetv puwa tó, kumtv talaa ké. ¹⁶ Tənyaya wei í caya isəŋmuntuyv tó tó í tv í lemse ké tetv tóo, ilena pá kú tetv tóo.

¹⁷ Na isətaa tillu lelv náa luna isətənyuyv taa Iso təseele sósóole taa na íle í təkə lemse ləŋ nyəŋ tətə.

¹⁸ M̀p̀yú isətaa tillu lelv wei íle í wena pəsyuv ke kəkə tóo tó í luna kətaya təlate na í kóo. Ilena í yəyətəna isətaa tillu wei í təkə lemse ləŋ nyəŋ tó na nəyó sósóya si: Kraya nyá lemse na í kóolí tetv tóo leseŋ tukun, í puwaya. ¹⁹ Tənyaya isətaa tillu tv í lemse na í kóolí tetv tóo leseŋ tukun, na í peti-í Iso pááná sósóna leseŋ tənyaasəle taa. ²⁰ Ilena pá nyaasi leseŋ ke icate waalı ké tənyaasəle taa, na caləmyuv luna tənyaasəle tənə na kv kpe kpokpokpo na pá polo isu kiloməetələnəa ŋmuntuyv na nuwəwa (300), na pə luma isu məetəli kulvm na həyolvuyv.

15

Kantəkaya naasuyv

¹ M̀p̀yú ma ná isətənyuyv taa ké kəkəlv nəyolv íle tətə. Í təwəya na í təm we ha. Isətaa tillaa naatosompəyolaya təkəna kənaasənəm ke təm naatosompəyolaya. Mpəyi pə teesəyənə naasənəv ile pə tema. Na kantəkaya nyəntv tənəyɛ Iso ná tu yekina m̀p̀yú í pááná.

² M̀p̀yú ma ná tin pə isu tənku, na í na kəkə pə sitaa. Na má ná tətəyó mpa paa kəla wontuyu na kv leesuyv na ŋku kv kəkəlvətu

nté kv hətə tə. Pa səŋa tinj wei ı pə mpv isu tenku tə ı nəɣə, na pá təkə san̄kənaa mpa İso cəla-wə tə. ³Na pá yooki İso təmlə tu Moisi yontu na İwəyaya nyəntu si:

Tacaa İso kawulaya tu,
nyá təma kulapəe təw wə səɣəntu,
na a təm wə piti.

Piitimnaa təna təpai wulav.
Mpi n suwa na ń tən̄ɣi na ń lakı tə,
pə siyisaa na pə wəna tampana.

⁴Tacaa, wei ı kaa nyana-ŋ tə pəntu wəe?
Awe ká kisina-ŋ teeli tɣv?

Pə taya pəlv, nyá tike n wəna tən̄aŋ.
Piitimnaa təna yəlaa ká tɛ na pá kəw,
na pá lunj nyá tɛɛ na pá sɛɛ-ŋ.

Pə taya pəlv, pə kula nyá kulaputu
kəpantu təw kə na pə hólı təkəlee.

⁵ Pəle pə waalı kə ma ná isətaa İso təsɛɛle səsəwle tulaa,
na tə taa kə cokəle nte tə hólɣı si İso wəe tə. ⁶ M̄p̄ɣy
isətaa tillaa naatosomp̄ɣəlaya wei ı ka təkə kənaasənam təm
naatosomp̄ɣəlaya ını tə pa lu İso təsɛɛle səsəwle nte tə taa. Na
pá suu kpon̄kpontu toŋ nyəntu wontu kəhuləmtu na té mɣı
kəkə kə nyənənyəni, na pá ləla pa laŋa taa kə wula tampanaa.
⁷ Tən̄aya weesin̄ nyəma liyiti ını ı taa nəɣəlv ı cəla isətaa tillaa
naatosomp̄ɣəlaya ınəɣı wula kəpənaa kə naatosomp̄ɣəlaya, na
pá suna İso wei ı wə tam təw tə ı pááná. ⁸ M̄p̄ɣy İso teeli na ı
toma pə nyaləna İso təsɛɛle səsəwle təkəmm. Nəɣəlv ta pəsi na í
suu İso təsɛɛle səsəwle taa, haləna isətaa tillaa yoosi kənaasənam
təm naatosomp̄ɣəlaya ını na pəcó.

16

İso pááná mɣv təm

¹ M̄p̄ɣy ma nu pə yəɣətəna isətaa tillaa naatosomp̄ɣəlaya na
nəɣə səsəɣa kə İso təsɛɛle səsəwle taa si: ı polo na í pəli İso pááná
kəpənaa naatosomp̄ɣəlaya ınəɣı atɛ.

² Tən̄aya kancaalaya nyəŋ tɛwə na í pəli ı kəpv kə atɛ. ılena
səmolə asayɛɛ na kəwəwuna kpa yəlaa mpa paa yusa wontuɣu
kuyusum kə pa təw na pa sɛkaya kv lɛsɣv tə.

³ Isətaa tillu naale nyəŋ ná pəla ı kəpv kə tenku taa, ılena lum
pəsi isu yəlv sətə caləm, na weesuyu nyəm mpi pu wə tenku taa
tə pə si pə təna təpaipai.

⁴ Isətaa tillu tooso nyəŋ ná pəla ı kəpv kə pusi səsəwsi na sɛɛlaa
təna taa, ılena pə lum pəsi caləm. ⁵ M̄p̄ɣy ma nu isətaa tillu wei
ı nyənəɣəna lumnaa təw tə ı təma si: Nyá wei n wə tən̄aŋ tə,
nyá wəna, na nyaa wəna. N tən̄a siyisuyu kə nyá huwle tənə
tə taa kə. ⁶ İsu paa lentə İso yəlaa na İso kuyəɣətutu teləsəlaa təɣə

n celəyi-weyɛ caləm ke pənenta sɪ pá nyə. Mpi paa lapa tɔ mpi pə feləyənə-wɛ. ⁷ Ḿpóyú ma nu pə yəyɔta kətaya tɔlate sɪ: Ḿpóyú mɛɛ, Taaɪa lə kawulaya tɔ, tampana na siyisuyu ke n təyɛyɪ na ń hɔkəna.

⁸ Isətaa tillu liyiti nyəy ńá pəla ɪ kəpɔ ke ilim tɔ, ɪlena pə kraasi-wəyɪ tɔy sɪ pə kəkə í nyaya yəlaa. ⁹ Ḿpóyú hanaya paasaa na ká han yəlaa, haləna pá yaa lə wei ɪ təkə kɔnaasənam pəne pə takanaa na ɪ pəsuyɔ tɔ ɪ hətɛ na pá tɔv-ɪ. Ama pa ta ye le pa isayatu na pá tɔ lə ké teeli.

¹⁰ Isətaa tillu kakpasɪ nyəy ńá pəla ɪ kəpɔ ke wontuyu ŋkɔ kɔ kawulaya kumte tɔ, ɪlena səkpetuyɔ nyala kɔ kawulaya taa, na yəlaa paasi na pá sɔvləyənə wɔsasi pə tɪ feɪ. ¹¹ Na pá tɔv isətaa lə ké pa wahala na pa sɔmola pə tɔ. Paa na mpɔ tɔ, pa ta ye le pa lakasi isayasi.

¹² Isətaa tillu naatoso nyəy ńá pəla ɪ kəpɔ ke lfəlatɪ pəyɔ səsəyaa taa, ɪlena ka lɔm nyəy na pə ha mpaav ke awulaa səsaa mpa pa lukəna tɛv kite tɔ tɔ. ¹³ Ḿpóyú ma ńá aləyaa tooso na pá nəyəsəna saleɛ, na pa luna tɔm səsə na wontuyu na lə kuyəyɔtɔtɔ tɛləsɔlv pəpətv pa nɔsɪ taa. ¹⁴ Aləyaa mpeyele mpa pa lakɪ piti təma tɔ. Tənyaya aləyaa mpe pa tooso pa kɔlaa na pá cəkɪ tɛtv təna awulaa səsaa tɔ sɪ pa kotiyi-weyɛ lə kawulaya tɔ kuyaku səsəyɔ wule yoonav tɔ.

¹⁵ Nyəni, ma kəy kəntɛ ké ɪsu ŋmɔlv. ɪle ye wei ɪ təkə ɪ wontu sɪ ye pə talaa í taa tɛɛ tapakpetɛ, ɪle pɔntɔ nté lelenɔ nɔlv. Mpi tɔ, ye pa na-ɪ ḿpóyú tapakpetɛ fɛɛɛ ká lapɪ-ɪ.

¹⁶ Ḿpóyú aləyaa mpe pa kota awulaa mpeye timpi pa yaakəna Hɛpəla taa sɪ Haamakɛtəy tɔ.

¹⁷ Isətaa tillu naatosompəyɔlaya nyəy ńá pəla ɪ kəpɔ ke heelim tɔ, ɪlena pə yəyɔtəna lə təsɛɛɛ səsəɛɛ taa na kumte kiŋ na nəyɔ səsəyaa sɪ: Pə lapayale. ¹⁸ Ḿpóyú tɛv nyəyəsaa, na pə yəyɔtɪ, na tɛv holi, na tɛtv seɛ səsəm. Hatuu pə ŋmav yɔlv tɔ tɛtv ta selita seluyu pəne pə taka. Pəne ɪni pə kəla kpakpaa. ¹⁹ Tənyaya pə fayə ɪcatɛ səsəɛɛ ke həyələy tooso na pə yəkɪ. Na acalɛɛ səsəyɔna hoti tɛtv təna taa. lə tɔsə Papiloni səsə tɔ, ɪlena í nyəyɔsɪ-ɪ ɪ kəpɔ taa pááná səsəyɔna sɔlv. ²⁰ Na tɛtvnaa mpa lɔm ka cəyɔna tɔ pá mɔkɪ yem, pa ta tasa pá keesi pɔ́yɔ tɔtɔ. ²¹ Tɛv təmpɪy hotayana isətaa ké na í nyəkəyɪ yəlaa. Təmpəle kɔlvmtəɛ yuy ka wɛ ɪsu kiloona nule. Ḿpóyú yəlaa tɔv lə ké naasuyɔ mpi təmpɛɛ anɪ a naasaya-wɛ tɔ pə tɔ. Pə taya pulv, naasuyɔ mpi pəle pu kəla kpakpaa ké.

17

Wasanjali kpitikpiti təm

¹ Isətaa tillaa naatosompəyɔlaya wei ɪ ka təkə kəpɔnaa naatosompəyɔlaya tɔ pa taa ləlv kəma na í yaa-m sɪ: Kəy na má

hvlı-η saləka wei paa tɔ pusi paɣale hekv taa wasaŋkali sɔsɔ tɔ. ² I kin ke ate awulaa lakaya pa asilima kulapɔtɔ, na i asilima solum ke ate yəlaa nyɔɔwa na pɛ kuyi-we.

³ Ḿpúyú Feesuyu tɛɛna-m ilena isɔtaa tillu pona-m wulaya tetu taa. Tənaya ma ná alv nɔɣɔlv na í caya wontuyu kuvɛɛmɔyɔ tɔɔ, na i tɔɔ waasa həla nna a tɔvki Iso tɔ təwisiwisi. Wontuyu ŋku kv nyɔɔŋ ka we naatosompɔɣɔlaya ké, na kv həŋ ke naanɔwa. ⁴ Alv inı i tɔɣɔla wontu kupampantɔ nti tɔ sɛɛwa tɔ, na wontu nti tɔ sɛɛwa təkənkeŋ tɔ, na i tɔ wula na liyitee pɛɛ luto kupantɔ, pə tu fei. Na í tɔka i niŋ taa ké wula kəpɔ na í suna acaalətv. Asilima nna i ka lapa tɔ a isayatu nté. ⁵ Pa ŋmaa i tokuyu taa ké həte natəli, ama pə hɔwɛɛ ta tɔli teu ké təyau. Si, Papiloni sɔsɔ, antulinya wasaŋkalənaa na acaalətv pə tɔo. ⁶ Ilena má ná si Iso yəlaa caləm na mpa pa lentaa si pepe tɔɔ ké pa nuna Yesu ké teu tɔ, pɛɛ pa caləm kuyi alv inəyi solum nyəm.

Ma na-i, ilena pɛ paasi na pɛ la-m ha. ⁷ Ḿpúyú isɔtaa tillu pɔɔsa-m si: Pepe tɔɔ ké pə laki-η ha? Maa heeli-η mpi alv na wontuyu ŋku kv tɔɔ i cayaa na kv wena nyɔɔŋ naatosompɔɣɔlaya na həŋ naanɔwa tɔ pa h́lɔ́yí mukaya tɛɛ tɔ. ⁸ Wontuyu ŋku n na mpɔ tɔ, kv wena weesuyu ke hatuu ləŋ ké, ama kv fei ḿpúyú nɔɔnɔɔ. Pə wɛɛ si kú lu lumaŋ pɔyɔy sɔsɔɔv taa ké na kú polo timpı pu tɛ kv təm tənəŋnaŋ tɔ. Ate yəlaa mpa pa həla pə taa ŋmaa weesuyu takəlaya taa ké hatuu antulinya kancaalaya tɔ, paa ná wontuyu kvne tɔ pu la-wɛyɛ ha. Pə taya pɔlv, kv wena weesuyu ke hatuu ləŋ ké. Ama kv fei ḿpúyú nɔɔnɔɔ, na kv tayanı luv tɔtɔ.

⁹ Nyəm na ləmayasɛɛ pə təhulle kin nté cənɛ. Nyɔɔŋ naatosompɔɣɔlaya inı i h́lɔ́yí pulası naatosompɔɣɔlaya wei i tɔɔ alv inı i cayaa tɔɣɔ. Na i h́lɔ́yí tɔtɔɣɔ awulaa sɔsaa naatosompɔɣɔlaya. ¹⁰ Awulaa sɔsaa mpe pa taa kakpası tema hotuyu. Kolum ná wɛɛ, na í təŋna kawulaya tɔɣɔv. Na ləlv ná ta kənta, ilɛ i kəŋ i kɔɔ tɔ i cayav kaa tɔɔ. ¹¹ Wontuyu ŋku kv wena weesuyu na kv fei ḿpúyú nɔɔnɔɔ tɔ, kuvɛyɛɛ wulav sɔsɔ pələfei nyəŋ. Mpeyɛɛ mpɔ na kancaalaya awulaa sɔsaa naatosompɔɣɔlaya inı. Kv puki timpı pu tɛ kv təm tənəŋnaŋ tɔɣɔ.

¹² Həŋ naanɔwa wei n nawa tɔ i h́lɔ́yí awulaa sɔsaa naanɔwa mpa pa ta tɔɣɔta kawulası tɔ. Ama pu ha-wɛyɛ kawulası toma, na pa na wontuyu ŋku pá tɔɣɔ kawulaya ke kaləfu kolum taa. ¹³ Pa naanɔwa inı pa tənə paa la ləmayasələ kolumtəle na pá məŋna pa toma na pa kawulası na pá cɛla wontuyu. ¹⁴ Paa kulı na pá yoona Iwəyaya, ama Iwəyaya ká kəli-we. Pə taya pɔlv tɔɔ, ŋkɛyɛɛ sɔsaa sɔsɔ na awulaa tənə Wulav. Ka na ka nyəma mpa pa yaawa na pá ləsi na pa ké nuntaa tɔ paa kəli-we.

¹⁵ Ḿpúyú isɔtaa tillu tasa-m heeluyu si: Pusi nsi n nawa na wasaŋkali caya si hekv tɔ, yəlaa na samaa na piitimnaa taa yəlaa na nsəma taa yəlaa nté mpɔ. ¹⁶ Həŋ naanɔwa wei n nawa tɔ na

wontuɣu pa taa ká kpana wasan̄kali in̄i, na pá lɛɛki i wontu tɛna na pá yele-i kpete. Paa tɔɔɔ i nantv, na pá wɔpi-i kɔkɔ. ¹⁷ Pə taya pulv, Isɔ tona pa lotunaa taa ké hɔwɛɛ sɪ pá kpentɪ nɔɔɔ kɔlɔmɔɔa na pá laki na pá mɛɔna pa kawulasɪ ton̄ na pá cɛla wontuɣu, na pá yoosi nti nti tɔ lɔmɔɔasɛɛ i ka tɔwa tɔ, halɛna Isɔ ka yɔɔɔta nti tɔ tɔ la.

¹⁸ Na alv wei n nawa mpv tɔ, icate sɔsɔɔle nte tɔ ɔmakɔlɔɔi atɛ awulaa sɔsaa tɔɔɔle.

18

Papiloni hotuɣu tɔm

¹ Pəle pə waali ké ma ná isɔtaa tillu lɛlv na í luna isɔtaa na í tiiki. I wɛna pəsvɔv kɛ sɔsɔm ké, na i teu nawa isv kɔkɔ na pá cɔɔ tɛtv tɛna. ² M̄p̄ɔɔ́ú i yɔɔɔtɛna nɔɔɔ sɔsɔɔa sɪ: I tu hotaa, Papiloni sɔsɔ tu hotaa. Pəntɛ i pəsa alɔɔaa tɛcayalɛ, na alɔɔaa nɔɔɔ na pa suka, na tɛtv sumasɪ nsi paa caa tɔ sɪ nɔɔɔ na sɪ suka tɛcayalɛ ntɛ tɛna. ³ Pə taya pulv, in̄i i nyɔɔsɛna piitimnaa tɛna yɛlaa kɛ i sulɔm, i asilima sɔsɔɔna an̄i a sulɔm. Na i kin̄ kɛ atɛ awulaa sɔsaa lakɔɔa pa asilima kulapɔtv. Na atɛ payatɛlaa pilina i wontu kɔpantv nti tɔ fɛi nyɔɔsvɔv tɔ.

⁴ M̄p̄ɔɔ́ú ma nu pə yɔɔɔtɛna isɔtaa, ilɛ pə taya isɔtaa tillu in̄i i nɔɔɔ. Pə tɔmɔɔa sɪ: Ma yɛlaa, í se i kin̄, na pə taa kɔɔ na i isayatv taana-mɛ, na pá kɔɔ na pá naasɔɔi na pə kɔɔna-mɛ. ⁵ Pə taya pulv tɔɔ, i isayatv kaawaya na pá kalɛsɛna isɔtɔsvɔv, Isɔ tɔɔsa i lakasɪ isayasɪ tɔɔ. ⁶ I lɛɛti-i mpi i ka lapa-mɛ tɔ. I fɛli-i isɛna mpi i ka lapa tɔɔ tɔm naalɛ. I suuli i kɔɔv kɛ sulɔm mpi pə kɔla mpi i puukayaa-mɛ tɔɔ ton̄ kɛ tɔm naalɛ. ⁷ I tv-i wahala na kɔnyɔɔn̄ na pá tala isv i ka tvɔv i tɔɔi teeli na í kaa wontu kɔpantv kɛ isɛna mpi tɔ. I yɔɔɔta i taa sɪ: Ma cayaa tɛka ké isv wulav, ma ta nyi leelutu, ma kaa nyi mpi pa yaa sɪ kɔnyɔɔn̄ tɔ. ⁸ Pə tɔɔ ké kɔnaasɛm mpi pə suwa sɪ pu naasɛna tɔ, kɔyakv kɔlɔmɔɔv kɛ pu tii pə tɛnaya i tɔɔ tɛkpili. M̄p̄ɔɔ́ɛle kɔtɔmɔɔn̄ na sɔm na nyɔɔɔsɪ. Kɔkɔ ká nyaya i tɛna tɛluka. Pə taya pulv, Taca Isɔ wei i lakɛna-i tɔm tɔ i wɛ toma ké.

⁹ I kin̄ kɛ atɛ awulaa sɔsaa lakɔɔa pa asilima kulapɔtv na pá nukv i lelen̄. Paa tɛ na pá ná kɔkɔ nyakv-i na nyɔɔsɪ nsi sɪ kulɔɔi tɔ, ilɛ paa tvli nɔɔsɪ kɛ i tɔɔ, na paa kpa pa lan̄a na pá wii sɔsɔm. ¹⁰ Paa hatɛlɛna-i sɪ pə taa kɔɔ na pá ná i wahala. Na paa tɔ sɪ: Waiyo, waiyo. Pɔwɛ, Papiloni icate sɔsɔɔle na ton̄ nyɛntɛ tɛnɛ, kalɛfu kɔlɔm taa kɛlɛ pə tɛma-n̄ nyá salɛka tvɔv na?

¹¹ Atɛ taatɛlaa ná tula nɔɔsɪ kɛ tɔ tɔ tɔ na pá kpa pa lan̄a na pá wii sɔsɔm. Mpi tɔ, nɔɔɔlv u tasɔɔi pa taatɛlɛ kɛ yapv. ¹² Paa wɔlanaa, paa nyɔɔɔlvɔv kɔhulɔmɔɔv, paa liyitee pɛɛ. Paa lutv, paa kɔɔn̄kɔpontv ton̄ nyɛntv pɔɔn̄ kɔpɔn̄, paa tɔɔ wontu

kuṗampantv kuṣeemtv, paa nti tē sēe teu tēkenkej tō, paa si-likinaa, paa taasi nsi si fei yem yem tō, paa tuu kela na taasi kate nyēnsi, na nyəgəlyu kuṣeemvuyu na nyəgəlyu mayamaɣa na pələ nte pa yaa si maapəli tō. ¹³ Paa afēvnaa, paa kəkūsum, paa tulaalv miili, paa tulaalv kufəgətv, paa solvm, paa nim, paa molum, paa təgənaya pee, paa naan, paa heen, paa kpaɣanəh na keekena, paa yomaa na yəlaa weesin mayamaɣa. ¹⁴ Taatəlaa mpe pa tōma icate səsəəle n̄tē si: Mpi pə tēna n nyulaya tō pə saala yem. Nyá toh na nyá lelen tēna tv-ŋ lvm, n kaa tasa-wəyi keesuyu. ¹⁵ Taatəlaa mpa pa taata icate səsəəle taa na pá pili tō, paa tē na pá hatələna-te si pə taa kəə na pá ná tē wahala. Paa tūli nəəsi na paa kpa pa lanja na pá wii səsəm. ¹⁶ Paa tō si: Waiyo, icate səsəəle tənē tē tōm wē waiyo. N̄tē tē suukayana kponkpontu toh nyəntv pəəh kuṗan na wontu kuṗantv nti tē sēewa tō, na wontu nti tē sēewa tēkenkej tō. Na n̄tē tē tukayana wula na liyitee pēe na lutv pə tu fei. ¹⁷ Na kaləfu kolum taa kele tē apititu tema-teɣe lvm tvyu.

Kpələh taa səsaa səsaa na i svula na i saalaa, na pa tēna mpa pa təkəna tenku tō, pa səha pooluh taa, ¹⁸ na pá ná tē kəkə nyəsi. Uena pá makī kapusi na pá tō si: Pa ta nata icate na tē tala icate səsəəle tənē. ¹⁹ M̄póyú pa cosa tetv na pá pəli pa nyəəh taa, na pá tūli nəəsi na pá kpa pa lanja na pá wii səsəm. Na pá makī kapusi si: Waiyo, icate səsəəle tənē tē tōm wē waiyo. Pa tēna mpa pa wēna kpələh ke tenku taa tō tē toh ke pa kulənaa. Kaləfu kolum taa kele pə tēna pə tema-teɣe lvm tvyu.

²⁰ Tōv, isətənyu nyá, pə wakəla-te tō, paana-te ilē. Isə yəlaa mē, na tillaa na Isə kuyəgətv teləsəlaa, í paana-te. Pə taya pulv, isayətv nti tu lapa-mē təgə Isə huuna-te.

²¹ M̄póyú isətaa tillu toh tv nəgəlv kpaɣa pələ səsəəle, tē tōv wē isu namle, na í pēti tenku taa. Uena í tōh si: Isəntəgə paa pēti Papiloni icate səsəəle ke tuu pə tēe na pááná səsəəna, na pa kaa tasa-teɣe keesuyu. ²² Na pa kaa tasa nuw ke Papiloni nyá nyá taa ké sanjvnaa na cəməh na həsi na akantēe pə tan. Pa kaa tasa nav ke təmle latv nəgəlv təmle natəli tē taa. Na pa kaa tasa nuw ke namle kpálóyú. ²³ Fətəla kaa tasa mvyu ke nyá taa, pécó pa kaa tasa akpaɣale ayəəla tan nuw ke nyá taa. Nyá taa taatəlaa hətē ka yaana antulinya taa ké ləh, na nyá puɣusa yəlaa tēna na nyá totopo tēma pēekvyu.

²⁴ Pa nawa Isə kuyəgətv teləsəlaa na Isə yəlaa pa caləm, na pa tēna mpa pa kv tetv tō tō pa caləm ke Papiloni taa təgə pa tv-teɣe saləka.

19

¹ Pələ pə waali ké ma nu pə yəgətəna nəəsi səsəənsi na isətaa, na pá wē isu samaa tuutuuma yəgətv tō si: I sa Isə. Ta Isə yakəna,

na inəgəle teeli na toma pə tv. ² Tampāna na siyisuyu ke i təhəyi na í huukəna. Pə taya pulv, wasan̄kali səsə wei i wakəlaya tetu na i asilima tə, i kv i təm. Na isəna mpi inu i ka kv Iso yəlaa tə, Iso ná tu-i pə saləka. ³ Na pa tasa yəgətuyv tətə si: I sa Iso. Icate səsəəle n̄té tə kəkə nyəsəsi təhna kuluyv ke tam ké. ⁴ M̄p̄r̄ȳḡ səsaa hiu na liyiti inu na weesin̄ nyəma liyiti inu pa lun̄a akula na pá see Iso wei i caya kumte tə tə, ilena pá tə si: Ami. I sa Iso.

Iwəyaya akpayale kvətəyov

⁵ M̄p̄r̄ȳḡ pə yəgətə kumte kin̄ si: Səsaa na piya mpa me í ké Iso pəyalaa na í see-i tə, í sa ta Iso. ⁶ Ma nu pə tasa yəgətuyv na pə nəgəsəna isu samaa tuutuuma yəgətuyv tə, na pə we yun̄ isu lum kpen̄uyv na pə faləyi cooo tə, isu tev holuyuu səsəm tə taka. Ma nu pə yəgətəa ké si: I sa Iso, pə taya pulv Taca Iso kawulaya tv inu i təkəna kawulaya. ⁷ Iwəyaya pēelə krau talaa, na ka pēelə mayamaya ná tu tayana i ti. Pə təz ilē tə paa na tá lan̄a hulv̄mi, na tə tu-i teeli. ⁸ Pə ha i pēelə ke mpa si í suu kpon̄kpontu ton̄ nyəntv puv̄yv kupaŋkv ŋku kv m̄ȳi kəkə ke nyənənyəni na kv fei asilima tə. Puv̄yv ŋku kv weē ké isu Iso yəlaa təma kupana.

⁹ M̄p̄r̄ȳḡ isətəa tillu təma-m si: Nmaa takəlaya taa si Iwəyaya kra ka pēelə na pá yaa mpaaya təyov təyole lelen̄ nulaa. Na i tasaa si: Təm tənē tə ké Iso kuyəgətutu tampāna nyəntv ké.

¹⁰ Tənyaya ma hənta i tee si ma see-i. Ama i təma-m si: Taa la mpv, ta tənaya təmle nyəma ké. Tayale mpv na nyá taapalaa mpa Yesu kula tampāna təz na pá nyi-ye tə. Ye see tv ilē, Iso ké n ká see.

Yesu kula tampāna nna a təz tə, anu a tuna Iso kuyəgətutu teləsəlaa ke yəgətuyv.

Kpayanv̄hulv̄maya cəyalv

¹¹ M̄p̄r̄ȳḡ ma ná isətənyv̄v tulaa, ilena kpayanv̄hulv̄maya lu. Pa yaa ka təz cəyalv si Kupaŋ na Tampāna tv. Siyisuyu ke i təhəyi na í huukəna i təm na í yookina i yoo tətə. ¹² I ise we ké isu kəkə m̄kuyv tə, na i nyuyv taa ka we teeli nten̄in̄ payale. Pa ŋmaa hətē natələyi i təz, na nəgəlv̄ ta nyi-te ye pə taya i tike. ¹³ I capa wei i suuwa tə i təna na caləm ké. I hətē n̄té si: Iso Təm. ¹⁴ M̄p̄r̄ȳḡ isətənyv̄v taa yoolaa hu i waal̄i na pa kpayanv̄hulv̄masi, na pá suu kpon̄kpontu ton̄ nyəntv puv̄yv kupaŋkv ŋku kv hulv̄maa təlailai na kv fei asilima tə. ¹⁵ Layate kusəntəle nte i ka k̄na katen̄asi təz yəlaa tə i nəgə taa ké tə lukayana. Na nyəgəlv̄yv̄ k̄p̄át̄ȳḡ ke i ká tiikiyina-we. Na i ká yoti lesen̄ ke tən̄yaasəle nte tə ké Iso kawulaya tv pááná səsəəna sulv̄m tən̄yaasəle tə tə taa. ¹⁶ Pa ŋmaawa i nəh̄ee na i capa pə təz ké si: Awulaa Wulav, səsaa Səsə.

¹⁷ M̄p̄r̄ȳḡ ma ná isətəa tillu nəgəlv̄ ilē na í səh̄a ilim təz. Na í má kapusi na í heeli sumasi nsi si kuləyi iso tə si təna si: I timsi na í kəz Iso acima səsəəna taa. ¹⁸ I kəz na í təgə awulaa na yoolaa na

pa s̄saa pa nantu, na kpaɣanəŋ na i t̄əɔ caɣalaa pa nantu, na i t̄əɔ yəlaa t̄əna, yomaa na kasayampiya na s̄saa na piya, pa nantu.

¹⁹ M̄p̄ȳú ma ná wontuyu ŋku na ate awulaa na pa yoolaa pa kotaa si pa yookina kpaɣanv t̄əɔ caɣalv inu na ílé i nyáma. ²⁰ T̄ənaɣa pa kpa wontuyu ŋku na Iso kuyəɣət̄v tel̄əsvlv p̄əp̄ətv wei i ka lapa piti t̄əma ke kv isentaa t̄ə na pá t̄əki. Piti t̄əma nna i lakaya mpv t̄əɔ i puɣusayana mpa pa yv̄s̄əna wontuyu kuyv̄sv̄m p̄əyele pa s̄ekaya kv l̄esv̄yv̄ t̄ə. M̄p̄ȳú pa kpaɣa wontuyu ŋku na Iso kuyəɣət̄v tel̄əsvlv p̄əp̄ətv inu na pá p̄eti-w̄eȳe k̄ək̄ə ten̄ku wei i t̄əŋna m̄v̄yv̄ t̄ə i taa na pa is̄e. ²¹ P̄ə kaasa mpa t̄ə, pa kv p̄ele na layate nte t̄ə luk̄əna wei i caya kpaɣanv t̄ə t̄ə i n̄əɣ̄ə taa t̄ə. Ilena sumasi t̄əɔ pa nantu na p̄ə tala-si.

20

Pusi iyaya (1000) t̄əm

¹ M̄p̄ȳú ma ná is̄ətaa tillu n̄əɣ̄əlv na í luna is̄ətaa na í tiiki, na í t̄əka i nin̄ taa ké lumav̄ p̄úȳú s̄əsv̄əv̄ saafv̄ na alukpaluv̄ tan̄kuv̄ nuli. ² T̄ənaɣa i siisaa na í kpa tv̄m s̄əsv̄əv̄ kv̄p̄əŋ inu na í tv̄-i alukpala si i caya m̄p̄ȳú pusi iyaya (1000). Īəɣ̄əv̄ ke pa yaa mpv si: Tv̄m s̄əsv̄əv̄ kv̄p̄əŋ, na kolum in̄əɣ̄əle Satanu. ³ M̄p̄ȳú is̄ətaa tillu kpaɣa-i na í p̄eti lumav̄ p̄úȳú s̄əsv̄əv̄ taa na í t̄əki, na í kal̄əsi na í tv̄ p̄ə t̄əɔ ké kuyv̄sv̄m si tv̄m s̄əsv̄əv̄ í taa tasa mpa hikuɣu na í tolii katen̄asi t̄ə yəlaa, hal̄əna pusi iyaya (1000) ŋke ká te na p̄əc̄ó. P̄ə waalv̄ i paa tv̄li-i w̄eē naal̄e.

⁴ M̄p̄ȳú ma ná kumlee na p̄ə hawa a t̄əɔ caɣalaa ke p̄əsv̄yv̄ si pá hv̄v̄ki t̄əm. Na má ná t̄ə t̄əɣ̄ə mpa pa heelaya tampana nna a t̄əɔ Yesu kulaa t̄ə na Iso T̄əm na pá lentv̄-w̄eȳe p̄ə t̄ə t̄ə pa l̄əsasi. P̄ele pa taa s̄eē wontuyu ŋku na kv l̄esv̄yv̄. P̄əyele pa ta tv̄ wontuyu ŋku kv kuyv̄sv̄m ke pa tokuv̄ yaa pa nin̄ taa. M̄p̄ȳú pa fema na pá ná Kilisiti pá t̄əɣ̄ə kawulaya ke pusi iyaya (1000). ⁵ Ama pusi iyaya (1000) ŋke kaa tema na p̄əc̄ó s̄ətaa l̄elaa fe. S̄ətaa taa fem kancaalaya nȳəm nt̄é. ⁶ Mpa paa fe fem kancaalaya nȳəm p̄əne p̄ə taa t̄ə mp̄eȳele lelen̄ nulaa, na mp̄eȳele p̄ə paasaa na p̄ə kooli kool̄ee kv̄pana. S̄əm kv̄lel̄əm u tas̄əɣv̄-w̄eȳe p̄əsv̄yv̄. Ama paa la Iso na Kilisiti pa kv̄t̄əlaa, na pá na-i paa t̄əɣ̄ə kawulaya ke pusi iyaya (1000) taa.

Satanu kpisuyu

⁷ Pusi iyaya (1000) ŋke ka k̄əŋ na ká yoosi lena pá t̄olí Satanu ke i sal̄əka taa. ⁸ Na i ká c̄əv̄ antulinya piitimnaa t̄əna t̄ə t̄əp̄ai na í puɣusi yəlaa. Mp̄eȳele K̄əki na Mak̄əki. I ká koti-w̄e si pá yoo, na paa w̄eē paɣale isv̄ ten̄ku n̄əɣ̄ə kanȳəna p̄eē. ⁹ Pa luna nt̄é na t̄ətv̄ t̄əna t̄əɔ ké paa le, na pá tá kotaya ke Iso yəlaa t̄əsikile na Iso luyv̄ t̄eē icate. Ama k̄ək̄ə luna is̄ətaa na ká kv pa t̄əna t̄ənan̄an̄. ¹⁰ M̄p̄ȳú pa p̄eta Īəɣ̄əv̄ wei i puɣusaya-w̄e t̄əɣ̄ə k̄ək̄ə na asimti

pə tenku wei i taa paa tēma wontuyu na Iso kuyəgətutu teləsulu pəpətu ke petuyu tō i taa. Ilim na ahoō ke pu naasəyi-weye tam tōō ké mpv.

Kantəkaya hvle

¹¹ Mpróyú ma ná kumte səsəle kvhulómle na tē tōō cayalu. Tənaɣa tetv na isətənyu mvka yem ké i isentaa təkpataa. ¹² Pə waali ké ma ná sətāa səsaa na səkpeema na pá səɣa kumte isentaa. Mpróyú pa heta takəlası. Uena pá hetı takəlaya ləɣka tətō, keleyele weesuyu nyəɣka. Uena pá suv sətāa ke təm nti nti paa lapa na pá ηmaa-təyi takəlası nsi sı taa təyō hvvnav. ¹³ Mpróyú tenku ləsa sətāa mpa i ka lipa tō. Na səm na sətāa təcayale náá ləsi tətəyō yəlaa mpa paa we pə taa tō. Uena pá pəəsi paa wei ké nti i ka lapa tō. ¹⁴ Pə yela səm na sətāa təcayale, uena pá petı peleye kəkō tenku taa. Kəkō tenku inəyələ səm kvlələm. ¹⁵ Ye wei i hətē í fei weesuyu takəlaya taa, kəkō tenku taa ké pa petəyi-i.

21

Isətəntuyv kvfaluyv na tetv kvfatv

¹ Mpróyú ma ná isətənyu kvfaluyv na tetv kvfatv. Isətənyu kvpənyu na tetv kvpəntv ka mvka yem ké, na tenku ná fei tətō. ² Na má ná icatē nanɣ nyəntē. Yosalem kvfalv, na tē luna isətāa ké Iso kin na tó tiiki. Tə tayana tē təyi teu ké isu pēelō tayanyu i ti na í puki i paalv kin tō. ³ Tənaɣa ma nu pə yəgətəna kumte kin na nəyō səsəɣa sı: Pənentē Iso təcayale we yəlaa hekv. I na-we paa cayana, na paa la i yəlaa. Pá na Iso mayamaya paa cayana na pá nyənəyi-i pa Iso. ⁴ I ká hısi pa isəlv m təna təpai. Səm kaa tasa wēev. Kvəəm mri pə təna pu mvki yem.

⁵ Mpróyú wei i caya kumte tōō tō i tōma sı: Pənentaa ma pəsəyi pə tənaɣa kvfam. Na i heela-m sı: Nmaa-tı. Mpi tō ma kuyəgətutu ke tampana ké, na tē mvna pá tē-tı na taa.

⁶ Na í tasa sı: Pə lapayale. Mayale Aləfa na Omeka, kancalaya tv na kantəkaya tv. Lvkətv í wena wei, maa ha-i weesuyu lvm seelv ke faalaa na í nyəō. ⁷ Ye wei í lapa kəllv maa lapı-i kvčəōv kvne, na i ká yaa-m i Iso, na maa yaa-i ma pəyalv. ⁸ Ama pə yela səyəntvnaa na ma ta nyı isənaa na acaalətv nyéma na yvlkvlāa na asilima lataa na mpa pa lakı toptoto tēma tō na tıɣ laalaa na pəpətvnaa təna pa təcayale nté kəkō na asimti pə tenku wei i mvyi kəkō tō i taa. Səm kvlələm nté.

Yosalem kvfalv

⁹ Isətāa tillaa naatosompəyolaya wei i ka təkā kvpənaa na pá suna kvaasənam kantəkaya nyəm ke təm naatosompəyolaya tō pa taa ləlv kōma na í tō-m sı: Kəō na má hvli-ɣ pēelō wei paa kpa tō, Iwəyaya alv nté. ¹⁰ Mpróyú Feesuyu tēna-m na isətāa tillu

kpaɣa-m na í kpaasi pɔyɔ sɔsɔɔv nakulɔ kv comcom nɔyɔ taa. Tɛnaɣa ɪ hɔla-m Yosalem, ɪcate nanɛ nyɛntɛ nte tɛ luna lɔɔ kin ke ɪsɔtaa na tɛ tiiki tɔ. ¹¹ Na tɛ na lɔɔ teeli tɛnyɛnɛnyɛni. Tɛ teekaya kɔkɔ kɛ na pɛ nɔyɔsɛna liyitee pɛle kucɔlɔcɔlle nte tɛ naa ɪsu tin tɔ. ¹² Kolunɔ sɔsɔɔɛka kukulaya cɔna-te, na tɛ wɛna nɔnɔɔsi naanɔwa na naale, na ɪsɔtaa tillaa naanɔwa na naale tanɔ tɛ nɔnɔɔsi. Na pɔ ɛmaa nɔnɔɔsi nsi sɪ tɔɔ kɛ lɛyɛli nyɔma kpeka naanɔwa na naale hɔla. ¹³ Nɔnɔɔsi tooso ka wɛnna paa hɔyɔlɔyɔ ɛku kv tɔɔ, ilim tɛlule tɔɔ kɛ nɔnɔɔsi tooso, na ilim ntɔyɔɛ tɔɔ kɛ tooso, pɛ mpɛtɛɛ tɔɔ kɛ tooso, na ilim tɛtɔle tɔɔ kɛ tooso. ¹⁴ Pɔn naanɔwa na naale tɔɔ kɛ kolunɔ na ɪcate pɛ sɛɛaa. Na pɛ ɛmaawa pɔn in ɪ tɔɔ kɛ lɔwɛyɔɔ tillaa naanɔwa na naale hɔla.

¹⁵ ɪsɔtaa tillu wei ɪ yɔyɔtɔyana-m tɔ ɪ tɔka camlɔyɔ kv mayasɔyɔ ke ɪ nin taa. Camlɔyɔ ɛkv kv kɛ wɔla kɛ, sɪ ɪ mayasɔyɔna ɪcate na tɛ nɔnɔɔsi na tɛ kolunɔ. ¹⁶ Kɔɛkɔmɛɛ liyiti kɛ ɪcate wɛna, na tɛ wan tɔɔ na tɛ tayalɛɛ tɔɔ wɛ teitei. Mɔyɔyɔ ɪsɔtaa tillu mayasa ɪcate na ɪ camlɔyɔ ɛkv, na ɪcate kɔɛkɔɛ tayalɛɛ wɛ kilomɛɛtɔlɔnaa iyisi naale na ɛmɔnɔyɔ (2200), na tɛ wan tɔɔ na tɛ kvɛkɔlɔmɛɛ tɔɔ tɔtɔyɔ mpɔ. ¹⁷ Na ɪsɔtaa tillu mayasi kolunɔ tɔtɔ, na kele ka kvɛkɔlɔmɛɛ mayana mɛɛtɔlɔnaa nutoso na kakpasɪ. ɪsɔna pa mayasɔyɔ tɔyɔ ɪ mayasaa. ¹⁸ Liyitee pɛɛ kucɔlɔcɔlɛɛ ke pa ɛmana kolunɔ. Pɛ yɛla ɪcate tɔ, wɔla mayamaya ke pa ɛmana tɔle, na wɔla in ɪ wɛ tɛɛɛɛɛ kɛ ɪsu tin.

¹⁹ Liyitee pɛɛ ke pa lapɔna kacɔka ke ɪcate kolunɔ kite tɛɛ pɛɛ tɔɔ. Kancalaya nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle nte tɛ sita cuntɔ na pooku tɔ. Naale nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle nte tɛ wɛ pooku tɔle tɔ. Tooso nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle pooku na atɔntɔɔtɛ. Liyiti nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle tin atɔntɔɔtɛ. ²⁰ Kakpasɪ nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle kvkɛɛtɔle. Naatoso nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle kvɛɛmɛɛ cuntɔ taka. Naatosompɔyɔlɔyɔ nyɛntɛ nte liyitee pɛle atɔntɔɔtɛ na pooku. Pɛlefɛi nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle atɔntɔɔtɛ na pooku nyɛntɛ. Pɔyɔlayafɛi naanɔwa nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle tin kasasɛna nyɛntɛ. Naanɔwa nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle atɔntɔɔtɛ kasasɛna nyɛntɛ. Naanɔwa na kulɔm nyɛntɛ ntɛ liyitee pɛle pooku atɔntɔɔtɛ nyɛntɛ. Naanɔwa na naale nyɛntɛ ntɛ atɔntɔɔtɛ akpaayala. ²¹ Nɔnɔɔsi nsi sɪ naanɔwa na naale su kɛ kacɔka wontu naanɔwa na naaleɛ, paa nɔnɔyɔ ɛka na ka kacɔka wontuyɔ. Wɔla mayamaya pɔna ɪcate ntɛ tɛ hapɔle tɛna, na wɔla in ɪ wɛɛ kɛ ɪsu tin wɛv tɔ.

²² Ma ta na lɔɔ tɛɛɛɛɛ sɔsɔɔle ke ɪcate ntɛ tɛ taa. Mpi tɔ, Tacaɔ lɔɔ kawulaya tv na lɔwɛyɔɔ paa kɛna ɪcate ntɛ tɛ lɔɔ tɛɛɛɛɛ sɔsɔɔle. ²³ ɪcate ntɛ tɛ ta tasa ilim yaa ɪsɔtv pɛ tɔm ke lapɔ sɪ pɛ naaki tɛ taa. Mpi tɔ, lɔɔ teeli kɔ naana tɛ taa ɪsu kɔkɔ, na lɔwɛyɔɔ kɛna tɛ kɔkɔ. ²⁴ Antulinya taa yɔlaa kɔ tanɛna tɛ kɔkɔsi, na atɛ awulaa sɔsaa kɔ pɔna tɛ taa kɛ pa apititu. ²⁵ Tɛ nɔnɔɔsi kɔ tɔlɔ mɔyɔyɔ ilim

taa ké, si kaa tæki. Pə taya pulu, ahoo fei tətə si a tasəyi yuyu. ²⁶ Paa pona tə taa ké piitim təna yəlaa apititu na pa səsəntu. ²⁷ Na asilima nyəm napəli yaa yəlaa mpa pa laki acaalətu na pəpətu tə pa kaa sūv tə taa. Ama mpa pa həla we weesuyu takəlaya ŋka ka ké lwəyaya nyəŋka tə ka taa tə, mpe paa sūvna icate n̄tə tə taa.

22

¹ Isətaa tillu hula-m tətəyo weesuyu lum pəyo səsəya, na ka lum we təkai kai isu tin, na ká luna Isə na lwəyaya pa kumte tee. ² Na ká kpenj icate səsəle n̄tə tə hapəle həku taa. Na weesuyu tuyu səŋa pəyo səsəya ŋke ka kotentemij naale təw, kune na cəne na kune na cəne, na kv lələyi təm naanwa na naaleye pənaya taa. Paa isətu wei ké kv lələyi. Kv hatu haaki piitim yəlaa ke alaafəya. ³ Mpi Isə təŋsa mpusi tə pə taa pulu kaa wee icate n̄tə tə taa.

Isə na lwəyaya pa kumte ká wee tə taa, na Isə pəyalaa ká seeki-i. ⁴ Paa ná i isəntaa, na paa ŋmaa i həte ke pa tokun taa. ⁵ Ahoo fei si a tasəyi yuyu tətə. Pa kaa nyuli si fətəla yaa ilim í naa-we. Pə taya pulu, Taca Isə ká tu-weye kəkəsi. Na paa təyo kawulasi ke tam təw.

Yesu kənte

⁶ M̄p̄yó isətaa tillu heela-m si: Təmnaa pane pa ké tampana ké, na pa nəyəsəna pá te-we na taa. Na Taca Isə wei i haa Isə kuyəyətutu teləsəlaa ke i Feesuyu tə, inu i ka tilina i isətaa tillu si í hólí i pəyalaa ke mpi pə wee pə kəŋ nəŋəw tə.

⁷ M̄p̄yó Yesu yəyətəa si: N nuwaa, maa kəw nəŋəw. Lelen nulu nté wei i təŋəyi cele təmnaa mpa pa ŋmaa takəlaya kanə ka taa tə.

⁸ Yohaani má, ma nuna na má nana ma isəle ke pəne inu pə təna. Ma kəma na má te pə tənaya m̄p̄yó nuw na nav, iləna má hənti isətaa tillu wei i hula-m-wi tə i nəŋhe tee si ma seeki-i. ⁹ Tənaya i təma-m si: Taa la mpv, ta tənaya təmle nyəma ké. Tayale mpv na nyá taapalaa Isə kuyəyətutu teləsəlaa na mpa pa təŋəyi takəlaya kanə ka taa təmnaa tə. Ye seetu ilə, Isə ké n ká see.

¹⁰ M̄p̄yó i təma-m si: Taa ŋmesi takəlaya kanə ka cele təmnaa pane yoo. Pə taya pulu, paa suwa waatu wei si kəkələnna pane paa la tə waatu inu i wusaa. ¹¹ Wei i laki isayatu tə puntu í wee i isayatu taa na í təŋna lapu. Na wei ilé i ké asilima tu tə puntu í wee i asilima taa na í təŋna i təyi pilisuyu. Na wei ilé i ké kupan tə puntu í wee i kupantu taa na í təŋna tə lapu. Na wei ilé i we tənəŋ tə puntu í wee i tənəŋ taa ké mpv.

¹² M̄p̄yó Yesu yəyətəa si: N nuwaa, maa kəw nəŋəw. Maa kpenna ma kufeləŋ na má kəw na má feli paa wei ké mpi i lapa tə. ¹³ Maya Aləfa na Omeka, maya kancaalaya tu na kantəkaya tu. Mayale caallu na teesəlv.

¹⁴ Lelenj nulaa nté mpa pa cətəyi pa capanaa na pə ha-wəyε mpaav si pá təyɔ weesuyu tɔyɔ pee, na pá tərɲa ɪcətε nənɔɔsi na pá suv ɪcətε taa tɔ. ¹⁵ Ama acaalətu nyóma na mpa pa laki topotopo təma tɔ na asilima lataa na yulukulaa na tɪɲ laalaa na mpa pa ké pəpətɔnaa ke pa yəyətaya taa yaa pa kulapɔtɔ taa tɔ, ɪcətε waali ké pu kaa-wε.

¹⁶ Yesu má má tilina ma ɪsətəa tillu si í kpaali-meyε tə tənaya Yesu seelaa kpeka taa. Tafiiti lɔlənə na pə lɔli na pə lɔli-m. Mayalε tɔlɔmalɔyɔ.

¹⁷ Feesuyu na asaalu kɔfalɔ si: Kɔɔ.

Ye wei ɪ nu mpɔ pɔntɔ í tɔ tɔtɔ si: Kɔɔ.

Lɔkətɔ í kpa wei pɔntɔ í kɔɔ. Ye wei ɪ caa weesuyu lɔm, ɪ ka hiki-wəyi faalaa.

Nti pa tɛsəna takəlaya kanε tɔ

¹⁸ Yohaani má ma kpaaləyənə na ɪsələ kɔsɛɛmlε ke mpa pa tənə pa nu cele təmnaa mpa pa ɲmaa takəlaya kanε ka taa tɔ si: Ye pə cəpa wei na í sɔɔsa pɔlɔyɔ tə tɔɔ, ɪsɔ ká sɔɔsi kɔnaasənəm mpi pə təm pa kɛsa takəlaya kanε ka taa təyɔ pɔntɔ saləka tɔɔ. ¹⁹ Na ye pə cəpa nəyɔlɔ na í pasa cele təmnaa mpa pa wε takəlaya kanε ka taa tɔ, ɪsɔ ká pε pɔntɔ ke ɪ paa nyəm ke weesuyu tɔyɔ pee taa, na ɪsɔ ɪcətε nanɲɲ nyəntε nte tə təm pa kɛsa takəlaya kanε ka taa tɔ tə taa.

²⁰ Wei ɪ tɔɔ pə tənə ɪsəntɔ pə wɛna tampana tɔ ɪ tɔma si: Kupam maa kɔɔ nɔɔnɔɔ. Eε, pə la mpɔ. Taca Yesu, kɔɔ mpɔ.

²¹ Taca Yesu í hólí mə tənaya pɛɛɛε.